

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА
„ПОТАМИШЈЕ“**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА
„ПОТАМИШЈЕ“**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

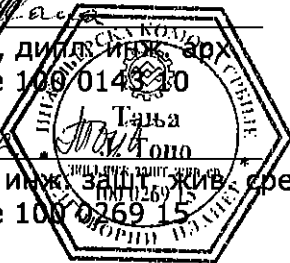
Е - 2605

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕРИ

Светлана
М. Реко

Светлана Реко, дипл. инж. арх.
Број лиценце 100-0143-10

Тања
Топо

Тања Топо, мастер инж. зашт. жив. сред.
Број лиценце 100-0269-15

ДИРЕКТОР
Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2019. године

ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА:

мр Драгана Дунчић, дипл. пр. планер

СИНТЕЗА И КООРДИНАЦИЈА:

Свјетлана Реко, дипл. инж. арх.
Тања Топо, мастер инж. зашт. жив. сред.
мр Драгана Дунчић, дипл. пр. планер

СТРУЧНИ ТИМ:

Претежна намена површина, посебна намена простора и концепција развоја:

Свјетлана Реко, дипл. инж. арх.
Зорица Бошњачић, мастер инж. арх.

Природни услови и ресурси:

Мирољуб Љешњак, дипл. инж. пољ.
Славица Пивнички, дипл. инж. пејз. арх.
Бранко Миловановић, дипл. инж. мелио.
др Оливера Добривојевић, дипл. пр. планер
Марина Митровић, мастер проф. геогр.
Милан Жижих, дипл. инж. маш.

Природна добра:

Славица Пивнички, дипл. инж. пејз. арх.

Карактер предела:

мр Владимир Пихлер, дипл. инж. арх.

Непокретна културна добра:

Зорица Бошњачић, мастер инж. арх.

Туризам:

др Оливера Добривојевић, дипл. пр. планер

Грађевинско земљиште:

Свјетлана Реко, дипл. инж. арх.
Зорица Бошњачић, мастер инж. арх.
Бранислава Топрек, дипл. инж. арх.

Становништво:

Наташа Симичић, дипл. пр. планер-мастер

Привреда:

Наташа Симичић, дипл. пр. планер-мастер
Славица Пивнички, дипл. инж. пејз. арх.
Мирољуб Љешњак, дипл. инж. пољ.
др Оливера Добривојевић, дипл. пр. планер

Мрежа насеља и јавне службе:

Наташа Симичић, дипл. пр. планер-мастер

Саобраћајна инфраструктура:

Зоран Кордић, дипл. инж. саобр.

Водна инфраструктура:

Бранко Миловановић, дипл. инж. мелио.

Енергетска инфраструктура и обновљиви извори енергије:

Зорица Санадер, дипл. инж. елек.
Милан Жижих, дипл. инж. маш.

Електронска комуникациона инфраструктура:

Зорица Санадер, дипл. инж. елек.

Заштита животне средине:

Тања Топо, мастер инж. зашт. жив. сред.

Заштита од ванредних ситуација и одбрана земље:

Тања Топо, мастер инж. зашт. жив. сред.
Марина Митровић, мастер проф. геогр.
Свјетлана Реко, дипл. инж. арх.
Радованка Шкрбић, дипл. инж. арх.

Регионални и прекогранични утицај:

Тања Топо, мастер инж. зашт. жив. сред.
мр Владимир Пихлер, дипл. инж. арх.

Правна регулатива:

Теодора Томин Рутар, дипл. правник

Геодетско документациона и аналитичко информациона основа:

Милко Бошњачић, мастер дипл. инж. геод.
Зорица Бошњачић, мастер инж. арх.
Оливера Његомир, дипл. матем.
Злата Хома Будински, геод. техничар
Ђорђе Кљајић, геод. техничар
Драгана Матовић, оператер
Душко Ђоковић, копирант

Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине:

Светлана Килибарда, дипл. правник
Софија Шумаруна, дипл. инж. арх.
др Сања Симеунчевић Радуловић, дипл. инж. арх.

5000146168775

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА**Република Србија
Агенција за привредно регистре**ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**

Матични / Регистарски број 08068313

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активан

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Јавно предузеће

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОСТОРНО И УРБАНИСТИЧКО
ПЛАНИРАЊЕ И ПРОЈЕКТОВАЊЕ ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ
ВОЈВОДИНЕ НОВИ САД

Скраћено пословно име

ЈР ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ НОВИ САД

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА

Адреса седишта

Општина

Нови Сад - град

Место

Нови Сад, Нови Сад - град

Улица

Железничка

Број и слово

6/III

Спрат, број стана и слово

/ /

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ

Подаци оснивања

Датум оснивања

16.02.1959

Време трајања

Време трајања привредног субјекта

Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности

7111

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ)

100482355

Подаци од значаја за правни промет

Текући рачуни

160-0000000416883-48
355-0003200229149-07
160-0050370002379-64
355-0003200607844-83
355-0003200607846-77
840-0000000714743-84
355-0003200314850-51
355-0003200222069-04

Подаци о статусу / оснивачком акту

Датум важећег статуса

20.10.2017

Датум важећег оснивачког акта

18.09.2018

Законски (статутарни) заступници

Физичка лица

1. Име Презиме
ЈМБГ
Функција
Ограничење супотписом

Надзорни одбор

Председник надзорног одбора

Име Презиме
ЈМБГ

Чланови надзорног одбора

1. Име Презиме
ЈМБГ
2. Име Презиме
ЈМБГ

Чланови / Сувласници

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

30.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СЕНТА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

11.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СРБОБРАН

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

05.05.2017

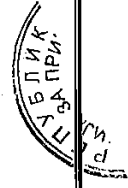
износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD 08.05.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА ТИТЕЛ

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD 04.05.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА ЧОКА

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD 26.05.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА БАЧ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА БЕОЧИН

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.04.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА БАЧКА ТОПОЛА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

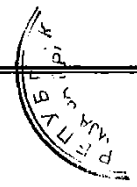
датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

24.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)
Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)
Сувласништво удела од

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив **ОПШТИНА ЖАБАЉ**

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

03.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив **ОПШТИНА ЖИТИШТЕ**

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив **ОПШТИНА ИНЂИЈА**

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)
Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив **ОПШТИНА ИРИГ**

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD 12.04.2017

износ(%)
Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив **ОПШТИНА КАЊИЖА**

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD 26.05.2017

износ(%)
Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив **ОПШТИНА МАЛИ ИВОШ**

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

02.06.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА НОВА ЦРЂА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

16.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА НОВИ КНЕЖЕВАЦ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

10.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од **0,2000000000**

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ПЛАНДИШТЕ

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

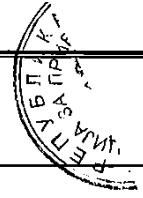

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

23.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА АПАТИН

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

06.09.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА АДА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

31.08.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Пословно име

ГРАД КИКИНДА

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	21.08.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од	0,2000000000
Подаци о члану	
Пословно име	АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	30.06.2002
износ(%)	
Сувласништво удела од	95,0000000000
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА ОЦАЦИ
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	18.09.2018
износ(%)	
Сувласништво удела од	0,2000000000

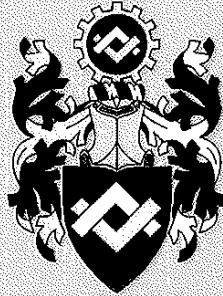
Основни капитал друштва	
Новчани	
износ	датум

Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	
износ	датум
Уписан: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уписан: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	30.06.2002
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	18.09.2018

Забележбе	
1	Тип
	-
	Датум
	21.09.2005
	Текст
	На основу Одлуке Скупштине АП Војводине од 27.06.2002. године овај субјект уписа променио је облик и организује се као Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINA, NOVI SAD.

Регистратор, Миладин Маглов

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Свјетлана М. Реко

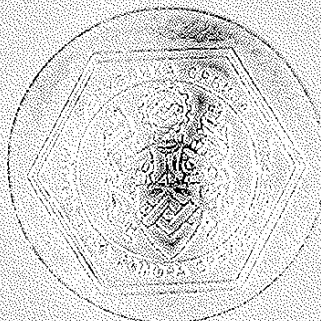
дипломирани инжењер архитектуре

ЈМБ 2709964135009

одговорни планер

Број лиценце

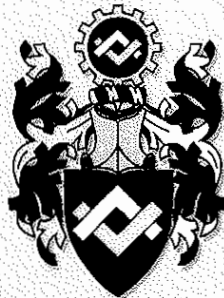
100 0143 10

У Београду,
25. марта 2010. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Проф. др Драгослав Шумарац
дипл. грађ. инж.

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Тања Ј. Топо

дипломирани инжењер заштите животне средине
ЛИБ 07582072200
одговорни планер

Број лиценце
100 0269 15

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Проф. др Милисав Дамњановић
дипл. инж. арх.

У Београду,
19. новембра 2015. године

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ГРАНИЦА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	2
1.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.1.1. Опис подручја обухвата Просторног плана	2
1.1.2. Опис граница обухвата Просторног плана	3
1.2. ПОПИС ПАРЦЕЛА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“	10
1.2.1. Попис парцела у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ у општини Сечањ	10
1.2.2. Попис парцела у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ у Граду Зрењанину	16
1.2.3. Попис парцела у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ у општини Ковачица	18
1.2.4. Попис парцела у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ у општини Опово.	19
1.3. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПРОСТОРНИХ ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	21
1.3.1. Опис границе подручја просторне целине Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	22
1.3.1.1. Опис границе подручја просторне подцелине Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	23
1.3.1.2. Опис границе подручја просторне подцелине Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	23
1.3.2. Опис границе подручја просторне целине ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша	24
1.3.2.1. Опис границе подручја просторне подцелине Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша	24
1.3.2.2. Опис границе подручја просторне подцелине Подручје са плитким воденим стаништима ван инундационог подручја Тамиша	24
2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	25
2.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА	25
2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године	25
2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине	26
2.2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	29
2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш)	29
2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске	29
2.2.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)	30
2.2.4. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин)	30
2.3. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	30
2.3.1. Националне стратегије	30
2.3.2. Планска документација локалних самоуправа од значаја за израду Просторног плана	33
2.4. ДОКУМЕНТИ У ИЗРАДИ ОД УТИЦАЈА НА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	33
3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	34
3.1. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА	34
3.2. ПРИРОДНИ УСЛОВИ	34
3.3. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ	39

3.3.1. Природна добра	39
3.3.2. Природни ресурси	42
3.4. КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ	45
3.4.1. Историјски контекст	45
3.4.2. Непокретна културна добра	45
3.4.3. Добра која уживају претходну заштиту	47
3.5. СТАНОВНИШТВО	49
3.6. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА	49
3.7. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	50
3.8. ПРИВРЕДА	50
3.9. ИНФРАСТРУКТУРА	52
3.9.1. Саобраћајна инфраструктура	52
3.9.2. Водна и комунална инфраструктура	53
3.9.3. Енергетска инфраструктура и енергетска ефикасност	63
3.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура	64
3.10. СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	65
3.11. ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ	66
3.11.1. Елементарне непогоде	66
3.11.2. Техничко технолошке несреће - удеси	67
4. SWOT АНАЛИЗА	68

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	69
1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	69
2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	69
2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ	69
2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ	70
2.2.1. Заштита и коришћење предела, природних и културних вредности	70
2.2.2. Заштита и коришћење природних ресурса	70
2.2.3. Становништво, мрежа насеља и јавне службе	71
2.2.4. Привреда	71
2.2.5. Инфраструктурни системи	71
2.2.6. Заштита животне средине	72
3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЂУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ	73
4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	74

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА	77
1. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА, ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА	77
1.1. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА	77
1.2. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	77
1.2.1. Заштићена подручја	77
1.2.2. Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста	78
1.2.3. Еколошки коридори	79
1.3. ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА	79
2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА	80
2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	80
2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	81
2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	82
2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ	83
3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСКЕ И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ	83
3.1. СТАНОВНИШТВО	83
3.2. МРЕЖА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА	84
3.3. РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ	84
4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ	85
4.1. ТУРИЗАМ	85

4.2. ПОЉОПРИВРЕДА И РИБОЛОВ	88
4.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ	90
5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА.....	91
5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	91
5.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	92
5.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	96
5.3.1. Електроенергетска инфраструктура	96
5.3.2. Термоенергетска инфраструктура	97
5.3.3. Обновљиви извори енергије	98
5.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА	98
6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ	100
6.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	100
6.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА.....	101
6.2.1. Заштита од елементарних непогода	101
6.2.2. Заштита од техничко-технолошких несрећа	102
6.3. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ.....	102
7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	103

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА .....

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА.....	105
1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“	105
1.1.1. Правила уређења за пољопривредно земљиште у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“.....	107
1.1.2. Правила уређења за шумско земљиште у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“	109
1.1.3. Правила уређења за водно земљиште у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“	109
1.1.4. Правила уређења за грађевинско земљиште у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“.....	112
1.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПОДРУЧЈА ВАН ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ПОДРУЧЈЕ УТИЦАЈА НА ПОСЕБНУ НАМЕНУ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“ И ЗА ПОДРУЧЈЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	114
1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ПОСЕБНЕ И ДРУГЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	115
1.3.1. Саобраћајна инфраструктура	115
1.3.2. Водна инфраструктура.....	117
1.3.3. Енергетска инфраструктура	121
1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура.....	121
1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура.....	125
1.3.3.3. Коришћење обновљивих и других извора енергије.....	135
1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура.....	135
1.3.5. Услови за подизање заштитних појасева зеленила	136
1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ	138
1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ.....	138
1.5.1. Услови и мере заштите и уређења предела	138
1.5.2. Услови и мере заштите и уређења природних добара	139
1.5.2.1. Заштићено подручје са заштитном зоном.....	139
1.5.2.2. Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста	145
1.5.2.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта	146
1.5.2.4. Опште мере заштите биодиверзитета.....	149
1.5.2.5. Посебне мере за очување еколошке улоге шаранских рибњака.....	150

1.5.3. Услови и мере заштите и уређења непокретних културних добара и добара под претходном заштитом	150
1.5.4. Услови и мере заштите живота и здравља људи	151
1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине	152
1.5.6. Услови и мере заштите од елементарних непогода.....	156
1.5.7. Услови и мере заштите у случају техничко технолошких несрећа - удеса	158
1.5.8. Услови и мере за уређење простора од интереса за одбрану земље.....	158
1.5.9. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом.....	158
1.5.10. Услови и мере енергетске ефикасности изградње.....	159
2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА.....	161
2.1. ОПШТА ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	161
2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ	163
2.2.1. Правила грађења за салаше.....	163
2.2.2. Правила грађења за рибњаке.....	165
2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ	168
2.3.1. Правила грађења за насеље настало на старој економији	168
2.3.2. Правила грађења за чуварницу на водоток у	170
2.3.3. Правила грађења на површинама за производњу, складиштење и пословање	173
2.3.4. Правила грађења за рибњаке.....	176
V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА.....	178
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ.....	178
2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	179
2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“	179
2.1.1. Смернице за спровођење Просторног плана у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	180
2.1.1.1. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за уставе у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“.....	181
2.1.1.2. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за насип у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“.....	181
2.1.1.3. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана планираног општинског пута, постојећег државног пута II реда бр.131, пута по насипу, приступних путева и бицикличких стаза у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	181
2.1.1.4. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за прихватни објекат наутничког туризма у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	181
2.1.1.5. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за центар управљача у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	182
2.1.1.6. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за рибњак у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“.....	182
2.1.2. Смернице за спровођење Просторног плана у Просторној целини ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша	183
2.1.2.1. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за површину за туризам, спорт и рекреацију у Просторној подцелини „Подручје травнатих површина ван инундационог подручја реке Тамиш“.....	183
2.1.2.2. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за насеље настало на старој економији у Просторној подцелини „Подручје травнатих површина ван инундационог подручја реке Тамиш“	184
2.1.2.3. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за потребе изградње комплекса за туристичку презентацију подручја посебне намене у Просторној подцелини „Подручје травнатих површина ван инундационог подручја реке Тамиш“	184
2.1.2.4. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за површину за туризам, спорт и рекреацију у Просторној подцелини „Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја реке Тамиш“.....	185

2.1.2.5.	Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за рибњаке у инундацији у Просторној подцилини „Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја реке Тамиш“	185
2.2.	СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ПОДРУЧЈУ УТИЦАЈА НА ПОСЕБНУ НАМЕНУ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“ – У ПОДРУЧЈУ ВАН ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	185
2.3.	ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ДОНОШЕЊЕМ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	186
3.	ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ.....	186
4.	МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ.....	188

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Р. број	Прегледна карта	Размера
1.	Просторне целине и просторне подцилине подручја посебне намене	1 : 50.000

Р. број	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1 : 50.000
2.1.	Мрежа насеља и саобраћајна инфраструктура	1 : 50.000
2.2.	Воде и водна инфраструктура	1 : 50.000
2.3.	Енергетска и електронска комуникациона инфраструктура	1 : 50.000
3.1.	Природна и културна добра	1 : 50.000
3.2.	Природни ресурси и заштита животне средине	1 : 50.000
4.	Карта спровођења	1 : 50.000

В) ПРИЛОГ

- ЗАКОНСКИ ОКВИР
- ОПИС ГРАНИЦА ПИО „ПОТАМИШЈЕ“, ОПИС ГРАНИЦА РЕЖИМА ЗАШТИТЕ У ПИО „ПОТАМИШЈЕ“ И ОПИС ГРАНИЦА ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“

СПИСАК ТАБЕЛА И СЛИКА У ТЕКСТУ

Табела

Табела 1.	Подручје обухвата Просторног плана (ПП)	2
Табела 2.	Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста на подручју обухвата Просторног плана	41
Табела 3.	Шуме у граници подручја посебне намене ПИО „Потамишје“	42
Табела 4.	Преглед бушотина у подручју посебне намене	45
Табела 5.	Знаменито место од изузетног значаја	46
Табела 6.	Споменик културе од изузетног значаја	46
Табела 7.	Споменик културе од великог значаја	46
Табела 8.	Споменик културе	46
Табела 9.	Старо језгро градова и насеља – добро које ужива претходну заштиту	47
Табела 10.	Градитељски објекат – добро које ужива претходну заштиту	47
Табела 11.	Споменик и спомен обележје – добро које ужива претходну заштиту	47
Табела 12.	Локалитет са историјским, етнолошким или природњачким садржајем – добро које ужива претходну заштиту	49
Табела 13.	Број становника у обухвату Просторног плана	49
Табела 14.	Насеља према величинској категорији	50
Табела 15.	Рибњаци у подручју обухвата Просторног плана и њихове главне карактеристике	51
Табела 16.	Карактеристике црпних станица	56
Табела 17.	Одбрамбени насип	57
Табела 18.	Чуварнице на водотоцима	57
Табела 19.	Подаци о водним објектима Просторног плана - Потамишје	58
Табела 20.	Ситуациони план – Потамишје, списак канала	59
Табела 21.	Карактеристике црпних станица	60
Табела 22.	Одбрамбени насип	61
Табела 23.	Подаци о водним објектима Просторног плана – Потамишје	62
Табела 24.	Постојећи оптички међумесни каблови на предметном подручју	65
Табела 25.	Градитељски објекат	80
Табела 26.	Споменик и спомен обележје	80
Табела 27.	Локалитета са историјским, етнолошким или природњачким садржајем	80
Табела 28.	Основни хидроенергетски параметри планиране ХЕ „Опово“	95
Табела 29.	Параметри хидроелектране „Томашевац“	95

Табела 30.	Планирани међумесни оптички каблови на предметном подручју	99
Табела 31.	Биланс површина просторних целина у обухвату Просторног плана	103
Табела 32.	Биланс површина просторних целина у посебној намени ПИО „Потамишје“	103
Табела 33.	Биланс површина просторних подцелина у просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	103
Табела 34.	Биланс површина просторних подцелина у просторној целини ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја	103
Табела 35.	Биланс површина основних намена у посебној намени ПИО „Потамишје“	104
Табела 36.	Ширина заштитног појаса насељених зграда, у зависности од притиска и пречника гасовода	126
Табела 37.	Ширина експлоатационог појаса гасовода у зависности од притиска и пречника гасовода	126
Табела 38.	Минимална растојања спољне ивице подземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом	127
Табела 39.	Минимална растојања подземних гасовода од надземне електромереже и стубова далековода	127
Табела 40.	Минимална растојања спољне ивице надземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом	127
Табела 41.	Минималне дубине укопавања гасовода мерене од горње ивице гасовода	128
Табела 42.	Минимална дубина укопавања гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима	128
Табела 43.	Минимална растојања објеката који су саставни делови гасовода од других објеката	128
Табела 44.	Минимална дозвољена хоризонтална растојања подземних гасовода од стамбених објеката, објеката у којима стално или повремено борави већи број људи (од ближе ивице цеви до темеља објекта)	129
Табела 45.	Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних гасовода 10 bar < MOP ≤ 16 bar и челичних и ПЕ гасовода 4 bar < MOP ≤ 10 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима	130
Табела 46.	Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних и ПЕ гасовода MOP ≤ 4 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима	130
Табела 47.	Минимална хоризонтална растојања подземних гасовода од надземне електромереже и стубова далековода	130
Табела 48.	Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од стамбених објеката и објеката у којима стално или повремено борави већи број људи	131
Табела 49.	Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од осталих објеката	131
Табела 50.	Минимална дубина укопавања челичних и ПЕ гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима	131
Табела 51.	Минимална растојања спољне ивице подземних нафтовода и продуктовода од других објеката или објеката паралелних са нафтоводом и продуктоводом	133
Табела 52.	Минимална растојања подземних нафтовода и продуктовода од надземне електромереже и стубова далековода	133
Табела 53.	Минимална растојања објеката који су саставни делови нафтовода и продуктовода од других објеката	134
Табела 54.	Минимална дубина укопавања цевовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима	134
Табела 55.	Правила грађења за салаше	163
Табела 56.	Правила грађења за постојеће комплексе рибњака	166
Табела 57.	Правила грађења за насеље настало на старој економији	168
Табела 58.	Правила грађења за чуварницу на водотоку	171
Табела 59.	Правила грађења на површинама за производњу, складиштење и пословање	173
Табела 60.	Правила грађења за постојеће комплексе рибњака	176

Слика

Слика 1.	Графички приказ мера заштите ПИО „Потамишје“ на грађевинском земљишту у грађевинском подручју насеља, у Граду Зрењанину и општинама Ковачица и Опово	143
Слика 2.	Графички приказ мера заштите ПИО „Потамишје“ на грађевинском земљишту у грађевинском подручју насеља у општини Сечањ	144

СПИСАК СЛИКА У ПРИЛОГУ

Слика 3.	Границе подручја под режимом заштите I степена
Слика 4.	Границе подручја под режимом заштите II степена
Слика 5.	Границе подручја под режимом заштите III степена

Шематски приказ

Шематски приказ 1.	Просторне целине подручја обухвата Просторног плана	3
Шематски приказ 2.	Просторне целине и подцелине подручја посебне намене	21

Списак скраћеница коришћених у тексту:

- АПВ Аутономна покрајина Војводина
- БАТ (Best Available Techniques) –најбоља доступна технологија
- ВДП Водопривредно предузеће
- ГИС Географски информациони систем
- ГМРС Главна мерна регулациона станица
- ДОО Друштво са ограниченом одговорношћу
- ДП Државни пут
- ДСЕЕ Дистрибутивни систем електричне енергије
- ЕД Електро дистрибуција
- ЕК Електронска комуникациона мрежа
- ЕМС Електромрежа Србије
- EMERALD Европска еколошка мрежа за очување дивље флоре и фауне и њихових природних станишта
- ЕУ Европска Унија
- ГД Горњи Дунав
- ИВА Important Bird Area - Међународно значајно подручје за птице
- ICT Информационо-комуникационе технологије
- IPA Important Plant Areas - Подручје за биљке од међународног значаја
- ЈВП Јавно водопривредно предузеће
- ЈКП Јавно комунално предузеће
- ЈЛС Јединица локалне самоуправе
- ЈП Јавно предузеће
- ЈП ЕПС Јавно предузеће „Електропривреда Србије“
- КДС Кабловски дистрибутивни систем
- КО Катастарска општина
- МБТС Монтажно бетонска трафо станица
- МГ Магистрални гасовод
- МОР Maximum operating pressure – Максимални радни притисак
- МРС Мерно-регулациона станица
- МС Мерна станица
- МСАН Multi-service access node
- НИС Нафтна индустрија Србије
- НКД Непокретно културно добро
- ОИЕ Обновљиви извори енергије
- ОКМ ХС ДТД Основна каналска мрежа хидросистема Дунав-Тиса-Дунав
- ОММ Орман мерног места
- ПЕ Полуетилен
- ППРС Просторни план Републике Србије
- ПППН Просторни план подручја посебне намене
- ПТТ Пошта телефон телеграф
- ППОВ Постројење за пречишћавање отпадних вода
- ПСГ Подземно складиште гаса
- РБС Радио-базна станица
- РГ Разводни гасовод
- РРС Радио-релејна станица
- РПП АПВ Регионални просторни план АП Војводине
- РР Радиорелејни
- РРС Радио релејна станица
- РС Регулациона станица
- СБЗ Средњи Банат Зрењанин
- СКС Самоносиви кабловски снопови
- ТД Тамиш Дунав
- ТК Телекомуникациона канализација
- ТНГ Течни нафтни гас
- ТС Трафо станица
- ФУП Функционално урбано подручје
- ЦС Црпна станица

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Изради Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје“ (у даљем тексту: Просторни план) приступило се на основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје“ („Службени лист АПВ“, број 18/17). Израду Просторног плана прати и израда Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, а на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 18/17) (у даљем тексту: Извештај о стратешкој процени).

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16. Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

У складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19-др. закон) просторни план подручја посебне намене се доноси за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења и коришћења и заштите простора, нарочито за подручје са природним, културно-историјским или амбијенталним вредностима и подручја са могућношћу коришћења туристичких потенцијала.

Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-др. закон) и Законом о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС“-Међународни уговори, број 4/11) преузета је обавеза да се заштита, управљање и планирање предела заснива на идентификацији предела и процени њихових значајних и карактеристичних обележја.

Разлози за доношење Просторног плана проистичу из потребе реализације стратешких приоритета у области заштите, уређења и унапређења природних и културних добара, који су утврђени Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) (у даљем тексту: ППРС) и Регионалним просторним планом Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11) (у даљем тексту: РПП АПВ). ППРС предложено је стицање међународног статуса заштите за подручје плавне долине реке Тамиш. РПП АПВ подручје Потамишја је препознато као евидентирано подручје од међународног значаја (Рамсарско, EMERALD, IBA, IPA, PBA) и еколошки значајно подручје еколошке мреже подручја територије АП Војводине.

Међузависност природно-еколошког, социјалног и економског система посматрана је у временском хоризонту од 10 година, са стратешким решењима којима се дугорочно усмерава просторни развој планског подручја. Просторним планом су анализирани и сагледане развојне проблематике појединих области, као и проблеми заштите и уређења планског простора, са посебним освртом на заштиту природе.

Подручје обухваћено границом Просторног плана обухвата већи део подручја општине Сечањ и Опово, мањи део подручја Града Зрењанина и општине Ковачица и мали део општине Пландиште.

За обухват Просторног плана израђена је Студија заштите: Предео изузетних одлика „Потамишје“, предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје I категорије (у даљем тексту: Студија заштите), од стране Покрајинског завода за заштиту природе (Нови Сад, 2013. година), која ће се примењивати до доношења акта о заштити за ПИО „Потамишје“.

За изналажење оптималних стратешких опредељења коришћена је релевантна информациона, студијска и техничка документација, као и актуелна планска, урбанистичка и друга документација за ово подручје.

Просторни план је израђен у ГИС-у, технологији намењеној управљању просторно оријентисаним подацима, што омогућава једноставнију размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору, као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

Списак закона од значаја за израду овог Просторног плана налази се у прилогу.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ГРАНИЦА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

На дефинисање подручја обухвата Просторног плана утицале су природне и културне одлике предметног простора. Река Тамиш са пространом алувијалном равни, унутар које се Тамиш у периоду високог водостаја слободно разлива до природних граница инундационог подручја, поплаве и мозаик станишта које оне стварају, традиција екстензивног пашарења, шарански рибњаци, насеља која се налазе уз реку, са својом очуваном руралном архитектуром, још увек очуваним традиционалним начином живота становништва, са материјалним траговима о континуираном присуству људи на овом простору, културном баштином, као и постојећа саобраћајна повезаност, утицале су на дефинисање подручја обухвата Просторног плана.

Осим Предела изузетних одлика „Потамишје“ и његове заштитне зоне, Просторним планом су обухваћена и подручја ван заштитне зоне (урбана и рурална), а у којима се одвијају бројне активности које су од утицаја на заштићено подручје.

1.1.1. Опис подручја обухвата Просторног плана

Површина обухваћена границом Просторног плана графичким читавањем износи око **50240 ha** и обухвата делове:

- Града Зрењанина и
- општина: Ковачица, Опово, Пландиште и Сечањ.

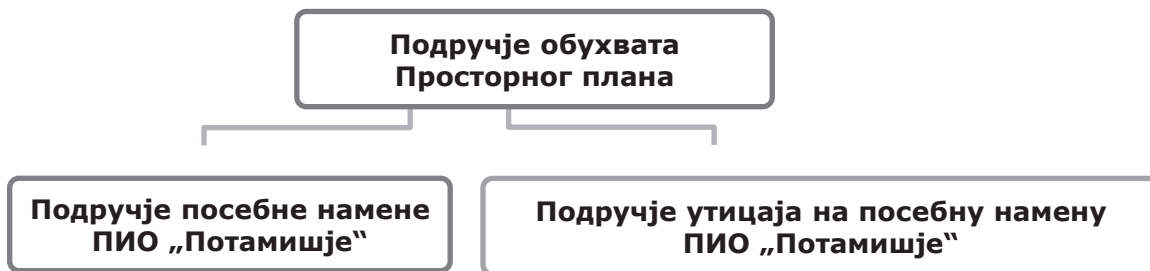
Табела 1. Подручје обухвата Просторног плана (ПП)

р.бр.	ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (ЈЛС)	КАТАСТАРСКА ОПШТИНА			НАСЕЉЕ		
		Σ у граду/ општини	Σ у обухвату ПП	назив КО у обухвату ПП	Σ у граду/ општини	Σ у обухвату ПП	Назив насеља у обухвату ПП
1.	Град Зрењанин	27	6	Банатски Деспотовац	22	6	Банатски Деспотовац
				Ботош			Ботош
				Орловат			Орловат
				Томашевац			Томашевац
				Фаркаждин			Фаркаждин
				Чента			Чента
2.	општина Ковачица	7	2	Идвор	8	2	Идвор
				Уздин			Уздин
3.	општина Опово	4	3	Баранда	4	3	Баранда
				Опово			Опово
				Сакуле			Сакуле
4.	општина Пландиште	13	2	Стари Лец Хајдучица	14	-	-
5.	општина Сечањ	10	9	Банатска Дубица	11	8	Банатска Дубица
				Бока			Бока
				Јарковац			Јарковац
				Јаша Томић			Јаша Томић
				Конак			-
				Неузина			Неузина
				Сечањ			Сечањ
Сутјеска	Сутјеска						
Шурјан	Шурјан						
Σ	5 ЈЛС (делови)	61	22		59	19	

Унутар тако сагледаног подручја дефинишу се две целине:

- Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“;
- Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“.

Шематски приказ 1. Просторне целине подручја обухвата Просторног плана

1.1.2. Опис граница обухвата Просторног плана

У случају неусаглашености катастарских парцела и делова катастарских парцела које се наводе са графичким прилогом, меродаван је графички прилог.

Опис граница обухвата Плана почиње на тремећи катастарских парцела 2267/6 и 8208/2 у катастарској општини Јаша Томић и границе катастарске општине Јаша Томић. Од ове тремеђе граница иде у правцу југоистока пратећи границу катастарске општине Јаша Томић до тремеђе катастарских парцела број 8334 у катастарској општини Јаша Томић и катастарске парцеле 2621 у катастарској општини Шурјан и границе катастарских општина Јаша Томић и Шурјан.

Након ове тремеђе граница иде у правцу југоистока пратећи границу катастарске општине Шурјан тачке на североисточној међе катастарске парцеле 2508 у катастарској општини Шурјан. Од ове тачке граница се ломи и иде у правцу југозапада секући катастарске парцеле број 2508, 2509/1 и 2510/1 а потом наставља у правцу југозапада пратећи северозападну и западну међу катастарских парцела број 2687, 2581/1, 2596/2, сече катастарску парцелу број 2596/2, наставља западном међом катастарске парцеле број 2532/3, сече катастарску парцелу број 2683, наставља западном међом катастарске парцеле број 2532/2, сече катастарску парцелу број 2684, наставља западном међом катастарске парцеле број 2530, сече катастарску парцелу број 2597/2, наставља западном међом катастарске парцеле број 2539, сече катастарску парцелу број 2595/2, наставља западном међом катастарске парцеле број 2595/2 до четворомеђе катастарских парцела број 2595/2, 2593 и 2542/1 у катастарској општини Шурјан и катастарске парцеле број 2220/1 у катастарској општини Конач.

Од ове четворомеђе граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи границу катастарске општине Шурјан до тремеђе катастарских парцела број 2199 у катастарској општини Конач, 2344 у катастарској општини Шурјан и 3708 у катастарској општини Бока.

Након ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи границу катастарске општине Шурјан до тремеђе катастарских парцела број 2336 у катастарској општини Шурјан и 7907/2 и 3667 у катастарској општини Бока.

Од ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи јужну међу катастарске парцеле број 7907/2 у катастарској општини Бока, сече катастарске парцеле број 7999 и 7942, наставља јужном међом катастарске парцеле број 7907/1 до тремеђе катастарских парцела број 7907/1, 3513/1 и 3528/1.

Након ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи западну међу катастарске парцеле број 3528/1, сече катастарску парцелу број 8013, наставља западном међом катастарске парцеле број 3528/2, сече катастарску парцелу број 7966, ломи се и иде у правцу југозапада јужном међом катастарске парцеле број 7966 до тремеђе катастарских парцела број 7966, 8018 и 4027.

Од ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу југа пратећи источну међу катастарске парцеле број 8018, ломи се и иде у правцу запада пратећи северну међу катастарске парцеле број 7909/1, сече катастарску парцелу број 793, ломи се и иде у правцу југоистока јужном међом катастарских парцела број 7936, 8027, 8026, сече катастарску парцелу број 7977, наставља југозападном међом катастарске парцеле број 7937, ломи се и иде у правцу севера источном и јужном међом катастарске парцеле број 8106, сече катастарску парцелу број 7978 у катастарској општини Бока односно 3270 у катастарској општини Конач.

Након ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу југа пратећи источну међу катастарске парцеле број 7978 у катастарској општини Бока односно 3270 у катастарској општини Конач до тремеђе катастарских парцела број 7978 у катастарској општини Бока односно 3270 у катастарској општини Конач и 3297 и 1031 у катастарској општини Конач.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу истока пратећи јужну и западну међу катастарске парцеле број 3297 у катастарској општини Конак, сече катастарску парцелу број 898, наставља јужном међом катастарских парцела број 898, 897/14, 898, сече катастарску парцелу број 3281 и 3285 у катастарској општини Конак односно 1987 и 1986 у катастарској општини Стари Лец до тромеђе катастарских парцела број 1986, 1464 и 1845 у катастарској општини Стари Лец.

Након ове тромеђе граница иде у правцу југозапада пратећи јужну међу катастарске парцеле број 1986, ломи се и иде у правцу југоистока пратећи североисточну међу катастарске парцеле број 1511, потом се ломи и иде у правцу југа пратећи западну међу катастарске парцеле број 1967, сече катастарску парцелу број 1838, наставља западном међом катастарске парцеле број 1968, ломи се и иде у правцу запада пратећи јужну међу катастарске парцеле број 1969, до тромеђе катастарских парцела 1969 и 1527 у катастарској општини Стари Лец и 1885 у катастарској општини Хајдучица.

Од ове тромеђе граница сече катастарске парцеле број 1885 и 1932 и катастарској општини Хајдучица а потом се ломи и иде у правцу југа пратећи западну међу катастарских парцела број 1932, 1938, 1935, 1350, 1365, сече катастарске парцеле број 1347 и 1346, ломи се и иде у правцу југозапада западном међом катастарске парцеле број 1346, ломи се у правцу северозапада и прати југозападну међу катастарске парцеле број 1300 а потом сече катастарске парцеле број 1299 и 1883, и иде у правцу југозапада западном међом катастарске парцеле број 1897, даље се ломи и иде у правцу северозапада пратећи североисточну међу катастарских парцела број 2047 и 2048 до југозападног прелома међе катастарске парцеле број 2050 а потом се ломи и сече катастарске парцеле број 2048 и 2051, до тачке на југозападној међу катастарске парцеле број 2051 у катастарској општини Хајдучица.

Након ове тачке граница сече катастарске парцеле број 187 и 185 у катастарској општини Банатска Дубица, а потом иде источном међом катастарске парцеле број 205/2 ломи се и иде у правцу северозапада јужном међом катастарских парцела број 205/2, 204/2 и 203/2, ломи се и иде у правцу североистока западном међом катастарске парцеле број 20382, ломи се и иде у правцу северозапада пратећи југозападну међу катастарских парцела број 185, 184/2, потом се ломи и иде у правцу југа пратећи источну међу катастарских парцела број 121/1, 111, 149/2, 150, 753/2, 753/1, 753/4, сече катастарску парцелу број 752/2, ломи се и иде у правцу запада северном међом катастарске парцеле број 751/1, сече катастарску парцелу број 758/1, ломи се и иде у правцу југозапада јужном међом катастарске парцеле број 810/2, сече катастарску парцелу број 2819, иде у правцу југозапада јужном међом катастарске парцеле број 810/1, обухвата катастарске парцеле број 797, 796 и 795, наставља у правцу југозапада јужном међом катастарске парцеле број 810/1, сече катастарску парцелу број 900/1, иде у правцу југозапада источном међом катастарске парцеле број 971/1, сече катастарску парцелу број 1072/1, ломи се и иде у правцу запада јужном међом катастарске парцеле број 1072/1, ломи се и иде у правцу југозапада источном међом катастарске парцеле број 1063/1, сече катастарску парцелу број 1077/1, ломи се и иде у правцу запада јужном међом катастарске парцеле број 1077/1, ломи се и иде у правцу југозапада источном међом катастарске парцеле број 1089, ломи се и иде у правцу северозапада северном међом катастарске парцеле број 1158/1, сече катастарску парцелу број 1333/2, наставља северном међом катастарске парцеле број 1341, сече катастарску парцелу број 955/2 у катастарској општини Банатска Дубица односно 1839 у катастарској општини Јарковац, до тачке на источној међу катастарске парцеле број 1534 у катастарској општини Јарковац.

Од ове тачке граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи западну међу катастарске парцеле број 1839 у катастарској општини Јарковац, ломи се и иде у правцу северозапада пратећи северну међу катастарске парцеле број 1787, ломи се и иде у правцу североистока пратећи западну међу катастарске парцеле број 1534, ломи се и иде у правцу северозапада пратећи јужну међу катастарских парцела 1533, 1366/1, 1365, 1352/12, 1352/10, 415/2, 333/1, 731, сече катастарску парцелу број 727/33 ломи се и прати западну међу катастарских парцела број 727/33, 179, сече катастарску парцелу број 334 ломи се и иде у правцу запада пратећи северну међу катастарских парцела број 334, 2682/34, 2774, обухвата катастарске парцеле број 2753, 2752, 2751, 2749 и 2748, даље наставља правцу запада пратећи северну међу катастарске парцеле број 2774, ломи се и иде у правцу североистока пратећи западну међу катастарских парцела број 2790/1 и 2790/7, потом се ломи и иде у правцу запада пратећи јужну међу катастарске парцеле број 2798 до тромеђе катастарских парцела број 2798 и 2801 у катастарској општини Јарковац и 1601 у катастарској општини Томашевац.

Након ове тромеђе граница скреће у правцу севера и прати источну међу катастарске парцеле број 1601 у катастарској општини Томашевац, потом се ломи и иде у правцу северозапада пратећи северну међу катастарске парцеле број 1601, даље се ломи и иде у правцу југозапада секући катастарску парцелу број 1601, наставља у правцу југозапада пратећи источну међу

број 3686, наставља у правцу севера пратећи источну међу катастарске парцеле број 3676, сече катастарску парцелу број 3661, наставља у правцу севера пратећи источну међу катастарске парцеле број 147, катастарску парцелу број 3621 до међе катастарских парцела број 3631 у катастарској општини Опово и 1082 у катастарској општини Баранда.

Након ове тачке граница сече катастарске парцеле број 1082 и 1083/1 у катастарској општини Баранда, наставља у правцу севера пратећи источну међу катастарске парцеле број 1083/27, ломи се и иде у правцу запада пратећи јужне међе катастарских парцела број 4295/8, 4295/7, 4295/6, 4295/5, 4295/4, 4295/3, 4295/2 и 4302, потом се ломи и иде у правцу југа пратећи источну међу катастарске парцеле број 1081, до тромеђе катастарских парцела број 1081 и 1082 у катастарској општини Баранда и 3650 у катастарској општини Опово.

Од ове тромеђе граница наставља у правцу југа пратећи источну међу катастарских парцела број 3650, 3714, 5622, у катастарској општини Опово, сече катастарску парцелу број 5672/2, наставља у правцу југозапада пратећи југоисточну међу катастарске парцеле број 5020, сече катастарску парцелу број 5687, наставља у правцу југозапада пратећи југоисточну међу катастарске парцеле број 5690, сече катастарске парцелу број 5692, 503 и 3659, ломи се и иде у правцу северозапада пратећи западну међу катастарских парцела број 3659 и 3628 до међе катастарских парцела број 3628 у катастарској општини Опово и 948 у катастарској општини Баранда.

Након ове тачке граница наставља у правцу севера пратећи западну међу катастарске парцеле број 948 у катастарској општини Баранда до међе катастарских парцела број 948 у катастарској општини Баранда и 7326 у катастарској општини Чента.

Од ове тачке граница наставља у правцу северозапада пратећи југозападну међу катастарских парцела број 7326 и 7327, у катастарској општини Чента, потом се граница ломи и сече катастарске парцеле број 7327 и 6791, наставља у правцу североистока пратећи источну међу катастарских парцела број 1821 и 2642, ломи се и иде у правцу северозапада пратећи североисточну међу катастарске парцеле број 2642, сече катастарску парцелу број 2632/1, ломи се и иде у правцу севера пратећи западну међу катастарских парцела број 2632/1, 2629, 2627 и 7411, ломи се и иде у правцу истока пратећи северну међу катастарских парцела број 7479 и 7416, сече катастарску парцелу број 7334, наставља у правцу истока пратећи северну међу катастарске парцеле број 7417 до тромеђе катастарских парцела број 7417 у катастарској општини Чента и 4391 и 5016 у катастарској општини Фаркаждин.

Након ове тромеђе граница наставља у правцу североистока пратећи северозападну међу катастарске парцеле број 5016 у катастарској општини Фаркаждин, сече катастарску парцелу број 4905, ломи се и иде у правцу југоистока пратећи северну међу катастарских парцела број 4905 и 773, ломи се и иде у правцу североистока пратећи западну међу катастарских парцела број 467, 401 и 186, сече катастарску парцелу број 45, и наставља у правцу североистока пратећи западну међу катастарских парцела број 45, 774/1, 775 и 4903, ломи се и иде у правцу северозапада пратећи југозападну међу катастарске парцеле број 3817, ломи се и иде у правцу североистока пратећи југоисточну међу катастарске парцеле број 4941, сече катастарску парцелу број 4899, и наставља у правцу североистока пратећи југоисточну међу катастарске парцеле број 4919, ломи се и иде у правцу југоистока пратећи југозападну међу катастарске парцеле број 4937, ломи се и сече катастарску парцелу број 4937, и иде у правцу североистока пратећи југоисточну међу катастарске парцеле број 4936, ломи се и иде у правцу југоистока пратећи југозападу међу катастарске парцеле број 4934, ломи се и сече катастарску парцелу број 4934, и иде у правцу североистока пратећи југоисточну међу катастарске парцеле број 4930, наставља пратећи северозападну међу катастарских парцела број 4894, 4924, 4895, 4929 и 4903 до тромеђе катастарских парцела број 4903 у катастарској општини Фаркаждин и 1223/1 и 1225 у катастарској општини Орловат.

Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи северну међу катастарских парцела број 1223/1, 1953, 598, сече катастарске парцеле број 311 и 312, наставља у правцу североистока пратећи западну међу катастарских парцела број 312, 1961, 1960, 2029, 2818, 2255, 2473, ломи се и иде у правцу југоистока пратећи југозападну међу катастарске парцеле број 2472, ломи се и сече катастарску парцелу број 2472, наставља у правцу североистока пратећи западну међу катастарске парцеле број 2468, ломи се и иде у правцу југоистока пратећи југозападну међу катастарске парцеле број 2359, ломи се и сече катастарску парцелу број 2359, наставља у правцу североистока пратећи западну међу катастарске парцеле број 2256/1, сече катастарску парцелу број 2254, ломи се и иде у правцу југоистока пратећи северозападну међу катастарских парцела број 2254 и 2255 до тромеђе катастарских парцела број 2255 у катастарској општини Орловат и 1655 и 3774/1 у катастарској општини Ботош.

Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи северозападну међу катастарских парцела број 1655, 555/2, у катастарској општини Ботош, ломи се и иде у правцу северозапада пратећи југозападну међу катастарске парцеле број 616, сече катастарску парцелу

правцу севера пратећи западну међу катастарских парцела број 1680, 1669 и 5691, до тромеђе катастарских парцела број 5691, 8263/2 и 5690/2.

Од ове тромеђе граница сече катастарску парцелу број 8263/2, наставља у правцу северозапада пратећи западну међу катастарских парцела број 8208/2 до тромеђе катастарских парцела 2267/6 и 8208/2 у катастарској општини Јаша Томић и границе катастарске општине Јаша Томић, почетне тачке описа.

1.2. ПОПИС ПАРЦЕЛА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“

Подручје посебне намене је Предео изузетних одлика „Потамишје“. Површина обухваћена границом подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ на основу графичког читавања износи око **23986 ха**.

У случају неусаглашености катастарских парцела и делова катастарских парцела које се наводе са графичким прилогом, меродаван је графички прилог.

1.2.1. Попис парцела у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ у општини Сечањ

КО Јаша Томић, целе катастарске парцеле: 8298, 8297, 8296, 8167, 8166, 8165, 8164, 8163, 8162, 6148, 8131, 8127, 8126, 5969, 5960, 5959, 5958, 5957, 5956, 8308, 8309, 5946, 5944/2, 5954, 5953, 5952, 5951, 5950, 5949, 5967, 5966, 5965, 5964, 5963, 5962, 5961, 5974, 5995, 5990, 5989, 5999/2, 5997, 6016, 6015, 6013/2, 6013/1, 6010, 6020, 6019, 6018, 6025, 6024, 6023, 6022, 6028, 6036, 6061, 6060, 6068, 6067, 6066, 6063/2, 6138, 6137, 6150/2, 8160, 8159, 8158, 6173, 6164, 6163, 6166/2, 6161/1, 8183, 8191, 8135/7, 8135/6, 8135/5, 8123/4, 8083/2, 5782, 5784, 5785, 8304, 5937, 5781, 8295, 8292, 5592/25, 5945, 5944/1, 5943, 5942, 5941, 5940, 5938, 5955, 5968, 5991, 5983, 5988, 5984, 5982, 5981, 5980, 5979, 5976, 5975, 6014, 6012, 6011, 6008, 6007, 6004, 6003, 6000, 6021, 6032, 6040, 6065, 6062, 6140, 6139, 6143, 8156, 8155, 8154, 6151/2, 6170/1, 8161, 8178, 8177, 8176, 8175, 8174, 8173, 6153, 8194, 6159, 8182, 8181/2, 8132, 8075/2, 8075/1, 8079, 8078/2, 8329, 8300, 8299, 8303, 8302, 8311, 8310, 6009, 6006, 6005/2, 6005/1, 6002, 6001, 5999/1, 5998/2, 5998/1, 5996, 5994, 5993, 5992, 5987, 5986, 5985, 5978, 5977, 5973, 6035, 6034, 6033, 6031, 8247, 6030, 6029, 6027, 6026, 6129/1, 6063/1, 6059, 6058, 6057, 6056, 6055, 6054, 6053, 6052, 6051, 6050, 6049, 6048, 6047, 6046, 6045, 6044, 6043, 6042, 6041, 6174/1, 6171, 6170/2, 8157, 8153, 8152, 8151, 8150, 8149, 8148, 8147, 8146, 8145, 8144, 8143, 8142, 8141, 8140, 8139, 8138, 8137, 8187, 8186, 8185, 6151/1, 6150/1, 6149, 6166/1, 6161/2, 6160, 8190, 8189, 8083/5, 8130, 8129, 8128, 8321, 8195, 8072, 8071, 8077, 8330, 5777, 5948, 5947, 6182/2, 6182/1, 6181, 6180, 6179, 6178, 6177, 6176, 6175, 6174/2, 6172, 6169, 6168, 6167/3, 6167/2, 6167/1, 6165, 6162, 6158, 6157, 6156, 6155, 6154, 8135/10, 8135/9, 8320, 8171, 8188, 8184, 8181/1, 8180, 8179, 8172, 8170, 8169, 8168, 6017, 6132, 6064/2, 6064/1, 6133, 6217, 6216, 6215, 6214, 6213, 6212, 6210, 6209, 6208, 6207, 6206, 6205, 6204, 6203, 6202, 6201, 6200, 6199, 6198, 6197, 6196, 6195, 6194, 6193, 6192, 6191, 6190, 6189, 6188, 6187/2, 6187/1, 8291, 8134, 8133, 8328, 8326, 8327, 8078/1, 8083/4, 8083/3, 8082/2, 8082/1, 8081, 5779, 5778, 5783, 8294, 8331, 8334, 8318/2, 5939, 5936, 5935, 5934, 5933, 8332, 6130/2, 6130/1, 6129/2, 6039, 6038, 6037, 6134, 6131, 6144, 8319, 6146, 6147, 6145, 6186/2, 6186/1, 6185, 6184, 6183, 8136, 6152, 8135/8, 8323, 8322, 8083/6, 5786, 8301, 8307, 8306, 8305, 6136, 6135, 6142, 6141, 6211, 8197, 8325, 8324, 8080, 8083/1, 8074, 8076, 5780, 8315, 8314, 8313, 8312, 8316, 8317/2, 8317/1, 8318/1, 5787, 8196, 8192, 8193, 8135/13, 8135/1, 8135/2, 8135/12, 8135/11, 5972, 5970 и 5971.

КО Јаша Томић, делови катастарских парцела: 5592/1, 8123/2, 8286/1, 8261, 8073, 8281, 8135/14, 8135/15, 8135/16 и 8290/1.

КО Шурјан, целе катастарске парцеле: 544, 541, 537, 536, 533, 1541/1, 1555/1, 1556/1, 1469/1, 527/5, 526, 516, 922/1, 921/2, 920, 926/1, 929/2, 930/2, 933/2, 929/1, 926/2, 2611/1, 942/3, 941/2, 940/2, 945/2, 1567, 1865/3, 1865/2, 1865/1, 1864, 1863, 1862/2, 2429, 2590/2, 1895/3, 2430, 2433, 2432, 1899, 1898, 947, 944, 943/4, 943/3, 510, 916, 915, 914, 912, 911, 953, 952/2, 949/2, 959/2, 959/1, 966/2, 1111, 1009, 1008, 1007, 1006, 1016, 1015, 1014, 1013, 1012, 1011, 1004, 1003, 1002/2, 1002/1, 999, 964, 971/1, 975/2, 972/4, 975/1, 972/2, 976/5, 976/3, 496, 494, 468, 2613, 1023, 1022, 1030, 1029, 1028, 1027, 1026, 1025, 994/2, 994/1, 1037, 1036, 1035, 1034, 1033, 1032, 992/2, 992/1, 991/2, 991/1, 969, 1040, 989/2, 989/1, 981/9, 981/8, 980/2, 478, 987/1, 1041/3, 986/3, 986/1, 985/2, 985/1, 984/2, 984/1, 1124/3, 1131, 1097/3, 1121/5, 1074, 1071, 1070, 1067, 1066, 1062, 1057, 1315/2, 1314/2, 1322, 436,

1306/2, 1305/2, 1304/2, 1367/4, 1367/3, 2559/1, 1350/2, 371, 1333, 1329, 364/1, 364/5, 1236, 1232, 357, 1218, 1259/1, 1261/1, 1259/2, 1260/1, 1386, 1212, 2654/3, 1278, 1277, 1276, 1267/1, 1267/3, 1256/2, 1262/2, 1263/2, 339, 336, 885/1, 884, 1202, 1201, 1272, 1271, 1270, 880, 879, 877, 876, 875, 873, 872, 1512, 1511, 326/2, 856, 855, 854, 1519, 1524, 1533, 1532, 1490, 1426, 1435/1, 1502, 1493/1, 1528, 1538, 1466/3, 1544, 1560/1, 1445/2, 1807/3, 1784/2, 1786, 1461/2, 1450, 1085, 1084, 1082, 1081, 1080, 1079, 1078, 1077, 1076, 1073, 1072, 1054, 1053, 1052, 1051, 1050, 1049, 1048, 1047, 1046, 1045, 1044, 1043/2, 1043/1, 1042, 1041/4, 988/4, 988/3, 988/1, 982/2, 1124/1, 1448, 2702, 1905/1, 2663, 1903/2, 1903/1, 1897, 1896, 2664, 1895/2, 1894/2, 1906, 2412, 1843, 2414, 2043, 2591/2, 1895/1, 1894/1, 2397, 2435/1, 904/11, 904/10, 904/9, 904/8, 904/7, 904/6, 1109, 1113, 1097/2, 1092, 1089, 1088, 982/3, 982/1, 2648, 1128/2, 1127/1, 1147, 1145, 1142, 1139, 1138, 1137, 1352, 1353, 1132, 1133, 1351/6, 1850, 1849, 1848, 1847, 1846, 1845, 1844/2, 1844/1, 2578, 2420, 2418, 1792, 2437, 2701, 2405/2, 2438, 2436, 2439, 2435/3, 2689, 2494/4, 2496/2, 549, 548, 547, 546, 545, 527/4, 2607, 523, 522, 521, 520, 2608, 514, 925/2, 933/1, 930/1, 925/1, 918, 939/2, 938/2, 505, 500, 913, 910, 908, 907, 1010, 1005, 951/1, 949/1, 948/1, 971/2, 965/2, 960/2, 966/1, 965/1, 960/1, 961, 958, 976/4, 976/1, 491, 490, 485/2, 485/1, 484, 483, 470, 463, 462, 460, 2615, 2614, 1024, 1039, 1038, 990/2, 990/1, 988/2, 978, 987/2, 986/4, 986/2, 981/10, 981/5, 981/1, 981/2, 981/3, 981/4, 1124/2, 1134, 434, 433, 431/3, 431/2, 439, 438, 1102, 1099, 1098, 1095, 1094, 1091, 1090, 1087, 1086, 1083, 1075, 1063, 2557/2, 1121/4, 1129, 1146, 1324, 378, 377, 374, 1163, 1162, 1151, 1150, 1301/2, 1300/2, 1299/2, 1298/2, 1243/4, 1308/2, 1307/2, 1366, 1368/2, 2559/2, 362, 361, 360, 359, 358, 356, 355, 354, 353, 363/5, 363/1, 1186, 1187, 1181, 1231, 1264, 1251, 1256/1, 1258, 1257/1, 1295, 1296, 1395, 1394, 1393, 1385, 1358, 350, 349, 348, 347/2, 347/1, 346, 345, 344, 343/3, 343/2, 343/1, 342, 341, 340, 338, 337, 890, 889, 888, 887, 886, 885/2, 1204, 1203, 1200, 1220, 1225, 1274, 1273, 1269, 2654/2, 1267/2, 1284/1, 1283, 1282, 1281, 1290, 1292/2, 1389/2, 327, 326/1, 874, 867, 866, 865, 860, 859/2, 859/1, 858, 857, 1526, 1525, 1523, 1518, 1510, 1509, 1508/2, 1508/1, 1506, 1505, 1489, 1486/9, 1478, 1417, 1416, 2696, 1409, 1412/2, 1411/1, 1410/1, 320/2, 1503, 1557/1, 1501/1, 1500, 1499, 1710, 1709, 1477/5, 1493/2, 1564/1, 1566, 1565, 1570, 1571, 1551, 1550, 1460, 1449/2, 1695/2, 1455/4, 1455/3, 1787, 1790, 2408, 1905/2, 2413, 2415, 2047, 2044/1, 2447/2, 2451/2, 2451/1, 2497/2, 2606, 2605, 2604, 543, 542, 540, 539, 538, 535, 534, 532, 531, 528, 518, 517, 508, 507, 506, 519, 513, 512, 465, 917, 932, 931, 928, 927, 924, 923, 919, 951/2, 948/2, 950, 946/2, 942/4, 946/1, 945/1, 943/2, 943/1, 942/2, 942/1, 941/1, 940/1, 939/1, 938/1, 937, 936, 1018, 1017, 1001, 1000, 972/3, 972/1, 476, 495, 493, 492, 489, 488, 487, 486, 482, 481, 480, 479, 477, 471, 475, 461, 459, 458, 457, 456, 455, 454, 453, 452, 450, 449, 447, 446, 445, 444, 1351/3, 1351/4, 379, 363/2, 900, 901, 1116, 1115, 1217, 1180, 1179, 1178, 1177, 1176, 1175, 1174, 1173, 1243/3, 1241, 1240, 1239, 1254, 1253, 1252, 1250, 1249, 1248, 1247, 1244, 1161, 1160, 1159, 1158, 1152, 1243/1, 1242, 2598, 1311/1, 1310/1, 1309/1, 1308/1, 1307/1, 1306/1, 1305/1, 1304/1, 1303/1, 2636, 1374, 1334, 1328, 331/1, 330, 335, 334, 333, 332, 331/2, 895, 382, 853, 852, 851, 850, 849, 891, 881, 871, 870, 869, 868, 864, 863, 862, 861, 1492/2, 1531, 1517, 1516, 1515, 1514, 1513, 1118, 1192, 1184, 1199, 1198, 1197, 1196, 1195, 1194/2, 1194/1, 1193, 1487, 1488/1, 1488/2, 1488/5, 1488/3, 1224, 1223, 1222, 1221, 1280, 1479/2, 1484, 1483, 1479/1, 1279/2, 1279/1, 1266/2, 1475, 1286, 1288, 1292/1, 2559/4, 2561/2, 1406, 321, 1558/1, 1559/1, 1561/1, 1562/1, 1563/1, 1540, 1539, 1548, 1547, 1546, 1545, 1543, 1542, 1541/2, 1537/2, 1537/1, 1553, 1552, 1498, 1496, 1497, 1711/3, 1711/2, 1469/2, 1470, 1468/2, 1445/1, 2041, 1452/1, 1452/2, 2423, 2424, 1451, 2410, 2411, 1798, 1914/2, 2619/1, 1904/3, 1904/2, 1904/1, 2620/2, 1893, 2398, 1878, 1877, 1876, 1875, 1874, 1873, 1872, 1871, 1870, 1869, 1868, 1867, 1866, 1865/4, 2419, 2431, 2196, 1901, 1900, 1892/2, 2403/2, 2406/1, 2449/2, 2442/2, 2441/2, 2440, 2498/4, 2493, 2494/3, 2494/2, 2602, 2601, 556, 555, 554, 553, 552, 551, 550, 498, 501, 499, 2611/2, 2612, 466, 430/2, 497, 469, 467, 430/3, 464, 451, 509, 504, 503, 502, 2610, 904/5, 904/4, 904/3, 1123, 955/2, 954, 1103, 1101, 1100, 1097/1, 1096, 1093, 1069, 1068, 1065, 1064, 1061, 1060, 1059, 1056, 1058, 1055, 968, 967, 970, 973/1, 973/2, 973/3, 973/4, 974, 977/1, 977/2, 976/2, 963, 962, 957, 956, 955/1, 952/1, 1031, 1021, 1020, 1019, 998, 997, 996, 995, 993/2, 993/1, 981/7, 981/6, 1126/3, 1126/2, 1127/2, 2557/3, 2656, 2558/4, 1136, 1135, 328, 428, 376, 375, 373, 372, 370, 369, 368, 367, 366, 365, 364/2, 352, 351, 902, 896, 899, 898, 897, 894/3, 894/2, 894/1, 893, 892, 883, 882, 878, 2564/1, 1189, 1191, 1119/2, 1119/3, 2639, 1183, 1219, 1211, 1210, 1209, 1216, 1215, 1214, 1482, 1481/6, 1481/5, 1481/4, 1481/3, 1481/2, 1481/1, 1480, 1238, 1237, 1235, 1234, 1233, 1230, 1229, 1228, 1227, 1226, 1275, 1255, 1260/2, 1262/1, 1257/2, 1266/1, 1265, 1263/1, 1172, 1171, 1170, 1169/2, 1167, 1166, 1165, 1164, 1402, 1410/2, 1415, 1418, 1291, 2599/3, 1392, 2560/2, 1401, 1400, 1398, 1397, 1396, 1294, 1293/2, 1293/1, 2559/3, 1384, 1391, 1390, 1388, 1387, 1383, 1312/1, 1330, 1327, 1326, 1549, 1554, 1501/2, 1698, 1574, 1697, 1696, 1695/1, 1694, 1711/4, 1711/1, 1468/1, 1455/2, 1453/1, 1422, 1466/1, 1465/3, 1466/2, 1465/2, 1464, 2425, 2559/6, 1449/1, 1461/3,

1447, 1446/1, 1446/2, 1912, 1916, 1915/2, 1915/1, 1914/1, 1913, 1889, 1887, 1886/2, 1886/1, 1885, 1884, 1883, 1882, 1881, 1880, 1879, 1856, 1855, 1854, 1853, 1852/2, 1852/1, 1851, 2677, 2619/3, 2403/1, 2406/5, 2452, 2443, 2445/2, 2445/1, 2581/3, 2498/3, 2498/2, 515, 2609, 527/3, 527/2, 525, 2545, 524, 2600, 2603, 530, 529, 921/1, 922/2, 1125, 2647, 977/3, 2556, 1041/2, 1041/1, 979, 980/1, 983/2, 983/1, 2646, 1504/2, 1504/1, 843, 380, 329, 322, 323, 324, 325, 320/1, 2599/2, 2694, 2565, 2657, 1711/6, 2564/2, 2558/2, 1492/1, 1536, 1535, 1534, 1529, 1530, 1477/4, 1492/3, 2640, 1491, 1188, 1185, 1182, 1208, 1207, 1213, 1206, 1205, 1708, 1707, 1706, 1705, 1704, 1703, 1702, 1701, 1700, 1699, 1488/4, 1486/11, 1486/7, 1486/10, 1486/8, 1486/2, 1486/1, 1485, 1711/5, 2650, 2626, 1463, 2563/2, 1462, 1473, 1474, 1423, 1461/1, 2559/5, 2697, 1425, 1424/2, 1435/2, 2705, 2700, 1434, 2695, 1472, 1421, 1420, 1419, 2625, 1443, 2698, 2699, 1373, 2044/3, 2044/2, 2448, 2446, 2409, 2406/4, 2676, 2402/1, 2402/2, 2406/3, 2405/1, 2404, 2403/3, 2449/1, 2447/1, 2444/1, 2444/2, 2619/4, 2618, 904/2, 904/1, 905, 2551, 1190, 2555, 2558/1, 904/12, 1492/4, 1527, 1522, 1521, 1520, 1507, 848, 847, 846, 845/2, 845/1, 844, 1120/1, 2641, 1119/1, 1120/2, 2554, 2553, 2616, 474, 473, 472, 430/1, 429, 431/1, 441, 440, 437, 435, 432, 427/3, 427/2, 427/1, 448, 443, 442, 909, 906, 934/2, 1121/2, 1121/3, 1114, 1117, 1126/1, 1122/2, 1122/1, 2651, 1121/1, 1128/1, 1157, 1156, 1155, 1154, 1153, 1149, 1110, 1105, 1108, 1107, 1106, 1104, 1112, 2552, 935, 934/1, 2653, 1354, 1313/2, 1312/2, 1311/2, 1310/2, 1309/2, 1321, 1320, 1319, 1318, 1317, 1316, 1315/1, 1314/1, 1313/1, 1325, 1323, 1332, 1331, 1350/1, 1335/7, 1335/6, 1335/5, 1335/4, 1335/3, 1335/2, 1335/1, 1351/2, 1351/1, 1351/5, 2581/4, 2427, 2434, 2441/1, 2442/1, 2435/2, 2428/2, 2498/1, 2497/1, 2496/1, 2494/1, 2495/2, 2495/1, 2621, 2428/1, 2407, 2580, 2579, 2585, 2421, 2401, 2563/1, 2562, 2660, 2417, 1455/1, 1453/2, 2560/1, 2573, 2422, 2426, 2406/2, 2558/3, 2561/1, 2400, 2399, 1888, 1862/1, 1861, 2655, 2652, 1297, 2654/1, 1471/2, 1477/2, 1477/1, 1477/3, 1476/2, 1284/2, 1289, 1243/2, 1246, 1245, 1471/1, 1860, 1859, 1858, 1857, 2670, 2662, 2042, 1909, 2416, 1807/2, 1807/1, 1476/1, 1285/3, 1285/2, 1285/1, 1287, 1261/2, 2557/1, 1143, 1130, 1140, 1141, 1148, 1144, 1303/2, 1302/2, 1302/1, 1301/1, 1300/1, 1299/1 и 1298/1.

КО Шурјан, делови катастарских парцела: 1902, 2590/1, 2197, 2504, 2455/2, 1718/5, 2460, 2690, 2620/1, 2572/1, 2583/2, 2692, 2691, 1494, 2703, 2645, 2591/1, 2678, 2506, 2683, 2686, 2617, 2599/1, 2568/2, 2674, 2659 и 2658.

КО Бока, целе катастарске парцеле: 7548, 558, 556/1, 781/10, 780/7, 780/9, 782/4, 781/3, 782/5, 781/9, 781/4, 782/6, 782/7, 6229, 5044/1, 6231, 6141, 6157, 6180, 5964, 6199, 6198, 6181, 778/1, 853, 852, 779/6, 745/2, 762, 6838/16, 748/1, 746/2, 6838/24, 6399, 5142, 5143, 883, 881, 544, 900/1, 490/3, 490/2, 496, 495/2, 543, 545, 495/1, 494, 493, 492, 491, 541, 540, 546, 547, 542, 549, 6177, 877, 864/1, 866/2, 657/2, 6839/3, 6077, 729/3, 758, 742/1, 759, 780/6, 780/5, 6389, 6551, 5096/2, 6386/3, 5112, 5097/2, 559, 490/1, 560, 6222, 6223, 6224, 6227, 5048, 986/2, 550, 551, 556/2, 552, 892, 557/1, 900/2, 899/3, 899/2, 899/1, 898, 897, 896, 557/2, 891, 5145/3, 5144, 5124, 5125/1, 6392, 5116/2, 914/4, 5146/1, 915/3, 6160/1, 5970, 6176, 5969, 1534, 6111, 1535, 895, 901, 894, 888, 893, 887, 886, 890/2, 553, 885, 884, 890/1, 889, 915/1, 5146/3, 6267, 914/1, 6264, 6237, 6263, 6204, 6174, 5957/1, 6202, 6175, 878/2, 554, 866/1, 867/1, 865/2, 6839/2, 778/2, 6266, 6238, 5040, 6213/1, 6236, 5041, 6265, 6235, 6239, 6240, 742/2, 760, 744/1, 743/2, 745/1, 761/1, 781/11, 5129, 782/1, 781/1, 780/8, 6219/1, 5045, 6150/2, 6149, 6188, 6158, 6190, 5975, 6162, 6839/1, 718, 6215, 6254, 5073/1, 6255, 6250, 5072, 6211, 6161, 4110, 5967/1, 6142, 5960/1, 5958/1, 5955/1, 5959/1, 6187, 6189, 6192, 6191, 1449/1, 882, 880, 869, 867/2, 879, 868, 878/1, 876, 555, 875, 863/2, 865/1, 874/2, 862/3, 864/2, 874/1, 863/1, 873, 652, 861, 862/2, 862/4, 653, 872, 862/1, 870, 836, 871/4, 654, 835, 833, 693, 832, 834, 6159, 656, 695, 694, 831, 860, 837, 844, 859, 849, 858, 697, 696, 6843/3, 704, 6843/6, 6843/2, 6843/5, 700, 6843/1, 6843/4, 6844/5, 6842/5, 701, 710, 657/1, 6844/4, 711, 6842/4, 838, 857, 855, 6842/3, 714, 6841/2, 715, 6842/2, 6842/1, 854, 6840/2, 6841/1, 6844/3, 6840/1, 6838/35, 6212, 6218/1, 6219/2, 5046, 6220, 6218/2, 6221, 5047, 5147, 6228, 6147, 6148, 5965, 6197, 5959/2, 6196, 4113, 4114, 5963, 5958/7, 6182/2, 848/2, 916/4, 755, 754, 756, 757, 5122, 780/2, 6394, 8052, 913/3, 6386/8, 6206, 6208, 6168, 6205, 6169, 5946, 5958/4, 5960/5, 6152, 5959/4, 5947, 6151, 5949/1, 5955/2, 5958/3, 5949/2, 6087, 1692, 1448, 5134, 1695, 1693, 1690, 777, 6838/8, 726, 776, 730, 727, 775, 851, 731, 850, 6838/36, 732, 774, 915/2, 729/1, 733, 773, 772/3, 6844/2, 734, 938/2, 772/2, 735, 779/2, 779/5, 915/6, 770/2, 736, 771/2, 772/1, 768/2, 741/2, 740/2, 737, 739/2, 6838/3, 742/3, 738, 985/1, 771/1, 739/1, 770/1, 769/2, 6838/2, 769/1, 740/1, 753, 741/1, 743/1, 746/1, 761/2, 744/2, 747/1, 752, 763, 747/2, 749/1, 6838/7, 748/2, 768/1, 764, 915/5, 767/1, 766/1, 765/1, 5146/4, 750/1, 749/2, 751/1, 765/2, 750/2, 766/2, 751/2, 767/2, 5133/1, 938/1, 5133/2, 938/4, 5133/3, 6390, 916/7, 5126/2, 780/4, 5126/1, 5123, 914/6, 8047, 986/3, 8050, 5135, 5136, 5132, 5131, 5130, 779/1, 779/4, 5145/1, 781/5, 782/8, 5128, 782/9, 5137, 781/6, 5138, 5125/2, 5145/2, 8064, 5139,

779/3, 914/7, 5140, 5141, 989/1, 6393, 5146/2, 6388, 5117/2, 6387, 5105, 6391, 6386/7, 6398, 6386/6, 6386/5, 5106, 6395, 915/4, 6396, 6397, 5107, 5081/2, 5082/2, 5121, 5083/2, 5084/2, 5085/2, 5108, 5086/2, 5087/2, 5088/2, 5089/2, 5120, 5090/2, 5117/1, 5091/2, 5118, 5092/2, 5119, 5109, 5110, 5093/2, 6386/4, 5094/2, 5095/2, 6386/1, 5111, 914/5, 5113/1, 6385/4, 5116/3, 5113/2, 6386/2, 5113/3, 5114, 5115, 5116/1, 8048, 8062, 5080, 5081/1, 5082/1, 5083/1, 6273, 5084/1, 5085/1, 5086/1, 5087/1, 5088/1, 5089/1, 5090/1, 6385/3, 5091/1, 5092/1, 6385/7, 5093/1, 916/3, 6385/6, 5094/1, 5095/1, 6385/5, 5079/2, 5096/1, 6385/2, 5097/1, 5078/2, 5098, 5077/2, 5099, 5100, 5074/1, 6272, 6271, 6251, 6253, 6256, 6249, 6216, 6084, 6083, 6134/2, 6131/2, 1709/4, 3070, 3071, 3072, 3073, 1536, 1701, 1709/7, 3076/1, 3076/2, 5076/2, 5101, 914/3, 5102, 5075/2, 5103/1, 5103/2, 5074/2, 5103/3, 5104, 5079/1, 5073/2, 8046, 914/2, 5078/1, 5077/1, 5076/1, 5075/1, 6248, 6257, 6252, 6247, 6246, 6245, 6244, 6213/2, 5146/5, 6243, 6262, 6270, 6269, 6268, 5071, 6241, 6242, 6261, 6234, 5042, 6260, 6259/2, 5044/2, 6233, 6259/1, 5043, 6258, 6232, 6225, 6226, 5049, 6230, 5050, 5051, 5052, 5053, 5054, 5070, 5055, 5056/1, 5039, 5056/2, 5057, 5058/1, 5058/2, 5058/3, 5059, 6217, 5060, 5061, 5062, 5063, 5065, 5064, 5066, 5067, 6210, 5979, 5980, 5977, 5978, 5974, 6160/2, 5973, 4098, 5976, 5972, 6163, 6164, 6165, 6166, 6207, 6209, 6167, 6170, 6171, 6201, 5962, 6173, 6203, 5957/4, 5971, 5957/3, 6138, 5957/2, 6200, 5968, 6178, 5956, 5953, 6179, 5967/2, 5952, 6143, 6144, 6182/1, 6145, 5948, 5966, 6146, 5958/2, 6103, 6102, 5959/7, 5961, 5958/6, 6183, 6195, 5959/6, 5960/2, 5958/5, 5942, 6184, 5960/6, 5943, 6155, 6154, 5959/5, 5944, 6153, 6194, 5945, 5960/4, 6185, 5959/3, 5949/3, 6193/1, 5949/4, 5960/3, 5950, 6186, 5954, 6140, 6101, 923, 6100, 6098, 6097, 6096, 6104, 6095, 6137, 6094, 6093, 6092, 6091, 6105, 6090, 6089, 6135, 6088, 6086, 6139/2, 6085, 6082, 6081, 6080, 6079, 1449/2, 6078, 6076, 6106, 6110, 6107, 6075, 6139/1, 6073, 6134/1, 6074, 1533, 8012, 949, 1530, 6114, 1532, 1529, 4094, 6112, 1531, 6128, 1528, 6131/1, 6109, 6115, 6108, 6126, 6125, 6124, 6127, 922, 6123, 6133, 6122, 6121, 1542, 6119, 1527, 1543, 6120, 6117, 6118/1, 6116, 6118/2, 6130, 6129, 6113, 1691, 1689, 1688, 1687, 1694, 1699, 1696, 1709/5, 1697, 1700, 1709/6, 1709/2, 1709/3, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1709/1, 1698, 3101, 3057, 3058, 3059, 3056, 3055, 3054, 3060/1, 3060/2, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3076/3, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3067, 3068, 3069, 3074, 3075, 3084, 3099, 3098, 3097/2, 3097/1, 3096, 3085, 3095, 3094, 3093, 3092, 3091, 3090, 3086/1, 3089, 3086/2, 3088, 3087, 3102, 3100, 6214, 6172, 856, 941/2, 915/7, 938/3, 8063, 913/2, 8065, 948, 6150/1, 6193/2, 5955/3, 871/1, 871/2, 871/3, 931/1, 980 и 981.

КО Бока, делови катастарских парцела: 7728, 8033, 7846, 7843, 8040, 7925, 8044, 7944/1, 7839, 7658, 1452, 1450, 7926, 7931/2, 7845, 7985/2, 7916/5, 8058, 7912/2, 8055, 7987/1, 6838/1, 7966, 6385/1, 8038, 7921, 7947, 4093, 2795, 1594, 7963/1, 7974, 7940, 7820 и 8053.

КО Сечањ, целе катастарске парцеле: 2500/1, 2498/1, 2497, 2499/1, 2499/2, 2495, 2493, 2492/2, 2494/1, 2566, 2548, 2166/3, 1299/1, 970/2, 1300/1, 1299/2, 2500/2, 2498/2, 2502, 2504, 2503, 2501, 2511, 2491, 2509, 2496, 2549, 2507, 2505/2, 2489, 2494/2, 2492/1, 2508/2, 2508/1, 2506/2, 2505/4, 2505/1, 2488, 2506/1, 2487, 2486/2, 2486/1, 2512, 2514, 2513, 2515, 2479, 2485, 2516, 2484, 2510, 2517, 965/2, 966/12, 965/5, 965/4, 966/8, 1301/1, 2482, 2480, 2481, 2521, 2483, 2166/1, 2203, 2202, 966/13, 966/6, 950/4, 950/1, 966/2, 950/3, 2564, 2518, 2519/1, 2194, 2195, 2519/2, 2197, 2200, 2198, 2193, 2520, 2206, 2205, 2199, 2204, 2544, 2201, 2522, 2196, 2192, 950/2, 964/2, 951/4, 964/1, 964/3, 1298/1, 963, 2165, 2490, 2546, 970/4, 966/10, 966/11, 966/7, 970/1, 966/3, 970/3, 969/1, 969/3, 965/3, 965/1, 970/5, 1296, 969/2, 969/5, 1297/1, 1228/1, 966/5, 951/2, 966/14, 966/1, 966/4, 966/9, 2505/3, 2563/2, 4755 и 2547.

КО Сечањ, делови катастарских парцела: 2556, 969/4, 2545/1, 2562, 1257/1 и 2572.

КО Сутјеска, целе катастарске парцеле: 4144/3, 4143, 4116, 4173, 4141/2, 4170, 4115, 4124, 3416/2, 4635/1, 4130, 4110, 4165, 4108/2, 4160, 4131, 4164, 4161, 4126, 4133, 4132, 4159, 4163, 4629/21, 4629/23, 4629/24, 4629/22, 4723/2, 4629/25, 4722, 4723/1, 4629/32, 4724, 4721, 4629/31, 4725, 4700, 4720, 4699, 4698, 4701, 4702, 4704, 4705, 4706, 4703, 4711, 4181, 4180, 4719, 4148, 4123, 4179, 4156/3, 4146, 4178/3, 4174/2, 4178/2, 4147, 4712, 4175/2, 4149, 4178/1, 4122, 4152, 4150, 4154/1, 4156/2, 4156/1, 4177, 4756, 4710, 4151, 4154/2, 4121, 4153/1, 4153/2, 4174/1, 4713, 4144/2, 4175/1, 4120, 4155, 4717, 4144/1, 4718, 4247, 4154/3, 4153/3, 4119, 4176, 4118, 4716, 4145, 4629/8, 4249, 4250/2, 4117, 4697, 4629/13, 4629/26, 4113, 4172, 4142, 4629/27, 4171, 4114, 4099/3, 4162, 4629/7, 4141/1, 4629/14, 4112, 4169, 4168/2, 4140, 4109, 4139, 4168/1, 4136, 4099/2, 4167/3, 4138, 4137, 4129, 4135, 4111, 4167/2, 4166, 4134/1, 4167/1, 4134/2, 4125, 4098/4, 4629/30, 4250/3, 4099/1, 4107, 4250/1, 4127, 4128, 4157, 4106, 4158/2, 4250/5, 4103, 4101, 4102, 4158/5, 4100, 4250/4, 4629/16, 4105, 3416/1, 3416/4, 4629/1, 4629/9, 4629/20, 4754,

4629/10, 4629/28, 4099/4, 4629/19, 4099/5, 4629/29, 4629/18, 4108/1, 4158/1, 4158/3, 4104, 4158/4, 4629/2, 4629/15, 4629/3, 3416/3, 4634/1, 4629/11, 4629/17, **4755 и 2547.**

КО Сутјеска, делови катастарских парцела: 4082/3, 4715, 4714, 4753, 4098/2, 4098/1, 4629/6, 4726/1, 4629/4, 4629/12 и 4185.

КО Неузина, целе катастарске парцеле: 1431, 1432, 1435, 1436, 1441, 1442, 1444, 1446, 1448/1, 1448/2, 1449/1, 1449/2, 1451, 1453, 1455, 1457/1, 1457/2, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463/50, 1463/25, 1463/47, 1463/19, 1463/20, 1463/21, 1463/22, 1463/23, 1463/24, 3112/1, 3113, 3119, 3120, 3123/1, 3123/2, 3124, 3127, 3128, 3133, 3135/1, 2652, 2019, 1348, 1334, 1250, 1658/1, 1659/1, 1676, 1677, 1280, 1664, 1688, 1306, 1463/55, 1463/56, 1463/57, 1463/58, 1463/26, 1477, 1478/1, 1478/2, 1479, 1480, 1481, 1473/1, 1473/2, 1476, 1491/3, 1738, 1739, 1742, 1745, 1667, 1668, 1672, 1673, 1463/52, 5941/2, 1407/2, 1700, 1705, 1708, 1709, 1710, 1463/51, 1449/3, 1449/4, 1449/6, 1452, 1456, 1463/17, 1440, 1443, 1450/1, 1359/1, 1359/2, 1463/40, 1463/42, 1437, 1223, 1234, 1215/23, 1215/16, 1410, 1418, 3220, 1382, 1384, 1493/2, 3211, 1395/2, 1403, 1405, 3201, 3205, 3206, 3207, 3208, 3209, 3194, 3196, 3198, 2064, 2067, 2056, 3134, 3122/2, 5065, 3359, 5055, 5056, 5057, 5077, 5078, 5079, 5097, 4344, 4345, 4586, 4589, 4593, 4600, 4601, 2415, 2403, 2404, 2168, 2177, 2178, 2183, 2184, 2358, 2361, 2365/1, 2181, 2188, 2189, 2194, 2162, 2137, 2141, 5937/1, 1370/2, 1371, 1372/1, 1372/2, 1373/2, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1385, 1386, 1387, 1390/1, 1391/1, 1391/2, 1391/3, 1391/4, 1392, 1393/1, 1393/2, 1394/1, 1394/2, 1396/1, 3410, 3413, 3414, 5428, 5427, 5425, 5568, 5569/2, 5570, 5571, 5572, 5573, 5567, 5674, 5600, 5659, 5683, 5684, 5685, 5686, 5687/1, 5687/2, 5688, 5689, 5690, 5691, 5706, 5707, 5708, 5709/1, 5714, 5539/1, 5541, 5540, 5548, 5542/1, 5582, 5561, 5562, 5558, 5546, 5545, 5559, 5560, 5532, 5533, 5743, 5745, 5746, 5747, 5748, 5749/1, 5749/2, 5750, 5751, 5736/1, 5507, 5501/1, 5500, 5508, 5673, 5861, 5862, 5859/2, 2048, 2046, 3143, 3130, 3131, 3132, 2131, 2410, 2176, 2179, 2165, 2362, 2187, 2190, 2193, 2136, 2142, 2089, 2139, 2157, 2148, 2367/1, 2243/1, 2243/2, 2203, 3375/2, 3081, 3082, 2206, 2211, 2212, 2213, 3374/2, 3377/2, 3377/3, 2240/1, 2221, 2222, 2223, 2224, 2119, 2230, 2124, 2258, 2268, 2269, 5045/4, 5045/5, 5046/10, 5039, 5021/2, 5071, 3358, 3392, 5098, 5095, 4879, 5104/3, 4814, 4807, 4804, 4938, 4899, 4901, 3398, 4907, 4908, 4774, 3406, 4729, 4759, 4706, 4965, 4696, 4966, 4718, 4719, 4340, 3419, 4994, 4606, 4977/1, 5363, 4577, 5812, 4608, 5921, 5587/2, 5585/2, 5543, 5552, 5553, 5523/2, 5524/2, 5502, 5537/2, 5539/2, 5752/2, 5519/2, 5520/2, 5737, 1255, 1260, 1257, 1258, 1259, 1345, 1349, 1351, 1352, 1353, 1354, 1252, 1262, 1324, 1331, 1275, 1300/2, 1300/1, 1488/27, 1320, 1661, 1669, 1675, 1689, 1687, 1690, 1281, 1279/1, 1279/2, 1686/3, 1308, 1309, 1313, 1299, 1243, 1244, 1263, 1463/49, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486/1, 1486/2, 1469, 1470, 1471, 1472, 1474/1, 1474/2, 1475, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716/2, 1265, 1463/48, 1463/4, 1463/43, 1463/45, 1463/6, 1439, 1447, 1449/5, 1463/33, 1463/34, 1450/2, 1224, 1235, 1360/1, 1360/2, 1361/1, 1361/2, 1409, 1463/14, 1463/37, 1419, 1423/1, 1423/2, 1423/3, 1423/4, 1424, 1426, 3214, 3215, 3216, 1213, 1214/1, 1214/2, 1214/3, 1215/1, 1215/2, 1215/17, 1215/18, 1383, 1388, 1389, 1390/2, 1396/2, 1398, 1400, 1414, 3195, 3197, 3199, 3200, 3202, 3203, 3204, 3167, 1230, 2653, 3157, 3158, 3159, 3160, 2564, 3148, 3144/2, 2537, 2053, 2045, 3125, 3126, 3129, 3135/2, 3137, 3138, 3121, 2077, 3117, 3118, 3102/2, 3099, 3101/3, 2143, 2144, 2145, 2151, 2243/3, 2368, 2199, 2200, 2201, 2202, 2096, 2097, 3375/3, 3377/1, 2241/1, 2210, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2226, 2234, 2127, 2113, 2240/6, 2239/3, 2239/4, 2239/5, 5049, 5050, 5051, 2229, 2121, 2259, 2260, 2263, 2264, 5044/2, 5044/3, 5040, 5041, 5046/8, 3368, 5022, 5023, 5033, 3390/2, 4873, 4815, 4818, 4880, 4884, 4885, 4886, 5105/1, 5105/2, 5105/3, 5106, 4800, 4801, 4802, 4803, 4805, 4806, 5112, 4791, 5082/2, 5081/3, 5082/3, 5088, 5089, 4942, 4943, 4933/2, 3403, 4770, 4929, 4930, 4952, 3407, 3408, 4735, 4914, 4949, 4708, 4712, 4713, 4754, 4757, 4760, 3416, 4698, 4699, 4700, 4971, 1217/2, 1219/2, 1232, 5943, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3186, 3187, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3156, 1231, 1201/2, 1204/1, 5432, 5367, 5433, 5435, 4688, 4689, 4590, 4571, 4574, 4573, 5896, 5899, 5799, 5828, 5829, 5830, 5831, 5816, 5806, 5807, 5808, 5810, 5811, 5813, 4341, 4685, 4686, 4722, 4723, 4587, 4348, 4349, 4352, 4353, 4356, 4357, 4598, 4602, 4992, 4993, 4605, 4977/2, 4979, 4980, 4984, 5439, 4496, 5880, 5890, 4622, 5809, 5601, 5604, 5566/1, 5566/2, 5565/1, 5565/2, 5678, 5701, 5702, 5703, 5704, 5709/2, 5563/1, 5563/2, 5563/3, 5826, 5584, 5854/2, 5520/1, 5742/1, 5739/2, 5509, 5516/1, 5515/2, 5752/1, 5739/1, 1256, 1261, 1343, 1346, 1347, 1350, 1325, 1326, 1330, 1337, 1338, 1339, 1340, 1301, 1247, 1246, 1242, 1463/54, 1487, 1489/2, 1488/16, 1488/17, 1488/18, 1268, 1658/2, 1659/2, 1660, 1662, 1663, 1665, 1666, 1670, 1671, 1674, 1678, 1679, 1717, 1683, 1684, 1682, 1686/2, 1686/1, 1278, 3227, 1211/3, 1208/3, 1238, 1225, 1236, 1355/1, 5937/2, 1355/2, 1356/1, 1357/1, 1357/2, 1357/3, 1358/1, 1358/2, 1362/1, 1362/2, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368,

1369, 1370/1, 1373/1, 1429, 1430/1, 1430/2, 1433, 1434, 1438, 1463/2, 1463/3, 1463/44, 1463/46, 1463/5, 1463/7, 1463/8, 1463/9, 1463/10, 1463/11, 1463/12, 1463/13, 1463/15, 1463/16, 1463/39, 1463/41, 1463/32, 1463/35, 1463/36, 1463/38, 1488/11, 1490/1, 1445, 3210, 3212, 3213, 3217, 3218, 3219, 3221, 3223, 1218/2, 1204/2, 1212, 1209, 1397/2, 1399, 1401, 1402, 1404, 1406, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 1220/1, 1220/2, 3110/6, 3155, 1202/1, 1200/2, 1202/2, 2014, 2015/1, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2647, 2649, 2016, 2017, 2018, 2021, 2022, 2034, 2035, 3122/1, 3136, 3139, 3140/1, 3140/2, 3111/2, 3112/3, 2061, 2054, 2055, 3114, 3115, 3116, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3100/2, 3101/1, 2082/1, 2082/2, 2083, 3089/5, 3089/8, 3089/9, 3089/10, 2353, 2359, 2360, 2365/2, 2366/1, 2366/2, 2367/2, 2369, 2370, 2372, 2138, 2140, 2146, 2147, 2149, 2150, 2152, 2153, 2154, 2155, 2160, 2158, 2159, 2156, 2197, 2198, 2080, 2115, 2116, 2090, 2091, 2092, 3383/2, 3080, 3083, 2240/2, 2241/5, 2240/3, 2240/4, 2240/5, 2239/1, 2239/2, 5046/3, 5046/4, 5047/2, 2227, 2228, 2231, 2126, 2120, 2112, 5006, 5016, 5017, 5018, 5019, 5020, 5021/1, 5028, 5029, 5030, 5046/11, 5037, 5038, 5042, 2110, 3388, 3363, 3364, 5068, 5069, 5070, 5072, 5073, 3390/1, 3389, 5054, 5075, 3390/3, 3391, 4878, 4881/1, 4881/2, 4882, 4883, 4875, 5100, 5102, 5103/1, 5103/2, 5104/1, 5104/2, 5107, 4766, 4794, 4795, 4796, 4889, 4890, 4892, 4893, 4894, 4895, 4896, 4897, 5082/1, 5113, 3400, 4764, 4792, 4902, 4903, 4904, 4905, 4906, 4909, 4934, 4936, 4957, 5330/2, 3405, 3404, 3402, 4730, 4731, 4732, 4733, 4734, 4741, 4746, 4916, 4917, 4918, 4919, 4920/1, 4920/2, 4921, 4922, 4924, 4925, 4926, 4953, 4954, 4955, 4951, 4963, 3415, 4695, 4703, 4704, 4705, 4707, 4725, 4969, 5885, 4675, 4607, 4981, 4982, 4983, 4985, 4986, 4989, 4990, 4546, 5357/2, 5358, 5356, 5341, 5342, 5332, 5903, 4494, 4495, 4514, 4515, 4516, 4517, 4518, 4519, 4520, 4521, 5443, 5444, 5336, 5879, 5881, 5894, 5895, 5891, 4623, 4626, 4627, 4629, 4630, 4561, 4562, 4563, 4564, 4505, 4500, 5441, 5372, 4611, 5375, 5574, 5575, 5576, 5577, 5578, 5579, 5580, 5660, 5680, 5681, 5682, 2238, 2241/2, 2241/3, 2241/4, 2241/6, 2242/2, 2242/3, 2242/4, 2243/4, 2244, 5046/1, 5046/2, 5047/1, 5048, 2129, 2128, 2118, 2117, 2114, 3365, 3366, 3367, 3386, 3385, 4765, 4793, 4891, 4898, 4900, 4910, 4911, 4937, 4941, 4944, 4945, 4946, 5083, 5084/1, 5087, 3360/1, 3360/2, 3360/3, 3361, 3387, 3362, 3370, 1488/14, 1488/19, 1488/20, 1488/21, 1488/22, 1488/23, 1488/24, 1488/25, 1488/3, 1491/1, 1492/1, 5968, 1248, 1251, 1488/6, 1488/5, 1488/1, 1489/1, 1264, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1302, 1304, 4575, 5447, 4631, 4632, 4633, 4576, 4609, 4556, 4557, 4558, 4559, 4560, 4503, 4504, 4506, 4507/1, 4507/2, 4508, 4509, 4510, 4511, 4512, 4513, 5440, 5442, 5445, 5722, 5723, 5724, 5730, 5790, 5794, 5800, 5801, 5802, 5803, 5804, 5805, 5824, 5843, 5837, 5839, 5840, 5841, 5842, 5856, 5853, 5851, 5012, 5013, 5014, 5015, 5817, 5844, 5581, 5583, 5565/3, 5564, 5569/1, 5734, 5710, 5711, 5712/1, 5712/2, 5713, 5819, 5820, 5849, 5866, 5867, 5588, 5547, 5557, 5531, 5725, 5726/1, 5726/2, 5727, 5728, 5827, 5825, 5832, 5438, 5542/2, 5522, 5551, 5756, 5757, 5754/1, 5753/1, 5753/2, 5742/2, 5791, 5792, 5752/3, 5501/2, 5738/1, 1253, 1215/19, 1215/20, 1215/5, 1215/22, 1215/21, 1215/14, 1215/6, 1215/7, 1215/8, 1215/9, 1215/10, 1215/11, 1215/12, 1356/2, 5938, 1355/3, 1245, 1239, 1240, 1241, 1237, 1407/1, 5906/2, 1488/9, 1488/10, 1488/28, 1488/2, 1488/12, 1488/13, 1464/2, 1464/1, 1465, 1466, 1467, 1468, 1463/18, 1488/26, 1425, 1427, 1428, 1269, 1699, 1206, 2015/2, 2173, 2174, 2161, 2204, 2205, 2207, 2208, 2209, 2225, 2232, 2233, 2235, 2236, 2237, 3141, 3142/1, 3142/2, 3144/1, 3145, 3146, 3147, 3089/4, 3103/1, 3104, 3105/1, 3105/2, 3106, 3107, 3109, 2074, 2062, 2063, 2166, 2167, 2169, 2170, 2075, 2076, 2385, 2386, 2389, 2390, 2393, 2057, 2058, 2072, 3384, 3372, 3373/1, 3373/2, 3374/1, 3375/1, 3376/1, 3376/2, 3376/3, 3090, 3089/6, 3084, 4360, 4682, 4683, 4684, 4599, 4597, 4603, 4604, 4592, 4591, 4588, 4973, 4974, 4975, 4976/1, 4976/2, 4987, 4988, 4991, 4995, 4996, 5357/1, 5007, 5009, 5010, 5011, 5024, 5026, 5027, 5031, 5032, 3393, 3390/4, 4870/2, 4872, 4874, 4876, 4877, 5058, 5093, 5094, 5096, 5099, 5101, 3396, 3397, 4727, 4728, 4736, 4737, 4738, 4767, 4749/1, 4749/2, 4750, 4751, 2073/2, 2073/1, 2163, 2164, 2171, 2172, 2175, 2180, 2182, 2132, 2133, 2134, 2135, 2079/1, 4772, 4773, 4762, 1277, 1276, 1271, 1274, 1254, 1266, 1267, 1322, 1323, 1327, 1328, 1329, 1332, 1333, 1335, 1336, 1341, 1342, 1344, 1270, 1321, 4752, 4753, 4755, 4756, 4758, 4761, 4580, 4915, 4970, 4964, 5886, 5446, 5337, 5334, 5335, 5339, 5338, 5889, 5874, 5875, 5872, 5873, 5838, 5818, 5845, 5846, 5847, 5863, 5496/2, 5544, 5586/1, 5511, 5503, 5499, 5506, 5505, 5510, 5504, 5586/2, 5517/2, 5521/1, 5521/2, 5523/1, 5524/1, 5525/1, 5525/2, 5526, 5527, 5528, 5529, 5554, 5555, 5556, 5550, 5549, 5530, 5729, 5793, 5744, 5795, 5796, 5797, 5798, 5857, 5859/1, 5922, 1221, 3222, 3224, 3225, 3226, 1208/1, 1203, 1216, 1208/2, 1211/2, 5967, 1205/3, 1210, 1215/13, 1211/1, 1215/3, 1215/4, 1491/2, 1463/1, 1463/31, 1249, 1411, 1412, 1413/1, 1413/2, 1415, 1416/1, 1416/2, 1417, 1420, 1421, 1422, 5940, 5941/1, 1408, 5906/1, 1463/53, 1463/30, 1463/28, 1463/29, 1463/27, 1734, 1737, 1680, 1493/1, 1303, 1305, 3381, 3382, 3383/1, 3087, 3101/2, 3089/11, 3089/12, 3089/7, 3089/13, 3089/1, 3089/14, 3089/15, 3088/2, 3088/1, 2407, 2409, 2412, 2079/11, 2079/10, 2079/9, 2079/2, 2079/3, 2079/4, 2079/5, 2079/6, 2079/7, 2079/8, 2081, 2130, 2106, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 5025, 5008, 5059, 5060, 5061, 5062, 5063,

5064, 4868, 4869, 4870/1, 4888/2, 4888/3, 4888/4, 4871, 5074, 5076, 3399, 3401, 5429, 5715, 5716, 5717, 5718, 5719, 5720, 5721, 5852, 5848, 5850, 5855, 5865, 5515/1, 5514, 4763, 4769, 4912, 4927, 4928, 4940, 4948, 4950, 4961, 4956, 4923, 4931, 4932, 4933/1, 4933/3, 4935, 4947, 4962, 4978/1, 4978/2, 5361, 5359, 4522, 4523, 4524, 4525, 4526, 4527, 4528, 4529, 4530, 4531, 4532, 4533, 4534, 4535, 4536, 4537, 4538, 4539, 4540, 4541, 4542, 4543, 4544, 4545, 4547, 4548, 4549, 4550, 4551, 4552, 4553, 4554, 4555, 4501, 4594, 4595, 4596, 4497, 4498, 4565, 4566, 4567, 4568, 4569, 4570, 4499, 5343, 5344, 5345/1, 5345/2, 5346, 5347, 5348, 5893, 5887, 5904, 5892, 5882, 5883, 5888, 1310, 1311, 1312, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1286, 1285, 1288, 1287, 3038/2, 3383/3, 3369, 3371, 5933/1, 5043, 5045/1, 5045/2, 5046/5, 5046/6, 5046/7, 5052, 2108, 2109, 2107, 2105, 2122, 2123, 2111, 2101, 2103, 2102, 2094, 2095, 2093, 2098, 2099, 2100, 2125, 3412, 3409, 3411, 3418, 3417, 4972, 4697, 4714, 4715, 4716, 4717, 4720, 4721, 4724, 4739, 4740, 4742, 4743, 4744, 4745, 4747, 4748, 4771, 4775, 4776, 4777, 4778, 4797, 4692, 4635, 4674, 4690, 4691, 4579, 4584, 4585, 4578, 4582, 4583, 4726, 4768, 5884, 5878, 5876, 5877, 5871, 5868, 5692, 5693, 5694, 5695, 5696, 5697, 5698, 5699, 5700, 5731, 5518/1, 5518/3, 5517/1, 5519/1, 5512, 5513, 5537/1, 5536, 5538, 5535, 5534, 5679, 5705, 1201/1, 5966, 1217/3, 1218/1, 1219/1, 1217/1, 3111/3, 3111/1, 1205/2, 5964, 1222, 1226, 1228, 1229, 3149, 3150, 3151, 3152, 3153, 3154, 5934, 1233, 5732, 5733, 5735, 5754/2, 5754/3, 5739/3, 5752/4, 5738/3, 5738/2, 5740, 5741, 5736/2, 5965, 3112/2, 3103/2, 3102/1, 3100/1, 3089/2, 3089/3, 5969, 5935, 5942, 2044, 2043, 2047, 5814, 5897, 5870, 5585/1, 5587/1, 5589, 5602, 5603, 5605, 5606, 5607, 5599, 5667, 5815, 5821, 5822, 5823, 5898, 5374, 5373/2, 5373/3, 5373/4, 5371, 1283, 1282, 2646, 1284, 2540, 2566, 2394, 5053, 5034, 2241/7, 2241/8, 2246, 2247, 5035, 5036, 5044/1, 5045/3, 5046/9, 5067, 5066, 1227, 5936, 3395, 5933/2, 3394, 4811, 4812, 4813, 4887, 4888/1, 4913, 4967, 5081/2, 4958, 4959, 4939, 5085, 5086, 5090, 5084/2, 5081/1, 5080, 5092, 5108, 5109, 5110, 5111, 5114, 5911/3, 4960, 4968, 5349, 5350, 5351, 5352, 5353, 5354, 5355, 5362, 5360, 5340, 5333, 5364, 5369, 5370, 5366, 5497/1, 5434, 5431, 5430, 5437, 5498, 5436 и 5368.

КО Неузина, делови катастарских парцела: 5675, 5950, 5860, 5910, 5404/2, 2565, 4572, 5945, 5864, 5658, 5914, 5951, 1657, 1681, 3086, 2249, 5123, 4612, 1492/2, 4610, 4502, 5448, 5496/1, 5758, 5772, 5787, 5789, 5836, 5854/1, 5858, 1743, 1272, 1685, 1207, 2033, 3085, 4681, 2195, 5608, 5833, 1488/15, 5939, 1494, 2040, 3108, 2408, 2411, 4997/2, 5426, 5869, 5901, 5911/4, 2248, 2104, 5932, 4634, 1200/1, 1205/1, 3110/5, 5944, 2042, 5900, 5902, 5666, 5919, 5373/1, 1852, 1273, 2070, 2406, 2567, 2196, 3378, 5091, 5115, 4395/1, 5331, 2078/1, 5949, 5915/1 и 5911/1.

КО Банатска Дубица, селe катастарске парцеле: 933/2, 933/1, 932, 931, 930, 929, 949, 918, 922, 921, 948, 926/2, 926/1, 917, 916, 913, 907/3, 907/2, 907/1, 908, 920, 935, 928, 927, 1357, 1358, 953/12, 953/13, 953/1, 910, 909, 925/2, 925/1, 919, 924, 923, 915, 914, 953/14, 954/1, 954/2, 953/11, 911, 1356, 1359, 953/6, 953/15, 939, 906, 905, 904, 903, 902, 937, 936, 955/3, 934, 938, 947, 946, 945, 944, 943, 942, 941, 940, 1355 и 955/1.

КО Бантаска Дубица, делови катастарских парцела: 912 и 811/1.

КО Јарковац, целе катастарске парцеле: 1378/1, 1374/2, 1372/2, 1372/1, 1412, 1411, 1410, 1409, 1407/1, 1382, 1381/1, 1391, 1390, 1389, 1400/1, 1397/2, 1405, 1404, 1451, 1418, 1417, 1400/3, 1398, 1386, 1399, 1421, 1422, 1424/2, 1424/1, 1424/10, 1424/9, 1424/8, 1381/3, 1379/2, 1379/1, 1378/2, 1401, 1400/2, 1397/1, 1388, 1387/2, 1387/1, 1385, 1384/2, 1384/1, 1383/2, 1383/1, 1381/2, 1380/2, 1380/1, 1377, 1373/2, 1373/1, 1424/7, 1415, 1414, 1413, 1369/3, 1376, 1375, 1374/1, 1372/3, 1397/3, 1395, 1394, 1393, 1392, 1407/2, 1420, 1419, 1402/2, 1402/1, 1424/6, 1424/5, 1424/4, 1424/3, 1408, 1369/1, 1416, 1423/2, 1423/1, 1403, 1406/3, 1406/2, 1406/1, 1371/1, 1368, 1369/4 и 1367.

1.2.2. Попис парцела у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ у Граду Зрењанину

КО Банатски Деспотовац, целе катастарске парцеле: 3237, 3268/4, 3258/2, 3220/31, 3230, 3229, 3242, 3241, 3245, 3268/3, 3258/1, 3266/1, 3265, 3220/21, 3218/9, 3218/8, 3218/3, 3220/26, 3225/9, 3225/10, 3226/4, 3225/7, 3225/8, 3235/2, 3212, 3249, 3248, 3267/2, 3268/1, 3275, 3261/1, 3262, 3260, 3263, 3259/1, 3261/2, 3257, 3268/5, 3220/15, 3225/2, 3206/4, 3206/3, 3213, 3251, 3252, 3266/3, 3266/2, 3268/2, 3269/1, 3220/24, 3220/16, 3266/5, 3264, 3266/4, 3267/1, 3269/2, 3276, 3220/28, 3225/1, 3225/6, 3206/5, 3206/1, 3225/5, 3217/3, 3225/4, 3225/3, 3220/12, 3234, 3233, 3220/14, 3228, 3235/1, 3206/2, 3209, 3210, 3231, 3238, 3236, 3239, 3240, 3244, 3243, 3232, 3246, 3247, 3254, 3250, 3253, 3255, 3256, 3259/2, 3220/13, 3220/1 и 3220/11.

КО Банатски Деспотовац, делови катастарских парцела: 1748 и 3197/3.

КО Ботош, целе катастарске парцеле: 2332/5, 2332/6, 1984, 1983, 1981/2, 2332/9, 2321, 2323, 2322, 2332/4, 2325, 2324, 2333/16, 37/2, 36/2, 35/2, 2319, 2320, 1985, 1986/3, 1976/2, 1959, 2327, 2332/11, 2332/10, 2332/7, 2328, 2332/13, 2332/12, 2332/3, 1986/1, 1982, 1981/1, 1980/2, 1980/1, 1978, 1977, 1976/1, 1960/3, **1960/5, 1960/4, 2331/2, 2332/8, 2329, 3927 и 2332/2.**

КО Ботош, делови катастарских парцела: 2332/1 и 3923.

КО Томашевац, целе катастарске парцеле: 1546, 1571/2, 1254, 1513, 1510/2, 1520/2, 1520/1, 1519/2, 1519/1, 1518/3, 1518/2, 1518/1, 1538, 1537, 1536, 1535, 4154, 4286, 4608, 4324, 4373, 4374, 4888, 4991/3, 4991/4, 4367, 4368/4, 4359/2, 4359/1, 949, 1534, 1547, 1530, 4175, 4172, 4232, 4231, 4230, 4229, 4228, 4227, 4226, 4225, 4224, 4220, 4219, 4181/2, 4181/1, 4180, 4179, 4178, 4241/2, 4241/1, 4240/2, 4188/2, 4188/1, 4205, 4204, 4203, 4202, 4201, 4200, 4199, 4198, 4197, 4196, 4195, 4194, 4193/2, 4193/1, 4192/2, 4192/1, 4191, 4190, 4189, 4187, 4186, 4185, 4184, 4183/2, 4885, 4991/1, 4886, 4330/2, 4736, 4719, 4334, 4365, 4369, 4362, 4361, 4360, 4348, 4349, 4347, 4351/3, 1776/1, 1552, 1558, 1561, 4293, 4297, 4717, 4368/1, 4309/2, 4311/2, 4311/1, 4313, 4312, 4310, 4294/2, 4292, 4289/6, 4314/1, 4315/1, 4289/2, 4298, 4296, 4343, 4302/4, 4302/3, 4306/2, 4306/1, 4305, 4304, 4303/4, 4303/3, 4303/2, 4303/1, 4301/2, 4301/1, 4300, 4368/5, 4371, 1562, 1569, 1567, 1566, 1564, 1565, 1563, 1570/3, 1598, 1594, 1600/1, 1568, 1570/1, 1575/2, 1575/1, 1581/2, 1578, 1577, 1576/2, 1576/1, 1570/2, 1589, 1588, 1587, 1517, 1516/2, 1516/1, 1515/2, 1515/1, 1514/2, 1514/1, 1511/3, 1511/2, 4212/2, 4212/1, 4215/3, 4215/2, 4215/1, 4210, 4221, 4218, 4217, 4216, 4214, 4213, 4211, 4177, 4207, 4206, 4277, 4168, 4155, 4147/4, 4319, 4318, 4332/2, 4331/2, 4884, 1572, 1574, 1555, 1549, 1593, 1592, 1591, 1590, 1586, 1585, 1584, 1583, 1529/2, 1529/1, 1528, 1527, 1539, 1512/2, 1512/1, 1511/1, 1541, 4234/2, 4234/1, 4251/2, 4251/1, 4265/2, 4265/1, 4264/2, 4264/1, 4263, 4262, 4261, 4260, 4259, 4258, 4257/2, 4257/1, 4256/2, 4256/1, 4255, 4254, 4253, 4252, 4250, 4249/2, 4249/1, 4248, 4247, 4246, 4245, 4244, 4243, 4242, 4240/1, 4239, 4238, 4237, 4236, 4235, 4233, 4223, 4222/2, 4222/1, 4170/1, 4183/1, 4182, 4291, 4284, 4159, 4273/2, 4273/1, 4274, 4272, 4271, 4270, 4269, 4268, 4267, 4339, 4336, 4333, 4326, 4287/2, 4322, 4321, 4288, 4148, 4151, 4720, 4376, 4892, 4893, 1560, 1559, 1573, 1557, 1540, 1533, 1532/2, 1532/1, 1531, 1526, 1525, 1524, 1523/2, 1523/1, 1522, 1521, 4309/1, 4308, 4307, 4294/1, 4280, 4279, 4278, 4289/5, 4281, 4282, 4283, 4295, 4299/5, 4299/4, 4299/3, 4299/2, 4299/1, 4169/1, 4317, 4340, 4147/5, 4351/4, 4330/1, 4331/1, 4721, 4351/2, 4352, 4368/2, 4370, 4889, 4366, 4372, 4368/3, 1551, 1556, 1554, 1509, 1510/1, 4301/3, 4302/2, 4302/1, 4289, 4316, 4315/2, 4327, 4325, 4320/2, 4156, 4289/4, 4289/3, 4314/2, 4285, 4290, 4328, 4323, 4335/3, 1548, 1582, 1550, 1553, 4344, 4337, 4338, 4329, 4346, 4345, 4332/1, 4335/2, 4335/1, 4147/3, 4350, 4356, 4895, 4891, 4890, 4209, 4208, 4171, 4173, 4174, 4176, 4170/2, 4276, 4275, 4266, 4150, 4152, 4153, 4147/1, 4158, **4341, 4342, 1545, 4353, 4355, 4377 и 4354.**

КО Томашевац, делови катастарских парцела: 4358, 4351/1, 1580, 1579, 1600/2, 1491/3, 4357, **4931, 4967/1, 4579 и 4887.**

КО Орловат, целе катастарске парцеле: 2036/2, 2036/3, 2036/4, 2036/5, 2036/6, 2036/7, 2036/8, 2036/9, 2168/1, 2168/2, 2177, 2178, 2179, 2180/1, 2180/2, 2181, 2182, 2191, 2192, 2193, 2034, 947/2, 2252/2, 2252/1, 2249, 2250/2, 2166, 975/2, 975/3, 1100/1, 1103/1, 1103/2, 1104, 1105, 1110, 1088, 1008, 1009, 1121/13, 1121/3, 1121/2, 1052, 1053, 1054, 1055, 2030, 2031, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1108, 1107/1, 1093, 986/2, 987/2, 1121/1, 1120, 1122, 1123, 941/2, 2248, 113, 200, 976/1, 976/4, 975/1, 975/4, 987/1, 998, 999/1, 995/2, 996/1, 996/2, 993/1, 993/2, 994/1, 994/2, 992/1, 991/1, 991/2, 1010/1, 1010/2, 1010/3, 1010/4, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017/1, 1017/2, 1018, 1019/1, 1019/2, 1078, 1087, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073/1, 1073/2, 1074, 1089, 1094/1, 1094/3, 1099/3, 1099/2, 1096/3, 1096/2, 1094/2, 2194, 2172, 2173, 2174, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187/1, 2187/2, 2188, 2189, 2190, 976/2, 976/3, 977, 978, 979, 980, 981, 982/1, 982/2, 983, 984, 985/1, 985/2, 985/3, 985/4, 986/1, 1107/2, 1003, 1000/1, 1000/2, 1001, 1002/1, 1002/2, 1002/3, 999/2, 995/1, 1007, 1006/1, 1005, 988, 989, 990/1, 990/2, 1020, 1021, 1022, 1023/1, 1023/2, 1024, 1025, 1026, 1027/1, 1027/2, 1028, 1029, 1030/1, 1030/2, 1035/1, 1035/2, 1036/1, 1036/2, 1037, 1038, 1039/1, 1039/2, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048/1, 1048/2, 1049, 1050, 1051/1, 1051/2, 1051/3, 1034, 1033/1, 1033/2, 1121/6, 1121/7, 1121/8, 1121/9, 1121/5, 1121/4, 1121/10, 1121/11, 1121/12, 1075, 1076, 1077, 1056, 1057/1, 1057/2, 1058, 1059, 1060/1, 1060/2, 1060/3, 1061, 1062, 1064, 1065/1, 1065/2, 1066/1, 1066/2, 1067, 1068, 1095/1, 1095/2, 1096/1, 1096/4, 1099/1, 1099/4, 1100/2, 2253, 2165, 2167, 2169, 2170/1, 2170/2, 2171,

2175, 2176, 2036/1, 2036/10, 2251, 2250/1, 145/1, 145/2, 1079, 1031, 1032, 1080, 1083, 1004, 992/2, 997, 1091, 1119, 1124, 1125, 1086, 1090, 1085, 1081, 1082, 1084, 941/1, 940 и 2035.

КО Орловат, делови катастарских парцела: 309/1, 2032, 2164 и 944.

КО Фаркаждин, целе катастарске парцеле: 4892, 4860/2, 3349, 3348, 4874/1, 4875, 4879/2, 4877/1, 4878/1, 4878/2, 4869, 4866, 4864, 3374, 3276, 3275, 4896, 3270, 4891, 4890, 4855, 4856, 4854/2, 4854/1, 4889, 4853, 4852, 4851, 4850, 4849/4, 4849/3, 4849/2, 4849/1, 4848, 4847, 4846, 4845, 4844/2, 4844/1, 4838, 4835, 4836, 4888, 4887, 4834, 4832, 4837, 4886, 4843, 4833, 4674/1, 4674/2, 4880, 4881, 4882, 4885, 4906, 4676, 4675, 4842, 4841, 4840, 4839, 4857, 4858, 4863, 4860/1, 4861, 4862, 4859, 4872, 4867, 4865, 4871, 4870, 4873, 4876/1, 4876/2, 4868, 4874/2, 4876/4, 4876/3, 4877/3, 4878/5, 4878/6, 4879/3, 4879/1, 4877/2, 4878/3 и 4878/4.

КО Фаркаждин, делови катастарских парцела: 4970, 4963, 4964 и 4965.

КО Чента, целе катастарске парцеле: 6277, 6274, 6275, 6383, 4693, 6290, 6282, 6276, 6691/7, 6691/6, 6691/5, 6691/4, 6691/3, 6691/2, 6691/1, 6690, 7329, 6689, 6384, 6265, 4737, 6280, 4694, 6278, 6260, 6374, 6375, 7371, 4734, 4709, 4715, 4845/8, 4863, 4845/7, 4864, 6268, 4865, 7460/2, 4866, 4845/6, 4867, 4845/5, 4868, 4869, 6281, 6273, 4729, 4918, 4919/2, 4743, 6283, 7326, 6688, 6378/3, 4778, 4730, 4724, 4736, 6382, 4831, 4889, 4890, 4830, 4891, 4829, 4828, 4892, 4893, 4827, 4894, 4916, 4895, 4896, 4826, 4897, 7455, 6386, 6381, 6377, 4716, 4717, 4719, 4735, 4707, 6380, 6284, 6379, 6376, 6385, 6378/2, 6378/1, 6285, 6286, 6289, 6288, 6279, 6314, 4845/22, 4845/23, 4850, 4845/21, 4851, 4845/24, 4852, 4853, 4854, 4845/13, 4855, 4845/12, 4856, 4857, 4845/11, 4858, 4859, 4845/10, 4860, 4843, 4842, 4845/9, 4861, 4862, 6271, 6270, 6269, 4845/20, 4845/19, 4845/18, 4847, 4845/17, 4845/16, 4845/15, 4848, 4845/14, 6266, 4849, 4797, 4744, 4796, 4795, 4925/2, 4920, 4928, 4750, 4845/4, 4870, 4845/3, 7572, 4845/2, 4871, 4872, 4873, 4845/1, 4874, 4875, 4876, 4844, 4877, 4878, 4841, 4879, 4840, 4880, 4839, 4881, 4882, 4838, 4837, 4883, 4836, 4884, 4835, 4834, 4885, 4833, 4886, 4832, 4887, 4888, 4915, 4914, 4898, 4913, 4899, 4825, 4900, 4912, 4901, 4824, 4902, 4903, 4904, 4823, 4905, 4911, 4906, 4910, 4907, 4908, 4909, 7457, 4822, 4821, 4820, 4814, 6267, 4819, 4813, 7573, 4812, 4818, 4811, 4810, 4809, 4808, 4745, 4817, 4807, 4924, 4806, 4805, 4816, 4804, 4803, 4802, 4801, 4746, 4815, 4747, 4800, 4919/1, 4799, 4748, 4798, 4749, 4774, 4779, 7456, 4775, 4776, 4777, 4929, 4794, 4751, 4926, 4752, 4753, 4793, 4927, 4754, 4792, 4755, 4756, 7325, 4791, 4790, 4757, 4789, 4741, 4758, 4788, 4739, 4787, 4759, 4930, 4760, 4786, 4761, 4785, 4762, 4784, 4763, 4783, 4764, 4765, 4766, 4931, 4932, 4767, 4768, 4782, 4769, 4781, 4780, 4770, 4771, 4772, 4773, 4728, 4727, 4726, 4725, 4731, 4742, 4733, 4713, 4695, 4706, 4720, 4722, 4708, 4718, 4703, 4700, 4702, 4712, 4698, 4710/1, 4701, 4711, 4710/2, 4697, 4714, 4696, 4699, 4704, 4705, 4740 и 4738.

КО Чента, делови катастарских парцела: 7327, 7531, 7458, 6258, 4923/19, 6259, 6257 и 7435.

1.2.3. Попис парцела у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ у општини Ковачица

КО Уздин, целе катастарске парцеле: 2682, 2679, 2678, 7933/4, 2616/18, 2659, 2656, 2655, 2652, 2651, 2650, 2648, 2647, 2701, 2700, 2702, 2699, 2698, 2697, 2694, 2693, 2692, 2691, 2690, 2685, 2684, 2729, 2728, 2727, 2726, 2725, 2724, 2792, 2791, 2800, 2747, 2746, 2718, 2717, 2716, 2715, 2714, 2713, 2712, 2711, 2710, 2709, 2708, 2707, 2706, 2705, 2704, 2703, 2696, 2695, 2689, 2688, 2687, 2686, 2683, 2720, 5365, 2626, 2616/24, 2616/6, 2666, 2665, 2664, 2675, 2674, 2673, 2668, 2667, 2661, 2660, 2807/8, 2719, 2796, 2795, 2790, 2789, 2788, 2784, 2783, 2782, 2778, 2748, 2745, 2744, 2743, 2742, 2741, 2740, 2739, 2738, 2737, 2736, 2735, 2734, 2733, 2732, 2731, 2730, 4990/2, 3037, 3036, 3035, 2417, 2616/26, 2423/1, 2616/29, 2616/31, 2629/3, 2616/17, 2616/15, 2616/14, 2634, 2672, 2671, 2670, 2669, 2663, 2662, 2658, 2657, 2654, 2653, 2649, 2646, 2645, 2644, 2642, 2641, 2640, 2639, 2638, 2637, 2636, 2635, 2616/51, 2616/50, 2801, 2799, 2798, 2797, 2794, 2793, 2787, 2786, 2785, 2781, 2780, 2779, 2777, 2723, 2722, 2721, 3038/3, 3038/1, 3039, 4992, 2412, 2413, 7937/1, 2616/28, 2633/1, 7936/1, 2805, 2616/5, 2616/43, 2616/12, 2616/9, 2616/47, 2616/13, 2616/8, 2616/48, 2616/44, 2616/11, 2776, 2775, 2774, 2773, 2772, 2771, 2770, 2769, 2768, 2767, 2766, 2765, 2764, 2763, 2762, 2749, 2750, 2758, 2757, 2756, 2755, 2754, 2753, 2752, 2751, 2616/54, 4991, 3034, 4971/2, 5273, 2631/1, 7935/3, 2629/1, 2627/3, 2628, 2616/19, 2616/41, 2616/56, 2616/42, 2616/30, 2616/21, 2616/33, 8138/1, 4990/3, 4987/2, 2803, 2761, 2760, 2759, 2813, 2814, 4996, 4995, 2624/1, 2419/1, 2421, 2418, 2420/1, 2616/27, 2616/25, 2616/23, 2616/22, 2616/20, 4990/1, 4985, 4987/1, 4988, 2630/3, 2625/1, 7935/1, 2627/1, 7933/2, 7933/3, 2416/2,

2416/1, 2616/3, 2616/2, 4971/1, 4974, 2616/40, 8137, 8138/2, 2804/5, 2633/4, 7936/4, 2806/1, 2807/7, 2810/2, 2810/1, 2811, 2809/1, 2616/35, 2616/37, 2616/53, 2616/55, 2804/1, 2807/5, 2627/4, 2411, 7933/1, 2616/10, 2616/16, 2616/32, 2616/39, 2812, 4986, 4973, 4984, 2414, 2415, 2630/1, 2616/1, 2681, 2680, 2677, 2676, 2616/49, 2616/46, 2616/7, 2616/52, 2616/45, 2616/34, 2616/36, 2616/38, 2616/4 и 5364/2.

КО Уздин, делови катастарских парцела: 5364/1, 2432, 8037, 7939/1, 5274, 5363, 5275, 2439, 7919, 7945/1, 7927, 7926 и 7949.

КО Идвор, целе катастарске парцеле: 745, 788, 770, 790/1, 790/3, 983, 982/2, 982/1, 982/3, 990, 779, 777, 764, 765, 977/3, 977/1, 975, 974, 978, 760/4, 760/3, 1846, 795/2, 1331/1, 1331/2, 970, 1003, 809, 1912, 1926, 1915, 1914, 1918, 806, 1757, 804/1, 4509, 1771/1, 2455, 2465, 2434, 2433, 4531, 2468, 2412, 2432, 4508, 2467, 2466, 2463, 4501, 2417, 4473, 755, 754, 768, 989, 988, 987, 986, 783, 760/2, 760/1, 763, 766, 761, 997, 1000, 999, 798, 807, 1617, 843, 842, 1925, 4467, 812, 810, 1924, 1770, 1193, 1192, 1191, 1190, 1189, 1188, 2520, 2519, 2930, 4472, 2415, 2416, 746, 794, 785, 790/2, 750, 774, 760/5, 980, 976, 758, 984, 993, 992, 991, 985, 1858/2, 1847, 844, 1319, 969, 968, 967, 966, 1002, 1849, 1921, 1923, 1922, 1909/2, 2413, 2114, 4505, 4506, 2115, 2420, 2458, 2457, 2456, 2454, 2464, 2517, 2516, 2515, 4479/2, 803/2, 803/1, 1614, 795/1, 782, 1851, 1842, 1857, 802, 801, 800, 799, 797, 796, 792, 791, 793, 789, 787, 786/2, 778, 776/3, 748, 786/1, 784, 781, 780, 1853, 1854, 749, 1843, 772, 771, 972, 973, 977/2, 981, 994, 995, 979, 753, 1858/1, 805, 808, 811, 1616, 1618, 845, 1917, 1911, 1916, 1919, 1920, 1910, 1913, 1859, 2460, 1852, 773, 747, 744, 743, 1856, 998, 1771/2, 2414, 2419, 4474, 4471, 4502, 4507, 1194, 1168, 2112, 2003, 2001, 1845/1, 1848, 814, 4619, 4466, 1927, 4475, 1001, 759, 1845/3, 996, 2470, 2459, 2418, 2931, 769, 756, 1274, 971, 1273, 965/2, 965/1, 1855, 1845/2, 1844, 767, 776/1, 775, 757, 752 и 751.

КО Идвор, делови катастарских парцела: 2472, 2471, 4480, 4468, 4476, 2243, 2518, 2411, 1320, 2244, 2116, 2436, 2861, 817, 1344, 4620, 2461, 2928, 1167/1, 4498, 2113, 4470, 4469, 1169, 2437, 2002, 4495, 2469, 2462, 4478, 1850, 1275, 1073, 2932, 2492, 2242.

1.2.4. Попис парцела у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ у општини Опово

КО Сакуле, целе катастарске парцеле: 1605, 1608, 1604, 1617, 1613, 1714, 1621, 1615, 1709, 1630, 3903, 3902, 3899, 1699, 1655, 1654, 1653, 1652, 1651, 1650, 1649, 1648, 1647, 1646, 1645, 1644, 1643, 1664, 1662, 1637, 1680, 1679, 1678, 1677, 1676, 1675, 1674, 1671, 1670, 1686, 5717, 3919, 3889, 3892, 3925, 1609, 1601, 1612, 1620, 1622, 1624, 1623, 1710, 5682/4, 1634, 1708, 5685, 1696, 1697, 1689, 1691, 1692, 1688, 5683/2, 1639, 1695, 1681, 1682, 1683, 1684, 1690, 3923, 3898, 3897, 3930, 1616, 1715, 1607, 5711, 5710, 1626, 1627, 1628, 5712, 1711, 5714, 5722, 1702, 5721, 1701, 5720, 1698, 5718, 1693, 3905, 3909, 3891, 5821, 5828, 3917, 3926, 4014, 4016, 4015, 5704, 5686, 1713, 1614, 1611, 1610, 1625, 1703, 1704, 1705, 1656, 1658, 1657, 5716, 1642, 1641, 1640, 1638, 1636, 5682/2, 1673, 1672, 1669, 1668, 1667, 1666, 1663, 1661, 1660, 1685, 1687, 1694, 5826, 3907, 3906, 5825, 5824, 3908, 3913, 3912, 3911, 3910, 5683/1, 3921, 3922, 3916, 3924, 3896, 3887, 3900, 3901, 1716, 1712, 5708, 1606, 3920, 5827, 3918, 3915, 3914, 3904, 3894, 3890, 3893, 1707, 1700, 1706, 5682/1, 1602, 5709, 1603, 1619, 1618, 1629, 1631, 5713, 5684/2, 1632, 1633, 5684/1, 1635, 5715, 5719, 5682/3, 3929, 3928, 3927, 3931, 3888 и 3895.

КО Сакуле, делови катастарских парцела: 5833, 4156 и 5687.

КО Баранда, целе катастарске парцеле: 1344/3, 1086/3, 1087/4, 1765/3, 1994/4, 1994/7, 1964/2, 1965/2, 1745/3, 937/2, 937/3, 937/6, 937/5, 936/29, 937/18, 2202/2, 2200/3, 2211/2, 2213/3, 2200/2, 1639/3, 2362/3, 2257/27, 2352/2, 2300/2, 1639/1, 2363/2, 2483/2, 1797/4, 1793/2, 1794/2, 1795/2, 1796/2, 1797/3, 1790/2, 1791/2, 1792/2, 2257/22, 2505/6, 1807/2, 1806/2, 1805/4, 1805/3, 1804/2, 1803/4, 1799/2, 937/14, 937/15, 945, 1663/5, 2686/2, 1706/2, 1662, 2050/8, 1827/2, 1829/2, 2534/4, 1886/2, 2362/4, 2257/25, 948, 1766/3, 2507/3, 1719/2, 1962/2, 1644/2, 1577/2, 1959/4, 1960/2, 1961/2, 1762/2, 1637/3, 1637/4, 1889/2, 1888/4, 1888/3, 1993/4, 1993/3, 1966/2, 1891/2, 1966/3, 1952/8, 1952/7, 1952/6, 1952/5, 1956/4, 1956/3, 1957/2, 1954/2, 1955/2, 1718/2, 1717/2, 1716/2, 1715/2, 1714/4, 1714/3, 1720/10, 1720/9, 1720/8, 1720/7, 1743/2, 2630/2, 1613/2, 1619/2, 1618/2, 1617/2, 1616/2, 1970/4, 1970/3, 1972/4, 1972/3, 1971/4, 1971/3, 1968/6, 1712/2, 1623/6, 1623/5, 1627/2, 1977/4, 1977/3, 1976/2, 1975/2, 1708/2, 1709/4, 1741/3, 1741/4, 1740/5, 1740/4, 1635/2, 1229/2, 1228/2, 1227/2, 1764/3, 1764/2, 1738/2, 2685/2, 1224/2, 1220/2, 1219/2, 1223/2, 1222/2,

1221/2, 1705/8, 1217/2, 1215/2, 1214/2, 1213/2, 1212/2, 1705/6, 1663/8, 1210/2, 1704/5, 1704/3, 1703/8, 1638/3, 1638/2, 1703/7, 1703/6, 1702/4, 1702/3, 1664/4, 1138/2, 944/1, 1641/1, 1649/2, 1207/2, 2877/17, 2769/3, 2877/15, 1646/3, 1647/2, 1645/7, 1645/6, 1645/5, 1648/2, 1646/4, 1653/2, 1654/2, 1655/3, 1651/3, 1650/2, 1652/2, 1651/4, 1656/4, 1656/3, 1343/2, 1089/2, 1343/3, 3022/3, 1184/2, 3021/3, 3022/4, 2877/10, 1639/16, 1639/9, 1639/7, 2767/4, 1639/8, 3035/8, 1161/2, 1162/2, 3025/4, 3025/3, 3024/4, 3024/3, 2997/3, 2997/4, 1639/11, 2994/3, 2994/4, 2995/2, 2996/3, 3027/3, 3030/3, 3028/5, 937/7, 936/28, 936/27, 936/26, 935, 2213/4, 1639/4, 1639/5, 2361/2, 2257/26, 2505/4, 927/3, 1798/3, 1798/4, 2257/23, 2257/24, 2505/5, 955/2, 937/13, 746/1, 746/2, 937/8, 956, 1994/6, 1890/4, 1995/2, 1637/2, 1958/2, 1959/3, 1763/2, 1623/4, 1622/2, 1978/2, 1226/2, 1710/2, 1709/3, 1979/2, 1973/2, 1162/3, 3028/4, 3027/4, 1745/5, 1969/2, 1968/5, 1968/4, 1711/2, 1713/2, 1626/2, 1634/2, 1706/3, 1707/2, 1974/2, 1739/4, 1739/3, 1218/2, 1216/2, 1705/7, 1663/7, 1663/6, 950/4, 950/3, 950/2, 928, 2877/18, 1643/2, 2771/2, 2770/2, 1342/2, 1342/3, 1348/2, 1341/2, 1344/4, 2877/13, 2877/11, 1639/15, 1655/4, 2768/4, 2768/3, 3033/2, 3035/7, 3034/2, 1159/2, 3026/2, 2996/4, 3031/4, 3030/4, 3028/6, 936/33, 936/30, 936/35, 936/31, 936/32, 936/34, 936/22, 936/21, 936/20, 936/19, 936/18, 936/17, 936/16, 936/15, 936/10, 936/9, 936/8, 936/7, 936/6, 936/24, 936/23, 936/14, 936/13, 936/12, 936/11, 936/5, 936/4, 939, 943, 2200/4, 2212, 2211/1, 937/12, 1808/2, 1789/2, 1474/2, 1474/1, 2050/17, 1577/1, 2050/9, 1745/2, 1963/2, 999, 998/1, 997, 1636/2, 1742/2, 1742/3, 2631/2, 7491, 1211/2, 1704/4, 1642/2, 1660/2, 1664/3, 1086/2, 3035/5, 3035/6, 3023/2, 1639/14, 1639/13, 2877/12, 1639/10, 2767/3, 3029/2, 936/25, 937/4, 936/3, 936/36, 2202/20, 2202/6, 2202/7, 2202/8, 2202/10, 2202/11, 2202/12, 2202/18, 2208/1, 2208/2, 2207/2, 2207/1, 2209/1, 2209/2, 2202/3, 941/4, 946, 944/2, 2050/3, 2050/16, 2050/10, 2050/1, 2050/4, 2050/6, 1766/4, 1830/2, 1638/1, 1705/10, 1705/9, 1225/2, 1209/2, 1085/2, 3032/2, 941/5, 927/1, 941/2, 944/3, 927/2, 929, 2202/19, 2203, 2202/16, 2201, 2202/15, 2213/2, 2213/1, 2202/1, 2202/17, 2202/14, 2202/4, 2202/5, 2202/9, 2202/13, 1967/2, 3000/2, 958, 1636/3, 1994/3, 1994/5, 1637/1, 1995/1, 2629/2, 1137, 3031/3, 940, 932, 941/1, 931, 930, 934, 937/10, 508, 506/2, 942, 2877/16, 2877/14, 1639/17, 957, 960, 1636/4, 950/1, 949, 1659/2, 1657/4, 1658/2, 2769/4, 936/37, 955/1, 937/16, 953, 952, 941/3, 1640, 1764/1, 1766/2, 1744, 1639/12, 1639/6, 947, 937/11, 936/1, 2218/1, 951, 1828/2, 1784/1, 954, 959, 938 и 933.

КО Баранда, делови катастарских парцела: 1953/1, 2210, 1965/1, 1953/2, 1089/1, 936/2, 2076, 2051, 2030/2, 937/1, 1082, 1348/1, 2200/1, 2218/2, 2256/2 и 1784/2.

КО Опово, целе катастарске парцеле: 3704, 3743, 3003, 3758, 3703, 3727, 3002, 3873, 1327/2, 1329, 1, 3629, 3658, 602, 3712, 3673, 3756, 2257, 2258, 3868, 3869, 3847, 3848, 600, 3628, 1327/1, 1325, 1326, 1324, 603, 3713, 3742, 3674, 3675, 3726, 2619, 2620, 3826, 2588, 3646, 3684, 3660, 601, 2, 3657, 3700, 3701, 3765, 3699, 3778, 3825, 3814 и 3779.

КО Опово, делови катастарских парцела: 1328, 3813, 3836, 3632/1, 1459, 3741, 3835, 3812, 3805 и 3659.

1.3. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПРОСТОРНИХ ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

За потребе очувања биодиверзитета простора, предеоног идентитета и препознатљивих природних и културних вредности за подручје посебне намене ПИО „Потамишје“ дефинише се посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора.

Подручје посебне намене, ПИО „Потамишје“ чине две просторне целине:

1. Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ (део који је стално или повремено под водама Тамиша) и
2. ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја (брањени део од великих вода Тамиша), које су приказане на Прегледној карти број 1. – Просторне целине и подцелине подручја посебне намене.

Просторна целина Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ чини плавни део, стално под водом Тамиша, или повремено прекривен великим водама Тамиша, који је дефинисан у свом горњем делу тока кроз Србију са насипима прве одбрамбене линије, а у свом средишњем делу тока кроз Србију ограничен је природним границама инундационог подручја. На основу наведеног, просторна целина Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ подељена је на две просторне подцелине:

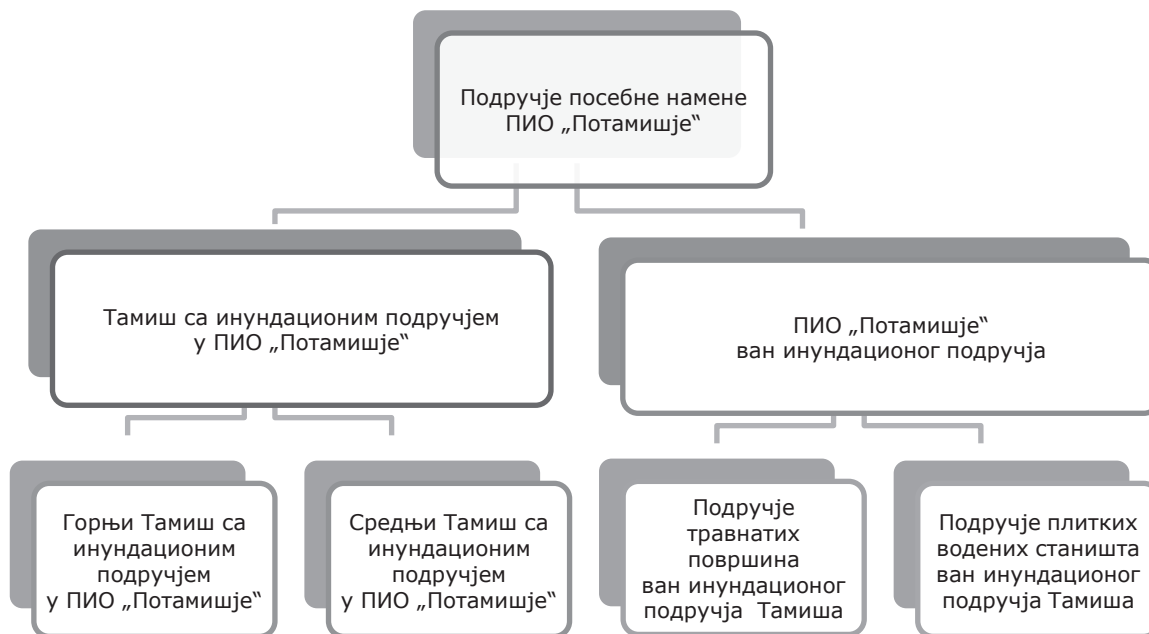
1. Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ и
2. Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“.

Просторна целина ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја је подељена на две просторне подцелине и то:

1. Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша и
2. Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја Тамиша.

Просторне подцелине су приказане на Прегледној карти број 1. – Просторне целине и подцелине подручја посебне намене.

Шематски приказ 2. Просторне целине и подцелине подручја посебне намене

У наставку текста дат је опис граница просторних целина и просторних подцелина, као и њихова оквирна површина.

У случају неусаглашености катастарских парцела и делова катастарских парцела које се наводе са графичким прилогом, меродаван је графички прилог.

1.3.1. **Опис границе подручја просторне целине Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“**

Просторну целину Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“, од седам целина дефинисаних Студијом заштите као ПИО „Потамишје“, чини плавни део целине „Алувијална раван Тамиша“.

Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ дефинисан је у свом горњем делу тока кроз Србију са насипима прве одбрамбене линије, а у свом средишњем делу тока кроз Србију ограничен је природним границама инундационог подручја.

Опис границе просторне целине Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ почиње на државној граници Републике Србије и Републике Румуније, на **територији општине Сечањ**, у КО Јаша Томић. Граница просторне целине иде на запад и југ пратећи брањени део насипа у општини Сечањ: северне / западне границе катастарских парцела бр.: 8290/1 КО Јаша Томић и 2521 КО Сечањ, затим граница у истом правцу пресеца пругу-катастарска парцела број 2545/1 КО Сечањ и наставља северном / западном границом катастарске парцеле број 2522 КО Сечањ, пресеца у истом правцу катастарску парселу број 2547 КО Сечањ и 4755 КО Сутјеска и наставља северном/западном границом катастарске парцеле број 4697 КО Сутјеска, све до границе општине Сечањ са границом Града Зрењанина.

Преласком на **територију Града Зрењанина** граница наставља северном / западном границом катастарске парцеле број 3228 КО Банатски Деспотовац и 2322 КО Ботош, где скреће на исток пратећи јужну границу катастарске парцеле број 2321 тј., пратећи границу ПИО на југ, на запад па на југ у КО Ботош. Даље, граница просторне целине у правцу према југу прати границу ПИО у КО Орловат, КО Фаркајдин и КО Чента све до границе територије Града Зрењанина са општином Опово и КО Баранда.

На **територији општине Опово** граница просторне целине се пружа према југу пратећи границу ПИО западном границом општине Опово тј., западном границом КО Баранда и КО Опово све до најјужније тачке ПИО, до моста на Тамишу код Опова. Граница просторне целине даље наставља према истоку, да би одмах скренула према северу пратећи границу ПИО и то у делу алувијалне равни Тамиша на подручју КО Опово и КО Баранда. Затим, граница просторне целине прати границу КО Сакуле (јужну границу катастарске парцеле број 4156), затим прати границу ПИО према западу по граници КО Сакуле све до катастарске парцеле број 3929, где пратећи границу ПИО скреће ка северу. Граница просторне целине код катастарске парцеле број 3904 КО Сакуле напушта границу ПИО и пратећи источну границу катастарске парцеле број 3904 КО Сакуле иде према северу до границе ПИО. Ту граница ове просторне целине скреће на исток пратећи ПИО, а затим пратећи границу ПИО иде према северу све до границе између општине Опово са општином Ковачица.

На **територији општине Ковачица** граница просторне целине прати границу ПИО до насеља и око насеља Идвор, наставља границом ПИО према истоку пратећи јужну границу катастарске парцеле број 814, затим јужну границу катастарских парцела бр. 1331/1 и 1331/2, затим југоисточну границу катастарске парцеле број 814, настављајући да у том делу прати границу ПИО све до катастарске парцеле број 1909/2, све у КО Идвор. Затим граница просторне целине прати северну границу катастарских парцела бр. 1909/2, 4498, 2003, 4468 и 2002, све у КО Идвор. Граница затим наставља да прати поново границу ПИО прелазећи из КО Идвор у КО Уздин. У КО Уздин граница прати границу ПИО све до катастарске парцеле број 5274 КО Уздин, где прати северну границу катастарске парцеле број 5274, затим северну границу катастарске парцеле број 5273 и поново северну границу катастарске парцеле број 5274, да би затим у правцу североистока и севера наставила да прати границу ПИО све до КО Томашевац и територије Града Зрењанина.

На **територији Града Зрењанина**, у КО Томашевац, граница просторне целине прати границу ПИО по граници општине Ковачица (КО Уздин) и Града Зрењанин (КО Томашевац), све до катастарске парцеле број 4370 КО Томашевац. Пратећи источну границу катастарске парцеле број 4370 граница просторне целине иде ка северу, скреће на запад по северној граници катастарске парцеле број 4370 где поново прати границу ПИО. Граница просторне целине прати границу ПИО прво на запад, па на северозапад, север, па на североисток пратећи североисточну границу катастарске парцеле број 4149 КО Томашевац, све до насеља Томашевац. Даље, граница просторне целине прати границу ПИО и долази до границе КО Томашевац, где прелази у општину Сечањ (КО Неузина).

На **територији општине Сечањ** граница просторне целине прати границу ПИО у КО Неузина све до катастарске парцеле број 5944 КО Неузина, где напушта границу ПИО и прати северозападну границу катастарске парцеле број 5944 КО Неузина (југоисточну границу катастарске парцеле број 3378 КО Неузина - брањену страну насипа), све до границе општине Сечањ, где граница поново улази на територију Града Зрењанин (КО Банатски Деспотовац).

На **територији Града Зрењанина**, у КО Банатски Деспотовац, граница просторне целине прати југоисточну границу катастарске парцеле број 3254 КО Банатски Деспотовац (брањену страну насипа) све до КО Неузина где граница поново улази на територију општине Сечањ.

Граница поново улази на **територију општине Сечањ**, у КО Неузина, где граница просторне целине прати југоисточну, јужну и југозападну границу катастарске парцеле број 1227 КО Неузина (брањену страну насипа) у правцу истока, све до граница са КО Бока. У КО Бока граница прати југозападну, јужну и југоисточну границу катастарске парцеле број 6130 КО Бока (брањену страну насипа), затим у правцу насипа сече пругу, катастарска парцела број 7963/1 КО Бока, па наставља даље на исток пратећи јужну и југоисточну границу катастарске парцеле број 1709/1 КО Бока (брањену страну насипа). Граница затим сече катастарску парцелу број 7974 КО Бока (канал) и наставља према истоку пратећи јужну и југоисточну границу катастарске парцеле број 3102 КО Бока (брањену страну насипа) све до граница са КО Шурјан. У КО Шурјан, граница просторне целине прати јужну, југоисточну, источну и делом и северну границу катастарске парцеле број 2617 КО Шурјан (брањену страну насипа) све до државне границе Републике Србије са Републиком Румунијом.

Граница просторне целине наставља даље према северу пратећи државну границу Републике Србије и Републике Румуније, све до почетне тачке описа на државној граници, на **територији општине Сечањ**, у КО Јаша Томић.

Површина просторне целине **Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“** графичким читавањем износи око **12258 ha**.

Просторна целина Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ подељена је на две просторне подцелине:

- Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ и
- Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“.

Граница између Просторне подцелине Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ и Просторне подцелине Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ је на територији Града Зрењанина, у КО Томашевац: прелаз општинског пута из КО Томашевац у КО Ботош преко Тамиша (мост - устава „Томашевац“).

1.3.1.1. Опис границе подручја просторне подцелине Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

Опис границе подручја просторне подцелине Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ се поклапа са описом просторне целине Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ у њеном северном делу тј, од државне границе Републике Србије са Републиком Румунијом па све до моста - уставе „Томашевац“, где граница иде по општинском путу из КО Томашевац у КО Ботош преко Тамиша (мост - устава „Томашевац“).

Површина просторне подцелине *Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“* графичким читавањем износи око **2336 ha**.

1.3.1.2. Опис границе подручја просторне подцелине Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

Опис границе подручја просторне подцелине Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ се поклапа са описом просторне целине Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ у њеном јужном делу тј, од јужне границе ПИО „Потамишје“ и уставе „Опово“ па све до моста - уставе „Томашевац“, где граница иде по општинском путу из КО Томашевац у КО Ботош преко Тамиша (мост - устава „Томашевац“).

Површина просторне подцелине *„Средњи Тамиш са инундационим подручјем“* графичким читавањем износи око **9922 ha**.

1.3.2. Опис границе подручја просторне целине ПАО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша

Од седам целина дефинисаних Студијом заштите као ПАО „Потамишје“, просторну целину ПАО „Потамишје“ ван инундационог подручја чини неплавни део целине „Алувијална равана Тамиша“ и шест осталих целина дефинисаних наведеном Студијом: „Велика слатина-Ракиташ-Слатина“, „Томашевачка слатина“, „Дубичка слатина“, „Маке“, „Сечањске ливаде“ и „Ланка-Бирда“.

Студијом заштите дат је опис целина: „Алувијална равана Тамиша“, „Велика слатина-Ракиташ-Слатина“, „Томашевачка слатина“, „Дубичка слатина“, „Маке“, „Сечањске ливаде“ и „Ланка-Бирда“, а Просторним планом је дат попис парцела које чине посебну намену (тачка 1.2. Попис парцела у подручју посебне намене ПАО „Потамишје“).

Просторну целину ПАО „Потамишје“ ван инундационог подручја чини подручје разграничено границом подручја Просторне целине Тамиш са инундационим подручјем у ПАО „Потамишје“ (опис границе подручја дат тачком 1.3.1. Опис границе подручја просторне целине Тамиш са инундационим подручјем у ПАО „Потамишје“) од подручја дефинисаног границом ПАО „Потамишје“.

Површина просторне целине **ПАО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша** графичким читавањем износи око **11728 ha**.

Просторна целина ПАО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша подељена је на две просторне подцелине:

- Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша и
- Подручје са плитким воденим стаништима ван инундационог подручја Тамиша.

1.3.2.1. Опис границе подручја просторне подцелине Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша

Просторну подцелину *Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша* чини:

- у целости следећих пет целина дефинисаних Студијом заштите: „Томашевачка слатина“, „Дубичка слатина“, „Маке“, „Сечањске ливаде“ и „Ланка-Бирда“ и
- део неплавног дела целине дефинисане Студијом заштите „Алувијална равана Тамиша“, у:
  - ✓ општини Сечањ, у: КО Јаша Томић, КО Бока, КО Неузина и КО Сутјеска (мртваја у ПАО која је ближа насељу Сутјеска, КО Сутјеска, катастарске парцеле бр.: 4185, 4247, 4249, 4714, 4715, 4750/1, 4750/2, 4750/3, 4750/4, 4750/5 и 4753);
  - ✓ Граду Зрењанину, у КО Банатски Деспотовац, парцеле које су у брањеном подручју, са леве стране од левообалног насипа Тамиша.

Површина просторне подцелине *Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша* графичким читавањем износи око **9454 ha**.

1.3.2.2. Опис границе подручја просторне подцелине Подручје са плитким воденим стаништима ван инундационог подручја Тамиша

Просторну подцелину *Подручје са плитким воденим стаништима ван инундационог подручја Тамиша* чине целине и делови целине дефинисаних Студијом заштите:

- целина „Велика слатина-Ракиташ-Слатина“ и
- део неплавног дела целине „Алувијална равана Тамиша“, у:
  - ✓ општини Ковачица: КО Идвор и КО Уздин (између насеља Идвор и Уздин) и
  - ✓ КО Уздин (општина Ковачица) и КО Томашевац (Град Зрењанин) са десне стране пута Уздин – Томашевац.

Површина просторне подцелине *Подручје са плитким воденим стаништима ван инундационог подручја Тамиша* графичким читавањем износи око **2274 ha**.

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

Планови вишег реда су: Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године, „Службени гласник РС“, број 88/10 (у даљем тексту: ППРС) и Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине, „Службени лист АПВ“, број 22/11 (у даљем тексту: РПП АПВ).

2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године

Основни циљ заштите, уређења и **развоја предела** према ППРС је очување и унапређење карактера предела, као фактора који утиче на квалитет живота становништва и ствара основе развоја. Приоритети заштите и развоја су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена, за живот и боравак пријатна рурална и урбана насеља, развијеног идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

ППРС предлаже оквирно делове територије Града Зрењанина, општине: Житиште, Сечањ, Пландиште, Ковачица и Опово за **културно подручје**. У обухвату планираног културног подручја налази се и подручје обухвата Просторног плана.

Основни циљ и принцип заштите **биодиверзитета** је одрживо коришћење биолошких ресурса. Концепција развоја и заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста; успостављању тзв. „еколошких мрежа“; идентификацији подручја која представљају станишта од међународног значаја за поједине таксоне, васкуларне биљке, птице и дневне лептире.

Основни циљ заштите и одрживог коришћења **природног наслеђа** је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе. Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама. На основу претходних истраживања и валоризације, предложено је дефинисање статуса, просторног обухвата и режима заштите за одређена подручја, међу које спада и Потамишје, док плавну долину реке Тамиш од Баранде до Уздина предлаже за стицање међународног статуса заштите - за упис у Рамсарску листу.

Основни циљ заштите **пољопривредног земљишта** основни циљ је очување екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција, упоредо са унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехрамбених производа.

Основни циљ управљања **шумама** у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на такав начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

ППРС утврђена је дугорочна стратегија **уређења, заштите и коришћења вода** на подручју Србије и АП Војводине. Базно полазиште за избор стратешких решења за развој водопривредне инфраструктуре је да она морају да буду потпуно усклађена са Директивом о водама ЕУ.

За подручје обухвата Просторног плана утврђени су капацитети у области **саобраћајне инфраструктуре**. У оквиру концепта путног (друмског) саобраћаја планиране су одређене активности на следећем путном правцу: државни пут I реда (М-24)¹, Суботица - Е-75 - (неизграђена деоница) - Сента - Чока - Кикинда - Зрењанин - Ковачица - Панчево - Ковин - мост на Дунаву - (Смедерево). Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног (или више регионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција. За подручје обухвата Просторног плана, у оквиру концепта развоја железничке мреже Србије, планира се ревитализација пруга у циљу повећања доступности овим просторима и задржавање коридора свих раније укинutih пруга, са циљем обнове уз претходно утврђену оправданост. Водни саобраћај је присутан преко пловног пута канала ОКМ ХС ДТД Банатска Паланка - Нови Бечеј. Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих водних путева. Поред овога треба радити на развоју наутичког туризма у Републици Србији, како на рекама тако и на каналима ДТД, планирањем marina и наутичко туристичких центара.

Основни циљ просторног развоја **туризма** је остваривање концепта одрживог развоја, као и заштита и уређење туристичких простора уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа.

Према ППРС савремени концепт заштите од **природних непогода и технолошких удеса** полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса и затим, системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво.

2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине

Основни циљ РПП АПВ у домену заштите, уређења и развоја **предела** је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. У оквиру војвођанско-панонско-подунавског макрорегиона издвајају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета. Предеоне карактеристике и препознатљивост АП Војводине видно наглашавају лесни одсеци и терасе, простране пешчаре, меандрирајући токови великих панонских река као што су Дунав, Тиса, Сава, Тамиш и Бегеј, као и низ мањих водотока значајних за бројне природне и привредне функције. Од посебног значаја су ритови, који подлежу заштити, углавном као делови специјалних резервата природе или паркови природе. Шумске оазе аутохтоних шума у њиховом окружењу, од посебног су еколошког значаја.

Основна концепција заштите **природних добара и биодиверзитета** заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама. На основу претходних истраживања и валоризације, предвиђено је дефинисање статуса, просторног обухвата и режима заштите за подручје Потамишја. Према РПП АПВ, Горње и Средње Потамишје представљају Међународно значајно подручје за птице (IBA) и Међународно значајно биљно подручје (IBA) које је установљено на подручју Средњи Банат II (Слатине Сечањ, Неузина, Ботош, Томашевац, Орловат). Потамишје представља утврђено еколошки значајно подручје, а река Тамиш је са својим обалским појасом и насипом утврђен еколошки коридор од међународног значаја.

На основу истраживања и валоризације **културног наслеђа**, које су обавили републички, покрајински, као и остали надлежни заводи за заштиту споменика културе, предложена је листа културних подручја, као и листа споменика, који са непосредном околином чине сагледиве културно-пејзажне целине на територији АП Војводине. У РПП АПВ као специфично културно подручје је издвојено банатско подручје, које се може поделити на ужа подручја, као што су подручје уз реку Тису, средњебанатско подручје и јужнобанатско подручје. У оквиру средњебанатског подручја се налази ПИО „Потамишје“.

¹ Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у недостатку графичког дела Уредбе, у складу са текстом направљена је паралела са постојећим ДП: ДП бр.24 је ДП I б реда бр.11, а није више државни пут у Граду Суботица; ДП бр.22 (Е-75) је ДП Ia реда бр.1; ДП бр.22.1 је ДП II реда бр.102; ДП бр.17.1 је ДП I реда бр.12.

У мрежи и структури центара АП Војводине (која је усклађена са центрима ФУП-а) налазе се Зрењанин и Панчево као функционална урбана подручја државног значаја, у оквиру којих се налазе насеља у обухвату Просторног плана. Концепт **развоја и уређења градова и урбаних насеља** као интегралног регионалног ентитета АП Војводине је:

- просторно, функционално, економски, социјално и еколошки уравнотежени урбани развој;
- развијање територијалне кохезије на принципима одрживог развоја, уз активирање свих капацитета градова и осталих урбаних насеља за повезивање са окружењем, повећање рурално-урбане сарадње као и за интарегионално умрежавање и груписање мањих територијалних јединица;
- трансгранична и интер-регионална сарадња и повезивање са градовима у ближем и ширем окружењу АП Војводине;
- рационално коришћење ресурса на којима базира развој урбаних насеља, као што су водни ресурси, културни и природни ресурси, градско земљиште, пољопривредно земљиште и остали ресурси битни за одрживи развој градова и урбаних насеља;

Одрживо коришћење и очување **пољопривредног** земљишта је основни циљ, заштита његових економских, агроеколошких, екосистемских, пејзажних, социокултурних и других функција и усклађивање са унапређењем услова за производњу квалитетних пољопривредних производа у потребном обиму. Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју АП Војводине заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја.

Основни циљ развоја **шумарства и ловства** је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора. Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

У области **привредног развоја**, основни циљ је јачање позиције и привредне конкурентности АП Војводине на принципима одрживог развоја и веће територијалне кохезије. Предност се даје оним делатностима код којих расположиви ресурси, тржишни услови и технички напредак омогућавају бржи развој.

Пољопривредни и енергетски потенцијали ће и у наредном периоду бити од примарног значаја за укупан привредни развој, а **туризам** ће повећати улогу у будућем развоју привреде, с обзиром на до сада недовољно искоришћене ресурсе. У односу на издвојене туристичке дестинације на простору АП Војводине, мањи део подручја обухваћеног Просторним планом припада туристичкој дестинацији Доње Подунавље. Подручје обухвата Просторног плана пресецају два туристичка правца: Зрењанин – Сечањ – Пландиште и Зрењанин Ковачица. Код Баранде (општина Опово) планиран је бањски центар. Кључни туристички производи са одређеним облицима туризма су: екотуризам (посматрање птица, рекреативни туризам - вожња бициклима, научноистраживачки и едукативни туризам), риболовни, културно-манифестациони и рурални туризам.

У домену **минералних сировина** коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Саобраћајну мрежу државних путева на предметном подручју третирају као јединствен систем, у ком приоритет на државним путевима има транзит (измештање транзитног саобраћаја из насеља). У складу с тим предвиђене су активности на државном путу I реда: Бала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), тзв. „Банатска магистрала“. Предвиђене су активности на изградњи-реконструкцији појединих делова постојеће путне мреже, као и активности на путном правцу Кикинда (веза са Румунијом) - Зрењанин - Вршац - Бела Црква после 2015. године, као и на планираном путном правцу регионалног значаја: Идвор - Сакуле - Баранда.

У оквиру концепта развоја **железничке мреже** Србије, за подручје обухвата Просторног плана, егзистираће следеће железничке пруге: регионалне бр.2 и бр.6, локалне бр.16 и бр.17. Планира се ревитализација пруга у циљу повећања доступности овим просторима и задржавање коридора свих раније укинutih пруга са циљем обнове уз претходно утврђену оправданост.

У РПП АПВ дефинисана је међународна **бицикличка стаза** (*EuroVelo* - европска мрежа бицикличких рута, рута 6²), уз Дунав, као и националне стазе уз канал ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка - Нови Бечеј и уз реку Тамиш. За развој бицикличког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама.

Водни саобраћај је присутан преко пловног пута реке Дунав, пловног канала ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка - Нови Бечеј и реке Тамиш, са релативно скромним просторно и инфраструктурно прихватно-манипулативним и превозним капацитетима. Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих водних путева. Поред овога треба радити на развоју наутичког туризма у Републици Србији, како на каналима ДТД тако и на међународним пловним путевима, планирањем марина и наутичко туристичких центара.

У домену **водопривреде** оперативни циљеви су: усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација ХС ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода и одбрана од поплава.

Развој **енергетике** подразумева ревитализацију, реконструкцију и модернизацију постојећих енергетских објеката у циљу сигурности, поузданости, смањења губитака, смањења негативних утицаја на животну средину, повећање удела коришћења расположивих потенцијала, рационализацију коришћења енергије и енергената на свим нивоима. Такође, повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Према РПП АПВ енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне и енергије ветра. Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових, енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије свих корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

У циљу достизања једног од главног покретача нове економије, која се карактерише фузијом ICT (информационо-комуникационих технологија) и њихових примена, **електронске комуникације** се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент **заштите животне средине**, кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката, тј. објеката на животну средину.

У области **заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса** је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

Основу планирања и уређења простора за потребе **одбране земље** чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње.

---

² Nant - Tours - Orleans - Nevers - Chalon sur Saone - Bale - Passau - Ybbs - Linz - Vienna - Bratislava - Budapest - Belgrade - Bucarest - Constanta.

2.2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни планови подручја посебне намене од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш) („Службени гласник РС“, број 19/11);
- Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13 и 52/18);
- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник РС“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17).

2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш)

Просторним планом подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш) обухваћена је површина под цевоводним системом продуктовода са припадајућим површинама чворишта и местима укрштања са другим инфраструктурним системима, терминалима, као и подручјима који су у непосредној физичкој и функционалној вези са коридором (заштитни појас и објекти и површине које је неопходно штитити од негативних утицаја коридора), односно утицајним зонама.

Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш) се поклапа са Просторним планом подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ на делу територије Града Зрењанина (КО Чента) и општине Опово (КО Баранда и КО Опово). Подручје посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш) пресеца посебну намену ПИО „Потамишје“.

Коридор/траса инфраструктурног система за транспорт нафтних деривата подразумева одређене локационе услове. У коридору/траси продуктовода издвајају се три основне зоне са различитим условима:

Прва зона - непосредне заштите износи 5 m обострано од осе продуктовода у којој је по правилу забрањено дубоко орање (преко 0,5 m), као и садња биљака са дубоким корењем (преко 1 m дубине).

Друга зона обухвата обострани појас од 30 m у коме се по правилу забрањује градња објеката за становање, с тим да су могући изузеци у случају ограничења (физичка или већ изграђени постојећи објекти) на појединим локацијама. Тако се зграде за становање или боравак људи могу градити у појасу ужем од 30 m, ако је градња била већ предвиђена урбанистичким планом пре пројектовања продуктовода и ако се примене посебне мере заштите, с тим да најмање растојање насељене зграде од гасовода мора бити:

- за пречник продуктовода до Ø125 mm - 10 m;
- за пречник продуктовода од Ø125 mm до Ø300 mm - 15 m;
- за пречник продуктовода од Ø300 mm до Ø500 mm - 20 m;
- за пречник продуктовода већи од Ø500 mm - 30 m.

Трећа зона обухвата појас од 200 m обострано од осе продуктовода у којем се по правилу налазе зоне подељене у 4 категорије у зависности од густине насељености.

2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске

Просторним планом подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске обухваћен је коридор система трансевропског гасовода укупне ширине 600 m и припадајућих надземних објеката гасовода.

Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске се поклапа са Просторним планом подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ на делу територије Града Зрењанина (КО Чента) и општине Опово (КО Баранда и КО Опово). Подручје посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске пресеца посебну намену ПИО „Потамишје“.

Зона директне примене Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске обухвата све утврђене појасеве заштите гасовода – непосредни, ужи и шири појас заштите (укупне ширине 200 m обострано од осе гасовода). У појасу контролисане изградње (појас између границе заштите гасовода и границе наведеног плана) остали плански документи морају да испоштују режим коришћења и уређења појаса магистралног гасовода граница Бугарске-граница Мађарске.

2.2.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)

Просторним планом подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав (Паневропски коридор VII) обухваћени су коридор водног пута Е-80 Дунав, укупне дужине око 588 km и зона непосредног утицаја коридора водног пута.

Обухват Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав (Паневропски коридор VII) се поклапа са обухватом Просторног плана подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ на територији катастарске општине Чента, која припада Граду Зрењанину. Подручје посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав се не поклапа и не пресеца посебну намену ПИО „Потамишје“.

Просторним планом подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав нису дате посебне смернице и правила уређења за заштићено природно добро ПИО „Потамишје“.

2.2.4. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин)

Просторним планом подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин) обухваћен је коридор обрађен у Генералном пројекту магистралног пута М-24 „Банатска магистрала“, деоница Суботица-Зрењанин-Ковин и зона непосредне заштите посебне намене и утицаја коридора на окружење.

Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин) се поклапа са обухватом Просторног плана подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ на територији Града Зрењанина (КО Фаркажин, КО Томашевац, КО Ботош и КО Орловат) и општине Ковачица (КО Уздин). Подручје посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин) пресеца посебну намену ПИО „Потамишје“.

За деоницу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин) која се налази у подручју обухвата Просторног плана подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ примењиваће се смернице дате у Просторном плану подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин) за његову даљу детаљну разраду.

2.3. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.3.1. Националне стратегије

Обавезе из других развојних докумената представљају смернице дате у националним стратегијама, од којих су за израду овог Просторног плана најмеродавније следеће:

Према **Националној стратегији одрживог развоја** („Службени гласник РС“, број 57/08) један од кључних националних приоритета Републике Србије, чије ће испуњење у највећој мери омогућити остварење визије одрживог развоја је: заштита и унапређење животне средине и рационално коришћење природних ресурса, очување и унапређивање система заштите животне средине, смањење загађења и притисака на животну средину, коришћење природних ресурса тако да остану расположиви и за будуће генерације.

Планове управљања заштићеним добрима потребно је унапредити у складу са савременим међународним стандардима и европским директивама. Такође, потребно је даље унапредити праћење биодиверзитета.

Веома је значајно унапређење капацитета управљача заштићених подручја и подизање ефикасности меродавних државних органа на спречавању и кажњавању непожељних и непродуктивних активности у заштићеним и еколошки значајним подручјима. С обзиром на то да негативни утицаји туризма на животну средину укључују притисак на природне ресурсе, биодиверзитет и станишта и стварање отпада и загађење, неодрживи туризам може проузроковати исте облике загађења као било која друга индустрија. Правовременим планирањем развоја туризма могу се спречити штете и скупе грешке и избећи постепено уништавање вредности животне средине значајне за туризам, узроковано slabим спровођењем прописа о планирању и изградњи, недостатком инфраструктуре за третман отпадних вода и неконтролисаним одлагањем отпада, као и неефикасним управљањем у заштићеним природним добрима.

Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године („Службени гласник РС“, број 29/10) дефинише да две или више јединица локалне самоуправе могу заједно утврдити локацију за изградњу постројења за управљање отпадом на својој територији. Приликом одређивања локације за постројења за управљање отпадом узима се у обзир нарочито: количина и врста отпада, планирани начин складиштења, третмана или одлагања, геолошка и друга својства земљишта и микроклиматске карактеристике подручја, близина заштићених природних добара и одлике предела.

Стратегијом биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11) је дат кратак преглед биодиверзитета Републике Србије кроз специјски, екосистемски, генетички биодиверзитет и описује систем заштите и заштићених подручја у Републици Србији. Описан је правни, институционални и финансијски оквир заштите биодиверзитета, концептуални модел притисака, фактора угрожавања и њихових узрока и даје преглед утицаја на биодиверзитет Републике Србије. Ова Стратегија дефинише стратешке области, циљеве и активности заштите биодиверзитета, акциони план са детаљима о одговорним институцијама, динамиком извршења и потенцијалним изворима финансирања.

На основу Закона о заштити природе, у заштићеним подручјима постоји тростепени режим заштите са прецизно утврђеним радовима и активностима који су забрањени, односно ограничени, а постоји и одредба којом се Влади даје овлашћење за ближе прописивање режима заштите, поступак и начин њиховог одређивања и спровођења. Приликом доношења аката о проглашењу заштићених подручја и усвајања њихових Планава управљања Законом је предвиђено и учешће јавности.

Према Стратегији (Прилог 3 Стратегије), као међународно значајна подручја за птице (*IBA*) препознати су Горње Потамишје и средње Потамишје.

Националном стратегијом одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12) су дата начела одрживог развоја у националној политици управљања природним ресурсима и добрима. Такође, дата су стратешка одређења и подаци који се односе на анализу стања и досадашњег степена истражености природних ресурса и добара по врстама, просторном распореду, разноврсности, обиму и квалитету, процени утицаја њиховог коришћења на животну средину, билансне категорије (просторне и временске функције, количине, квалитет, угроженост, обновљивост, стратешке резерве и сл.) и предвиђање трендова промене стања. Обавезе из ове Стратегије су дефинисани оквири за одрживо коришћење за кључне природне ресурсе: минералне ресурсе (металичне, неметаличне и фосилна горива); обновљиве изворе енергије; шумске ресурсе; заштићена подручја, биодиверзитет, геодиверзитет и предеони диверзитет; рибље ресурсе; водне ресурсе и земљиште.

Обавезе које проистичу из ове Стратегије су начини вредновања и услови одрживог коришћења природних ресурса и добара, еколошко-просторна основа о потенцијалима природних ресурса и добара, услови за постепено супституцију природних ресурса, као и смернице за даља истраживања у области појединачних природних ресурса и добара и за потребе планирања, односно доношење планова и програма.

Ова Стратегија за сваки природни ресурс упућује на устаљени начин управљања, стратешки, законски и институционални оквир, циљеве (општи и специфични) и изазове за њихово одрживо коришћење за наредну декаду, као и на мере за остваривање циљева. У Стратегији је дата социо-економска и планско развојна анализа стратешких приоритета истраживања и коришћења природних ресурса, дати су потенцијални утицаји Националне стратегије на друштвену и економску сферу, као и вероватни трошкови, извори финансирања и изазови који се постављају пред реализацију ове Стратегије.

Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС”, број 59/06), као један од циљева, поставља очување и унапређење биодиверзитета у шумским подручјима, као део концепта одрживог газдовања шумама. У оквиру стратешких докумената припремљени су: Акциони план очувања мочварних подручја у Републици Србији и акциони планови заштите и очувања појединих животињских врста. Основни циљ Стратегије развоја шумарства је очување и унапређивање стања шума и развој шумарства као привредне гране.

Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године („Службени гласник РС”, број 85/14) дефинише стратешке приоритете и циљеве развоја у пољопривреди и управљање шумским и водним ресурсима; развијање тржишта и његових механизма и развој села и очување средине. У овој Стратегији дат је и преглед производних трендова, са анализом обима и структуре пољопривредне производње, на основу чега су дефинисани стратешки циљеви од којих су најважнији:

- изградити одржив и ефикасан пољопривредни сектор, способан да буде конкурентан на светском тржишту;
- обезбедити храну која задовољава критеријуме, у погледу квалитета и безбедности;
- пружити подршку животном стандарду људи који живе од пољопривреде, а нису у могућности да остваре брзу тржишну трансформацију и
- осигурати подршку одрживом развоју села.

Стратегија развоја туризма Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/16) акценат ставља на одрживи развој туризма, јачање конкурентности туристичке привреде, повећање учешћа туризма у бруто домаћем производу као и унапређење укупног имиџа Републике Србија у региону, Европи и свету. Посебну атракцију представљају заштићена природна подручја као добра од великог значаја за развој туристичких производа намењених домаћим и страним туристима и чије очување и даља заштита и унапређивање система одрживог управљања представљају битан услов повећања туристичког промета. Ниво заштите у Републици Србији је далеко испод просека земаља конкурентата (просек 31%, а Република Србија свега 7%). Зато је значајно проширити обим заштићених подручја у разним режимима, с циљем достизања заштите од 15% до 20% укупне територије Републике Србије до 2025. године. Природно и културно наслеђе, различитост обичаја и културе живота заједница представљају главне туристичке атракције.

Стратегијом развоја туризма Републике Србије, на основу анализе значаја заштићених подручја за развој туризма и сагледавања могућих негативних утицаја на заштићена подручја, дате су смернице за унапређење туризма у заштићеним подручјима. Укратко, стратешко опредељење се односи на: планску туристичку валоризацију оваквих подручја, формирање управљачке и контролне јединице туристичког развоја, координисање активностима заштите у заштићеним подручјима и активностима управљања туризмом и туристима, задовољавање интереса свих кључних интересних група, развој инструмената за креирање и спровођење концепта одрживог туризма у заштићеним подручјима, као и мониторинг заштићених подручја и у сегменту туристичке активности.

Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС”, број 3/17) обезбеђује континуитет у дугорочном планирању функционисања сектора вода, на принципу одрживог развоја, односно, обављање водне делатности у њеним основним областима (уређење и коришћење вода, заштита вода од загађивања и уређење водотока и заштита од штетног дејства вода), као и остали неопходни послови и активности за функционисање и развој (финансирање, мониторинг и др.). Дрину, Тамиш, Тимок, Неру, Караш, Нишаву, Бели Дрим, као и већи број мањих водотока (Златица, Стари Бегеј, Пловни Бегеј, Брзава, Моравица, Босут, Лепенац, Пчиња, Јерма, Драговиштица и друге) пресеца државна граница или су то граничне реке, па на режим великих вода на њима утичу и услови изван територије Републике Србије.

На Тамишу се издвајају две целине: „Горњи Тамиш” (од уставе Томашевац до границе са Румунијом), који је заштићен обостраним насипима и „Доњи Тамиш” (од уставе Томашевац до ушћа у Дунав), који се налази у истоименом хидросистему, са уставама Томашевац, Опово, Панчево и Чента. Након катастрофалних поплава 2000. и 2005. године, ко је су настале услед рушења насипа на румунској територији, насипи на „Горњем Тамишу” су реконструисани и очишћен је коридор на сектору од заједничког интереса.

У погледу приоритета за постизање циљева у управљању водама и унапређењу водног режима, у складу са одрживим развојем, поред осталих приоритета, уз ревитализацију постојећих и завршетак изградње започетих, нова постројења за пречишћавање отпадних вода приоритетно треба градити.

У насељима са мање од 2.000 становника без јавне канализације, а која имају јавно водоснабдевање, првенствено се треба оријентисати на индивидуалне системе адекватног третмана отпадних вода и избегавати изградњу централних канализационих система, посебно у насељима у којима је присутна демографска стагнација или пад броја становника (већина насеља у овој категорији). Главне колекторе и ППОВ приоритетно треба градити у насељима у којима би се њиховом реализацијом битно побољшала заштита здравља становништва, заштита изворишта снабдевања водом за пиће и заштита реципијента, као и осталих елемената животне средине, што се односи на насеља у сливу Тамиша.

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године („Службени гласник РС”, број 101/15), као стратешки документ дала је стратешке циљеве и приоритетне активности у области енергетике.

У сектору развоја гасне привреде стратешки циљеви су:

- обезбеђење сигурног снабдевања домаћег тржишта природним гасом;
- успостављање домаћег и регионалног тржишта природним гасом и
- диверсификација извора и праваца снабдевања природним гасом.

У сектору развоја гасне привреде приоритетне активности су:

- нови правци снабдевања природним гасом и
- завршетак гасификације Србије.

Хидроенергетски потенцијал на више река у Републици Србији ће моћи само делимично да се искористи, због приоритетности водопривредног коришћења вода. Могућност коришћења хидропотенцијала биће одређиван и у складу са неенергетским критеријумима који су везани за вишенаменско коришћење вода и проблеме заштите животне средине, као и на основу договора о подели хидропотенцијала са суседним државама. За комплетан хидроенергетски сектор је неопходно и сагледавање утицаја климатских промена на расположивост коришћења водотокова за производњу електричне енергије.

С обзиром на предвиђени значај сектора обновљивих извора енергије, примењена истраживања и развој привреде треба усмерити у правцу производње опреме и постројења за њено коришћење, нарочито биомасе и хидроенергије.

2.3.2. Планска документација локалних самоуправа од значаја за израду Просторног плана

Од значаја за израду Просторног плана су и плански документи донети од стране јединица локалне самоуправе који се преклапају са обухватом Просторног плана.

У обухвату Просторног плана су, мањим или већим делом, територије пет јединица локалне самоуправе (ЈЛС) за које су донети следећи просторни планови:

- Просторни план општине Сечањ („Службени лист општине Сечањ”, број 8/13);
- Просторни план општине Пландиште („Службени лист општине Пландиште”, број 9/11);
- Просторни план града Зрењанина („Службени лист града Зрењанина”, бр. 11/11 и 32/15);
- Просторни план општине Ковачица („Службени лист општине Ковачица”, бр. 13/12 и 9/14);
- Просторни план општине Опово („Општински службени гласник општине Опово”, бр. 3/11 и 5/18).

За потребе израде Просторног плана коришћени су и подаци из урбанистичких планова ЈЛС који су у целости или делом у подручју обухвата.

2.4. ДОКУМЕНТИ У ИЗРАДИ ОД УТИЦАЈА НА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Поред просторних планова подручја посебне намене, поменутих у претходним тачкама, значајан утицај на посматрано подручје имају и планска решења која се разрађују Нацртом Просторног плана подручја посебне намене државног пута IБ реда, деоница Борча-Зрењанин са елементима детаљне регулације (Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене државног пута IБ реда, деоница Борча-Зрењанин са елементима детаљне регулације („Службени гласник РС”, број 23/18).

3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА

Предеоне карактеристике Потамишја су одраз специфичног водног режима и климатских одлика подручја, а рељеф формиран речном динамиком узрокује разноврсност станишних типова и мозаичан карактер вегетације.

На основу остатака природне вегетације и распореда земљишних типова уочава се да је на вишим, најсубљим деловима подручја Потамишја, доминирала степа, као доминантни предеони елемент, а нижи делови су били покривени мозаиком степа, ливада, мочвара и шума, распоређени по речном рељефу плавног подручја и речној тераси. Велика заступљеност заслањених површина је одговорна за јединствену предеону структуру Потамишја којом су изворно доминирали нешумски простори, пустарског карактера.

Степска и шумостепска обележја карактера предела су скоро у потпуности претворена у простране обрађене површине. Посматрајући мозаичну структуру подручја, уочава се да Тамиш, као еколошки коридор, повезује расцепкане остатке природних станишта која се налазе унутар матрице обрађених површина пољопривредног земљишта.

Интегритет и варијетети травних станишта, као фрагмената исконског предеоног обрасца, су угрожени подизањем шумских монокултура или ваншумског зеленила. Некадашњи континуирани појас нешумске вегетације је испрекидан већим комплексима шумских засада, међу којима доминирају монокултуре топола.

Делови Потамишја на којима су очувани пространи слатинско-мочварни комплекси плавног подручја и шумостепски карактер речне терасе, представљају јединствену појаву у Европи.

Поред степена очуваности предеоних елемената, који сведоче о геоморфолошкој и вегетацијској прошлости Панонске низије, карактер предела подручја Потамишја је профилисан и специфичном културном баштином подручја. Узвишења су имала кључну улогу у формирању насеља. Трагови традиционалног коришћења геоморфолошких формација, као што су сурдуци, атарски путеви по којима стада иду на пашњаке, остаци старих пољопривредних култура, као и разни објекти вернакуларне, профане и индустријске архитектуре, представљају значајне елементе који формирају карактер предела.

3.2. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У геолошкој грађи тамишке и дунавске алувијалне равни кроз коју је Тамиш усекао своје корито, присутни су флувијални седименти квартарне старости. У тамишкој равни заступљене су песковите, алевритске и глиновите геолошке формације, за разлику од дунавске алувијалне равни са типичним седиментима представљених алувијалним суглинама. Поред доминантних флувијалних седимената у геолошкој грађи непосредног приобаља Тамиша јављају се и генетски другачије геолошке формације. На неколико краћих деоница тока Тамиш, меандрирајући бочно, еродира више рељефних степеница, лесну зараван и лесну терасу, образујући високе речне обале у виду стрмих одсека и коса.

У геолошкој грађи тамишке лесне заравни учествују еолски седименти квартарне старости представљени лесом и лесоидним алевритима, док су у геолошкој грађи Панчевачке лесне терасе доминантне квартарне флувијално-еолске формације представљене лесоидним суглинама.

На заштићеном подручју издвојено је више геоморфолошких облика: флувијални рељеф (алувијална раван, нижа речна тераса и виша речна тераса покривена лесом), флувио-барски рељеф (флувио-барско дно панонског басена, баре, мочваре и мртваје), еолски (лесна зараван) и антропогени рељеф (рибњаци).

Облици флувијалног рељефа су у свом настанку и развоју углавном везани за непосредно дејство Тамиша. Река Тамиш од насеља Јаша Томић до ушћа у Дунав код Панчева има мали пад, што је имало значајан утицај на развој и формирање микрорељефа у самој алувијалној равни. Површина *алувијалне равни Тамиша* благо је нагнута од североистока према југу услед интензивне акумулације суспендованог материјала и мале ерозивне моћи реке.

Са западне стране оивичена је одсецима Новобечејско-зрењанинске лесне терасе и Тамишког лесног платоа, док је са источне стране оивичена Панчевачком лесном терасом. Скоро у целом току реке, у алувијалној равни Тамиша, постоје баре и мочваре.

Ширина алувијалне равни Тамиша је неуједначена, а проузрокована је радом бочне ерозије Тамиша, која је последица сталног померања његовог тока. Између Сечња на северу, те Баранде и Ченте на југу, ширина алувијалне равни се креће до 7 km (јужно од Орловата). Код Сечња и Боке долина Тамиша је са обе стране затворена лесним одсецима или благим странама високим од 2 до 4 m. Од Сутјеске и Неузине, па до Ченте и Баранде алувијална равна је оивичена јасно видљивим одсецима новобечејско-зрењанинске лесне терасе, који имају висину и до 6 m.

Од свих геоморфолошких облика који су заступљени у заштићеном подручју, *меандри и мртваје* представљају најмаркатније облике. Антропогеним деловањем током регулационих радова започетих у првој половини XVIII века, извршено је просецање великог броја меандара који су претворени у мртваје. Оне се све више засипају и постепено губе своје хидролошке функције. Поред рецентних меандара и мртваја створених антропогеном активношћу у алувијалној равни Тамиша, среће се и већи број лучних забарених депресија, које представљају трагове некадашњих меандара Тамиша. Мртваје су веома важне јер обезбеђују природну равнотежу, успоравају проток површинских вода и смањују утицај поплава, пружају могућност побољшања квалитета воде, хране, станишта за рибе, подршка су лову и риболову. Са геоморфолошког аспекта велики значај имају код контроле поплава и ерозије обале.

Нижна речна тераса је на левој обали Тамиша, на потезу од Сечња до Идвора и од Сакула до Панчева. Када је у питању десна обала, распрострањење речне терасе је знатно мање, јавља се код Сечња и јужно од Ченте. *Виша речна тераса* је покривена лесом, па је због тога ранији истраживачи наводе као лесну терасу. На посматраном подручју издвајају се две више терасе - лесне терасе: новобечејско-зрењанинска и панчевачка лесна тераса, које су некада представљале јединствену целину коју је Тамиш раздвојио усецајући своје корито.

Новобечејско-зрењанинска лесна тераса се својим крајњим југоисточним делом наслања на алувијалну равна Тамиша, на подручју западно од Уздина и западно и југозападно од Фаркаждина, па све до алувијалне равни Старог Бегеја. Лесна тераса има благи пад према алувијалној равни Тамиша, где је надморска висина око 80 m н.в. *Панчевачка лесна тераса* је део Јужнобанатске лесне терасе, а налази се на левој страни Тамиша. Благо је нагнута према југу, а висине јој се крећу од 78 - 83 m н.в. Почиње северно од Уздина и наставља се до Делиблата правцем северозапад-југоисток. Ова лесна тераса се код Уздина налази између ниже речне терасе на западу и Банатског лесног платоа на истоку. Од Идвора до Сакула Панчевачка лесна тераса се наслања на алувијалну равна Тамиша.

Тамишка лесна зараван (плато) наслања се на алувијалну равна Тамиша и на речну терасу од Ботоша до Фаркаждина. Лесни одсек према алувијалној равни Тамиша је изразит. Висина овог одсека је различита па се код насеља Ботош креће од 8-10 m н.в., а на локалитету Змињаку та висина је око 15 m. Постанак Тамишке лесне заравни везан је за период млађег плеистоцена, за субаерско нагомилавање леса на сувоземној подлози. Нагнута је од југа према северу, а висине на јужној страни се крећу од 84-92 m н.в., док су висине на северној страни од 81-83 m н.в. На данашњи изглед лесног платоа пресудно је утицало деловање ерозије речних токова који протичу у непосредној близини платоа, а то су пре свега Тамиш и Бегеј.

Хидрографске и хидролошке карактеристике

У хидролошком смислу река Тамиш, као лева притока Дунава, припада црноморском сливу. Извориште Тамиша, које је на 1135 m н.в. на планини Семеник (југозападни Карпати) и главни део његовог слива, налазе се у Румунији. Средња кота слива је на око 468 m н.в., а равничарски део слива је на котама 70 - 80 m н.в.

Површина и границе слива су се током година мењале, највише под антропогеним утицајем. Површина дела слива који је у Србији је 1529 km².

Укупна дужина речног тока Тамиша износи 359 km од ког, у дужини од 118 km, Тамиш тече кроз Србију. Тамиш улази у Србију из Румуније код насеља Јаша Томић. Ушће Тамиша у Дунав је код Панчева на 67 m н.в. и посредно код Ченте, где је спојен са дунавским рукавцем Карашац.

Протицај реке Тамиш је карактеристичан по изразитој неуједначености, како током године, тако и између појединих година. Максимални протицаји код великих вода прелазе $1000 \text{ m}^3/\text{s}$, док у сушном периоду протицај пада на $0 \text{ m}^3/\text{s}$. Просечна вишегодишња вредност средње годишњих протицаја Тамиша на профилу Јаша Томић износи преко $30 \text{ m}^3/\text{s}$.

На целој својој дужини, а посебно на делу тока кроз Србију, Тамиш има веома мали пад од свега $0,062 \text{ ‰}$. Управо због овако малог пада, Тамиш је у свом средњем и доњем току изградио бројне меандре по којима је изузетно познат.

Међуречни предели у равници се одводњавају вештачки, помоћу канала за одводњавање. У циљу заштите пољопривредног земљишта изграђено је око 200 km насипа и више од 12 система за одводњавање. Иако на нивоу целокупног хидрографског простора Тамиш - Бегеј постоји око 812 km насипа, од којих $457,4 \text{ km}$ на реци Тамиш и њеним притокама, а остало на реци Бегеј и њеним притокама, са 26 акумулација, могућност поплава постоји практично на целој површини слива, изузев сектора са насипима и где су регулисани главни токови река.

Водни режим Тамиша је последица режима падавина и температурних прилика у горњем току реке, односно у области западних Карпата одакле Тамиш, преко својих притока, прима већину воде. Велике воде Тамиша појављују се крајем зиме и у рано пролеће (март, април и мај), као последица отапања снега, а лети као последица јаких киша. Будући да је Тамиш укључен у хидросистем ДТД, његов водни режим контролише човек. Управо због тога, количина и режим падавина у Банату немају већи утицај на речни режим Тамиша.

На доњем току Тамиша, низводно од насеља Јаша Томић, постоји утицај режима дунавских великих вода на његов водни режим.

Канал Карашац од Сурдука до Ченте и Тамиш низводно од Ченте, служе као растеретни крак за око $1000 \text{ m}^3/\text{s}$ великих вода Дунава. Овај утицај се простира узводно, све до иза државне границе.

У циљу елиминисања негативног утицаја ХЕ „Бердап I“, почетком седамдесетих година прошлог века изграђен је одбрамбени систем „Доњи Тамиш“, који се састоји од устава: „Панчево“ (на стационажи $\text{km } 0+500$ реке), „Опово“ (на стационажи $\text{km } 39+385$ реке), „Чента“ (на стационажи $\text{km } 5+750$ од споја канала Карашац са Тамишом) и „Томашевац“ (на стационажи $\text{km } 80+910$ реке). Од када је пуштен у рад овај систем устава, водни режим Тамиша се контролише, а постоји могућност и усмеравања водног отицаја.

Продирање високих вода Дунава спречавају уставе код Панчева и на Карашцу, док је код Панчева изграђена и бродска преводница. На тамешком сектору канала Нови Бечеј - Банатска Паланка, водостаји и протицаји регулишу се уставама код Ботоша и Томашевца. На хидролошкој станици Панчево (где је нулта „0“ кота $67,33 \text{ m н.в.}$) редовно се мере подаци о водостају, а одређена је и граница редовне одбране од поплава од 530 cm и ванредне одбране од поплава 650 cm .

Први регулациони радови на Тамишу, као и на Бегеју, почели су у првој половини XVIII века, којима су се (копањем просека) повезала ова два водотока (на простору између Лугожа и Темишвара, у Румунији). Радови су настављени скраћивањем речног тока и пресецањем меандара у циљу бржег одвођења високих вода коритом Тамиша и спречавања честих и дуготрајних поплава.

Испуњавање меандара флувијалним материјалом се одвија веома споро, па многи пресечени меандри још нису постали мртваје. Због често бујичног карактера високих вода на Тамишу и изразито малог пада речног корита, одређена количина ношеног флувијалног материјала остаје у кориту реке и формира акумулативно-наносни слој.

После изградње насипа уз десну обалу Тамиша, ка Панчевачком рити (године 1934.), прокопан је канал Карашац дуг 7 km , који повезује Дунав и Тамиш. Велике воде Тамиша теку углавном према Панчеву, а мањи део (око $200 \text{ m}^3/\text{s}$) се одваја код Ченте и тече Карашцем према Сланкамену. При великим водама Дунава, када Тамиш углавном има мање воде, ушће Тамиша се помера код Ченте, а канал Карашац и Тамиш од Ченте до Панчева представљају растеретни крак Дунава, којим може тећи од Сланкамена и до $1000 \text{ m}^3/\text{s}$. Ове Дунавске воде представљају за Тамиш велико оптерећење. На подручју узводно од Ченте до Ботоша је, услед великог успора, цела долина плављена.

У делу тока кроз Банат у Србији, Тамиш је имао две притоке: Шозов, који га је спајао са Бегејом и који више не постоји и Брзаву, која се уливала код Ботоша, чији је ток дужине 162 km каналисан и од 1967. године је саставни део хидросистема ДТД, тако да је од тада слив Брзаве у потпуности

искључен из слива Тамиша. У садашњем стању, Тамиш на нашој територији нема ни једну значајнију притоку. Скоро целокупну хидрографску мрежу чине канали из ОКМ (основне каналске мреже) и ДКМ (деталне каналске мреже).

У близини села Ботош, Тамиш се укључује у канал Нови Бечеј - Банатска Паланка и тече каналским коритом у дужини од 1,5 km. Године 1968. изграђен је Хидрошвор „Ботош“, 1,5 km североисточно од истоименог села, на траси којом је текла Брзава. Шест година касније, 1974. године саграђена је и устава „Томашевац“, која се налази низводно од пресека Тамиша и магистралног канала ДТД (канал Банатска Паланка - Нови Бечеј). У даљем току Тамиш тече у правцу југозапада до Опова, а од Опова до Панчева Тамиш има правац ка југоистоку. Низводно од Ботоша, па до Панчева и ушћа у Дунав, на укупно 85 km, Тамиш не прима ни једну притоку.

На стационажи km 85+647 је Хидрошвор „Ботош“, који се састоји од уставе и бродске преводнице. Устава служи за регулисање водостаја и за дозирање упуштање воде у канал према Јарковцу, у количини од 0 до 20 m³/s. Бродска преводница служи за превођење пловила до 1000 m³ носивости, ширине до 12 m и дужине до 85 m.

Карактеристични водостаји за горњу воду:

- максимални.....77.05 m н.в.,
- минимални.....73.00 m н.в.,
- радни, најдуже трајања.....74.00-74.40 m н.в.

Карактеристични водостаји за доњу воду:

- максимални.....78.43 m н.в.,
- минимални.....73.50 m н.в.,
- радни, најдуже трајања.....73.60-74.00 m н.в.

Максимални проток кроз уставу Ботош је 20 m³/s.

Устава Томашевац изграђена је на око 2 km низводно од места укрштања канала ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“ и Тамиша. Устава служи за регулисање водостаја у хидросистему ДТД и пропуштање великих вода Тамиша, а у неким ситуацијама и великих вода Старог и Пловног Бегеја. Устава има два бочна поља ширине 12 m и средње проточно поље ширине 24 m. Преко уставе прелази друмски пут Ботош-Томашевац. Устава је димензионисана на проток од 1260 m³/s.

Уређења корита и обезбеђивање обала Тамиша урађено је делимично. Од државне границе, па до Ботоша, са обе стране реке урађени су насипи, који штите од поплава широку речну долину. Насипи су изграђени и на сектору Панчевачког рита, од Ченте до ушћа, са десне стране дуж читавог тока, а са леве само на појединим секторима, јер се овде река наслања на релативно високу лесну терасу.

Тамиш спада у категорију водотока са веома променљивим режимом великих вода - како у временском, тако и у просторном погледу. Идући од извора према ушћу он се трансформише од изразито бујичног водотока у типично равничарску реку. Формирање поплава таласа одвија се под различитим природним и вештачким утицајима. Генерално посматрано, равничарско приобаље Тамиша и његових притока угрожено је поплавама приликом проласка сопствених таласа великих вода. При том је подручје у зони доњег Тамиша, због изразито малог речног пада, угрожено и од великих вода свога реципијента Дунава.

Река Тамиш са својим поплавним подручјем у хидролошком смислу представља простор који може да задржи запремине површинских вода, штитећи на тај начин од поплава околна подручја. Поплавна површина представља функционални део речног слива.

Климатске карактеристике

За приказ климатских карактеристика Потамишја коришћени су подаци са најближе метеоролошке станице у Зрењанину (80 m н.в.), која се налази око 20 km северозападно од централног дела ПИО „Потамишје“. За разматрање климатских прилика коришћени су подаци за период 1993-2012. године.

Средња годишња температура ваздуха у посматраном периоду износила је 11,9°C. Најтоплији месец је јул са просечном температуром од 22,7°C, а најхладнији јануар са просечном температуром од 0,5°C.

Најхладнија месечна температура од $-5,0^{\circ}\text{C}$ забележена је у фебруару 2012. године, док је највиша средња месечна температура од $25,5^{\circ}\text{C}$ забележена у јулу исте године. Средњи месечни просек температуре у вегетационом периоду износио је $18,9^{\circ}\text{C}$, што уз довољне количине падавина од 344,3 mm има велики значај за живи свет заштићеног подручја.

Просечне годишње количине *падавина* у посматраном периоду износиле су 592,2 mm. Највише падавина се излучи у току лета, у просеку 66,1 mm, док остала годишња доба имају приближно исту количину падавина: пролеће 42,7 mm, јесен 48,8 mm и зима 41,7 mm. Највеће количине падавина од 188,5 mm забележене су у јулу 1999. године, а најмање количине (0,6 mm) у августу 2000. године.

Поред атмосферских падавина у виду кише, током зимских месеци излучи се одређена количина снега. Највише дана под снегом имају јануар и децембар.

Средња годишња *релативна влажност* у анализираном периоду износила је 73%. Најнижа средња годишња вредност забележена је 2000. године и износила је 64%. Највиша годишња релативна влажност измерена је 2010. године и износила је 79%.

Средња годишња *осунчаност* износила је 2199,8 часова. Максимална годишња вредност инсолације износила је 2552,9 часова (2000. године), а минимална годишња вредност 1918,9 часова (1996. године).

Средња годишња вредност *облачности* у посматраном периоду износила је 5,4 десетина. Најнижа средња вредност од 4,6 забележена је 2000. године, док је највећа вредност измерена 2010. Године, када су средње вредности износиле 6,0 десетина.

Анализа просечних годишњих честина *ветрова* показује да је доминантан југоисточни ветар, са честином од 207‰, док најмању учесталост има североисточни ветар са 50‰. Када су у питању брзине ветрова, оне се обично подударају са честинама, па тако највећу брзину има југоисточни ветар (кошава) 2,8 m/s, а најмању североисточни ветар са 1,3 m/s. На хиљаду мерења годишње, просечно су 94 пута регистроване *тишине*, односно тихо време.

Узимајући све наведене климатске факторе у обзир, може се закључити да посматрано подручје припада умереној климатској зони са јаче израженим континенталним карактеристикама.

Сеизмичке карактеристике

Према карти сеизмичког хазарда може се закључити да је подручје источног Баната најтрусније у АП Војводини. На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, подручје обухваћено Просторним планом се највећим делом налази у зони са могућим интензитетом потреса од VIII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). Источни део обухвата Просторног плана налази се у зони са могућим земљотресом интензитета IX степени.

Педолошке карактеристике

У ширем подручју ПИО „Потамишје“ заступљени су следећи педолошки типови земљишта: алувијум, чернозем, ритска црница, ливадска црница, ритска смоница, мочварно глејно земљиште, солоњец и солончак.

Алувијуми су по свом механичком саставу у суштини изузетно хетерогена земљишта, са различитим производним својствима. На овом подручју најраспрострањенији су заслањени алувијуми на алувијалној равни Тамиша, али присутни су и иловести, затим забарени и песковити алувијуми.

Черноземи су најзаступљенија земљишта у сливу реке Тамиш. Присутни су различити типови чернозема, а најчешћи су карбонатни на лесној тераси и черноземи са знацима оглејавања у лесу. Черноземи карбонатни на лесној тераси имају идеалну мрвичасту, грудвичасту ситнозрну структуру и одличну порозност, што им омогућава оптималан ваздушни, водни, топлотни и микробиолошки режим. Уз добру снабдевеност хумусом и кречом и алкалну реакцију (pH око 7,5) ово земљиште је међу производно највреднијим. Черноземи са знацима оглејавања у лесу су сличног механичког састава као и претходни, али се јављају мрље и флеке глеја, изазване квашењем и подбаривањем, односно осцилацијом подземних вода, што у крајњем ступњу доводи до формирања глејног хоризонта, на извесној дубини.

Ритска црница настаје превлаживањем подземним и површинским водама. Садржај карбоната је врло хетероген, од 1% до 17-20%, тако да се ритске црнице на основу тога могу поделити на карбонатне и бескарбонатне. У приобаљу Тамиша преовлађују бескарбонатне, које су светлије сиве боје, збијене, са призматичном структуром. Садржај хумуса је 3-6%, а РН вредност 6,0-7,0. Структура је претежно глиновита, па је водно-ваздушни режим доста лош, што подразумева да је у влажним периодима године земљиште претерано расквашено и блатњаво, а у сушним периодима јављају се пукотине. Овакве карактеристике знатно умањују производне вредности овог земљишта.

Ливадске црнице су дубока земљишта са моћним хумусним хоризонтом. Заузимају више, оцедитије положаје, па им је глејни слој далеко дубљи, што резултира лакшим механичким саставом, а самим тим бољом обрадивошћу и плодношћу, него претходни тип.

Ритске смонице су збијена, тешка и глиновита земљишта, лоше пропустљивости, склона бубрењу и забаривању.

Слатинаста земљишта су присутна на овом подручју у облику солоњца и солончака. Настајање ових земљишта изазвано је увећаном концентрацијом соли, које се таложе при променама нивоа подземних вода. Оволику концентрацију соли може да поднесе мали број биљних врста, тзв. халофити, па је ово земљиште неупотребљиво за ратарску производњу.

3.3. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

3.3.1. Природна добра

Просторним планом су обухваћене просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности које чине: подручје у поступку заштите Предео изузетних одлика „Потамишје“, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја и еколошки коридори који повезују еколошки значајна подручја на простору Републике Србије.

Покрајински завод за заштиту природе је 2011. приступио валоризацији природних вредности подручја водених, травних и шумских станишта у приобаљу реке Тамиш на подручју АП Војводине, од државне границе Републике Србије и Републике Румуније до уставе „Опово“ код Опова.

На основу Предлога за стављање под заштиту из 2013. године и члана 33. став 1. Закона о заштити природе, дефинисана је врста заштићеног подручја као „Предео изузетних одлика“, које је „препознатљивог изгледа са значајним природним, биолошко-еколошким, естетским и културно-историјским вредностима, које се током времена развијало као резултат интеракције природе, природних потенцијала подручја и традиционалног начина живота локалног становништва“.

Покрајински завод за заштиту природе је стручно-документациону основу за успостављање заштите и проглашење ПИО „Потамишје“ доставио Влади Републике Србије, Министарству заштите животне средине, ради доношења акта о заштити. На основу Закона о заштити природе, члан 42. став 6. и 7., дефинисано је да се подручје за које је покренут поступак заштите сматра заштићеним.

ПИО „Потамишје“

Заштићено подручје налази се у Средњебанатском управном округу (на територији општине Сечањ и Града Зрењанина) и Јужнобанатском управном округу (на територији општине Ковачица и општине Опово).

На основу члана 5. Правилника о критеријумима вредновања у поступку категоризације заштићених подручја („Службени гласник РС“, број 103/13), ово заштићено подручје спада у I категорију, као заштићено подручје међународног, националног, односно изузетног значаја.

Такође, према класификацији светске уније за заштиту природе, спада у категорију V, као заштићени предео/морски предео (*Protected landscape/seascape*).

Првенствени циљ заштите у овој категорији заштићених подручја је заштита и одржавање значајних предела и природних и осталих вредности које су створене интеракцијама са људима, путем традиционалних начина управљања.

Предложено заштићено подручје чини пространа алувијална равна река Тамиш, унутар које се ова река у периоду високог водостаја слободно разлива до природних граница инундационог подручја. Управо је редовно плављење, иако регулисано радом двеју устава, темељни феномен овог заштићеног подручја. Поплаве, као и мозаик станишта који оне креирају и чије параметре одређују, чине ово подручје динамичним и функционалним плавним простором и омогућавају животне услове изузетно великом броју строго заштићених и заштићених врста. У „Потамишју“ је регистровано 606 таксона виших биљака, 49 врста бескичмењака националног и међународног значаја, 42 врсте риба, 11 врста водоземаца, 9 врста гмизаваца, 257 врста птица и 58 врста сисара.

Унутар заштићеног подручја живи веома велики број строго заштићених врста: 17 строго заштићених врста виших биљака (из категорије међународно значајних), 10 строго заштићених врста зглавкара, 3 строго заштићене врсте риба, 8 строго заштићених врста водоземаца, 6 строго заштићених врста гмизаваца, 223 строго заштићене врсте птица и 28 строго заштићених врста сисара.

Осим тога, на подручју предложеном за заштиту дефинисано је 45 станишних типова, приоритетних за заштиту на националном нивоу (Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, број 35/10). У оквиру приоритетних NATURA 2000 међународно значајних станишних типова наведено је 28 станишта, односно 32 у селектованим EMERALD стаништима. У ретка и услед функционалне непостојаности и осетљивости на деградацију на територији Републике Србије фрагилна станишта, спада 20 типова.

Континуитет заштићеног природног добра чине јединствен и међусобно повезан мозаик водених, влажних и сувих станишта, хидролошких појава и појединачних водених тела: влажних ливада и пашњака, алувијалних шума, старих делова речног тока, одсечених меандара, бара, мезофилних ливада, заслањених ливада и шумо-степа.

ПИО „Потамишје“ се, према подацима из Предлога за стављање под заштиту као заштићено подручје I категорије ПИО „Потамишје“ из 2013. године, простире на укупној површини од 23.989,79 ха, унутар седам одвојених просторних целина:

- „Алувијална равна Тамиша“;
- „Велика слатина-Ракиташ-Слатина“;
- „Томашевачка слатина“;
- „Дубичка слатина“;
- „Маке“;
- „Сечањске ливаде“ и
- „Ланка-Бирда“.

Унутар овог заштићеног подручја успоставља се режим заштите I, II и III степена заштите. На основу Предлога за стављање под заштиту, режим заштите I степена успоставља се на укупној површини од 27.14 ха, режим заштите II степена на укупној површини од 12.258,39 ха, а режим заштите III степена на укупној површини од 11.074,25 ха. Око заштићеног подручја успоставља се заштитна зона, укупне површине 20.109,83 ха.

Укупна површина заштићеног подручја и заштитне зоне која се око њега налази износи 44.099,61 ха.

Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја

У обухвату Просторног плана издвојен је већи број станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја (у даљем тексту: станишта). Станишта су регистрована у бази података Покрајинског завода за заштиту природе у складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11 и 32/16).

На овим стаништима се налазе бројне заштићене и строго заштићене врсте биљака, сисара, птица, гмизаваца, водоземаца и инсеката, које су у просторној и функционалној вези са подручјем у поступку заштите.

Табела 2. Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста на подручју обухвата Просторног плана

Јединица локалне самоуправе	Ознака станишта
Општина Опово	<ul style="list-style-type: none"> ОПО01a,b, назив: „Рибњак у близини Баранде“, категорије станишта: ободна вегетација водених система рибњак, сталне баре и језера; ОПО03d, назив: „Бара код Сакула са пашњацима у околини“, категорије станишта: мочваре и ритови, ободна вегетација водених система, обрадиве површине и вештачки предели сталне баре и језера; ОПО05a, назив: „Ракиташ и Велика Слатина“, категорије станишта: ливаде, мочваре и ритови, ровови и мали канали, слатине, сталне баре и језера; ОПО08 (део), назив: „Поплавна долина Тамиша на десној обали, од Опова до Сефкерина“, категорије станишта: мочваре и ритови, обрадиве површине и вештачки предели, плантаже, сталне баре и језера, хигрофилне шуме и жбуње.
Општина Пландиште	<ul style="list-style-type: none"> PLA01b,g,z(deo), назив: „Пашњаци између Конака и Банатске Дубице“, категорије станишта: слатине.
Општина Сечањ	<ul style="list-style-type: none"> SEC03c,d,e назив: „Слатине код Шурјана“, категорије станишта: обрадиве површине и вештачки предели, слатине; SEC05b, назив „Слатине код Сечња“, категорије станишта: индустријска и украсна језерца, ровови и мали канали, слатине, сталне баре и језера, шумарци; SEC06b,c,d, назив: „Слатине између Брзавае и Тамиша“, категорије станишта: слатине; SEC08b,c, назив: „Рибњаци уз Тамиш“, категорије станишта: екстензивне агрикултуре, мочваре и ритови, рибњак, слатине.
Град Зрењанин	<ul style="list-style-type: none"> ZRE03a,b, назив: „Влажне ливаде и баре између Ченте и Фаркаждина и рибњак код Ченте“, категорије станишта: мочваре и ритови, ободна вегетација водених система, плантаже, рибњак, слатине, хигрофилне шуме и жбуње; ZRE06d (део).

Еколошки коридори

Тамиш је проглашен за еколошки коридор од међународног значаја на основу Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10), а повезује остатке природних станишта суседних држава. По еколошким карактеристикама плавно подручје Тамиша, укључујући и насип и одсечене мртваје, је предеони коридор који садржи мозаик водених, мочварних, шумских и слатинских типова станишта.

Еколошки коридор од међународног значаја је и део канала Брзава. Регионални еколошки коридори су канали ДТД (од Бегеја до Тамиша, део канала Брзава од Тамиша до Банатске Дубице и Вршачки канал). Локални еколошки коридори су мелиоративни канали и локалитети код Конака.

Према Уредби о еколошкој мрежи „Потамишје“ је утврђено као еколошки значајно подручје број 15. На основу ове Уредбе, *еколошки значајна подручја* и еколошки коридори чине део еколошке мреже Републике Србије.

Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности

На простору обухвата Просторног плана се налазе два међународно значајна подручја за птице (*Important Bird Areas* - IBA): RS012IBA „Горње Потамишје“ и RS013IBA „Средње Потамишје“, као и међународно значајно подручје за биљке (*Important Plant Area* - IPA) „Средњи Банат 2“.

Оцена постојећег стања

Значај и функције овог заштићеног подручја су многобројне. Осим богатог живог света, бројних строго заштићених врста и врста од међународног значаја, простор ПИО „Потамишја“ има и значајну коридорску функцију, обезбеђујући физичку везу између обронака Карпата и обала Дунава које спаја. Са друге стране, подручје нуди бројне екосистемске услуге локалном стновништву и шире.

Већи део алувијалне равни Тамиша у Републици Србији је задржао хидролошке карактеристике равничарског, доњег тока, па се захваљујући геоморфолошки формираном широком току разлива и ствара еколошке услове за опстанак великог броја различитих врста водених, ливадских и шумских станишта. Имајући у виду још увек низак интензитет коришћења, као и по броју забележених дивљих врста, ово подручје је јединствено у Републици Србији и у региону.

Осим националног, постоји и значајан међународни оквир који подржава заштиту овог подручја. То су пре свега, међународне конвенције из области заштите биодиверзитета: Конвенција о биолошкој разноврсности, Конвенција о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта и Конвенција о очувању миграторних врста животиња. Циљ наведених међународних уговора је успостављање усаглашених принципа за заштиту биодиверзитета и обезбеђивање таквог начина управљања врстама и стаништима који ће омогућити њихов дугорочни опстанак.

Основно ограничење у области заштите природе је локално уништавање одређених станишних типова на неким деоницама еколошког коридора (најчешће изградњом рибњака или подизањем шумских монокултура), што ствара баријере унутар коридора.

Осим тога, многобројни антропогени утицаји деградирају станишта са изворном вегетацијом, разарајући њихову природну структуру и поспешујући ширење инвазивних врста (измена режима плављења регулацијом водотока, физичко нестајање станишта, распарчавање - фрагментација станишта, загађење воде, промене водног режима, негативни утицај сточарства, ратарства, лова и др). Инвазивне врсте представљају један од најзначајнијих фактора смањења и губитка биодиверзитета.

3.3.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште представља земљиште које се користи у пољопривредне сврхе, или се може привести овој намени.

У оквирима подручја под режимом заштите, изразито преовлађују површине под пашњацима (према графичком читавању око 35 %), са значајним учешћем ораничних површина, ливада, трстика, мочвара и рибњака, док су остали начини коришћења пољопривредног земљишта заступљени неупоредиво мање.

У зони утицаја на посебну намену преовлађују ораничне површине које се користе за ратарску производњу, док су сви остали начини коришћења земљишта неупоредиво мање заступљени.

Уочена је угроженост пољопривредног земљишта од ветра услед недовољно подигнутих ветрозаштитних појасева.

Шуме и шумско земљиште

Највећи комплекси шума и шумског земљишта налазе се уз водотоке и канале, у оквиру подручја посебне намене ПИО „Потамишје“. ЈП „Војводинашуме“, Шумско газдинство „Банат“, газдују највећим делом шумамских површина. Шумско земљиште које је додељено ЈП „Војводинашуме“, а које се не води у Газдинској јединици (ГЈ) којом газдује ово предузеће, накнадно ће бити обухваћено Основом за ГЈ „Горње Потамишје“, којом се сада газдује за период од 2014. до 2023. године.

ЈВП „Воде Војводине“ газдују шумама уз насип реке Тамиш (ГЈ „Тамиш-Тиса“ Зрењанин и ГЈ „Тамиш-Дунав“ Панчево), као и уз каналску мрежу ХС ДТД („ГЈ ОКМ Вршац“ и „ГЈ ОКМ Нови Бечеј“).

У обухвату Просторног плана су и сопственици шумског и спонтано обраслог пољопривредног земљишта.

Основна функција ових шума је заштитна, односно производно – заштитна. Заштитне шуме уз насип штите насип од неповољних утицаја таласа и леда, а уз канале од удара ветра и стварања таласа.

У оквиру границе подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ шуме су заступљене на шумском земљишту и у инудационом подручју.

Табела 3. Шуме у граници подручја посебне намене ПИО „Потамишје“

Подручје посебне намене ПИО Потамишје	Шуме/ha		Укупно / ha
	Шуме на шумском земљишту	Шуме у инудационом подручју	
	27.72	3668.45	3696.17

У односу на површину подручја посебне намене ПИО „Потамишје“, шумовитост је 31,52% (за шумско земљиште је ППРС планирао достизање оптималне шумовитости од 14,3% укупне површине АПВ).

Према карти потенцијалне вегетације АП Војводине, у подручју посебне намене се смењују станишта шумске и слатинске вегетације. Највећу површину заузимају станишта тврдих лишћара (лужњак и пољски јасен) и меких лишћара (тополе и врбе).

Од природне шумске вегетације дуж реке Тамиш остали су само шумарци, као остаци шумских заједница, које су карактеристичне за заступљене типове земљишта. Утицај режима поплавних и подземних вода има пресудну улогу на формирање и одржавање постојећих шума и шумских засада. Присутна је хигрофилна шумска вегетација.

У депресијама удаљеним од водотока јавља се барска ива. На нешто оцедитијим земљиштима плавниг подручја, осим барске иве јављају се ракета и крпа врба. У приобалном појасу и старим равнинама око бара, углавном на нижим земљиштима нешто лакшег механичког састава, бела врба формира монодоминанту заједницу. Појединачно је, са белом и кртом врбом, забележена и кошараста врба. Спрат жбуња је слабо развијен, осим на сувљим стаништима где је често присутан багремац.

Природне мешовите шуме топола и врба очуване су на веома малим површинама. На потенцијалним стаништима ових шума подигнуте су плантаже хибридних топола. Флористички састав ових шума је знатно измењен фрагментацијом, неодговарајућим начином газдовања, променом хидролошких услова и интродукцијом страних врста.

У брањеном делу алувијума има веома мало шума. Дуж мртваја очувани су остаци хигрофилне шумске вегетације, у виду стабала и мањих група беле тополе, беле врбе, лужњака, пољског јасена и пратећих врста. На незаслањеним деловима старих меандара такође су присутне инвазивне врсте, које се налазе у плавном делу алувијума.

Шумске културе заузимају велике површине, а јављају се првенствено у виду монокултура хибридних топола. Подигнуте су најчешће на некадашњим пашњацима. За шумске монокултуре у поплавним подручјима карактеристично је обилно присуство и ширење инвазивних врста.

Ови деградациони стадијуми шума су углавном мешовитог карактера. Спонтана обнова аутохтоних врста након сече, одвија се углавном изданачким путем на мањим површинама. Осим мале вредности коју ове шуме имају као станиште дивљих врста, хибридне тополе слабо везују обале водотока, услед нестабилности и честих извала.

Квалитет шумског фонда по флористичком саставу је незадовољавајући. Шуме и плантаже заузимају знатан део заштићеног подручја (11,39%)³. Спонтани развој шумског покривача, у измењеном режиму плављења и окружењу инвазивних врста, води повлачењу едификаторских врста (доминантних врста које су градитељи биоценозе) и ширењу неопита (алохтоних врста). Највећу деградацију су претрпела станишта погодна за развој хибридних топола. Функција ових шума је заштитна и делом производна. Шуме штите обалу, односно насип од штетних дејстава високих вода и регулишу климатске факторе.

Мање површине под шумама у зони утицаја на посебну намену су у приватном власништву, а заштитни појасеви зеленила су делимично заступљени у виду дрвореда поред путева и уз каналску мрежу. У оквиру пољопривредног земљишта заштитни појасеви зеленила нису плански формиран.

Оцена постојећег стања

Основна функција шума је заштитна, односно производно – заштитна. Шумовитост подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ од 31,52% је значајна, али шумски покривач у ПИО „Потамишје“, у измењеном режиму плављења и у окружењу инвазивних врста, води повлачењу едификаторских врста и ширењу неопита, као и на другим поплавним подручјима Европе.

---

³ Извор информација: Предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје | Категорије, Покрајински завод за заштиту природе, 2013. година

Највећу деградацију су претрпела станишта погодна за развој хибридних топола. Интензивно шумарство је основни фактор угрожавања популационе структуре врста водених бескичмењака, а употреба пестицида у шумарству, као и ширење површина под клонским тополама су најзначајнији угрожавајући фактор за фауну инсеката.

Чиста сеча засада и састојина аутохтоних врста доводи до излагања станишта за размножавање водоземаца директним сунчевим зрацима, што има негативан утицај на јаја и ларве. Развој шумарства на барским теренима доводи до губитка станишта и самих јединки, а убрзава се сукцесија, односно зарастање бара и мочвара.

Шумарство и пракса газдовања шумама, негативно утиче на врсте птица које се гнезде у шумама, пре свега због уклањања појединачних и група старих стабала, уједначавања старосне и специјске структуре шума и услед уништавања шума (и засада дрвећа) сечом. Додатни ефекти угрожавања су бука (последича коришћења механизације у шумарству), измена структуре тла и ширење инванзивних врста.

Ловна фауна

На евидентираним ловиштима у обухвату Просторног плана су заступљене врсте крупне и ситне ловне дивљачи (јелен, срна, дивља свиња и зец) и перната дивљач (глувара, гротовац, звиждара, риђоглава патка, лисаста гуска и гуска глоговњача).

Фауна риба

Тамиш представља изузетно атрактивну реку са становишта спортског риболова. У прошлости је на овој реци вршен и привредни риболов, који је забрањен. У водама Тамиша и у Потамишју до сада су укупно евидентиране 42 врсте риба.

На територији реке Тамиш проглашено је рибарско подручје, које користи Риболовачки савез Војводине Д.О.О. Програмом управљања рибарским подручјем се регулише заштита и одрживо коришћење риба као ресурса и природног богатства.

Водно земљиште

Водно земљиште, у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи, који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште текуће воде јесте корито за велику воду и приобално земљиште. Водно земљиште стајаће воде јесте корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, до највишег забележеног водостаја. Водно земљиште обухвата и напуштено корито и пешчани и шљунчани спруд који вода повремено плави и земљиште које вода плави услед радова у простору (преграђивања текућих вода, експлоатације минералних сировина и слично).

Приобално земљиште јесте појас земљишта непосредно уз корито за велику воду водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама. Међутим, на приобалном земљишту има и нелегално подигнутих објеката, а највећи број ових објеката је у функцији кућа за одмор.

Воде и водно земљиште у обухвату Просторног плана представљају водотоци (Тамиш, каналисани водоток Брзава), затим магистрални канал ДТД Нови Бечеј – Банатска Паланка, канали ОКМ (основне каналске мреже) и ДКМ (детаљне каналске мреже), стајаће воде (мртваје, баре и мочваре), водозащитна подручја и захвати, водне акумулације и ретензије.

Минералне сировине

У подручју обухвата Просторног плана налазе се оверене резерве подземних вода, термоминералних вода и опекарских глина. Такође, постоји и лежиште нафте и природног гаса на нафтном лежишту, нафтно поље „Бока“ у експлоатацији, са бушотинама, бушотинским цевоводима и другим објектима за експлоатацију нафте (утоварна станица, сабирна станица, когенерацијска станица). Поред експлоатације минералних сировина, на подручју обухвата Просторног плана се налазе и истражни простори за истраживање подземних и термоминералних вода, нафте и природног гаса.

Хидрогеотермални потенцијали на посматраном подручју испитани су на бушотинама Ne-1/H и Ne-1a/H.

Табела 4. Преглед бушотина у подручју посебне намене

Бушотина (локалитет)	Координате		Протицај (l/s)	Темп. (°C)	Термална снага (MW _t)	Дубина бушотина (m)	Статус бушотине
	X	Y					
Ne-1/H (Неузина)	5021285.80	7478214.30	-	-	-	1163.0	Ликвидирана бушотина
Ne-1a/H (Неузина)	5021309.50	7478229.97	3,94	47,0	0,445	866.0	Конзервирана бушотина

Подручје обухвата Просторног плана се у потпуности налази у одобреном истражном простору Средњи Банат бр. 5072 за истраживање нафте и природног гаса, од стране НИС а.д. Нови Сад.

Поред напред наведених активних истражних простора, лежишта и биланса минералних сировина и других геолошких ресурса и експлоатационих поља, на подручју обухвата Просторног плана у протеклом периоду регистроване су појаве следећих минералних сировина:

- опекарске глине јужно од насеља Сечањ;
- опекарске глине северно, североисточно и источно од насеља Баранда;
- подземна вода, извориште А.Д. „Победа“ у Боки (општина Сечањ);
- нафта и природни гас, нафтоносно поље „Бока“ (општина Сечањ);
- хидрогеотермални потенцијал испитан на бушотинама у Неузини Ne-1/H и Ne-1a/H (општина Сечањ);
- опекарске цигле, циглана „Орловат“ у Орловату (Град Зрењанин);
- подземна вода, извориште „Млекара Маестро“ у Сакулама (општина Опово).

3.4. КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ

У обухвату Просторног плана непокретна културна добра (знаменито место и споменик културе) и добра која која уживају претходну заштиту (споменици и спомен обележја) се налазе углавном у насељима уз Тамиш.

Добра под претходном заштитом: археолошки локалитети, локалитети са историјским, етнолошким или природњачким садржајем (водице) су заступљени у целом обухвату Просторног плана.

3.4.1. Историјски контекст

Подручје Тамиша насељено је веома рано услед чега се изградио специфичан однос човека према природи, који је резултовао садашњим културним наслеђем, што утиче на специфичност посматраног подручја. Мноштво археолошких налаза указује на трагове људских насеља на високим обалама Тамиша.

Због климатских и хидролошких карактеристика насеља уз плавна подручја су имала идеалне услове за сточарство, што је условило да је сточарство било и остало главна пољопривредна грана. Непокретно културно наслеђе, као и писани извори, сведоче о континуираном присуству на овом подручју. Међутим, услови су били неповољни за формирање већих насеља са централном улогом. Чак и са гушћом мрежом насеља у средњем веку број становника је био низак. У турском периоду се додатно смањило број становника. Након ослобођења од турске владавине започето је планско насељавање подручја насељавањем становника разних националности и вере из других делова Аустроугарске монархије.

3.4.2. Непокретна културна добра

У обухвату Просторног плана се налази 16 непокретних културних добара и то: једно знаменито место од изузетног значаја, један споменик културе од изузетног значаја, девет споменика културе од великог значаја и пет споменика културе.

Табела 5. Знаменито место од изузетног значаја

Р.БР.	НАЗИВ	К.П. НА КОЈОЈ ЈЕ НКД	ПОПИС К.П. ЗАШТИЋЕНЕ ОКОЛИНЕ НКД	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Меморијални комплекс Михајла Пупина	309 ⁴	309, 310, 313, 329, 738, 739	Идвор	Општина Ковачица

Табела 6. Споменик културе од изузетног значаја

Р.БР.	НАЗИВ	К.П. НА КОЈОЈ ЈЕ НКД	ПОПИС К.П. ЗАШТИЋЕНЕ ОКОЛИНЕ НКД	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Српска православна црква „Свети Георгије“	875 ⁵	875	Уздин	Општина Ковачица

Табела 7. Споменик културе од великог значаја

Р.БР.	НАЗИВ	К.П. НА КОЈОЈ ЈЕ НКД	ПОПИС К.П. ЗАШТИЋЕНЕ ОКОЛИНЕ НКД	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Српска православна црква „Свети Никола“	520	520	Томашевац	Град Зрењанин
2.	Српска православна црква „Ваведења Богородице“	651	651	Орловат	Град Зрењанин
3.	Српска православна црква Рођења Јована Претече „Намастир“	33	33, 34, 35/1	Ботош	Град Зрењанин
4.	Српска православна црква „Свети Георгије“	1990	1990	Чента	Град Зрењанин
5.	Српска православна црква „Свети Никола“	985 ⁶	985	Сакуле	Општина Опово
6.	Српска православна црква „Свети Никола“	5022 ⁷	5022	Опово	Општина Опово
7.	Српска православна црква Вазнесења	335	335	Јарковац	Општина Сечањ
8.	Српска православна црква „Свети Никола“ и надгробни споменици у порти	1807	1807	Јаша Томић	Општина Сечањ
9.	Српска православна црква „Преображења“	1	1	Шурјан	Општина Сечањ

Табела 8. Споменик културе

Р.Б Р.	НАЗИВ	К.П. НА КОЈОЈ ЈЕ НКД	ПОПИС К.П. ЗАШТИЋЕНЕ ОКОЛИНЕ НКД	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Српска православна црква „Рођења Богородице“	501	500, 501, 502	Ботош	Град Зрењанин
2.	Српска православна црква „Благовести“	310 ⁸	-	Идвор	Општина Ковачица
3.	Родна кућа Михајла Пупина	329	329	Идвор	Општина Ковачица
4.	Римокатоличка црква „Узнесења блажене девице Марије“	1805	1805	Јаша Томић	Општина Сечањ
5.	Српска православна црква „Свети Никола“	85	85	Неузина	Општина Сечањ

4 Податак о локацији културног добра, катастарској парцели, прочитан са графичког приказа.

5 Податак о локацији културног добра, катастарској парцели, прочитан са графичког приказа.

6 Податак о локацији културног добра, катастарској парцели, прочитан са графичког приказа.

7 Податак о локацији културног добра, катастарској парцели, прочитан са графичког приказа.

8 Податак о локацији културног добра, катастарској парцели, прочитан са графичког приказа.

3.4.3. Добра која уживају претходну заштиту

У обухвату Просторног плана се налази приближно 204 добара која уживају претходну заштиту⁹ и то: једно старо језгро градова и насеља, 26 градитељских објеката, 40 споменика и спомен обележја, пет локалитета са историјским, етнолошким или природњачким садржајем и приближно 132 археолошка локалитета.

Табела 9. Старо језгро градова и насеља – добро које ужива претходну заштиту

Р.БР.	НАЗИВ	К.П.	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Просторна културно историјска целина „Стари центар Јаше Томића“	1, 2, 3/1, 193/2, 194, 196, 197	Јаша Томић	Општина Сечањ

Табела 10. Градитељски објекат – добро које ужива претходну заштиту

Р.БР.	НАЗИВ	К.П.	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Српска православна црква „Рођења пресвете Богородице“	515	Фаркаждин	Град Зрењанин
2.	Граничарска зграда, зграда компаније бр. 2	523	Томашевац	Град Зрењанин
3.	Граничарска зграда, Трг маршала Тита број 1	1	Орловат	Град Зрењанин
4.	Млин, Улица Иве Лоле Рибара бр. 49	600/1	Орловат	Град Зрењанин
5.	Кућа са окућницом, Улица Змај Јовина бр. 24	2047	Чента	Град Зрењанин
6.	Кућа, Улица Николе Тесле бр. 6	1546, 1547	Чента	Град Зрењанин
7.	Стари мост у атару Уздина	-	Уздин	Општина Ковачица
8.	Мостови на Тамишу-триптих (три моста)	-	Баранда	Општина Опово
9.	Стара циглана у атару Идвора	-	Идвор	Општина Опово
10.	Српска православна црква посвећена Духовима, св. Тројици	126	Банатска Дубица	Општина Сечањ
11.	Српска православна црква посвећена преносу моштију светог оца Николаја	56	Бока	Општина Сечањ
12.	Зграда Жупног уреда	1083	Бока	Општина Сечањ
13.	Римокатоличка црква посвећена Благовестима	898	Бока	Општина Сечањ
14.	Капела и неколико старих надгробних споменика из XVIII и почетка XIX века на православном гробљу	335	Јарковац	Општина Сечањ
15.	Бучекова Палата, Улица маршала Тита број 110	224	Јаша Томић	Општина Сечањ
16.	Кућа, Улица ЈНА број 10	1263	Јаша Томић	Општина Сечањ
17.	Стари зидани мост на речици Јер	8288	Јаша Томић	Општина Сечањ
18.	Кућа Стевана Алексића	1472/1, 1471/1, 1472/3, 1472/4	Јаша Томић	Општина Сечањ
19.	Римокатоличка црква посвећена Снежној Госпи	925/1	Неузина	Општина Сечањ
20.	Стари зидани мост на Ланка Бирди	2599/1	Шурјан	Општина Сечањ
21.	Стамбена зграда	377/2	Сечањ	Општина Сечањ
22.	Зграда СО Сечањ	377/3	Сечањ	Општина Сечањ
23.	Зграда центра за социјални рад	366	Сечањ	Општина Сечањ
24.	Зграда Јавног стамбеног предузећа Сечањ	225/1	Сечањ	Општина Сечањ
25.	Румунска православна црква „Свети Димитрије“	278	Сутјеска	Општина Сечањ

Табела 11. Споменик и спомен обележје – добро које ужива претходну заштиту

Р.БР.	НАЗИВ	К.П.	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Спомен-чесма, на обали Тамиша	3923	Ботош	Град Зрењанин
2.	Споменик борцима Првог светског рата	502	Ботош	Град Зрењанин
3.	Спомен-скулптура палим борцима и жртвама фашистичког терора	555/2	Ботош	Град Зрењанин
4.	Надгробни споменик палом Црвеноармејцу	500	Ботош	Град Зрењанин
5.	Споменик палим борцима у НОБ-у 1941-1945	2632/1	Чента	Град Зрењанин
6.	Гробно место са спомеником погинулим авијатичарима Црвеноармејцима	1990	Чента	Град Зрењанин

⁹ У складу са чланом број 29. Закона о културним добрима, установа заштите дужна је да у року од две године утврди да ли евидентирана непокретност има споменичка својства и да у том року предложи утврђивање те непокретности за културно добро. Уколико евидентирана непокретност није утврђена за културно добро у року од три године од дана евидентирања, на ту непокретност неће се примењивати мере заштите утврђене овим законом.

Р.БР.	НАЗИВ	К.П.	МЕСТО/КО	ЈЛС
7.	Споменик борцима добровољцима са солунског фронта	482	Фаркаждин	Град Зрењанин
8.	Споменик борцима и жртвама фашистичког терора	482	Фаркаждин	Град Зрењанин
9.	Споменик палим друговима за уједињење целог српства	482	Чента	Град Зрењанин
10.	Споменик жртвама фашистичког терора	482	Чента	Град Зрењанин
11.	Споменик добровољцима са Добруџе и Солуна	626	Томашевац	Град Зрењанин
12.	Спомен-биста палим борцима и жртвама фашистичког терора	626	Томашевац	Град Зрењанин
13.	Локација са обележјем првобитне сеоске цркве и стари надгробни споменик	218	Орловат	Град Зрењанин
14.	Споменик капетану Радивијевићу	2252/1	Орловат	Град Зрењанин
15.	Споменик борцима-добровољцима Првог светског рата	650	Орловат	Град Зрењанин
16.	Споменик палим борцима и жртвама Другог светског рата	652/1	Орловат	Град Зрењанин
17.	Спомен плоча посвећена Сави Вељковићу, првоборцу НОР-а	2	Банатска Дубица	Општина Сечањ
18.	Споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора	111	Банатска Дубица	Општина Сечањ
19.	Споменик са гробницом Жике Букацала, политичког секретара СК КПЈ за срез Алибунар	111	Банатска Дубица	Општина Сечањ
20.	Споменик у знак сећања на поплаву 1895. године	602 ¹⁰	Бока	Општина Сечањ
21.	Камени крст	602 ¹¹	Бока	Општина Сечањ
22.	Споменик палим борцима НОР-а и жртвама фашистичког терора	61	Бока	Општина Сечањ
23.	Спомен-биста Жарку Зрењанину	953/1	Бока	Општина Сечањ
24.	Споменик убијеним свештеницима 1848. године	333/3	Јарковац	Општина Сечањ
25.	Споменик палим добровољцима из Првог светског рата	333/3	Јарковац	Општина Сечањ
26.	Споменик палим борцима НОР-а и жртвама фашистичког терора	333/3	Јарковац	Општина Сечањ
27.	Спомен плоча, поводом 17. децембра 1943. Године када је основана прва месна партијска организација	226/1	Јаша Томић	Општина Сечањ
28.	Спомен плоча жртвама НОР-а	1489/1	Јаша Томић	Општина Сечањ
29.	Споменик погинулим борцима-добровољцима Првог светског рата	85	Неузина	Општина Сечањ
30.	Споменик палим борцима НОР-а и жртвама фашистичког терора	7	Неузина	Општина Сечањ
31.	Спомен-биста Страхини Стефановићу	7	Неузина	Општина Сечањ
32.	Спомен-биста Ђури Рашкову	7	Неузина	Општина Сечањ
33.	Спомен-плоча Ђури Рашкову	310	Неузина	Општина Сечањ
34.	Споменик родољубима стрељаним 1941. године	1591	Неузина	Општина Сечањ
35.	Старо „Швапско“ гробље	142/2	Сечањ	Општина Сечањ
36.	Плоча на каменом зиду, са исписаним именима бораца погинулих у току НОР-а чије су породице насељене у Сечњу	540	Сечањ	Општина Сечањ
37.	Две спомен-бисте на заједничком постољу посвећене народним херојима Миру Попари и Владу Томановићу	541	Сечањ	Општина Сечањ
38.	Спомен биста народног хероја Милете Окиљевића	692	Сутјеска	Општина Сечањ
39.	Спомен-плоча посвећена палим борцима у НОР-у чије су породице насељене у Сутјесци	1183/3	Сутјеска	Општина Сечањ
40.	Споменик палим борцима НОР-а и жртвама фашистичког терора	252	Шурјан	Општина Сечањ

10 Податак о локацији културног добра, катастарској парцели, прочитан са графичког приказа.

11 Податак о локацији културног добра, катастарској парцели, прочитан са графичког приказа.

Табела 12. Локалитет са историјским, етнолошким или природњачким садржајем – добро које ужива претходну заштиту

Р.БР.	НАЗИВ	К.П./ЛОКАЦИЈА	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Свете водице (бунар, капела и крст)	1546, 1545	Томашевац	Град Зрењанин
2.	Капела са водицом	2022	Орловат	Град Зрењанин
3.	Водица посвећена Светој Петки	У атару КО Опово	Опово-Баранда	Општина Опово
4.	Водица посвећена Огњеној Марији	На потесу Опово-Баранда	Опово-Баранда	Општина Опово
5.	Водица код старог гробља	340/2, 341/1	Бока	Општина Сечањ

3.5. СТАНОВНИШТВО

У обухвату Просторног плана налази се укупно 19 насеља са подручја четири јединице локалне самоуправе: Града Зрењанина и општине Ковачица, Опово и Сечањ.

Град Зрењанин и општина Сечањ припадају Средњебанатској области, док се општине Ковачица и Опово налазе у Јужнобанатској области.

Према Попису становништва 2011. године, у подручју обухвата живи 32035 становника у 19 насеља, односно 1,7% укупног броја становника на територији АП Војводине.

Подручје обухвата Просторног плана у целости карактерише пад броја становника. Посматрајући период од 1991. до 2011. године приметно је континуирано опадање броја становника, са 39477 становника 1991. године, преко 36958 становника 2002. године и 32035 становника 2011. године. Број становника се смањило за 7442 становника, с тим да је посматрајући два последња Пописа приметно значајније смањење броја становника за 13,3%, односно 4923 становника мање. У подручју обухвата Просторног плана присутна је депопулација, која је заступљена на целој територији АП Војводине.

Табела 13. Број становника у обухвату Просторног плана

ЈЛС	Насеље	Бр. становника 1991	Бр. становника 2002	Бр. становника 2011	Индекс (2011/2002)
Град Зрењанин	Банатски Деспотовац	1793	1620	1291	79,7
	Ботош	2349	2148	1860	86,6
	Орловат	1909	1789	1516	84,7
	Томашевац	1891	1765	1510	85,6
	Фаркаждин	1568	1386	1179	85,1
	Чента	2946	3119	3050	97,8
Ковачица	Идвор	1308	1198	974	81,3
	Уздин	2895	2498	2029	81,2
Опово	Баранда	1662	1648	1544	93,7
	Опово	4728	4693	4527	96,5
	Сакуле	2194	2048	1847	90,2
Сечањ	Банатска Дубица	492	428	324	75,7
	Бока	1905	1734	1412	81,4
	Јарковац	2054	1817	1505	82,8
	Јаша Томић	3404	2982	2373	79,6
	Неузина	1485	1371	1256	91,6
	Сечањ	2637	2647	2107	79,6
	Сутјеска	1880	1737	1478	85,1
Шурјан	377	330	253	76,7	
Укупно у ПИО		39856	37295	32035	86,6
АП Војводина		1970195	2031992	1931809	95,1

3.6. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА

Постојећу мрежу насеља у обухвату Просторног плана чини 19 насеља. У обухвату Просторног плана се налази:

- шест насељених места Града Зрењанина - **центар националног значаја** (Банатски Деспотовац, Ботош, Орловат, Томашевац, Фаркаждин и Чента);

- 14 насељених места која припадају **функционалном урбаном подручју Зрењанина**: шест насељених места Града Зрењанина (Банатски Деспотовац, Ботош, Орловат, Томашевац, Фаркаждин и Чента) и осам насељених места општине Сечањ (Банатска Дубица, Бока, Јарковац, Јаша Томић, Неузина, Сечањ, Сутјеска и Шурјан);
- пет насељених места која припадају **функционалном урбаном подручју Панчева** - центру националног значаја и то: Идвор и Уздин (општинама Ковачица) и Баранда, Опово и Сакуле (општина Опово).

Насеља су просечне величине од 1686 становника, док се са највише становника издваја Опово са 4527, а најмање становника има насеље Шурјан у општини Сечањ, са 253 становника.

Сечањ и Опово представљају центре општине и имају карактер локалног центра, док су остала насељена места, осим насеља Јаша Томић, претежно руралног карактера и имају функцију локалне заједнице са развијеним централним функцијама.

Подручје општине Сечањ има највећи удео у укупном обухвату Просторног плана, јер од 11 насеља у обухвату је осам насеља, а затим општина Опово, која од укупно четири насеља у својој општини у обухвату Просторног плана има три. Остале јединице локалних самоуправа мањим деловима своје територије улазе у обухват Просторног плана.

Табела 14. Насеља према величинској категорији

Величинска категорија	Број насеља	Број становника	% укупног броја становника подручја
до 1000	3	1551	4,84
1001-3000	14	22907	71,51
3001-5000	2	7577	23,65
Укупно	19	32035	100

Највећи број насеља у обухвату Просторног плана се налази у категорији од 1001 до 3000 становника, где живи и 71,51% становника.

Насеља која се у целости налазе у подручју обухвата Просторног плана су Шурјан, Бока, Сечањ, Неузина, Идвор и Баранда. Остала насеља једним делом своје територије улазе у обухват Просторног плана, али су за потребе анализе сагледана у потпуности.

3.7. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

Имајући у виду величину и карактер насељених места која се налазе на подручју обухвата Просторног плана, заступљеност јавних служби углавном задовољава потребе становништва.

У насељеним местима заступљене су све неопходне јавне службе, од предшколских и школских установа, домова културе, библиотека, амбуланти, апотека, и спортско-рекреативних површина. Свако насеље има и месну канцеларију и пошту. Постојеће службе је неопходно унапредити.

Планским документима чије је доношење у надлежности јединица локалне самоуправе планирано је уређење и изградња постојећих објеката и комплекса јавних служби и изградња недостајућих објеката и комплекса јавних служби (у зависности од потреба локалне заједнице).

3.8. ПРИВРЕДА

Пољопривреда

Основна и доминантна привредна делатност у обухвату јесте пољопривреда. У оквиру заштићеног подручја пашњаци обухватају око 41% укупне површине, па самим тим традиционално сточарство - пашарење представља највећи производни ресурс, који није искоришћен у довољној мери, а нарочито би било корисно увећање броја оваца. Осим тога, ливаде за кошење обухватају око 7%, што такође представља значајан удео.

Ратарска производња у заштићеном подручју заступљена је на малим површинама (око 15%), практично у енклавама у оквиру ливада и пашњака, а житарице и индустријско биље су најчешће културе. Често се ради о врло интензивном ратарењу, па то понекад представља конфликт са окружењем и неопходно је ускладити га са мерама заштите у наредном периоду.

На подручју ван режима заштите, у непосредном окружењу, ратарство је доминантан облик пољопривреде, а оно по свему има карактеристике као и у другим деловима Баната. На предметном простору постоје и две свињогојске и једна фарма говеда.

Узгој рибе у рибњацима

Под рибњацима на заштићеном подручју подразумевају се одржавани водени системи за производњу рибе, изграђени подизањем насипа око будућих језера или модификацијом постојећих водених станишта.

Сви рибњаци у Потамишју саграђени су после Другог светског рата, а градња је посебно била интензивна у протекле три деценије (почевши од 1984. године, када је изграђен рибњак „Сутјеска“), због процвата тржишта слатководне рибе. У Потамишју је тада изграђена највећа површина под рибњацима у Србији.

Рибњацима се управља на полуинтензиван начин (ниво интензитета производње рибе је у корелацији са бројем фактора који се у систему контролишу). Начин производње и производне карактеристике рибњака у многоне зависе од власништва, планова производње, те економског миљеа у којима рибњаци егзистирају. Економски најпродуктивнији су рибњаци код Неузине и рибњак код Сутјеске. На неким рибњацима риба се више не производи.

Табела 15. Рибњаци у подручју обухвата Просторног плана и њихове главне карактеристике

Назив рибњака	Локација	Приближна површина рибњака у ha	Положај
„Баранда“	КО Опово, Сакуле и Баранда	918	У заштићеном подручју
„Сутјеска“	КО Сутјеска и КО Банатски Деспотовац	897	У заштићеном подручју
„Рибокомплекс“	КО Уздин	410	У заштићеном подручју
„Транспетрол“	КО Сечањ	400	У заштитној зони
„Свети Никола“	КО Неузина	300	У заштитној зони
„Велики Алас“	КО Чента	120	У заштићеном подручју
„Алаштов“	КО Неузина	50	У заштитној зони
„Бокшан“	КО Орловат	12	У заштићеном подручју
„Ботош“	КО Ботош	3,2	У заштићеном подручју

Тренутно је на подручју Потамишја девет рибњачких комплекса укупне површине ~3110 ha, с тим да површина реално може да буде и већа уколико се узму у обзир све површине које служе рибњачкој производњи. Од наведене површине, 2357 ha налази се у заштићеном подручју, док је 750 ha у заштитној зони.

Туризам

Вредности планског подручја, са аспекта туристичке валоризације, односе се на приступачност подручја ПИО „Потамишје“, његове природне и антропогене вредности, еколошку очуваност, богатство мотива, као и потенцијалну туристичку привлачност насеља у његовој непосредној околини.

На заштићеном подручју и околини постоји велики потенцијал за развој: екотуризма („birdwatching“, рекреативних активности, као што су вожња бициклима, пешачење, купање и сл., едукација кроз школе у природи, еколошке кампове, екскурзије, стручне и студијске боравке за одрасле), риболовног, културно-манifestационог, руралног и наутичког туризма.

Такође, недалеко од насеља Баранда постоје налазишта минералног блата - пелоида, те је кроз локалне планове развоја наведена и могућност њиховог комерцијалног коришћења и развој здравственог туризма на овом подручју.

Планирање туристичких садржаја и активности, које морају бити усклађене са мерама и режимима заштите природе, уз адекватну презентацију и промоцију природних вредности, утицаће и на већу атрактивност туристичких локалитета и повећање обима туристичких услуга.

Шумарство и лов

Шумама и шумским земљиштем највећим делом газдује ЈП „Војводинашуме“, а делом газдују ЈП „Воде Војводине“ и сопственици шума. Шумска вегетација и шумске монокултуре аутохтоних и алохтоних врста и групације дрвенстих врста које се јављају у мозаику са забареним површинама, користе се првенствено за добијање производа од дрвета. Највећу површину унутар шумског покривача, заузимају монокултуре хибридних топола.

Приоритетна функција шума ЈП „Војводинашуме“ у оквиру ГЈ „Горње Потамишје“ је глобална намена 11 - шуме са производно-заштитном функцијом. Основну намену чине:

- Наменска целина 10, производња техничког дрвета и
- Наменска целина 92, узгајалиште птица мочварица.

Привредна функција ових шума се остварује кроз испоруку дрвних сортимената дрвопрерађивачким фирмама које производе: амбалажу, палете, палетне елементе и љуштени фурнир. Такође, остварује се и пласман огревног дрвета (тврдих и меких лишћара) на целом подручју јужног и средњег Баната, који се продаје синдикалним организацијама и слободном продајом крајњим потрошачима. Потражња за огревним дрветом је знатно већа од укупне производње.

Коришћење недрвних производа из шуме (лековитог биља и гљива) није организовано.

За развој лова као привредне гране у обухвату Просторног плана постоје добри предуслови, посебно услови станишта, који погодују развоју дивљачи. Ограничење у развоју лова као туристичког производа су мала улагања у ову привредну грану.

3.9. ИНФРАСТРУКТУРА

3.9.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана егзистирају следећи видови саобраћаја: путни – друмски, железнички и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја на подручју у обухвату Просторног плана и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички и водни саобраћај користе само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима.

Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- **Државни пут I6 реда бр.13/М-24.1**, Хоргош – Кањижа - Нови Кнежевац – Чока – Кикинда – Зрењанин – Чента - Београд;
- **Државни пут I6 реда бр.18/М-7.1**, Зрењанин – Сечањ – Пландиште – Вршац – Стража - Бела Црква - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Калуђерово);
- **Државни пут IIа реда бр.129/Р-123**, Каћ - Шајкаш - Тител - Перлез - Ковачица - Сечањ - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Јаша Томић);
- **Државни пут IIа реда бр.130/М-24**, Ечка - Ковачица - Јабука – Панчево;
- **Државни пут IIа реда бр.131/Р-124**, Чента - Опово – Јабука;
- **Државни пут IIб реда бр.308/Р-123**, Торак - Крајишник - Сутјеска – Неузина;
- **Државни пут IIб реда бр.309/Р-123.2**, Крајишник - Јаша Томић.

Основни путни правци који омогућавају даљинска и транзитна кретања, као и везе са центрима међународног (Нови Сад), националног ранга (Зрењанин, Кикинда, Панчево) и регионалног ранга (Вршац) су ДП бр.13 и ДП бр.18. ДП II реда.

Ово су саобраћајни капацитети који омогућавају субрегионално и регионално повезивање и основни су апсорбери свих саобраћајних збивања на посматраном подручју и путеви који омогућују изворно-циљна кретања и квалитетно међунасељско повезивање у обухвату Просторног плана.

Систем општинских путева у обухвату Просторног плана (Град Зрењанин, општине Опово, Ковачица и Сечањ) су различитог степена изграђености и омогућују доступност овом простору из свих праваца, са везама на државну путну мрежу високог ранга (ДП I и II реда).

У оквиру катастарских општина у обухвату Просторног плана, налазе се и некатегорисани путеви (приступни и атарски путеви), који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје у атару.

Железнички саобраћај је својевремено одиграо врло важну улогу у развоју насеља, омогућавајући кретање становништва на дужи и краће релације. Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај, због својих одређених недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго), изгубио је позиције које је некад имао.

У ранијем периоду (седамдесетих и почетак осамдесетих година XX века), знатан број пруга регионалног и локалног значаја је укинут. Од пруга које су регионалног и локалног значаја, а које тренутно функционишу, треба издвојити правце:

- регионалне пруге бр. 2, Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница Републике Румуније - (*Jimbolia*);
- регионалне пруге бр. 6 (Нови Сад) - Распутница Сајлово - Римски Шанчеви - Орловат Стајалиште;
- локалне пруге бр. 16, Сечањ - Јаша Томић;
- локалне пруге бр. 17, Зрењанин фабрика – Вршац - Бела Црква;
- демонтиране пруге на правцу Сечањ – Јарковац – Самош.

Железнички саобраћај има мали удео у туристичким кретањима на подручју обухваћеним Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), због веће удобности у односу на аутобуски превоз, могао би имати значајно учешће у туристичким кретањима, првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај на посматраном подручју заступљен је преко пловног канала ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка – Нови Бечеј, са релативно скромним просторно и инфраструктурно прихватно - манипулативним и превозним капацитетима (товариште на каналу ОКМ код Банатске Дубице).

Водоток Тамиш није категорисан као пловни водоток (изузев у зони Панчева, што је ван обухвата Просторног плана), па у смислу транспорта нема значај, али се може користити у спортске и рекреативне сврхе малим пловилима (мања пловила - чамци).

Немоторни саобраћај је заступљен преко бицикличких коридора националног ранга. Међународна бицикличка стаза – циклоридор 6¹², Дунав – Црно море, позиционирана је ван обухвата Просторног плана, западно, у општини Стара Пазова. Циклоридор 6 није доступан у делу обухвата без организованог прелаза (скела/трајект) преко Дунава. Национални циклоридор је дефинисан уз канал ОКМ ХС ДТД и део Тамиша од Уставе Ботош до границе са Румунијом (Јаша Томић).

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи аеродром Зрењанин - Ечка. Оба терминала у потпуности задовољавају садашње обиме транспортних захтева.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да **саобраћајна инфраструктура** (путно-друмски, железнички и водни саобраћај), у оквиру обухвата Просторног плана, даје добре основе за надоградњу или реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

3.9.2. Водна и комунална инфраструктура

Снабдевање водом

Насеља у обухвату Просторног плана највећим делом поседују изграђен водоводни систем, с тим да се део насеља снабдева водом из регионалних система, док се за поједина насеља (Сакуле, насеља општине Сечањ и др.) и даље користе локална изворишта.

Одвођење атмосферских и отпадних вода

Одвођење атмосферских вода из насеља врши се посебним системима каналске мреже у оквиру грађевинског подручја, било отвореним или зацељеним каналима, у зависности од ширине профила улица. Отворени канали, који најчешће прате саобраћајнице, углавном су запуштени и непроточни.

---

¹² Nant - Tours - Orleans - Nevers - Chalon sur Saone - Bale - Passau - Ybbs - Linz - Vienna - Bratislava - Budapest - Belgrade - Bucarest - Constanta.

Канализациона инфраструктура изграђена је у насељима Јаша Томић, Сечањ, Опово и Идвор, али обухвата мали проценат домаћинстава. Ни једно насеље на овом подручју тренутно нема изграђен уређај за пречишћавање отпадних вода који је у функцији. Отпадне воде испуштају се у водопрпусне септичке јаме, које су потпуно засићене после дуге употребе.

Пречистачи отпадних вода насеља у највећем броју случајева планирани су на самој граници са заштићеним подручјем, као што је случај са насељима Баранда, Сакуле и Банатски Деспотовац (поред Тамиша), Идвор (поред локалитета Петрићева бара), Шурјан (поред Тамиша, југозападно од постојеће радне зоне), Бока (поред локалитета Стари Тамиш). У случају неколико насеља, иако је планирана локација ван директне зоне утицаја, реципијент пречишћеног ефлуента је хидролошки повезан са заштићеним подручјем (Јаша Томић, Сечањ, Чента, као и Сутјеска, чији пречистач је планиран на пашњаку, на удаљености 150 m од границе заштићеног подручја). За део насеља изградња пречистача планирана је у самом заштићеном подручју, као што су Неузина (локалитет Стари Тамиш, у близини пута Р-123: Неузина 2 (Тамиш) - Неузина 1, Фаркаждин (пашњак уз источни део грађевинског подручја), Орловат (приобаље Тамиша уз јужни део грађевинског подручја) и Томашевац (пашњак уз југоисточни део грађевинског подручја). Једино у случају насеља Уздин, канал планиран за реципијент није у хидролошкој вези са заштићеним подручјем. Као крајњи реципијент пречишћених отпадних вода за сва остала насеља је река Тамиш.

Одбрана од поплава

Тамиш припада водама I реда, у оквиру групе међудржавних вода као природни водоток. Према члану 23. Закона о водама, јавно водопривредно предузеће управља водним објектима за уређење водотока и за заштиту од поплава на водама I реда и водним објектима за одводњавање, који су у јавној својини и брине се о њиховом наменском коришћењу, одржавању и чувању.

У заштићеном подручју удео у управљању имају Водопривредно друштвено предузеће „Средњи Банат“ из Зрењанина и Друштвено водопривредно предузеће „Тамиш Дунав“ из Панчева. ВДП „Средњи Банат“ обавља водопривредну делатност на територији Града Зрењанина, општина: Сечањ, Нова Црња и Житиште, а ДВП „Тамиш Дунав“ у Граду Панчеву, општинама Ковачица и Опово, углавном пружањем услуга за ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад и ЈП „Ђердап“.

Протицај реке Тамиш је карактеристичан по изразитој неуједначености, како током године, тако и између појединих година. У домену великих вода Тамиш у нашој земљи има различите воднорегимске карактеристике тока, а у подручју обухвата Просторног плана могу се поделити на два. Прва деоница, од државне границе до ушћа Брзаве код Ботоша, има изграђене насипе са широким мајор коритом. За ову деоницу је карактеристичан брз настанак поплавног таласа и одбрана од поплава од неколико дана. Друга деоница, од ушћа Брзаве до споја са Дунавом преко канала Карашац код Ченте, има и до 5 km широку инундацију оивичену изразито високим теренима. При наиласку великих вода, ова долина се плави и има велику акумулациону моћ.

Сваки водоток има свој посебан режим проглашавања фазе одбрана од поплава: „редовне“ и „ванредне“ одбране. За „банатске водотоке“, ВДП „Средњи Банат“ директно и самостално проглашава увођење или укидање степена одбране.

Меродавни водомер за водоток Тамиш, за деоницу која пролази територијом Града Зрењанина се налази код Сечња са котом „0“ водомера (73,46 m н.в.). Редовна одбрана се проглашава код читања 400 cm, а ванредна код читања 650 cm. У обухвату Просторног плана налази се хидролошка станица „Јаша Томић“ и „Сечањ“, а подаци о површинским водама Тамиша се користе и са хидролошке станице „Панчево“, а за Брзаву са хидролошке станице „Конак“.

Заштита приобаља Тамиша спроводи се комбинацијом различитих објеката и мера. Линијска заштита се врши углавном насипима. Ретензијама се може вршити растеређење водотока, а мрежом канала са евакуационим објектима регулише се упуштање воде у Тамиш. На територији коју покрива ВДП „Средњи Банат“, од државне границе до Томашевца, протеже се левообални насип Тамиша (од km 120+375 до km 90+200) и део насипа магистралног канала ДТД, који чине јединствен линијски систем одбране. Деснообални насип се протеже од државне границе до високог терена непосредно код укрштања Тамиша са магистралним каналом ДТД код Ботоша (од km 113+175 до km 83+500). Десна обала захвата високи терен од km 83+500 до km 37+000 (мост код Баранде на Тамишу). Друга техничка деоница има 46,5 km високог терена. Насипи I одбрамбене линије димензионисани су на 1% велику воду и распоређени су на деловима тока Тамиша. Део речног тока од Томашевца до Опова природна је ретензија за велике воде.

Делови мелиорационих система за одводњавање са припадајућим водним објектима који се налазе на предметном подручју су:

1. ГД СБЗ 226 Чента,
2. ГД СБЗ 225 Фаркаждин,
3. ГД СБЗ 221 Орловат-Пашњак,
4. ГД СБЗ 208 Лукићево,
5. ГД СБЗ 223 Томашевац,
6. ГД СБЗ 230 Рибњак Сутјеска,
7. ГД СБЗ 227 Оређ-Беле Баре-Сутјеска,
8. ГД СБЗ 228 Ушће-Тамишац,
9. Инундација,
10. ГД СБЗ 204 Ланка Бирда,
11. ГД СБЗ 201 Неузина-Брзава,
12. ГД СБЗ 203 Неузина-Тамиш,
13. ГД СБЗ 202 Неузина-ДТД,
14. Коридор.

Ознаке ГД-Горњи Дунав и СБЗ-Средњи Банат Зрењанин преузете су из Оперативног плана за одбрану од поплава за 2018. годину („Службени гласник РС”, број 15/18). Карактеристике горе наведених система, дате су Табелама 16, 17, 18 и 19 (Табеле бр. 1, 2, 3 и 4 из Водних услова).

Табела 16. Карактеристике црпних станица

Red broj	Opština	3 Naziv sliva/sistema	4 Naziv crpne stanice	5 Učesće Đerdapa (%)	6 Vrsta CS (stabl/ mob)	7 Sistem za odvodnjavanje	8 Lokacija crpne stanice	9 Vrsta pogona	10 Kota "0" vodmera (mmJm)	11 Min radni nivo (mmJm)	12 Max radni nivo (mmJm)	13 Mogućnost reverzibilnosti (DA/NE)	14 Kapacitet (m3/s)	15 Broj agregata	16 Broj agregata u funkciji	17 Godina izgradnje	
1	Sečanj	TAMIŠ D.O.	UŠĆE-TAMIŠAČ		STABILNA	UŠĆE-TAMIŠAČ	TAMIŠ D.O. km 109+818	EL.	73.46	74.46	75.46	NE	2.60	2	1	1969	
2		TAMIŠ L.O.	LANKA BIRDA		STABILNA	LANKA- BIRDA	TAMIŠ L.O. km 110+800	EL.	73.71	73.70	74.50	NE	4.16	3	3	1971	
3		TAMIŠ L.O.	BOKA-SP.KANAL		STABILNA	LANKA- BIRDA	SPOJNI KANAL		DIZ.	76.31	73.50	74.00	NE	0.50	1	1	1961
4		TAMIŠ D.O.	POVRTAR		STABILNA	OREB-B.BARE- SUTJESKA	TAMIŠ D.O. km 97+270		DIZ.	76.00	73.50	74.00	NE	0.50	1	1	1961
5		TAMIŠ D.O.	SUTJESKA		STABILNA	OREB-B.BARE- SUTJESKA	TAMIŠ D.O. km 90+875		EL.	74.68	72.80	74.40	NE	3.90	3	2	1983
6		TAMIŠ L.O.	VENER		korisnik je ritonjak	STABILNA	NEUZINA	TAMIŠ L.O. km 95+038	DIZ.	74.67	73.50	74.05	NE	0.25	1	1	1960
7		TAMIŠ L.O.	NEUZINA		ritonjak	STABILNA	NEUZINA	OKM L.O. km 85+850 BRZAVA D.O. km 9+200	EL.	74.40	73.00	73.60	NE	0.25	2	2	1971
8		TAMIŠ L.O.	KONAK			STABILNA	KONAK		EL.	74.14	75.04	75.54	NE	1.80	4	4	1977

Табела 17. Одбрамбени насип

Redni broj	Vodotok	Deonica	Stacionaža odbrambene linije	Dužina nasipa POTAMIŠJA km	Dužina nasipa km	Stacionaža odbrambene linije-Potamišje
1	2	3	4		5	6
	REKA TAMIŠ					
	l.o.	D.20.5.1. Državna granica-Sečanj	l.o. 120+375-106+140	III stepen zaštite 14.23	14.23	L.O. od km 83+100 do km 120+375
	l.o.	D.20.5.2. Granični nasip 11.32 KM-PORED Birde od državne granice do Brzave i pored Lanke		III stepen zaštite 0.9 II stepen zaštite 0.1	11.32	
	l.o.	D.20.5.3. Sečanj-Ustava Tomaševac	l.o. 106+140-90+200 89+800-88+000 84+500-83+100	III stepen zaštite 19.14	19,14	
	d.o.	D.20.4.3, Državna granica- Sečanj	d.o. 113+175-96+870	III stepen zaštite 16.30	16.30	D.O. od km 83+500 do km 113+175
	d.o.	D.20.4.5. Sečanj-Ustava Tomaševac	d.o. 96+870-83+500	III stepen zaštite 13.37	13,37	

Табела 18. Чуварнице на водотоцима

Redni broj	Lokacija чуварнице	Чуварнице
1	TAMIŠ D.O. km 112+690	BROJ 10
2	TAMIŠ D.O. km 109+775	BROJ 11
3	TAMIŠ D.O. km 101+223	BROJ 12
4	TAMIŠ D.O. km 95+480	BROJ 13
5	TAMIŠ D.O. km 91+665	BROJ 14
6	TAMIŠ L.O. km 117+790	BROJ 16
7	TAMIŠ L.O. km 110+760	BROJ 17
8	TAMIŠ L.O. km 94+940	BROJ 19

Табела 19. Подаци о водним објектима Просторног плана - Потамишје

R/b d. br.	Opština	Naziv sivak sistema	Udio u svla u opštini (%)	Prosječna kota terena (m.cim)	POVRŠINA POTAMIŠJA		Površina silva (ha)	Receptent	Način odvođenja (švaca)	Hidro- medni sistemi (švaca)	Površina drenažom (ha)	Dubina kanatiško mjeđe (m)				Stepen kanalizirani (duž kanal/pov. silva)	Dužina kanala za drenažne reku funkciju (m)	Koristi se za drenažne funkciju (m)	Prirasti (kom.)		Ostali objekti (kom.)							
					Površina u I i II zoni (ha)	Površina u III zoni (ha)						Dubina drenažne mreže (m)	Glavna mreža II reda	Kanal III reda	Kanal IV reda				Kanal Ukupno	Cestasti	Mostovi	Sifoni	Ustave	Kaskade	Ušine grobljane	Ostali	Dijel o	
1	Zrenjanin	ČENTA	3.10	74.00	1.081.00	1.744.00	3.181.04	TAMIŠ	GRAV.						0.00													
2	Zrenjanin	FARKAŽDIN	2.84	74.00	0.00	83.00	3.413.28	TAMIŠ	GRAV.						0.00													
3	Zrenjanin	ORLOVAT PASHUK	4.00	74.50	247.00	531.00	5.598.55	TAMIŠ	GRAV.			2.550	450	0	3.000	0.54	NEMA	NEMA	4									
4	Zrenjanin	LJKICEVO	8.18	79.00	359.00	18.00	7.500.90	KAN.DTD	GRAV.						0	0.00												
5	Sekani; Zrenjanin	TOMAŠEVAC	8.19	4.80	300.00	840.00	10.631.02	TAMIŠ,DTD	GRAV.			7.700	31.835	3.050	4.408	4.46	NEMA	NEMA	13						3			
6	Zrenjanin, Sekani	RIBNJAK- SUTJESKA	0.51	78.50	911.00	35.00	1.298.81	TAMIŠ	C.S.I GRAV.	0.54	0	2.800	9.500	0	12.300	9.47	18.070		55	0	0	0	0	0	0	0	0	
7	Sekani	OREB-B.- SUTJESKA	17.56	78.00	631.00	212.00	7.467.14	TAMIŠ	C.S.I GRAV.	0.54	780	206.000	21.800	78.358	48.720	19.968	161.874	21.66	18.070	107	7			8	1	2		
8	Sekani	UŠCE TAMIŠAC	11.19	78.00	16.00	8.00	5.630.37	TAMIŠ	C.S.I GRAV.	0.48		17.228	48.517	28.315	6.893	98.924	17.87	NEMA	NEMA	77	8			4	1	1		
9	Zrenjanin	INUNDACIJA	0.01	75.00	1.404.00	2.450.00	61.75								0	0	0						0	0	0	0	0	
10	Sekani	LANKA- BIRDA	21.41	77.30	1.271.00	2.008.00	10.194.67	TAMIŠ	GRAV.I C.S.	0.48	892	290.000	44.837	80.700	89.700	22.538	217.593	21.34	NEMA	NEMA	32	9	20	9	1	1	1	
11	Sekani	NEUZINA- BRZAVA	4.10	77.00	310.00	850.00	1.688.88	BRZAVA	GRAV.I C.S.	0.45	100	30.000	7.500	20.343	3.922	0	31.785	19.02	NEMA	NEMA	9	16	2	5	1	1		
12	Sekani	NEUZINA- TAMIŠ	8.33	77.00	421.00	1.623.00	3.922.46	TAMIŠ	GRAV.I C.S.	0.45	100	30.000	15.887	26.713	18.738	9.012	78.050	17.86	NEMA	NEMA	5	10	1	3				
13	Sekani	NEUZINA- DTD	8.31	77.00	410.00	1.150.00	3.998.08	KAN.DTD	GRAV.I C.S.	0.45	128	40.000	17.894	35.897	28.096	2.451	85.341	21.34	NEMA	NEMA	23	16	2	4				
14	Sekani	KORIDOR			2110	550																						

87,03

Делови мелиорационих система за одводњавање са припадајућим водним објектима који се налазе на предметном подручју су:

1. ГД ТД 267 Идвор-Уздин-Сакуле;
2. ГД ТД 268 Баштине-Опово;
3. ГД ТД 281 Главни Глогоњски;
4. ГД ТД 270 Надела.

Ознаке су из Оперативног плана за одбрану од поплава за 2018. годину („Службени гласник РС”, број 15/18), ГД=Горњи Дунав; ТД=Тамиш Дунав. Карактеристике горе наведених система, дате су Табелама 20, 21, 22 и 23 (Табеле бр. 5, 6, 7 и 8 из Водних услова).

Табела 20. Ситуациони план – Потамишје, списак канала

Ред.бр.	Назив канала	Стационаже		Дужина
		km	km	
Систем за одводњавање Идвор-Уздин-Сакуле				
1.	Одводни Главни Уздински	0+000	3+508	3,508.00
2.	Главни Уздински	0+000	5+365	5,365.00
3.	Уздински 1	0+000	4+150	4,150.00
4.	Уздински 1-1	0+000	0+294	294.00
5.	Уздински 1-2	0+000	0+790	790.00
6.	Уздински 1-3	0+000	0+214	214.00
7.	"	1+147	2+070	923.00
8.	Уздински 1-3-2	0+000	0+631	631.00
9.	Уздински 1-5	0+000	0+700	700.00
10.	Уздински 2	0+000	0+625	625.00
11.	Уздински 2-1	0+000	3+070	3,070.00
12.	Уздински 2-1-1	0+000	0+950	950.00
13.	Уздински 2-1-2	0+000	0+550	550.00
14.	Уздински 2а	0+000	2+000	2,000.00
15.	Уздински 2а-1	0+000	0+175	175.00
16.	Уздински 3	0+000	1+398	1,398.00
17.	Уздински 3-1	0+000	0+308	308.00
18.	Уздински 4	0+000	1+436	1,436.00
19.	Одводни Главни Идворски	0+000	1+239	1,239.00
20.	Главни Идворски	0+000	5+900	5,900.00
21.	Сакулски	0+000	1+930	1,930.00
22.	Сигет 1	0+000	3+165	3,165.00
23.	Сигет 1-1	0+000	0+818	818.00
24.	Сигет Јер 1	0+000	0+150	150.00
25.	Сигет Јер 2	0+000	0+200	200.00
Σ :				40,489.00

Систем за одводњавање Баштине-Опово				
1.	Баштине	0+000	2+342	2,342.00
2.	Оповачки 1	0+000	2+680	2,680.00
3.	Угар	0+000	0+995	995.00
Σ :				6,017.00

Систем за одводњавање Главни Глогоњски				
1.	Ободни Рибњачки	0+000	5+253	5,253.00
2.	Угар-продужетак	0+000	1+686	1,686.00
3.	Глогоњски б	0+000	0+800	800.00
4.	Глогоњски б-1	0+000	1+750	1,750.00
5.	Глогоњски 7	0+000	0+600	600.00
Σ :				10,089.00

Систем за одводњавање Надела				
1.	Каљов	79+355	81+521	2,166.00
Σ :				2,166.00

Табела 22. Одбрамбени насип

Redni broj	Vodotok	Deonica	Stacionaža odbrambene linije	Dužina nasipa POTAMIŠJA km	Dužina nasipa km	Stacionaža odbrambene linije-Potamišje
1	2	3	4		5	6
	REKA TAMIŠ					
	I.o.	D.20.6.1.	0+000-29+700	III stepen zaštite 8.61	8,61	L.O. od km 0+000 do km 74+172
	I.o.	D.20.6.2.	29+900-74+172	III stepen zaštite 17.51	17,51	

Канал Хс ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“, од km 68+500 до km 99+000. Канал је изграђен као пловни са двотрачним саобраћајем. Изнад акваторије канала пројектовани пловни габарит канала износи 6m изнад максималног водостаја. Уз канал ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“, на левој и десној обали по депонији, укопан је оптички кабл компаније SBB. Подаци о траси кабла налазе се општинским катастрима подземних инсталација.

3.9.3. Енергетска инфраструктура и енергетска ефикасност

Електроенергетска инфраструктура

Насељена места на територији општине Сечањ: Банатска Дубица и Јарковац се напајају из ТС 110/35 kV „Зрењанин 1“, преко далековода 35 kV из ТС 35/20/10 kV „Томашевац“ и далековода 10 kV средњенапонске мреже (10 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Постоји резервирање конзума тих насеља из правца ТС 35/10 kV „Самош“. Неузина, Сечањ, Шурјан и Јаша Томић се напајају из ТС 110/35 kV „Алибунар“, преко далековода 35 kV из ТС 35/20/10 kV „Бока“ и далековода 20 kV, средњенапонске мреже (20 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Постоји резервирање конзума тих насеља из правца ТС 110/20 kV „Бегејци“. Бока се напаја из ТС 110/35 kV „Алибунар“, преко далековода 35 kV из ТС 35/20/10 kV „Бока“ и далековода 10 kV, средњенапонске мреже (10 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Постоји резервирање конзума тих насеља из правца ТС 110/20 kV „Бегејци“ путем обрнуте трансформације у ТС 35/20/10 kV „Бока“. Сутјеска се напаја из ТС 110/20 kV „Бегејци“ и далековода 20 kV средњенапонске мреже (20 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Постоји резервирање конзума тог насеља из правца ТС 35/20/10 kV „Томашевац“ и из ТС 35/20/10 kV „Бока“.

Насељена места на територији Града Зрењанина: Банатски Деспотовац се напаја из ТС 110/20 kV „Бегејци“ и далековода 20 kV средњенапонске мреже (20 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Постоји резервирање конзума тог насеља из правца ТС 35/20/10 kV „Томашевац“. Фаркаждин се напаја из ТС 110/35 kV „Зрењанин 1“, преко далековода 35 kV из ТС 35(110)/20 kV „Перлез“ и далековода 20 kV средњенапонске мреже (20 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Након изградње међумесног далековода Идвор – ЦС Уздин ће постојати резервирање конзума тог насеља из правца ТС 35/20/10 kV „Томашевац“. Томашевац, Ботош и Орловат се напајају из ТС 110/35 kV „Зрењанин 1“, преко далековода 35 kV из ТС 35/20/10 kV „Томашевац“ и далековода 20 kV, средњенапонске мреже (20 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Постоји резервирање конзума тих насеља из правца ТС 110/20 kV „Бегејци“ и ТС 110/20/10 kV „Зрењанин 4“.

Насељена места на територији општине Ковачица: Идвор се напаја из ТС 110/35 kV „Зрењанин 1“, преко далековода 35 kV ТС 35(110)/20 kV „Перлез“ и далековода 20 kV средњенапонске мреже (20 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Након изградње међумесног далековода Идвор – ЦС Уздин ће постојати резервирање конзума тог насеља из правца ТС 35/20/10 kV „Томашевац“: Уздин се напаја из ТС 110/35 kV „Зрењанин 1“ далековода 35 kV ТС 35/20/10 kV „Томашевац“ и далековода 10 kV, средњенапонске мреже (10 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Након изградње међумесног далековода Идвор - ЦС Уздин ће постојати резервирање конзума тог насеља из правца ТС 35(110)/20 kV „Перлез“.

Насељена места на територији општине Опово: Сакуле се напаја из ТС 110/35 kV „Зрењанин 1“, преко далековода 35 kV ТС 35(110)/20 kV „Перлез“ и далековода 20 kV средњенапонске мреже (20 kV) и нисконапонске (0,4 kV) мреже. Након изградње међумесног далековода Идвор – ЦС Уздин ће постојати резервирање конзума тог насеља из правца ТС 35/20/10 kV „Томашевац“. Дистрибутивна мрежа 35 kV, 20 kV, 10 kV и 0,4 kV је грађена као надземна на стубовима (са голим проводницима или СКС-ом), или као подземна (кабловским водовима). Мрежа 0,4 kV се напаја преко ТС 10(20)/0,4 kV.

У обухвату Просторног плана се налази ДВ 220 kV бр.254 ТС Панчево 2 - ТС Зрењанин 2, као део основног преносног система електричне енергије.

На постојећим објектима дистрибутивног електроенергетског система у обухвату Просторног плана се врше радови на одржавању, адаптацији и реконструкцији у циљу очувања поузданог и сигурног напајања конзумног подручја.

Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана изграђена је транспортна гасоводна мрежа (притиска већег од 16 bar) и дистрибутивна гасоводна мрежа (притиска до 16 bar), експлоатационо нафтно поље „Бока“ са нафтним бушотинама, бушитинским цевоводима и објектима за експлоатацију нафте.

На територији Града Зрењанин гасификована су сва насеља чији су делови у обухвату Просторног плана: Банатски Деспотовац, Ботош, Орловат, Томашевац, Фаркаџин и Чента.

На територији општине Опово гасификована су сва три насеља чији су делови у обухвату Просторног плана: Баранда, Опово и Сакуле.

На територији општине Ковачица планирана је изградња дистрибутивне гасоводне мреже у насељима Идвор и Уздин.

У општини Сечењ такође су гасификована сва насељена места и делови насељених места која су у обухвату Просторног плана: Банатска Дубица, Бока, Јарковац, Јаша Томић, Неузина, Сутјеска, Сечањ и Шурјан.

ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин поседује део дистрибутивне гасоводне мреже у насељима Ботош, Банатски Деспотовац и Сутјеска.

У подручју обухвата Просторног плана и његовој непосредној близини налазе се следећи гасоводи и објекти у надлежности ЈП „Србијагас“-а:

- гасовод МГ 01 Елемир-Панчево;
- гасовод РГ-01-04 за ГМРС Сечањ;
- гасовод РГ-01-04/І за ГМРС Циглану Сечањ;
- гасовод РГ-01-15 за ГМРС Конак;
- гасовод за ГМРС Ботош;
- гасовод РГ-01-14 за ГМРС Јарковац;
- гасовод РГ-01-05 за ГМРС Бока и

На простору обухвата Просторног плана налази се нафтовод Нови Сад - Панчево (интерна ознака ДН-02, односно деоница 2), пречника $\Phi 457$ mm, са паралелно положеним оптичким каблом за систем даљинског надзора и управљања (помереним 1-2 m лево у односу на трасу нафтовода).

Обновљиви извори енергије

На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење обновљивих извора енергије.

Енергетска ефикасност

Карактеристика целокупног енергетског система, преносног, дистрибутивног, као и целокупне секторске потрошње (индустрија, саобраћај, зградарство), јесте ниска енергетска ефикасност као и нерационална потрошња енергената.

3.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура

Мрежа електронског комуникационог система се реализује у складу са Генералним плановима електронске комуникационе мреже надлежних предузећа.

Изграђени су капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл.

У протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервис).

У наредној табели је приказан преглед постојећих међумесних оптичких каблова у обухвату Просторног плана.

Табела 24. Постојећи оптички међумесни каблови на предметном подручју

Постојећи оптички међумесни каблови на предметном подручју	
Ред.бр.	Релација
1.	Панчево - Зрењанин
2.	Панчево - Перлез
3.	Перлез - Фаркаждин
4.	Зрењанин – Лазарево – Сечањ - Конак (мост на Брзави)
5.	Сечањ – Неузина – Јарковац - Банатска Дубица
6.	Баранда – Сакуле - Идвор
7.	Ковачица - Уздин
8.	Сечањ - Јаша Томић - Гранични прелаз „Јаша Томић“
9.	Сутјеска - Крајишник

Такође, постоје трасе оптичке широкопојасне мреже у водном земљишту, дуж канала ХС ДТД.

Целокупно подручје покривено је системом мобилне телефоније и омогућено је пружање квалитетних услуга.

Простор је у целости покривен радиодифузним системом, путем радио-релејних репетитора и емисионих радио-станица.

Поштански саобраћај обезбеђен је преко објеката јединица поштанске мреже ЈП „Пошта Србије“ које постоје у свим насељима у обухвату Просторног плана.

3.10. СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Дуго је Тамиш важио за једну од најмање загађених река у Војводини. Последње декаде двадесетог века долази до наглог пада квалитета воде у овој банатској реци. Седамдесетих година двадесетог века Тамиш је постао део основне каналске мреже Хидросистема Дунав – Тиса – Дунав. Изградњом великог броја хидротехничких објеката, а највише изградњом устава (Томашевац, Ботош и Опово) и насипа омогућено је успостављање уравнотеженог хидролошког режима, чиме је становништво Потамишја требало да буде заштићено од поплава. Међутим, као последица антропогених активности, дошло је до измене еколошких услова у реци. Наиме, дошло је до наглог пада квалитета воде за врло кратко време. Регулација режима рада система устава довела је до смањивања протока воде што је условило засипање корита таложним материјама и нагло оплићавање реке. Најдрастичније промене доживели су температурни и режим одлагања суспендованих и ношених честица. Смањење транспортне моћи изазвало је интензивно замуљавање речног корита. Канали хидросистема ДТД су пројектовани и изграђени као споротекући водотоци, што има за последицу знатно замуљавање и слабу аерацију, те се као карактеристична региструје појава израженог дефицита кисеоника у периодима ниског водостаја. Магистрални канал Нови Бечеј – Банатска Паланка који пресеца Тамиш код Ботоша, директно утиче на хемизам и стање квалитета воде.

Квалитет животне средине подручја које се налази у обухвату Просторног плана под утицајем је антропогених активности и природних услова свеукупно.

Насеља, као антропогена творевина представљају угрожавајући фактор Потамишја. Загађење земљишта, површинских и подземних вода углавном потиче од комуналних и атмосферских отпадних вода.

Угрожавајући фактор су септичке јаме, непрописно изграђене, процедурне воде са баштенских површина, складишта стајњака, горива и депои других материјала који су периодично, у условима повећаних падавина, у контакту са подземним водама.

Такође, као потенцијални извор емисије, препознаје се делатност узгоја рибе, као и извори који потичу из сектора управљања отпадом и комуналним отпадним водама. Тачкасти извори емисије потичу из минералног и прехранбеног сектора, а од осталих сектора доминирају активности везане за потребе саобраћаја (бензинске станице и сл.). Од сточарске производње, најинтензивнији потенцијални утицај потиче из делатности интензивног узгоја свиња.

Утицај загађења из насеља зависи и од хидролошког стања подручја. Влажна подручја протежу се скоро читавим ободом појединих насеља, а ниво воде је у директној вези са хидролошким стањем на ширем подручју. Загађења на овим површинама имају директан утицај на прву издан, па постоји могућност утицаја на Тамиш, канале и пашњачке површине.

Несанитарно решавање проблема отпадних вода има директан утицај на квалитет земљишта, воду Тамиша и околних канала.

Највећи проблем из домена управљања отпадом представља мешовито, неадекватно и недовољно организовано одлагање отпада на локацијама депонија, које углавном нису санитарно уређене. Иако на самом заштићеном подручју нема регистрованих санитарних депонија за одлагање отпада, поједине локације се налазе у плавној зони Тамиша.

Најближе регионалне депоније комуналног отпада планиране су у близини Зрењанина и Панчева. Потенцијална трансфер станица у КО Сечањ планирана је унутар граница заштићеног подручја, на пашњаку локалитета Ледине.

Нелегална одлагалишта отпада, која су спонтано настала, представљају значајан фактор угрожавања подручја под заштитом, од којих су нека унутар заштићеног подручја (за насеља Баранда и Опово, Сечањ, Шурјан и Фаркаждин), на граници са заштићеним подручјем (отпад из насеља Идвор) и у његовој непосредној околини (одлагалишта за насеља Ботош, Јарковац, Бока, Банатска Дубица и др.). Негативни утицаји јављају се у виду загађења околног земљишта, површинских и подземних вода, како филтратом, тако и отпацама који се разносе путем ветра. Такође, присутан је и депонијски гас (метан и угљен-диоксид), који настаје услед метаболичких процеса разлагања отпадних материја, а који је запаљив и експлозиван.

Постојеће радне зоне налазе се у зони непосредног и посредног утицаја на заштићено подручје. Индустијских постројења нема у заштићеном подручју. Једино индустријско постројењу на ободу је фабрика млека у Сакулама.

Загађење животне средине из индустријских погона на простору у обухвату Просторног плана преваходно потиче од прехранбене индустрије, из сектора производње млека и млечних производа (погон млекаре у Сакулама). Млекаре генерално припадају групи великих загађивача површинских вода због материја које се у производњи добијају као нуспроизводи или крајњи отпад. Такође, велику претњу по животну средину представљају дезинфекциона средства, која се користе приликом производње и прераде млека.

Обзиром на то да је простор ПИО „Потамишје“ окружен обрадивим пољопривредним земљиштем, које досеже до границе заштићеног подручја, очекиван је потенцијални ефекат интензивне примене минералних ђубрива за повећање приноса, као и агрохемијских мера заштите култура, што за последицу има негативан утицај на заштићено подручје.

3.11. ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

Ванредне ситуације које могу угрозити подручје обухваћено Просторним планом су: елементарне непогоде (земљотреси, ерозија, поплаве, олујни ветар, снежни нанос, град, суша, атмосферско пражњење, пожар), техничко-технолошке несреће/удеси и ратна разарања.

3.11.1. Елементарне непогоде

Према подацима Републичког сеизмолошког завода, на карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, на подручју обухвата Плана могућ је **земљотрес** јачине VIII и IX степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VIII степен манифестовати „штетан земљотрес“, а за IX степен „разоран земљотрес“.

Ерозија представља дуготрајан процес нарушавања квалитета земљишта. Настаје услед уништавања ветрозаштитних појасева, као последица јаког ветра, али и услед обрађивања и експлоатације обрадивог земљишта који знатно убрзавају ерозивни процес. Ерозија земљишта на посматраном подручју нема велику учесталост и одвија се углавном као појединачна мања појава.

Извршено је делимично уређење корита и обезбеђивање обала Тамиша. Од државне границе па до Ботоша, са обе стране реке урађени су насипи који штите од **поплава** широку речну долину. Насипи су изграђени и на сектору Панчевачког рита, од Ченте до ушћа, са десне стране дуж читавог тока, а са леве само на појединим секторима јер се овде река наслања на релативно високу лесну терасу.

Постојећи систем заштитних објеката нема потребан степен заштите подручја од поплава у пограничном сектору, због чега је у протеклом периоду више пута долазило до преливања и пробоја насипа са великим штетама у приобаљу. Најтежа ситуација је на Тамишу где су поплаве (1966, 2000. и 2005. године) имале катастрофалне размере. У 2005. години догодиле су се поплаве након изливања реке Тамиш, услед чега је била проглашена елементарна непогода у општинама Сечањ и Житиште од средине априла до средине јуна. До поплаве је дошло услед пробијања насипа на десној обали Тамиша у Румунији, а најугроженија су била подручја насељених места Јаша Томић и Бусење у општини Сечањ и насеље Међа у општини Житиште.

Преовлађујући **ветар** на овом простору дува из југоисточног правца (кошава), који може да достигне орканску брзину, те постоји ризик од јављања штете проузроковане овим олујним ветром. Појава олујних ветрова може изазвати обарање стабала и пуцање грана, што може да угрози саобраћај на путевима, живот и здравље људи и да изазове веће материјалне штете на објектима, електродистрибутивној и телекомуникационој мрежи. Такође, ови ветрови утичу на органски и неоргански свет као и на многе људске делатности, како непосредно тако и посредно (на приносе у пољопривреди, количину падавина, испаравање тла и биљака, наносе штету, психофизичко стање људи кроз повећану или смањену активност и сл.).

Под утицајем јаког ветра, у зимском периоду године може доћи до стварања **снежних наноса**, што негативно утиче на безбедност саобраћаја.

Појава **града** је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредним културама које су у том периоду и најосетљивије. Према условима РХМЗС, у обухвату Просторног плана изграђено је 14 лансирних (противградних) станица са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете у сврху заштите од града.

Климатски услови који имају тенденцију повећања температуре, као и количина падавина која је често недовољна или неповољног распореда како по годинама тако и у току године, знатно утичу на појаву **суше**. Суша директно утиче на род пољопривредних култура. Највећа учесталост суше је у вегетационом периоду када су пољопривредне културе најосетљивије и када су штете од ове непогоде у то време највеће.

Настајање **пожара**, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Пожари могу настати као природна појава (удар грома, високе температуре у време суша и сл.) или као техничко-технолошки удес (у процесу производње, акцидента и сл.), али најчешће настају услед људске непажње и немара.

Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Појава пожара могућа је и на пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима.

3.11.2. Техничко технолошке несреће - удеси

У погледу ванредних удесних ситуација, простор у обухвату Просторног плана потенцијално је угрожен услед експлоатације нафте и гаса, а највећи загађивач је постројење „НИС Нафтагас - погон „Бока“ у Боки. Сабирно - отпремна станица „Бока“, смештена уз локалну саобраћајницу, која повезује насеља Бока и Конак, налази се уз границу заштићеног подручја. Утицај је могућ у случају акцидента, који се манифестује у виду ерупције угљен-диоксида и нафте/газолина (што је изузетно редак случај).

На заштићеном подручју регистроване су истражне бушотине на пашњацима југозападно од насеља Конак, јужно од Боке и јужно од Сечња. Станица за снабдевање горивом налази се јужно од насеља Идвор, на путу Р-110 Перлез 2 (Фаркаждин) - Ковачица, која такође представља угрожавајући фактор. Према подацима Минстарства заштите животне средине, достављеним за потребе израде Просторног плана, утврђено је да се у подручју обухвата не налазе севесо постројења/комплекси.

4. SWOT АНАЛИЗА

Предности	Недостаци
<ul style="list-style-type: none"> - Река Тамиш је еколошки коридор од међународног значаја; - Потамишје је једно од најочуванијих поплавних подручја у овом делу Европе; - Очуване су битне карактеристике предеоног обрасца специфичног за алувијалне равни равничарских река, односно лесних тераса; - Развијена еколошка свест локалног становништва о значају заштите Потамишја; - Атрактивност подручја са становишта спортског риболова; - Велике површине под рибњацима са узгојем најчешће шарана; - Према Студији 257 врста птица - 223 врсте су строго заштићене у Србији; - Пољопривредно земљиште као најзначајнији природни ресурс унутар заштићеног подручја; - Традиционално коришћење пашњака за узгој скоро свих домаћих животиња; - Насеља су очувала (или делимично очувала) ритам живота и рада породичних пољопривредних домаћинстава, који погодује природи; - Бројни археолошки налази указују на трагове људских насеља на високим обалама Тамиша; - Материјална културна баштина, често изузетне лепоте и културно-уметничке и историјске вредности: грађевине (сакралне или световне), споменици, као и материјална уметничка дела; - Нематеријална културна баштина (наивно сликарство, ритуали и свечани догађаји, традиционални занати), значајне државне и светске личности воде порекло са овог подручја; - Основана удружења локалног становништва за промоцију традиционалних вредности и заната; - Државна путна мрежа, општински путеви, регионалне и локалне пруге; - Мрежа некатегорисаних путева; - Канал ОКМ ХС ДТД; - Заштита приобаља насипима, ретензијама и мрежом канала; - Електроенергетска и гасоводна инфраструктура. 	<ul style="list-style-type: none"> - Није именован управљач ПИО „Потамишје“; - Преоравање пашњака и исушивање слатина; - Неконтролисана изградња објеката уз реку; - Урбанизоване деонице еколошког коридора представљају баријеру за кретање бројних дивљих врста; - Пречишћавање отпадних вода није на задовољавајућем нивоу; - Загађење са околних пољопривредних површина; - Нерешено питање пречишћавања отпадних вода и неадекватно управљање отпадом; - Нелегално одлагање отпада у инундационој равни; - Недовољна саобраћајна повезаност потамишких насеља у обухвату Просторног плана; - Неадекватност саобраћајне мреже у смислу квалитета, стања, изграђености и опремљености саобраћајних (првенствено путних и железничких) капацитета; - Недовољна заступљеност коришћења обновљивих извора енергије; - Изразита депопулација потамишких насеља.
Могућности	Претње
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање пашарања као активности која битно утиче на очување травних станишта, а самим тим и очување важне и вредне карактеристике предеоног обрасца Потамишја; - Атрактивност сеоских простора за живљење и становање; - Развој туризма посебних интересовања (посматрање птица „birdwatching“, лов и риболов, вожња бицикла), културно-тематске туре, еко туризам (школе у природи, еколошки кампови и сл.); - Очувана природа са специфичним еколошким садржајима; - Могућност коришћења обновљивих извора енергије у складу са мерама заштите природе; - Могућност даљег ширења инфраструктурних мрежа и задовољења потреба свих корисника простора; - Одрживо коришћење природних ресурса; - Могућност коришћења нових енергетских потенцијала (биомаса, соларна енергија, енергија ветра); - Постојећи капацитети и изграђеност гасоводне мреже на подручју обухвата Просторног плана пружају могућност њеног проширења и даље изградње; - Коришћење геотермалних вода. 	<ul style="list-style-type: none"> - Интензивно шумарство на појединим деловима форланда; - Пошумњавање пашњака и подизање плантажа монокултура - брзорастућег дрвећа; - Неконтролисана урбанизација у непосредној близини заштићеног подручја; - Константан пад броја становника код већине насеља; - Негативан утицај туристичких активности на воденим стаништима; - Загађивање реке водама које потичу из рибњака; - Конфликт између коришћења енергетских ресурса, експлоатације минералних сировина, развоја термоенергетске инфраструктуре и заштите животне средине; - Негативан утицај надземних електропровода на птице; - Нафтна поља „Бока“ и изграђена инфраструктура преко заштићеног подручја представља опасност за заштићено подручје у случају акцидента; - Недостатак ветрозаштитних појасева.

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Израда Просторног плана заснована је на принципима којим се утврђује ефикаснији систем управљања простором у циљу заштите, уређења и одрживог развоја планског подручја. Основни принципи су:

- одрживост и уравнотеженост у развоју подручја посебне намене;
- интегралност у приступу заштити природног и културног наслеђа, карактера предела и територијалне препознатљивости;
- вредности карактера предела изузетних одлика сагледани као јавно добро;
- релативизација конфликта и симбиоза заштите природног добра, културних вредности и одрживог развоја локалних заједница;
- унапређење територијалне кохезије, уређености и конкуретности;
- усклађен развој са суседним подручјима и просторно-функционална интегрисаност са окружењем;
- регионална и међународна сарадња, посебно у функцији заштите природних добара и заштите од поплава;
- активна имплементација политике просторног развоја и учешће јавности;
- сарадња јавног, приватног и невладиног сектора;
- већа транспарентност код одлучивања о уређењу и изградњи простора.

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

У складу са визијом заштите и развоја Предела изузетних одлика „Потамишје“, планска решења, чијем је дефинисању претходила валоризација у обухвату Просторног плана, су формулисана у односу на мере заштите ПИО, кроз правила за уређење и грађење у оквиру подручја посебне намене, са циљем да се обезбеди одрживо управљање заштићеним подручјем. Општи циљеви просторног развоја подручја посебне намене који проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу су:

- заштита и одрживо коришћење природних и културних вредности у функцији развоја туризма, рекреације, едукације и других комплементарних активности;
- унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, као и на осталим просторима од значаја за очување биолошке разноврсности;
- заштита и очување биодиверзитета на простору обухвата Просторног плана кроз просторно - планска решења којима би се ускладиле све активности у заштићеном подручју са условима заштите;
- очување специфичности и еколошке повезаности простора;
- афирмација вредности карактера предела кроз заштиту природних елемената који чине препознатљив предеоног образац и унапређење постојећих структура културних вредности, као и усмеравање просторног развоја кроз афирмацију њихове међусобне повезаности;
- валоризација посматраног подручја у циљу препознавања подручја са материјалним и нематеријалним културним наслеђем, са карактеристичним обележјима проистеклим из његове природне конфигурације и људских активности, ради утврђивања дугорочне концепције заштите, очувања и презентације планског подручја;
- заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- стварање услова за даљи развој саобраћаја, заснованог на стратешким принципима одрживог развоја (одрживи саобраћај и животна средина), а који ће поспешити привредни и економски развој простора у обухвату Просторног плана;
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања.

2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

2.2.1. Заштита и коришћење предела, природних и културних вредности

У домену **заштите предела** оперативни циљеви просторног развоја су:

- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика, важних обележја подручја, која доприносе одрживости постојеће мозаичне структуре подручја, као једног од основних обележја карактера предела Потамишја;
- афирмација пашарења као активности која доприноси очувању травнатих површина и других активности повезаних са регулацијом природних карактеристика пашњака;
- задржавање постојеће структуре пољопривредног, шумског и водног земљишта;
- очување постојећих структура насеља, руралне архитектуре, традиционалног начина живота и повезаности са њиховим аграрним залеђем.

Оперативни циљеви заштите и очувања **природних добара**:

- очување и поспешивање фактора који утичу на регулацију природних карактеристика појединих категорија станишта, тј., усмерена еколошка ревитализација нарушених и несталих станишта;
- остваривање услова који су неопходни за очување стабилности популација свих дивљих врста, као и типова станишта;
- подршка одрживом садејству локалних заједница са заштићеним подручјем и одрживом коришћењу екосистемских услуга које оно пружа, нарочито оном заснованом на постојећој традицији (сточарство);
- повећање знања о заштићеном подручју и његовим природним вредностима, уз успостављање мониторинга биодиверзитета.

Оперативни циљеви заштите и очувања **културних добара**:

- заштита, уређење и презентација непокретних културних добара (НКД) и добара предвиђених за заштиту, очување њихове аутентичности и изворног окружења;
- заштита културног наслеђа од свих облика неконтролисане изградње;
- укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе;
- успостављање локалног и регионалног идентитета у складу са европским стандардима заштите где је културно наслеђе развојни ресурс;
- туристичка интерпретација непокретног и нематеријалног културног наслеђа.

2.2.2. Заштита и коришћење природних ресурса

Оперативни циљеви развоја у домену **пољопривредно земљиште**:

- спречавање заузимања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе;
- заштита пољопривредног земљишта од свих облика деградације, било да је она изазвана природним (разни облици ерозије), или антропогеним путем (пренамена пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, механичка деградација, хемијско загађење);
- заштита рибњака, антропогених станишта, који чине саставни део еколошке целине Потамишја;
- реструктурирање пољопривреде у правцу развоја органске производње.

Оперативни циљеви развоја у домену **шума и шумског земљишта** су:

- очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у заштићеном подручју, ради очувања и заштите популација дивљих врста;
- повећање површина под шумама и формирање заштитних појасева зеленила у складу са условима заштите природе;
- поступно превођење појаса плантажа топола непосредно уз Тамиш у блиско-природну шумску вегетацију, у складу са савременим принципима газдовања шумама.

У области **водних ресурса** оперативни циљеви су:

- уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода;
- праћење стања водног режима, стања влажних станишта, одржавање оптималног режима вода на заштићеним подручјима и почетак спровођења хидротехничких мера за одржавање овог оптималног режима вода;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до нивоа несметаног коришћења вода за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине;
- заштита квантитативних одлика вода рационалним захватањем подземних и површинских вода у сливу;
- заштита подземних вода од антропогених утицаја.

Оперативни циљеви у погледу управљања **минералним и енергетским ресурсима** су:

- истраживање и одржива експлоатација минералних сировина и енергетских ресурса, у складу са важећим законским прописима;
- модернизација, ревитализација и развој постојећих објеката и система за експлоатацију, прераду и транспорт минералних сировина.
- коришћење геотермалних вода у лековите сврхе (развој бањског туризма), грејање, у пољопривреди;
- стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

2.2.3. Становништво, мрежа насеља и јавне службе

Циљеви просторног развоја који се одражава на **становништво** су:

- успоравање негативних тенденција и спречавање погоршања виталних карактеристика популације;
- ублажавање негативних популационих тенденција (нарочито у сеоским насељима) кроз пружање помоћи локалном становништву у преласку на делатности које су у складу са заштитом природних и културних добара и предела;
- стварање квалитетнијих веза између насеља - локалних центара, осталих насељених места и локалитета од значаја за промоцију посебне намене, а у циљу повећања њихове доступности.

2.2.4. Привреда

Из домена **привреде** оперативни циљеви су:

- јачање конкурентности привредних сектора, посебно туризма и пољопривреде, кроз остваривање динамичног раста и пораст запослености становништва и обезбеђење повољних општих, инфраструктурних и просторних услова и
- стварање услова да се задржи становништво, као и повећање привредне активности.

Оперативни циљеви у области развоја **пољопривреде и риболова** су:

- усклађивање пољопривредних делатности са очувањем осетљивог екосистема;
- стимулисање традиционалног сточарства на јединственом поплавном подручју;
- традиционално коришћење слатинастих и степских ливада (кошење и испаша) за даљи развој аутохтоних врста стоке;
- подршка породичним пољопривредним газдинствима, чији рад веома погодује природи;
- подршка полуекстензивној рибњачкој производњи;
- континуирано порибљавање млађи аутохтоних, често угрожених врста;
- систематско изловљавање инвазивних алохтоних врста, са циљем одржања равнотеже у природним водотоцима и барама.

Оперативни циљеви просторног развоја у области **шумарства и лова** су:

- усклађивање газдовање шумама са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара;
- унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи и усаглашавање активности са заштитом природе.

У области **туризма** оперативни циљеви су:

- усклађивање туристичког развоја са одрживим коришћењем природних добара и природних вредности, разноликости предела, биљног и животињског света;
- обједињавање туристичке понуде засноване на потенцијалима за развој туризма;
- одрживи развој туризма уз поштовање мера заштите;
- уређење и опремање постојећих и планираних простора намењених рекреацији и туризму са мерама заштите животне средине.

2.2.5. Инфраструктурни системи

Оперативни циљеви у домену развоја **саобраћајне инфраструктуре** су:

- стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- формирање општинске саобраћајне матрице (делови мрежа категорисаних и некатегорисаних путева) тако да саобраћајни правци према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне-засебне саобраћајне правце у оквиру општина Опово, Ковачица, Сечањ и Града Зрењанина, у сврху задовољења захтеваног нивоа интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;

- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора.

Област развоја **водопривредне инфраструктуре** заснива се на следећим оперативним циљевима:

- интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на подручју Просторног плана, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима;
- заштита обрадивих пољопривредних површина и насеља од сувишних унутрашњих вода и високих подземних вода из прве (фреатске) издани;
- интегрално, комплексно, рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва, тако и за подмирење потреба осталих корисника вода;
- спровођење контролисаног прихватања, спровођења и пречишћавања отпадних вода од свих потрошача воде, у циљу заштите квалитета подземних и површинских вода;
- контролисано прихватање и спровођење сувишне атмосферске воде путем система посебне каналске мреже у најближе реципијенте - водотоке, каналску мрежу и депресије по ободу насеља.

У домену развоја **енергетске инфраструктуре** циљеви су:

- сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката;
- рационализација потрошње енергије;
- смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- повећање сигурности напајања корисника електропреносног система, повећање поузданости рада и смањење губитака у преносном систему;
- развој, модернизација и ревитализација постојеће термоенергетске инфраструктуре, у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине;
- стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије, пре свега енергије воде, биомасе и биогаса;
- повећање енергетске ефикасности у свим секторима грађевинарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, применом мера за побољшање енергетске ефикасности.

Оперативни циљеви развоја у области **електронских комуникација** су:

- уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре, засноване на ICT технологији;
- потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре;
- развој широкопојасне мреже на целом подручју;
- увођење савремених електронских комуникационих услуга;
- обезбеђивање бежичне електронске комуникационе мреже за садржаје ван насеља.

2.2.6. Заштита животне средине

Оперативни циљеви у области заштите животне средине су:

- заштита, очување и рационално коришћење постојећих природних вредности и природних ресурса, посебно воде, ваздуха и земљишта;
- заштита насеља, привредних комплекса и пољопривредних површина од спољних и унутрашњих вода;
- минимизација негативних утицаја антропогених активности у насељима у обухвату Просторног плана и контактне зоне, посебно у контексту загађења површинских и подземних вода, које су у директној вези са водама у заштићеном подручју;
- санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија, експлоатационих поља минералних сировина, као и других деградираних простора;
- примена најбољих доступних технологија - БАТ технологија (*Best Available Techniques*) при реконструкцији старих и изградњи нових постројења чији би утицај могао да се одрази на заштићено подручје;
- успостављање континуираног праћења стања чинилаца животне средине (воде, ваздуха, земљишта и буке) и биомониторинга;
- успостављање континуираног мониторинга квалитета природних ресурса;
- одлагање комуналног и осталих категорија отпада, као и елиминација сточних лешева, у складу са Стратегијом управљања отпадом, законима и важећим правилницима;
- минимализација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности од елементарних непогода и технолошких удеса.

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЃУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

Планско подручје обухвата фрагмент подручја Панонске низије на ком се јасно испољавају елементи природног наслеђа који представљају сведочанство о геоморфолошкој прошлости Баната, али и културно-историјско наслеђе које сведочи о начину насељавања и култивисања простора између панонских водотока као основног маркера регионалног идентитета Војводине. Као такво, планско подручје није активирано као развојни ресурс на локалном, регионалном и националном нивоу у мери за коју постоје објективни потенцијали.

Посебно значајан аспект подручја сагледава се кроз мрежу насеља у Потамишју и њиховим повезивањем са градовима Зрењанином, Панчевом и Вршцем, прекограничним повезивањем са градом Темишваром, као и метрополитским подручјем Београда - урбаном агломерацијом са највећим развојним потенцијалом на националном нивоу. Добра повезаност на тим нивоима представљаће кључну предност обухвата Просторног плана.

Подручје ПИО „Потамишје“ интересантно је са аспеката међусобних односа окружења, у погледу потреба и могућности заједничког развоја и заштите подручја посебне намене.

На Тамишу, као највећој банатској реци и једној од најзначајнијих левих притока Дунава у Србији може се сагледати трансгранични и прекогранични значај имајући у виду следеће:

- трансгранични утицај на Дунав преко система „Доњи Тамиш“ (од уставе Томашевац до ушћа у **Дунав**), који се налази у истоименом хидросистему, са уставама Томашевац, Опово, Чента и Панчево;
- прекогранични утицај преко система „Горњи Тамиш“ (од уставе Томашевац до границе са **Румунијом**), који је заштићен обострано насипима.

Између Србије и Румуније установљена је вишегодишња прекогранична сарадња, како у погледу управљања водним ресурсима, тако и у погледу заштите и развоја туристичке атрактивности подручја Потамишја, како у делу Тамиша кроз нашу државу, тако и у делу који припада Румунији.

Територија Баната је претходних година често бивала изложена поплавама, како услед високог водостаја река, тако и услед високог нивоа подземних вода, што је за последицу имало велике штете које су могле бити спречене брзом и ефикасном интервенцијом, односно учешћем свих актера.

Како је Тамиш највећа банатска река која извире у Румунији, чији је водни режим последица режима падавина и температурних прилика у горњем току реке, односно у области западних Карпата одакле Тамиш, преко својих притока прима већину воде, спада у категорију водотока са веома променљивим режимом великих вода - како у временском, тако и у просторном погледу.

Према досадашњем искуству, односно након катастрофалних поплава 2000. и 2005. године, које су настале услед рушења насипа на румунској територији, насипи на „Горњем Тамишу“ су реконструисани и очишћен је коридор на сектору од заједничког интереса.

Река Тамиш је међународна река и пресечена је државном границом са Румунијом. За део насеља Бока до насеља Чебзе у Румунији, важи међународни Споразум потписан од стране Србије и Румуније о појасу од заједничког интереса. За овај појас постоји посебан правилник о начину његовог одржавања и функционисања.

Одлуком Владе Републике Србије 05, број 325-7982/2010, од 04.11.2010. године, о утврђивању пописа вода I реда на територији Републике Србије, река Тамиш сврстана је у категорију „1. Међудржавне воде“, па у смислу примене одредби Закона о водама, било какве активности на њима подлежу обавезној примени важећег билатералног хидротехничког Споразума са Румунијом-Споразум о хидротехничким питањима на хидротехничким системима, граничним или пресеченим државном границом између Србије и Румуније из 1955. године (Споразум). У складу са одредбама члана 2. Споразума, обе државе обавезују се да свака на својој територији, а заједнички на граничној линији, одржавају у добром стању корита и објекте и обезбеђују рад инсталација на хидротехничким системима, водотоцима, долинама и увалама, граничним или пресеченим државном границом, а по потреби то стање треба и да побољшавају.

У складу са одредбама „Заједничког правилника за одбрану од поплава на водотоцима и хидротехничким системима, граничним или пресеченим српско-румунском државном границом“ сваке године на српској и румунској територији у јесењем периоду, врши се преглед стања објеката за одбрану од поплава и леда и њихова спремност за одбрану од поплава и леда. Све евентуално уочене недостатке или неправилности приликом прегледа објеката, стручњаци обе стране заједно записнички констатују, предлажу мере како би се обезбедило прописано функционисање објеката и рокове за реализацију. У складу са чланом 54. предметног Правилника, за одбрану насипа од удара таласа, одржаваће се испред насипа заштитни шумски појас, а делови без шумског појаса ће се пошумити. У циљу осигурања протицаја великих вода и леда, одржаваће се појас очишћен од дрвне вегетације, ширине 130 до 200 m у мајор кориту реке Тамиш, између Чебзе у Румунији и Боке у Србији, изузев растиња за заштиту обала.

Извођење нових објеката и радова на територији једне или друге државе уговорнице, којима се мења постојећи водни режим или омета слободно отицање тамо где сада постоји, мора се изнети на разматрање пред Српско-румунску хидротехничку комисију.

Током 2016. године реализован је међународни пројекат заједничког управљања ризицима од поплава са циљем унапређења нивоа безбедности становника у пограничном подручју у погледу ризика од поплава, односно за развој интегрисаног прекограничног система за управљање и превенцију поплава који ће унапредити капацитете и припремљеност надлежних органа локалних самоуправа у Банату и округу Тимиш.

Осим аспекта сарадње са окружењем по питању угрожености од поплава, подручје посебне намене је интересантно и са аспекта туристичке атрактивности. Унапређење инфраструктуре и пратећих садржаја за развој бициклизма, пешачења, риболова, посматрања птица, промо туре и туристичку регату, те сличне активности, у циљу су бољег повезивања и унапређења туристичке понуде подручја посебне намене на територији Србије, као и суседне Румуније.

Република Србија сарађује са земљама из окружења и по питању контроле и утицаја прекограничног загађења. Најизразитије загађење долази из Румуније, услед чега је вода Тамиша испод захтеване класе. Из тог разлога међурегионална сарадња је формулисана кроз *Програм мера заштите долине реке Тамиш од државне границе до ушћа у Дунав код Панчева, за период 2011-2021. године*, у оквиру пројекта Европске уније „Мере за заштиту реке Тамиш - корак 2“. Такође, у претходном периоду је реализован прекогранични пројекат Републике Србије и Румуније „Еко статус реке Тамиш“ са циљем да се дефинише еколошки статус реке, као и да се формира каталог потенцијалних загађивача Тамиша. Наведено је полазна основа за стратешке одлуке у погледу унапређења и бољег коришћења ресурса реке или боље речено реке и њене ближе околине – Потамишја.

Осим националног, постоји и значајан међународни оквир који подржава заштиту подручја ПИО „Потамишје“. Унутар граница ПИО „Потамишје“ налазе се два међународно значајна подручја за птице: RS012IBA „Горње Потамишје“ и RS013IBA „Средње Потамишје“, као и међународно значајно подручје за биљке „Средњи Банат 2“. Такође, представља и еколошки значајно подручје у оквиру националне еколошке мреже (Уредба о еколошкој мрежи, „Службени гласник РС“, број 120/10).

4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Концепција развоја подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ подразумева дефинисање посебне намене и начина њеног уређења, за потребе заштите и презентације природних вредности, као и дефинисање подручја које би могло да позитивно или негативно утиче на посебну намену.

Коришћење земљишта и многе активности које се одвијају на овом подручју већ су одрживе. Први задатак је очување природних ресурса и задржавање елемената постојећег стања који су се показали као одрживи, а следећи је планирање одрживог развоја подручја, унапређења и промоције, уз истовремено уклањање или знатно смањење утицаја који прете или штете животној средини и природним процесима.

При дефинисању концепције развоја подручја посебне намене првенствено су сагледане функције поплавних подручја и природних ретензија. Како би се опасности које прете становништву од поплава великих вода Тамиша свеле на минимум, неопходно је првенствено решити проблем одбране од поплава. Због изузетне важности ових поплавних подручја за опстанак регистрованих станишта морају се истовремено сагледати и планским мерама ублажити опасности које прете стаништима од регулације Тамиша. Очувањем геоморфолошких, хидролошких и предеоних карактеристика у великој мери постићи ће се и заштита природних водених станишта.

Пољопривредно земљиште и земљиште које се користи у пољопривредној производњи је најзаступљеније у подручју ПИО. Пашњаци и ливаде представљају највреднији ресурс овог подручја. С тим у вези неопходно је радити на њиховој заштити, промоцији одрживог пашарења аутохтоним расама, производњи меса и млека и млечних производа. Промена намене пољопривредних површина плански се своди на минимум.

Подручје посебне намене има јединствен рибњачки потенцијал, који омогућава значајну производњу конзумне рибе. Планским решењима дефинисани су услови за очување привредне активности на рибњацима, јер напуштањем производње рибњаци веома брзо губе своје природне вредности, што у случају Потамишја може да има значајан негативни ефекат на целокупан биодиверзитет.

Одрживи развој овог подручја може се постићи и развојем еколошког, рекреативног туризма и туризма посебних интереса, уз развој неопходне туристичке инфраструктуре, са обезбеђењем контролисаног приступа заштићеном подручју и развијеним механизмима за управљање кретањима посетилаца.

При изради Просторног плана препознате су атракције повезане са природним или створеним вредностима, привлачне посетиоцима различитих категорија: природне вредности, манифестације и слични догађаји, уметност, занатство, знамените грађевине, археолошка налазишта, рекреативни риболов, вожња бициклом и шетање у природи, наутички туризам. Све туристичке вредности плански су сагледане и њихова презентација усклађена је са мерама и режимима заштите у оквиру заштите природе.

Просторним планом планирани су туристички садржаји (визиторски центар, осматрачнице, простори на отвореном за едукативне програме и наставу у природи, локације за кампове, уређене плаже, платформе за пецање, пешачке и бициклистичке стазе и сл.), који ће на адекватан начин промовисати атрактивност ПИО „Потамишје“. Такође, туристички потенцијали насеља у Потамишју на адекватан начин ће се укључити у презентацију природног добра. Негативне популационе тенденције у насељима која су делом или у целости у подручју посебне намене могуће је ублажити преласком на делатности које су у складу са заштитом природе. Такође, развојем и бањског туризма, створили би се услови да се задржи становништво и унапреди привредна активност.

Концепција развоја подразумева и ограничење ширења грађевинског земљишта. Ширење грађевинског земљишта (најчешће на рачун пољопривредног), осим што мења (а најчешће и нарушава) изглед предела, повлачи са собом и читав низ антропогених активности - снабдевање водом, одвођење отпадних вода, одлагање смећа, моторни саобраћај, грејање објеката итд., које имају директан или индиректан утицај на природне вредности у окружењу. Просторним планом забрањује се ширење грађевинског земљишта на и у подручје ПИО, односно, планирање грађевинског земљишта се оријентише искључиво на садржаје у функцији едукације и презентације природног добра. При томе, у највећој мери искористиће се постојеће, урбанизацијом деградиране локације, за лоцирање туристичких садржаја. Концепција развоја подразумева минимално планирање нових места и зона на којима ће се спровести урбанизација за потребе промоције подручја, односно, дефинисање места и зона где ће те активности бити забрањене, прописивање услова за изградњу који ће бити прилагођени потребама заштите живог света на појединачним локалитетима.

Примарни задатак Просторног плана је и побољшање веза у подручју обухвата, између делова заштићеног подручја у посебној намени са насељима у окружењу и веза између постојећих и планираних садржаја, кроз развој саобраћајне инфраструктуре. Развој водне инфраструктуре подразумева успостављање интегралних вишенаменских система за уређење, коришћење и заштиту вода. Функционисање капацитета енергетске инфраструктуре и коришћење обновљивих извора енергије ускладиће се са условима заштите природе. Планира се и обезбеђење довољних капацитета електронских комуникационих система.

Сагледавањем посматраног простора дефинисана је:

- посебна намена, коју чини ПИО „Потамишје“;
- као и подручје обухвата Просторног плана, које је сагледано као Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“.

ПИО „Потамишје“ чини река Тамиш са својом инундационом равни и пашњаци са плитким воденим стаништима у контактної зони. Подручје утицаја на посебну намену је дефинисано у односу на заштитну зону ПИО и у односу на друге антропогене чиниоце који могу да утичу на посебну намену. Подручје утицаја на посебну намену у највећем проценту чини пољопривредно земљиште, али оно обухвата и делове 14 грађевинских подручја насеља и у целости насеља Баранда, Бока, Идвор, Томашевац и Шурјан.

Према Стратегији управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године на Тамишу се издвајају две целине: „Горњи Тамиш“ (од уставе Томашевац до границе са Румунијом), који је заштићен обостраним насипима и „Доњи Тамиш“ (од уставе Томашевац до ушћа у Дунав), који се налази у истоименом хидросистему, са уставама Томашевац, Опово, Панчево и Чента. „Доњи Тамиш“, од уставе Опово па до ушћа у Дунав није у обухвату Просторног плана. Подручје Тамиша узводно од уставе Опово па до уставе Томашевац се назива још „Средње Потамишје“.

„Горњи Тамиш са инундационим подручјем“, од државне границе до ушћа Брзаве код Ботоша, има изграђене насипе са широким мајор коритом, где су регистровани брзи настанци поплавног таласа. „Средњи Тамиш са инундационим подручјем“, од ушћа Брзаве код Ботоша до уставе код Опова, има широку инундациону раван која се код наилазка великих вода пуни. Након регулисања тока Тамиша у нашој земљи и услед различитих воднорезимских карактеристика контактної подручја, редовног плавлјења (иако је регулисано радом две уставе), подручје ван инундационе равни се може окарактерисати као динамично подручје под мањим или већим утицајем површинских или подземних вода са мозаичним карактером вегетације.

На основу свега изложеног и због потребе обезбеђења одрживог развоја подручја, усмереног ка трајном очувању и унапређењу природних вредности због којих је заштита и успостављена, извршена је подела подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ на две просторне целине и четири просторне подцелине:

- Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“:
  - ✓ Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“;
  - ✓ Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“;
- ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша:
  - ✓ Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша;
  - ✓ Подручје са плитким воденим стаништима ван инундационог подручја Тамиша;

за које се Просторним планом дају правила уређења и правила грађења, са јасно дефинисаним мерама заштите и локацијама, тј. садржајима, за:

- директну примену;
- даљу разраду изразом одговарајућег планског документа;
- примену планских докумената ЈЛС уз примену смерница и мера заштите дефинисаних Просторним планом.

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА

1. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА, ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

1.1. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА

Полазиште за очување препознатих вредности карактера предела Потамишја представља утврђивање његовог подручја, као и подручја целина и подцелина, утврђених на основу изражене концентрације природних вредности, предеоних специфичности, као и генеричке историјске повезаности подручја Потамишја са окружењем.

У подручју обухвата Просторног плана очување се и унапредити све специфичне просторне целине које су препознате као важни чиниоци формирања карактера предела, независно од њиховог формалног статуса. Рационалност за то представља њихово одрживо коришћења за развој локалне привреде, туризма, креативних индустрија и других активности. Поред тога, очување се и структуре, разноврсност и међусобне интеракције природних (абиотичких и биотичких) и културних (руралних и урбаних) елемената подцелина. Приоритет имају следеће активности:

1. очување заштићених подручја и дефинисање начина његовог коришћења увођењем нових активности које ће побољшати економију подручја;
2. очување, ревитализација, реконструкција и регенерација постојећих структура и вредности насеља и њихових атара и унапређење природних простора унутар урбаних и перииурбаних структура;
3. ревитализација и рекултивација деградираних природних елемената предела.

Основне активности везане за развој и уређење, као механизма одрживог развоја, заштите и идентитета подручја, груписане су и представљене као три основне активности:

1. **успостављање контролисаног и селективног развоја активности**, начина и интензитета коришћења простора, који могу да имају негативан утицај на очување и унапређење слике (доживљаја) предела, посебно дефинисаних подцелина (посебна намена);
2. **стварање услова и инфраструктуре за интерпретацију предела** (инфо-пунктови, дигиталне апликације, натписи и др.) у циљу презентације, развоја свести и анимирања јавности о значају овог подручја;
3. **умањење и превенција даље деградације карактера предела и праћење ефеката** предузетих мера на очувању и унапређењу предела.

За потребе заштите, презентације, контролисања и селективног развоја активности, начина и интензитета коришћења простора који могу да имају негативан утицај на доживљај, унапређење и очување слике предела, посебно на дефинисане подцелине, морају се обезбедити услови за адекватно и интегрално управљање подручјем као јединственим ентитетом. У циљу презентације подручја, у складу са планским решењима датим Просторним планом, проширити постојеће капацитете туристичке инфраструктуре.

1.2. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

1.2.1. Заштићена подручја

На простору ПИО „Потамишје“ на коме је установљен тростепени режим заштите са заштитном зоном, заштита се заснива на предузимању мера и активности како би се дугорочно заштитио и унапредио биодиверзитет и природни процеси од деловања претњи и угрожавајућих чинилаца. На заштићеном подручју се искључује свака активност која није у складу са циљевима заштите осетљивих екосистема, а негативне утицаје из околног простора треба свести на минимум.

У режиму заштите првог степена се спроводи строга заштита. Активна заштита се спроводи у режиму заштите другог степена, на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним екосистемима који имају велики научни и практични значај и које одликују посебно вредни предели и објекти геонаслеђа. У режиму заштите трећег степена се спроводи проактивна заштита, на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја. Успостављање заштитне зоне око ПИО „Потамишје“ има за циљ да се смање утицаји негативних фактора из окружења.

Концепт заштите ПИО „Потамишје“ се заснива на имплементацији националног законодавства и међународних уговора из области заштите природе. На првом месту је Закон о заштити природе и подзаконски акти који из њега проистичу. Када је у питању биодиверзитет, потребно је имплементирати Акциони план за спровођење Стратегије биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године, као и међународне уговоре који су потврђени законском регулативом Републике Србије.

Флексибилним и адаптивним управљањем смањити утицаје постојећих угрожавајућих фактора, а подстицати чиниоце који позитивно делују на простор и његове компоненте. Основе и планове управљања природним ресурсима подвргнути контроли, а нове планирати у складу са мерама заштите и законским прописима.

Мере и режими заштите природе за заштићено подручје имају за циљ да у највећој могућој мери, ускладе начин коришћења ресурса са важећом легислативом из области заштите природе. Мере унапређења целокупног подручја заснивају се на непосредној подршци (стручној, финансијској, саветодавној и едукативној), одређеним активностима и њиховој непосредној реализацији.

С обзиром да пашњаци представљају највећи део површина унутар заштићеног подручја, уз примену планских мера и кроз подстицање традиционалног сточарства, очувати и поспешити факторе који утичу на регулацију њихових природних карактеристика. Успешно управљање пашњацима у циљу заштите природе, захтева сталан мониторинг система пашарења, као и прилагодљиве мере које могу да представљају измену у односу на оне које се примењују. Годишње програме заштите, уређења и коришћења државног пољопривредног земљишта, реализовати уз претходно прибављене услове заштите природе надлежне институције за заштиту.

На ливадским површинама контролисати присуство или одстрањивање инвазивних врста биљака и њихових састојина, при чему је потребно водити рачуна о птицама које се гнезде у приземној вегетацији.

У шумама и шумским плантажама створити услове који су неопходни за очување стабилности популација свих дивљих врста, као и типова станишта и ускладити постојеће привредне активности са потребама заштите природних вредности. Ревитализовати најугроженије шумске станишне типове, при чему се посебно истичу шумостепска станишта, као и групације значајних, ређих аутохтоних врста, какве су бела и црна топола и пољски јасен и решити проблеме које узрокују инвазивне врсте.

Природна водена станишта заштитити успостављањем водног режима реке Тамиш који ће омогућити да у инундационом простору буде присутна потребна количина воде, нарочито у периоду када је неопходна за развој живог света.

На вештачки створеним воденим стаништима ускладити постојеће привредне активности са потребама заштите природних вредности, што подразумева унапређење стања станишта строго заштићених и заштићених врста.

С обзиром да пољопривредне површине које се обрађују у заштићеном подручју, пружају могућности заштите и склоништа бројних врста копнених животиња, њихово коришћење усагласити са мерама заштите строго заштићених врста.

За радове и активности на одржавању корита реке Тамиш (изван периода ванредних околности), исходovati решење о условима заштите природе од надлежне институције за заштиту.

Заштиту, уређење и развој заштићеног подручја спроводити на основу плана управљања, студија, пројеката, резултата биомониторинга угрожених биљних и животињских врста, мониторинга вода и других бројних истраживања. Са мерама заштите усагласити план управљања заштићеним подручјем, шумске и ловне основе, хидротехничке и друге активности.

1.2.2. Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста

На простору обухвата Просторног плана налазе се станишта на којима се заштита спроводи у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11 и 32/16). Заштита строго заштићених врста се спроводи забраном коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на

управљању популацијама. Заштита заштићених дивљих врста се спроводи ограничењем коришћења, забраном уништавања и предузимања других активности којима се наноси штета врстама и њиховим стаништима као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама.

1.2.3. Еколошки коридори

Еколошки коридори на простору обухвата Просторног плана омогућавају комуникацију између заштићених подручја и/или станишта. Формирање и очување проходности еколошких коридора, који треба да преузму неке функције природне вегетације, је од приоритетног значаја за дугорочни опстанак биодиверзитета ширег региона.

Концепција заштите еколошких коридора подразумева и успостављање њихових заштитних зона, у којима је потребно уважавати мере заштите од штетних спољних утицаја како би ови коридори испуњавали своју функцију.

Еколошки коридори заједно са еколошки значајним подручјем „Потамишје“ према Уредби о еколошкој мрежи чине део еколошке мреже. Заштиту еколошке мреже спроводити на основу Уредбе о еколошкој мрежи, којом се обезбеђује спровођење мера заштите ради очувања предеоне и биолошке разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста.

1.3. ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

Изузетно вредно културно наслеђе представља ресурс за развој посматраног подручја, али и ширег подручја, превасходно у контексту развоја културно-манifestационог туризма. Наслеђе мора да се очува и да се обезбеди његово коришћење и одржавање уврштавањем у културну понуду на свим нивоима, као и умрежавање у већ постојећу домаћу и међународну понуду.

У сврху коришћења културног наслеђа, као развојног ресурса и економског добра, неопходно је извршити стручну оцену, у смислу дефинисања добара која могу бити у режиму економског коришћења и на који начин. Заштити и очувању наслеђа и развоју локалне заједнице допринос може дати развој културног туризма уз одрживо коришћење културног наслеђа.

Заштита културног наслеђа подразумева интегралну заштиту – јединство културног добра са природним окружењем у којем је исти настао. Његову презентацију и промоцију базирати на принципима очувања карактера предела, који произлази из специфичности геоморфолошких карактеристика и начина коришћења овог простора кроз прошлост. Неприступачност појединих локалитета треба надоместити повећаним маркетингом и осмишљавањем атрактивне туристичке понуде коју треба базирати на начину живота, на богатству природе и на самим културним добрима.

За потребе квалитетног укључивања културног наслеђа у туристичку понуду и његовог умрежавања у већ постојећу домаћу и међународну понуду, потребно је створити планске мере за његово очување и обезбеђење његовог одрживог коришћења. Као полазиште при изради планског документа мора бити утврђена потреба и наглашен смисао очувања културног наслеђа, не само као материјалног сведочанства историје, традиције и стваралаштва, већ као развојног потенцијала простора. Заштита културног наслеђа мора бити интегративни део процеса планирања, а планско опредељење очување и заштита свих добара са споменичким вредностима, независно од његовог формалног статуса (категорисано, евидентирано, регистровано и идентификовано). На недовољно истраженим деловима подручја треба наставити континуирано рекогносцирање и истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа.

Културно наслеђе планским мерама максимално штитити од свих фактора ризика који данас, али и у будућности могу нарушити, деградирати или угрозити његов интегритет и опстанак. Правовременим препознавањем и отклањањем узрока који су довели до негативних ефеката (нелегална градња, окружење обликовно и функционално непримерено, стихијска изградње унутар и ван грађевинских подручја, деградација традиционалних вредности, деаграризација села и рурализација урбаног простора, непримерене метаморфозе крајолика и слично), допринети очувању наслеђених вредности: аутентичне урбане и руралне структуре, наслеђене просторне матрице, типолошке разноликости, функционалне условљености и естетске и визуелне слике предела.

У руралним просторима није довољно сачувати физичке структуре, као и археолошко наслеђе. Потребно је препознати да такви простори прате савремене токове живота и развоја, што чини битан сегмент очувања њиховог културног идентитета. Свака промена треба да буде постепена и тако вођена да све карактеристике културног добра: објекта, места, целине или археолошког локалитета буду задржане, при чему идентификација онога што треба да буде сачувано и лимита могућих промена треба да буде дефинисано кроз непосредно укључивање службе заштите.

У обухвату посебне намене ПИО „Потамишје“ се налазе добра која уживају претходну заштиту¹³ и то већи број археолошких локалитета, два градитељска објекта, два споменика и спомен обележја и два локалитета са историјским, етнолошким или природњачким садржајем.

Табела 25. Градитељски објекат

Р.БР.	НАЗИВ	К.П.	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Стари мост у атару Уздина	-	Уздин	Општина Ковачица
2.	Мостови на Тамишу-триптих (три моста)	-	Баранда	Општина Опово

Табела 26. Споменик и спомен обележје

Р.БР.	НАЗИВ	К.П.	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Спомен-чесма, на обали Тамиша	3923	Ботош	Град Зрењанин
2.	Споменик капетану Радивијевићу	2252/1	Орловат	Град Зрењанин

Табела 27. Локалитета са историјским, етнолошким или природњачким садржајем

Р.БР.	НАЗИВ	К.П./ЛОКАЦИЈА	МЕСТО/КО	ЈЛС
1.	Свете водице (бунар, капела и крст)	1546, 1545	Томашевац	Град Зрењанин
2.	Водица посвећена Светој Петки	У атару КО Опово	Опово-Баранда	Општина Опово

2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

У складу са Законом о пољопривредном земљишту, под појмом пољопривредно земљиште се подразумева земљиште које се користи за пољопривредну производњу и земљиште које је планским актом намењено за пољопривредну производњу.

Пољопривредно земљиште, као добро од општег интереса треба користити и штитити тако да се његов производни потенцијал очува, а по могућности и унапреди. Нарочито је значајно сачувати пољопривредно земљиште од сваке врсте деградације, како антропогене, загађења или пренамене у непољопривредне сврхе, тако и од утицаја природних ерозивних процеса.

Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ обухвата и земљиште које се користи у пољопривредне сврхе, по начину коришћења врло је хетерогено и углавном је у 2. и 3. степену заштите.

Пољопривредно земљиште у ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша може се јасно дефинисати у две природне подцелине и то:

- претежно пашњачке површине, уз мале изузетке, најзаступљеније су у окружењу села Бока (2. и 3. степеном заштите);
- рибњачке површине између села Банатски Деспотовац и Сутјеска, под 3. степеном заштите.

На травним површинама у обухвату Просторног плана, препоручује се традиционално пашарење, а на ораничним парцелама условно је могућ развој интегрисане пољопривредне производње и/или органске пољопривредне производње.

¹³ У складу са чланом број 29. Закона о културним добрима, мере заштите утврђене овим законом примењују се и на непокретности које су евидентирани да уживају претходну заштиту. У складу са наведеним чланом, установа заштите дужна је да у року од две године утврди да ли евидентирана непокретност има споменичка својства и да у том року предложи утврђивање те непокретности за културно добро. Уколико евидентирана непокретност није утврђена за културно добро у року од три године од дана евидентирања, на ту непокретност неће се примењивати мере заштите утврђене овим законом.

Развоју пашарења треба да претходи равномернија прерасподела стоке на различитим деловима простора, као и очување слатина. За развој одрживе пољопривреде препоручује се очување/формирање природне травно-жбунасте вегетације на за то одговарајућим деловима. Успостављању органске пољопривреде превасходно погодује постојање природних станишта.

Мере заштите пољопривредног земљишта су:

- превенција ширења трске (*Phragmites australis*), пре него што састојине постану густе и простране, јер може да буде експанзивна врста на континенталним слатинама (састојине трске могу да се сузбијају сечом, од средине јула до средине октобра и испашом);
- сејање мешавине семена луцерке и аутохтоних врста трава може да се користи за рестаурацију преораних подручја. Након 2-3 године кошења, потребно је прећи на испашу;
- ефект паљења на природна станишта није у потпуности проучен; може да буде коришћен у будућности као метода управљања, пошто је велика вероватноћа да је у прошлости ватра имала улогу одржавања сланих ливада.

Спровођење мера усмерених на ублажавање негативних антропогених утицаја на заштићена подручја, имаће позитиван утицај и на пољопривредно земљиште у окружењу.

Забраном коришћења пољопривредног земљишта које је у оквиру површина посебне намене у друге сврхе, осим у случајевима утврђеним законом и овим Просторним планом, забраном испуштања и одлагања отпадних и штетних материја, ограниченом и селективном употребом вештачких ђубрива и хемијских средстава за заштиту биља, избором адекватних технологија у обради земљишта и противерозионих мера, сачуваће се квалитет земљишта тј. његова физичка, хемијска и биолошка својства.

У циљу очувања руралних карактеристика подручја у обухвату Просторног плана одржавати постојеће салаше и створити услове за њихову адаптацију савременим потребама друштва.

2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

Шумамама и шумским земљиштем, добром од општег интереса, треба газдовати на начин који ће омогућити да се трајно одржава и унапређује њихова производна способност, биолошка разноврсност, способност обнављања и виталност. Потребно је константно унапређивати њихов потенцијал за ублажавање климатских промена, као и њихову економску, еколошку и социјалну функцију, а да се при томе не причињава штета околним екосистемима.

Шумско земљиште, у складу са Законом о шумама, јесте земљиште на коме се гаји шума, земљиште на коме је због његових природних особина рационалније гајити шуме, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању општекорисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима које прописује Закон.

Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врста дрвећа, као и примена прописане технологије гајења шума, спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта.

Шумским земљиштем газдовати у складу са мерама заштите биодиверзитета, а на заштићеном подручју у складу са мерама заштите природе.

Газдовање природним и блиско-природним шумама унутар заштићеног подручја усмерити на очување темељних природних вредности и функционалност еколошке мреже. На шумским стаништима дуж Тамиша треба успоставити појас аутохтоне шумске вегетације, уз очување других, нешумских типова станишта (пашњака и ливада). Планским мерама кроз газдовање шумама, на шумским стаништима повећати површине под аутохтоним врстама тврдих лишћара (лужњак и пољски јасен), што ће довести до повећања разноврсности типова шумских станишта и дивљих врста чији је животни циклус за њих везан. Садњу ових врста такође планирати на природним станишта тврдих лишћара, на незаслањеним и слабо заслањеним земљиштима типа ливадске и ритске црнице у брањеном делу алувијалне равни. Обнова старих шума беле врбе чистом сечом на целокупној површини довела би до нестанка еколошких ниша које су неопходне строго заштићеним шумским врстама. Планирати одрживо управљање и газдовање тим типовима приоритетних шумских станишта, кроз поступну обнову девастираних/разређених природних шума на мањим површинама, уз очување група старих стабала едификаторских врста.

С обзиром да шуме и шумске плантаже заузимају знатан део заштићеног подручја, а значајне су као станишта строго заштићених врста птица, створити услове за очување стабилности популација свих дивљих врста, као и типова станишта. Одрживо газдовање шумама подразумева:

- формирање заштитних зона поред водотокова, јавних путева и насеља;
- праћење стања природних вредности и човекових активности;
- стратегију примене пестицида;
- очување репрезентативних површина и подручја високих заштитних вредности и топографско и административно-правно одређивање ових површина у Потамишју;
- процену утицаја шумарских активности на животну средину за потребе извођачких пројеката газдовања шумама и
- забрану конверзије аутохтоних шума интензивним засадима алохтоних врста дрвећа.

Планирати ревитализацију најугроженијих шумских станишних типова, при чему се посебно истичу шумостепска станишта и групације значајних, ређих аутохтоних врста, какве су бела и црна топола и пољски јасен.

Активним мерама сузбијати инвазивне врсте великог биолошког потенцијала (пајасена - *Acer negundo*), амерички јасен (*Fraxinus pensylvanica*) и багремац (*Amorpha fruticosa*), а нарочито багремац, који се проширио на велике површине некоришћеног шумског земљишта, али и на остала станишта. Старије састојине и групације је потребно сећи, а након сече површине морају да буду одржаване кошењем или пашарењем.

Шумама и шумским земљиштем на основу Закона о шумама, газдоваће се на основу планова газдовања шумама (план развоја шумске области и основа газдовања шумама) и програма газдовања шумама, који међусобно морају бити усаглашени. На шумском земљишту на коме се прогласи општи интерес, промена намене ће се вршити у складу са Законом о шумама.

Повећање површина под шумама и степена шумovitости у обухвату Просторног плана остварити:

- пошумљавањем непошумљеног шумског земљишта и формирањем заштитних појасева зеленила у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, у складу са интересима очувања биодиверзитета и мерама заштите природе и
- пошумљавањем обрадивог пољопривредног земљишта ван заштићеног подручја без обзира на катастарску класу, по претходно прибављеној сагласности Министарства, у складу са условима заштите природе.

2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

Управљање водама обављати у складу са начелом јединственог водног система, а према плану управљања водама на одређеном водном подручју. Није дозвољено мењање постојећег водног режима без прибављања посебних водних услова, спровођења одговарајућих анализа и одговарајуће техничке документације, што подразумева и израду одговарајућих правилника о начину и условима коришћења водних објеката у (евентуално) новонасталим водно-режимским условима.

Извођење нових објеката и радова на територији једне или друге државе уговорнице, којима се мења постојећи водни режим или омета слободно отицање тамо где сада постоји, мора се изнети на разматрање пред Српско-румунску хидротехничку комисију.

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Концепција заштите и коришћења водног ресурса, у оквиру просторних целина у планском периоду, је да се утврди стање, начин локалног оптимизирања режима вода и установи механизам мониторинга стања, односно мониторинг еколошких и хидролошких параметара и на основу њих уради модел управљања водом. Приликом ревизије хидролошког режима, потребно је обухватити хидролошки непосредно утицајне површине и део каналске мреже.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода;

- спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале, језера, баре и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи;
- одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

Планском и техничком документацијом предвидети одговарајућа решења којима ће бити спречено загађење подземних и површинских вода, као и промена постојећег режима воде.

На водном земљишту могу се градити и постављати само објекти у складу са Законом о водама, Закону о планирању и изградњи и на основу посебних општинских Одлука о коришћењу обале и воденог простора.

2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

Минералне сировине су у подручју обухвата Просторног плана заступљене као неметаличне сировине и подземне воде. НИС а.д. Нови Сад на овом подручју врши експлоатацију угљоводоника на нафтном пољу „Бока“, на основу издатог Решења Секретаријата за индустрију извршног већа, број 04-2319/61, од 28.01.1961. године, којим је одобрена експлоатација сирове нафте и природног гаса на нафтоносном пољу „Бока“ које треба користити у складу са принципима одрживог развоја.

Решењем Покрајинског секретаријата за енергетику, грађевинарство и саобраћај број 143-310-203/2016-03, од 04.04.2017. године, утврђене и оверене су преостале билансне геолошке резерве: нафте и раствореног гаса нафтног поља „Бока“. Наведено Решење је основ за израду пројектне документације, на основу које ће се извршити промена координата експлоатационог поља у циљу проширења експлоатационог поља, тако да се у обухвату Просторног плана координате оверених билансних резерви узимају као планиране координате експлоатационог поља Бока.

Геотермални потенцијал подземних вода на овом простору није детаљно истражен. На овом простору утврђене су и оверене резерве подземних вода код Боке (на лежишту А.Д. „Победа“ код Боке) и код Сечња (извориште за водоснабдевање насеља Конак у близини обухвата Просторног плана).

Експлоатација минералних сировина није дозвољена на подручју од значаја за очување биолошке разноврсности, а у складу са уредбама о заштити, позитивном законском регулативом и посебним условима надлежне институције за заштиту природе.

Коришћење минералних ресурса на овом простору, пре свега геотермалних и подземних вода, базира се на принципима рационалне и контролисане експлоатације, у складу са циљевима концепта одрживог развоја.

У том смислу, планским мерама је потребно стимулирати развој и коришћење обновљивих извора енергије, коришћење геотермалних и минералних подземних вода, чиме ће се знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природних и створених вредности и животне средине.

Током истраживања и евентуалне експлоатације геотермалних и подземних вода, у циљу заштите животне средине, обавезно је перманентно спроводити мере неге и заштите, а по завршетку експлоатационог периода, извршити ревитализацију и/или рекултивацију.

3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ

3.1. СТАНОВНИШТВО

Становништво насеља, која се у целости или једним делом површине своје територије налазе у обухвату Просторног плана, својим активностима имају непосредан и посредан утицај на посебну намену. Насеља која целом површином своје територије улазе у обухват Просторног плана су: Шурјан, Бока, Сечањ, Неузина, Идвор и Баранда.

У оквиру посебне намене ПИО „Потамишје“ не налази се ниједно насеље ни део грађевинског подручја неког насеља.

Очекује се да се негативне популационе тенденције ублаже пружањем помоћи локалном становништву (нарочито сеоских насеља) у преласку на делатности које су у складу са заштитом природе подручја, чиме би се створили услови да се задржи становништво, повећају привредне активности, што ће за последицу имати и подизање на виши ниво укупних услова живота у насељима у окружењу посебне намене.

Од велике је важности и да локално становништво препозна свој интерес у очувању предела и природних вредности као део могућности за свој развој у окружењу заштићеног подручја, али је истовремено потребно и пружити локалном становништву стручну помоћ и друге облике сарадње за развој сеоског туризма - еко туризам, брендирања производа традиционалне и органске производње и др., у складу са мерама заштите природног добра. На тај начин се развој локалних заједница, усмерен и на очување и унапређење ПИО „Потамишје“, уклапа у опште усвојену концепцију одрживог развоја.

3.2. МРЕЖА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА

У обухвату Просторног плана се издвајају следећи нивои центара дефинисани мрежом функционално урбаних подручја у плановима вишег реда (ППРС и РПП АПВ):

- Развијени локални центри – Опово и Сечањ;
- Остала насељена места која припадају функционалним урбаним подручјима Зрењанина (13) и Панчева (4).

Према моделу функционално урбаних подручја АП Војводине до 2020. године насеља у обухвату Просторног плана припадају ФУП-овима: Зрењанина и Панчева. Поједине општине налазе се у два ФУП-а (општина Опово припада ФУП-у Панчева и Београда, општина Сечањ припада ФУП-у Зрењанина).

Развој мреже насеља биће заснован на организацији насеља по хијерархијској структури на подручју Просторног плана, где се издвајају Сечањ и Опово као локални општински центри и носиоци развоја подручја. Ботош је насеље са карактером руралног насеља са развијеним централним функцијама које са својим положајем у оквиру ПИО има предиспозицију за развој и афирмацију заштићеног природног добра.

Просторна организација насеља која се налазе у обухвату Просторног плана пружа могућност развоја насељских функција, која проистичу из њихове будуће улоге у заштити и коришћењу природног добра, што се посебно односи на насеља која се налазе делимично или у целости у заштитној зони.

У наредном периоду треба искористити веће могућности комплементарног развоја ових насеља и заштићеног природног добра, у сврху обогаћивања туристичких садржаја у самим насељима, а ради одрживог коришћења природног добра (обилазак заштићеног подручја, спортски риболов, организовање разних манифестација у окружењу са специфичним обележјима и сл.) и у случају потреба извршити одређене просторне реконструкције унутар насеља.

3.3. РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ

На развој и размештај јавних служби велики утицај има развој мреже насеља, постојећа мрежа објеката јавних служби, потребе корисника, особеност подручја, као и економска кретања и децентрализација друштва, у којој ће општине, као локалне самоуправе, добити већа овлашћења. На тај начин ће се највећи део јавних служби развијати у складу са ангажовањем и плановима локалне самоуправе, обезбеђењем донација за конкретне пројекте, као и у складу са економским могућностима становништва, које ће значајно утицати на реализацију планираног развоја.

Мрежу објеката јавних служби у обухвату Просторног плана организовати тако да буде компатибилна са посебном наменом и да у потпуности задовољава потребе становништва на посматраном подручју.

Утицај посебне намене на развој и организацију мреже јавних служби се односи на:

- ограничене услове изградње објеката у границама подручја посебне намене;
- бољу комуникацију и доступност свих јавних служби (посебно мобилних), побољшањем квалитета локалне путне мреже, као и ширењем мреже бициклических и пешачких стаза, као вида немоторног кретања у подручју посебне намене;
- повезивање мреже јавних служби на нову саобраћајну, комуналну и туристичку инфраструктуру;
- ревитализацију запуштених објеката и развој нових јавних служби за које постоји интерес локалне заједнице, уз подстицање јавно-приватног партнерства.

4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ

Полазећи од расположивих ресурса обухвата Просторног плана, као и подручја посебне намене, основу будућег развоја, поред пољопривредног земљишта, вода и шума, чине природне вредности (предео изузетних одлика и остале биодиверзитетске вредности), које нису довољно искоришћене за развој туризма. Сходно томе, развојни циљ овог подручја је контролисани развој пољопривреде, као и динамичнији развој туризма у односу на остале привредне гране и њихова афирмација и развој у склопу заштићеног подручја. Неопходно је усмеравати економски развој према оним видовима коришћења, који мање оптерећују животну средину и омогућавају обнављање природних ресурса и очување културне баштине, а у складу са принципима одрживог развоја.

4.1. ТУРИЗАМ

Концепција развоја туризма на простору третираног Просторним планом, заснована је на смерницама датим у Просторном плану Републике Србије, Регионалном просторном плану АП Војводине као и Стратегији развоја туризма Републике Србије за период од 2016-2020. године. Према Стратегији, ПИО „Потамишје“ се налази у оквиру издвојене туристичке дестинације „Јужни Банат“, где су као кључне туристичке вредности / атрактивности означене природне вредности, река Тамиш, канал ДТД и насеља у непосредном окружењу.

Туристичка вредност планског подручја ПИО „Потамишје“, са бројним стаништима и атрактивностима живог света, односи се пре свега на његову приступачност, природне и антропогене потенцијале, еколошку очуваност, богатство мотива, као и потенцијалну туристичку привлачност насеља у његовој непосредној околини.

Подручје обухвата Просторним планом је делом и погранична област према Румунији, што пружа могућност за реализацију заједничких програма развоја туризма.

Стим у вези, у циљу промоције туризма и развоја потенцијала приобаља дуж тока реке Тамиш, дефинисан је заједнички пројекат **Србије и Румуније „ЕкоТамиш - нови туристички производ“**, финансиран од стране Европске уније. Овим пројектом планирано је постављање мобилијара дуж реке Тамиш- постављање табли за усмеравање, путоказа, клупа, осматрачница за птице.

При формирању туристичке понуде Потамишја, планирање туристичких садржаја и активности мора бити усклађено са мерама и режимима заштите природе. Уз поштовање принципа одрживог развоја на заштићеном подручју и у подручју утицаја на посебну намену, постоји значајан потенцијал за развој следећих туристичких производа / облика туризма на постојећим и планираним локалитетима:

- *екотуризма („birdwatching“ - посматрање птица*, едукација кроз школе у природи, еколошке кампове, екскурзије, ...);
- *руралног/етно туризма* (боравак на салашима и сеоским домаћинствима и активности везане за живот у руралним насељима, као и посете етно галеријама, упознавање са обичајима фолклором, гастрономијом);
- *манифестације/догађаји* (манифестације у насељима у окружењу заштићеног подручја, везане за локалну традицију, празнике и догађаји у области културе и спорта, као што су музичке свечаности и спортска такмичења);
- *наутичког туризма* (везаног за приобаље и реку Тамиш);
- *туризам специјалних интереса* (бициклизам, пешачење, купање, лов, риболов);

- *културно – тематске руте* (туристичке туре које се баве темама уско повезаним са културном баштином као што су посете споменицима културно-историјског наслеђа);
- *здравствени туризам* (налазишта минералног блата - пелоида код насеља Баранде).

Еко туризам, као облик туризма, подразумева различите активности у пределима очуване природе и заштићених подручја. Изванредно вредан диверзитет природе и људске културе велика је шанса Потамишја. Од укупног броја птица у Србији, 20% се налази на овом простору. Посебно су привлачне активности као што су: посматрање птица („*birdwatching*“); рекреативне активности (пешачење, купање, возња бициклима, стручно и научно упознавање и проучавање природних вредности, сакупљање лековитог биља, печурака и друго), едукација (кроз школе у природи, еколошки кампови, екскурзије, стручни и студијски боравци за одрасле).

Рурални/етно туризам, подразумева активности везане за природну и културну баштину, као и услуге и додатни садржај које организује рурално становништво на породичним газдинствима, у циљу привлачења туриста и стварања додатног прихода. У Потамишју постоји низ могућности за развој руралног туризма. Овај туристички производ има сезонски карактер и најчешће се реализује током пролећа и јесени. У погледу развоја руралног туризма неопходно је дефинисати систем стандарда понуде руралних објеката (квалитет смештаја, хране, запослених), као и афирмацију овог производа. Насеља у обухвату Просторног плана Идвор и Уздин у понуди за смештај имају сеоска туристичка домаћинства тако да могу бити значајни центри руралног туризма.

Мултикултуралност подручја које насељава велики број народа и народности, основ су за развој етно туризма. Богатство обичаја, фолклора и гастрономије представљају основ за формирање разноликих туристичких производа, како за домаће тако и за стране туристе. Посете и упознавање са различитим културама и боравак у различитим културним срединама представљају својеврсан доживљај.

Манифестациони туризам / догађаји подразумева традиционалне културне, спортске и друге манифестације ограниченог трајања, које се одвијају у насељима на ободу заштићеног подручја. Манифестација која ће привлачити највећи број посетилаца и у наредном периоду је „Овчарски дани“, коју организује удружење сточара „Овчар“ из Сакула. Одржава се сваке године у последњој декади марта и траје два дана. Ова манифестација је прерасла у велики регионални сточни сајам, али је истовремено, са проширивањем садржаја постаће и значајан друштвено - културни догађај. Слично је и са манифестацијом, Светско првенство у банатским шорама у Томашевцу, која ће наставити да промовише локалну културу, кроз њену посебност.

У наредном периоду неопходно је јачање носилаца културно-манифестационих активности, популарисање овог подручја и њене медијске презентације.

Наутички туризам – За даљи развој наутичког туризма од посебног значаја је пловни пут Тамиша као и активности везане за водене површине. За развијање овог сегмента туризма планирана су привезишта (подручју КО Опова и подручје Града Зрењанина), као и једна марина на истој локацији на којој се тренутно налази. Може се рећи да је понуда ове марине веома репрезентативна. За сада, ипак на Тамишу не постоје категорисани прихватни објекти наутичког туризма. Доминантан начин привезивања је „дивљи привез“ или извлачење пловила на обалу, а доминантна пловила су рибарски чамци. У склопу традиционалне манифестације „Дани Уроша Предића“ организује се Тамишка регата, када се пловидбом повезују Орловат и Идвор (Урош Предић и Михајло Пупин) и подиже еколошка свест о Тамишу. Пловидба се одвија у делу Средњег Потамишја од Јаше Томића до уставе код Опова.

Туризам специјалних (посебних) интереса, подразумева бављење неким посебним активностима као што су камповање, пешачење, лов, риболов, бициклизам и разне бицикличке туре, културно наслеђе, гастрономију. Ови облици туристичких активности везани су пре свега за очувану природу као и за атрактивну културну баштину.

Ловни туризам је слабо искоришћен на подручју обухваћеног Просторним планом, нарочито у области лова на пернату дивљач. Остале врсте дивљачи нису заступљене у мери која је потребна за организацију комерцијалног лова. У сваком насељу постоји ловачко друштво која међусобно сарађују. Најатрактивније је удружење „Зеџ“ из Уздина, које има највећи ревер, где се током године организује више излазака у ловиште и лов на лисицу и дивље свиње. У циљу развоја ловног туризма потребно је првенствено повратити његову препознатљивост и подстицајним мерама омогућити развој ловачких удружења, изградњом узгајалишта пернате дивљачи и подизањем одговарајућих засада за њихово природно узгајање. Такође, улагањем и опремањем ловачких домова могу се добити значајни капацитети за исхрану и смештај не само туриста ловаца већ и туриста уопште са одговарајућом понудом специјалитета од дивљачи.

Риболовни туризам као облик туристичке понуде има значајне потенцијале (река Тамиш, језера и рибњази), који захваљујући изграђеној инфраструктури и организованој повезаности локалних риболовачких удружења постаје све актуелнији. Део је основне понуде, али може бити и додатни садржај боравка. Река Тамиш обилује изузетним врстама риба, што је прави изазов за риболовце и љубитеље природе. На ово подручје долазе истински заљубљеници рекреативног риболова и организују се бројна спортска такмичења у риболову. Од првих дана пролећа, па све до почетка јесени обале Тамиша пуне су излетника, кампера и пецароша. Поједини подаци говоре и о броју од неколико хиљада рекреативних риболоваца који у пролећном и летњем периоду посећују ово подручје, и који долазе из шире околине, пре свега из Београда и Панчева. Даљим инвестирањем у развој риболовног туризма може се остварити значајан приход, а насеља поред Тамиша, представљају идеално место за пецароше. У близини Тамиша код Уздина је саграђен рибњак на површини од 450 ha, богато порибљен различитим врстама слатководне рибе (шаран, сом, смуђ...).

Спортско-рекреативни / излетнички туризам - Планирана излетишта се налазе унутар заштићеног подручја: северно од насеља Неузина, источно од Орловата (на левој обали Тамиша) и у близини Фаркаждина (две локације источно од насеља, непосредно уз грађевинско подручје).

Подручје Потамишја између насеља Идвор-Уздин, намењено је за излетиште, лов и риболов. Стим у вези, уређење обале Тамиш у туристичке сврхе омогући ће афирмацију Потамишја као излетничке дестинације.

Циклотуризам - Планирана изградња бицикличке стазе, делом дуж обале водотока Тамиш а делом дуж пута на подручју ПИО „Потамишје“, претставља основ развоја циклотуризма и омогућава већем броју људи приступ заштићеном подручју са минималним загађењем околине.

Здравствени туризам - Налазишта минералног блата-пелоида код насеља Баранде пружа могућност њиховог комерцијалног коришћења за развој здравственог туризма на овом подручју.

У складу са концепцијом просторног развоја, у оквиру подручја посебне намене планирани су и издвојени **туристички локалитети** и **садржаји** у функцији развоја еко и руралног туризма, манифестационог и туризма специјалних интереса (спортско-рекреативног, излетничког, ловног, риболовног, возња бицикла...).

Југоисточно од насеља Ботош, планиран је Центар управљача са плажом, и прихватним објектом наутичког туризма. На простору око реке Тамиш, на локалитету познатом као „Чарда“ у непосредној близини насељеног места Ботош, некада је постојало познато излетиште, спортски терени и 4 бунгалова. У наредном периоду требало би овај простор поново вратити у функцију развоја туризма, пре свега као купалиште у летњем периоду. Поред тога, простор поред реке Тамиш (од рибњака до краја потеса „Кутина“), могуће је наменити и направити трим стазе. С обзиром на већи број различитих врста птица могуће је у приобаљу направити и осматрачницу за посматрање птица.

Источно од насеља Јаше Томић, уз границу заштићеног подручја, планирана је изградња туристичких садржаја.

У источном делу насеља Јарковац, простор на обали канала ДТД се користи као неуређена плажа при чему нема прилаз од тврде подлоге. У наредном периоду потребно је да се уреди на одговарајући начин.

На простору „Средњи Тамиш“ са инундационим подручјем, планирана је изградња и повезивање туристичке и друге потребне инфраструктуре која би омогућила дужи и садржајнији боравак туриста. Стим у вези планирано је више туристичких локалитета, намењених за одређене туристичке активности.

Такође се планира привођење намени обале реке Тамиш у сврху развоја туризма, укључујући ловни и наутички.

На простору КО Баранда, КО Сакуле и КО Опово, планиран је одговарајући садржај туристичког боравка на реци Тамиш и у њеном приобалном делу. У циљу развоја наутичког туризма неопходно је побољшати уређеност плажа, изградити привезишта која ће задовољити потребе наутичког туризма. Поред наутичког туризма реке су погодне за развој купалишног и риболовног туризма и представљају добру туристичку понуду.

Садржаји за потребе развоја туризма и рекреације планирани су на граници са заштићеним подручјем. Северно од насеља Баранде, уз локалитет „Слатина“, планиран је развој здравственог туризма, а уз границу локалитета „Рибњак“ планиране су спортско-рекреативне површине.

На подручју у оквиру Просторног плана поставити урбани мобилијар (осматрачнице, одморишта са клупама и сл.) и пунктове повезати бициклистичком стазом и/или уређеним приступним путевима.

За организовање, валоризацију и промоцију туристичке понуде у Потамишју задужене су туристичке организације на нивоима локалне самоуправе: Туристичка организација општине Сечањ, Туристичка организација општине Ковачица и ЈП „Туристички центар града Зрењанина“, док за сада општина Опово није организовала туризам на овај начин. Носиоци туристичких активности, организације и удружења у појединим насељима имаће велики значај у развоју одрживог туризма на простору ПИО „Потамишје“, његовом очувању и заштити.

4.2. ПОЉОПРИВРЕДА И РИБОЛОВ

Подручја у зони заштите, доживела су последњих деценија (почев од половине XX века), значајну измену начина пољопривредне производње, од преовлађујућег екстензивног пашарења на природним влажним пашњацима, ка све већој пренамени пашњака у ораничне површине у сврху ратарске производње. Овај процес је неповратно изменио карактер предела и начина његовог коришћења у пољопривредне сврхе. Ипак, значајне делове још увек је могуће сачувати у свом исконском облику и то обавезно и неодложно треба урадити. Уз то, економски подстицати претварање одређених површина под слабијим и исцрпљеним ораницама (за које је јасно да им то није оптимална намена), у првобитни статус пашњака. Све ово поткрепити реинтродукцијом аутохтоних врста стоке, погодних за екстензивно пашарење.

Делове под заштитом које ће и у будућности остати оранице, баште или воћњаци и виногради, треба постепено усмеравати ка органској производњи у складу са прописима, са циљем да се достигне ниво на ком се могу брендирати производи са овог подручја, а у крајњем циљу евентуално обезбедити и заштита географског порекла.

Пољопривреда на деловима ван заштићеног подручја, наставиће да се развија уз контролисану употребу хемијских средстава, у складу са условима и мерама заштите природе.

Традиционално сточарство (пашарење)

Најзначајнији природни ресурс унутар заштићеног подручја је пољопривредно земљиште. По катастарској намени, далеко су најзаступљенији пашњаци (чак 34,65 % од укупне површине заштићеног подручја), иза којих следе њиве, ливаде и рибњаци. Изузетно велика укупна површина парцела чија су катастарска култура пашњаци, сврстава ово подручје у доминантно сточарско, а сточарство је и реално једна од најзаступљенијих пољопривредних грана и битан економски предуслов опстанка како локалних заједница, тако и биодиверзитета. Ипак, сточарство је на подручју општина у којима се налази заштићено подручје прилично маргинализована грана пољопривреде.

Састав сточног фонда, у коме преовлађују говеда сименталске и холштајнске расе и односно њихови мешанци не погодује у потпуности екстензивном и полуинтензивном пашњачком сточарству, па је потребно у оквиру екстензивног пашарења, убацивати и аутохтону подолску расу, која у оваквим производним условима може имати позитивну еколошку, амбијенталну, емотивну, па чак и економску вредност.

Као и у другим пашњачким пределима Баната недовољан број оваца представља проблем за очување основне, природне намене пашњака. Расни састав оваца састоји се углавном од алохтоних раса: витемберг и ил де франс, те домаће чоканске - банатске цигаје, која под оваквим условима држања прилично равноправно може да парира претходно наведеним расама, па би јој у наредном периоду требало посветити значајнију пажњу, пре свега државним стимулацијама, уматичавањем стада и сл.

Доминантни систем пашарења који је заступљен у заштићеном подручју су дневне миграције грла крупне стоке од штала/обора који се налазе у селима до пашњака (ујутро) и у обрнутом смеру (предвече), што је веома редак тип пашарења у глобалу, али веома заступљен у Банату.

Пре јутарњег извођења на пашу, врши се мужа оних крава које су у систему муже, а исто се понавља и након што се грла врате са пашњака. У случају оваца, грла најчешће остају у торовима на самим пашњацима, по правилу на деловима пашњака који и у случају поплава остају ван домаћаја поплавних таласа. Оваква пракса је примерена посматраном подручју, па ће се као оптимално решење наставити и у будуће.

Донекле је заступљено и зимско номадско сточарство, но ипак далеко мање него што је то случај у Бачкој и у Срему.

Некад веома заступљено гушчарство јако је редуковано и поред тога што постоје и богата традиција и идеални услови, па је неопходно ревитализовати овај вид пашарења, јер постоји тражња за гушчарским производима на тржишту.

Пашњаци Потамишја су један од важнијих природних ресурса овог подручја. Узимајући у обзир чињеницу да су они структурно испресецани хидролошким формацијама које представљају остатке плављења (плитке баре, депресије, палеомеандри), а знајући и да је велики број строго заштићених врста везан животним циклусом за пашњаке, очување живог сточарства, квалитета и обима потамишких пашњака је један од императива заштите овог подручја. Други важан елемент опстанка сточарства у обиму који постоји је примена система субвенција за узгој стоке од стране државних и покрајинских административних тела задужених за област пољопривреде. Пашњаци у Потамишју могу да буду сматрани пределима за пољопривреду високе природне вредности, са становишта одрживог руралног развоја (Cooper et al., 2010). У том смислу ова делатност има не само пољопривредне, већ и бројне друге функције:

- очување лепоте пашњачких предела и њихове разноврсности;
- очување биодиверзитета и агродиверзитета;
- обезбеђење додатних шанси за одрживу диверзификацију руралне економије, посебно развој туризма;
- даље обезбеђење квалитетних сировина за аутохтоне, типичне и производе са географским пореклом, производе са еколошким ознакама и слично;
- повећање атрактивности сеоских простора за живљење и становање;
- повећање атрактивности Србије за светску туристичку клијентелу;
- обарање, па чак и гашење тренда депопулације руралних области.

Како би се на најбољи начин стимулисала функција пашњака као подручја пољопривреде високе природне вредности, потребно је, како је то за период до 2018. године и предвиђено у Стратегији пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014 - 2024. („Службени гласник РС“, број 85/14), увести национални програм агро-еколошких мера.

Фармски узгој стоке

У сливу Тамиша налазе се две фарме свиња (у Фаркаждину и Сечњу) и фарма говеда у Сакулама, које имају значајан утицај на локалну привреду. Иако се ове фарме налазе у заштитној зони, а не у заштићеном подручју, оне имају значајан утицај на стање животне средине заштићеног подручја. Таложни басени за смештај отпадне воде ових фарми не смеју да се налазе унутар заштићеног подручја, због угрожености тог подручја од високих вода Тамиша.

Ратарство

Укупна површина осталог пољопривредног земљишта унутар ПИО „Потамишје“, у којем преовлађују земљишта која се користе за узгој ратарских култура, према графичком читавању је 3.452,07 хектара, што је 14,4% заштићеног подручја. Реч је о комплексима њива који се налазе унутар већих комплекса ливада и који су предложени да буду део заштићеног подручја ради избегавања негативног деловања ефекта руба, односно смањења расцепканости у ситуацији када је природно добро веома пространо и издуженог облика. Нарочито се то односи на њиве унутар ливадско-мочварног комплекса између Неузине, Јарковца, Банатске Дубице и Боке. На њивама у заштићеном подручју углавном се сеју житарице и индустријске културе, уз примену за ово поднебље уобичајених начина обраде земљишта, у неким случајевима веома интензивних. Претежни део парцела су њиве 5. класе. Далеко највећи део њива је у власништву државе, што се такође односи и на укупну површину заштићеног подручја. Управо оваква власничка структура пружа лакшу могућност за постепену преоријентацију на сетву оних ратарских култура које толеришу мање интензивну обраду и минималну примену агротехничких мера, а комплементарне су са сточарством, као примарном делатношћу. Ово значи, да би у наредном периоду, класичну производњу житарица и индустријског биља, требало замењивати гајењем вишегодишњих крмних култура.

Коришћење ливада за кошење

Унутар ПИО „Потамишје“, према графичком читавању, налази се 1.536,76 ha ливада. Реч је о релативно великом уделу од 6,41 % у односу на укупну површину заштићеног подручја, но највећи број парцела је концентрисан у ливадско-мочварном комплексу између Неузине, Јарковца, Банатске Дубице и Боке. Реч је о парцелама које су у власништву државе (Министарства пољопривреде и заштите животне средине) а којима располажу локалне самоуправе и њихове организационе јединице у селима, те делимично и пољопривредним парцелама у приватном власништву. Сено, које се коси машински, углавном се користи за потребе индивидуалних пољопривредника.

Прво кошење се реализује углавном у мају, а друго у јулу, но тачан датума кошења тешко је унапред прогнозирати. Након кошења следи период сушења покошене траве, често балирања и одношења, те складиштења. У неким случајевима након прве или друге косидбе на покошеним површинама се напаса стока. Овакав начин коришћења ливада ће се примењивати и у наредном периоду.

Узгој рибе у рибњацима

Под рибњацима на заштићеном подручју подразумевају се одржавани водени системи за производњу рибе изграђени подизањем насипа око будућих језера или модификацијом постојећих водених станишта.

Тренутно је на подручју Потамишја тринаест рибњачких комплекса укупне површине 3110 ha, с тим да површина реално може да буде и већа уколико се узму у обзир све површине које служе рибњачкој производњи. Од наведеног, десет рибњачких комплекса, површине око 2618 ha налази се у заштићеном подручју, док су три рибњачка комплекса, површине око 492 ha, у заштитној зони. Рибњацима се управља на полуинтензиван начин.

Развој подручја посебне намене подразумева забрану градње нових и проширење постојећих рибњака. Потребно је ускладити активности на управљању постојећим рибњацима са циљевима заштите подручја. Мере очувања и унапређења заштићеног подручја подразумевају спречавање доспевања алохтоних и инвазивних врста риба из рибњака током испуштања воде у водоток за време излова рибе, изградњом и/или постављањем решеткастих преграда и/или других физичких баријера, као и усклађивање осталих активности на управљању рибњацима са циљевима заштите подручја.

Рекреативни риболов

У складу са Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 128/14) на територији реке Тамиш проглашено је рибарско подручје, које користи Риболовачки савез Војводине Д.О.О. Програмом управљања рибарским подручјем се регулише заштита и одрживо коришћење риба као ресурса и природног богатства. Овај документ регулише и рад рибочуварске службе, која врши контролу риболоваца и продају риболовачких дозвола. На реци Тамиш, није дозвољен привредни риболов.

Услови за спортски и рекреативни риболов на овој реци су веома повољни, па у будућности треба форсирати развој ове делатности, пре свега градњом инфраструктуре (прилазних стаза и уређених места за пецање), затим систематичним перманентним изловом штетних алохтоних врста риба и порибљавањем племенитим аутохтоним врстама, као што су смуђ, лињак, златни караш, црвенперка исл. које су данас доста ретке, па их је неопходно плански реинтродуковати.

4.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ

Шумарство

Постојеће привредне активности у заштићеном подручју ускладити са мерама заштите природних вредности. Планирање газдовања шумама укључује мултисекторски приступ кроз сарадњу сектора заштите природе и шумарства. У том смислу је потребно:

- изабрати врсте дрвећа у складу са биоэколошким условима станишта;
- форсирати мешовите састојине ради обезбеђивања биолошке стабилности;
- узгојно-структурне облике ускладити са особинама врста дрвећа и станишта на коме се налазе.

Лов

На простору ловишта која се налазе у обухвату Просторног плана, потребно је планским мерама побољшати услове станишта, заштитити ретке и угрожене врсте ловне и неловне фауне и достићи економски капацитет ловишта добром прогнозом динамике развоја популације дивљачи. Са мерама заштите природе ускладити начин ловног газдовања. Ради развоја и унапређења ловног туризма, повећати квалитет услова и услуге на ловним површинама, на нивоу који одговара захтевима ловно-туристичке клијентеле.

Заштита и гајење дивљачи, уређивање и одржавање ловишта, лов и коришћење уловљене дивљачи и њених делова вршити на основу ловних основа и осталих планских докумената према Закону о дивљачи и ловству.

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА

5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Основно планско опредељење у домену путне инфраструктуре у обухвату Просторног плана је побољшање капацитетних могућности предметних државних путева, безбедности и нивоа саобраћајне услуге (ДП бр.129/Р-110, бр.130/М-24, бр.131/Р-124, бр.308/Р-123, бр.309/Р-123.2, бр.13/М-24.1 и бр.18/М-7.1)¹⁴, као основних путних капацитета, који ће нудити виши ниво комфора и бољу повезаност овог простора са окружењем.

Предметни државни путеви такође ће у наредном периоду, поред своје основне функције у међурегионалном и међуопштинском повезивању, преузети и значајан део у обезбеђивању саобраћајне доступности локалитетима у оквиру Предела изузетних одлика (ПИО) „Потамишје“.

Примарни задатак у развоју саобраћајне инфраструктуре није изградња нове мреже саобраћајница, већ првенствено подизање квалитета и модернизација постојеће мреже.

У будућем развоју саобраћаја се мора посебно инсистирати на модернизацији/изградњи путних праваца државне путне мреже, као и општинске путне мреже (општински путеви локалних самоуправа у обухвату ПИО „Потамишје“).

Планска решења у домену друмског саобраћаја су и задржавање свих саобраћајних капацитета најнижег хијерархијског нивоа (атарски и други приступни путеви) уз потребу реконструкције и уклапања у нове функционално-саобраћајне матрице овог простора и окружења.

Овакав принцип уређења саобраћајница у оквиру обухвата Просторног плана утицаће на формирање нове јединствене саобраћајне мреже, која ће у потпуности побољшати везе у зони изузетних одлика са насељима, окружењем, садашњим и планираним туристичким локалитетима.

Мрежа приступних путева, осим основне функције, врло је значајна и у функцији обезбеђења приступа у потенцијално ванредним, непредвиђеним и акцидентним ситуацијама. С обзиром на специфичност и „осетљивост“ оваквих предела, ова функција се намеће као једна од најважнијих.

Овим Просторним планом даје се могућност реализације приступних саобраћајница (атарских / некатегорисаних путева) у коридорима, са коловозним засторима који нису само земљани већ се могу стабилисати различитим материјалима. Некатегорисани путеви са стабилисаним застором ће имати полиномне функције: примарну-омогућавање функције приступа до парцела пољопривредног земљишта, секундарну-обезбеђење приступа до микролокалитета у оквиру ПИО „Потамишје“, терцијарну-омогућавање саобраћаја пољопривредних машина (релокација пољопривредних машина са категорисаних путева) и путничког саобраћаја ниског интензитета између насеља.

---

¹⁴ Донета је Уредба о категоризацији државних путева у складу са тим некадашњи: М-7.1 је ДП I6 реда бр.18; М-24.1 је ДП I6 реда бр.13; Р-110 је ДП Iа реда бр.129; деоница М-24 је ДП Iа реда бр.130; Р-124 је ДП Iа реда бр.131; Р-123 је ДП I16 реда бр.308; Р-123.2 је ДП I16 реда бр.309.

Путеви са стабилисаним застором посебно су значајни и у случајевима немогућности саобраћајног приступа категорисаном путном мрежом, као и у акцидентним ситуацијама (пожари, еколошке катастрофе и слично). Основни захтеви који би се морали испунити приликом перспективног формирања оваквих саобраћајница су: смањење трајекторија путовања, смањење експлоатационих трошкова и избегавање значајнијих неповољних утицаја на одрживи развој и осетљивост простора.

Планска решења железничког саобраћаја такође се заснивају на усвојеним планским и стратешким документима (ППРС, РПП АПВ, ПП општина: Опово, Ковачице, Сечањ и града Зрењанина, Стратегија развоја саобраћаја РС), што подразумева задржавање постојећих пруга у оквиру утврђених коридора и побољшање експлоатационих параметара реконструктивним мерама и изградњом. Реконструкцијом, односно изградњом пружних капацитета знатно ће се побољшати експлоатациони параметри (повећање носивости и експлоатационе брзине), железница ће се приближити захтеваном европском нивоу превозне услуге и створиће се основни услови за интеграцију са осталим видовима саобраћаја (транспорт путника: возила-вагони-пловила).

Неопходна је ревитализација и модернизација целокупног система, чиме ће се повећати безбедност, ефикасност и економичност. Експлоатационе брзине су данас неприхватљиво ниске ($V_e = 40 \text{ km/h}$), услед чега потенцијални корисници железнице радије бирају друга средства превоза.

Планска решења водног саобраћаја не подразумевају само коришћење канала из ОКМ ХС ДТД (деоница канала Банатска Паланка - Нови Бечеј) као пловног пута у функцији предела „Потамишја“, већ подразумевају првенствено коришћење ових водотока (канал Банатска Паланка - Нови Бечеј, река Тамиш) кроз водни режим обухваћеног подручја.

Ваздушни саобраћај (јавни путнички и карго превоз као и спортско-туристички превоз) у зони предела изузетних одлика је заступљен преко спортског аеродрома Зрењанин - Ечка. У планским документима вишег реда који обухватају ширу зону овог подручја није предвиђено успостављање нових капацитета ваздушног саобраћаја.

У наредном периоду ваздушни саобраћај ће се одвијати преко постојећег аеродрома Зрењанин - Ечка (спортски и туристички превоз) и аеродрома „Никола Тесла“ у Београду (јавни путнички и карго превоз).

План развоја немоторног саобраћаја на простору обухвата Просторног плана (и у посебној намени) подразумева формирање и развој капацитета немоторних-пешачко-бициклических кретања кроз дефинисање коридора пешачких и бициклических стаза унутар и ван насеља и локалитета: регионалних (бициклическа стаза уз канал ОКМ ХС ДТД Банатска Паланка - Нови Бечеј, уз реку Тамиш) и локалних бициклических стаза. Међунасељско бициклическо повезивање, као могућност, такође је једна од важних функција немоторног саобраћаја, чија реализација ће зависти искључиво од могућности обезбеђења средстава (за пројектовање и изградњу). Немоторна кретања, као најважнија и еколошки најприхватљивија, доприносе смањењу негативних утицаја саобраћаја на животну средину и афирмишу природне, туристичке локалитете заштићених подручја, што је и препорука која произилази из Атинске повеље ESU¹⁵ (1998. и 2003.).

5.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Развој водне и комуналне инфраструктуре на подручју посебне намене заснивати на успостављању интегралних регионалних вишенаменских система за уређење, коришћење и заштиту вода. Предвиђено је уређење простора и радови којима се неће ометати функционалност и редовно одржавање водних објеката: објеката I одбрамбене линије за одбрану од великих вода, објеката хидросистема „ХС ДТД“, објеката хидромелиорационих система, као ни рад црпних станица у задатом режиму, а све у складу са Законом о водама и Општим и Оперативним планом за одбрану од поплава. Обезбедити одговарајуће услове за ревитализацију и даље одржавање оптималног водног режима у заштићеним подручјима, а у смислу комуналне опремљености простора обезбедити квалитетно водоснабдевање, уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања и расипања.

---

¹⁵ Атинска повеља ESU (Европски савет урбаниста) из 1998. године и Нова Атинска повеља из 2003. године.

Водни објекти за уређење водотока и за заштиту од поплава, ерозија и бујица

У обухвату Просторног плана или његовој непосредној близини налазе се следећи водни објекти од ширег значаја за заштиту од штетног дејства вода (Наредба о утврђивању оперативног плана за одбрану од поплава за 2018. годину („Службени гласник РС”, број 15/18):

1. Леви насип уз Брзаву, од државне границе до ушћа канал Хс ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј (Хс ДТД), 20.07 km – водна јединица „Јужни Банат - Вршац”;
2. Десни насип уз Брзаву, од границе до ушћа канал Хс ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј (Хс ДТД), 16.30 km – водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
3. Десни насип уз Тамиш, од државне границе до Сечња, 16.30 km - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
4. Десни насип уз Тамиш, од Сечња до ушћа канал Хс ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј (Хс ДТД), 13.37 km - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
5. Леви насип уз Тамиш, од државне границе до Сечња, 14.23 km - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
6. Леви насип уз Тамиш, од Сечња до уставе Томашевац, 17.74 km - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
7. Гранични насип Јаша Томић – Крајишник, 2.87 km - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
8. Гранични насип 11.32 km – поред Бирде, од државне границе до Брзаве и поред Ланке - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
9. Устава Томашевац на Тамишу - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
10. Устава Ботош – на каналу Хс ДТД Банатска Паланка-Нови Бечеј - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
11. Десни насип уз Карашац, од ушћа у Дунав до Ченте, 3.53 km - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
12. Устава Чента на ушћу Карашца у Дунав - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
13. Део левог насипа уз Дунав, од ушћа Карашца ка ушћу Тисе - водна јединица „Средњи Банат - Зрењанин”;
14. Линија одбране (високи терен, насипи и уставе) на левој обали Тамиша, од Уздина до Сефкерина (17.58 km насипа на десет деоница) – водна јединица „Тамиш-Дунав – Панчево”.

Заштиту од вода треба посматрати и анализирати у складу са коришћењем вода, уз поштовање Закона о водама. Да би се то постигло, заштита од штетног дејства вода захтева спровођење следећих поступака:

- уређење водотока и заштита од поплава;
- одводњавање пољопривредног земљишта;
- заштита од ерозије и бујица;
- канализација насеља и индустрије.

Заштита од ерозије и бујица

Подручје АП Војводине није изразито бујично и еродибилно, али се и на њему испољавају знатне и разноврсне неповољне последице које изазивају ерозије и бујични токови. На територији Војводине су присутни практично сви видови ерозије, при чему се кишни периоди, у којима се јавља водна ерозија, смењују са сушним и ветровитим периодима у којима преовлађује еолска ерозија. То је заправо комбинација ерозионих процеса који се развијају под дејством природних чинилаца, са процесима убрзане (ексцесивне) ерозије који се развијају под утицајем антропогенних фактора.

Антиерозиону заштиту и уређење сливова спроводити као део мера интегралног коришћења и уређења простора. Обим радова на антиерозионој заштити интензивирати, ради остваривања више задатака: заштите простора од деградације, заштите пољопривредног земљишта, заштите насеља и инфраструктурних система од бујица, док је у водопривреди циљ тих мера благовремена заштита водних објеката од засипања наносом.

Дефинисано стање ерозије (водне и еолске) и бујичности токова на овом подручју указује на потребу извођења одређеног обима радова за заштиту од ерозије и уређење бујичних токова. Предвиђени радови имају за задатак санацију ерозије и уређење бујичних токова, а подразумевају изградњу заштитних објеката, укључујући и биолошке радове (подизање и одржавање заштитне вегетације). Мерама за заштиту од ерозије и бујица сматрају се и разне забране или ограничења права коришћења земљишта. С обзиром да су распрострањени процеси еолске ерозије, потребни су и радови за санацију овог вида ерозије који има директан и посредан утицај на водотокове и каналску мрежу.

Генерална прогноза вероватног будућег интензитета ерозије могућа је само на основу претпоставке да на сливу неће бити значајније промене антропогеног утицаја (сеча шума већег обима) или значајнијих климатских промена. Смањивање интензитета ерозије догодиће се само након спровођења радова и мера за антиерозионо уређење. Ефекти таквих радова могу се осетити тек након десет и више година од момента изградње објекта или завођења мера.

У пракси се за санацију, према интензитету ерозије и бујичности, користе две инвестиционе групе радова и административне мере које су неинвестиционе. Сви ти радови и мере су саставни део комплексног антиерозионог уређења слива. Две основне групе инвестиционих радова су радови у коритима бујичних токова и радови на санацији ерозије у сливу. Радови у бујичним коритима су објекти за уређење бујица, док су радови у сливу објекти биолошке заштите од ерозије. Обе врсте радова су неопходне и међусобно допуњујуће, са мноштвом различитих типова објекта, конструктивних решења и захвата.

Поред радова у кориту и сливу потребно је поштовање законских мера за антиерозионо газдовање земљиштем, чији је утицај на смањење интензитета ерозије веома велики и не сме се занемарити.

С обзиром да је задатак свих радова и мера за уређење бујичних токова и заштиту од ерозије, остваривање што комплементарнијих ефеката, одабрана је концепција решења која то омогућава- „комплексно антиерозионо уређење“. Ова концепција обухвата широк спектар радова за уређење бујичних токова, те радова за заштиту од ерозије и увођење потребних законских мера за антиерозионо газдовање земљиштем.

У оквиру групе радова за уређење бујичних токова примењују се најразличитији типови објекта, чији избор зависи од карактеристика бујичног тока, а основни задатак им је задржавање кретања наноса и консолидација корита бујичних токова. Под биолошким и биотехничким радовима се подразумевају сви радови који директно, биолошким средствима (пошумљавање и затрављивање) и у комбинацији са мањим техничким радовима, доводе до санације ерозионих процеса.

Обнављање природне вегетације око пољопривредног земљишта у форми дрвореда, живица, живих ограда омогућује умањење снаге ветра. Ипак, ова екосистемска услуга не долази до изражаја управо због недостатка јасне политике реализације пројекта спречавања еолске ерозије.

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода-одводњавање

Решење одвођења вишка воде са мелиорационог подручја преко црпних станица и/или гравитационо у Дунав, претпоставља коришћење постојеће каналске мреже за одводњавање, респектујући одржавање у њој толерантно максималних нивоа воде. Системи главних канала и каналске мреже нижег реда диспозиционо су непромењени и остају као основно решење за прихватање вишка воде од падавина са парцела, уз истовремено регулисање нивоа подземних вода на угроженим површинама.

Обавеза водопривреде је да врши редовно одржавање канала, да врши измуљење корита и канала и депонује муљ у касетама на обали канала, да врши одржавање насипа механизацијом, коси траву, сече шибље, осигурава обалу, одржава инспекционе стазе и др.

С обзиром да највећи водотоци и даље теку природним коритом уз очуване инундације, најзначајније је очувати природну вегетацију и плавни карактер станишта поред водотока. Од њиховог очувања зависи проходност и континуитет ових еколошких коридора од међународног значаја.

Каналска мрежа се налази у оперативном плану одбране од унутрашњих вода и подлеже редовном одржавању. Радови на одржавању подразумевају:

- измуљавање канала;
- разастирање;
- разастирање депонија;
- уклањање вегетације из канала машинским и ручним путем;
- измуљавање биљних остатака са транспортом на депонију;
- хемијско третирање трске и корова итд.

Сви наведени канали пролазе кроз подручје посебне намене тако да по свим нормативима за редовно одржавање, одводњавање и заштиту од поплаве унутрашњих вода морају бити редовно измуљавани (од муља и од биљне вегетације). Такође, морају бити и третирани хемијским путем, применом хербицида, да би систем за одводњавање био у функцији. Веома је битно нагласити да

за одржавање поменутих канала, у смислу одбране од поплаве од унутрашњих вода, а нарочито у гравитационом систему одводњавања, не смеју постојати препреке или успори који би реметили несметано функционисање водног система.

Дуж обала водотока/мелиорационих канала мора се обезбедити стално проходна и стабилна радно-инспекцијска стаза ширине минимум 5 m у грађевинском подручју, односно 10 m у ванграђевинском подручју, за пролаз и рад механизације која одржава канал. У овом појасу није дозвољена изградња надземних објеката (зграде, шахтови, вентили, садња дрвећа, постављање ограда и сл.).

Водни објекти за коришћење вода

Планско решење снабдевања водом у границама планираних локалитета, засновано је на захватању воде за пиће индивидуално, путем бушених бунара.

Водни објекти за коришћење су и водни објекти за производњу хидроелектричне енергије и друге намене - бране са акумулацијама, доводни и одводни канали и уређаји који им припадају. Коришћење хидроенергетског потенцијала у равничарским пределима, као што је Војводина, до скоро није налазило своје место осим ретких изузетака. Основна карактеристика подручја Војводине је да кроз њега протичу велике количине воде, али је могућност концентрације падова мала, а то је први услов за коришћење хидро потенцијала. У равничарским пределима првенствено се користе постојећи хидросистеми на којима се дограђују хидроелектране, а код изградње нових, вишенаменских хидросистема, проучавање и евалуација могућности коришћења хидро енергије постало је обавезно.

На највећем броју малих хидроелектрана се предвиђа примена цевних пропелерних „С“ турбина, са извученим генератором и мултипликатором броја обртаја. Предвиђа се примена типских агрегата, где год је то могуће, с тим што би се мењао број активних агрегата у зависности од инсталисаног протока.

Планирана хидроелектрана Опово спада у групу тзв. „малих хидроелектрана“ (снаге од 0,1 MW до 15 MW) које би се доградиле уз постојеће водне степенице на хидросистему Дунав-Тиса-Дунав, које су већ изграђене. Основна карактеристика ове категорије је да је коришћење хидроенергетског потенцијала секундарна функција система, док су примарне функције регионално снабдевање водом, заштита вода, пловидба и др., а користиће се постојећи објекти (уставе), који ће се реконструисати пре уградње агрегата.

Табела 28. Основни хидроенергетски параметри планиране ХЕ „Опово“

Р. бр.	Назив хидроелектране	Инсталисани проток Q (m ³ /s)	Опсег падова			Број агрегата	Инсталисана снага (kW)	Годишња производња (MWh)
			X _{мин} (m)	X _{ном} (m)	X _{мак} (m)			
1.	Опово	10	2.0	3.0	3.5	1	280	900

Локација ове електране је предвиђена код уставе „Опово“, где би се вода упуштала кроз турбину уместо кроз уставу, јер је на располагању пад од 2,0 m до 3,5 m.

У обухвату Просторног плана планирана је мала хидроелектрана „Томашевац“ на изграђеном водопривредном објекту (устава „Томашевац“) са следећим параметрима:

Табела 29. Параметри хидроелектране „Томашевац“

Р. бр.	Назив хидроелектране	Инсталисани проток Q (m ³ /s)	Опсег падова			Број агрегата	Инсталисана снага (kW)	Годишња производња (MWh)
			X _{мин} (m)	X _{ном} (m)	X _{мак} (m)			
1.	Томашевац	30	1.5	2.0	2.5	1	240	750

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Површинске воде, природни и вештачки водотокови, изложени су перманентној деградацији упуштањем отпадних индустријских и насељских вода. Зато се ове отпадне воде морају прихватити и одвести до реципијента. На простору у обухвату Просторног плана, развијаће се сепарациони канализациони системи којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно сувишне атмосферске отпадне воде и системи за пречишћене технолошке воде.

Основни задатак канализационог система је потпуна хидротехничка санитација урбаних простора. Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу ван територије све отпадне воде формиране при употреби и коришћењу. Канализациони системи су у врло уској вези са водоснабдевањем и представљају функционалну и органску целину са њим. Због тога се канализациони системи морају развијати упоредо са развојем система водоснабдевања.

Плановима развоја се предвиђа да сва насеља са оптерећењем комуналних или заједничких индустријских и домаћих отпадних вода већих од 5.000 ЕС (еквивалентних становника) морају да изграде постројења за биолошки третман у предвиђеном року.

Туристички локалитети и центри ће проблем одвођења отпадних вода решавати преко компактних мини-уређаја за биолошко пречишћавање, или ће се отпадне воде евакуисати у водонепропусне септичке јаме које ће се периодично празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежне комуналне организације, а садржај одвозити на депонију.

Према условима за заштиту природе, избор локације и уређење простора пречистача отпадних вода треба спровести тако да се обезбеди очување карактеристика хидролошког режима које су значајне за функционалност заштићених подручја.

Систем за пречишћавање отпадних вода насеља лоцирати изван подручја под заштитом и ван станишта заштићених и строго заштићених врста.

Крајњи реципијент за упуштање пречишћеног ефлуента, такође мора бити ван подручја под заштитом, а канал који представља везу између пречистача и реципијента мора имати транзитну улогу.

У складу са чланом 16. Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12), испуштање отпадних вода након спроведеног пречишћавања не сме погоршати квалитет реципијента.

Санитација планираних локалитета ван грађевинских подручја насеља обављаће се по принципима руралне санитације, са одвођењем отпадних вода у индивидуалне или групне водонепропусне објекте и у комбинацији са секундарним биолошким пречишћавањем.

Атмосферску канализацију конципирати за меродавне услове (временски пресек, урбанизованост простора, рачунска киша итд.), а етапно реализовати тако да се изграђено рационално уклапа у будуће решење.

5.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

5.3.1. Електроенергетска инфраструктура

Електроенергетска мреже од значаја за обезбеђење напајања електричном енергијом планског подручја ће се развијати према потреби развоја конзума, уз благовремено и планско опремање мреже и у циљу укупног смањења негативних утицаја енергетских објеката на животну средину, што ће имати позитиван утицај на подручје посебне намене.

Стратегијом преласка са четворонапонске (110, 35, 10 и 0,4 kV) трансформације на тронапонску (110, 20 и 0,4 kV) трансформацију, неопходно је извршити адаптацију целокупне средњенапонске мреже и дистрибутивних трафостаница (ТС) у насељима и међумесних водова за 20 kV напон. У дистрибутивном систему електричне енергије (ДСЕЕ) у обухвату Просторног плана, планира се постепено гашење 35 kV и 10 kV напонског нивоа. У том циљу се планира адаптација и реконструкција постојећих објеката ДСЕЕ ради прилагођавања за рад под 20 kV напоном.

У складу са наведеним, ТС 35/x kV се гаше и на њиховим местима се планира изградња расклопних постројења са или без енергетских трансформатора и увођења у систем даљинског надзора и управљања.

Стратегијом преласка са четворонапонске (110, 35, 10 и 0,4 kV) трансформације на тронапонску (110, 20 и 0,4 kV) трансформацију, адаптира се целокупна средњенапонска 10 kV мрежа, ТС 35/x и 10/0,4 за 20 kV напон.

ТС 35/20/10 kV „Томашевац“ и ТС 35/20/10kV „Бока“ би након адаптације постале ТС 35/20 kV „Томашевац“ и 35/20 kV „Бока“ и коначно РП 20kV „Бока“.

У дугорочном плану је изградња друге етапе далековода 110 kV „Зрењанин 2“ - ТС 35(110)/20 kV „Перлез“, која је у надлежности „Електро mreжа Србије“, након које би се створили предуслови за другу етапу ТС 35(110)/20 kV „Перлез“, а то је ТС 110/20 kV „Перлез“.

Постојећи далеководи 35 kV ће се након тога уз ревитализацију користити као међумесни далеководи 20 kV.

У циљу резервирања испада међумесних далековода 20 kV, односно 10 kV, као и при редовним годишњим ремонтима ТС 110/35 kV и ТС 110/20 kV, потребно је у што већој мери повезати конзуме суседних ТС 110/x kV новим међумесним 20 kV водовима. Побољшање резервирања напајања појединих насељених места планира се изградњом повезних међумесних 20 kV водова између предметних и околних насеља. Од повезних водова је за сада планиран далековод Конак - Стари Лец (чија је електродистрибутивна мрежа у надлежности оператора ЕПС Дистрибуција ЕД „Панчево“). Напајањем нових потрошача који се налазе на локацијама између двају насељених места решаваће се изградњом међумесног далековода, којим би се истовремено извршило повезивање средњенапонских мрежа тих насеља, под условом да се спроводи планирано пребацивање мреже свих насеља на напајање напоном 20 kV.

На објектима ДСЕЕ, значајним за обезбеђење напајања планског подручја електричном енергијом, ће се вршити радови на одржавању адаптацији и реконструкцији, у циљу очувања поузданог и сигурног напајања конзумног подручја, увођења у систем даљинског управљања, промене назначеног напона, као и ради повећања капацитета ДСЕЕ због потреба постојећих и нових корисника ДСЕЕ. Наведени радови подразумевају: замену проводника код надземних и подземних водова, са или без повећања пресека, замену изолације код надземних водова, замену надземних водова кабловским водовима, замену голих проводника надземних водова СКС-ом, замену трансформатора у трафостаницама исте или веће снаге, уградња нових трансформатора поред постојећих у трафостаницама, замена опреме у расклопним постројењима трафостаница, доградња расклопних постројења у трафостаницама, замена постојећих префабрикованих постројења у трафостаницама новим, са или без повећања капацитета, постављање антенских стубова за потребе система даљинског надзора и управљања висине до 30 m, уклањање опреме и сл. Даљи планови развоја средњенапонске и нисконапонске електродистрибутивне мреже у насељима подручја ће зависити од даљег развоја насеља.

Средњенапонски водови ће се градити као подземни кабловски и надземни водови на бетонским и гвоздено-решеткастим стубовима, са голим проводницима на висећим изолаторима или СКС-ом.

У рову са подземним водовима и на стубовима надземних водова планирају се и оптички водови.

Трафостанице 10(20)/0,4 kV се планирају као засебни објекти – монтажно-бетонске (МБТС) и компактне, првенствено намењене за примену у кабловској-подземној средњенапонској и нисконапонској мрежи и стубне, првенствено намењене за примену у надземној средњенапонској и нисконапонској мрежи. Изградња стубних трафостаница се дозвољава само у склопу надземне мреже. Нисконапонски водови се граде као надземни и подземни. Надземни водови се граде на бетонским и гвозденорешеткастим стубовима са голим проводницима или СКС-ом, а подземни водови се граде кабловима.

Заштиту објеката од атмосферског пражњења извести у складу са Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења („Службени лист СРЈ“, број 11/96).

Према Плану развоја преносног система електричне енергије, планирана је изградња 220 kV за прикључење ветропарка у Ковачици на ДВ 220 kV бр.254 ТС Панчево 2 - ТС Зрењанин 2.

5.3.2. Термоенергетска инфраструктура

Нафтно поље „Бока“ наставиће са даљом експлоатацијом нафте. Проширење експлоатационог поља и експлоатација нафте дозвољена је и у посебној намени простора, осим у оквиру просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, а у складу са уредбама о заштити, позитивном законском регулативом и посебним условима надлежне институције за заштиту природе.

У обухвату Просторног плана налазе се планирани инфраструктурни коридори магистралног гасовода „граница Бугарске-граница Мађарске“ и инфраструктурни коридор система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш), за које уређена одговарајућа планска документација, која дефинише трасе, заштитне зоне и правила уређења и грађења за ове планиране инфраструктурне објекте и који су имплементирани у овај Просторни план. Такође, планирано је да коридор транспортног гасовода ПСГ Итебеј – Београд - југ (пречник гасовода DN600) пролази кроз подручје обухвата Просторног плана. За њега је планирана израда просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора.

Потрошачи топлотне енергије, као енергент за производњу исте, могу користити електричну енергију, чврста и течна горива (дрво, пелет, лако лож-уље), био гас, ТНГ (течни нафтни гас) и природни гас. С обзиром на осетљивост овог заштићеног подручја треба напоменути да је природни гас еколошки најчистије фосилно гориво.

Постојећа дистрибутивна гасоводна мрежа на простору посебне намене, својим положајем и пројектованим капацитетима пружа могућност даљег развоја и проширења у циљу снабдевања потенцијалних потрошача на овом простору. Нови потрошачи природног гаса прикључиће се на постојећу дистрибутивну гасоводну мрежу према условима и сагласности од надлежног дистрибутера за гас.

5.3.3. Обновљиви извори енергије

У оквиру посебне намене могуће је коришћење обновљивих извора енергије за производњу електричне и топлотне енергије: соларне енергије (постављање соларних панела на постојеће и планиране објекте), хидрогеотермалне енергије, биомасе и биогаса, а у складу са условима заштите природе, ради снабдевања енергијом појединачних локалитета.

5.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Електронска комуникациона мрежа, која је у функцији развоја предметног подручја, ће се развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса. То подразумева и потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС), уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Развој фиксне комуникациона мреже подразумева:

- равномеран развој на целом подручју;
- потпуну замену аналогних система комуникација и старијих дигиталних новим системима у складу са технологијом развоја истих, а капацитете обезбедити у складу са растућим потребама;
- реконструкцију постојеће електронске комуникационе мреже на свим нивоима;
- употребу оптичких каблова као медиј преноса где год је то могуће;
- транспорт у нижим равнима мреже засниван искључиво на оптичким кабловима;
- реконструисање постојеће приступне мреже код које би се употреба бакарних каблова максимално скратила, а значајно повећао удео оптичких каблова и могућност бежичног приступа;
- доградњу постојеће мреже да би се постигла потпуна покривеност територије и омогућило увођење свих нових услуга;
- увођења широкопојасне мреже у фиксну телефонију;
- равномеран развој широкопојасне мреже за коришћење универзалних услуга;
- у циљу обезбеђивања нових услуга, приступну мрежу градити довођењем оптичке мреже што ближе корисницима, применом приступних претплатничких концентратора и различитих бежичних (wireless) технологија (нпр. WiMAX, WiFi и др.);
- увођење полагање каблова у микро ров, чиме се убрзава изградња и трошкови смањују;
- дигитализација емисионих система, повезивање емисионе станице међусобно и поред радио-релејних система с центрима дистрибуције програма и оптичким приводом на најближи кабл.

Међумесни електронски комуникациони каблови планирани су уз све постојеће и планиране путне и железничке коридоре. При планирању нових саобраћајних коридора планирати и полагање одговарајућих цеви у коридорима саобраћајница, за накнадно провлачење електронских комуникационих каблова.

Табела 30. Планирани међумесни оптички каблови на предметном подручју

Планирани међумесни оптички каблови на предметном подручју	
Ред.бр.	Релација
1.	Фаркаждин - Идвор
2.	МСАН Томашевац - Уздин
3.	Јарковац - Самош
4.	Бока - Шурјан
5.	Крајишник – Јаша Томић
6.	Приводни ОК за Рибњак „Свети Никола“
7.	Конак - Хајдучица

Заштита телекомуникационих коридора и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, радио-коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12).

Постојећи међумесни и међународни оптички каблови се налазе у полиетиленским (ПЕ) цевима у постојећим саобраћајним коридорима, већим делом положени директно у ров или у кабловској телекомуникационој (ТК) канализацији. У наредном планском периоду, због потреба за новим капацитетима, може се очекивати вишеструко полагање нових електронских комуникационих каблова у постојеће ПЕ цеви.

За све планиране садржаје у оквиру посебне намене, који изискују повезивање на постојећу електронску комуникациону мрежу, као и изградња нове електронске комуникационе мреже, ради обезбеђења телекомуникационог саобраћаја, планирана је дуж постојећих и планираних путних коридора.

У склопу децентрализације електронских комуникационих мрежа планира се постављање нових мултисервисних платформи и друге електронске комуникационе опреме у кабинетима у уличним коридорима и другим јавним површинама, као и постављање нових електронских комуникационих уређаја и проширење постојећих капацитета телекомуникационих оператера у објектима у власништву или закупу. Такође, планира се увођење оптичких каблова и у домен приступне мреже, у почетку повезивањем правних лица (бизнис претплатника) на оптичку мрежу, а касније и осталих претплатника у циљу потпуне дигитализације система и могућности пружања најквалитетнијих и најбржих услуга и различитих сервиса (говор, подаци, мултимедијални сервиси и сл.).

Оптички каблови се планирају и до радио-базних станица мобилне телефоније. У наредном планском периоду развој мобилних комуникација ће се заснивати на примени најсавременијих електронских комуникационих (ЕК) технологија, у циљу пружања најсавременијих услуга и сервиса, у складу са Еропским стандардима.

За потребе видео надзора на појединим локалитетима и система дигиталног даљинског надзора за рано откривање пожара, могу се постављати камере и на антенске стубове.

Због брзог развоја технологије мобилних комуникација, планиране радио-базне станице (РБС) дате су оријентационо са преферентним зонама пречника око 300 m, а тачне локације биће одређене када се укаже потреба за грађењем истих, уз поштовање услова за грађење дефинисаним овим Просторним планом.

До краја планског периода, постојећи и будући оператери мобилних комуникација ће инсталирати комутационо-управљачке центре, на локацијама које омогућавају оптимално повезивање са фиксном ЕК мрежом. На истом подручју радио-базне станице мобилних комуникација ће се градити у складу са плановима развоја оператера мобилних комуникација.

За међусобно повезивање комутационо-управљачких центара и радио-базних станица користиће се фиксна ЕК мрежа или радио релејне станице. Ове радио релејне станице (РРС) ће бити на локацијама радио-базних станица (РБС). Уређаји РБС и РРС биће инсталирани у постојећим објектима уз минималне адаптације, на крововима постојећих објеката, кровна контејнерска варијанта или на земљи (контејнерска варијанта).

Антене РБС и РРС ће бити монтиране на типским носачима који се фиксирају за постојеће грађевинске објекте или на посебним слободностојећим антенским стубовима који се могу градити у складу са режимима заштите.

Кабловски дистрибутивни систем је вишенаменски, широкопојасни ЕК систем намењен како дистрибуцији радио и ТВ сигнала, тако и пружању широкопојасних, интерактивних, двосмерних сервиса корисницима. Савремени кабловско-дистрибутивни систем (КДС) је комплексна целина, која подразумева коришћење најновијих технолошких решења у погледу опреме у станицама и дистрибутивним центрима, као и у погледу мреже.

У складу са постављеним циљевима, поштанска мрежа ће се развијати по следећој концепцији: стварање стабилне регулативе на тржишту поштански услуга, пружање универзалне поштанске услуге, развој тржишта поштанских услуга, развој и реструктурирање јавног поштанског оператера, развој поштанске мреже и капацитета, унапређивање квалитета поштанских услуга, сигурност и безбедност, стандардизација адресовања, тарифна политика.

6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

6.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стратешко опредељење развоја подручја посебне намене усмерено је на реализацију мера заштите у оквиру тростепеног режима заштите Предела изузетних одлика „Потамишје“ и његовој заштитној зони, услове коришћења осталих природних вредности, као и на санацију, заштиту и унапређење природних и радом створених вредности животне средине, уз очување изворности и идентитета овог подручја.

У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште) на простору посебне намене, предвиђене су одређене мере и активности, чијом реализацијом ће се посредно унапредити квалитет животне средине овог подручја. Поштовање режима заштите заштићеног подручја и осталих просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, унапређење комуналне опремљености простора и усклађивање различитих интересних потреба за уређењем, допринеће очувању и унапређењу услова за егзистенцију свих корисника у обухвату Просторног плана. То подразумева планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и обновљивих извора енергије са успостављањем интегралног система управљања и контроле животне средине путем мониторинга за ваздух, воду, земљиште и буку на подручју у обухвату Просторног плана, као и биомониторинга у самом заштићеном подручју.

На Рефералној карти бр. 3.2. Природни ресурси и заштита животне средине, приказани су природни ресурси планског подручја, зоне потенцијално негативних утицаја на животну средину и мере заштите.

Све јединице локалне самоуправе су у обавези да у складу са Законом о заштити животне средине донесу Програме заштите животне средине са акционим планом.

У циљу адекватног управљања комуналним отпадом и сточним лешевима, неопходно је придржавати се Стратегије управљања отпадом, регионалних планова управљања отпадом и важећих законских аката, који су везани за ову област. Нешкодљиво одлагање лешева животиња и других отпадака животињског порекла организује локална самоуправа са зоохигијенском службом у складу са Законом о ветеринарству, до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла, на начин који не представља ризик по људе и друге животиње или животну средину.

Радови у оквиру заштићеног подручја који нису забрањени, као и радови у његовој непосредној близини, подлежу обавезној изради Студије о процени утицаја на животну средину, полазећи од одредаба Закона о процени утицаја на животну средину. Одређеније услове, као правила реда и понашања корисника и посетилаца на заштићеном подручју, утврдиће Управљач посебним актом, а по претходно прибављеним условима и мишљењу Покрајинског завода за заштиту природе.

За планске документе у заштићеним природним добрима израђује се стратешка процена утицаја на животну средину.

За објекте на подручју заштићеног природног добра и у непосредној близини заштићеног добра, инвеститор је дужан да се обрати надлежном органу Захтевом за одређивање потребе израде студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о процени утицаја на животну средину.

У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште) на простору посебне намене, предвиђене су одређене мере и активности, чијом реализацијом ће се зауставити њихова даља деградација, а унапредиће се квалитет животне средине овог подручја.

У циљу заштите животне средине од загађења предвиђене су следеће мере:

- планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије;
- у заштићеном подручју препорука је оријентисати се на органску пољопривреду и елиминисати конвенционалну методу употребе хемијских средстава заштите биљака у производњи;
- успостављање система праћења и контроле нивоа загађености ваздуха, воде и земљишта, биомониторинга и мониторинга буке (уз главне саобраћајнице кроз насеља и радне садржаје);
- подизање квалитета и модернизација постојеће саобраћајне мреже;
- око инфраструктурних система неопходно је формирати заштитне коридоре у контексту заштите околине и становништва од потенцијалних негативних утицаја;
- адекватно одлагање комуналног отпада и сточних лешева у складу са Стратегијом управљања отпадом и важећим законским актима;
- евентуално вршење истраживања минералних сировина уз примену свих мера заштите животне средине у складу са Законом о рударству и условима Покрајинског Завода за заштиту природе;
- забрањена је негативна промене структуре земљишта, као и смањење биолошке активности земљишта;
- забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште;
- забрањено је неадекватно коришћење минералних и органских ђубрива, неадекватна примена средстава за заштиту биља и других препарата у пољопривредној производњи, као и неадекватно коришћење и уређење пољопривредног земљишта;
- особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом;
- вршити одржавање постојеће каналске мреже (чишћење канала од муља и растиња);
- формирање заштитног зеленила дуж еколошких коридора и саобраћајне инфраструктуре;
- након завршене експлоатације минералних сировина, у непосредном окружењу заштићеног природног добра, извршити санацију и рекултивацију земљишта, у складу са законским актима;
- санирати и рекултивисати дивље и несанитарне депоније у складу са Законом о заштити животне средине и Законом о управљању отпадом.

6.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА

6.2.1. Заштита од елементарних непогода

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на могуће природне и друге појаве које могу да угрозе здравље и животе људи или да проузрокују штету већег обима на простору за који се Просторни план ради, као и прописивање мера заштите за спречавање елементарних непогода или ублажавање њиховог дејства. Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, ерозије, поплава, метеоролошких појава (атмосферско пражњење, олујни ветрови, суша, атмосферске падавине - киша, град, снег) и пожара.

У складу са Законом о водама, Правилником о утврђивању методологије за израду прелиминарне процене ризика од поплава („Службени гласник РС”, број 1/12) и ЕУ директива о процени и управљању ризицима од поплава 2007/60/ЕЦ (О.Ј. ЕУ L288, 2007) извршена је прелиминарна процена ризика од поплава за територију Републике Србије и одређена су значајна поплавна подручја. Све наведене воде првог реда на подручју у обухвату плана су значајна поплавна подручја. Прелиминарну процену ризика израдило је Министарство. За овако одређена значајна поплавна подручја биће израђене карте угрожености и карте ризика од поплава, на основу којих ће бити донети Планови управљања ризицима од поплава. Ови планови обухватају и структурне мере, т.ј. планирање будућих објеката и радова на уређењу водотока ради смањења последица штетног деловања великих вода. Планску документацију урадити у складу са наведеним.

Настанак, обим и време трајања ванредних ситуација у већини случајева се не могу унапред предвидети, али се за извесне појаве на основу искустава, статистичких података и метода моделовања, а с обзиром на место појаве, може претпоставити да ће до њих доћи те се у том смислу планирају и спроводе конкретне мере заштите.

На основу сеизмолошких услова добијених од Републичког сеизмолошког завода, на посматраном подручју су утврђене регионалне вредности очекиваних максималних параметара осциловања тла на површини терена. У поступку просторног планирања потребно је користити параметре који су дати на карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година као мере ограничења употребе простора. При пројектовању и утврђивању врсте материјала за изградњу или реконструкцију објеката, обавезно је уважити могуће ефекте за наведене степене сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали, како би се максимално предупредиле могуће деформације објеката под сеизмичким дејством.

Инжењерско-геолошка истраживања се изводе у циљу израде инжењерско-геолошких карата, утврђивања стања, својстава и карактеристика стена и тла, утврђивања геотехничких особина тла за потребе планирања намене простора и погодности терена за изградњу, као и истраживања ради заштите животне средине. Резултат ових истраживања је и дефинисање инжењерско-геолошког хазарда и ризика (ерозија, одрони, слегање терена и сл.).

Без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите, настајање пожара који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити. Превентивне мере заштите обухватају планске мере заштите које се односе на планирање приступних путева, окретница и платоа одговарајућих карактеристика за потребе ватрогасних возила, планирање изворишта за снабдевање водом и капацитете водоводне мреже који обезбеђују довољне количине воде за гашење пожара, размак између објеката којим се спречава ширење пожара и сл.

Републички хидрометеоролошки завод Србије врши систематска метеоролошка и хидролошка мерења и осматрања у државној мрежи метеоролошких и хидролошких станица, израђује карте угрожености и карте ризика од метеоролошких елементарних непогода, а такође издаје и обавештења, најаве и упозорења о метеоролошким и хидролошким елементарним непогодама и катастрофама. Праћење метеоролошке и хидролошке ситуације нарочито је битно у погледу заштите живота људи и материјалних добара од деловања метеоролошких и хидролошких елементарних непогода и катастрофа.

6.2.2. Заштита од техничко-технолошких несрећа

Према подацима Министарства заштите животне средине, достављених за потребе израде Просторног плана, утврђено је да се у подручју обухвата не налазе севесо постројења/комплекси.

Приликом изградње нових севесо постројења/комплекса, а у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, као полазни основ за идентификацију повредивих објеката, потребно је разматрати удаљеност у радијусу од минимум 1000 m од граница севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне – зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса.

Због велике еколошке вредности ПИО „Потамишје“, у обухвату посебне намене забрањена је изградња севесо постројења односно комплекса.

У случају изградње нових севесо постројења у обухвату Просторног плана, а ван подручја посебне намене обавеза је да се у процес одлучивања о лоцирању нових севесо постројења односно комплекса поред инвеститора укључе сви надлежни органи и локално становништво, те да се размотре постојећи капацитети, као и услови и мере заштите дефинисане Просторним планом.

Ово је неопходно како би се избегао повећан ризик, последице великог удеса, избегао синергијски утицај са постојећим садржајима (нарочито са постојећим севесо постројењима ван обухвата Просторног плана), а све у циљу адекватног управљања безбедношћу од хемијског удеса.

6.3. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

За простор који је предмет израде Просторног плана, **нема посебних услова и захтева** за прилагођавање потребама одбране земље коју прописује надлежни орган.

7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

За потребе заштите, даљег развоја и презентације подручја Потамишја сагледано је шире подручје око Тамиша, исказано као подручје обухвата Просторног плана. Сагледане су слабости и снаге посматраног подручја, могућности и претње за његов даљи развој и на основу свега, као и података дефинисаних Студијом заштите, дефинисано је подручје посебне намене и подручје утицаја на посебну намену.

Подручје посебне намене је подручје ПИО „Потамишје“ - Просторним планом дефинише се граница подручја посебне намене ПИО „Потамишје“.

Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“ у највећем проценту чини пољопривредно земљиште, али обухвата и делове 14 грађевинских подручја насеља и у целости насеља Баранда, Бока, Идвор, Томашевац и Шурјан. Заштитна зона ПИО „Потамишје“ је Просторним планом преузета из Студије заштите и чини део Подручја утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“.

Биланс површина у наредним табелама је добијен графичким читавањем са Прегледне карте број 1. „Просторне целине и просторне подцелине подручја посебне намене“ и Рефералне карте број 1. „Посебна намена простора“.

Табела 31. Биланс површина просторних целина у обухвату Просторног плана

Ред. број	ПОДРУЧЈЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРОНОГ ПЛАНА	површина	
		ha	%
1.	Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“	23987,14	47,75
2.	Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“	26252,61	52,25
Σ	Укупна површина обухвата Просторног плана	50239,75	100,00

Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“, према могућностима или претњама за даљу заштиту и развој, **подељено је даље на две просторне подцелине:**

- Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ и
- ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја.

Табела 32. Биланс површина просторних целина у посебној намени ПИО „Потамишје“

Ред. број	ПОДРУЧЈЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ - ПИО „ПОТАМИШЈЕ“	површина	
		ha	%
1.	Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	12259,44	51,11
2.	ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја	11727,70	48,89
Σ	Укупна површина подручја посебне намене ПИО „Потамишје“	23987,14	100,00

Сагледавањем различитих воднорегимских карактеристика подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ **издвојене су просторне подцелине:**

- две у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“:
  - ✓ Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ (горњи део тока Тамиша са обострано изграђеним насипима) и
  - ✓ Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ (доњи део Тамиша у ПИО са широком инундационом равни);
- две у Просторној целини ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја:
  - ✓ Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша (подручје под мањим или већим утицајем површинских или подземних вода) и
  - ✓ Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја Тамиша (рибњази, мртваје).

Табела 33. Биланс површина просторних подцелина у просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

Ред. број	ПОДРУЧЈЕ ПРОСТОРОНЕ ЦЕЛИНЕ ТАМИШ СА ИНУНДАЦИОНИМ ПОДРУЧЈЕМ У ПИО „ПОТАМИШЈЕ“	површина	
		ha	%
1.	Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	2335,71	19,05
2.	Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	9923,73	80,95
Σ	Укупна површина подручја просторне целине Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“	12259,44	100,00

Табела 34. Биланс површина просторних подцелина у просторној целини ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја

Ред. број	ПОДРУЧЈЕ ПРОСТОРОНЕ ЦЕЛИНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“ ВАН ИНУНДАЦИОНОГ ПОДРУЧЈА	површина	
		ha	%
1.	Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша	9453,72	80,61
2.	Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја Тамиша	2273,98	19,39
Σ	Укупна површина подручја просторне целине ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја	11727,70	100,00

Табела 35. Биланс површина основних намена у посебној намени ПИО „Потамишје“

Ред. број	Намена земљишта	ПОДРУЧЈЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“							Површина подручја посебне намене ПИО „Потамишје“	
		општина / град							ha	%
		Зрењанин	Ковачица	Опово	Сечањ					
1.	Пољопривредно земљиште	831,99	551,12	71,07	9325,91	10780,09	44,94			
	Пашњак	267,97	362,54	26,96	4681,16	5338,63				
	Ливада	53,85	16,76	-	593,16	663,77				
	Трстик и мочвара	10,29	30,98	14,34	290,43	346,04				
	Површина за туризам спорт и рекреацију	-	-	2,68	-	2,68				
	Рибњак	416,84	-	-	558,65	975,49				
	Остало пољопривредно земљиште	83,04	140,84	27,09	3202,51	3453,48				
2.	Шумско земљиште	-	-	6,57	21,15	27,72	0,12			
	Шуме и шумско земљиште	-	-	6,57	21,15	27,72				
3.	Водно земљиште	5306,80	2419,21	2074,84	1761,77	11562,62	48,20			
	Река Тамиш	212,56	59,26	150,99	174,68	597,49				
	ОКМ ХС ДТД и Брава	8,13	-	0,24	2,84	11,21				
	Старо речно корито-бара	62,96	20,21	-	122,81	205,98				
	Канал	60,40	65,09	33,97	183,53	342,99				
	Пашњак у инундацији	1476,86	1142,96	248,97	104,23	2973,02				
	Ливада у инундацији	625,61	9,83	7,17	230,38	872,99				
	Трстик и мочвара у инундацији	460,66	93,43	0,91	30,72	585,72				
	Шуме у инундацији	1136,21	687,07	1538,92	306,25	3668,45				
	Рибњак у инундацији	148,52	-	-	-	148,52				
	Насип	28,19	-	8,38	257,06	293,63				
	Остало водно земљиште	1086,70	341,36	85,29	349,27	1862,62				
4.	Грађевинско земљиште	12,39	488,36	1015,53	100,43	1616,71	6,74			
	Насеље настало на старој економији	-	-	-	7,52	7,52				
	Чуварнице на водотоцима	-	-	-	0,13	0,13				
	Површина за туризам, спорт и рекреацију	-	-	3,20	3,91	7,11				
	Површина за производњу, складиштење и пословање	-	0,01	-	24,58	24,58				
	Рибњак	-	484,65	1008,92	-	1493,57				
	Површине за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру	12,39	3,70	3,41	64,29	83,80				
Σ	Површина подручја посебне намене ПИО „Потамишје“	6151,18	3458,69	3168,01	11209,26	23987,14	100,00			
	%	25,64	14,42	13,21	46,73	100,00				

Према подацима исказаним у претходној табели на основу графичког читавања, у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ највећа је заступљеност територије општине Сечањ са 46,73 %, а најмање територије општине Опово са 13,21 %.

Према подацима исказаним у претходној табели, у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ највећа је заступљеност водног земљишта са 48,2 %, а затим пољопривредног земљишта са 44,94 %.

Од пољопривредног земљишта највише су заступљени пашњаци са 22,26 %. Заједно са пашњацима у инундацији они чине 34,65 % подручја посебне намене.

Најмања је заступљеност шумског земљишта у подручју посебне намене са 0,12 %, али је, са шумама у инундационом подручју, шумовитост подручја посебне намене 15,41 %.

Грађевинско земљиште у обухвату Просторног плана је заступљено са око 6,74 %.

У току израде одговарајуће планске документације ради реализације планираних садржаја у подручју посебне намене, доћи ће до промене основних намена површина при редефинисању грађевинског земљишта на пољопривредном и водном земљишту, а за потребе дефинисања:

- површина за туризам, спорт и рекреацију и
- површина за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру.

Дефинисање грађевинског земљишта у границама ПИО ускладити са:

- забранама и ограничењима која су прописана режимима заштите, дефинисаним Студијом о заштити ПИО и
- према исказаним пројектима од општег интереса и националног значаја, чија је реализација могућа на заштићеном подручју у складу са Законом о заштити природе.

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

За обухват Просторног плана дају се правила употребе земљишта и правила уређења.

Подручје обухвата Просторног плана чине две просторне целине:

- Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“ и
- Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“.

За потребе очувања биодиверзитета простора, предеоног идентитета и препознатљивих природних и културних вредности за подручје посебне намене дефинише се посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора.

1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“

Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“ обухвата пространо поплавно подручје реке Тамиш у Републици Србији, од улаза у Србију код Јаше Томића, па до уставе код Опова.

Због извршених регулационих радова на посматраном подручју постоји различит водни режим, тако да се ово подручје посебне намене може поделити на две просторне целине:

- 1. Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ и**
- 2. ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша.**

Због различитих водних режима свака просторна целина се даље може поделити на по две подцелине.

Просторна целина Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ подељена је на две просторне подцелине:

- Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ и
- Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“.

Просторна целина ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша подељена је на две просторне подцелине и то:

- Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша;
- Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја Тамиша.

На графичком прилогу Прегледна карта број 1. „Просторне целине и просторне подцелине подручја посебне намене“, дат је просторни размештај просторних целина и подцелина подручја посебне намене.

За подручје посебне намене ПИО „Потамишје“ дају се правила уређења, а за Просторним планом дефинисана подручја и правила грађења.

За **Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“** дају се правила уређења за:

1. Директну примену Просторног плана;
2. Директну примену Просторног плана уз обавезну израду урбанистичког пројекта;
3. Обавезну израду одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом;
4. Примену планских докумената ЈЛС уз обавезну примену смерница и мера заштите утврђених Просторним планом за линијску саобраћајну инфраструктуру;
5. Примену просторних планова подручја посебне намене (ППППН) за посебну намену дефинисану тим ППППН, уз обавезну примену мера заштите утврђених Просторним планом;
6. Израду одговарајућег планског документа за линијску инфраструктуру од утицаја на посебну намену у складу са правилима уређења из Просторног плана;
7. Израду одговарајућег планског документа у складу са мерама заштите утврђеним Просторним планом;

а према Рефералној карти број 4. „Карта спровођења“.

За Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“ где је дефинисана директна примена Просторног плана, није дозвољена корекција основне намене израдом планских докумената јединица локалне самоуправе. За *„директну примену Просторног плана“* и *„директну примену Просторног плана уз обавезну израду урбанистичког пројекта“*, Просторним планом дефинисана су правила уређења и правила грађења.

За Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“ где је дефинисана:

- *„Обавезна израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом“*, Просторним планом дефинисана су правила уређења са мерама заштите и смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана. До израде наведених планова, примењиваће се правила грађења за намене дефинисане Просторним планом. Ове планове доноси ЈЛС по претходно прибављеној сагласности надлежног органа АП Војводине.
- *„Примену планских докумената ЈЛС уз обавезну примену смерница и мера заштите утврђених Просторним планом за линијску саобраћајну инфраструктуру“*: уз примену мера заштите утврђених Просторним планом примењују се правила уређења дефинисана плановима ЈЛС.
- *„Примена просторног плана подручја посебне намене (ППППН)“*: наведени ППППН примењују се само за посебну намену дефинисану тим плановима, уз обавезну примену мера заштите утврђених Просторним планом.
- *„Израда одговарајућег планског документа за линијску инфраструктуру од утицаја на посебну намену у складу са правилима уређења из Просторног плана“*: Просторним планом дата су правила уређења за израду одговарајућег планског документа. Положај подручја за израду планског документа је Просторним планом дат оквирно, а обухват плана дефинише се у складу са процедуром регулисаном Законом о планирању и изградњи.
- *„Израда одговарајућег планског документа у складу са мерама из Просторног плана“*: до израде одговарајућег планског документа примењиваће се правила уређења и грађења за намене дефинисане Просторним планом.

За Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“ Просторним планом дају се правила уређења по основним наменама простора тј, правила уређења за: пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште.

У случају неусаглашености катастарских парцела и делова катастарских парцела које се наводе са графичким прилогом, меродаван је графички прилог.

1.1.1. Правила уређења за пољопривредно земљиште у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“

Правила уређења у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ за пољопривредно земљиште дају се само за подручје Просторне целине ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја.

Пољопривредно земљиште у просторној целини ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја чине: пашњаци, ливаде, трстици - мочваре, површине за туризам, спорт и рекреацију на пољопривредном земљишту, рибњаци и остало пољопривредно земљиште.

Пољопривредно земљиште је намењено за примарну пољопривредну производњу, а користи се у складу са планираном наменом. На пољопривредном земљишту у подручју посебне намене забрањена је изградња нових рибњака.

У подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ Просторним планом је промењена намена дела грађевинског земљишта у пољопривредно земљиште. Промена је утврђена за део грађевинског земљишта које је као такво било дефинисано планским документима јединице локалне самоуправе, које није реализовано а за које су се променили услови за уређење и изградњу због утврђених мера заштите.

Катастарске парцеле које мењају намену из грађевинског земљишта, дефинисаног планском документацијом ЈЛС, у пољопривредно земљиште

- Катастарске парцеле у општини Сечањ које мењају намену из грађевинског земљишта, дефинисаног Просторним планом општине Сечањ, у пољопривредно земљиште су:
  - у КО Банатска Дубица: део катастарских парцела бр.: 953/12 и 953/15, које су дефинисане као грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља, Просторним планом мењају намену у пољопривредно земљиште - пашњак;
  - у КО Јарковац: катастарске парцеле бр. 1371/1 и 1367, које су дефинисане као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – планирана радна зона, Просторним планом мењају намену у пољопривредно земљиште – пашњак;
  - у КО Бока, цела катастарска парцела број 1449/2, која је дефинисана као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља - радна зона, Просторним планом мења намену у пољопривредно земљиште - пашњак;
  - у КО Јарковац: катастарске парцеле бр. 1367 и 1371/1, које су дефинисане као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – планирана радна зона, Просторним планом мењају намену у пољопривредно земљиште - пашњак;
  - у КО Нузина:
    - ✓ део катастарске парцеле број 1488/15, који је дефинисан као грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља, Просторним планом мења намену у пољопривредно земљиште – пашњак;
    - ✓ део катастарске парцеле број 1488/2, који је дефинисан као грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља, Просторним планом мења намену у пољопривредно земљиште – остало пољопривредно земљиште;
  - у КО Шурјан: део катастарске парцеле број 2558/1, који је дефинисан као грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља, Просторним планом мења намену у пољопривредно земљиште - остало пољопривредно земљиште;
  - у КО Шурјан: катастарска парцела број 382, која је дефинисана као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља - радна зона, Просторним планом мења намену у пољопривредно земљиште – пашњак.
- Катастарске парцеле у општини Ковачица које мењају намену из грађевинског земљишта, дефинисаног Просторним планом општине Ковачица, у пољопривредно земљиште су:
  - у КО Идвор:
    - ✓ катастарска парцела број 2244, која је дефинисана као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – радни комплекс, Просторним планом мења намену у пољопривредно земљиште – пашњак;
    - ✓ катастарска парцела број 2243, која је дефинисана као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – комплекс постројења за пречишћавање отпадних вода, Просторним планом мења намену у пољопривредно земљиште - пашњак.

Услови за уређење и изградњу на пољопривредном земљишту за појединачне намене

На пашњацима, ливадама, трстицима и мочварама:

- забрањена је изградња објеката високоградње осим у деловима заштићеног подручја где је то Просторним планом дефинисано као подручје планирано за даљу детаљну разраду;
- дозвољена је изградња само инфраструктурних мрежа и објеката у складу са Просторним планом, тачка „1.3. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката посебне и друге јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре“;
- за потребе презентације туристичких атрактивности дозвољено је постављање туристичке инфраструктуре, у складу са мерама заштите дефинисаних по режимима, а за потребе:
  - ✓ управљања, едукације, истраживања и презентације природног добра;
  - ✓ традиционалног коришћења природних ресурса;
  - ✓ промоције и гајења аутохтоних раса стоке.

Услови за уређење и изградњу за пољопривредно земљиште – пашњаци, ливаде, трстици и мочваре: директна примена Просторног плана према дефинисаним:

- урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
- мерама заштите.

На површинама дефинисаним као површина за туризам, спорт и рекреацију на пољопривредном земљишту услови за изградњу и уређење издају се на основу Плана детаљне регулације спортско рекреативног и туристичког комплекса Баранда-Опово („Општински службени гласник општине Опово“, број 10/18). За потребе редефинисања планских решења обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите дефинисаних Просторним планом.

На површинама дефинисаним као пољопривредно земљиште - рибњак:

- дозвољена је реконструкција, доградња, санација и адаптација постојећих објеката за потребе рибњачке производње и пратећих садржаја у функцији риболовног туризма, објеката за смештај и исхрану туриста и сл., а према дефинисаним правилима грађења;
- у оквиру постојећих рибњака дозвољена је изградња нових објеката према дефинисаним правилима грађења, уз обавезну израду урбанистичког пројекта;
- за потребе проширења постојећих рибњачких комплекса обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом.

Услови за уређење и изградњу за пољопривредно земљиште – рибњак:

- за потребе реконструкције, адаптације и санације објеката у постојећем рибњачком комплексу: директна примена Просторног плана према дефинисаним:
  - ✓ урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
  - ✓ мерама заштите;
  - ✓ правилима грађења.
- за потребе изградње нових објеката у постојећем рибњачком комплексу дефинисаном Просторним планом (за потребе проширења постојећих капацитета: изградња нових рибњачких језера, изградња објеката високоградње, изградња инфраструктурних објеката унутар постојећих комплекса који могу утицати на подручје посебне намене, организовање нових садржаја): директна примена Просторног плана уз обавезну израду урбанистичког пројекта према дефинисаним:
  - ✓ урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
  - ✓ мерама заштите;
  - ✓ правилима грађења.
- за потребе проширења постојећих рибњачких комплекса дефинисаних Просторним планом (за потребе дефинисања новог грађевинског земљишта и нове изградње), обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом.

На осталом пољопривредном земљишту:

- забрањена је изградња објеката високоградње осим за потребе:
  - салаша и организовања салашарске производње тј., за потребе обављања делатности пољопривредног газдинства;
  - туристичке презентације подручја посебне намене: инфо центар, визиторски центар (са летњом учионицом, видиковцем и сл.);и то само у режиму заштите трећег степена;
- дозвољена је изградња инфраструктурних мрежа и објеката у складу са Просторним планом, тачка „1.3. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката посебне и друге јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре“.

Услови за уређење и изградњу за пољопривредно земљиште – остало пољопривредно земљиште:

- за потребе изградње, реконструкције, адаптације и санације објеката на салашу: директна примена Просторног плана према дефинисаним:
  - ✓ урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
  - ✓ мерама заштите;
  - ✓ правилима грађења;
- за изградњу објеката за потребе туристичке презентације подручја посебне намене: инфо центра, визиторског центра и др. (за потребе дефинисања новог грађевинског земљишта, услова за додатну заштиту и услова за изградњу), обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом.

1.1.2. Правила уређења за шумско земљиште у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“

Правила уређења на шумском земљишту у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ дају се само за подручје Просторне целине ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја.

Шумско земљиште у просторној целини ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја чине шуме и шумско земљиште.

Услови за уређење и изградњу на шумском земљишту су следећи:

- забрањена је изградња објеката високоградње;
- дозвољена је изградња само инфраструктурних мрежа и објеката у складу са Просторним планом, тачка „1.3. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката посебне и друге јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре“;
- дозвољено је постављање мањих монтажних објеката, склоништа - колибе за заштиту од атмосферских утицаја и надстрешница, тезге и други покретни мобилијар.

Склоништа, надстрешнице и друге мање монтажне објекте дозвољено је постављати само као приземне, рустичне објекте, изведене у духу локалне традиционалне архитектуре, од природних материјала и максимално уклопљене у природни предео, максималне површине до 10 m², на местима која су у линији кретања посетилаца.

Дозвољено је постављање и информативно – туристичког пункта (макс. површине до 4 m²), мобилијара и опреме (клубе, столови, корпе за отпатке, елементи визуелне комуникације - огласне табле и сл.).

1.1.3. Правила уређења за водно земљиште у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“

Правила уређења на водном земљишту дају се обједињено за цело подручје посебне намене ПИО „Потамишје“.

У подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ водно земљиште је заступљено као: корито за малу воду реке Тамиш, ОКМ ХС ДТД и Брзава, стара речна корита - бара и канали, као и површине које периодично плаве: пашњаци у инундационом подручју, ливаде у инундационом подручју, трстици - мочваре у инундационом подручју, шуме у инундационом подручју, рибњак у инундацији, насип и остало водно земљиште.

Водно земљиште је намењено за одржавање и унапређење водног режима, у складу са Законом о водама, а посебно за:

- изградњу, реконструкцију и санацију водних објеката;
- одржавање корита водотока и водних објеката;
- спровођење мера које се односе на уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода, уређење и коришћење вода и заштиту вода.

Осим за наведене намене, водно земљиште у ПИО „Потамишје“ може да се користи и за:

- изградњу и одржавање линијских инфраструктурних објеката;
- изградњу и одржавање пловног пута и других објеката у складу са законом којим се уређује пловидба;
- изградњу и одржавање објеката за коришћење природних купалишта и за спровођење заштитних мера на природним купалиштима;

- изградњу и одржавање објеката за производњу електричне енергије коришћењем водних снага;
- обављање привредне делатности и то:
  - ✓ формирање привремених депонија шљунка, песка и другог материјала;
  - ✓ постављање мањих монтажних објеката за обављање делатности за које се не издаје грађевинска дозвола у смислу закона којим се уређује изградња објеката;
- постављање привезишта за чамце, као и плутаћујег објекта у смислу закона којим се уређују пловидба и луке;
- спорт, рекреацију и туризам;
- обављање пољопривредне делатности;
- вршење експлоатације минералних сировина у складу са важећом законском регулативом.

У подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ Просторним планом је промењена намена дела грађевинског земљишта у водно земљиште. Промена је утврђена за део грађевинског земљишта које је као такво било дефинисано планским документима јединице локалне самоуправе, које није реализовано а за које су се променили услови за уређење и изградњу због утврђених мера заштите.

Катастарске парцеле које мењају намену из грађевинског земљишта, дефинисаног планском документацијом ЈЛС, у водно земљиште

- Катастарске парцеле на територији града Зрењанина које мењају намену из грађевинског земљишта, дефинисаног Просторним планом града Зрењанина, у водно земљиште су:
  - у КО Чента, катастарске парцеле бр.: 4694, 4693, 4714, 4713, 4706, 4695, 4699, 4696, 4697, 4710/2, 4711, 4712, 4698, 7435, 4701, 4702, 4700, 4705, 4703, 4704, 4735, 4734, 4713, 4707, 4708, 4724, 4715, 4719, 4718, 4717, 4716, 4722, 4736, 4733, 7455, 4740, 4742, 4724, 4920, 4919/1, 4918, 4926, 4927, 4931, 7458, 7572, 7573, 4925/2, 4928, 4929, 4930, 4727, 4729, 4730, 4731 и 4737, које су дефинисане као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља - зоне туристичких садржаја - планирано, Просторним планом мењају намену у водно земљиште и то део парцела у трстик-мочвара у инундационом подручју, а део парцела у ливада у инундационом подручју;
  - у КО Орловат, делови катастарских парцела бр. 944 и 941/1, које су дефинисане као грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља Орловат, Просторним планом мењају намену у водно земљиште - остало водно земљиште;
- Катастарске парцеле на територији општине Сечањ које мењају намену из грађевинског земљишта, дефинисаног Генералним планом Сечња, у водно земљиште су:
  - у КО Сечањ, катастарске парцеле бр.:
    - ✓ целе: 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2518, 2520, 2517, 2519/1 и 2519/2;
    - ✓ део катастарске парцеле бр. 2510 и 2522;
 које су дефинисане као грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља Сечањ, Просторним планом мењају намену у водно земљиште и то део парцела у остало водно земљиште, део парцела у пашњаци у инундацији, а катастарска парцела број 2522 у насип.

Услови за уређење и изградњу на водном земљишту по појединачним наменама

- Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити:
  - објекти у функцији водопривреде, одржавања и реконструкције водотока и канала;
  - остали инфраструктурни објекти;
 уз посебну дозволу од: надлежног водопривредног предузећа, управљача заштићеног добра и Покрајинског завода за заштиту природе.
- Изградња нових водних објеката и реконструкција постојећих у оквиру постојећих регулација, као и објеката у служби истих (насипи, канали, црпне станице, уставе, трафостанице), вршиће се на основу Просторног плана, услова надлежног водопривредног предузећа, услова надлежне институције за заштиту природе и других услова.
- За потребе дефинисања нове регулације и изградње нових водних објеката (насипи, канали, црпне станице, уставе, трафостанице, рибњаци у инундацији), обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана.
- За потребе изградње нових саобраћајних објеката (општински пут, бициклистичка стазе,) унутар површине водних линијских објеката (насипи, канали), обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана.
- На површинама дефинисаним као пашњаци у инундацији и ливаде у инундацији није дозвољено постављање ни мањих монтажних објеката.

- На површинама дефинисаним као: трстици и мочваре у инундацији, шума у инундацији и остало водно земљиште, насип, дозвољено је постављање мањих монтажних објеката за потребе коришћења воде, заштите и презентације природног добра, традиционално коришћење природних ресурса и посетилачку инфраструктуру (купалишта, привези / пристани за чамце, молови за риболовце, пловни објекти, осматрачнице / чеке за ловце), уз посебну дозволу од: надлежног водопривредног предузећа, управљача заштићеног добра и Покрајинског завода за заштиту природе.

Услови за уређење и изградњу на водном земљишту:

- за потребе реконструкције, адаптације и санације водних и других инфраструктурних објеката: директна примена Просторног плана према дефинисаним:
  - урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа и
  - мерама заштите.
- за потребе уређења јавних туристичких локалитета на водном земљишту: директна примена Просторног плана уз обавезну израду урбанистичког пројекта према дефинисаним:
  - урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
  - мерама заштите и
  - условима за постављање мањих монтажних објеката.
- за потребе:
  - изградње нових водних објеката;
  - дефинисања нове регулације за изградњу водних објеката;
  - измене регулације код постојећих водних и других инфраструктурних објеката;
  - дефинисање нових јавних саобраћајних и других површина са изградњом нових објеката; обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом.

Услови за постављање мањих монтажних објеката на водном земљишту

На површинама које су Просторним планом дефинисане као водно земљиште, као туристичка инфраструктура дозвољено је постављање мањих монтажних објеката: надстрешнице и кабине за купаче; привезиште за чамце, катамаран и сл.; плутајући објекат-кућица за одмор; кућица за одмор сојеничког типа; кућице на дрвету; површине за друге рекреативне активности на отвореном; кампинг одмориште; осматрачнице / чеке, видиковци, киосци (за продају пића, хране, сувенира и сл.) и др.

Мањи монтажни објекти морају бити од природних, традиционалних материјала са којим се располаже у окружењу. Употребу вештачких материјала свести на минимум. Спратност свих наведених објеката је максимално приземље (П). Надстрешнице је дозвољено планирати са простором за седење, максималних хоризонталних габарита до 100 m². Видиковац планирати максималне површине до 20 m² и максималне висине до 20 m. Кућицу за одмор сојеничког типа дозвољено је планирати максималних хоризонталних габарита до 20 m², а ката мора бити изнад коте нивоа стогодишњих вода Тамиша. Плутајући објекат-кућица за одмор дозвољено је планирати максималних хоризонталних габарита до 20 m² уз обавезу обезбеђења сигурног веза, а према водним условима. Кућице на дрвету је дозвољено планирати до максимално 5 m² са котом пода изнад коте нивоа стогодишњих вода Тамиша. Осматрачнице је дозвољено планирати максималних хоризонталних габарита до 20 m² и максималне висине до 20 m. Мањи монтажни објекти у којима се планира употреба санитарног чвора морају имати на адекватан начин решен начин прикупљања отпадних и фекалних вода који се на безбедан начин уклања ван подручја ПИО „Потамишје. Отпадне и фекалне воде ни на који начин не смеју доспети у реку Тамиш и канале.

Кампинг одмориште (кампинг стоп, кампинг паркинг) је угоститељски објекат за смештај на отвореном простору за време ниског водостаја, намењен ноћењу или краћем задржавању гостију, са највише 30 камп парцела, у којем се пружају услуге привременог постављања покретне опреме за камповање у власништву гостију. Смештајна јединица у угоститељском објекту за смештај на отвореном је камп парцела.

Снабдевање текућом хигијенски исправном водом за пиће обезбедити из резервоара са довољно текуће хигијенски исправне воде. За потребе одвођења отпадних вода обезбедити резервоар за отпадну воду одговарајућег капацитета. Електричну енергију обезбедити из обновљивих извора енергије, као и агрегата.

1.1.4. Правила уређења за грађевинско земљиште у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“

Правила уређења у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ за грађевинско земљиште дају се само за подручје Просторне целине ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја.

Грађевинско земљиште у просторној целини ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја чине:

- насеље настало на старој економији у КО Неузина;
- чуварница на водотоку у КО Јаша Томић;
- површине за туризам, спорт и рекреацију у КО Неузина;
- површине за производњу, складиштење и пословање у КО Неузина и КО Шурјан;
- површине за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру:
  - ✓ површине у функцији саобраћаја и пратећих садржаја саобраћају;
  - ✓ површине у функцији енергетике (површине и објекти за експлоатацију нафте).

У подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ Просторним планом је промењена намена дела грађевинског земљишта и дефинисано је ново грађевинско земљиште. Промена намене дела грађевинског земљишта је утврђена за део грађевинског земљишта које је као такво било дефинисано планским документима јединице локалне самоуправе, које није реализовано а за које су се променили услови за уређење и изградњу због утврђених мера заштите. Ново грађевинско земљиште дефинисано је у односу на постојеће стање на терену и у односу на важећу планску документацију ЈЛС.

Катастарске парцеле које задржавају намену грађевинског земљишта, дефинисану планском документацијом ЈЛС

- Катастарске парцеле у општини Сечањ које задржавају намену грађевинског земљишта, дефинисаног Просторним планом општине Сечањ, су:
  - у КО Шурјан: катастарска парцела број 902, која је дефинисана као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – радне зоне, Просторним планом задржава намену грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља и то као површине за производњу, складиштење и пословање;
  - Катастарске парцеле које су биле дефинисане као саобраћајни коридори овим Просторним планом се дефинишу као грађевинско земљиште за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру и то су:
    - ✓ у КО Шурјан: део катастарске парцеле број 2568/2;
    - ✓ у КО Бока: катастарске парцеле бр.: 1449/1, 4093, 7947, 7949, 7948 и део катастарске парцеле број 7963/1;
    - ✓ у КО Банатска Дубица: део катастарске парцеле број 912;
    - ✓ у КО Јарковац: катастарске парцеле број 1368 и 1416;
    - ✓ у КО Неузина: делови катастарских парцела бр. 5919 и 5911/1.
- Катастарске парцеле у граду Зрењанину које задржавају намену грађевинског земљишта, дефинисаног Просторним планом града Зрењанина, су:
  - Катастарске парцеле које су биле дефинисане као саобраћајни коридори овим Просторним планом се дефинишу као грађевинско земљиште за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру и то су:
    - ✓ у КО Томашевац: катастарске парцеле бр.: 4171, 4325, 4327 и 4370;
    - ✓ у КО Орловат: катастарске парцеле бр. 2032 и 2034;
    - ✓ у КО Фаркаждин: катастарска парцела број 5704.
- Катастарске парцеле у општини Опово које задржавају намену грађевинског земљишта, дефинисаног Просторним планом општине Опово, су:
  - катастарске парцеле у КО Баранда, КО Опово и КО Сакуле, намене грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – рибњак, овим Просторним планом се дефинишу као грађевинско земљиште за рибњак;
  - Катастарске парцеле које су биле дефинисане као саобраћајни коридори овим Просторним планом се дефинишу као грађевинско земљиште за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру и то су:
    - ✓ у КО Баранда: катастарске парцеле бр. 941/4 и 941/2;
    - ✓ у КО Сакуле: катастарске парцеле бр. 4325 и 4327.

Катастарске парцеле у општини Ковачица које задржавају намену грађевинског земљишта, дефинисаног Просторним планом општине Ковачица, су:

- катастарске парцеле у Ко Уздин, намене грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – рибњак, овим Просторним планом се дефинишу као грађевинско земљиште за рибњак;
- Катастарске парцеле које су биле дефинисане као саобраћајни коридори овим Просторним планом се дефинишу као грађевинско земљиште за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру и то су:
  - ✓ у КО Идвор: катастарске парцеле бр. 4619 и део 4620;
  - ✓ у КО Уздин: катастарске парцеле бр. 4363 и 4364.

Катастарске парцеле које унутар грађевинског земљишта дефинисаног планском документацијом ЈЛС мењају намену

- Катастарске парцеле у општини Сечањ које унутар грађевинског земљишта мењају намену дефинисану Просторним планом општине Сечањ:
  - у КО Неузина: катастарска парцела број 1490/1, која је дефинисана као грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља Неузина, Просторним планом мења намену у грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља - површина за туризам, спорт и рекреацију.

Катастарске парцеле које мењају намену из пољопривредног земљишта, дефинисаног планском документацијом ЈЛС, у грађевинско земљиште

- Катастарске парцеле у општини Сечањ које мењају намену из пољопривредног земљишта, дефинисаног Просторним планом општине Сечањ, у грађевинско земљиште су:
  - у КО Неузина: катастарска парцела број 5432, која је дефинисана као пољопривредно земљиште (њиве, вртови, воћњаци и виногради), Просторним планом мења намену у грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља - површина за производњу, складиштење и пословање;
  - у КО Неузина: катастарске парцеле бр. 5542/1 и 5543, које су дефинисане као пољопривредно земљиште (њиве, вртови, воћњаци и виногради), Просторним планом мењају намену у грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – насеље настало на старој економији;
  - у КО Неузина: катастарска парцела број 5906/1, која је дефинисана као пољопривредно земљиште (њиве, вртови, воћњаци и виногради), Просторним планом мења намену у грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – површина за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру;
  - у КО Бока: катастарска парцела број 6139/2, која је дефинисана као пољопривредно земљиште (њиве, вртови, воћњаци и виногради), Просторним планом мења намену у грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – површина за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру (станица за снабдевање горивом);
  - у КО Бока: катастарске парцеле бр. 5117/2 и 5124, које су дефинисане као пољопривредно земљиште (њиве, вртови, воћњаци и виногради), Просторним планом мењају намену у грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – површина за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру;
  - у КО Јаша Томић: катастарска парцела број 8327, која је дефинисана као пољопривредно земљиште (њиве, вртови, воћњаци и виногради), Просторним планом мењају намену у грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља – чуварница на водотоку.

Услови за уређење и изградњу на грађевинском земљишту по појединачним наменама

У подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ грађевинско земљиште чини: насеље настало на старој економији; чуварница на водотоку, површине за туризам, спорт и рекреацију; површине за производњу, складиштење и пословање; површине за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру. За наведено грађевинско земљиште услови за уређење и изградњу дефинишу се овим Просторним планом.

Услови за уређење и изградњу за насеље настало на старој економији:

- за потребе изградње, реконструкције, адаптације и санације објеката: директна примена Просторног плана према дефинисаним:
  - урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
  - мерама заштите и

- правилима грађења;
- за потребе проширења и дефинисања новог грађевинског земљишта, за потребе дефинисања нових јавних површина, обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом.

Услови за уређење за чуварницу на водотоку:

- за потребе изградње, реконструкције, адаптације и санације објеката: директна примена Просторног плана према дефинисаним:
- урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
- мерама заштите и
- правилима грађења.

Услови за уређење и изградњу на површинама за туризам, спорт и рекреацију:

- за потребе реконструкције и изградње објеката, преиспитивање постојећих и организовање нових садржаја на површинама за туризам, спорт и рекреацију, за потребе проширења и дефинисања новог грађевинског земљишта, за потребе дефинисања нових јавних површина, обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом.

Услови за уређење и изградњу на површинама за производњу, складиштење и пословање:

- за потребе изградње, реконструкције, адаптације и санације објеката: директна примена Просторног плана према дефинисаним:
- урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
- мерама заштите и
- правилима грађења.

Услови за уређење и изградњу за рибњака:

- за потребе реконструкције, адаптације и санације објеката у постојећем рибњачком комплексу: директна примена Просторног плана према дефинисаним:
  - ✓ урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
  - ✓ мерама заштите и
  - ✓ правилима грађења.
- за потребе изградње нових објеката у постојећем рибњачком комплексу дефинисаном Просторним планом у просторној подцелини „Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја Тамиша“ (за потребе проширења постојећих капацитета: изградња нових рибњачких језера, изградња објеката високоградње, изградња инфраструктурних објеката унутар постојећих комплекса који могу утицати на подручје посебне намене, организовање нових садржаја): директна примена Просторног плана уз обавезну израду урбанистичког пројекта према дефинисаним:
  - ✓ урбанистичким и другим условима за уређење и изградњу инфраструктурних мрежа;
  - ✓ мерама заштите и
  - ✓ правилима грађења.
- за потребе изградње нових објеката у рибњачком комплексу дефинисаном Просторним планом у просторној подцелини „Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО Потамишје“ (за потребе изградње: нових рибњачких језера, изградње објеката високоградње, изградње инфраструктурних објеката унутар постојећих комплекса који могу утицати на подручје посебне намене, организовање нових садржаја и сл.) обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом.

Правила уређења и изградње на површинама за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру дају се обједињено у оквиру тачке „1.3. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката посебне и друге јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре“.

1.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПОДРУЧЈА ВАН ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ПОДРУЧЈЕ УТИЦАЈА НА ПОСЕБНУ НАМЕНУ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“ И ЗА ПОДРУЧЈЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

За **Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“** дају се правила уређења за спровођење планске документације у обухвату Просторног плана:

1. Примену планских докумената јединица локалне самоуправе (ЈЛС) уз обавезну примену смерница и мера заштите утврђених Просторним планом;

2. Примену просторних планова подручја посебне намене (ППППН) за посебну намену дефинисану тим ППППН, уз обавезну примену мера заштите утврђених Просторним планом;
  3. Израду одговарајућег планског документа за линијску инфраструктуру од утицаја на посебну намену у складу са правилима уређења из Просторног плана;
  4. Израду одговарајућег планског документа у складу са мерама заштите утврђеним Просторним планом;
- а према Рефералној карти број 4. „Карта спровођења“.

За Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“, Просторни план је преузео и делимично кориговао основну намену која је дефинисана планским документима ЈЛС.

За Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“ где је дефинисана:

- *„Примена планских докумената јединица локалне самоуправе (ЈЛС) уз обавезну примену смерница и мера заштите утврђених Просторним планом“*: Просторним планом се дају смерница и мера заштите утврђених Просторним планом. Ове планове доноси ЈЛС, а за планове чији обухват је и унутар граница проглашеног или заштићеног природног добра пре доношења неопходно је прибавити и сагласност надлежног органа АП Војводине.
- *„Примена просторног плана подручја посебне намене (ППППН)“*: наведени ППППН примењују се само за посебну намену дефинисану тим плановима, уз обавезну примену мера заштите утврђених Просторним планом.
- *„Израда одговарајућег планског документа за линијску инфраструктуру од утицаја на посебну намену у складу са правилима уређења из Просторног плана“*, Просторним планом дата су правила уређења за израду одговарајућег планског документа. Положај обухвата планског документа је Просторним планом дат оквирно, а обухват се дефинише у складу са процедуром регулисаном Законом о планирању и изградњи.
- *„Израда одговарајућег планског документа у складу са мерама заштите утврђеним Просторним планом“*: до израде одговарајућег планског документа примењиваће се важећи плански документи ЈЛС, у делу у ком нису у супротности са Просторним планом, односно са основном наменом површина и правилима уређења дефинисаним Просторним планом.

За Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“ обавезна је примена:

- услова и мера заштите дефинисаних у поглављу „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења“, тачка:
    - ✓ „1.3. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката посебне и друге јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре“;
    - ✓ „1.5. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи“;
  - смерница за израду планова ЈЛС за Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“, дефинисаних у поглављу „V Имплементација“, тачка „2.2. Смернице за спровођење Просторног плана у Подручју утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“ – у подручју ван посебне намене“;
  - рефералних карата;
- датих Просторним планом.

1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ПОСЕБНЕ И ДРУГЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

1.3.1. Саобраћајна инфраструктура

Објекти јавне путне и железничке инфраструктуре (државни путеви у складу са Уредбом о категоризацији државних путева, општински путеви у складу са Одлукама о категоризацији општинских путева, постојећа и планирана железничка инфраструктура), као и пратећи садржаји уз путеве, ће се реконструисати/градити на основу услова из донетог просторног плана јединице локалне самоуправе.

Водни саобраћај

Водни саобраћај постоји у оквиру канала, са објектима који су у функцији саобраћаја (преводница Ботош), али је са минималним обимом одвијања транспорта (путнички и теретни).

Изградња објеката у функцији научичког туризма и/или превоза терета водним путем је могућа уз услове управљача водног пута.

Путна мрежа

Државни и општински путеви ће се реконструисати/градити на основу услова-правила уређења и грађења из просторних и урбанистичких планова, уз придржавање законске и подзаконске регулативе и услова надлежног предузећа-управљача над предметним јавним путевима.

Реализацију изградње/реконструкције путне инфраструктуре извршити уз уважавање анализе постојећих и перспективних саобраћајних токова, као и експлоатационог стања коловозних површина и осталих елемената предметних јавних путева.

Железничка мрежа

Железничка инфраструктура ће се реконструисати/градити на основу услова-правила уређења и грађења из просторних и урбанистичких планова, уз придржавање законске и подзаконске регулативе и услова надлежног предузећа - управљача над предметном инфраструктуром. Реализацију изградње/реконструкције железничке инфраструктуре извршити уз уважавање анализе постојећих и будућих саобраћајних токова, као и експлоатационог стања пружне инфраструктуре.

Некатегорисана путна мрежа

Атарски путеви

Изградња и одржавање атарских путева вршиће се у складу са препорукама и смерницама из овог Просторног плана.

У обухвату Просторног плана се налазе различити хијерархијски нивои атарских путева:

- главни атарски пут има ширину коридора од 12 - 15 m у коме се смешта сва инфраструктура и коловоз;
- сабирни атарски пут има ширину коридора 8 - 10 m и служи за двосмерни саобраћај;
- приступни атарски пут има ширину коридора 4 - 6 m и у њему се одвија једносмерни саобраћај, а на деоницама где су обезбеђене мимоилазнице и двосмерни саобраћај.

Саобраћајнице до садржаја у атару се воде кроз ове коридоре, а димензије, изграђеност коловоза (земљани, тврди / стабилисани или савремени застор) се утврђују у зависности од очекиваног саобраћаја.

Овим Просторним планом је предвиђена изградња путева са стабилисаним застором (млевени камен, камена коцка, остали природни материјали), са довољном ширином за функционисање атарског саобраћаја (3 m) у свим временским и сезонским условима.

Изградња, одржавање и реконструкција атарских путева је у надлежности управљача - локалне самоуправе која својим краткорочним или дугорочним плановима управљања одређује приоритете, динамику и реализацију свих активности на атарској путној мрежи.

Све активности - интервенције на атарској путној мрежи се обављају у оквиру утврђених регулационих ширина парцела. У случајевима захтева за променом хијерархијске дефиниције атарских путева обавезна је израда плана детаљне регулације.

Остали приступни путеви

Изградњу и одржавање осталих приступних путева изводити у складу са важећом регулативом и техничким прописима (SRPS за путеве са малим саобраћајем). Уколико приликом реализације ових саобраћајних капацитета дође до потребе за заузимањем новог земљишта, обавезна је израда плана детаљне регулације.

Немоторни саобраћај

Пешачке и колско-пешачке стазе (у оквиру посебне намене уз примену мера заштите) могуће је градити уз следеће препоруке:

- минимална ширина пешачке стазе 2 m;
- изградња застора је могућа од доступних материјала (земља, камени агрегат, шљунак и сл.);

- за колско-пешачке стазе обавезна је стабилизација застора.

Бициклическе стазе градити/реконструисати уз следеће препоруке:

- минимална ширина бициклическе стазе 1,5 m (2,5 m - двосмерни саобраћај);
- изградња застора од доступних материјала уз обавезну стабилизацију истог;
- застор мора бити раван, без улегнућа и одговарајуће носивости.

1.3.2. Водна инфраструктура

- Водоснабдевање планирати према условима надлежног јавно комуналног предузећа. Сви планирани радови у оквиру зоне изворишта воде морају бити у складу са Законом о водама и Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08).
- Тамо где нема услова за прикључење на јавни систем водоснабдевања, снабдевање водом обезбедити из бунара бушених на парцелама корисника, а у складу са Законом о водама.
- Планска документација мора бити у складу са општим концептом канализације, пречишћавања и диспозиције отпадних вода на нивоу јединица локалне самоуправе које су у оквиру граница обухвата Просторног плана.
- Канализациону мрежу насеља предвидети сепаратног типа. Концепцијско решење пречишћавања отпадних вода може бити са једним централним ППОВ-ом на нивоу јединице локалне самоуправе или са више ППОВ-а (појединачно за свако насеље или груписано више насеља).
- Како би се спречиле негативне последице по режим вода услед хаваријских и инцидентних ситуација у случају елементарних непогода, забрањена је изградња ППОВ-а у небрањеном делу, односно инундационом поручју водотока.
- Атмосферске воде, чији квалитет одговара II класи воде, могу се без пречишћавања одвести у атмосферску канализацију, околне површине, ригол и др., путем уређених испуста који су осигурани од ерозије. На месту улива атмосферских вода планирати уливне грађевине које својим габаритом не залазе у протицајни профил реципијента и не нарушавају стабилност обале реципијента. Испред улива атмосферских вода у реципијент планирати изградњу таложника и решетки ради отклањања нечистоћа.
- За атмосферске воде са зауљених и запрљаних површина (бензинска пумпа и сл.) планирати одговарајући предtretман (сепаратор уља, таложник) пре испуста у јавну атмосферску канализациону мрежу. Квалитет ефлуента мора обезбедити одржавање минимално доброг еколошког статуса воде у реципијенту.
- Испуштање санитарно-фекалних отпадних вода и технолошких отпадних вода планирати у градску (насељску) канализациону мрежу, а потом одвести на централни ППОВ. Условне и сагласност за прикључење прибавити од надлежног ЈКП-а.
- У режимима заштите где је дозвољена изградња, диспозицију отпадних вода у површинске воде вршити у складу са режимом прописаног степена заштите, т.ј. применити степен пречишћавања отпадних вода за осетљива подручја (терцијарни степен пречишћавања), којим ће се обезбедити одржавање одличног еколошког статуса реципијента, у складу са параметрима прописаним Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12), а којим се неће нарушити својства због којих су проглашени заштићеним природним добром.
- Уважити и све друге услове за сакупљање, канализацију и диспозицију отпадних вода које пропише надлежно јавно комунално предузеће.
- Зависно од потреба, код загађивача планирати изградњу уређаја за предtretман технолошких отпадних вода, тако да њихов квалитет задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, пре пречишћавања на ППОВ-у, тако да се не ремети рад пречистача, а у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Прилог 2, Глава III, Табела 1 („Службени гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16). Садржај штетних и опасних материја ускладити са Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14).
- Забрањено је у водотоке испуштати било какве воде, осим условно чистих атмосферских. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у водотоке, морају се обавезно комплетно пречистити (предtretман, примарно, секундарно или терцијарно), тако да задовољавају прописане граничне вредности Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 67/11, 48/12 и 1/16) и прописане вредности квалитета ефлуента како се не би нарушило одржавање квалитета воде реципијента (II класе воде) у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12).

- У водотоке који се користе за наводњавање, граничне вредности емисије комуналних отпадних вода које се испуштају у реципијент морају да задовоље и вредности прописане табелом 4 Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање.
- Капацитет централног ППОВ-а мора бити усклађен са демографским кретањима и планираним повећањем индустријских капацитета, што је неопходно анализирати и документовати одговарајућом студијом. Како би се спречиле негативне последице по режим вода услед хаваријских и инцидентних ситуација у случају елементарних непогода, забрањена је изградња УПОВ-а у небрањеном делу, односно инундационом поручју водотока.
- У складу са концепцијским решењем на општинском нивоу, велики индустријски загађивачи морају решавати и пречишћавати своје отпадне воде одвојено.
- Забрањено је у површинске и подземне воде уношење опасних и штетних материја које могу угрозити квалитет (еколошки и хемијски статус), тј. узроковати физичку, хемијску, биолошку или бактериолошку промену вода у складу са чланом 97. и 133., став 1., тачка 9. Закона о водама.
- Забрањено је у подземне воде уношење загађујућих материја уколико таква активност може довести до погоршања стања односно до погоршања постојећег хемијског статуса подземне воде. Забране и ограничења испуштања загађујућих материја у подземне воде дефинисане су чланом 8. и листом I и II Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање.
- Отпадне воде прикупљати путем водонепропусних септичких јама одговарајућег капацитета, које ће се периодично према потребама празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежног комуналног предузећа, а садржај одвозити на депонију.
- Све колске прилазе и укрштања канала са саобраћајницама обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима.
- Забрањује се спречавање несметаног протицаја воде, успоравање и подизање нивоа воде, чиме би се могао пореметити постојећи режим вода на објектима и у земљишту.
- Улив атмосферских вода у мелиоративне канале и потоке извести путем уређених испуста, који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала/потока.
- Кишна канализација се може прикључити на постојеће мелиорационе канале/потоке, али под условом да сакупљају само условно чисте атмосферске воде чији квалитет одговара II класи вода.
- Уређење мелиоративних канала биће дефинисано изразом одговарајуће техничке документације и према мишљењу Јавног водопривредног предузећа „Воде Војводине”-Нови Сад и условима надлежног органа.
- Дуж мелиорационих канала ван грађевинског подручја, са обе стране обезбедити по минимум 10 m слободног простора преко којег ће се вршити одржавање канала (у грађевинском подручју ово ограничење износи 5 m), односно према водним условима надлежног органа. У том појасу забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала.
- Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је вршити радње на начин како је дефинисано члановима 133. и 134. Закона о водама.

При планирању изградње објеката и извођењу **радова** у зони мелиорационих канала поштовати следеће:

- Дуж обала канала планирати стално проходну и стабилну радно-инспекциону стазу ширине минимум 5 m у грађевинском подручју и 10 m у ванграђевинском подручју, за пролаз и рад механизације која **одржава** канал. У овом појасу не сме се планирати изградња никаквих надземних објеката (зграде, шахтови, вентили и др.), не сме се планирати садња дрвећа, постављање ограда и слично.
- У случају да се планира постављање инфраструктуре на водном земљишту, у експропријационом појасу канала, по траси која је паралелна са каналом, инсталацију планирати по линији експропријације канала, односно на минималном одстојању од ње (до 1 m), тако да међусобно, управно растојање између трасе инсталације и ивице обале канала буде минимум 5 m у грађевинском подручју и 10 метара у ванграђевинском подручју.
- Подземна инфраструктура мора бити укопана минимум 1 m испод нивоа терена и димензионисана на оптерећења грађевинске механизације којом се одржава водни објекат, а која саобраћа приобалним делом. Кота терена је кота обале у зони радно инспекционе стазе;
- Сва евентуална укрштања инсталације са водотоком/каналом планирати под углом од 90°.
- Саобраћајне површине се планирају изван зоне експропријације канала. Уколико је потребна саобраћајна комуникација-повезивање леве и десне обале канала, планирати је уз изградњу пропуста или моста. Техничко решење пропуста или моста мора обезбедити постојећи водни режим и одржавати стабилност дна и косина канала.

- Обезбедити такво уређење простора и његово коришћење којим се неће угрозити нормално функционисање и одржавање каналске мреже и свих водних објеката, који ће обезбедити слободан протицајни профил, стабилност косина и дна канала, као и несметан пролаз возилима и механизацији у зони водних објеката.
- У случају да се постављање инсталације планира њеним постављањем уз конструкцију пропуста или моста, услов је да доња ивица заштитне цеви не сме залазити у светли отвор пропуста или моста (не сме бити испод доње ивице конструкције пропуста или моста).
- Планском документацијом предвидети обавезу инвеститора да, у случају реконструкције пропуста или моста, о свом трошку изврши измештање и поновно враћање инсталације на конструкцију пропуста или моста.
- Укрштање инсталације могуће је планирати и у склопу пропуста уколико је надслој земље изнад пропуста довољне дебљине, али тако да заштитна цев инсталације буде минимум 0,1 m изнад горње ивице пропуста.
- Планском документацијом предвидети прописно обележавање инсталације на водном земљишту;
- Предвидети такво уређење простора и његово коришћење којим се неће угрозити нормално функционисање и одржавање каналске мреже и свих водних објеката, који ће обезбедити слободан протицајни профил, стабилност косина и дна канала, као и несметан пролаз возилима и механизацији у зони водних објеката.

Водна делатност, као делатност од општег интереса, обухвата и уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода, уређење и коришћење вода и заштиту вода од загађења. Законом о водама обезбеђује се интегрално управљање водним објектима и водним земљиштем. Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, у свему уважити одредбе члана 133. и 134. Закона о водама. Забрана вршења радњи из члана 133. Закона о водама може се проширити и изван граница водног земљишта, ако би се тим радњама угрозио водни режим или водни објекти.

Водно земљиште текуће воде, у смислу Закона о водама, јесте корито за велику воду и приобално земљиште. Приобално земљиште јесте појас непосредно уз корито за велику воду водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама. Ширина појаса приобалног земљишта у подручју заштићеном од поплава је 50 m, рачунајући од ножице насипа према брањеном подручју, а ширина појаса приобалног земљишта у подручју незаштићеном од поплава (висока обала) је 10 m.

На подручју посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје“ морају се уважавати специфичности присутних водних објеката:

- Каналска мрежа ХС ДТД представља изграђене канале и каналсане водотоке са диригованим водостајима и јасним задацима који су постављени. Она претставља инфраструктурни и привредни систем објеката. С обзиром на вишенаменску функцију ХС ДТД не сме да се угрози одржавање и функционисање ХС ДТД, као инфраструктурног објекта од огромног значаја за РС, односно АП Војводину. У каналској мрежи ХС ДТД водостајима се управља дириговано према Правилнику о одржавању водног режима и ту нема простора за измену начина управљања.
- Мелиорациона каналска мрежа у обухвату Просторног плана подељена је у више сливова и подсливова. Ова каналска мрежа се у основне реципијенте ХС ДТД улива гравитационим путем или путем црпних станица. Сваки канал ове мреже налази се на релативно уском појасу водног земљишта где у неким случајевима није остављена ни инспекциона стаза од 5 m ширине у грађевинском подручју (а у ванграђевинском 10 m ширине) на левој и десној обали. Због недостатка средстава, посебно секундарна и терцијарна мрежа, није одржавана по нормативу (петогодишњи циклус измуљења). Услед засипања прашином и муљем и порастом вегетације протицајни профили су често деградирани, тако да је у неким подручјима Баната, а све у разматраном подручју, дошло до значајних негативних последица по режим површинских и подземних вода (унутрашње поплаве) и због тога су вршени хитни интервентни радови на уклањању вегетације и измуљењу. Део исте мелиорационе каналске мреже се користи и у систему реверзибилног наводњавања и нема вегетације у оквашеном обиму. Редовно одржавање мелиорационих канала се своди на уклањање растиња и измуљење због одржавања протицајног профила. Штетна вегетација се на водопривредним објектима уклања и хемијским путем, применом хербицида.

Насип је водни одбрамбени објекат који се уредно коси (најмање двапут годишње) са интегралним трупом, у ком су забрањени радови са санирањем свих могућих животињских станишта и јазбина свим расположивим средствима.

На објекту се мора вршити свакодневни визуелни надзор и контрола саобраћаја. На одстојању од 5 до 10 km на стационажи водотокова, на левој и десној обали у склопу насипа постоје насипске чуварнице – чуварнице на водотоцима.

Уређење простора и његово коришћење ни на који начин не сме да ремети могућност и услове одржавања водних објеката, нити спровођење **одбране од поплава**.

За планирање извођења објеката и радова у зони насипа прве одбрамбене линије предвидети такво уређење простора и његово коришћење којим се неће угрозити нормално функционисање одбрамбене линије, као и спровођење одбране од поплава.

За планирање извођења објеката и радова у зони насипа поштовати следеће:

- У појасу ширине 10 m од брањене ножице насипа оставити слободан простор за радно-инспекциону стазу и пролаз возила и механизације службе одбране од поплава и спровођења одбране од поплава. У том појасу није дозвољено планирати изградњу никаквих ни подземних ни надземних објеката, нити постављање ограда и слично;
- У појасу од 10 m до 30 m од брањене ножице насипа могу се планирати приступни путеви, паркинг простори и слични објекти нискоградње. Није дозвољено планирати изградњу надземних објеката, постављање ограда, копање бунара, канала и сл., нити планирати радове који би **штетно** утицали на насип прве одбрамбене линије и који би умањили његову сигурност са гледишта водопривреде;
- У појасу од 30 m до 50 m од брањене ножице насипа могућа је изградња, адаптација, доградња и реконструкција објеката плитко фундираних (дубине фундирања максимално **1 m** од постојеће коте терена). Није дозвољено планирати изградњу сутерена (подрума). У овом појасу може се планирати постављање цевовода, каблова и друге подземне инфраструктуре (дубине рова максимално до 1 m од постојеће коте терена);
- На растојању већем од 50 m од брањене ножице насипа могу се градити објекти, копати бунари, ровови, канали и др.

У зони одбрамбене линије, са небрањене стране одбрамбеног насипа поштовати следеће:

- У појасу ширине 10 m од небрањене ножице насипа оставити слободан простор за радно-инспекциону стазу и пролаз возила и механизације службе одбране од поплава и спровођења одбране од поплава;
- Није дозвољено планирати изградњу објеката који предвиђају укопавање у тело насипа, тј. нису дозвољени никакви објекти и радови којима би се могла довести у питање општа стабилност и функционалност насипа као заштитног објекта од високих вода;
- На високом обалном терену водотока, тамо где нема насипа, ширина радно инспекционих стаза је такође 10 метара и на њима није дозвољено планирати изградњу објеката, јер су оне предвиђене за пролаз тешке грађевинске механизације која ради на одржавању водних објеката;
- У инундационом појасу насипа на удаљености од 10 до 50 метара од ножице насипа у којем постоји, или је планиран заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом, није дозвољено планирати изградњу никаквих надземних и подземних објеката, и овај појас је саставни део одбрамбене линије.

Водити рачуна да интереси водопривреде, као једне од најзначајнијих привредних грана у АП Војводини, не буду угрожени у смислу несметаног одржавања и функционисања целокупног система:

- границе и намена земљишта чији је корисник и којим располаже ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад, ВДП „Средњи Банат“ доо Зрењанин и ВД „Тамиш Дунав“ доо Панчево, не могу се мењати без посебне сагласности ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад: стављање под заштиту одређених делова предметног подручја није могуће без позитивног мишљења ЈВП „Воде Војводине“;
- управљање водама мора се обављати у складу са начелом јединства водног система, а према плану управљања водама на одређеном водном подручју, те није дозвољено мењање постојећег водног режима;
- приликом израде Просторног плана Обрађивач се придржавао: Закона о водама, Закона о заштити животне средине, Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник СРС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16), Уредбе о класификацији вода („Службени гласник СРС“, број 5/68), Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14), Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/16) и Правилника о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС“, број 31/82).

1.3.3. Енергетска инфраструктура

1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура

У оквиру посебне намене, у режиму I степена заштите, забрањује се изградња електроенергетске инфраструктуре. У режиму II степена заштите могућа је изградња подземне електроенергетске инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе управљања заштићеним подручјем. У режиму III степена заштите, могућа је изградња подземне електроенергетске инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката и постојећих садржаја (површина за туризам, спорт и рекреацију и др.).

Напајање електричном енергијом нових потрошача у посебној намени обезбедиће се изградњом недостајућих електроенергетских објеката, дистрибутивне средњенапонске и нисконапонске мреже и трансформаторских станица 20/0,4 kV.

Електрична енергија се може обезбедити и из обновљивих извора енергије, као и агрегата (напајање објеката на водном и шумском земљишту).

За изградњу и реконструкцију електроенергетске мреже унутар станишта, морају се прибавити посебни услови заштите природе.

У зони еколошких коридора применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона. Носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, а водове обележити на упадљив начин.

Правила за изградњу подземне електроенергетске мреже

- електроенергетска дистрибутивна мрежа (средњенапонска и нисконапонска) ће бити грађена подземно у саобраћајним коридорима и уз постојећу инфраструктуру;
- код подземне електроенергетске мреже дубина полагања каблова треба да буде најмање 0,8-1 m;
- у коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем морају бити постављени минимално 3 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупа пута, или спољне ивице путног канала за одводњавање;
- укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на предметни пут у прописаној заштитној цеви;
- заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3 m са сваке стране;
- минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем) износи 1,35-1,5 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви;
- минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m;
- укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин. 10 m;
- није дозвољено паралелно вођење цеви водовода и канализације испод или изнад енергетских каблова;
- хоризонтални размак цеви водовода и канализације од енергетског кабла износи најмање 0,5 m за каблове 35 kV, односно најмање 0,4 m за остале каблове;
- при укрштању цеви водовода и канализације могу да буду положени испод или изнад енергетског кабла на вертикалном растојању од најмање 0,4 m за каблове 35 kV, односно најмање 0,3 m за остале каблове;
- уколико не могу да се постигну сигурносни размаци на тим местима, енергетски кабл се провлачи кроз заштитну цев, али и тада размаци не смеју да буду мањи од 0,3 m;
- на местима укрштања поставити одговарајуће ознаке;
- није дозвољено паралелно вођење гасовода испод или изнад енергетског кабла;
- хоризонтални размак и вертикално растојање при паралелном вођењу и укрштању гасовода од енергетског кабла треба да износи најмање 0,8 m у насељеном месту;
- при укрштању се цев гасовода полаже испод енергетског кабла;
- вертикално растојање при укрштању и хоризонтални размак при паралелном вођењу може да буде најмање 0,3 m, ако се кабл постави у заштитну ПВЦ цев дужине најмање 2 m, са обе стране места укрштања, или целом дужином паралелног вођења;
- на местима укрштања енергетских каблова поставити одговарајуће ознаке;
- надземни делови гасовода морају бити удаљени од стубова далековода СН (средњенапонских) и НН (нисконапонских) водова за најмање висину стубова увећану за 3 m;

- приликом грађења гасовода потребно је радни појас формирати тако да тешка возила не прелазе преко енергетског кабла на местима где исти није заштићен;
- хоризонтални размак енергетског кабла од других енергетских каблова, у које спадају каблови јавне расвете и семафорска инсталација, треба да износи најмање 0,5 m;
- при укрштању енергетских каблова, кабл вишег напонског нивоа се полаже испод кабла нижег напонског нивоа, уз поштовање потребне дубине свих каблова, на вертикалном растојању од најмање 0,4 m;
- на местима укрштања енергетских каблова поставити одговарајуће ознаке;
- у случају недовољне ширине коридора, међусобни размак енергетских каблова у истом рову одређује се на основу струјног оптерећења и не сме да буде мањи од 0,07 m при паралелном вођењу односно 0,2 m при укрштању. Обезбедити да се у рову каблови међусобно не додирују; између каблова се целом дужином трасе поставља низ опека монтираних насатице на међусобном размаку од 1 m;
- хоризонтални размак електронског комуникационог кабла од енергетског кабла треба да износи најмање 0,5 m за каблове до 20 kV и 1 m за каблове 35 kV;
- при укрштању електронски комуникациони кабл се полаже изнад енергетског кабла, на вертикалном растојању од најмање 0,5 m;
- ако је енергетски кабл постављен у заштитну електропроводљиву цев (целом дужином паралелног вођења или најмање 3 m са обе стране места укрштања), а електронски комуникациони кабл постављен у електронепроводљиву цев, растојање мора да буде мин. 0,3 m;
- угао укрштања треба да је што ближи 90°, а у насељу најмање 30°;
- ако је угао укрштања мањи, енергетски кабл се поставља у челичну цев;
- на местима укрштања енергетских каблова поставити одговарајуће ознаке;
- пошто оптички кабл није осетљив на утицаје електромагнетне природе, удаљење оптичког кабла у односу на енергетски кабл је условљено једино сигурносним размаком због обављања радова;
- забрањује се постављање шахтова електронских комуникационих каблова на трасу енергетског кабла (пролаз енергетског кабла кроз шахт);
- није дозвољено паралелно вођење енергетског кабла испод коловоза;
- енергетски кабл поставити минимално 1 m од коловоза;
- при укрштању енергетских каблова са путем угао укрштања треба да је што ближи 90°, а најмање 30°;
- на местима укрштања енергетског кабла и пута, на крајевима цеви поставити одговарајуће ознаке;
- у водном земљишту каблове полагасти у експропријационом појасу водотока/мелиорационих канала по линији експропријације, односно на минималном растојању од 1 m од линије експропријације, паралелно са каналом, тако да међусобно управно растојање између трасе и ивице канала буде минимум 5 m у грађевинском, односно 10 m у ванграђевинском подручју; дубина полагања каблова треба да буде минимум 1 m испод нивоа терена;
- угао укрштања електроенергетских каблова и водотока/канала треба да буде 90°.

Правила за изградњу јавног осветљења

- У оквиру II и III степена заштите ограничава се осветљавање простора на неопходно и усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површина земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности;
- користити расветна тела у складу са новим технологијама развоја и условима надлежног завода за заштиту природе;
- у зони еколошких коридора, за потребе садржаја који изискују осветљење, избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим релацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.); применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.
- планирање јавног осветљења у границама заштићеног подручја вршити у складу са потребама заштите фауне, са посебним освртом на присутност заштићених и строго заштићених дивљих врста;
- осветљење пешачких и бициклистичких стаза унутар граница заштићеног подручја је дозвољено само унутар насеља, односно на деоницама које се пружају уз фреквентне саобраћајнице.

Правила за изградњу трафостаница 20/0,4 kV

- У оквиру посебне намене, у режиму III степена заштите трафостанице градити као монтажано-бетонске или компактне за 20/0,4 kV напонски пренос, у складу са важећим законским прописима и техничким условима надлежног ЕД предузећа;

- минимална удаљеност трафостанице од осталих објеката мора бити 3 m;
- монтажно-бетонске трафостанице градиће се као слободностојећи објекти; могуће је изградити једноструке (са једним трансформатором називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 8 нисконапонских извода) и двоструке (са два трансформатора називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 16 нисконапонских извода);
- за изградњу оваквих објеката потребно је обезбедити слободан простор максималних димензија 4 x 5,5 m за изградњу једноструке монтажно-бетонске трафостанице и слободан простор максималних димензија 6,5 x 5,5 m за изградњу двоструке монтажно-бетонске трафостанице;
- дистрибутивне трафостанице у насељима градити у уличним коридорима као монтажно-бетонске или стубне за 20/0,4 kV напонски пренос, у складу са важећим законским прописима и техничким условима надлежног ЕД предузећа;
- за постављање носећег портала (порталног стуба) стубне трансформаторске станице, мора се обезбедити слободан простор димензија 5 x 3 m за изградњу темеља портала и постављање заштитног уземљења; ове трансформаторске станице не могу бити прикључиване на подземне средњенапонске водове;
- у случају да се мрежа налази у зони која није штићена насипом око Тамиша, мора постојати јединствено место искључења исте у случају ванредне ситуације, без обзира на тип и напонски ниво исте;
- поред објеката ових трафостаница, обавезно предвидети слободан простор за изградњу слободностојећег ормана, мерног места за регистровање утрошене електричне енергије јавног осветљења.

Правила за реконструкцију надземне електроенергетске мреже и објеката трафостаница 20/04 kV

- Реконструкција надземних водова свих напонских нивоа, вршиће се на основу овог Просторног плана и у складу са условима надлежног предузећа, а подразумева замену стубова, проводника или уређаја и опреме за уземљење, заштиту, трансформацију напона и др., поштујући постојећу трасу вода и локацију трафостаница 20/0,4 kV;
- за реконструкцију електроенергетске мреже унутар станишта прибавити посебне услове заштите природе;
- приликом реконструкције/обнављања постојећих водова у зонама заштићених подручја, станишта заштићених врста и еколошких коридора, као и у појасу 200 m од граница наведених целина, применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона;
- електроенергетска преносна мрежа ће бити надземна, грађена на бетонским и гвоздено решеткастим стубовима.

Услови за прикључење на електроенергетску инфраструктуру

- За прикључење објеката на дистрибутивни електроенергетски систем изградити подземни или надземни прикључак, који ће се састојати од прикључног вода и ормана мерног места (ОММ);
- ОММ треба да буде постављен на регулационој линији парцеле на којој се гради објекат, према улици, или у зиданој огради, такође на регулационој линији улице;
- за кориснике са предвиђеном максималном једновременом снагом до 100 kW прикључење ће се вршити нисконапонским подземним водом директно из трансформаторске станице;
- за кориснике са предвиђеном једновременом снагом већом од 200 kW прикључење ће се вршити из трансформаторске станице 20/0,4 kV планиране у оквиру парцеле;
- уколико је захтевана максимална једновремена снага до 150 kW, за више локацијски блиских или суседних објеката у оквиру радних садржаја, прикључење таквих купаца електричне енергије обезбедити изградњом дистрибутивних трансформаторских станица на јавној површини или на парцелама остале намене.

Зона заштите електроенергетских објеката

Заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајње фазног проводника дефинисан је Законом о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14) и износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV:
  - за голе проводнике 10 m;
  - за слабо изоловане проводнике 4 m;
  - за самоносеће кабловске снопове 1 m;
- 2) за напонски ниво 35 kV, 15 m;
- 3) за напонски ниво 110 kV, 25 m;
- 4) за напонски ниво 220 kV, 30 m;

Заштитни појас за подземне водове (каблове) износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV, укључујући и 35 kV, 1 m;
- 2) за напонски ниво 110 kV, 2 m;
- 3) за напонски ниво изнад 110 kV, 3 m.

Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи за напонски ниво од 1 kV до 35 kV, 10 m.

Свака градња испод или у близини далековода напона 400 kV, 220 kV и 110 kV условљена је: „Законом о енергетици“, „Законом о планирању и изградњи“, „Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV“ („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), „Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V“ („Службени лист СФРЈ“, број 4/74), „Правилником о техничким нормативима за уземљења електроенергетских постројења називног напона изнад 1000 V“ („Службени лист СРЈ“, број 61/95), „Законом о заштити од нејонизујућих зрачења“ са припадајућим правилницима, од којих се посебно издваја: „Правилник о границама нејонизујућим зрачењима“ („Службени гласник РС“, број 104/09) и „Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања“ („Службени гласник РС“, број 104/09), „SRPS N.CO.105 Техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења“ („Службени лист СФРЈ“, број 68/86), „SRPS N.CO.101 - Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од опасности“, „SRPS N.CO.102 - Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од сметњи“ („Службени лист СФРЈ“, број 68/86), као и „SRPS N.CO.104 – Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Увођење телекомуникационих водова у електроенергетска постројења“ („Службени лист СФРЈ“, број 49/83).

У случају градње испод или у близини далековода потребна је сагласност АД „Електро mreжа Србије“ Београд.

Остали општи технички услови:

- Приликом извођења радова као и касније приликом експлоатације планираних објеката, водити рачуна да се не наруши сигурносна удаљеност од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV, односно 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV.
- Испод и у близини далековода не сме се садити високо дрвеће које се својим растом може приближити на мање од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV, односно 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV, као и у случају пада дрвета.
- Забрањено је коришћење прскалица и воде у млазу за заливање уколико постоји могућност да се млаз воде приближи на мање од 5 m од проводника далековода напонског нивоа 110 kV, односно не мање од 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV.
- Забрањено је складиштење лако запаљивог материјала у заштитном појасу далековода.
- Нисконапонске, телефонске прикључке, прикључке на кабловску телевизију и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом.
- Приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековода, ни на који начин се не сме угрозити статичка стабилност стубова далековода. Терен испод далековода се не сме насипати.
- Све металне инсталације (електроинсталације, грејање и сл.) и други метални делови (ограде и сл.) морају да буду прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначењу потенцијала.

Услови за прикључење на електроенергетску инфраструктуру

- Условe, начин и место прикључења на дистрибутивни систем електричне енергије (ДСЕЕ) дефинише надлежни оператор дистрибутивног система у складу са плановима развоја ДСЕЕ, законским и другим прописима;
- прикључење корисника на ДСЕЕ се планира на средњенапонском нивоу (20 kV) и на нисконапонском нивоу (0,4 kV), у зависности од захтеване снаге и потреба корисника;
- за прикључење објеката на дистрибутивни електроенергетски систем потребно је изградити подземни или надземни прикључак, који ће се састојати од прикључног вода и ормана мерног места (ОММ);
- ОММ треба да буде постављен на регулационој линији парцеле на којој се гради објекат, према улици, или у зиданој огради, такође на регулационој линији улице;

- за кориснике са предвиђеном максималном једновременом до 43,47 kW прикључење се врши са нисконапонске мреже, уз проверу задовољења напонских прилика, граде се искључиво као кабловски подземни уз коришћење слободностојећих ормана мерног места изведених у полиестерском кућишту (типски ормани ПОММ-1 - за једно бројило снаге до 43,47 kW, ПОММ-2, ПОММ-4, ПОММ-6), постављених на припадајућем армирано-бетонском постољу САБП/300, САБП/600 са или без КПК ЕВ-1П, САБП/800 са или без КПК ЕВ-2П, са постављањем ормана мерног места у регулационој линији парцеле корисника или на јавној површини у траси мреже поред прикључног стуба надземне мреже или прикључног дистрибутивног разводног ормана подземне кабловске мреже;
- за кориснике са предвиђеном максималном једновременом преко 43,47 kW до 200kW прикључење ће се вршити нисконапонским подземним водом директно из трансформаторске станице;
- прикључци снаге са везивањем у напојној дистрибутивној трафостаници (20/0,4 kV), уколико постоје довољни слободни капацитети у трафостаници, се граде искључиво као кабловски подземни, једноструким или двоструким водом типа PP00-YAS 4x150mm², уз коришћење слободностојећих ормана мерног места изведених у полиестерском кућишту (типски ормани ПИ-1/а, ПИ-1/б и ПИ-1/ц), постављених на армирано-бетонском постољу са или без кабловске прикључне кутије у истом и са постављањем ормана мерног места у регулационој линији парцеле корисника на граници са јавном површином;
- за кориснике са предвиђеном једновременом снагом већом од 200 kW прикључење ће се вршити из трансформаторске станице 20/0,4 kV планиране у оквиру парцеле;
- уколико је захтевана максимална једновремена снага до 150 kW, за више локацијски блиских или суседних објеката у оквиру радних садржаја, прикључење таквих купаца електричне енергије обезбедиће се изградњом дистрибутивних трансформаторских станица на јавној површини; потребан број трансформаторских станица ће зависити од броја купаца и захтеване максималне једновремене снаге.

1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура

Правила за одржавање, заштиту, уређења и грађења за објекте термоенергетске инфраструктуре

За одржавање, заштиту, уређење и изградњу термоенергетске инфраструктуре на целом подручју ПИО „Потамишје“ морају се прибавити посебни услови заштите природе.

Нови потрошачи природног гаса могу се прикључити на постојећу дистрибутивну гасоводну мрежу изградњом нове дистрибутивне гасоводне мреже и прикључењем на постојећу, а све према условима надлежног дистрибутера за гас који ће, сагледавањем потребних количина гаса, за ове потрошаче одредити место и услове прикључења на гасну мрежу.

Приликом одржавања, уређења и изградње термоенергетске инфраструктуре придржавати се правила и услова за уређење и изградњу термоенергетске инфраструктуре који су дати:

- Правилником о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar („Службени лист РС“, бр. 37/13 и 87/15);
- Правилником о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15);
- Правилником о техничким условима за несметан и безбедан транспорт нафтоводима и продуктоводима („Службени гласнику РС“, број 37/13);
- техничким условима добијеним од надлежних институција, органа, организација, јавних и енергетских система и привредних субјеката са чијим инфраструктурним објектима се гасовод укршта, паралелно води или пролази у близини;
- Правилником о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштавању и претакању запаљивих течности („Службени лист СРЈ“, број 114/17).

При пројектовању и изградњи гасне котларнице придржавати се Правилника о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котларница („Службени лист СФРЈ“, бр. 10/90 и 52/90).

Правила одржавања, заштите, уређења и грађења за гасоводе притиска већег од 16 бара

Приликом пројектовања, изградње, експлоатације, одржавања и заштите транспортних гасовода испоштовати услове који су дати у у Правилнику о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar („Службени лист РС“, бр. 37/13 и 87/15).

Појас шире заштите гасовода - заштитни појас гасовода¹⁶, је појас ширине 400 m (по 200 m са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода), у ком други објекти утичу на сигурност гасовода, али и обрнуто, гасовод утиче на друге објекте у свом окружењу.

Табела 36. Ширина заштитног појаса насељених зграда, у зависности од притиска и пречника гасовода

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)	Притисак већи од 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	30	30
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	30	50
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	30	75
Пречник гасовода изнад DN 1000	30	100

У заштитном појасу насељених зграда ширине од 30 m лево и десно од осе гасовода, након изградње гасовода, не могу се градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на коефицијент сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас гасовода сврстан.

Табела 37. Ширина експлоатационог појаса гасовода у зависности од притиска и пречника гасовода

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)	Притисак већи од 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	10	10
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	12	15
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	15	30
Пречник гасовода изнад DN 1000	20	50

Вредност из табеле претставља укупну ширину експлоатационог појаса тако да се по једна половина дате вредности простира са обе стране осе гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти који су у функцији гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности (постављање трансформаторских станица, пумпних станица, подземних и надземних резервоара, сталних камп места, возила за камповање, контејнера, складиштења силиране хране и тешкотранспортујућих материјала, као и постављање оgrade са темељом и сл.), изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m, без писменог одобрења оператора транспортног система.

У експлоатационом појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Изградња нових објеката не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад гасовода.

¹⁶ У складу са Правилником о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16bar.

Табела 38. Минимална растојања спољне ивице подземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом

Радни притисак гасовода	Притисак 16 ДО 55 bar (m)				Притисак већи од 55 bar (m)			
	DN ≤150	150 < DN ≤ 500	500 < DN ≤1000	DN > 1000	DN ≤150	150 < DN ≤ 500	500 < DN ≤1000	DN > 1000
Некатегорисани путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	1	2	3	5	1	3	3	5
Општински путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	5	5	5	5	10	10	10	10
Државни путеви II реда (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	5	5	7	10	5	10	10	15
Државни путеви I реда, осим аутопутева (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	10	10	15	15	10	15	25	50
Државни путеви I реда - аутопутеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	20	20	25	25	50	50	50	50
Железнички колосеци (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	15	15	15	15	50	50	50	50
Подземни линијски инфраструктурни објекти (рачунајући од спољне ивице објекта)	0,5	1	3	5	3	5	10	15
Нерегулисан водоток (рачунајући од уреза Q100god воде мерено у хоризонталној пројекцији)	5	10	10	15	10	20	25	35
Регулисан водоток или канал (рачунајући од брањене ножице насипа мерено у хоризонталној пројекцији)	10	10	10	10	25	25	25	25

Растојања из табеле се могу изузетно смањити уз примену додатних мера као што су: смањење пројектног фактора, повећање дубине укопавања или примена механичке заштите при ископавању.

Минимално растојање при укрштању гасовода са подземним линијским инфраструктурним објектима је 0,5 m.

Табела 39. Минимална растојања подземних гасовода од надземне електромере и стубова далековода

Називни напон	Паралелно вођење (m)	При укрштању (m)
≤ 20 kV	10	5
20 kV < U ≤ 35 kV	15	5
35 kV < U ≤ 110 kV	20	10
110 kV < U ≤ 220 kV	25	10
220 kV < U ≤ 440 kV	30	15

Минимално растојање дато у табели се рачуна од темеља стуба далековода и уземљивача.

Табела 40. Минимална растојања спољне ивице надземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)	Притисак већи од 55 bar (m)
Путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	30	30
Железнички колосеци (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	30	30

Укрштање надземних гасовода са железничком пругом није дозвољено, осим у изузетним случајевима по прибављеној сагласности управљача железничке инфраструктуре.

Укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу са условима управљача јавног пута.

Табела 41. Минималне дубине укопавања гасовода мерене од горње ивице гасовода

Класа локације ¹⁷	Минимална дубина укопавања(см)
Класа локације I	80
Класа локације II, III и IV	100
У заштитном појасу стамбеног објекта	110

За гасоводе пречника преко 1000 mm минимална дубина укопавања је 1 m.

Табела 42. Минимална дубина укопавања гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима

Инфраструктурни објекат	Минимална дубина укопавања(см)
до дна одводних канала путева и пруга	100
до дна регулисаних корита водених токова	100
до горње коте коловозне конструкције пута	135
до горње ивице прага железничке пруге	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150

Од минималне дубине укопавања цеви дате у табели може се одступити уз навођење оправданих разлога за тај поступак, при чему се морају предвидети повећане мере безбедности, али тако да минимална дубина укопавања не може бити мања од 50 cm.

Табела 43. Минимална растојања објеката који су саставни делови гасовода од других објеката

Грађевински и други објекти	Објекти који су саставни делови гасовода (удаљености у m)						
	МРС, МС и РС			Компресорске станице	Блок станице са испуштањем гаса	Чистачке станице	
	Зидане или монтажне		На отвореном или под надстрешницом				
	≤30.000 m ³ /h	>30.000 m ³ /h	За све капацитете	≤2mlrd m ³ /год.	>2mlrd m ³ /год.	За све капацитете	
Стамбене и пословне зграде*	15	25	30	100	500	30	30
Производне фабричке зграде и радионице*	15	25	30	100	500	30	30
Складишта запаљивих течности*	15	25	30	100	350	30	30

¹⁷ Према густини насељености, појасеви гасовода се сврставају у следеће четири класе локације:

- 1) Класа локације I - појас гасовода у коме се на јединици појаса гасовода налази до шест стамбених зграда нижих од четири спрата;
- 2) Класа локације II - појас у коме се на јединици појаса гасовода налази више од 6, а мање од 28 стамбених зграда, нижих од 4 спрата;
- 3) Класа локације III - појас гасовода у коме се на јединици појаса гасовода налази 28 или више стамбених зграда, нижих од четири спрата или у коме се налазе пословне, индустријске, услужне, школске, здравствене и сличне зграде и јавне површине, као што су: градилишта, шеталишта, рекреациони терени, отворене позорнице, спортски терени, сајмишта, паркови и сличне површине, на којима се трајно или повремено задржава више од двадесет људи, а налазе се на удаљености мањој од 100 m од осе гасовода;
- 4) Класа локације IV - појас гасовода у коме на јединици појаса гасовода преовлађују четворспратне или вишеспратне зграде.

Електрични водови (надземни)	За све објекте: висина стуба далековода +3 m						
	Трафо станице*	30	30	30	30	100	30
Железничке пруге и објекти	30	30	30	30	100	30	30
Индустријски колосоци	15	15	25	25	50	15	15
Државни путеви I реда	30	30	30	30	100	30	30
Државни путеви I реда, осим аутопутева	20	20	30	20	50	30	20
Државни путеви II реда	10	10	10	10	30	10	10
Општински путеви	6	10	10	10	20	15	10
Водотокови	изван водног земљишта						
Шеталишта и паркиралишта*	10	15	20	15	100	30	30
Остали грађевински објекти*	10	15	20	30	100	15	15
* Ова растојања се не односе на објекте који су у функцији гасоводног система.							

За зидане или монтажне објекте растојање се мери од зида објекта. За надземне објекте на отвореном простору растојање се мери од потенцијалног места истицања гаса.

Растојање објеката од железничких пруга мери се од спољне ивице пружног појаса, а растојање од јавних путева мери се од спољне ивице земљишног појаса.

Правила одржавања, заштите, уређења и грађења за гасоводе притиска до 16 бара

Приликом пројектовања, изградње, експлоатације одржавања и заштите дистрибутивне гасоводне мреже испоштовати услове који су дати у Правилнику о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15).

У насељеним местима гасовод се по правилу гради у регулационом појасу саобраћајница, у инфраструктурним коридорима.

Табела 44. Минимална дозвољена хоризонтална растојања подземних гасовода од стамбених објеката, објеката у којима стално или повремено борави већи број људи (од ближе ивице цеви до темеља објекта)

Радни притисак гасовода	MOP ≤ 4 bar (m)	4 bar < MOP ≤ 10 bar (m)	10 bar < MOP ≤ 16 bar (m)
Гасовод од челичних цеви	1	2	3
Гасовод од полиетиленских цеви	1	3	-

Растојања дата у табели се могу изузетно смањити на минимално 1 m, уз примену додатних мера заштите, при чему се не сме угрозити стабилност објеката.

Табела 45. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних гасовода 10 bar < MOP ≤ 16 bar и челичних и ПЕ гасовода 4 bar < MOP ≤ 10 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

Инфраструктурни објекти	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0,2	0,6
Од гасовода до водовода и канализације	0,2	0,4
Од гасовода до вреловода и топловода	0,3	0,5
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0,5	1
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских ел. каблова	0,3	0,6
Од гасовода до телекомуникационих каблова	0,3	0,5
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	-	5
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m ³	-	3
Од гасовода до шахтова и канала	0,2	0,3
Од гасовода до високог зеленила	-	1,5

* растојање се мери до габарита резервоара

Табела 46. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних и ПЕ гасовода MOP ≤ 4 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

Инфраструктурни објекти	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0,2	0,4
Од гасовода до водовода и канализације	0,2	0,4
Од гасовода до вреловода и топловода	0,3	0,5
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0,5	1,0
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских ел. каблова	0,2	0,4
Од гасовода до телекомуникационих и оптичких каблова	0,2	0,4
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	-	5,0
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m ³	-	3,0
Од гасовода до шахтова и канала	0,2	0,3
Од гасовода до високог зеленила	-	1,5

* растојање се мери до габарита резервоара

Растојања дата у табели могу се изузетно смањити на кратким деоницама гасовода дужине до 2 m, уз примену физичког обезбеђења од оштећења приликом каснијих интервенција на гасоводу и предметном воду, али не мање од 0,2 m при паралелном вођењу, осим растојања од гасовода до постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

Табела 47. Минимална хоризонтална растојања подземних гасовода од надземне електромреже и стубова далековода

Називни напон	Минимално растојање	
	при укрштању (m)	при паралелном вођењу (m)
1 kV ≥ U	1	1
1 kV < U ≤ 20 kV	2	2
20 kV < U ≤ 35 kV	5	10
35 kV < U	10	15

Минимално хоризонтално растојање се рачуна од темеља стуба далековода, при чему се не сме угрозити стабилност стуба.

Приликом укрштања, гасовод се по правилу поставља изнад канализације. Уколико се мора поставити испод, неопходно је применити додатне мере ради спречавања евентуалног продора гаса у канализацију.

Табела 48. Минимална хоризонтална растојања MPC, MC и PC од стамбених објеката и објеката у којима стално или повремено борави већи број људи

MOP на улазу			
Капацитет m ³ /h	MOP ≤ 4 bar	4 bar < MOP ≤ 10 bar	10 bar < MOP ≤ 16 bar
до 160	уз објекат (отвори на објекту морају бити ван зона опасности)	3 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)
од 161 до 1500	3 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	8 m
од 1501 до 6000	5 m	8 m	10 m
Подземне станице	1 m	2 m	3 m

Табела 49. Минимална хоризонтална растојања MPC, MC и PC од осталих објеката

MOP на улазу			
Објекат	MOP ≤ 4 bar	4 bar < MOP ≤ 10 bar	10 bar < MOP ≤ 16 bar
Железничка пруга	10 m	15 m	15 m
Коловоз градских саобраћајница	3 m	5 m	8 m
Општински пут	3 m	5 m	8 m
Државни пут	8 m	8 m	8 m
Интерне саобраћајнице	3 m	3 m	3 m
Јавна шеталишта	3 m	5 m	8 m
Извор опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	10 m	12 m	15 m
Извор опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова	10 m	12 m	15 m
Трансформаторска станица	10 m	12 m	15 m
Надземни електропроводови	0 bar < MOP ≤ 16 bar:		
	1 kV ≥ U	Висина стуба + 3 m*	
	1 kV < U ≤ 110 kV	Висина стуба + 3 m**	
* али не мање од 10 m;			
** али не мање од 15 m; ово растојање се може смањити на 8 m за водове код којих је изолација вода механички и електрично појачана			

На укрштању гасовода са путевима, пругама, водотоковима, каналима, далеководима називног напона преко 35 kV, угао осе гасовода према тим објектима мора да износи између 60° и 90°.

Угао укрштања на местима где је то технички оправдано, дозвољено је смањити на минимално 60°. За извођење укрштања гасовода са инфраструктурним објектима са углом мањим од 60° потребно је прибавити одговарајућу сагласност управљача, односно оператора над тим објектима.

Минимална дубина укопавања гасовода је 80 cm мерено од горње ивице гасовода.

Табела 50. Минимална дубина укопавања челичних и ПЕ гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима

Инфраструктурни објекат	Минимална дубина укопавања (cm)
до дна одводних канала путева и пруга	100
до дна регулисаних корита водених токова	100
до горње коте коловозне конструкције пута	135
до горње ивице прага железничке пруге	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150

Од минималне дубине укопавања цеви може се одступити уз навођење оправданих разлога за тај поступак при чему се морају предвидети повећане мере безбедности, али тако да минимална дубина укопавања не може бити мања од 50 cm.

У зависности од притиска, заштитни појас гасовода је:

- 1) за ПЕ и челичне гасоводе $MOP \leq 4 \text{ bar}$ - по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) за челичне гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ - по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) за ПЕ гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) за челичне гасоводе $10 \text{ bar} < MOP \leq 16 \text{ bar}$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Приликом изградње гасовода укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу захтевима Правилника о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15) и условима управљача јавног пута.

Магистрални гасовод од границе Бугарске до границе Мађарске

Енергетски коридор магистралног гасовода је укупне ширине 600 m.

У оквиру овог енергетског коридора утврђени су следећи појасеви - зоне заштите гасовода:

- појас непосредне заштите (експлациони појас) обострано од осе гасовода и границе грађевинских парцела објекта гасовода је ширине: 10 m на шумском земљишту, односно 25 m на пољопривредном земљишту;
- појас уже заштите обострано од границе појаса непосредне заштите је ширине: 90 m на шумском земљишту, односно 75 m на пољопривредном земљишту, то јест граница појаса уже заштите је на 100 m од осе гасовода;
- појас шире заштите (појас детаљне разраде) обострано од границе појаса уже заштите је ширине 100 m, то јест граница појаса шире заштите је на 200 m од осе гасовода и
- појас контролисане изградње јесте појас између границе појаса шире заштите и границе енергетског коридора.

Услови за прикључење на јавну дистрибутивну гасоводну мрежу

Прикључење на гасоводну инфраструктуру извести у складу са условима и сагласностима добијеним од надлежног дистрибутера за гас и у складу са одредбама Правилника о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15).

Правила одржавања, заштите, уређења и грађења за нафтоводе и продуктоводе

Приликом пројектовања, изградње, експлоатације одржавања и заштите нафтовода и продуктовода испоштовати услове који су дати у Правилнику о техничким условима за несметан и безбедан транспорт нафтоводима и продуктоводима („Службени гласник РС“, број 37/13).

Појас шире заштите гасовода-заштитни појас нафтовода и продуктовода је појас ширине 400 m (по 200 m са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода), у ком други објекти утичу на сигурност гасовода, али и обрнуто, гасовод утиче на друге објекте у свом окружењу.

У појасу ширине 5 m на једну и другу страну, рачунајући од осе нафтовода или продуктовода, није дозвољено садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

У појасу ширине од 30 m лево и десно од осе нафтовода или продуктовода, након изградње нафтовода или продуктовода, не могу се градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на коефицијент сигурности са којим је нафтовод или продуктовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас ценовода сврстан.

У радном појасу нафтовода и продуктовода не могу се изводити радови и друге активности, осим пољопривредних радова дубине до 0,5 m, без писменог одобрења енергетског субјекта који је власник или корисник нафтовода или продуктовода.

Табела 51. Минимална растојања спољне ивице подземних нафтовода и продуктовода од других објеката или објеката паралелних са нафтоводом и продуктоводом

Инфраструктурни објекат	Удаљеност од нафтовода и продуктовода (m)
Некатегорисани путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	5
Општински путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	5
Државни путеви II реда (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	10
Државни путеви I реда, осим аутопутева (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	15
Државни путеви I реда (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	20
Железнички колосеци (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	15
Подземни линијски инфраструктурни објекти (рачунајући од спољне ивице објекта)	5
Нерегулисан водоток (рачунајући од уреза Q_{100god} воде мерено у хоризонталној пројекцији)	15
Регулисан водоток или канал (рачунајући од брањене ножице насипа мерено у хоризонталној пројекцији)	10
Далеководи (рачунајући од спољне ивице стуба далековода)	висина стуба + 3 m
Ветрогенератори (рачунајући од осе стуба ветрогенератора)	1,5 x висина ветрогенератора

Ако цевовод пролази близу водотокова, канала, бунара, извора и изворишних подручја, и других водних објеката, као и ако је паралелан са водотоковима, или се са њима укршта, потребно је прибавити одговарајућа водна акта од организација и органа надлежних за послове водoprивреде, у складу са законом, техничким и другим прописима. Растојања се могу изузетно смањити уз примену додатних мера као што су: повећање степена сигурности, повећање дубине ископавања или примена механичке заштите при ископавању.

Минимално потребно растојање при укрштању нафтовода и продуктовода са подземним линијским инфраструктурним објектима је 0,5 m.

Табела 52. Минимална растојања подземних нафтовода и продуктовода од надземне електро мреже и стубова далековода

Називни напон	паралелно вођење (m)	при укрштању (m)
$\leq 20 \text{ kV}$	10	5
$20 \text{ kV} < U \leq 35 \text{ kV}$	15	5
$35 \text{ kV} < U \leq 110 \text{ kV}$	20	10
$110 \text{ kV} < U \leq 220 \text{ kV}$	25	10
$220 \text{ kV} < U \leq 440 \text{ kV}$	30	15

Минимално растојање се рачуна од темеља стуба далековода и уземљивача.

Минимално растојање спољне ивице надземних нафтовода и продуктовода од путева и железничких колосека је 30 m. Растојање објеката од железничких пруга мери се од спољне ивице пружног појаса, а растојање од јавних путева мери се од спољне ивице земљишног појаса. Надземни нафтоводи и продуктоводи не могу се градити преко железничке пруге, осим у изузетним случајевима по прибављеној сагласности управљача железничке инфраструктуре.

Табела 53. Минимална растојања објеката који су саставни делови нафтовода и продуктовода од других објеката

Објекти који су саставни део нафтовода и продуктовода	Најмање растојање од граничне линије суседног поседа, односно од крајње спољне ивице земљишног појаса пута или пружног појаса до станице	Најмање растојање од објекта односно од крајње спољне ивице земљишног појаса пута или пружног појаса на сопственом имању до станице
Пумпне станице	30 m	7,5 m
Чистачке станице	30 m	3 m
Блок-станице	30 m	3 m
Мерне станице	30 m	3 m

За зидане или монтажне објекте растојање се мери од зида објекта. За надземне објекте на отвореном простору растојање се мери од потенцијалног места истицања нафте, односно деривата нафте. Растојање објеката од железничких пруга мери се од спољне ивице пружног појаса, а растојање од јавних путева мери се од спољне ивице земљишног појаса пута.

При укрштању нафтовода и продуктовода са саобраћајницама, водотоковима и каналима, неопходно је да угао између осе цевовода и осе препреке износи између 90° и 60°. Да би се укрштање извело под углом мањим од 60°, неопходно је прибавити сагласност надлежних органа. При укрштању са железничком пругом угао мањи од 60° није дозвољен.

Минимална дубина укопавања цевовода, мерена од горње ивице цевовода износи 80 cm.

Табела 54. Минимална дубина укопавања цевовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима

Инфраструктурни објекат	Минимална дубина укопавања
До пројектованог дна одводних канала путева и пруга	100 cm
До пројектованог дна регулисаних корита водених токова	100 cm
До горње коте коловозне конструкције	135 cm
До горње ивице прага железничке пруге	150 cm
До горње ивице прага индустријског колосека	100 cm
До дна нерегулисаних корита водених токова	150 cm

Од минималне дубине укопавања цеви може се одступити у изузетним ситуацијама, ако за то постоје оправдани разлози за тај поступак, при чему је неопходно предвидети повећане мере безбедности, али тако да минимална дубина укопавања не може бити мања од 50 cm са потребним осигурањем.

Бушотине (нафтне и гасне)

Приликом истраживања и експлоатације нафте, земних гасова и слојних вода придржавати се техничких норматива датих Правилником о техничким нормативима при истраживању и експлоатацији нафте, земних гасова и слојних вода („Службени лист СФРЈ“, бр. 43/79, 41/81 и 15/82).

Техничке мере заштите бушотина:

- Удаљеност бушотине од јавних објеката и стамбених зграда износи најмање две висине торња бушотине;
- од ивице појаса путева првог и другог реда, удаљеност осе бушотине мора износити најмање 30 m, а од других јавних саобраћајница, шумских и пољских путева најмање 15 m.

Удаљеност бушотина рачуна се од средишта осе бушотине, а код осталих објеката и постројења од најистакнутијег дела у правцу мрења.

1.3.3.3. Коришћење обновљивих и других извора енергије

У оквиру подручја посебне намене на постојећим и планираним објектима (на крововима), могу се постављати соларни колектори и панели који ће користити сунчеву енергију за производњу топлотне или електричне енергије за сопствене потребе.

У посебној намени и на стаништима је забрањено градити соларне електране и ветрогенераторе.

У заштитној зони еколошких коридора и станишта, у појасу до 500 m од станишта/коридора, забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора.

1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура

У оквиру подручја посебне намене, у режиму III степена заштите, могућа је изградња подземне електронске комуникационе инфраструктуре уз постојећу инфраструктуру, за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката и постојећих садржаја (површина за туризам, спорт и рекреацију и др.).

За изградњу и реконструкцију електронске комуникационе мреже унутар границе дефинисаних станишта морају се прибавити посебни услови заштите природе.

Подземна електронска комуникациона мрежа:

- електронска комуникациона мрежа обухвата све врсте каблова који се користе за потребе комуникација (бакарне, коаксијалне, оптичке и др);
- електронску комуникациону мрежу градити подземно у коридорима саобраћајница;
- дубина полагања каблова треба да је најмање 0,8-1,2 m;
- у коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем морају бити постављени минимално 3 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупа пута, или спољне ивице путног канала за одводњавање;
- укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на предметни пут, у прописаној заштитној цеви;
- заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3 m са сваке стране;
- минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем), износи 1,35-1,5 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви;
- минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m;
- укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин. 10 m;
- електронску комуникациону мрежу градити подземно у коридорима саобраћајница и поред пешачких стаза, у јавним површинама и површинама остале намене;
- препорука је да се при изградњи нових саобраћајница постављају и цеви за накнадно провлачење електронских комуникационих каблова;
- дубина полагања каблова треба да је најмање 0,8-1,2 m код полагања каблова у ров, односно 0,3 m, 0,4 m до 0,8 m код полагања у миниров и 0,1-0,15 m у микроров у коловозу, тротоару;
- ако већ постоје трасе, нове електронске комуникационе каблове полагати у исте;
- при паралелном вођењу електронских комуникационих и електроенергетских каблова до 10 kV најмање растојање треба да буде 0,5 m, а 1,0 m за каблове напона преко 10 kV;
- удаљење оптичког кабла у односу на енергетски кабл је условљено једино сигурносним размаком због обављања радова;
- при укрштању најмање вертикално растојање од електроенергетског кабла мора бити 0,5 m, а угао укрштања око 90°;
- при укрштању електронског комуникационог кабла са цевоводом водовода и канализације вертикално растојање мора бити најмање 0,5 m;
- при приближавању и паралелном вођењу електронског комуникационог кабла са цевима водовода хоризонтално растојање мора бити најмање 0,6 m, односно 0,5 m при приближавању и паралелном вођењу електронског комуникационог кабла са канализацијом;
- при укрштању електронског комуникационог кабла са цевоводом гасовода вертикално растојање мора бити најмање 0,4 m;
- при приближавању и паралелном вођењу електронског комуникационог кабла са цевоводом гасовода хоризонтално растојање мора бити најмање 0,4 - 1,5 m, у зависности од притиска гасовода;

- у водном земљишту, каблове полагају у експропријационом појасу водотока/мелиорационих канала по линији експропријације, односно на минималном растојању од 1 m од линије експропријације, паралелно са каналом, тако да међусобно управно растојање између трасе и ивице канала буде минимум 5 m у грађевинском, односно 10 m у ванграђевинском подручју, дубина каблова треба да буде минимум 1 m испод нивоа терена;
- угао укрштања електроенергетских каблова и водотока/канала треба да буде 90°;
- комуникациони уређаји и опрема УПС поставиће се у метално кућиште - слободностојећи орман на јавној површини, у оквиру саобраћајних коридора или зелених површина;
- у складу са важећим Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућа средства, радио коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12), унутар заштитног појаса није дозвољена изградња и постављање објеката (инфраструктурних инсталација) других комуналних предузећа изнад и испод постојећих подземних ЕК каблова или кабловске ЕК канализације, осим на местима укрштања, као ни извођење радова који могу да угрозе функционисање електронских комуникација (ЕК објеката);
- за потребе удаљених корисника, ван насеља, може се градити бежична (PP) електронска комуникациона мрежа.

Услови за изградњу објеката за постављање електронске комуникационе опреме и уређаја:

- уређаји за потребе електронских комуникација се могу градити у оквиру планираних садржаја и осталих јавних површина, са обезбеђеним директним приступом уређају преко јавних површина, обезбеђеним простором за паркирање и прикључењем на јавну инфраструктуру, или обезбеђењем засебне парцеле као јавне површине, са обезбеђеним приступом уређају, обезбеђеним простором за паркирање и прикључењем на јавну инфраструктуру;
- ивице бетонских постоља: стојећи ИРО-а (изводно-разводних ормана), електронских комуникационих уређаја: који су постављени у зеленом појасу улице, морају бити на минималном хоризонталном растојању у односу на трасу будућих подземних инсталација, ивице коловоза, приступних путева, паркинг простора и свих других тврдох застора од 1 m.

Правила за прикључење на електронску комуникациону мрежу:

- у циљу обезбеђења потреба за новим прикључцима на електронску комуникациону мрежу и преласка на нову технологију развоја у области електронских комуникација, потребно је обезбедити приступ свим планираним објектима путем канализације, од планираног окна до просторије планиране за смештај електронске комуникационе опреме унутар парцела корисника.

Услови грађења бежичне ЕК мреже (PP) и припадајућих објеката:

- објекти за смештај електронских комуникационих уређаја фиксне, мобилне комуникационе мреже и опреме за РТВ и КДС, мобилних централа, радио-базних станица, радио-релејних станица, као и антене и антенски носачи, могу се поставити на објекте у оквиру посебне намене простора и на постојеће антенске стубове;
- антене и антенски носачи могу се поставити на слободностојеће антенске стубове, као и на објекте, у складу са условима заштите природе;
- комплекс са електронском комуникационом опремом и антенски стуб морају бити ограђени;
- напајање електричном енергијом вршиће се из нисконапонске мреже 0,4 kV;
- до комплекса за смештај електронске комуникационе опреме и антенских стубова са антенама обезбедити приступни пут мин. ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице;
- сензори у оквиру система надзора за аутоматско рано откривање пожара се могу постављати на постојеће или нове антенске стубове.

1.3.5. Услови за подизање заштитних појасева зеленила

Подизање заштитних појасева зеленила је могуће на простору Подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ у складу са општим мерама заштите и унапређења заштићеног подручја, као и у Зони утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“ која обухвата заштитну зону ПИО „Потамишје“ и просторе ван заштитне зоне, а у границама Просторног плана.

Услови за подизање заштитних појасева у оквиру Подручја посебне намене ПИО „Потамишје“:

- могуће је планско подизање заштитног зеленила на обрадивом земљишту у складу са условима надлежне институције за заштиту природе;
- забрањена је употреба инвазивних врста.

Услови за подизање заштитних појасева у Зони утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“:

Посебни услови за подизање заштитних појасева зеленила у заштитној зони ПИО „Потамишје“:

- заштитни појасеви зеленила се могу формирати у складу са интересима очувања биодиверзитета, уз доминацију аутохтоних врста;
- користити алохтоне врста које нису инвазивне;
- високо зеленило које се подиже ван грађевинског подручја лоцирати на удаљености 200 m од травних станишта која су у границама заштићеног подручја.

Посебни услови за подизање заштитних појасева зеленила на стаништима:

- обезбедити повезивање шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;
- обезбедити повезивање степских и шумостепских станишта подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
- на степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста није дозвољено подизање високог зеленила;
- за подизање заштитних појасева на стаништима прибавити посебне услове заштите природе.

Услови за формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајних коридора и водне инфраструктуре:

- за формирање заштитних појасева у оквиру саобраћајних коридора и водне инфраструктуре је потребна довољна ширина регулације, а најмања препоручена ширина ових појасева је 5 m;
- планско подизање заштитних појасева уз постојеће и планиране саобраћајнице треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја;
- није дозвољено озелењавање уз сам појас саобраћајнице, јер би привлачио животињске врсте и довело до повећања mortalитета њихових популација;
- у оквиру коридора саобраћајница је неопходно обезбедити ремизе високог зеленила које усмеравају кретање дивљачи према прелазима и травне површине за врсте отворених станишта;
- на местима међусобног укрштања саобраћајне и друге инфраструктуре, при садњи заштитних појасева, придржавати се услова везаних за безбедност саобраћаја;
- положај заштитних појасева ускладити са постојећом и планираном подземном и надземном инфраструктуром;
- уз канале и насипе заштитне појасеве формирати ван појаса који је потребан за њихово одржавање и ван травног појаса који треба да омогући проток врста;
- уз водотоке и канале који представљају еколошке коридоре који повезују станишта обавезно оставити континуирани појас травне вегетације;
- у мајор кориту реке Тамиш, између Чабе – Румунија и Боке – Србија, у циљу осигурања протицаја великих вода и леда, одржавати појас очишћен од дрвне вегетације у ширини од 130 – 230 m, изузев растиња за заштиту обала;
- уз еколошке коридоре је забрањено сађење инвазивних врста, а током уређења зелених површина одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста;
- заштитне појасеве уз еколошке коридоре формирати од најмање 50% аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.), које је неопходно обогатити жбунастим врстама.

Услови за формирање заштитних појасева зеленила у оквиру осталог пољопривредног земљишта:

- формирање заштитних појасева ускладити са просторним положајем заштићеног подручја, станишта и еколошких коридора и мерама за њихову заштиту;
- заштитне појасеве формирати од просечно 10 m ширине (минимум 6 m);
- главне појасеве формирати управно на правац дувања ветра, а споредне управно на правац главних појасева;
- једноредне или дворедне појасеве формирати у зони мање угрожености од ветра, а у зони јаког ветра и суше формирати појасеве од 3-5 редова од лишћарских врста аутохтоног порекла;
- појасеве формирати на међусобном растојању од 30 њихових висина како би се остварили ефекти заштите од ветра, очувања земљишта и усева у фази семена;
- формирати ажурни тип појасева (са већим бројем отвора распоређених по целом профилу појаса).

Општи услови за подизање заштитних појасева зеленила:

Уколико се заштитни појасеви зеленила подижу у оквиру постојећих регулационих линија јавних путева и канала, а према условима из овог Просторног плана, потребна је израда пројектне документације.

Пројектном документацијом одредити просторни распоред заштитних појасева зеленила, типове, ширину, међусобна растојања и конкретан избор врста, уз забрану примене инвазивних врста.

За потребе утврђивања јавног интереса и разграничења јавног од осталог земљишта, обавезна је израда планова детаљне регулације. За формирање свих заштитних појасева зеленила прибавити услове од надлежне институције за заштиту природе.

1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта даје се за грађевинско земљиште у посебној намени.

За грађевинску парцелу у зони насеља насталог на старој економији обезбедити минимално прикључак на: саобраћајну и електроенергетску мрежу. Ако постоје технички услови, зону насеља насталог на старој економији прикључити на насељску водоводу и канализациону мрежу. Док се не стекну услови за прикључење на насељску или локалну водоводну мрежу снабдевање водом обезбедити из бунара бушеног на парцели на којој се гради. Док се не стекну услови за прикључење на насељску или локалну канализациону мрежу, фекалне отпадне воде упуштати у водонепропусне објекте за сакупљање и третман отпадних вода који се граде на истој парцели као и главни објекат.

За грађевинску парцелу на површинама за туризам, спорт и рекреацију и површинама за производњу, складиштење и пословање обезбедити услове за прикључење на: саобраћајну мрежу, водоводну мрежу, канализациону мрежу, електроенергетску мрежу, дистрибутивну гасоводну мрежу, електронску комуникациону мрежу (ЕК), а према условима надлежног предузећа. За потребе издавања локацијских услова и грађевинске дозволе за ове комплексе неопходно је обезбедити минимално прикључак на: саобраћајну и електроенергетску мрежу и обезбедити услове за одвијање електронског комуникационог саобраћаја. Ако постоје технички услови комплекс прикључити на насељску канализациону мрежу. Ако не постоје услови за прикључење на насељску канализациону мрежу или док се не стекну, фекалне отпадне воде упуштати у водонепропусне објекте за сакупљање и третман отпадних вода који се граде на истој парцели као и главни објекат. Снабдевање водом нижег квалитета обезбедити из подземља захватањем прве издани. Све зауљене воде пре упуштања у атмосферску канализацију пречистити на сепаратору уља и брзоталоживих примеса.

1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

1.5.1. Услови и мере заштите и уређења предела

Поред наведених услова и мера заштите културних и природних добара, које су дате овим Просторним планом, наводе се и мере које се односе на очување и унапређење специфичне композиције и конфигурације структуре предела и заштиту вредности предеоних елемената на основу којих се и заснива основна идеје уређења подручја Просторног плана:

- забрањена је промена основне намене површина у оквиру подцелина дефинисаних Просторним планом;
- ограничава се ширење грађевинског земљишта у грађевинском подручју насеља у подручје посебне намене (заштићеног природног добра);
- забрањена је изградња ветроелектрана и соларних електрана на пољопривредном, шумском и водном земљишту на подручју посебне намене;
- мале хидроелектране су дозвољене искључиво на постојећим водним објектима и под условом надлежних служби заштите природе;
- забрањена је изградња објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме, изгледом, или могућношћу да на други начин наруше вредности карактера предела, природне и остале вредности подручја, а посебно амбијенталне вредности насеља, непокретних културних добара, геоморфолошких формација и станишта биљака и животиња на подручју посебне намене;

- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина обухвата Просторног плана од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- одржавати еколошке коридоре (и унутар грађевинских подручја) успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора на подручју обухвата Просторног плана;
- забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- одржавати непосредно окружење културних добара, мозаичне структуре обрадивог пољопривредног и шумског земљишта, водотокова и канала и земљишта уз њих, површине за рекреацију, површине саобраћајних коридора и др.;
- неопходно је очување влажних и забарених подручја и ритова;

1.5.2. Услови и мере заштите и уређења природних добара

За подручје обухвата Просторног плана, за ПИО „Потамишје“ и његову заштитну зону, станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошке коридоре, дефинисани су услови и мере заштите.

1.5.2.1. Заштићено подручје са заштитном зоном

На простору ПИО „Потамишје“ и у његовој заштитној зони, спроводити мере заштите дате Просторним планом, а преузете из Студије заштите: Предео изузетних одлика „Потамишје“, предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје I категорије (Студија заштите), урађене од стране Покрајинског завода за заштиту природе (Нови Сад, 2013. година), које ће се примењивати до доношења акта о заштити за ПИО „Потамишје“. Граница ПИО „Потамишје“ и његове заштитне зоне преузете су из услова добијених за потребе израде Просторног плана од стране Покрајинског завода за заштиту природе. По режимима заштите ПИО „Потамишје“ дат је попис парцела, који је преузет из Студије заштите. Опис граница ПИО „Потамишје“ и његове заштитне зоне, као и попис парцела по режимима заштите су саставни део Прилога текста Просторног плана.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УНАПРЕЂЕЊА ПИО „ПОТАМИШЈЕ“

Мере заштите за цело заштићено подручје

Забрањује се:

1. примена хидротехничких мера и друге интервенције којима се трајно нарушава водни режим заштићеног подручја;
2. обрада, заоравање, мелиорација, пошумљавање и други видови нарушавања травних станишта: ливада и пашњака;
3. уклањање травног покривача са слојем земљишта;
4. непланско паљење вегетације;
5. конверзија (замена) састојина и групација аутохтоних врста дрвећа у засаде алохтоних врста, варијетета и клонова;
6. крчење, непланска сеча и оштећивање шума;
7. сеча и оштећивање старих и репрезентативних стабала аутохтоних врста дрвећа;
8. уношење инвазивних врста;
9. ширење подручја на којима се гаје шумске културе алохтоних врста дрвећа које се понашају инвазивно у Панонском биогеографском региону;
10. узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање вегетације, дивљих врста биљака, животиња и гљива;
11. радови на газдовању шумама унутар круга полупречника 100 m у чијем центру се налазе гнезда орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*) и црне роде (*Ciconia nigra*);
12. употреба инсектицида и акарицида у периоду и на локалитетима ројења тиског цвета *Palingenia longicauda*;
13. прекидање миграторних праваца риба;
14. изградња постројења за коришћење енергије ветра;
15. обављање активности којима се угрожава проходност и функционалност обале;
16. одлагање опасних материја, као и успостављање транспортне руте опасног отпада;
17. непланско одлагање и складиштење инертног материјала (песак, шљунак, земља и др.);
18. остали радови и активности којима се врши загађивање ваздуха, земљишта, подземних и површинских вода;
19. извођење било којих активности на начин да угрожавају интегритет подручја, станишта и јединке заштићених и строго заштићених врста, као и типове станишта приоритетне за заштиту.

Ограничава се:

1. промене намене и културе површина (земљишта), на промене у смеру смањења интензитета коришћења простора (превођење обрадивих површина у пашњаке и сл.), као и на промене у сврху ревитализације станишта;
2. подизање и гајење шума на катастарске парцеле намењене за шумску производњу, као и на планско подизање заштитног зеленила на обрадивом пољопривредном земљишту;
3. подизање и гајење састојина и групација алохтоних врста, клонова и варијетета дрвећа и жбуња на удаљеност већу од 20 m од обале главног корита Тамиша, рукаваца и мртваја, као и на удаљеност већу од 10 m од руба приобалне водене вегетације;
4. испаша, кошење и сеча вегетације на просторно, временски и технички планиране активности које су усклађене са циљевима заштите подручја;
5. коришћење инсектицида и акарицида, на подручја ван појаса од 50 m у односу на деонице обале на којима су регистровани локалитети развоја тиског цвета (*Palingenia longicauda*);
6. риболов на рекреативни и спортски на за то планским документима предвиђеним местима на води и обали;
7. формирање новог грађевинског земљишта, на површине неопходне за изградњу објеката предвиђених просторно-планском документацијом која је усвојена до покретања поступка заштите;
8. планирање и изградња нових објеката ван грађевинског земљишта на привремене;
9. промена морфологије терена, на планске активности у грађевинском подручју насеља, као и на активности за потребе ревитализације станишта;
10. коришћење рекреативних пловних објеката на површине унутар подручја у режиму заштите III степена;
11. приступ води са обале на постављање типских молова унутар подручја у режиму заштите III степена која су плански дефинисана, као и на монтажано-демонтажне објекте који не ометају проходност обале и не нарушавају вегетацију;
12. подизање ограда, на оне које обезбеђују несметану миграцију дивљих животиња и несметано кретање чувара заштићеног подручја;
13. лоцирање садржаја и обављање активности, који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света, на просторе који су од границе простора под режимом заштите II степена удаљени најмање: а) 20 m унутар грађевинског земљишта и б) 200 m ван грађевинског подручја;
14. изградња електроенергетске инфраструктуре на ону која се гради применом посебних техничких решења која спречавају колизију и електрокуцију летећих животиња са елементима инфраструктуре;
15. осветљавање простора на усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница и туристичких садржаја;
16. формирање плажа на подручја са режимом заштите III степена и деонице на којима постоје услови за приступ и уређење обале;
17. уређење обала на биотехничке мере унутар подручја у режиму заштите III степена;
18. одлагање свих врста отпадних материја на подручја унутар грађевинског земљишта;
19. изградња саобраћајница вишег реда (државни пут I и IIA реда), на оне које су плански предвиђене до покретања поступка заштите и које најкраћом трасом прелазе преко заштићеног подручја;
20. упуштање отпадних вода након завршетка изградње канализационог система и пречистача насеља, на оне код којих концентрације материја испуштених у крајњи водени реципијент не прелазе законски утврђене граничне вредности емисије;
21. сузбијање и уништавање вегетације у склопу радова на редовном одржавању објеката система за одводњавање и одбрану од поплава, на оно приликом кога се не користе пестициди.

Мере очувања и унапређења:

1. традиционално коришћење природних ресурса (испаша, кошење, сеча трске и друге вегетације);
2. управљање стаништима строго заштићених и заштићених врста, односно значајним типовима станишта и њихова ревитализација;
3. сузбијање алохтоних инвазивних врста, као и аутохтоних врста на местима на којима се појављују инвазивно;
4. усмеравање сукцесије вегетације путем контролисаних испаше и кошења травних станишта, као и сече трске;
5. очување екотона и мозаичности станишта;
6. унапређење стања еколошких коридора;
7. реинтродукција аутохтоних врста;

8. планске активности и интервентне мере на заштити и унапређењу станишта и врста и побољшању квалитета воде;
9. газдовање шумама у складу са принципима сертификације шума;
10. обележавање старих и репрезентативних стабала аутохтоних врста дрвећа;
11. усклађивање лова и управљања дивљачи са принципима одрживог управљања и циљевима заштите подручја, нарочито: зонирањем подручја на којима ће се ловити и оних које ће бити ослобођене од ловног притиска и изостављањем лова у близини одморишта строго заштићених врста птица;
12. изловљавање алохтоних врста риба;
13. спречавање доспевања алохтоних и инвазивних врста риба из рибњака током испуштања воде у водоток за време излова рибе, изградњом и/или постављањем решеткастих преграда и/или других физичких баријера;
14. усклађивање активностима на управљању рибњацима са циљевима заштите подручја;
15. примена техничких решења за безбедно кретање дивљих врста на местима укрштања саобраћајне инфраструктуре са еколошким коридорима;
16. унапређење природних и полуприродних елемената коридора у складу са предеоним и вегетационим карактеристикама подручја планирањем намене површина, као и активним мерама заштите;
17. обележавање, уређивање и опремање посетилачке инфраструктуре;
18. побољшања проходности еколошких коридора у урбанизованим подручјима непоредном окружењу мостова и надвожњака и уређење обалне зоне;
19. откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и унапређења еколошких коридора;
20. промена намене обрађених у необрадиве пољопривредне површине;
21. стимулисање традиционалних видова коришћења простора који доприносе очувању и унапређивању биодиверзитета;
22. планске активности на промоцији гајења и гајењу аутохтоних раса стоке;
23. успостављање екстензивних пашњака на обрађеном земљишту на коме није могуће спречити периодичне утицаје високих подземних вода;
24. развој органске пољопривреде и производња здраве хране;
25. плављење инундационих простора приликом одбране од поплава;
26. хидролошка повезаност главног корита реке Тамиш са деловима корита или рукавцима који су природно или вештачки одвојени од главног корита;
27. периодична ревизија планских докумената о управљању водама и њихово усаглашавање са циљевима заштите подручја;
28. научно-истраживачки рад;
29. мониторинг компонената животне средине, а нарочито воде, биодиверзитета, станишта заштићених и строго заштићених врста и типова станишта;
30. презентација и промоција заштићеног подручја;
31. образовање посетилаца заштићеног подручја, као и власника и корисника парцела у заштићеном подручју и њихово укључивање у активну заштиту;
32. очување значајних природних и антропогених предеоних елемената који сведоче о историјским фазама формирања предела и живота људи у Потамишју: популаризацијом, просторном заштитом, обележавањем и разматрањем у просторно-планској документацији;
33. примена компензацијских мера ради ублажавања штетних последица на заштићено подручје изазваних реализацијом радова и активности у природи;
34. усклађивање свих планских и урбанистичких докумената, као и основа и планова управљања природним ресурсима са актом о заштити подручја.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ I (првог) СТЕПЕНА

Забрањује се:

1. коришћење природних ресурса и изградња објеката.

Ограничавају се:

1. радови и активности на научна истраживања и праћење природних процеса, контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе, као и спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ II (другог) СТЕПЕНА

Забрањује се:

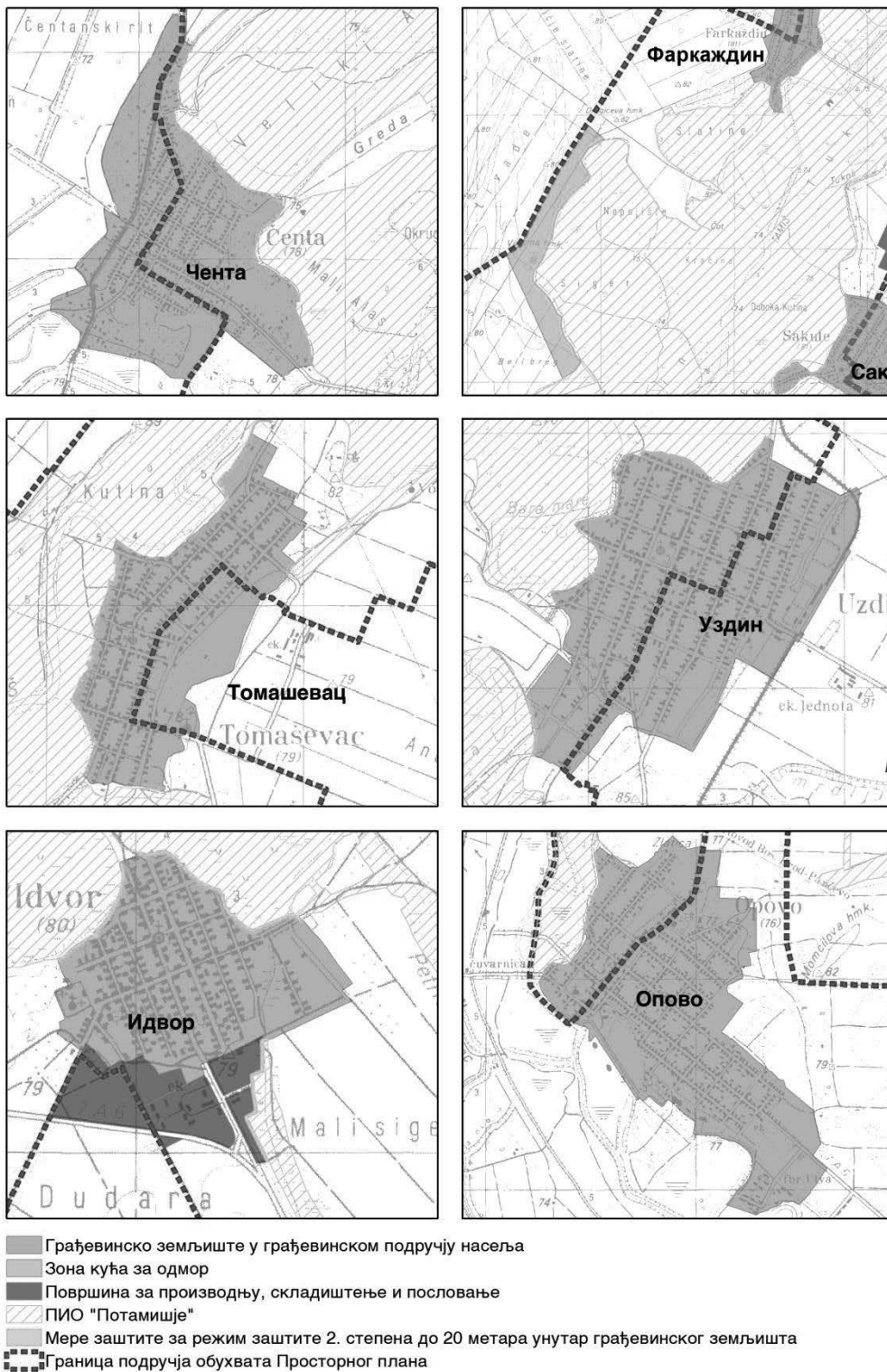
1. изградња нових и проширење површина постојећих рибњака;
2. промена намене земљишта са катастарском културом пашњака у земљиште друге намене, и/или ненаменско коришћење пашњака;
3. кошење без примене заштитних мера за флору и фауну;
4. експлоатација земљишта и минералних сировина;
5. организовање јавних скупова и манифестација;
6. изградња викендица и формирање зона кућа за одмор;
7. изградња молова;
8. формирање плажа и купалишта;
9. шетање паса без повоца у периоду репродукције строго заштићених врста птица (од 1. априла до 30. јуна), осим паса који се користе за чување стоке.

Ограничава се:

1. постављање мобилијара, на плански утврђено за потребе управљања, едукације и истраживања природних вредности подручја;
2. коришћење пловних објеката, на она која се користе за потребе управљања као и просторно и временски утврђена истраживања;
3. кретање посетилаца, на кретање претходно најављено чуварској служби;
4. кретање моторних чамаца на чамце који припадају служби чувара заштићеног подручја, чувара риболовног подручја и водопривреде;
5. асфалтирање и бетонирање постојећих некатегорисаних путева као и изградња нових саобраћајница на оне које су плански предвиђене до покретања поступка заштите.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ III (трећег) СТЕПЕНА

За подручје под режимом заштите III (трећег) степена примењују се „Мере заштите за цело заштићено подручје“.

Слика 1. Графички приказ мера заштите ПИО „Потамишје“ на грађевинском земљишту у грађевинском подручју насеља, у Граду Зрењанину и општинама Ковачица и Опово

Слика 2. Графички приказ мера заштите ПИО „Потамишје“ на грађевинском земљишту у грађевинском подручју насеља у општини Сечањ

ЗАШТИТНА ЗОНА

Забрањују се:

1. радови и активности који трајно утичу на промене водног режима, као и физичко-хемијских карактеристика заслањених станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја или угрожавају квалитет животне средине;
2. изградња депонија комуналног отпада, постројења за коришћење енергије ветра, као и извођење радова којима се нарушава еколошки и визуелни интегритет подручја.

Ограничава се:

1. изградња саобраћајница вишег реда (државни пут I реда), на оне које су плански предвиђене до покретања поступка заштите;
2. одлагање стајњака, осоке и других извора еутрофикације на за ту сврху предвиђене, прописно опремљене локације, које нису у контакту са подземним водама;
3. формирање новог грађевинског земљишта, на просторне целине чија је минимална удаљеност од границе подручја под режимом заштите III степена 200 m, осим у случајевима формирања грађевинског земљишта за изградњу објеката за узгој стоке и рибе, као и објеката за потребе боравка чувара. Изградња укопаних складишта на овим просторним целинама могућа је уколико се дно складишта налази изнад коте максималног нивоа подземне воде;
4. изградња индустријских објеката и подземно одлагање свих врста опасних материја на простор грађевинског подручја, чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 500 m;
5. планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојање веће од 200 m од границе заштићеног подручја;
6. уношење и гајење алохтоних врста, на врсте које нису инванзивне, као и контролисано гајење шумарке култура алохтоних врста у складу са очувањем приоритетних типова станишта;
7. подизање високог зеленила ван грађевинског подручја, на удаљеност већу од 200 m од травних станишта која се налазе у границама заштићеног подручја.

Мере очувања и унапређења

1. формирање ветрозаштитних појасева са доминацијом аутохтоних врста, у складу са интересима очувања биодиверзитета, као и примена осталих противерозионих мера;
2. елиминисање или ублаживање негативних утицаја на живи свет и максимално могуће смањивање нарушавања еколошког и визуелног интегритета подручја зоналним распоредом урбано-руралних садржаја и применом одговарајућих грађевинских, техничко-технолошких и других решења;
3. ревизија пројеката и програма коришћења природних ресурса у складу са циљевима заштите природних вредности простора;
4. откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и формирања тампон-зона, као и њихово уређење за одрживе видове туристичких и пољопривредних активности.

1.5.2.2. Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста

За станишта заштићених и строго заштићених врста за која је графички приказ дат на Рефералној карти „3.1. Природна и културна добара“, примењивати мере заштите дате у правилима уређења.

Мере заштите станишта

Мере заштите на стаништима која се налазе ван грађевинских подручја:

- забрањено је: мењати намену и културу површина (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке и сл.), осим у циљу еколошке ревитализације станишта. уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне и ветрогенераторе, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, спроводити регулационе радове и отварати копове на обали и уз обалу која представља станиште тиског цвета, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња (списак врста у Образложењу мера заштите надлежне институције за заштиту природе);
- неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha, ускладити планске

документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума и надлежне институције за заштиту природе;

- прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања, подизање заштитних појасева зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привредних објеката (надстрешнице и сл.).

Мере заштите на природним стаништима која су обухваћена грађевинским подручјима:

- забрањено је: мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације; одредити намену другачију од заштитног зеленила, обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;
- ограничава се изградња објеката на оне који су: неопходни за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) и који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста;
- прибавити посебне услове заштите природе за: све активности на овим подручјима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине.

Мере заштите на антропогеним стаништима која се налазе на грађевинским подручјима:

- забрањене су: активности које могу да доведу до уништавања јединки заштићених и строго заштићених врста (јединке у свим фазама развоја, нпр. јаја);
- прибавити посебне услове заштите природе за: све активности којима се мењају карактеристике станишта на овим подручјима.

1.5.2.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта

1. Опште мере заштите еколошких коридора и станишта:

- није дозвољена промена намена или културе површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршњаци, рибњаци итд.), као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора.
- Обезбедити повезивање станишта заштићених врста:
  - ✓ шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;
  - ✓ слатинских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор;
  - ✓ степских и шумостепских станишта подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације.
- поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора:
  - ✓ свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;
  - ✓ поплочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45°, а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја;
  - ✓ током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда поплочане или бетонирани делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;
  - ✓ поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m), прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила; обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну; ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу), такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип.
- обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацељених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица.
- обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситних врстама сувих травних станишта.
- прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:

- ✓ регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала;
- ✓ изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
- ✓ изградње нових и обнављања старих мостова.
- избежавати директно осветљење обале водотока/канала и применити одговарајућа планска техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.); Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.
- на грађевинском земљишту, наменити што већи део деонице еколошког коридора (односно приобаља канала/водотока) за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности:
  - ✓ очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала;
  - ✓ проценат високог зеленила на просторима за спорт и рекреацију унутар еколошког коридора Тамиша, треба да буде најмање 50%, а на другим површинама 30-40%;
  - ✓ неопходно је обезбедити континуирани зелени коридор ширине 20-50 m унутар плавних подручја Тамиша и Дунава; континуитет коридора травне и шумске вегетације обезбедити формирањем дрвореда и уређених зелених површина са жбунастим врстама уз отворене и/или изграђене делове простора (манифестациони простори, купалишта, спортски терени) као и унапређењем стања вегетације насипа;
  - ✓ на деоницама, где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса 20-50 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваки 200-500 m дужине обале; минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m.
- приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.
- на деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

2. Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

- током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року (нпр. употребом *sansorb-a*). За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере (нпр. употреба средства *BioVersal* за поспешивање разградње нафтних деривата) и биолошке мере санације (према посебним условима надлежне институције за заштиту природе).
- није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом и другим важећим прописима.
- у зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње. Приликом реконструкције/изградње хидротехничких објеката (црпне станице, бране и сл.), применити одговарајућа техничка решења којима се обезбеђује проходност еколошког коридора за врсте текућих вода и приобаља, у циљу побољшања еколошког статуса/потенцијала предметних водотокова и канала.
- далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин.
- планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Просторног плана треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја:

- ✓ није дозвољено стварање шумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања mortalитета њихових популација;
  - ✓ на степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста није дозвољено подизање високог зеленила.
  - због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:
    - ✓ забрањено је сађење инвазивних врста (списак врста дат је у Образложењу услова надлежне институције за заштиту природе) у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста;
    - ✓ обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.), који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја;
    - ✓ обезбедити редовно одржавање зелених површина.
  - приликом парцелисања обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала. Овај појас приобаља, поред своје улоге кључног станишта и еколошког коридора, може да садржи пешачку стазу.
  - уређењем окућница и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm) обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали).
- 3. Распоред урбаних садржаја по принципу зонације (одређивање минималне удаљености објеката од еколошких коридора и намене простора унутар зоне директног утицаја на коридор):**
- на простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока.
  - У зонама становања, минимална удаљеност планираних објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење је 20 m а оптимална 50 m од обале коридора.
  - уз обалу чији је део планиран за спортско-рекреативне активности, могу бити смештени објекти везани за активности на води (нпр. привез за чамце или монтажано-демонтажни молови) на тај начин да не прекидају континуитет коридора, а у појасу вишеспратног зеленила планирати објекте који не захтевају вештачку подлогу и осветљење (нпр. трим стаза, дечије игралиште, уређена зелена површина).
- 4. Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:**
- 4.1. До 500 m од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):
- забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина);
  - ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује очување карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.
- 4.2. До 200 m од коридора /станишта ограничава се:
- изградња укупаних складишта на она чије се дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде и која су изграђена на начин којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор;
  - израда планова на планска решења којима се обезбеђује:
    - ✓ примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
    - ✓ дефинисање правила озелењавања грађевинском дозволом:
      - забрана коришћења инвазивних врста;
      - за подизање зеленила на шумским и шумостепским подручјима примена смерница: најмање 50% аутохтоних врста.
- 4.3. До 200 m од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):
- ограничава се изградња објеката:
    - ✓ на пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани и изграђени у складу са потребама заштите дивљих врста и станишта;
    - ✓ на објекте у воћарским-виноградарским зонама;

- ограничава се изградња:
    - ✓ саобраћајница на оне чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица;
    - ✓ електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица;
  - забрањено је пошумљавање/подизање ваншумског зеленила у заштитној зони слатинско-степских станишта и травних коридора;
  - резервисати појасе за пољозаштитно зеленило са циљем повезивања шумских и шумостепских станишта.
- 4.4. До 200 m од коридора/станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња објеката на оне чије граничне вредности индикатора буке на граници идентификованих природних станишта заштићених врста са другим наменама простора не прелази 50dB(A) за дан и вече, односно 40dB(A) за ноћ, а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор.
- 4.5. До 50 m од коридора или станишта ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује:
- проходност еколошког коридора површинских вода (забрања ограђивања појаса уз обалу или примена типова ограде које омогућују кретање ситних животиња);
  - континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта;
  - лоцирање објеката који захтевају попљочавање и/или осветљење на најмање 20 m удаљености од границе коридора/станишта;
  - приоритет ових простора за добијање инвестиција за потребе побољшања квалитета животне средине на подручју еколошке мреже.
- 3.6. До 50 m од коридора или станишта забрањује се:
- примена техничких решења којима се формирају сјајне површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту;
  - Уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте.
- 3.7. До 50 m од коридора или станишта, ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) ограничава се изградња:
- надземне инфраструктуре, на деонице оних чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица;
  - објеката на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката.
- 3.8. До 50 m од коридора или станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња:
- вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) на парцеле са уређеном зеленом површином са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта;
  - саобраћајница са тврдим застором за моторна возила, на уређење постојећих саобраћајница насеља и на прилазне путеве објеката чија је намена везана за водно тело, уз примену техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и којима се смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

1.5.2.4. Опште мере заштите биодиверзитета

Мере заштите биодиверзитета ван грађевинских подручја насеља:

- Приликом подизања пољозаштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је:
  - ✓ постојеће и планиране површине ваншумског зеленила повезати у целовит систем зеленила и фокусирати планирање заштитног зеленила на промену намене обрађених површина слабијег квалитета (испод 4. класе);
  - ✓ учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре еуроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;
  - ✓ избегавати коришћење инвазивних врста.

Мере заштите биодиверзитета насеља:

- формирати систем јавног зеленила и повезати га са просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности у обухвату Просторног плана, у складу са општим мерама очувања и унапређења еколошких коридора;
- повећати проценат зелених површина, број и разноврсност постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста (максимум 20%) ограничити само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеном естетском наменом;
- очувати зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и повезати их у целину;
- приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања. Минимална заступљеност озелењених површина (без паркинга) на простору предвиђеном за развој пословних и производних делатности (локације величине 0,5-50 ha) где спадају мале и средње фирме, тржни центри, већа складишта, индустријски објекти и сл. треба да буде 20% на парцели до 1 ha, 25% на парцели 1-5 ha и 30-50% на парцели већој од 5 ha;
- дуж фреквентних градских саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукације буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покривати високим лишћарима;
- избегавати примену инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила.

1.5.2.5. Посебне мере за очување еколошке улоге шаранских рибака

- Потстицати полуинтензивну производњу рибе на рибањацима;
- Потстицати коришћење постојећих стаза на рибањацима и унутар рибањачких комплекса за нискоинтензивне туристичке активности, које нису генератори буке велике јачине (спортски риболов, трчање, шетање, јахање коња);
- Избегавати промену намене површина на рибањацима.

1.5.3. Услови и мере заштите и уређења непокретних културних добара и добара под претходном заштитом

За подручје у обухвату Просторног плана дефинисани су следећи услови и мере заштите за непокретна културна добра и добра под претходном заштитом.

- за све интервенције на непокретним културним добрима и добрима под претходном заштитом и њиховој заштићеној околини, у смислу изградње, конзервације и рестаурације, инфраструктурних радова и израде планске документације, обавезно прибавити услове и мере техничке заштите надлежне установе заштите културних добара;
- очувати аутентичност амбијента у оквиру споменика културе као и постојеће визуре;
- постављање антенских стубова и осталих сличних направа за вођење инфраструктурних коридора неприхватљиво је на визуално истакнутим и маркантним локацијама или близу културно историјских споменика или археолошких локалитета;
- уз дозволу надлежне службе заштите дозвољено је постављање симбола и путоказа и прављење рута у сврху верског и културног туризма;
- забрањено је рушење, преправљање, прерађивање или вршење било каквих радова који могу нарушити својство споменика културе, осим радова на конзервацији и рестаурацији споменика којим ће се довести у употребно стање;
- забрањено је извођење радова у непосредној околини споменика културе који могу нарушити својство споменика културе без утврђених услова и сагласности надлежних органа;
- забрањено је извођења инфраструктурних и грађевинских радова који могу угрозити археолошко и архитектонско наслеђе;
- изградња нових објеката или инфраструктуре могућа је уз услове и сагласност службе заштите по појединачним захтевима;
- забрањено је испуштање и складиштење отпадних вода или штетних материја и депоновање чврстог отпада;

- у случају земљаних и инфраструктурних радова у непосредној околини споменика културе обавезно је археолошко праћење радова;
- обезбедити услове праћења свих земљаних радова од стране надлежне установе заштите културних добара, приликом изградње инфраструктурних и већих, заједничких објеката (нпр. индустријски објекти, тржни центри, спортски терени, базени, водовод, канализација, електроинсталације и сл.);
- ако се у току изградње открију до сада нерегистровани непокретни и покретни археолошки налази, инвеститор је у обавези да заустави радове, да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен, прибави мере заштите према посебним условима које ће издати надлежна установа заштите културних добара и омогући стручној служби да обави археолошка истраживања и документовање на површини са откривеним непокретним и покретним културним добрима;
- за археолошке локалитете важе одредбе закона о културним добрима, које обавезују власника да пре предузимања било каквих земљаних радова обезбеди посебне услове од надлежне установе заштите културних добара;
- очувати просторну организацију насеља што подразумева и очување затечене руралне матрице и растер уличне мреже као и очување постојеће парцелације;
- очувати начин градње објеката на постојећим регулационим линијама;
- очувати типологију грађевина, пропорцијских односа, стилских карактеристика и традиционалних грађевинских материјала присутних на овом подручју;
- сваку нову градњу ускладити с карактеристичним архитектонским изразом овог подручја у погледу вертикалне регулације, волумена, обликовања и материјала завршне обраде, ради заштите композиционих вредности насеља, панорамских визура и укупне слике простора;
- очувати традиционалну организацију дворишта;
- извршити санацију непримерених интервенција у простору изазваних запуштањем, неприхватљивом градњом и коришћењем простора неинтегрисаном, тј. амбијентално непримереном градњом;
- боје фасада нових зграда ускладити са обележјима амбијента;
- осим традиционално обликованих објеката могућа је интерпретација савременим архитектонским изразом, с обележјима регионалне архитектуре и примереним материјалима завршне обраде;
- могуће је коришћење грађевина за туристичке садржаје, у оквиру етно кућа, музеја на отвореном и сличних садржаја;
- куће за одмор предвиђене ван насеља градити према општим условима обликовања који важе за стамбене и економске зграде или према потврђеним историјским начинима градње за ово подручје;
- неговати нематеријално наслеђе, традиционалне садржаје (еколошка производња хране, виноградарство, сточарство и сл.), вештине, обичаје и могућност њиховог коришћења, заједно са природним добрима, у туристичке сврхе.
- обезбедити заштиту, одржавање, ревитализацију и рехабилитацију традиционалног начина живота, одржавање и обнову свих вредних делова насеља и грађевина.
- осим рехабилитације и подстицања становања развијати еколошки, културни и сеоски туризам, уз увођење садржаја који садрже традиционалне обичаје везане за производњу хране, гастрономију, виноградарство, нематеријално наслеђе и сл.
- уколико се раде плански документи који обухватају просторе у којима су објекти са споменичким својствима прибавити услове од надлежне установе заштите културних добара.

У складу са чланом број 29. Закона о културним добрима, мере заштите утврђене овим законом примењују се и на непокретности које су евидентиране да уживају претходну заштиту. У складу са чланом број 29. Закона о културним добрима, установа заштите дужна је да у року од две године утврди да ли евидентирана непокретност има споменичка својства и да у том року предложи утврђивање те непокретности за културно добро. Уколико евидентирана непокретност није утврђена за културно добро у року од три године од дана евидентирања, на ту непокретност неће се примењивати мере заштите утврђене овим законом.

1.5.4. Услови и мере заштите живота и здравља људи

Адекватна имплементација планских решења у области заштите животне средине, пре свега, препоруке и обавеза израде студије процене утицаја пројеката на животну средину, студије утицаја на здравље људи и др. и стратешких процена планова на животну средину, као и успостављање мониторинга параметара животне средине и инспекцијски надзор имају важну улогу у очувању квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана.

У подручју обухвата Просторног плана, као и у његовој непосредној контактної зони, у складу са Уредбом о Плану мрежа здравствених установа („Службени гласник РС“, бр. 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12, 8/14 и 92/15), постоје установе здравствене заштите које у највећој мери задовољавају потребе становништва.

За објекте са делатностима које су под санитарним надзором (објекти дефинисани чланом 8. Закона о санитарном надзору: здравствена делатност; делатност производње и промета животних намирница и предмета опште употребе; делатност јавног снабдевања становништва водом за пиће; угоститељска делатност; делатност пружања услуга одржавања хигијене, неге и улепшавања лица и тела и немедицинских естетских интервенција, којима се нарушава интегритет коже; делатност социјалне заштите; васпитно-образовна делатност; делатност културе, физичке културе, спорта и рекреације; делатност јавног саобраћаја и други објекти одређени законом), важе општи услови дефинисани Правилником о општим санитарним условима које морају да испуне објекти који подлежу санитарном надзору („Службени гласник РС“, број 47/06).

Мере за заштиту животне средине обухватају интегрално управљање простором, чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји антропогених активности на животну средину и здравље људи.

За постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе, која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

На основу Уредбе о утврђивању Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС“, број 108/08), утврђују се рокови у оквиру којих се подносе захтеви за издавање интегрисане дозволе, по врстама активности и постројења.

За све објекте који могу имати утицаја на здравље људи и животну средину, надлежни орган треба да пропише израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 69/05) и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине

Одрживо просторно планирање подразумева, између осталог и заштиту, уређење и унапређење животне средине која подразумева примену мера и активности чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји на животну средину које могу имати поједини оператери и активности.

Опште мере заштите природних ресурса

Опште мере заштите природних ресурса односе се на:

- вођење регистра извора загађивања животне средине од стране надлежних општинских управа за послове заштите животне средине локалне самоуправе чији су делови територије у обухвату Просторног плана, као дела интегралног националног регистра извора загађивања који води Агенција за заштиту животне средине;
- успостављање континуиране контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке и нејонизујућег зрачења) од стране овлашћених организација;
- идентификација привредних субјеката-оператера у непосредном окружењу подручја у обухвату Просторног плана, који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и пратећим подзаконским актима-уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду;
- спровођење забране изградње севесо постројења на основу Закона о заштити животне средине, Закона о ванредним ситуацијама и пратећих подзаконских аката;

- формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије-одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

Посебне мере заштите природних ресурса

Заштита ваздуха ће се обезбедити кроз примену следећих мера:

- примењивати одредбе Закона о заштити ваздуха и пратећих подзаконских аката;
- спроводити одговарајуће мере заштите, односно инсталирати опрему и извести одговарајућа техничка и технолошка решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;
- у случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати непријатни мириси, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- субјект новоизграђеног или реконструисаног стационарног извора загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину дужан је да пре пуштања у рад прибави дозволу;
- коришћење еколошких енергената (обновљивих извора енергије) за грејање будућих туристичких капацитета и мањих производних погона; за све нове привредне објекте, као потенцијалне загађиваче и постојеће загађиваче, уколико не поштују правило употребе еколошких енергената ради задовољавања нивоа квалитета ваздуха обавезна је уградња филтера у димњацима;
- вршење сталног и/или повремених мерења/узимања узорака на фиксним локацијама и повремених мерења на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења;
- дефинисање и других мера заштите квалитета ваздуха кроз поступак процене утицаја на животну средину.

У циљу **заштите вода** (површинских и подземних) успостављају се следеће мере заштите:

- забрањено је испуштање отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије-квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати прописане критеријуме за упуштање у канализациони систем насеља односно крајњи реципијент;
- забрањено је испуштање отпадних вода које су прекомерно термички загађене;
- отпадне воде индустрије потребно је предтретманом довести до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, односно за пречишћавање на ППОВ;
- вршити прихват зауљених отпадних вода преко сепаратора уља и масти;
- вршити биохемијско и механичко испитивање параметара квалитета отпадних вода;
- дефинисати зону изворишта и одредити зону и мере санитарне заштите свих изворишта висококвалитетних површинских и подземних вода;
- земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања морају бити заштићени од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност извора и здравствену исправност воде, забраном активности које утичу на промену квалитета воде у водоносним слојевима или површинским токовима;
- обавезно очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом;
- забрана неконтролисаног каптирања извора без обзира на издашност;
- забрана неадекватног каптирања и експлоатације термоминералних вода-у циљу заштите формирати зоне санитарне заштите издани термоминералних вода (елиминација појединих активности по зонама);
- контрола квалитета воде за пиће (физичко-хемијски и микробиолошки стандарди) од стране стручних служби на локалном нивоу;

- поштовање услова и критеријума за унапређење и заштиту животне средине при уређењу водотока, а у зонама посебних природних вредности тежити остварењу „натуралне регулације“;
- приликом непосредне реализације пројеката изградње водoprивредних и других објеката и захвата у коришћењу водних ресурса или коришћењу водних система обавезна је израда студије о процени утицаја на животну средину, а пре свега са становишта: процене ризика од свих врста и степена загађења вода и тла и процене и прогнозе „оводњености“ као основног чиниоца опстанка живота у постојећим екосистемима, у зонама утицаја;
- санација и ревитализација објеката и опреме водоводне инфраструктуре и изградња нових објеката у складу са санитарно-техничким условима изградње и уређења;
- решавање снабдевања становништва водом у насељима упоредо са решавањем питања одвођења и третмана отпадних вода;
- сакупљање и евакуација отпадних вода преко сепарационог канализационог система (раздвајање колектора за отпадне воде од колектора кишне канализације) за постојеће и планиране туристичке локалитете;
- строго контролисана примена хемијских средстава у пољопривреди у циљу заштите површинских и подземних вода од загађивања;
- забрана трајног депоновања отпада на целом подручју обухвата Просторног плана, а поготово у зони ПИО „Потамишје“ и у зонама изворишта;
- спровођење поступка процене утицаја на животну средину и израда студије у којој ће бити дефинисане и мере у вези са заштитом вода (начин одвођења отпадних вода, третман, и др.) за алтернативну трасу инфраструктурног коридора;
- побољшање систематског мерења и осматрања квалитета површинских вода, увођењем нових тзв. система засебних мерних станица (мерних места) са или без континуиране регистрације података и са резервним (допунским) местима за повремена или ад хок мерења ради потпунијег увида у квалитет вода;
- развијање културе становништва о потреби чувања водних ресурса.

Заштита земљишта најуже је повезана са заштитом ваздуха и воде, јер се многи од загађивача преко падавина, нагиба и пукотина у тлу и сл. преносе из вода у земљиште. Посебни услови и мере у функцији заштите земљишта су:

- применити биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа;
- примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања;
- у случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.), загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта;
- заштита функције земљишта, заустављање деградације земљишта и рекултивација деградираних површина;
- примена концепта органске пољопривреде и замена конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
- рекултивација и ревитализација свих површина деградираних услед коришћења минералних сировина;
- забрана стихијског одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана и санација неуређених одлагалишта отпада-дивљих депонија, у циљу заштите земљишта;
- сакупљање, прерада или уништавање анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству;
- спречавање непланског претварања пољопривредног у грађевинско земљиште, чиме је иницирана нежељена промена намене простора.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Остале посебне мере заштите

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини. Обавезе јединице локалне самоуправе, на чијем се простору налази обухват Просторног плана, односе се на акустичко зонирање на територији локалне самоуправе, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог Просторног плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Према потреби, надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Законом и важећим подзаконским актима.

Посебни услови и мере заштите од буке за радне садржаје су:

- пројектовати и извести одговарајућу звучну заштиту, којом се обезбеђује да бука, која се емитује при прописаним условима коришћења и одржавања уређаја и опреме, не прелази прописане граничне вредности;
- након пуштања погона у рад или при пробном раду погона извршити контролно мерење нивоа буке на граници комплекса и извршити оцену ефикасности примењених мера заштите, при чему се узима као меродаван критеријум за ноћ, будући да емитована бука не зависи од доба дана, већ од режима рада погона (у случају да измерени нивои буке прелазе дозвољене вредности, побољшати звучну изолацију према осетљивим и угроженим објектима).

Концепцију **одлагања комуналног отпада** треба усагласити са принципима Стратегије управљања отпадом 2010-2020. године.

Сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим поступа у складу са законским прописима.

Обавеза генератора отпада је да, у складу са Законом о управљању отпадом и осталим законским и подзаконским актима, који непосредно регулишу ову област: обезбеди потребан простор за одлагање отпада, обезбеди потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, а да секундарне сировине, опасан и други отпад, предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл.).

Посебне мере и услови су:

- комунални отпад потребно је сакупљати и обезбедити његову редовну евакуацију на локацију која је утврђена од стране комуналне службе;
- привремено складиштење евентуално присутног опасног отпада вршити у складу са Законом о управљању отпадом. Отпад мора да буде прописно обележен и привремено складиштен на прописан начин до његовог коначног збрињавања;
- разношење чврстог отпада спречити његовим систематским прикупљањем и депоновањем на за то уређеним локацијама;
- на свакој грађевинској парцели обезбедити посебан простор, тако да се омогући лак приступ надлежне службе, као и потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, у складу са законом и другим прописима;

- примењивати опште и посебне санитарне мере предвиђене законом и другим прописима којима се уређују послови санитарног надзора.

У случају потребе за простором за селективно сакупљање отпада који се не може чувати у контејнерима за комунални отпад, обавеза је власника/корисника да прибави услове, односно дозволу/сагласност надлежног органа за потребе уређења или коришћења наведеног простора.

На основу овог Закона и подзаконских аката ће се спроводити планско управљања отпадом на територији јединица локалних самоуправа у оквиру обухвата Просторног плана.

Третман животињског отпада ће се спроводити у складу са Законом о ветеринарству, који подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по животиње, људе или животну средину. С обзиром на то, да ће се разрада појединих планских решења вршити израдом одговарајуће планске документације, за наведене планове орган надлежан за њихову припрему, може донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

1.5.6. Услови и мере заштите од елементарних непогода

Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама утврђују се конкретне мере и активности у циљу спречавања и ублажавања последица од катастрофа, кроз План смањења ризика катастрофа и План заштите и спасавања.

Мере заштите од **земљотреса** су правилан избор локације за градњу објеката, примена одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примена важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју (за земљотрес јачине VIII и IX степени по EMC-98). Такође, мере заштите од земљотреса обезбеђују се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно прописаном минималном ширином саобраћајних коридора и минималном међусобном удаљеношћу објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања. Применом принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно применом сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима, обезбеђује се одговарајући степен заштите људи, минимална оштећења грађевинских конструкција и континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Сеизмичка опасност у појединим сеизмичким подручјима оцењује се према сеизмолошким картама. На рефералној карти 3.2. „Природни ресурси и заштита животне средине“ графички су приказани параметри за потребе сагледавања сеизмичког хазарда за повратни период 475 година на површини терена за емпиријски процењене: средњу брзину локалног тла до дубине 30m и одговарајући динамички фактор амплификације на максимално хоризонтално убрзање PGA, на локацији објекта изражено интензитетом земљотреса у степенима EMC-98 скале (за земљотрес јачине VIII, VIII-IX и IX степени по EMC-98). Параметре користити као меру ограничења употребе простора у поступку планирања и изградње.

Препорука је, да се параметри дати за интензитет земљотреса у степенима EMC-98 скале (за подручје обухвата Просторног плана: за земљотрес јачине VIII, VIII-IX и IX степени по EMC-98) користе као мера ограничења употребе простора у поступку просторног планирања.

При прорачуну конструкције објеката морају се применити одредбе које се односе на прорачун, а садржане су у Правилнику о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Службени лист СФРЈ”, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90). Члан 7. и 8. Правилника обавезује на израду сеизмичке микрорејонизације-сеизмичког микрозонирања у припреми техничке документације као подлоге за израду главног пројекта. На основу Правилника, објекти који су предмет планске документације се могу разврстати у следеће категорије: објекти Ван категорије, објекти I категорије, објекти нижих категорија. На основу члана 20. Правилника, за објекте I категорије и објекте нижих категорија може се спроводити поступак динамичке анализе и еквивалентног статичког оптерећења, а за објекте ван категорије се искључиво примењује поступак динамичке анализе.

Заштита приобаља Тамиша од **поплава** спроводи се комбинацијом различитих објеката и мера. Линијска заштита се врши углавном насипима. Ретензијама се врши растерећење водотока, а мрежом канала са евакуационим објектима регулише се упуштање воде у Тамиш. Да би се заштитило пољопривредно земљиште изграђено је око 200 km насипа и више од 12 система за одводњавање.

Заштита од површинских вода обезбеђује се и хидролошким станицама површинских вода, којих у обухвату Просторног плана, односно у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ има две, лоцираних у просторној подцелини „Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје““. Заштитна зона у околини хидролошке станице површинских вода, обухвата корито реке узводно и низводно од хидролошке станице у дужини која одговара десетострукој ширини реке при великим водама у профилу хидролошке станице.

Ограничења у заштитним зонама у околини хидролошких станица односе се на предузимање мера ради спречавања наступања штетних последица на рад хидролошких станица и то при:

- планирању изградње нових и реконструкције постојећих објеката;
- извођењу радова који могу нарушити природне хидролошке процесе и појаве;
- извођењу радова који могу да утичу на измену режима течења воде, транспорт наноса и леда или могу да угрозе опрему и инсталације на хидролошкој станици;
- извођењу радова којима се могу оштетити опрема хидролошке станице и нарушити природни атмосферски, односно хидролошки процеси и тиме битно утицати на квалитет, поузданост и међународну упоредивост хидролошких података.

Заштита од подземних вода обезбеђује се и хидролошким станицама подземних вода, којих у обухвату Просторног плана има четири.

Такође, изградњом насипа, регулацијом водотока и пошумљавањем косина, поред заштита од поплава врши се и заштита од **ерозије и одроњавања** земљишта применом одговарајућих биолошких и техничких мера у складу са основама газдовања шумама и Посебном водопривредном основом.

Основне мере заштите од **ветра** су дендролошке мере које подразумевају формирање одговарајућих ветрозаштитних појасева одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале, као и за заштиту пољопривредног земљишта.

Заштита објеката од **атмосферског пражњења** обезбедиће се извођењем громобранске инсталације, у складу са одговарајућом законском регулативом.

Заштита од **града** се обезбеђује лансирним (противградним) станицама са којих се током сезоне одбране од града испалују противградне ракете, које спадају у I категорију експлозивних материја. У обухвату Просторног плана изграђено је 14 лансирних станица, односно 5 у Подручју посебне намене ПИО „Потамишје“. Заштитна зона око лансирних станица, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета на градоносне облаке, према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ) је 500 m. Изградња/реконструкција објеката односно извођење радова на одстојању мањем од 500 m од лансирне станице Сектора одбране од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗС.

Иако се у обухвату Просторног плана не налази Метеоролошки радарски центар „Самош“, утврђена заштитна зона у пречнику од 10 km од овог радарског центра обухвата део посматраног подручја (Реферална карта број 3.2. „Природни ресурси и заштита животне средине“). Ограничење у заштитној зони односи се на забрану постављања ветрогенератора у околини радарског центра, у зони полупречника 10 km од локације радарске антене.

Правна и физичка лица, односно предузетници дужни су да у поступку прибављања услова за обављање привредне и друге делатности, односно извођења радова у заштитној зони радарског центра и лансирних станица, прибаве сагласност надлежног органа о испуњености услова утврђених актима Владе из става 5. члана 13. Закона о одбрани од града.

За потребе пролаза и транспорта до радарских центара и лансирних станица, утврђује се право службености пролаза преко парцела у власништву правних или физичких лица, у складу са Законом.

При издавању сагласности из претходног навођења прибавља се мишљење од надлежног органа, чија се станица налази у саставу државних мрежа метеоролошких и хидролошких станица.

Мере заштите од **пожара** обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објекта, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др.

Заштита пољопривредног земљишта од пожара врши се применом мера заштите које прописују општине, у складу са Законом о пољопривредном земљишту. Како би се умањио ризик од појаве пожара предвиђено је да се шумске састојине уреде тако да се створе услови за ефикасну просторну заштиту, а посебним мерама да се заштити и пољопривредно земљиште.

1.5.7. Услови и мере заштите у случају техничко технолошких несрећа - удеса

На подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ забрањена је изградња севесо постројења, односно комплекса, због његове велике еколошке вредности.

У случају изградње нових севесо постројења у обухвату Просторног плана, а ван подручја посебне намене, како би се избегао повећан ризик, последице великог удеса и избегао синергијски утицај са постојећим садржајима (нарочито са постојећим севесо постројењима ван обухвата Просторног плана), обавеза је да се у процес одлучивања о лоцирању нових севесо постројења односно комплекса, поред инвеститора укључе сви надлежни органи и локално становништво, да се размотре постојећи капацитети, као и услови и мере заштите дефинисане Просторним планом.

У случају изградње нових севесо постројења/комплекса, а у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, као полазни основ за идентификацију повредивих објеката, потребно је разматрати удаљеност у радијусу од минимум 1000 m од граница севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне – зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса.

1.5.8. Услови и мере за уређење простора од интереса за одбрану земље

У случају евентуалних акцидентних ситуација (ратних разарања) склањање људи обезбедиће се у оквиру објекта, изградњом ојачане плоче изнад подрумских просторија која може да издржи урушавање објекта, или ће се тој сврси прилагодити постојећи и нови инфраструктурни објекти погодни за заштиту и склањање.

Према условима добијеним од Центра за размињање, у обухвату Просторног плана нису евидентирани случајеви системског загађења минама, касетном муницијом или другим неексплодираним убојитим средствима. У складу са прописима који се односе на безбедност и здравље на раду, на простору обухваћеним Просторним планом обавезна је претходна процена ризика на могуће постојање неексплодираних, убојитих средстава, имајући у виду чињеницу да су се на подручју Републике Србије (самим тим и на подручју обухвата Просторног плана) одвијали оружани сукоби током два светска рата и НАТО бомбардовања 1999. године. Пре почетка извођења земљаних радова, у складу са резултатима процене ризика, проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја.

1.5.9. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом

Просторним планом се дају услови за уређење и изградњу површина јавне намене: објекта јавне намене и јавних површина за које се утврђује јавни интерес (улице, тргови, паркови), којима се обезбеђује несметано кретање у складу са стандардима приступачности.

Објекти јавне намене су објекти намењени за јавно коришћење и могу бити објекти јавне намене у јавној својини по основу посебних закона (линијски инфраструктурни објекти, објекти за потребе државних органа, органа АПВ и локалне самоуправе итд.) и остали објекти јавне намене који могу бити у свим облицима својине (болнице, домови здравља, домови за старе, објекти образовања, отворени и затворени спортски и рекреативни објекти, објекти културе, саобраћајни терминали, поште и други објекти).

Остали објекти за јавно коришћење јесу: рехабилитациони центри, угоститељски објекти за смештај, угоститељски објекти за исхрану и пиће, банке, поште, пословни објекти, верски објекти и други објекти намењени јавном коришћењу.

Приступачност површинама јавне намене обезбедити применом техничких стандарда у планирању, пројектовању и грађењу јавних површина и јавних објеката, помоћу којих се свим људима, без обзира на њихове физичке, сензорне и интелектуалне карактеристике или године старости, осигурава несметан приступ, кретање, коришћење услуга, боравак и рад.

При планирању, пројектовању и грађењу јавних простора - саобраћајних и пешачких површина, прилаза до објеката, као и при пројектовању објеката јавне намене и других објеката за јавно коришћење, обезбедити обавезне елементе приступачности за све будуће кориснике у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС“, број 22/15).

Обавезни елементи приступачности су:

- елементи приступачности за савладавање висинских разлика;
- елементи приступачности кретања и боравак у простору - стамбене и стамбено-пословне зграде и објекти за јавно коришћење;
- елементи приступачности јавног саобраћаја.

1.5.10. Услови и мере енергетске ефикасности изградње

Циљ енергетске ефикасности изградње јесте смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих, или бољих услова коришћења и функционисања објекта. Смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије доприноси заштити животне средине и климатских услова.

Основне мере за унапређење енергетске ефикасности односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу енергије.

Просторни план дефинише мере које подразумевају препоруку за коришћење нових и обновљивих облика енергије ради смањења текућих трошкова, подстицањем градитеља и власника објеката да примене енергетски ефикасна решења и технологије. Удобан и комфоран боравак у објекту, при свим временским условима и са што мањим утрошком енергије, обезбедити енергетски ефикасном градњом.

Повећање енергетске ефикасности обезбедити:

- изградњом пешачких и бициклических стаза, за потребе смањења коришћења моторних возила и обезбеђења еколошки пожељног комуницирања између садржаја;
- подизањем зеленила, уличног и уз ваннасељске коридоре путева, канала и др. (смањује се загревање тла и ствара се природни амбијент за шетњу, вожњу бицикла и друге начине кретања);
- пројектовањем и позиционирањем зграда према климатским аспектима, изложености сунцу и утицају суседних објеката;
- изградњом малих система за производњу енергије унутар планираних комплекса, на бази обновљивих извора енергије (сунце, геотермалне воде и др.) и изградњом даљинских или централизованих система грејања и хлађења.

За потребе повећања енергетске ефикасности, при пројектовању, изградњи и касније експлоатацији објеката, као и при опремању енергетском инфраструктуром, применити следеће мере:

- максимално користити нова техничка и технолошка решења у циљу енергетски ефикасније градње и употребе објеката;
- користити потенцијал обновљивих извора енергије локације: енергију сунца, подземних вода, ветра и сл., применом стаклених башти, фотонапонских панела, соларних колектора, топлотних пумпи и сл. (топлотне пумпе код ових система могу радити у режиму грејања зими, а у режиму хлађења у току лета тако да се постиже угодна и равномерна клима током читаве године);

- оријентацијом и функционалним концептом објекта максимално искористити сунчеву енергију за загревање објекта (оријентација према јужној, односно источној страни света), груписати просторије сличних функција и сличних унутрашњих температура (нпр. помоћне просторије оријентисати према северу) и сл;
- пројектовати облик објекта којим се може обезбедити што је могуће енергетски ефикаснији однос површине и запремине омотача објекта у односу на климатске факторе и намену зграде;
- обезбедити максимално коришћење природног осветљења, као и коришћење пасивних добитака топлотне енергије зими, односно заштите од прегревања у току лета, адекватним засенчењем;
- оптимализовати величину отвора (прозора, светларника и др.) како би се смањили губици енергије, а просторије добиле довољно светлости и природну вентилацију;
- заштитити делове објекта зеленилом и другим мерама који су лети изложени јаком сунчевом зрачењу, а зими ветровима (на јужној и западној страни садити листопадно дрвеће, а на северној зимзелено);
- размотрити могућност постављања тзв. зелених кровова и фасада (компензација окупираном земљишту), као и коришћење атмосферских и отпадних вода;
- користити систем природне вентилације (вентилациони канали, прозори, врата и други грађевински отвори), тако да губици топлоте у зимском периоду и топлотно оптерећење у летњем периоду буду што мањи;
- при пројектовању термотехничких система, предвидети елементе система грејања, климатизације и вентилације са високим степеном корисности;
- системе централног грејања пројектовати и изводити тако да се омогући централна и локална регулација и мерење потрошње енергије за грејање;
- употребљавати енергетски ефикасна расветна тела.

Објекти високоградње морају бити пројектовани, изграђени, коришћени и одржавани на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства. Ова својства се утврђују издавањем сертификата о енергетским својствима, који чини саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе.

Мере за постизање енергетске ефикасности постојећих објеката су следеће:

- при реконструкцији објекта, а у циљу постизање енергетске ефикасности, дозвољено је накнадно извођење спољне топлотне изолације зидова уколико се врши у складу са законом, при чему треба водити рачуна о очувању функционалне и обликовне целовитости зграде и да се радови изводе у складу са мерама заштите надлежног органа за објекте који су у режиму заштите;
- уколико се зид који се санира налази на регулационој линији, односно граници са суседном парцелом, дозвољава се реконструкција за потребе постизања енергетске ефикасности објекта уз сагласност власника суседне јавне/приватне парцеле;
- дозвољено је: накнадно формирање стакленика (уколико за то постоје техничке могућности и ако се елаборатом докаже побољшање енергетске ефикасности зграде); елиминисање „хладних мостова“ и смањење енергетских губитака постављањем топлотне изолације на зидове, кровове и подове; замена столарије новом која има добре термоизолационе карактеристике, а све у циљу спречавања неповратних губитака дела топлотне енергије;
- за постизање енергетске ефикасности за постојећи објекат примењивати мере које су прописане за планиране објекте, у максималној мери у којој то услови дозвољавају;
- уградња система грејања и припреме санитарне топле воде (замена и модернизација котлова и горионика, уградња нових енергетских система, прелазак са прљавих горива на природни гас или даљинско грејање, замена и модернизација топлотних подстаница, регулација температуре, уградња термостатских вентила, делитеља и мерача топлоте и друге мере).

Сви објекти подлежу обавези спровођења енергетског прегледа. Сви јавни објекти су дужни да спроводе програм енергетске ефикасности који доноси јединица локалне самоуправе, а који нарочито садржи планирани циљ уштеда енергије, преглед и процену годишњих енергетских потреба, план енергетске санације и одржавања јавних објеката, као и планове унапређења система комуналних услуга (даљинско грејање и хлађење, водовод, јавна расвета, управљање отпадом, јавни транспорт и др.).

Инвеститори објекта у изградњи, односно објекта који се реконструише, су дужни да грејну инсталацију сваког објекта предвиђеног за прикључење на неки од система снабдевања топлотном енергијом опреме уређајима за регулацију и/или мерење предате топлотне енергије.

Нова и ревитализована постројења за производњу електричне и/или топлотне енергије, системи за пренос електричне енергије, дистрибуцију електричне и топлотне енергије и транспорт и дистрибуцију природног гаса, морају да испуњавају минималне захтеве у погледу њихове енергетске ефикасности, а у зависности од врсте и снаге тих постројења, односно величине система.

Неки објекти, као што су историјски споменици, верски објекти, пољопривредне зграде, могу бити изузете из примене мера за постизање енергетске ефикасности.

Мере за даље побољшавање енергетских карактеристика објекта не смеју да буду у супротности са другим суштинским захтевима, као што су приступачност, рационалност и намеравано коришћење простора.

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

Према правилима уређења дефинисаним Просторним планом дају се правила грађења за делове подручја посебне намене и то:

- општа правила грађења, која важе за све основне намене и
- појединачна правила грађења по основним наменама.

2.1. ОПШТА ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Општа правила грађења за све основне намене су:

- за потребе изградње објеката на посматраном подручју сеизмичког интензитета viii, viii-ix односно ix степена према емс-98, при пројектовању конструкције објекта високоградње придржавати се норматива дефинисаних правилником о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („службени лист сфрј”, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90). у складу са правилником објекти се разврставају у категорије: објекти ван категорије, објекти i категорије и објекти нижих категорија (ii, iii и iv категорија). ови сеизмички услови не могу представљати део техничке документације - нису основ за прорачун у фази главног пројекта за објекте ван категорије и објекте i категорије;
- пре почетка извођења земљаних радова, у складу са резултатима процене ризика на могуће постојање неексплодираних, убојитих средстава, проверити постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја;
- придржавати се услова и мера за уређење простора за дефинисане заштитне зоне око метеоролошког радарског центра и лансирне (противградне) станице;
- за све радове на објектима и локалитетима који подлежу мерама заштите на основу закона о културним добрима, прибавити услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
- уколико се пре или у току извођења грађевинских и других радова на простору обухваћеном просторним планом наиђе на археолошко налазиште или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах прекине радове и о томе обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налази не униште или оштете и да се сачувају на месту и у положају у коме су откривени;
- уколико се у току радова наиђе на геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да то пријави надлежном министарству у року од осам дана од дана проналаска и да предузме мере њихове заштите од уништења, оштећивања или крађе;
- спроводити мере и услове заштите природних и радом створених вредности животне средине у складу са законом о заштити животне средине и у складу са правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде извештаја о безбедности и плана заштите од удеса;
- при пројектовању и грађењу обавезно се придржавати одредби закона о заштити од пожара и закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима.;
- објекти јавне намене морају се пројектовати и градити у складу са правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама;

- за објекте са делатностима које су под санитарним надзором (објекти дефинисани чл. 8. закона о санитарном надзору: здравствена делатност; делатност производње и промета животних намирница и предмета опште употребе; делатност јавног снабдевања становништва водом за пиће; угоститељска делатност; делатност пружања услуга одржавања хигијене, неге и улепшавања лица и тела и немедицинских естетских интервенција, којима се нарушава интегритет коже; делатност социјалне заштите; васпитно-образовна делатност; делатност културе, физичке културе, спорта и рекреације; делатност јавног саобраћаја и други објекти одређени законом), важе општи услови дефинисани правилником о општим санитарним условима које морају да испуне објекти који подлежу санитарном надзору („службени гласник РС“, број 47/06);
- при грађењу стамбених објеката придржавати се правилника о минималним техничким условима за изградњу станова („службени лист СФРЈ“, број 45/67) и правилника о условима и нормативима за пројектовање стамбених зграда и станова („службени гласник РС“, бр. 58/12, 74/15 и 82/15). за остале објекте придржавати се одредби техничких прописа и услова који конкретну област регулишу;
- у што већој мери примењивати традиционалне грађевинске материјале присутне на овом подручју, уз примену и традиционалног облика градње објеката. архитектонском обрадом објекат што боље уклопити у непосредно окружење. примењеним материјалима и волуменом објекта природну средину минимално нарушити;
- за изградњу и уређење површина и објеката јавне намене, поред наведених општих правила грађења, примењују се правила дефинисана у поглављу iv, у тачки „1.3. урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре“, као и правила грађења дата просторним планом за целину и зону у којој се конкретан садржај налази;
- за све објекте који могу имати значајан утицај на животну средину, а који се налазе у заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра, инвеститор је обавезан да изради студију процене утицаја на животну средину у складу са чланом 3. закона о процени утицаја на животну средину. за остале објекте, инвеститор је дужан да се, у складу са наведеним законом и одредбама уредбе о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са листе ii, обрати надлежном органу за послове заштите животне средине. надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину, односно донети решење о потреби израде или ослобађању од израде студије;
- реконструкција и доградња објеката је дозвољена уз примену правила грађења и мера заштите дефинисаних просторним планом;
- адаптација нестамбених објеката је дозвољена само ако је објекат у складу са наменом површина и другим условима датим просторним планом;
- изузетно, адаптација, реконструкција и доградња легално изграђеног стамбеног објекта може се дозволити и ако нису испуњени услови прописани просторним планом, ако се тим радовима обезбеђују основни минимални санитарно-хигијенски услови за живот (нпр. купатило и санитарни чвор, максимално бруто површине до 8 m²);
- на легално изграђеним нестамбеним објектима који нису у складу са наменом површина утврђеном просторним планом, до привођења простора планираној намени дозвољено је изводити радове на санацији, адаптацији и реконструкцији, само у склопу постојећих хоризонталних и вертикалних габарита објекта, као и у обиму неопходном за побољшање минималних услова само за пословање које је у функцији презентације природних и културних вредности подручја;
- гараже градити у складу са правилником о техничким захтевима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија („службени лист СЦГ“, број 31/05);
- на свакој грађевинској парцели обезбедити простор за постављање контејнера (канти) за комунални отпад, као и простор за отпад настао у току технолошког процеса, у складу са важећим прописима за прикупљање истог. бетонирани простор за контејнере на парцели лоцирати тако да се омогући лак приступ комуналне службе, а у складу са условима заштите животне средине;
- ако је постојећа парцела мања од минимално дозвољене, може се задржати постојећа парцелација, уз услов да су задовољени остали услови за изградњу дати просторним планом, за конкретну намену.

2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ

2.2.1. Правила грађења за салаше

На осталом пољопривредном земљишту, за потребе породичног пољопривредног газдинства, изградње салаша и организовања салашарске производње, дозвољена је изградња објеката високоградње и то само у режиму заштите трећег степена.

Дозвољена је изградња, реконструкција, адаптација и санација објеката породичног пољопривредног газдинства-салаша, који првенствено садрже објекте намењене породичном становању и објекте намењене пољопривредној производњи, са могућношћу допуне основне намене са наменом у функцији туризма, рекреације, културе или садржаји из области социјалне заштите уз примену следећих правила грађења:

Табела 55. Правила грађења за салаше

	Основни услови	Правила грађења
1.	Врста и намена објеката који се могу градити, компатибилне намене објеката, објекти и намене чија је изградња забрањена	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је реконструкција и изградња: главног објекта, пратећих и помоћних објеката у функцији главног објекта, економских објеката и пратећих објеката економском објекту. - Дозвољена је изградња само једног главног објекта. - Главни објекат је породични стамбени објекат и породични стамбено-пословни објекат који се гради за потребе пољопривредног домаћинства. - Није дозвољена изградња породичног стамбеног објекта, односно стамбено-пословног објекта породичног типа без услова за изградњу економског објекта у функцији пољопривредне производње (ако исти не постоје на парцели). - Пратећи објекат главном објекту је пословни објекат из области угоститељства (угоститељски објекат за смештај, угоститељски објекат за исхрану и пиће), спорта и рекреације, културе, социјалне заштите, који се може изградити за потребе презентације подручја и ако су задовољени услови заштите. - Дозвољена је изградња више пратећих објеката уз стамбени објекат, у складу са условима заштите. - Помоћни објекат главном објекту је: летња кухиња, гаража за путничко возило, оставе хране за сопствене потребе, млекара, сушилица, пушница, подрум, надстрешница, ограда, инфраструктурни објекти (бунар, водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода и др.). - Дозвољена је изградња више помоћних објеката уз стамбени објекат, у складу са потребама пољопривредног домаћинства. - Помоћни објекти се граде у стамбеном делу салаша. - Дозвољена је изградња више економских објеката. - Економски објекти су: објекат за држање и узгој стоке, објекат за смештај пољопривредне механизације, објекат за прераду и складиштење пољопривредних производа, стакленик, објекат за производњу енергије из обновљивих извора за сопствене потребе (постављање соларних панела, изградња мањих постројења за прераду биомасе, издававање биогаза из биљног и животињског отпада, објекти за искоришћење геотермалне енергије и сл.). - Узгој животиња на салашу у свему прилагодити одредбама Правилника о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња („Службени гласнику РС”, број 36/17). - Пратећи објекти економском објекту су: ђубришта, осочаре, сеници, чардаци, магацини хране за стоку и др. - Сточне стаје (живинарници, свињци, говедарници, овчарници, козарници, коњушнице и др.), испусти за стоку, ђубришта, осочаре, пољски клозети и слични објекти загађивачи, граде се на економском делу парцеле. - Забрањена је изградња вишепородичних стамбених објеката, непоменутих: пословних, инфраструктурних, производних и складишних објеката, као и помоћних објеката уз наведене објекте.
2.	Минимална и максимална површина парцеле за изградњу салаша	<ul style="list-style-type: none"> - Комплекс салаша са планираним садржајима представља јединствену целину која мора имати обезбеђен директан приступ путу који је јавна површина. - Минимална величина парцеле за изградњу нових салаша износи 1 ha. - Не ограничава се максимална величина парцеле за изградњу салаша. - На парцели на којој је изграђен салаш, а која има мању површину од 1 ha, реконструкција и изградња објеката дозвољена је само ако су

	Основни услови	Правила грађења
3.	Положај објекта у односу на: регулациону линију, границе парцеле, положај у односу на друге објекте на парцели и у односу на објекте на суседној парцели	<p>испуњени остали услови дефинисани Просторним планом.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Код изградње нових салаша поштовати традиционалну функционалну организацију у оквиру које се јасно издваја стамбени од економског дела и припадајућег обрадивог земљишта. - Објекти се граде као слободностојећи објекти или објекти у низу унутар парцеле на којој се гради. - Објекти се граде до грађевинске линије или унутар површине ограничене грађевинским линијама. Грађевинска линија се дефинише у односу на регулациону линију и у односу на остале границе грађевинске парцеле на којој се гради. - Главни објекат се гради на грађевинској линији дефинисаној у односу на регулациону линију, помоћни објекат се гради поред или иза главног објекта, у дубини парцеле, а економски објекат увек иза главног објекта, у дубини парцеле. - Грађевинска линија за главни објекат је на минимално 5 m у односу на регулациону линију пута. - У односу на границе парцеле са суседима грађевинску линију за све објекте (осим ограде и бунара) увући за минимално 3 m. - За потребе обезбеђења противпожарних услова грађевинску линију објекта увући за минимално 5 m у односу на границе парцеле са суседима. - Гаражу градити на минимално 4 m од главног објекта. Ако су задовољени противпожарни услови заштите гаража се може градити у саставу главног објекта. - Водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода лоцирати на парцели на којој се гради објекат, на минимално 3 m од границе парцеле и других објеката. - Међусобно растојање стамбеног објекта и сточне стаје је минимално 15 m. - Ђубриште и пољски клозет морају бити удаљени од стамбеног објекта и бунара, најмање 20 m. - Реконструкција, адаптација и санација објеката на постојећим салашима је дозвољена ако се радови изводе у оквиру намена дефинисаних Просторним планом. - Доградња објеката на постојећим салашима дозвољена је ако се при извођењу радова могу испоштовати Просторним планом дефинисана правила грађења.
4.	Највећи дозвољени индекс заузетости или изграђености парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Максимално дозвољени индекс заузетости парцеле је 15%. Максимална дозвољена бруто површина свих објеката на парцели је 1500 m². - Минимална дозвољена бруто површина главног објекта је 30 m². Максимална дозвољена бруто површина највеће основе главног објекта је 200 m². - Максимална величина гараже за путничко возило је 30 m². - Максимална дозвољена површина економских објеката и помоћних објеката уз економске одређује се у зависности од планираних капацитета и норматива којим се одређена област уређује.
5.	Највећа дозвољена висина или спратност објекта	<ul style="list-style-type: none"> - Највећа дозвољена спратност главног објекта је П+Пк (приземље + поткровље). Дозвољена је изградња подрумске етаже, ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Висина стамбеног објекта не може прећи 6 m (од нивелете до венца). - Највећа дозвољена спратност помоћног објекта: летња кухиња, гаража за путничко возило, остава хране за сопствене потребе, млекара, сушница, пушница и надстрешнице и сл., је П (приземље). - Највећа дозвољена спратност економског објекта је П (приземље), а помоћног објекта уз економски објекат је П + Пк (приземље + поткровље), - Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта (кота заштитног тротоара) и то: <ul style="list-style-type: none"> ✓ кота приземља нових објеката не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ кота приземља може бити највише 0,7 m виша од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ код стамбених објеката који ће имати подрум, коту приземља изводити тако да се обезбеди правилно проветравање и осветљавање подрумских просторија; - Минимална светла висина етаже главног објекта је 2,4 m. - Светла висина наитка поткровне етаже је макс. 1,6 m (висина од

	Основни услови	Правила грађења
		коте готовог пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине).
6.	Услови за изградњу других објеката на истој парцели	- Дозвољена је изградња само објеката наведених у тачки 1. ове Табеле.
7.	Услови и начин приступа парцели и простора за паркирање возила	- За сваку парцелу обезбедити колско-пешачки прилаз минималне ширине 3 m са минималним унутрашњим радијусом кривине од 5 m. - За паркирање возила за сопствене потребе обезбедити паркинг простор у оквиру властите парцеле.
8.	Инфраструктурна опремљеност	- Снабдевање водом обезбедити бушењем бунара на парцели или на други начин, у складу са прописима. - Уколико постоји могућност, снабдевање водом обезбедити прикључењем на најближи насељски систем или регионални систем водоснабдевања према условима дистрибутера. - Одвођење отпадних вода решити путем водонепропусних објеката за сакупљање и третман отпадних вода које периодично празнити аутоцистерном до прикључења на најближу канализациону мрежу. - За прикључење објеката на дистрибутивни електроенергетски систем (ДСЕЕ) изградити прикључак који ће се састојати од прикључног вода и ормана мерног места (ОММ, а према условима надлежног оператора дистрибутивног система).
9.	Ограђивање парцеле	- Парцела се може ограђивати живом - зеленом или транспарентном оградом, максималне висине до 1,8 m. Ограда, стубови ограде и капије морају бити на парцели која се ограђује. - Врата и капије на регулационој линији не могу се отворати ван регулационе линије. - При постављању ограде и стубова ограде не сме се нарушити суседна парцела. - Ограда и стубови ограде се постављају на регулациону линију ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мин. 10 m. Ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мања од 10 m ограда и стубови ограде се постављају на мин. 3 m од регулационе линије. - Ограда и стубови ограде се постављају од међне линије парцеле на којој се гради према пољопривредном земљишту на удаљености од минимум 0,5 m.
10.	Заштита суседних објеката	- Нивелацијом саобраћајних површина одвођење површинских вода решити у оквиру парцеле на којој се гради. - Условно чисте површинске воде са парцеле одводити слободним падом риголама према саобраћајним и зеленим површинама на парцели. - Површинске воде са парцеле није дозвољено усмеравати према другој парцели.
11.	Архитектонско обликовање, материјализација, завршна обрада, колорит и друго	- Објекте градити од чврстих материјала, на традиционалан начин (зидани објекат) или савремени начин (монтажни објекат). - При обликовању објекта тежити успостављању хармоничног односа на парцели и са окружењем. Делови објекта, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови) морају бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја. - Избор боја и материјала за фасаде усагласити са одговарајућим партерним решењем (поплочавање, озелењавање и урбани мобилијар) тако да све чини привлачну, атрактивну и хармоничну целину. - Обавезна је изградња косог крова. Кровни покривач ускладити са врстом кровне конструкције и нагибом крова.

2.2.2. Правила грађења за рибњаке

На пољопривредном земљишту - рибњак, унутар површине рибњака дефинисане Просторним планом, у режиму заштите трећег степена, дозвољена је изградња објеката за потребе организовања рибњачке производње: рибњачких базена, објеката високоградње и инфраструктурних објеката, уз примену правила грађења наведених у табели која следи.

Унутар дефинисаних граница рибњака, за потребе реконструкције постојећих објеката, локацијски услови се издају на основу овог Просторног плана, а за потребе изградње нових објеката локацијски услови ће се издавати на основу претходно израђеног урбанистичког пројекта, а у складу са правилима грађења утврђеним овим Просторним планом.

Табела 56. Правила грађења за постојеће комплексе рибњака

	Основни услови	Правила грађења
1.	Врста и намена објеката који се могу градити, компатибилне намене објеката, објекти и намене чија је изградња забрањена	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је изградња главног објекта, економског објекта, пратећих и помоћних објеката у функцији главног и економског објекта. - Дозвољена је изградња само једног главног објекта. - Главни објекат је пословни – административни објекат, односно пословно-стамбени објекат за потребе организовања и вођења рибњачке производње. У објекту обезбедити посебну просторију за ветеринарске прегледе и дневно праћење здравственог стања и прираста популације, за редовно вршење основне контроле квалитета воде која се упушта, користи или испушта из рибњака. У пословно-стамбеном објекту дозвољено је планирати само једну стамбену јединицу која се гради за потребе пољопривредног газдинства. - Дозвољена је изградња више економских објеката. - Економски објекти су рибњачки базени. При изградњи одвојити базене по категоријама у складу са технологијом производње: младичњаке, товилишта и зимовнике. У саставу рибњачких базена обезбедити уливно-изливне објекте, уставе, аераторе, хранидбене платформе и насипе који спречавају продор спољних вода у базене и задржавају воду у базенима. - Дозвољена је изградња само једног пратећег објекта. - Пратећи објекат главном објекту је пословни објекат из области угоститељства (угоститељски објекат за смештај, угоститељски објекат за исхрану и пиће), који се може изградити за потребе презентације подручја и ако су задовољени сви услови заштите. - Дозвољена је изградња више помоћних објеката. - Помоћни објекат главном и пратећем објекту је: гаража за путничко возило, надстрешница, ограда, инфраструктурни објекти (бунар, водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода и др.). Помоћни објекти економском објекту су магацини хране за рибу, магацин репроматеријала, опреме за одржавање рибњака и обављање рибњачке производње, чуварнице и сл. - Забрањена је изградња стамбених објеката, непоменутих пословних, економских и инфраструктурних објеката, производних и складишних објеката, као и помоћних објеката уз наведене објекте.
2.	Минимална и максимална површина парцеле за изградњу рибњака	<ul style="list-style-type: none"> - Комплекс рибњака са планираним садржајима представља јединствену целину која мора имати обезбеђен директан приступ путу који је јавна површина. - Максимална величина парцеле за изградњу рибњака је дефинисана графичким прилозима Просторног плана. - Минимална величина парцеле за изградњу рибњака је 1 ha.
3.	Положај објекта у односу на: регулациону линију, границе парцеле, положај у односу на друге објекте на парцели и у односу на објекте на суседној парцели	<ul style="list-style-type: none"> - Сви објекти се граде као слободностојећи објекти. - Објекти се граде до грађевинске линије или унутар површине ограничене грађевинским линијама. Грађевинска линија се дефинишу у односу на регулациону линију, у односу на остале границе парцеле на којој се гради и у односу на објекте који се граде. - Грађевинска линија за главни објекат је на минимално 10 m у односу на регулациону линију пута. - У зависности од намене пратећег објекта дефинише се грађевинска линија у односу на главни и економски објекат, али не може бити мање од 3 m. - У односу на границе парцеле са суседима грађевинску линију за све објекте (осим ограде, бунара, процедурних канала) увући за минимално 3 m. - Гаражу градити на минимално 4 m од главног објекта. Ако су задовољени противпожарни услови заштите гаража се може градити у саставу главног објекта. - Водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода лоцирати на парцели на којој се гради главни објекат, на мин. 3 m од границе парцеле и других објеката.
4.	Највећи дозвољени индекс заузетости или изграђености парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Максимално дозвољени индекс заузетости комплекса рибњака је 90%, од чега је 80% индекс заузетости под рибњачким језерима и насипима, а максимални индекс заузетости под објектима високоградње и саобраћајним површинама је 10%. - Обезбедити минимално 10% зелених површина унутар комплекса.
5.	Највећа дозвољена висина или спратност објекта	<ul style="list-style-type: none"> - Највећа дозвољена спратност главног и пратећег објекта је П+Пк (приземље + поткровље). Дозвољена је изградња подрумске етаже, ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. - Највећа дозвољена спратност помоћног објекта је П (приземље). - Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта (кота заштитног тротоара) и то:

	Основни услови	Правила грађења
		<ul style="list-style-type: none"> ✓ кота приземља нових објеката не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ кота приземља може бити највише 0,7 m виша од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ код објеката који ће имати подрум, коту приземља изводити тако да се обезбеди правилно проветравање и осветљавање подрумских просторија; - Минимална светла висина етаже главног и пратећег објекта је 3 m. - Минимална светла висина етаже помоћног објекта је 2,4 m. - Светла висина назитка поткровне етаже је максимално 1,6 m (висина од коте готовог пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине).
6.	Услови за изградњу других објеката на истој парцели	- Дозвољена је изградња само објеката наведених у тачки 1. ове Табеле.
7.	Услови и начин приступа парцели и простора за паркирање возила	<ul style="list-style-type: none"> - За комплекс обезбедити колско-пешачки прилаз минималне ширине 3,5 m са минималним унутрашњим радијусом кривине од 7 m. - За паркирање возила за сопствене потребе обезбедити паркинг простор у оквиру властите парцеле.
8.	Инфраструктурна опремљеност	<ul style="list-style-type: none"> - Снабдевање водом рибњачких базена обезбедити према водним условима надлежног водопривредног предузећа. - Снабдевање водом објеката високоградње обезбедити бушењем бунара на парцели или на други начин, у складу са прописима. - Уколико постоје могућност, снабдевање водом обезбедити прикључењем на најближи насељски систем или регионални систем водоснабдевања. - Одвођење отпадних вода решити путем водонепропусних објеката за сакупљање и третман отпадних вода које периодично празнити аутоцистерном до прикључења на најближу канализациону мрежу. - За прикључење објеката на дистрибутивни електроенергетски систем (ДСЕЕ) изградити прикључак који ће се састојати од прикључног вода и ормана мерног места (ОММ), а према условима надлежног оператора дистрибутивног система.
9.	Ограђивање парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Комплекс се може ограђивати транспарентном оградом, максималне висине до 2,2 m. Ограда, стубови ограде и капије морају бити на граници комплекса који се ограђује. - Врата и капије на регулационој линији не могу се отворати ван регулационе линије. - При постављању ограде и стубова ограде не сме се нарушити суседна парцела. - Ограда и стубови ограде се постављају на регулациону линију ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мин. 10 m. Ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мања од 10 m ограда и стубови ограде се постављају на мин. 3 m од регулационе линије. - Ограда и стубови ограде се постављају од међне линије парцеле према пољопривредном земљишту на удаљености од минимум 0,5 m.
10.	Заштита суседних објеката	<ul style="list-style-type: none"> - Нивелацијом саобраћајних површина одвођење површинских вода решити у оквиру парцеле на којој се гради. - Условно чисте површинске воде са парцеле одводити слободним падом риголама према саобраћајним и зеленим површинама на парцели. - Површинске воде са парцеле није дозвољено усмеравати према другој парцели.
11.	Архитектонско обликовање, материјализација, завршна обрада, колорит и друго	<ul style="list-style-type: none"> - Објекте градити од чврстих материјала, на традиционалан начин (зидани објекат) или савремени начин (монтажни објекат). - При обликовању објекта тежити успостављању хармоничног односа на парцели и са окружењем. Делови објекта, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови) морају бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја. - Избор боја и материјала за фасаде усагласити са одговарајућим партерним решењем (попличавање, озелењавање и урбани мобилијар) тако да све чини привлачну, атрактивну и хармоничну целину. - Обавезна је изградња косог крова. Кровне равни морају пратити пад терена. Кровни покривач ускладити са врстом кровне конструкције и нагибом крова.

2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ

2.3.1. Правила грађења за насеље настало на старој економији

На грађевинском земљишту – насеље настало на старој економији, за потребе породичног пољопривредног домаћинства, изградње салаша и организовања салашарске производње, дозвољена је изградња објеката високоградње и то само у режиму заштите трећег степена.

За потребе реконструкције, адаптације и санације постојећих објеката и изградње нових објеката унутар дефинисаних граница насеља насталог на старој економији, локацијски услови се издају на основу овог Просторног плана.

Табела 57. Правила грађења за насеље настало на старој економији

	Основни услови	Правила грађења
	Врста и намена објеката који се могу градити, компатибилне намене објеката, објекти и намене чија је изградња забрањена	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је реконструкција и изградња: главног објекта, пратећих и помоћних објеката у функцији главног објекта, економских објеката и пратећих објеката економском објекту. - Дозвољена је изградња само једног главног објекта. - Главни објекат је породични стамбени објекат и породични стамбено-пословни објекат који се гради за потребе пољопривредног домаћинства. - Није дозвољена изградња породичног стамбеног објекта, односно стамбено-пословног објекта породичног типа без услова за изградњу економског објекта у функцији пољопривредне производње (ако исти не постоје на парцели). - Пратећи објекат главном објекту је пословни објекат из области угоститељства (угоститељски објекат за смештај, угоститељски објекат за исхрану и пиће), спорта и рекреације, културе, социјалне заштите, који се може изградити за потребе презентације подручја и ако су задовољени услови заштите. - Дозвољена је изградња више пратећих објеката уз стамбени објекат, у складу са условима заштите. - Помоћни објекат главном објекту је: летња кухиња, гаража за путничко возило, оставе хране за сопствене потребе, млекара, сушница, пушница, подрум, надстрешница, ограда, инфраструктурни објекти (бунар, водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода и др.). - Дозвољена је изградња више помоћних објеката уз стамбени објекат, у складу са потребама пољопривредног домаћинства. - Помоћни објекти се граде у стамбеном делу парцеле. - Дозвољена је изградња више економских објеката. - Економски објекти су: објекат за држање и узгој стоке, објекат за смештај пољопривредне механизације, објекат за прераду и складиштење пољопривредних производа, стакленик, објекат за производњу енергије из обновљивих извора за сопствене потребе (постављање соларних панела, изградња мањих постројења за прераду биомасе, издвајање биогаза из биљног и животињаког отпада, објекти за искоришћење геотермалне енергије и сл.). - Узгој животиња у свему прилагодити одредбама Правилника о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња („Службени гласнику РС”, број 36/17). - Пратећи објекти економском објекту су: ђубришта, осочаре, сеници, чардаци, магацини хране за стоку и др. - Сточне стаје (живинарници, свињци, говедарници, овчарници, козарници, коњушнице и др.), испусти за стоку, ђубришта, осочаре, пољски клозети и слични објекти загађивачи, граде се на економском делу парцеле. - Забрањена је изградња вишепородичних стамбених објеката, непоменутих: пословних, инфраструктурних, производних и складишних објеката, као и помоћних објеката уз наведене објекте.
2.	Услови за грађевинску парцелу, минимална и максимална површина за потребе парцелације / препарцелације у циљу образовања грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Грађевинска парцела мора имати обезбеђен директан приступ путу који је јавна површина. - Минимална величина грађевинске парцеле је 1500 m². - Максимална величина парцеле је 5000 m². - На парцели на којој су изграђени објекти, а која има мању површину од 1500 m², реконструкција и изградња објеката дозвољена је само ако су испуњени остали услови дефинисани Просторним планом. - При парцелацији или препарцелацији обезбедити минималну ширину фронта грађевинске парцеле од 15 m.

	Основни услови	Правила грађења
3.	Положај објекта у односу на: регулациону линију, границе грађевинске парцеле, положај у односу на друге објекте на парцели и у односу на објекте на суседној парцели	<ul style="list-style-type: none"> - При изградњи објекта поштовати традиционалну функционалну организацију у оквиру које се јасно издваја стамбени од економског дела парцеле. - Објекти се граде као слободностојећи објекти или објекти у низу унутар парцеле на којој се гради. - Објекти се граде до грађевинске линије или унутар површине ограничене грађевинским линијама. Грађевинска линија се дефинише у односу на регулациону линију и у односу на остале границе грађевинске парцеле на којој се гради. - Главни објекат се гради на грађевинској линији дефинисаној у односу на регулациону линију, помоћни објекат се гради поред или иза главног објекта, у дубини парцеле, а економски објекат увек иза главног објекта, у дубини парцеле. - Грађевинска линија за главни објекат је на минимално 5 m у односу на регулациону линију пута. - У односу на границе парцеле са суседима грађевинску линију за све објекте (осим оградe и бунара) увући за минимално 3 m. - За потребе обезбеђења противпожарних услова грађевинску линију објекта увући за минимално 5 m у односу на границе парцеле са суседима. - Гаражу градити на минимално 4 m од главног објекта. Ако су задовољени противпожарни услови заштите гаража се може градити у саставу главног објекта. - Водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода лоцирати на парцели на којој се гради објекат, на минимално 3 m од границе парцеле и других објеката. - Међусобно растојање стамбеног објекта и сточне стаје је минимално 15 m. - Ђубриште и пољски клозет морају бити удаљени од стамбеног објекта и бунара, најмање 20 m. - Реконструкција, адаптација и санација објекта је дозвољена ако се радови изводе у оквиру намена дефинисаних Просторним планом. - Доградња објекта је дозвољена ако се при извођењу радова могу испоштовати Просторним планом дефинисана правила грађења.
4.	Највећи дозвољени индекс заузетости или изграђености грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Максимално дозвољени индекс заузетости грађевинске парцеле је 30%. - Минимална дозвољена бруто површина главног објекта је 30 m². Максимална дозвољена бруто површина највеће основе главног објекта је 200 m². - Максимална величина гараже за путничко возило је 30 m². - Максимална дозвољена површина економских објеката и помоћних објеката уз економске одређује се у зависности од планираних капацитета и норматива којим се одређена област уређује.
5.	Највећа дозвољена висина или спратност објекта	<ul style="list-style-type: none"> - Највећа дозвољена спратност главног објекта је П+Пк (приземље + поткровље). Дозвољена је изградња подрумске етаже, ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Висина стамбеног објекта не може прећи 6 m (од нивелете до венца). - Највећа дозвољена спратност помоћног објекта: летња кухиња, гаража за путничко возило, остава хране за сопствене потребе, млекара, сушница, пушница и надстрешнице и сл., је П (приземље). - Највећа дозвољена спратност економског објекта је П (приземље), а помоћног објекта уз економски објекат је П + Пк (приземље + поткровље). - Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта (кота заштитног тротоара) и то: <ul style="list-style-type: none"> ✓ кота приземља нових објеката не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ кота приземља може бити највише 0,7 m виша од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ код стамбених објеката који ће имати подрум, коту приземља изводити тако да се обезбеди правилно проветравање и осветљавање подрумских просторија; - Минимална светла висина етаже главног објекта је 2,4 m. - Светла висина назитка поткровне етаже је макс. 1,6 m (висина од коте готовог пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине).
6.	Услови за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је изградња само објеката наведених у тачки 1. ове Табеле.

	Основни услови	Правила грађења
7.	Услови и начин приступа парцели и простора за паркирање возила	<ul style="list-style-type: none"> - За сваку грађевинску парцелу обезбедити колско-пешачки прилаз минималне ширине 3 m са минималним унутрашњим радијусом кривине од 5 m. - За паркирање возила за сопствене потребе обезбедити паркинг простор у оквиру властите грађевинске парцеле.
8.	Инфраструктурна опремљеност	<ul style="list-style-type: none"> - Снабдевање водом обезбедити бушењем бунара на парцели или на други начин, у складу са прописима. - Уколико постоји могућност, снабдевање водом обезбедити прикључењем на најближи насељски систем или регионални систем водоснабдевања према условима дистрибутера. - Одвођење отпадних вода решити путем водонепропусних објеката за сакупљање и третман отпадних вода које периодично празнити аутоцистерном до прикључења на најближу канализациону мрежу. - За прикључење објеката на дистрибутивни електроенергетски систем (ДСЕЕ) изградити прикључак који ће се састојати од прикључног вода и ормана мерног места (ОММ, а према условима надлежног оператора дистрибутивног система).
9.	Ограђивање парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Грађевинска парцела се може ограђивати живом - зеленом или транспарентном оградом, максималне висине до 1,8 m. Ограда, стубови ограде и капије морају бити на грађевинској парцели која се ограђује. - Врата и капије на регулационој линији не могу се отворати ван регулационе линије. - При постављању ограде и стубова ограде не сме се нарушити суседна парцела. - Ограда и стубови ограде се постављају на регулациону линију ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мин. 10 m. Ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мања од 10 m ограда и стубови ограде се постављају на мин. 3 m од регулационе линије. - Ограда и стубови ограде се постављају од међне линије грађевинске парцеле према пољопривредном земљишту на удаљености од минимум 0,5 m.
10.	Заштита суседних објеката	<ul style="list-style-type: none"> - Нивелацијом саобраћајних површина одвођење површинских вода решити у оквиру парцеле на којој се гради. - Условно чисте површинске воде са парцеле одводити слободним падом риголама према саобраћајним и зеленим површинама на парцели. - Површинске воде са грађевинске парцеле није дозвољено усмеравати према другој грађевинској парцели.
11.	Архитектонско обликовање, материјализација, завршна обрада, колорит и друго	<ul style="list-style-type: none"> - Објекте градити од чврстих материјала, на традиционалан начин (зидани објекат) или савремени начин (монтажни објекат). - При обликовању објекта тежити успостављању хармоничног односа на парцели и са окружењем. Делови објекта, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (prozори, стрехе, димњачке капе, тремови) морају бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја. - Избор боја и материјала за фасаде усагласити са одговарајућим партерним решењем (попљочавање, озелењавање и урбани мобилијар) тако да све чини привлачну, атрактивну и хармоничну целину. - Обавезна је изградња косог крова. Кровни покривач ускладити са врстом кровне конструкције и нагибом крова.

2.3.2. Правила грађења за чуварницу на водотоку

У оквиру постојећег комплекса чуварница на водотоку, за потребе чувања и одржавања насипа уз водоток, дозвољена је изградња објеката високоградње. Проширење комплекса није дозвољено без израде одговарајућег урбанистичког плана.

Дозвољена је изградња објеката високоградње за потребе обезбеђења услова за становање чувара насипа са породицом, са могућношћу допуне основне намене са наменом у функцији туризма, рекреације, културе или садржаја из области социјалне заштите, уз примену правила грађења наведених у табели која следи.

Табела 58. Правила грађења за чуварницу на водотоку

	Основни услови	Правила грађења
12.	Врста и намена објеката који се могу градити, компатибилне намене објеката, објекти и намене чија је изградња забрањена	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је реконструкција и изградња: главног објекта, пратећих и помоћних објеката у функцији главног објекта, економских објеката и пратећих објеката економском објекту. - Дозвољена је изградња само једног главног објекта. - Главни објекат је породични стамбени објекат или породични стамбено-пословни објекат који се гради за потребе чувара насипа. - Пратећи објекат главном објекту је пословни објекат из области угоститељства (угоститељски објекат за смештај, угоститељски објекат за исхрану и пиће), пословни објекат из области услужног занатаства (нпр. садржаји за потребе цикло-туризма), спорта и рекреације, културе, социјалне заштите, који се може изградити за потребе презентације подручја и ако су задовољени услови заштите. - Дозвољена је изградња само једног пратећег објекта уз стамбени објекат, у складу са условима заштите. - Помоћни објекат главном објекту је: летња кухиња, гаража за путничко возило, оставе хране за сопствене потребе, млекара, сушница, пушница, подрум, надстрешница, ограда, инфраструктурни објекти (бунар, водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода и др.). - Дозвољена је изградња више помоћних објеката уз стамбени објекат. - Дозвољена је изградња више економских објеката. - Економски објекти су: објекат за држање и узгој стоке, објекат за смештај пољопривредне механизације, објекат за прераду и складиштење пољопривредних производа, стакленик, објекат за производњу енергије из обновљивих извора за сопствене потребе (постављање соларних панела, изградња мањих постројења за прераду биомасе, издвајање биогаза из биљног и животињског отпада, објекти за искоришћење геотермалне енергије и сл.). - Узгој животиња у свему прилагодити одредбама Правилника о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња („Службени гласнику РС“, број 36/17). - Пратећи објекти економском објекту су: ђубришта, осочаре, сеници, чардаци, магацини хране за стоку и др. - Сточне стаје (живинарници, свињци, говедарници, овчарници, козарници, коњушнице и др.), испусти за стоку, ђубришта, осочаре, пољски клозети и слични објекти загађивачи, граде се на економском делу парцеле. - Забрањена је изградња вишепородичних стамбених објеката, непоменутих: пословних, инфраструктурних, производних и складишних објеката, као и помоћних објеката уз наведене објекте.
13.	Услови за грађевинску парцелу, минимална и максимална површина за потребе парцелације / препарцелације у циљу образовања грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Комплекс чуварнице са планираним садржајима представља јединствену целину која мора имати обезбеђен директан приступ са површине јавне намене (насип). - Грађевинска парцела је дефинисана Просторним планом. - Проширење комплекса и дефинисање новог грађевинског земљишта дозвољено је само уз израду одговарајућег урбанистичког плана, а смернице за његову израду су мере заштите и правила грађења дата Просторним планом. Максимална величина парцеле која се може дефинисати одговарајућим урбанистичким планом је до 5000 m².
14.	Положај објекта у односу на: регулациону линију, границе грађевинске парцеле, положај у односу на друге објекте на парцели и у односу на објекте на суседној парцели	<ul style="list-style-type: none"> - Код изградње нових објеката поштовати традиционалну функционалну организацију на парцели. - Објекти се граде као слободностојећи објекти или објекти у низу унутар парцеле на којој се гради. - Објекти се граде до грађевинске линије или унутар површине ограничене грађевинским линијама. Грађевинска линија се дефинише у односу на регулациону линију насипа и у односу на остале границе парцеле пољопривредног земљишта до којих се гради. - Главни објекат се гради на грађевинској линији дефинисаној у односу на регулациону линију, помоћни објекат се гради поред или иза главног објекта, у дубини парцеле, а економски објекат увек иза главног објекта, у дубини парцеле. - Грађевинска линија за главни објекат је на минимално 30 m у односу на регулациону линију насипа. - У односу на границе парцеле са суседним пољопривредним земљиштем грађевинску линију за све објекте (осим ограде и бунара) увући за минимално 3 m. - Гаражу градити на минимално 4 m од главног објекта. Ако су задовољени противпожарни услови заштите гаража се може градити у саставу главног објекта. - Бунар је дозвољено копати на минимално 50 m од насипа.

	Основни услови	Правила грађења
		<ul style="list-style-type: none"> - Водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода лоцирати на парцели на којој се гради објекат, на минимално 50 m од насипа и на минимално 3 m од границе парцела пољопривредног земљишта и других објеката. - Међусобно растојање стамбеног објекта и сточне стаје је минимално 15 m. - Ђубриште и пољски клозет морају бити удаљени од стамбеног објекта и бунара, најмање 20 m.
15.	Највећи дозвољени индекс заузетости или изграђености грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Максимално дозвољени индекс заузетости грађевинске парцеле је 30%. - Максимална дозвољена бруто површина свих објеката на парцели је 1500 m². - Минимална дозвољена бруто површина главног објекта је 30 m². - Максимална дозвољена бруто површина највеће основе главног објекта је 200 m². - Максимална величина гараже за путничко возило је 30 m². - Максимална дозвољена површина економских објеката и помоћних објеката уз економске одређује се у зависности од планираних капацитета и норматива којим се одређена област уређује.
16.	Највећа дозвољена висина или спратност објекта	<ul style="list-style-type: none"> - Највећа дозвољена спратност главног објекта је П+Пк (приземље + поткровље), односно П+1 (приземље + спрат). Дозвољена је изградња подрумске етаже само ако је грађевинска линија објекта на 50 m од насипа и ако не постоје друге сметње геотехничке и хидротехничке природе. Висина стамбеног објекта не може прећи 6 m (од нивелете до венца). - Највећа дозвољена спратност помоћног објекта: летња кухиња, гаража за путничко возило, остава хране за сопствене потребе, млекара, сушница, пушница и надстрешнице и сл., је П (приземље). - Највећа дозвољена спратност економског објекта је П (приземље), а помоћног објекта уз економски објекат је П + Пк (приземље + поткровље), - Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта (кота заштитног тротоара) и то: <ul style="list-style-type: none"> ✓ кота приземља нових објеката не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ кота приземља може бити највише 0,7 m виша од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ код стамбених објеката који ће имати подрум, коту приземља изводити тако да се обезбеди правилно проветравање и осветљавање подрумских просторија; - Минимална светла висина етаже главног објекта је 2,4 m. - Светла висина назитка поткровне етаже је макс. 1,6 m (висина од коте готовог пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине).
17.	Услови за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је изградња само објеката наведених у тачки 1. ове Табеле.
18.	Услови и начин приступа парцели и простора за паркирање возила	<ul style="list-style-type: none"> - За сваку грађевинску парцелу обезбедити колско-пешачки прилаз минималне ширине 2,5 m са минималним унутрашњим радијусом кривине од 5 m. - За паркирање возила за сопствене потребе обезбедити паркинг простор у оквиру властите грађевинске парцеле.
19.	Инфраструктурна опремљеност	<ul style="list-style-type: none"> - Снабдевање водом обезбедити бушењем бунара на парцели или на други начин, у складу са прописима. - Уколико постоји могућност, снабдевање водом обезбедити прикључењем на најближи насељски систем или регионални систем водоснабдевања према условима дистрибутера. - Одвођење отпадних вода решити путем водонепропусних објеката за сакупљање и третман отпадних вода које периодично празнити аутоцистерном до прикључења на најближу канализациону мрежу. - За прикључење објеката на дистрибутивни електроенергетски систем (ДСЕЕ) изградити прикључак који ће се састојати од прикључног вода и ормана мерног места (ОММ, а према условима надлежног оператора дистрибутивног система).
20.	Ограђивање парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Грађевинска парцела се може ограђивати живом - зеленом или транспарентном оградом, максималне висине до 1,8 m. Ограда, стубови ограде и капије морају бити на грађевинској парцели која се ограђује. - Врата и капије на регулационој линији не могу се отварати ван регулационе линије. - При постављању ограде и стубова ограде не сме се нарушити суседна парцела.

	Основни услови	Правила грађења
		- Ограда и стубови ограде се постављају од међне линије грађевинске парцеле на удаљености од минимум 10 m према насипу и на удаљености од минимум 0,5 m према пољопривредном земљишту.
21.	Заштита суседних објеката	- Нивелацијом саобраћајних површина одвођење површинских вода решити у оквиру парцеле на којој се гради. - Условно чисте површинске воде са парцеле одводити слободним падом риголама према зеленим површинама на парцели. Површинске воде са грађевинске парцеле није дозвољено усмеравати према другим парцелама.
22.	Архитектонско обликовање, материјализација, завршна обрада, колорит и друго	- Објекте градити од чврстих материјала, на традиционалан начин (зидани објекат) или савремени начин (монтажни објекат). - При обликовању објекта тежити успостављању хармоничног односа на парцели и са окружењем. Делови објекта, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови) морају бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја. - Избор боја и материјала за фасаде усагласити са одговарајућим партерним решењем (поплочавање, озелењавање и урбани мобилијар) тако да све чини привлачну, атрактивну и хармоничну целину. - Обавезна је изградња косог крова. Кровни покривач ускладити са врстом кровне конструкције и нагибом крова.

2.3.3. Правила грађења на површинама за производњу, складиштење и пословање

На грађевинском земљишту – површине за производњу, складиштење и пословање, унутар површина дефинисаних Просторним планом, у режиму заштите трећег степена, дозвољена је изградња објеката за потребе организовања производно, складишно, пословних комплекса у функцији примарне и секундарне пољопривредне производње: стакленици и пластеници, фарме - објекти за узгој животиња (живине, ситне и крупне стоке), комплекси за примарну прераду и складиштење пољопривредних производа, машински паркови у оквиру којих је дозвољена и изградња објеката за производњу енергије из обновљивих извора за сопствене потребе (постављање соларних панела, изградња мањих постројења за прераду биомасе, издвајање биогаса из биљног и животињског отпада, објекти за искоришћење геотермалне енергије и сл.). Дозвољена је изградња објеката високоградње и инфраструктурних објеката за напред наведене намене, уз примену правила грађења наведених у табели која следи.

За потребе реконструкције постојећих објеката унутар дефинисаних површина за производњу, складиштење и пословање локацијски услови се издају на основу овог Просторног плана, а за потребе изградње нових објеката локацијски услови ће се издавати на основу предходно израђеног урбанистичког пројекта, а у складу са правилима грађења утврђеним овим Просторним планом.

Табела 59. Правила грађења на површинама за производњу, складиштење и пословање

	Основни услови	Правила грађења
1.	Врста и намена објеката који се могу градити, компатибилне намене објеката, објекти и намене чија је изградња забрањена	- Дозвољена је реконструкција и изградња: главног објекта, пратећег објекта главном објекту, помоћног објекта у функцији главног објекта, економских објеката и пратећих објеката економском објекту. - Дозвољена је изградња више главних објеката. - Главни објекат је производни, складишни и пословни објекат. - Објектима за складиштење пољопривредних производа и репроматеријала сматрају се све врсте складишта (полуотворене и затворене хале, надстрешнице, силоси, трапови, подна складишта, хладњаче и др.), евентуално станице за снабдевање горивом за сопствене потребе као и други слични објекти у функцији пољопривредне производње. - Објекти у којима се пољопривредни производи могу примарно прерађивати су сушнице, пушнице, кланице и сл. - Пратећи објекат главном објекту је портирница и стамбени објекат. - Дозвољена је изградња само једног стамбеног објекта са максимално једном стамбеном јединицом (за потребе смештаја запослених радника). - Помоћни објекат главном и пратећем објекту је објекат за смештај радника (свлагационице са гардеробом и санитарним чвором, чајна кухиња, просторија за пушење и сл.), гаража за путничко возило, надстрешница, ограда, инфраструктурни објекти (бунар, водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода и др.). - Помоћни објекат главном објекту је објекат за смештај пољопривредне механизације: затворени простори и надстрешнице у којима се смешта механизација (возила, машине, прикључни уређаји и др.), као и пољопривредни алати и опрема ради чувања и одржавања. - Дозвољена је изградња више помоћних објеката у складу са потребама производње, складиштења и пословања.

	Основни услови	Правила грађења
		<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је изградња више економских објеката. - Економски објекти су: објекат за држање и узгој стоке - сточне стаје (живинарници, свињци, говедарници, овчарници, козарници, коњушнице и др.), објекат за смештај пољопривредне механизације, објекат за прераду и складиштење пољопривредних производа, стакленик и сл. - Пратећи објекат економском и главном објекту су објекти за производњу енергије из обновљивих извора за сопствене потребе (постављање соларних панела, изградња мањих постројења за прераду биомасе, издвајање биогаса из биљног и животињског отпада, објекти за искоришћење геотермалне енергије и сл.). - Узгој животиња у свему прилагодити одредбама Правилник о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња („Службени гласник РС”, број 36/17). - Пратећи објекти економском објекту су: ђубришта, осочаре, сеници, чардаци, магацини хране за стоку, испусти за стоку и др. - Забрањена је изградња објеката који нису у функцији примарне пољопривредна производње.
2.	Услови за грађевинску парцелу, минимална и максимална површина за потребе парцелације / препарцелације у циљу образовања грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Грађевинска парцела мора имати обезбеђен директан приступ путу који је јавна површина. - Постојећа катастарска парцела може постати грађевинска само ако задовољава услове за изградњу објеката утврђене Просторним планом. - При парцелацији или препарцелацији катастарских парцела, а за потребе образовања нове грађевинске парцеле, минимална величина грађевинске парцеле је 5000 m², а максимална величина грађевинске парцеле је површина грађевинског земљишта која је дефинисана овим Просторним планом. При парцелацији или препарцелацији обезбедити минималну ширину фронта грађевинске парцеле од 20 m. - Одступање од напред наведених услова који се односе на величину парцеле и ширину фронта парцеле дозвољено је само у случају постојећег комплекса који се задржава.
3.	Положај објекта у односу на: регулациону линију, границе грађевинске парцеле, положај у односу на друге објекте на парцели и у односу на објекте на суседној парцели	<ul style="list-style-type: none"> - При изградњи фарме формирати два одвојена блока - технички и производни. Технички блок подразумева изградњу: објеката за смештај радника, складишта хране, карантинске просторије, машински део, просторије за ветеринарске прегледе, мини клинику за принудна клања и др. Неопходно је обезбедити посебан простор за уништавање или одлагање угинулих животиња. У производном делу налазе се објекти за узгој стоке, који морају бити подељени по категоријама стоке - за приплодне животиње, за узгој подмлатка и за тов. Сви објекти намењени држању и узгоју стоке морају бити пројектовани и грађени према нормативима и стандардима за изградњу ове врсте објеката и конкретне врсте животиња, уз примену санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова. Простор за одлагање и збрињавање стајског ђубрива из објеката мора бити смештен, односно изграђен тако да се спречи загађивање околине, насупрот правцу главних ветрова и мора да буде удаљен минимално 50 m од објеката за животиње. - Објекти се граде као слободностојећи објекти или објекти у низу унутар парцеле на којој се гради. - Објекти се граде до грађевинске линије или унутар површине ограничене грађевинским линијама. Грађевинска линија се дефинише у односу на регулациону линију и у односу на остале границе грађевинске парцеле на којој се гради. - Главни објекат се гради на грађевинској линији дефинисаној у односу на регулациону линију. Међусобни размак између главних објеката дефинише се у сваком појединачном случају, у зависности од намене објеката и у складу са важећом законском регулативом. - Помоћни објекат се гради поред или иза главног објекта, у дубини парцеле, а економски објекат увек иза главног објекта, у дубини парцеле. - Грађевинска линија за главни објекат је на минимално 5 m у односу на регулациону линију пута. - У односу на границе парцеле са суседима грађевинску линију за све објекте (осим ограде и бунара) увући за минимално 3 m, ако су задовољени противпожарни услови. - Гаражу градити на минимално 4 m од главног објекта. Ако су задовољени противпожарни услови заштите гаража се може градити у саставу главног објекта. - Водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода лоцирати на парцели на којој се гради објекат, на минимално 3 m од границе парцеле и других објеката. - Међусобно растојање стамбеног објекта и сточне стаје је минимално 15 m.

	Основни услови	Правила грађења
		<ul style="list-style-type: none"> - Ђубриште мора бити удаљено од стамбеног објекта и бунара најмање 20 m.
4.	Највећи дозвољени индекс заузетости или изграђености грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Максимално дозвољени индекс заузетости грађевинске парцеле под објектима високоградње је 50%, а са саобраћајним површинама индекс заузетости грађевинске парцеле је 70%.
5.	Највећа дозвољена висина или спратност објекта	<ul style="list-style-type: none"> - Највећа дозвољена спратност главног објекта: пословног објекта је П+Пк (приземље + поткровље), производног и складишног објекта је П (приземље), односно у складу са захтевима технолошког процеса производње, односно складиштења. Дозвољена је изградња подрумске етаже, ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. - Укупна висина производног и складишног објекта не може прећи 25 m (од нивелете до венца). - Највећа дозвољена спратност пратећег објекта је П + Пк (приземље + поткровље). - Највећа дозвољена спратност помоћног објекта уз глави објекат је П (приземље). - Највећа дозвољена спратност економског објекта је П (приземље), а помоћног објекта уз економски објекат је П + Пк (приземље + поткровље). - Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта (кота заштитног тротоара) и то: <ul style="list-style-type: none"> ✓ кота приземља нових објеката не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ кота приземља може бити највише 0,3 m виша од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ код стамбених објеката који ће имати подрум, коту приземља изводити тако да се обезбеди правилно проветравање и осветљавање подрумских просторија; - Минимална светла висина пословне етаже је 3 m; минимална светла висина етаже помоћног објекта је 2,4 m. - Светла висина назитка поткровне етаже је макс. 1,6 m (висина од коте готовог пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине).
6.	Услови за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је изградња само објеката наведених у тачки 1. ове Табеле.
7.	Услови и начин приступа парцели и простора за паркирање возила	<ul style="list-style-type: none"> - За грађевинску парцелу обезбедити колско-пешачки прилаз минималне ширине 3,5 m са минималним унутрашњим радијусом кривине од 7 m. - За паркирање возила за сопствене потребе обезбедити паркинг простор у оквиру грађевинске парцеле на којој се гради.
8.	Инфраструктурна опремљеност	<ul style="list-style-type: none"> - Снабдевање водом обезбедити бушењем бунара на парцели или на други начин, у складу са прописима. - Уколико постоји могућност, снабдевање водом обезбедити прикључењем на најближи насељски систем или регионални систем водоснабдевања према условима дистрибутера. - Одвођење отпадних вода решити путем водонепропусних објеката за сакупљање и третман отпадних вода које периодично празнити аутоцистерном до прикључења на најближу канализациону мрежу. - За прикључење објеката на дистрибутивни електроенергетски систем (ДСЕЕ) изградити прикључак који ће се састојати од прикључног вода и ормана мерног места (ОММ, а према условима надлежног оператора дистрибутивног система).
9.	Ограђивање парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Грађевинска парцела се може ограђивати транспарентном оградом, максималне висине до 2,2 m. Ограда, стубови ограде и капије морају бити на грађевинској парцели која се ограђује. - Врата и капије на регулационој линији не могу се отворати ван регулационе линије. - При постављању ограде и стубова ограде не сме се нарушити суседна парцела. - Ограда и стубови ограде се постављају на регулациону линију ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мин. 10 m. Ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мања од 10 m ограда и стубови ограде се постављају на мин. 3 m од регулационе линије. - Ограда и стубови ограде се постављају од међне линије грађевинске парцеле према пољопривредном земљишту на удаљености од минимум 0,5 m. - Ограда и стубови ограде се постављају на регулациону линију, а од међне линије грађевинске парцеле према пољопривредном земљишту на удаљености од минимум 0,5 m.

	Основни услови	Правила грађења
10.	Заштита суседних објеката	<ul style="list-style-type: none"> - Нивелацијом саобраћајних површина одвођење површинских вода решити у оквиру парцеле на којој се гради. - Условно чисте површинске воде са парцеле одводити слободним падом риголама према саобраћајним и зеленим површинама на парцели. - Површинске воде са грађевинске парцеле није дозвољено усмеравати према другој грађевинској парцели.
11.	Архитектонско обликовање, материјализација, завршна обрада, колорит и друго	<ul style="list-style-type: none"> - Објекте градити од чврстих материјала, на традиционалан начин (зидани објекат) или савремени начин (монтажни објекат). - При обликовању објекта тежити успостављању хармоничног односа на парцели и са окружењем. Делови објекта, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови) морају бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја. - Избор боја и материјала за фасаде усагласити са одговарајућим партерним решењем (попличавање, озелењавање и урбани мобилијар) тако да све чини хармоничну целину. - Обавезна је изградња косог крова. Кровни покривач ускладити са врстом кровне конструкције и нагибом крова.

2.3.4. Правила грађења за рибњаке

На грађевинском земљишту - рибњак, унутар површине рибњака дефинисане Просторним планом, у режиму заштите трећег степена, дозвољена је изградња објеката за потребе организовања рибњачке производње: рибњачких базена, објеката високоградње и инфраструктурних објеката, уз примену правила грађења наведених у табели која следи.

Унутар дефинисаних граница рибњака, за потребе реконструкције постојећих објеката, локацијски услови се издају на основу овог Просторног плана, а за потребе изградње нових објеката на рибњацима у просторној подцелини „Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја Тамиша“ локацијски услови ће се издавати на основу претходно израђеног урбанистичког пројекта, а у складу са правилима грађења утврђеним овим Просторним планом.

Табела 60. Правила грађења за постојеће комплексе рибњака

	Основни услови	Правила грађења
1.	Врста и намена објеката који се могу градити, компатибилне намене објеката, објекти и намене чија је изградња забрањена	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је изградња главног објекта, економског објекта, пратећих и помоћних објеката у функцији главног и економског објекта. - Дозвољена је изградња само једног главног објекта. - Главни објекат је пословни – административни објекат, односно пословно-стамбени објекат за потребе организовања и вођења рибњачке производње. У објекту обезбедити посебну просторију за ветеринарске прегледе и дневно праћење здравственог стања и прираста популације, за редовно вршење основне контроле квалитета воде која се упушта, користи или испушта из рибњака. У пословно-стамбеном објекту дозвољено је планирати само једну стамбену јединицу која се гради за потребе пољопривредног газдинства. - Дозвољена је изградња више економских објеката. - Економски објекти су рибњачки базени. При изградњи одвојити базене по категоријама у складу са технологијом производње: младичњаке, товилишта и зимовнике. У саставу рибњачких базена обезбедити уливно-изливне објекте, уставе, аераторе, хранидбене платформе и насипе који спречавају продор спољних вода у базене и задржавају воду у базенима. - Дозвољена је изградња само једног пратећег објекта. - Пратећи објекат главном објекту је пословни објекат из области угоститељства (угоститељски објекат за смештај, угоститељски објекат за исхрану и пиће), који се може изградити за потребе презентације подручја и ако су задовољени сви услови заштите. - Дозвољена је изградња више помоћних објеката. - Помоћни објекат главном и пратећем објекту је: гаража за путничко возило, надстрешница, ограда, инфраструктурни објекти (бунар, водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода и др.). Помоћни објекти економском објекту су магацини хране за рибу, магацин репроматеријала, опреме за одржавање рибњака и обављање рибњачке производње, чуварнице и сл. - Забрањена је изградња стамбених објеката, непоменутих пословних, економских и инфраструктурних објеката, производних и складишних објеката, као и помоћних објеката уз наведене објекте.

	Основни услови	Правила грађења
2.	Минимална и максимална површина грађевинске парцеле за изградњу рибњака	<ul style="list-style-type: none"> - Комплекс рибњака са планираним садржајима представља јединствену целину која мора имати обезбеђен директан приступ путу који је јавна површина. - Максимална величина грађевинске парцеле за изградњу рибњака је дефинисана графичким прилозима Просторног плана. - Минимална величина грађевинске парцеле за изградњу рибњака је 1 ha.
3.	Положај објекта у односу на: регулациону линију, границе грађевинске парцеле, положај у односу на друге објекте на грађевинској парцели и у односу на објекте на суседној парцели	<ul style="list-style-type: none"> - Сви објекти се граде као слободностојећи објекти. - Објекти се граде до грађевинске линије или унутар површине ограничене грађевинским линијама. Грађевинска линија се дефинишу у односу на регулациону линију, у односу на остале границе парцеле на којој се гради и у односу на објекте који се граде. - Грађевинска линија за главни објекат је на минимално 10 m у односу на регулациону линију пута. - У зависности од намене пратећег објекта дефинише се грађевинска линија у односу на главни и економски објекат, али не може бити мање од 3 m. - У односу на границе парцеле са суседима грађевинску линију за све објекте (осим оградe, бунара, процедних канала) увући за минимално 3 m. - Гаражу градити на минимално 4 m од главног објекта. Ако су задовољени противпожарни услови заштите гаража се може градити у саставу главног објекта. - Водонепропусни објекат за сакупљање и третман отпадних вода лоцирати на парцели на којој се гради главни објекат, на мин. 3 m од границе парцеле и других објеката.
4.	Највећи дозвољени индекс заузетости или изграђености грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Максимално дозвољени индекс заузетости комплекса рибњака је 90%, од чега је 80% индекс заузетости под рибњачким језерима и насипима, а максимални индекс заузетости под објектима високоградње и саобраћајним површинама је 10%. - Обезбедити минимално 10% зелених површина унутар комплекса.
5.	Највећа дозвољена висина или спратност објекта	<ul style="list-style-type: none"> - Највећа дозвољена спратност главног и пратећег објекта је П+Пк (приземље + поткровље). Дозвољена је изградња подрумске етажe, ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. - Највећа дозвољена спратност помоћног објекта је П (приземље). - Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта (кота заштитног тротоара) и то: <ul style="list-style-type: none"> ✓ кота приземља нових објеката не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ кота приземља може бити највише 0,7 m виша од коте нивелете јавног или приступног пута; ✓ код објеката који ће имати подрум, коту приземља изводити тако да се обезбеди правилно проветравање и осветљавање подрумских просторија; - Минимална светла висина етажe главног и пратећег објекта је 3 m. - Минимална светла висина етажe помоћног објекта је 2,4 m. - Светла висина назитка поткровне етажe је максимално 1,6 m (висина од коте готовог пода поткровне етажe до тачке прелома кровне косине).
6.	Услови за изградњу других објеката на истој парцели	<ul style="list-style-type: none"> - Дозвољена је изградња само објеката наведених у тачки 1. ове Табеле.
7.	Услови и начин приступа грађевинској парцели и простора за паркирање возила	<ul style="list-style-type: none"> - За комплекс обезбедити колско-пешачки прилаз минималне ширине 3,5 m са минималним унутрашњим радијусом кривине од 7 m. - За паркирање возила за сопствене потребе обезбедити паркинг простор у оквиру властите парцеле.
8.	Инфраструктурна опремљеност	<ul style="list-style-type: none"> - Снабдевање водом рибњачких базена обезбедити према водним условима надлежног водопривредног предузећа. - Снабдевање водом објеката високоградње обезбедити бушењем бунара на парцели или на други начин, у складу са прописима. - Уколико постоје могућност, снабдевање водом обезбедити прикључењем на најближи насељски систем или регионални систем водоснабдевања. - Одвођење отпадних вода решити путем водонепропусних објеката за сакупљање и третман отпадних вода које периодично празнити аутоцистерном до прикључења на најближу канализациону мрежу. - За прикључење објеката на дистрибутивни електроенергетски систем (ДСЕЕ) изградити прикључак који ће се састојати од прикључног вода и ормана мерног места (ОММ), а према условима надлежног оператора дистрибутивног система.
9.	Ограђивање грађевинске парцеле	<ul style="list-style-type: none"> - Комплекс се може ограђивати транспарентном оградом, максималне висине до 2,2 m. Ограда, стубови ограде и капије морају бити на граници комплекса који се ограђује. - Врата и капије на регулационој линији не могу се отворати ван

	Основни услови	Правила грађења
		<p>регулационе линије.</p> <ul style="list-style-type: none"> - При постављању оgrade и стубова оgrade не сме се нарушити суседна парцела. - Ограда и стубови оgrade се постављају на регулациону линију ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мин. 10 m. Ако је ширина коридора јавне саобраћајне површине мања од 10 m ограда и стубови оgrade се постављају на мин. 3 m од регулационе линије. - Ограда и стубови оgrade се постављају од међне линије парцеле према пољопривредном земљишту на удаљености од минимум 0,5 m.
10.	Заштита суседних објеката	<ul style="list-style-type: none"> - Нивелацијом саобраћајних површина одвођење површинских вода решити у оквиру грађевинске парцеле на којој се гради. - Условно чисте површинске воде са грађевинске парцеле одводити слободним падом риголама према саобраћајним и зеленим површинама на парцели. - Површинске воде са грађевинске парцеле није дозвољено усмеравати према другој парцели.
11.	Архитектонско обликовање, материјализација, завршна обрада, колорит и друго	<ul style="list-style-type: none"> - Објекте градити од чврстих материјала, на традиционалан начин (зидани објекат) или савремени начин (монтажни објекат). - При обликовању објекта тежити успостављању хармоничног односа на парцели и са окружењем. Делови објекта, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови) морају бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја. - Избор боја и материјала за фасаде усагласити са одговарајућим партерним решењем (попличавање, озелењавање и урбани мобилијар) тако да све чини привлачну, атрактивну и хармоничну целину. - Обавезна је изградња косог крова. Кровне равни морају пратити пад терена. Кровни покривач ускладити са врстом кровне конструкције и нагибом крова.

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Процес примене и спровођења мера и решења утврђених Просторним планом представља Имплементацију Просторног плана. Реализација овог процеса захтева дефинисање система управљања просторним развојем (у оквиру актуелног законодавства и институционалног амбијента), затим утврђивање потребних активности, мера и инструмената за имплементацију, утврђивање приоритета у имплементацији, као и утврђивање учесника у процесу имплементације и њихових обавеза, овлашћења и одговорности.

Управљање просторним развојем Подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ подразумева координисане активности различитих нивоа органа државне управе у процесу коришћења, уређења, развоја и заштите планског подручја:

- државни ниво - ресорна министарства Владе Републике Србије;
- покрајински ниво - ресорни покрајински секретаријати и Покрајинска влада;
- ниво локалних самоуправа - ресорна одељења и службе јединица локалне самоуправе.

У организацији управљања просторним развојем подручја Просторног плана приоритет имају функције и садржаји од јавног значаја. Реализација функција и садржаја од јавног значаја, представља неопходан предуслов за реализацију свих осталих планских решења. Највећи значај у овом погледу има доношење уредбе о заштити ПИО „Потамишје и спровођење дефинисаних граница заштите ПИО „Потамишје“.

Имајући у виду захтеве заштите и одрживог развоја, а сходно националном законодавству, секторским стратешким документима и поштовању конвенција, предложен је оквир примене Просторног плана као подручја којим, поред заштите вредности карактера предела, природних и културних добара, препоручен је и модел развоја одрживог туризма. Планским решењима, кроз правила уређења, правила грађења и смернице за спровођење Просторног плана, дати су услови и за детаљнију разраду планских решења у области туризма.

Управљање заштитом, уређењем и развојем простора у складу са планским решењима и правилима утврђеним Просторним планом, подразумева:

- формирање базе података о простору и Просторном плану, у функцији коришћења, мониторинга и оцене спровођења, допуне и иновирања планских концепција заштите и развоја подручја, како би се створили предуслови за формирање ГИС базе података за **подручје посебне намене ПИО „Потамишје“**:
  - ✓ у првој фази извршити анализу доступних података из Просторног плана и података којима располаже Покрајински завод за заштиту природе и надлежни заводи за заштиту споменика културе, Управљач ПИО „Потамишје“, јединице локалне самоуправе и др;
  - ✓ у другој фази формирати јединствену просторну базу података, конверзијом дигиталних података у јединствен систем података о простору, која ће имати задатак да обезбеди трајну информатичку подршку припремању, доношењу и спровођењу планских докумената и пројектних задатака;
- унапређење институционално - организационе подршке, у циљу постизања институционалне координације између овлашћених предузећа за коришћење и заштиту природних добара и природе (газдовање у ПИО „Потамишје“ са пољопривредним земљиштем, шумама и шумским земљиштем, водама и водим земљиштем) и заштиту непокретних културних добара;
- управљање туристичким локацијама и појединачним туристичким атракцијама;
- успостављање вишег нивоа партнерства између јавног и приватног сектора.

Учесници у остваривању Просторног плана су органи и институције на националном, регионалном и локалном нивоу, као и локална удружења цивилног сектора, који имају утицај на активности везане за имплементацију планских решења.

Актери који су препознати као кључни у имплементацији Просторног плана су: министарства, покрајински секретаријати, јединице локалне самоуправе које су у обухвату Просторног плана, јавна предузећа и установе, цивилни и приватни сектор, цркве и верске заједнице.

2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У подручју обухвата Просторног плана дају се смернице за даљу разраду планских решења и њихово спровођење и то:

- спровођење Просторног плана у Подручју посебне намене „ПИО Потамишје“ и
- спровођење планске документације у обухвату Просторног плана.

У подручју обухвата Просторног плана дају се мере и смернице за израду одговарајућег планског документа и то за:

- коридор Основне каналске мреже Хидросистема Дунав-Тиса-Дунав у складу са мерама заштите из Просторног плана и
  - коридор државног пута Ib реда бр. 24,
- а према Рефералној карти број 4 – Карта спровођења из Просторног плана.

2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“

За подручје посебне намене „ПИО Потамишје“ обавезна је примена Просторног плана на следећи начин:

- даља планска разрада:
    - ✓ усаглашавање планских докумената ЈЛС са Просторним планом и
    - ✓ обавезна израда одговарајућег урбанистичког плана, у свему према смерницама утврђеним Просторним планом;
  - директна примена Просторног плана:
    - ✓ издавање локацијских услова,
    - ✓ обавезна израда урбанистичког пројекта за Просторним планом дефинисане локације и
    - ✓ израда пројекта препарцелације и парцелације,
- а све према Рефералној карти број 4.: „Карта спровођења“.

Израдом измена и допуна или новог планског документа за ЈЛС, а који је у обухвату посебне намене ПИО „Потамишје“, испоштовати Просторним планом дефинисане услове заштите ПИО „Потамишје“:

- у подручју ПИО „Потамишје“ при изради просторног плана ЈЛС није дозвољена промена основне намене и мера заштите дефинисаних Просторним планом;
- израдом планског документа ЈЛС којим се дефинише грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља није дозвољено ширење грађевинског земљишта у грађевинском подручју насеља на подручје ПИО „Потамишје“;
- за делове Просторне целине ПИО „Потамишје“ Просторним планом дате су локације за израду одговарајућег урбанистичког плана и смернице за њихову израду, по основним наменама, а за потребе даље разраде планских решења. Израдом ових урбанистичких планова на дефинисаним локацијама дозвољена је корекција основне намене дефинисане овим Просторним планом уз примену дефинисаних мера заштите.

У подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ дају се додатне смернице за разраду Просторног плана у подручју:

- Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ и
- ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша;

а унутар просторне целине и смернице за разраду Просторног плана за подручје просторне подцелине:

- Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“,
- Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“,
- Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша и
- Подручје са плитким воденим стаништима.

2.1.1. Смернице за спровођење Просторног плана у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

За подручје Просторне целине Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ дају се додатне смернице за спровођење Просторног плана, обједињено као и појединачно за подручје просторне подцелине:

- Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ и
- Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“.

У Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ дозвољена је изградња и реконструкција:

- објеката високоградње, само према планским решењима дефинисаним Просторним планом и
- инфраструктурних објеката, према планским решењима дефинисаним Просторним планом и Просторним планом подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин).

У Просторној подцелини Горњи Тамиш са инундационим подручјем није дозвољена изградња ни реконструкција објеката високоградње, осим на локацији планираног центра управљача код Ботоша. Дозвољена је само изградња и реконструкција инфраструктурних објеката, према планским решењима дефинисаним Просторним планом и Просторним планом подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин). За подручје Просторне подцелине Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ дају се смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за потребе уређења и изградње: устава, насипа и пута по насипу. Планска решења дефинисана Планом детаљне регулације спојног канала „Ланка-Бирда“ у општини Сечањ („Службени лист општине Сечањ“, број 6/11), који се малим делом свог обухвата налази у овој просторној подцелини, се примењују. За подручје Просторне подцелине Горњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ дају се смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за прихватни објекат наутичког туризма и за центар управљача.

У Просторној подцелини Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ дозвољена је изградња и реконструкција објеката високоградње само на локацијама дефинисаним Просторним планом. Дозвољена је само изградња и реконструкција инфраструктурних објеката, према планским решењима дефинисаним Просторним планом, Просторним планом подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш) и Просторним планом подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток“. За подручје Просторне подцелине Средњи Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“ дају се смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за рибњак у инундацији.

2.1.1.1. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за уставе у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

За потребе изградње и даље развијање хидросистем ДТД, у циљу повезивања планираних и постојећих водних објеката у систем, обавезна је израда плана детаљне регулације за објекат – уставе у Просторној целини Тамиш. Задатак уставе је да регулише ниво воде у каналу, омогући захватање воде за различите сврхе, преусмеравање тока воде, деоба и управљање водама. Уставе су опремљене одговарајућим грађевинама и опремом којом се омогућује остварење сврхе тих грађевина (преливи, испусти, хидромеханичка опрема).

2.1.1.2. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за насип у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

За планиране линијске и комуналне инфраструктурне системе за које је потребно утврђивање јавног интереса – насипа/одбрамбене линије, планом сагледати конкретне могућности простора и дати просторну организацију планираних садржаја и подела на функционалне целине (зоне) као и решење намене површина, диспозиције објеката и њихова међусобна повезаност. Предложеном просторном организацијом неопходно је обезбедити адекватан простор за изградњу планираног одбрамбеног насипа, као и свих постојећих, а и планираних садржаја, како у самом простору обухвата тако и у непосредном окружењу.

Изградњом насипа је потребно створити услове који ће омогућити очување станишта природних реткости у непосредном окружењу обухвата Плана. У том смислу је потребно формирати пролазе за ситне животиње са обе стране насипа, а садњом зеленила усмерити животиње ка пролазима. Потребну инфраструктуру градити у складу са правилницима и техничким нормативима.

2.1.1.3. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана планираног општинског пута, постојећег државног пута II реда бр.131, пута по насипу, приступних путева и бицикличких стаза у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

Планирани општински пут, постојећи државни пута II реда бр.131 (деоница за коју није дефинисана регулација), као и остале приступне путеве за које је потребно утврдити регулацију, потребно је осим у складу са Законом о планирању и изградњи, израдити и у складу са Законом и Прописима који ближе регулишу проблематику пројектовања и изградње саобраћајница. Осим резервације простора за коридоре предметних саобраћајних капацитета, основне смернице за пројектовање и изградњу путева директно су везане за обезбеђивање одговарајућих геометријских елемената пута и путних објеката, као и за одговарајућа решења одводњавања, заштите животне средине и односа према комуналној и осталој инфраструктури (зоне укрштања и решења истих).

Локалитети који се налазе у границама заштићеног подручја, а дефинисани су овим Просторним планом, реализоваће се према условима и мерама заштите за утврђени режим заштите и у складу са осталим условима из Просторног плана.

План детаљне регулације израдити за бицикличку стазу у оквиру ОКМ ХС ДТД и реке Тамиш. Приликом израде плана детаљне регулације неопходно је прибавити услове организација и јавних предузећа у чијој је надлежности њихово издавање.

2.1.1.4. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за прихватни објекат наутничког туризма у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

Прихватни објекат наутничког туризма (ПОНТ) је објекат инсталиран на обали и води који служи за прихват, снабдевање, чување, одржавање и поправку пловних објеката који се користе у туристичке сврхе, као и за пружање услуга наутичарима. ПОНТ лоцирати изван пловног пута на удаљености на којој не омета безбедну пловидбу бродова. При планирању ПОНТ-а обезбедити услове за располагање довољно пространом водном површином за сигурно задржавање и несметано кретање пловних објеката и за време најнижег водостаја (ниског пловног нивоа). У складу са санитарним прописима и прописима о заштити животне средине решити одлагање отпадних чврстих и течних материја.

ПОНТ пројектовати и реализовати у складу са техничким прописима који ближе регулишу проблематику пројектовања и извођења оваквих садржаја. При изради одговарајућег урбанистичког плана придржавати се услова и мера заштите за утврђени режим заштите, осталих услова и мера заштите из Просторног плана и услове организација и јавних предузећа у чијој је надлежности њихово издавање.

2.1.1.5. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за центар управљача у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

Због заштите, очувања и презентације вредности ПИО „Потамишје“, за потребе обављања делатности управљача, планиран је центар управљача код Ботоша. За потребе задовољавања специфичних потреба туриста, као и запослених и становника који гравитирају центру управљача неопходно је обезбедити услове за рад јавних служби: из области образовања (школе у природи, едукативне радионице), служба спасавања, служба противпожарне заштите и сл. Центар управљача представља потенцијал за развој туризма специјалних интереса са благим активностима: пешачење, бициклизам, камповање и сл., екотуризам: едукација, активности везане уз природу (излетишта, оријентација у простору, посматрање животиња и сл.).

За потребе центра управљача и контактеног подручја неопходно је унапредити постојећу и изградити нову туристичку инфраструктуру и туристичку супраструктуру (реконструкција / изградња и уређење: приступних путева, паркинг површина, бицикличких стаза и излетничких стаза, опремање туристичком сигнализацијом, поставка мобилијара и др.). За потребе дефинисања грађевинског земљишта за комплекс центра управљача и дефинисања услова за уређење и изградњу неопходна је израда одговарајућег урбанистичког плана.

У складу са исказаним захтевом, израдом одговарајућег урбанистичког плана дефинисати услове за уређење и изградњу:

- објеката центра управљача, за потребе обављања административних послова руковођења и презентације природног добра, за смештај запослених и држање опреме и возила за одржавање реда у заштићеном подручју;
- угоститељских објеката за смештај, угоститељских објеката за исхрану и пиће, уз напомену да је дозвољена изградња угоститељских објеката само ако је одвођење отпадних вода и привремено одлагање комуналног отпада решено на адекватан начин;
- отворених простора за прихват очекиваног броја посетилаца (колско-манипулативне и паркинг површине, бицикличке и пешачке стазе и платои, привезишта за чамце, летње позорнице, видиковац и сл.);
- спортско-рекреативних терена: отворених (препоруча је да се користе природни материјали), по потреби и затворених, као засебних објеката или као пратећих садржаја угоститељском објекту и
- инфраструктурних мрежа и објеката, у складу са очекиваним капацитетима потрошње.

Максимална спратност главних објеката је П + 1 + Пк (приземље + спрат + поткровље) односно, максимално П + 2 (приземље + два спрата). Изградња подрумских, сутеренских етажа је дозвољена само ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. При планирању објеката водити рачуна да се максимално испоштује конфигурација терена тј., пад терена треба да прати и каскадна изградња објеката. Препоручује се изградња кровова са косим кровним равнима које прате пад терена, али дозвољена је и изградња равних зелених кровова. Обезбедити минимално 40% слободних зелених површина.

За паркирање возила за сопствене потребе (за запослене и кориснике услуге) мора се, у складу са потребама, обезбедити одговарајући паркинг простор за путничка и друга очекивана возила у оквиру комплекса.

2.1.1.6. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за рибњак у Просторној целини Тамиш са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје“

За потребе проширења постојећих рибњака и дефинисања:

- нове границе рибњака;
- услова заштите од великих вода Тамиша и поплава;
- услова за изградњу нових објеката;

обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана.

При дефинисању граница рибњака, осим рибњачких базена и насипа обезбедити и услове за:

- уређаје за: упуштање и испуштање воде, регулисање нивоа воде у рибњаку, спречавање пролаза рибе, рибље млађи и икре у или из рибњака;

- изградњу лабораторије за редовно вршење основне контроле квалитета воде која се упушта, користи или испушта из рибњака;
- изградњу објеката за опрему за манипулацију рибом и рибљом храном;
- уређено место или изграђен технички уређај за уклањање смећа и штетних отпадака, који онемогућава загађење рибњака и његове околине.

2.1.2. Смернице за спровођење Просторног плана у Просторној целини ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша

За подручје Просторне целине ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша дају се додатне смернице за спровођење Просторног плана, обједињено као и појединачно за подручје просторне подцелине:

- Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша и
- Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја Тамиша.

У Просторној целини ПИО „Потамишје“ ван инундационог подручја Тамиша дозвољена је изградња и реконструкција објеката високоградње и инфраструктурних објеката према условима и локацијама дефинисаним Просторним планом.

У Просторној подцелини Подручје травнатих површина ван инундационог подручја Тамиша дају се смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за потребе уређења и изградње: на површинама за туризам, спорт и рекреацију и за насеље настало на старој економији.

У Просторној подцелини Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја Тамиша дају се смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за потребе уређења и изградње: површина за туризам, спорт и рекреацију на пољопривредном земљишту и рибњака у инундацији. Планска решења дефинисана Планом детаљне регулације спортско рекреативног и туристичког комплекса Баранда-Опово („Општински службени гласник општине Опово“, број 10/18), који се малим делом свог обухвата налази у овој просторној подцелини, се примењују.

2.1.2.1. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за површину за туризам, спорт и рекреацију у Просторној подцелини „Подручје травнатих површина ван инундационог подручја реке Тамиш“

За потребе дефинисања новог грађевинског земљишта уз постојећу површину за туризам, спорт и рекреацију, за потребе уређења и изградње садржаја за потребе туристичке понуде, спорта и рекреације, за потребе регулације јавних површина (приступног пута и сл.), начина обезбеђења приступа туристичко-спортско-рекреативном комплексу, дефинисања начина опремања туристичком инфраструктуром, дефинисања додатних мера за заштиту и презентацију подручја, као и за потребе изградње нових објеката и организовање нових садржаја или повећања постојећих капацитета, неопходна је израда одговарајућег урбанистичког плана, према смерницама из Просторног плана и у складу са условима прибављеним од надлежних завода за заштиту, од надлежних органа и других организација у чијој је надлежности издавање услова.

При изради одговарајућег урбанистичког плана обавезна је примена свих мера заштите дефинисаних Просторним планом. У складу са исказаним захтевом, израдом одговарајућег урбанистичког плана дефинисати услове за уређење и изградњу:

- отворених простора за прихват очекиваног броја посетилаца (колско-манипулативне и паркинг површине, бициклическе и пешачке стазе и платои, летње позорнице, видиковци и сл.);
- спортско-рекреативних терена: отворених (препоруча је да се користе природни материјали), по потреби и затворених, као засебних објеката или као пратећих садржаја угоститељском објекту;
- угоститељских објеката за смештај и угоститељских објеката за исхрану и пиће, уз напомену да је дозвољена изградња угоститељских објеката само ако је одвођење отпадних вода и привремено одлагање комуналног отпада решено на адекватан начин;
- инфраструктурних мрежа и објеката у складу са очекиваним капацитетима потрошње (инфраструктурну мрежу изводити само подземно).

Максимална спратност главних објеката је П+1+Пк (приземље + спрат + поткровље) односно, максимално П + 2 (приземље + два спрата). Изградња подрумских, сутеренских етажа је дозвољена само ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Препоручује се изградња кровова са косим кровним равнима које прате пад терена, али дозвољена је и изградња равних зелених кровова. Обезбедити минимално 40% слободних зелених површина.

За паркирање возила за сопствене потребе (за запослене и кориснике услуге) мора се, у складу са потребама, обезбедити одговарајући паркинг простор за путничка и друга очекивана возила у оквиру комплекса.

2.1.2.2. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за насеље настало на старој економији у Просторној подцелини „Подручје травнатих површина ван инундационог подручја реке Тамиш“

За потребе дефинисања новог грађевинског земљишта, дефинисања регулације јавних површина (приступног пута), дефинисања услова за изградњу и додатних мера за заштиту и презентацију подручја, неопходна је израда одговарајућег урбанистичког плана према смерницама из Просторног плана и у складу са условима накнадно прибављеним од надлежних завода за заштиту, организација и јавних предузећа у чијој је надлежности њихово издавање.

При изради плана:

- дефинисати услове за уређење и изградњу коридора приступних саобраћајница (минималне ширине 8 m);
- размотрити могућност дефинисања отворених простора за прихват посетилаца (колско-манипулативне и паркинг површине, бицикличке и пешачке стазе и платои, летње позорница и сл.);
- у складу са условима заштите природе и животне средине на адекватан начин решити комунално инфраструктурно опремање и привремено прикупљање и даљу евакуацију отпада;
- максимална спратност главних објеката је П+Пк (приземље + поткровље);
- изградња подрумских, сутеренских етажа је дозвољена само ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе;
- препоручује се изградња кровова са косим кровним равнима, али дозвољена је и изградња равних зелених кровова.

2.1.2.3. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за потребе изградње комплекса за туристичку презентацију подручја посебне намене у Просторној подцелини „Подручје травнатих површина ван инундационог подручја реке Тамиш“

У складу са актима управљача и Законом о заштити природе, на површинама које су Просторним планом дефинисане као остало пољопривредно земљиште, дозвољена је изградња објеката за потребе туристичке презентације посебне намене. За потребе изградње комплекса за туристичку презентацију подручја посебне намене обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана ради дефинисања површина за уређење и заштиту, дефинисања и уређења грађевинског земљишта, начина обезбеђења приступа комплексу и његовог инфраструктурног опремања, као и дефинисања додатних мера за заштиту и презентацију подручја, а према смерницама из овог Просторног плана и у складу са условима накнадно прибављеним од надлежних организација и јавних предузећа у чијој је надлежности њихово издавање.

Израдом урбанистичког плана обезбедити услове за изградњу неопходне туристичке инфраструктуре и сигнализације: прихват посетилаца и возила, обезбеђење информативних и угоститељских услуга, као и санитарно-хигијенских услова. Планом дефинисати услове за уређење отворених простора за прихват очекиваног броја посетилаца (платои, летња позорница и сл.) и возила (паркинг за запослене и посетиоце), обезбеђење информативних и угоститељских услуга, као и санитарно-хигијенских услова (инфо центар, визиторски центар са летњом учионицом и видиковцем и сл.), евентуално, услове за изградњу угоститељских објеката (обављање угоститељске делатности, уз напомену да су дозвољени угоститељски објекти за смештај само они који се не категоришу) и спортско-рекреативних терена (отворених, са природном подлогом и од природних материјала). Комплекс инфраструктурно опремити у складу са очекиваним капацитетима потрошње. Инфраструктурну мрежу изводити само подземно.

Максимална спратност је По+П+1+Пк (подрум + приземље + поткровље). Визиторски центар може имати и видиковац максималне висине до 20 m. Изградња подрумске етаже је дозвољена само ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе.

2.1.2.4. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за површину за туризам, спорт и рекреацију у Просторној подцелини „Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја реке Тамиш“

На површинама дефинисаним као површина за туризам, спорт и рекреацију на пољопривредном земљишту услови за изградњу и уређење издају се на основу Плана детаљне регулације спортско рекреативног и туристичког комплекса Баранда-Опово (Општински службени гласник општине Опово, број 10/18).

За потребе редефинисања планских решења обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите дефинисаних Просторним планом. При изради одговарајућег урбанистичког плана на посматраном локалитету, а у подручју посебне намене, није дозвољена изградња објеката високоградње. На посматраном локалитету дозвољена је само изградња саобраћајних површина и инфраструктурних мрежа за потребе садржаја који су планирани у зони утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“, а према условима заштите.

2.1.2.5. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за рибаке у инундацији у Просторној подцелини „Подручје плитких водених станишта ван инундационог подручја реке Тамиш“

За потребе проширења постојећих рибачких комплекса и дефинисања границе рибака обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана на основу смерница и мера заштите утврђених Просторним планом.

При изради одговарајућег урбанистичког плана правилима уређења и изградње за комплекс рибака обезбедити:

- да буде заштићен од поплава великих вода Тамиша;
- да располаже уређајима за упуштање и испуштање воде, уређајима за регулисање нивоа воде у рибаку, као и уређајима који спречавају пролаз риба, рибље млађи и икре у или из рибака;
- лабораторију за редовно вршење основне контроле квалитета воде која се упушта, користи или испушта из рибака;
- уређено место за уклањање смећа и штетних отпадака или изграђен технички уређај, који онемогућава загађење рибака и његове околине.

2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ПОДРУЧЈУ УТИЦАЈА НА ПОСЕБНУ НАМЕНУ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“ – У ПОДРУЧЈУ ВАН ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Сви плански документи ЈЛС, који су у целости или делом у „Подручју утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“ – у подручју ван посебне намене, морају се усагласити са Просторним планом датим планским решењима, у делу који се односи на:

- мере заштите дефинисане за заштитну зону ПИО „Потамишје“, дате:
  - „Правилима уређења“, тачком 1.5.2.1. „Заштићена подручја“;
  - положајем у простору, дефинисаном на Рефералној карти број 3.1. „Заштита природних и културних добара“ и Описом Заштитне зоне ПИО „Потамишје“, датим у Прилогу текста Просторног плана;
- мере заштите природних добара, дате:
  - „Правилима уређења“, тачком 1.5.2. „Услови и мере заштите и унапређења природних добара“;
  - положајем у простору, дефинисаном на Рефералној карти број 3.1. „Заштита природних и културних добара“;
- општинске и приступне путеве и цикло коридоре, дате у Рефералној карти број 2.1. „Мрежа насеља и саобраћајна инфраструктура“ и у Правилима уређења, у тачки 1.3.1. „Саобраћајна инфраструктура“;
- чуварнице на водотоцима, дате у Рефералној карти број 1. „Посебна намена простора“ и ППОВ, услови дати у Правилима уређења, у тачки 1.3.2. „Водна инфраструктура“;
- заштиту од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и уређење простора од интереса за одбрану земље, дате:
  - Правилима уређења: тачком 1.5.6. „Услови и мере заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких несрећа“ и тачком 1.5.7. „Услови и мере за уређење простора од интереса за одбрану земље“;
  - на графичком прилогу 3.2. „Природни ресурси и заштита животне средине“;

- услов за обезбеђивање стално проходне и стабилне радно-инспекцијске стазе дуж обала водотока/мелиорационих канала, као и на забрану изградње ППОВ-а у небраћеном делу, односно инундационом подручју реке Тамиш;
- мере заштите предела дате у „Правилима уређења“, тачком 1.5.1. „Услови и мере заштите и уређења предела“, који се односе на забрану ширења грађевинског земљишта у грађевинском подручју насеља на посебну намену;
- дефинисање услова за уређење и изградњу, а која се односе на угоститељске објекте за смештај: куће, апартмане, собе и сеоско туристичко домаћинство; ловачке виле, ловачке куће, ловачки дом и ловачку колибу;
- мере заштите животне средине, дате тачком „1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине“.

2.3. ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ДОНОШЕЊЕМ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Ступањем на снагу Просторног плана у делу просторне целине „**ПИО Потамишје**“, дефинисане у поглављу „I Полазне основе за израду Просторног плана, у тачки 1.3.1. *Опис границе подручја просторне целине – ПИО „Потамишје“*, **престају да важе следећи плански документи:**

- Просторни план града Зрењанина („Службени лист града Зрењанина“, бр. 11/11 и 32/15);
  - Просторни план општине Ковачица („Службени лист општине Ковачица“, бр. 13/12 и 9/14);
  - Просторни план општине Опово („Општински службени гласник општине Опово“, бр. 3/11 и 5/18);
  - Просторни план општине Сечањ („Службени лист општине Сечањ“, број 8/13);
  - Генерални план Сечањ („Службени лист општине Сечањ“, број 6/05);
- осим у делу који се односи на саобраћајну инфраструктуру.

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

У складу са циљевима просторног развоја Просторним планом су приказана планска решења по областима за подручје посебне намене.

За прве четири године примене Просторног плана дефинишу се приоритетне активности на имплементацији Просторног плана. Приоритетне активности утврђују се по областима од стратешког значаја за подручје посебне намене.

Приоритетне активности 1:
ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ВРЕДНОСТИ КАРАКТЕРА ПРЕДЕЛА
- Израда акта о проглашењу заштите подручја у поступку заштите ПИО „Потамишје“ , којим се дефинишу границе заштићеног подручја и границе делова заштићеног подручја са различитим режимима заштите, као и границе заштитне зоне и остали подаци у складу са Законом о заштити природе.
- Идентификација граница заштите ПИО „Потамишје“ на катастарском плану , у складу са Законом о заштити природе.
- Израда Плана управљања ПИО „Потамишје“ , у складу са актом о заштити и Просторним планом.
- Постављање дисперзивних објеката у функцији адекватне интерпретације вредности карактера предела Потамишја.
- Израда програма презентације и популаризације подручја и спровођење активности на формирању препознатљивог „бренда“ Потамишја.
- Израда прекограничног пројекта успостављања коридора зелене инфраструктуре.
- Активно укључивање локалног становништва у организационе структуре Управљача , ради међусобног усаглашавања заједничких интереса на простору ПИО.
- Очување и неговање локалног идентитета, очување и промоција препознатљиве слике потамишког предела , кроз спровођење мера заштите типова карактера предела и њихових предеоних елемената.
- Континуирано рекогносцирање и истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа .

Приоритетне активности 2:
ТУРИСТИЧКИ РАЗВОЈ
- Туристички развој кроз улагање у туристичку инфраструктуру и туристичку супраструктуру.
- Успостављање надзора и заштите на простору ПИО „Потамишје“ дефинисањем, уређењем и изградњом центра Управљача.
- Развој туристичких производа/атрактивности и облика туризма у функцији заштите и презентације посебне намене.
- Покретање иницијативе за проглашење туристичког простора Потамишја .

Приоритетне активности 3:
РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА
- Реконструкција/изградња путне мреже нижег нивоа.
- Изградња инфраструктуре немоторног саобраћаја - пешачких и бициклических стаза свих нивоа.
- Повезивање насеља и туристичких локалитета реализацијом нових општинских и приступних путева.
- Обезбеђење садржаја и минималне инфраструктурне опремљености за сваку од дефинисаних туристичких локација.
- Редовно одржавање електроенергетске мреже и објеката у циљу сигурног, поузданог и квалитетног напајања електричном енергијом.
- Реконструкција електроенергетске мреже и објеката у складу са захтевима модернизације и осавремењавања опреме и уређаја, као и замена дотрајале опреме и уређаја.
- Проширење постојећих капацитета и изградња нових у складу са потребама.
- Редовно одржавање електронске комуникационе мреже и објеката.
- Реконструкција електронске комуникационе мреже и објеката у складу са захтевима модернизације и осавремењавања опреме и уређаја, као и замена дотрајале опреме и уређаја.
- Проширење постојећих капацитета и изградња нових у складу са потребама.

Приоритетне активности 4:
ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- Санација и рекултивација дивљих депонија и осталих деградираних локалитета у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“.
- Усклађивање планске документације за газдовање шумама са актом о проглашењу заштите и Просторним планом.
- Формирање заштитних појасева зеленила у просторним целинама: Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“ и Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“ у складу са мерама заштите природе.
- Усклађивање риболовачке, сточарске и ратарске производње са мерама заштите прописаним за ово подручје.
- Заштита географског порекла и брендирање производа са овог подручја.
- Унапређење локалних регистара извора загађивања животне средине.

Приоритетне активности 5:	
ИЗРАДА НОВЕ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ	
-	Израда одговарајућег урбанистичког плана за туристичке локалитете у посебној намени.
-	Израда нових планова јединица локалне самоуправе или њихово усклађивање са Просторним планом, кроз примену утврђених смерница за подручје посебне намене.
-	Израда одговарајућег планског документа за коридор ОКМ Хидросистема Дунав – Тиса - Дунав.
-	Израда Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора транспортног гасовода ПСГ Итебеј – Београд - југ (пречник гасовода DN600).

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Управљање заштитом, очување, унапређење, одрживо коришћење и презентација природних и других вредности подручја посебне намене, засниваће се на стратешким, развојно-управљачким документима (програми и планови), изворима финансирања, стимулативним политикама, институционалној подршци, информатичкој, промотерско-маркетиншкој, истраживачкој и др. подршкама.

Реализација дефинисаних планских решења засниваће се на инструментима за имплементацију Просторног плана, које се базирају на:

- економско-финансијским мерама;
- одговарајућој институционалној подршци;
- нормативним мерама (изради одговарајућих планских докумената и програма) и
- информатичкој подршци.

Економско финансијске мере и институционална подршка

Економско финансијске мере и извори финансирања за развој планског подручја зависиће од врсте приоритетних пројеката који ће се реализовати, као и од нивоа надлежности. Основне линије финансирања чиниће буџетска средства републичког, покрајинског и локалног нивоа, кредитна средства фондова и банака, као и учешће у различитим програмима прекограничне и регионалне сарадње у циљу коришћења средстава из предприступних и структурних развојних фондова (*Instrument for Pre-accession Assistance-IPA*). Реализација регионалних пројеката финансијско-економских мера подразумева и могућност учешћа јединица локалне самоуправе ван обухвата Просторног плана. Извори финансирања приоритетних пројеката просторног уређења, поред буџета, обезбедиће се и из других извора финансирања заснованих на јавно-приватном партнерству. Институционалну подршку обезбедити активним учешћем учесника у имплементацији Просторног плана, њиховом међусобном сарадњом како на вертикалном, тако и на хоризонталном нивоу. Управљање простором, заштита, очување, унапређење, одрживо коришћење, промоција и приказивање природних и других вредности ПИО „Потамишје“ реализује Управљач ПИО „Потамишје“.

Нормативне мере

У складу са смерницама за спровођење Просторног плана, приоритетна је израда одговарајућих урбанистичких планова и урбанистичких пројеката који су у надлежности ЈЛС. Доношење планских докумената из области туризма, програма развоја туризма за подручја ЈЛС обухваћених Просторним планом, програма изградње туристичких локалитета, као и других докумената у складу са Законом о туризму потребно је за имплементацију планских решења која се односе на туризам. Пројектни задатак, динамика израде и начин финансирања наведених докумената, утврдиће се кроз сарадњу надлежних локалних, покрајинских и републичких органа управе, надлежних организација и институција које се старају о планирању и уређењу простора, заштити животне средине, заштити природног и културног наслеђа, као и надлежних комуналних предузећа.

Информатичка подршка

Одговарајућим информационим системом обезбедити праћење и координацију активности на реализацији Просторног плана. Поред праћења спровођења мера заштите, уређења и коришћења подручја, омогућити обједињено праћење туристичке понуде и комплементарних, секторских активности. Са информатичком подршком омогућити перманентну процену укупних ефеката заштите и унапређења подручја, као и евентуално, адекватно доношење корективних одлука у односу на усвојена планска решења.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

В) ПРИЛОГ

1. Законски оквир

Законски оквир Просторног плана:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19-др. закон);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 32/19);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-др. закон);
- Закон о проглашењу Закона о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Службени лист СРЈ - Међународни уговори”, број 4/11);
- Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 102/07);
- Закон о потврђивању Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 102/07);
- Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС”-Међународни уговори, број 4/11);
- Закон о култури („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 13/16 и 30/16-исправка);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС”, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС”, број 36/06);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС”, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);
- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 18/16 и 47/18);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон и 27/18-др. закон);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14-др. закон, 101/16 и 47/18);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС”, бр. 99/09 и 67/12-УС);
- Закона о јавним службама („Службени гласник РС”, бр. 42/91, 71/94 и 79/05-др. закон и 83/14-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС”, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ”, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС” број 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 10/13-др. закон и 101/16);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10, 93/12 и 17/19-др. закон);
- Закон о добробити животиња („Службени гласник РС”, број 41/09);
- Закон о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-др. закон);
- Закон о шумама („Службени гласник РС” бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС”, број 18/10 и 95/18-др. закон);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС”, број 128/14 и 95/18-др. закон);
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о туризму („Службени гласник РС”, број 17/19);
- Закон о угоститељству („Службени гласник РС”, број 17/19);
- Закон о спорту („Службени гласник РС”, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, број 101/15 и 95/18-др. закон);
- Закон о путевима („Службени гласник РС”, број 41/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18 и 41/18-др. закон и 87/18);
- Закон о железници („Службени гласник РС”, број 41/18);
- Закон о безбедности и интероперабилности железнице („Службени гласник РС”, бр. 104/13, 66/15-др. закон, 92/15 и 113/17, престао да важи осим члана 78. став 1. тачка 5) подтачка (1));
- Закон о интероперабилности железничког система („Службени гласник РС”, број 41/18);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14);

- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка б) и став 2. у делу који се односи на тачку б) и члан 14. став 2.);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14);
- Закон о сахрањивању и гробљима („Службени лист СРС“, број 20/77);
- Закон о ратним меморијалима („Службени гласник РС“, број 50/18);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15)
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13, 45/13-др. закон, 93/14, 96/15, 106/15 и 113/17- др. закон);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“ број 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон);
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 25/15);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС“, број 104/09);
- Закон о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник СРС“ бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 -др закон и 54/15 - др. закон);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18);
- Закон о транспорту опасног терета („Службени гласник РС“, број 88/10, чл. 37. које настављају да се примењују на транспорт опасног терета у ваздушном саобраћају, чл. 66-73. члана 84. став 1. тачка 17) и тач. 24)-32) и став 2, члана 87. став 1. тачка 3) и тач. 11)-21) и став 2, као и члана 89. тачка 20) и тач. 34)-53);
- Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16, 83/18, 95/18-др. закон и 10/19-др. закон);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18-др. закон);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, бр. 105/13, 119/13 и 93/15);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник СРС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник СРС“, број 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);
- Уредба о утврђивању локација метеоролошких и хидролошких станица државних мрежа и заштитних зона у околини тих станица, као и врсте ограничења која се могу увести у заштитним зонама („Службени гласник РС“, број 34/13).

Документи релевантни за просторно планирање су стратегије развоја појединих области донете на државном и покрајинском нивоу:

- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године („Службени лист РС“, број 85/14);
- Стратегија безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године („Службени лист РС“, број 64/15);
- Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године („Службени лист РС“, број 3/15);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године („Службени гласник РС“, број 98/16);
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11);

- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12);
- Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 12/10);
- Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС“, број 57/08);
- Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019 („Службени гласник РС“, број 29/10);
- Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС“, број 59/06);
- Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године („Службени гласник РС“, број 101/15) и др.

2. Опис граница ПИО „Потамишје“, опис граница режима заштите у ПИО „Потамишје“ и опис заштитне зоне ПИО „Потамишје“

1. ОПИС ГРАНИЦА ЗАШТИТЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“

Опис граница заштите ПИО „Потамишје“ достављен је од стране Покрајинског завода за заштиту природе, уз Решење о условима заштите природе за израду Просторног плана.

Предложено заштићено природно добро ПИО „Потамишје“ се простира на седам одвојених просторних целина.

Просторна целина „Алувијална равн Тамиша“

Почетна тачка описа границе заштите ПИО „Потамишје“ је тромеђа парцела 4389, 1329 и 5687 КО Опово, Општина Опово. Граница иде на северозапад па на североисток источном граничном линијом парцела 1329, 1327/2, ломи се на исток јужном границом парцела 1327/1, 1326, скреће на североисток источном границом парцела 1325, 603, 3712, 602, 2, до међне тачке са КО Баранда. Наставља на североисток, југоисточном границом парцеле 957, КО Баранда, Општина Опово, ломи се на исток јужном границом парцела 997, 999 до парцеле пута. Скреће на север источном граничном линијом парцела 999, 998/1, 957, 955, 927/2, ломи се на североисток па на југоисток граничном линијом парцела 927/2, јужном границом парцеле 2200/1 на исток, скреће на север источном граничном парцелом 2208/2, 2200/1, 2213/1, 2207/1 до парцеле 2203/3 до међне тачке са КО Сакуле. Граница заштите иде на североисток, источном границом парцеле 4156 КО Сакуле, Општина Опово. Обухвата парцелу 5821 и наставља на северозапад и североисточном границом парцеле 3903, 3904, 3905, 1689, 1690, 1689, јужном границом парцеле 1691, ломи се на север, источном границом парцела 1692, 1693, 1694, 1695, 1696 границом парцела 1708, 1709, 1711, на север, источном границом парцела 1712, 1714, скреће на исток, јужном границом парцела 1715, 1716, ломи се на север, источном границом парцела 1716 до међне тачке са КО Идвор, Општина Ковачица. Граница заштите иде на север источном границом парцеле 1771/1 КО Идвор, Општина Ковачица, парцела 1771/2, 1770, ломи се на североисток, југоисточном границом парцела 1757, 1614, 1616, 1614, 814, на југоисток границом грађевинског подручја до југозападне међне тачке парцеле 1344. Граница иде на североисток јужном границом парцеле 1344, ломи се на југоисток, западном границом парцеле 1275, до пута број 1850. Пресеца парцелу пута и наставља западном граничном линијом парцеле 2242 на југозапад, северном границом исте парцеле на северозапад до њене крајње северне међне тачке. Ломи се на југ западном границом парцеле 4473, 2243, 2244, 2243, пресеца пут Идвор-Уздин и наставља на север источном границом парцеле 1273. Скреће на исток јужном границом парцеле 1169, на југозапад, западном границом парцеле 2116, 4405, 2411, ломи се на југоисток југозападном границом парцела 2411, 2932, ломи се на запад обухвата канал, до првог локалног пута и наставља на југоисток, југозападном границом парцеле 2928, ломи се на североисток, источном границом парцеле 2861, до парцеле канала 4478. Скреће на североисток источном границом канала, парцеле 2518, 2519, 2520, ломи се на северозапад, северном границом парцела 2520, 2517, 2515, 2492, ломи се на југоисток, југозападном границом парцеле 2492, па на северозапад, североисточном границом парцеле 2492 до парцеле 4468. Граница скреће на североисток, јужном границом парцела 4468, 2462, ломи се на југ, западном границом парцеле 2472, скреће на исток, јужном границом парцела 2472, 2471, 2470, 2469, 2468, 2467, 2463, 2461, до међне тачке са КО Уздин, Општина Ковачица. Граница заштите иде на североисток, југоисточном границом парцела КО Уздин 5364/2, 5364/1, 5363, 5275, 5274, до међне тачке грађевинског подручја. Границом грађевинског подручја иде на север до југоисточне међне тачке парцеле 7945/3. Скреће на северозапад, североисточном границом парцеле 4971/1, на север, источном границом парцела 4986, 2814, ломи се на северозапад, северном границом парцеле 2814, 2809/1, скреће на североисток, источном границом парцеле 2616/54, јужном границом парцеле 2616/40, пресеца парцелу 7939/1 и ломи се на југоисток, југозападном границом парцеле 7939/1 до тачке наспрам југозападне међне тачке парцеле 3040. Скреће на североисток пресеца парцелу 7939/1 и наставља западном границом парцела 3040, 3041, 7918 до међне тачке грађевинског подручја. Границом грађевинског подручја иде на североисток до југоисточне међне тачке парцеле 2616/40. Даље на север, источном границом парцела 2616/40, 2616/39, 2616/31, до међне тачке са КО Томашевац, Град Зрењанин. Границом катастарских општина иде на север до југозападне међне тачке парцеле 2439 КО Уздин. Ломи се на исток, јужном границом парцеле 2439 до међне тачке са КО Томашевац. Граница иде на североисток јужном границом парцеле 4887 КО Томашевац, источном границом парцеле 4886, ломи се на северозапад, североисточном границом парцела 4885, 4884, 4887, 4720, 4719, 4717, 4721, до њене крајње североисточне међне тачке. Скреће на југоисток, југозападном међном линијом парцела 4722, 4887, ломи се на југозапад, северном границом парцела 4895, 4890, 4891, 4887, 4889, до источне границе парцеле 4609. Иде на југ у дужину од 75m, где се ломи на запад, пресеца парцелу 4609 и наставља северном границом парцела 4374, 4377, 4351/1, 4352, скреће на север источном границом парцела 4351/1, 4351/2, 4351/1, 4351/4, 4328, 4320/2, 4287/2, 4285, 4286, 4289, 4284, 4289, 4169/1, 4170/1, 4170/2, 4171,

4172, скреће на исток, јужном границом парцела 949, 1540, ломи се на север, источном границом парцела 1540, 1541, 1509, 1254, 1509, скреће на исток јужном границом парцеле 1541, на југ, западном границом исте парцеле до њене крајње југозападне међне тачке. Ломи се на североисток, југоисточном границом парцела 1545, 1549, 1599, 1600/1, 1776/1, скреће на запад, северном границом парцела 1776/1, 1600/1 у дужини од 1000 m где се ломи на север пресеца парцеле 1579, 1580 до међне тачке са КО Неузина до граничне линије са парцелом 3439/1. Ломи се на запад, јужном границом парцеле 3439/1 до парцеле насипа 3378. Скреће на североисток, југоисточном међном линијом парцеле насипа 3378 до парцеле 5944 (Стари Тамиш). Скреће на југоисток, југозападном границом парцела 5944, 3038/2, 3038/1, 5944 до југозападне међне тачке парцеле 3080. Скреће на североисток, југоисточном границом парцела 3080, 3085, 3086, 3108 до парцеле пута 3110/5. Ломи се на северозапад, југозападном границом исте парцеле до тачке наспрам западне међне тачке парцеле 1199. Ломи се на североисток, пресеца парцелу пута и наставља јужном међном линијом парцела 1200/1, 12005/1, 1207 до парцеле улице 117/1. Скреће на северозапад, североисточном границом парцеле пута 5906/1, ломи се на североисток, јужном границом парцела 5939, 1488/15, 1492/2, 1494, ломи се на север, источном границом парцеле 1494 до парцеле 1272. Њеном јужном граничном линијом иде на исток, па на север, источном границом парцеле 1272 до парцеле 1657. Скреће на југоисток, југозападном међном линијом парцеле 1657, пресеца парцеле 1746, 1744, 1743, 1741, јужном границом парцеле 1739, пресеца парцеле 1736, 1735, 1733, 1732, наставља на исток јужном границом парцела 1681, 1717, 1715, 1716/2, 1708, 1705, 1700, 1699, 1685, до парцеле пута 1846. Ломи се на север западном границом пута до парцеле 1273. Скреће на исток, јужном границом парцела 1273, 1852, 1273 до међне тачке са КО Бока, Општина Сечањ. Ломи се на југ границом катастарских општине, даље на југ западном границом парцеле 5910, КО Неузина до североисточне међне тачке парцеле 2070 КО Неузина. Скреће на запад, северном границом парцеле 2070, на северозапад, североисточном границом парцела, 2043, 2033, на југозапад, западном границом парцела 2034, 2021, ломи се на северозапад, северном границом парцеле 2566 до парцеле 2653. Ломи се на север, источном границом парцеле 2653. Ломи се на север, источном границом парцеле 2653, скреће на југозапад, северном границом парцела 2653, 2652, 2649, 2647, на југозапад, северозападном границом парцела 2647, 2646, 2540, 2537, 2540. У правцу југа пресеца парцелу 2070 и скреће на запад до северозападне међне тачке парцеле 2411. Њеном западном међном линијом иде на југ, обухвата парцелу 2415 до парцеле пута 2078/1. Скреће на исток, северном границом парцеле пута до јужне међне тачке парцеле 2406. Ломи се на североисток јужном линијом парцела 2406, 2404, 2406, 2403, 2406, 2394, 2393, 2390, 2389, 2386, 2385, пресеца парцелу пута 2070 и иде на север, источном границом парцеле 2540, скреће на североисток, југоисточном границом парцела 2566, 2565, 2564, 2563, на исток, јужном границом парцела 2562, 2561, 2560, 2559, 2558, 2014, 2015/1, 2015/2 2016, 2017, 2018, ломи се на југозапад, пресеца парцелу пута 2040 и наставља западном границом парцела 2048, 2053, 2058, 2061, 2064, 2067, 2077, 2076, 2182, ломи се на запад, северном границом парцела 2187, 2190, 2193, 2370, 2365/2, 2365/1, 2362, 2358, 2353, скреће на југ, западном границом парцеле 2353 до парцеле пута 2196. Граница заштите пресеца пут и ломи се на југозапад северном границом парцела 2241/6, 2244, 2241/7, 2241/8, 5012/2, 5012/2, 5012/1, 2258, 2260, 2263, 2264, 4997/2 (пут) 2268, 2269, пресеца парцелу пута и наставља на југозапад. Западном границом парцела 5007, 5008, пресеца пут 5911/4, северозападном границом парцела 4870/1, 4870/2, 4872, 4873, 4874, 4877, 4878, 48881/1, 4881/2, 4882, 4883, пресеца парцелу пута 5915/1, иде на југозапад, западном границом парцела 5915/1, 4818, 4815, 4811, 4807, 4800, 4797, 4778, 4771, 4772, 4773, 4774, 4730, 4729, 4728, 4712, 4708, 4703, 4700, 4695, 4692, 4683, 4340, 4341, 4345, 4348, 4349, 4352, 4353, 4355, 4357, 4360. Скреће на југоисток, јужном границом парцела 4681, 4682, југозападном границом парцела 4674, 4634, 4633, 4632, 4631, 4630, 4629, 4627, 4626, 4623, 4622, 4610, ломи се на исток, јужном границом парцела 4610, 4611, 4612, 4572, 5448, 5447, ломи се на југ, западном границом парцеле 5496/1, 5496/2, 5949 до парцеле 5923. Граница заштите скреће на исток јужном границом парцела 5949, 5950, 5951, 5883, 5837, 5836, 5854/1, 5858, 5922, 5860, 5859/2, 5862, 5864, 5869, 5900, 5901, 5900, ломи се на североисток, југоисточном границом парцела 5902, до међне тачке са КО Бока, Општина Сечањ. Граница иде на североисток, северозападном границом парцеле 6099 КО Бока до југозападне међне тачке парцеле 7912/2. Ломи се на северозапад, југозападном границом парцеле 7912/2 до североисточне међне тачке парцеле 8058. Скреће на југозапад, северозападном границом исте парцеле до северозападне међне тачке парцеле 7941/2. Ломи се на југоисток њеном југозападном граничном линијом, на југозапад, северозападном граничном линијом исте парцеле, на запад северном линијом парцеле 7838 до њене северне међне тачке. Скреће на југозапад северозападном границом парцела 7838, 7836, 7831 до парцеле пута 7915/7. Ломи се на северозапад, североисточном границом парцеле 7915/7. Ломи се на североисток, југоисточном границом парцела 7938/2, 7938/1, скреће на југоисток, југозападном границом парцеле 7782/1, ломи се на североисток југоисточном границом парцеле 7782/1 до југоисточне међне тачке парцеле 7781/11. Скреће на северозапад, североисточном границом парцела 7781/11, 7781/10, 7781/9, 7781/8, 7781/15, 7781/7, ломи се на

југозапад, северозападном границом парцела 7781/6, 7781/5, 7781/4, 7781/3, 7781/2, скреће на запад, северном границом парцела 7781/1, 7780/5. Ломи се на север, пресеца парцеле 7780/6, 7780/6, 7780/7 и иде источном границом парцела 7780/5, 7989/1, 7780/2, 7913/4, скреће на југозапад северозападном границом парцела 7913/4, 7913/3, 7913/5, ломи се на северозапад, североисточном међном линијом парцела 7914/6, 7914/5, 7914/4, 7914/3, 7914/2, 7914/1, до јужне мејне тачке парцеле 5039. Ломи се на североисток, југоисточном границом парцеле 5039, на северозапад, североисточном границом парцела 5067, 5070, ломи се на југ, западном границом парцела 5070, 5147, 7916/3, 6838/1, иде на југоисток, југозападном границом парцеле 6838/1, на североисток, југоисточном границом парцеле 6844/1, пресеца парцелу пута 7916/5 и наставља на североисток јужном границом парцела 7729/2, 7778/1, ломи се на југоисток, југозападном границом парцела 7726, 7915/2, скреће на југозапад, северозападном границом парцела 7718, 7728, 7715, 7714, 7711, 7710, 7696, 7704, 7701, 7700, 7697. Ломи се на југоисток јужном границом парцела 7697, 7694, скреће на југозапад, северозападном границом парцела 7693, 7658, ломи се на исток јужном границом парцела 7658, 7657/1, скреће на североисток, југоисточном границом парцела 7657/1, на југоисток југозападном границом парцела 7654, 7652, ломи се на југозапад, северозападном границом парцела 7555, 7490/1 до мејне тачке са КО Неузина. У правцу југозапада пресеца парцелу 5914, КО Неузина и ломи се на југоисток, југозападном границом парцела 5914, 5787, скреће на југозапад на северозапад, северном границом парцела 5794, 5789 ломи се на југозапад, западном границом парцела 5789, 5790, скреће на северозапад, североисточном, односно југоисточном границом парцеле 5758, на северозапад. Источном границом парцеле 5659, ломи се на југозапад, северозападном границом парцела 5673, 5674, 5678, скреће на север, источном границом парцеле 5919 (пруга), обухвата парцеле 5666, 5667 до северозападне мејне тачке парцеле 5667. Скреће на северозапад, пресеца парцелу пруге и наставља југозападном границом парцеле 5608 (пут) до северне мејне тачке парцеле 5587/1. Ломи се на југозапад, северозападном границом парцела 5587/1, 5586/2 до парцела пута 5915/1. Скреће на северозапад, источном границом парцеле пута, ломи се на север идући источном границом парцела 5426, 5373/1, 5366, ломи се на северозапад, северном границом парцела 5404/2, 5331, на север источном границом парцела 4960, 5330/2, пресеца парцелу пута 5911/4 и скреће на исток, северном границом парцеле пута до југоисточне мејне тачке парцеле 5080. Ломи се на север источном границом исте парцеле, скреће на североисток, југоисточном границом парцела 5123, 5114, до мејне тачке са КО Бока. Наставља на североисток, југоисточном границом парцела 6399, 6385/1, до јужне мејне тачке парцеле 6413, КО Бока. Ломи се на југоисток, пресеца парцелу 6385/1 до северозападне мејне тачке парцеле 6358. Скреће на североисток, југоисточном границом парцела 6385/1, 6385/4, 6385/3, до мејне тачке са КО Неузина. Ломи се на југоисток, јужном границом катастарских општина, јужном границом парцела у КО Бока, 6273, 7925, 6551, 6272 у правцу севера источном границом парцела 6215, 6214, 6213/2, 6213/1, 6212, 6211, скреће на североисток, југоисточном границом парцела 6209, 5980, 5977, 5974, 5973, 5971, 5962, северозападном границом парцеле пута 7924 до источне мејне тачке парцеле 5942. Ломи се на запад, северном границом парцеле 5942, јужном границом парцеле 7921 до мејне тачке парцеле 7947 (пруга). Скреће на север источном границом парцеле 7947 до северозападне мејне тачке парцеле 6041. Ломи се на југоисток, јужном границом парцеле 6073 до њене јужне мејне тачке. Скреће на североисток, источном границом парцела 6073, 1533, 1532, 1531, 1530, 1529, 1528, ломи се на северозапад, североисточном границом парцеле 1534, ломи се на југоисток, југозападном границом парцела 1709/1, 1543, 1542, 1594, ломи се на запад, северном границом парцеле 1594 до парцеле насипа 1709/1. Граница скреће на североисток, јужном границом парцела 1709/1, 1709/7, 1709/6, 1709/4, поново јужном границом насипа 1709/1, јужном границом насипа парцеле 3102, до мејне тачке са КО Шуљам, Општина Сечањ. Граница заштите иде на североисток, југоисточном границом парцеле насипа 2617, КО Шуљам, обухвата парцелу 2047 и наставља на север, источном границом парцеле 2617 до мејне тачке са државном границом парцеле 2617 до мејне тачке са државном границом Републике Румуније. Скреће на север државном границом до североисточне мејне тачке парцеле насипа 8290/1 КО Јаша Томић, Општина Сечањ. Граница заштите иде на запад, северном границом парцеле 8290/1 до јужне мејне тачке парцеле 8293/2. Скреће на север, источном границом парцеле 8281, ломи се на запад на на југ, северном односно западном границом парцеле 8281, западном границом парцеле 5592/25 до парцеле 8210. Ломи се на исток, северном границом парцеле 8210 до парцеле насипа 8290/1. Ломи се на југ, западном границом насипа до североисточне мејне тачке парцеле 6217. Скреће на запад, северном границом парцеле 6217 до парцеле пута 8262 где се ломи на југ, источном границом пута до северне тачке парцеле 8135/7. Ломи се на југозапад, северозападном границом парцеле 8135/16 до парцеле пута 8135/14. Скреће на југоисток, источном границом пута до наспрам југоисточне мејне тачке парцеле 8084. Ломи се на југозапад, пресеца парцелу пута и наставља северозападном границом парцеле 8083/1 до парцеле пута 8259. Ломи се на југоисток, источном границом парцеле пута до парцеле насипа 8290/1. Скреће на запад, северном границом насипа до мејне тачке са КО Сечањ, Општина Сечањ. Граница заштите иде на запад, северном границом парцеле 2521 КО Сечањ до југоисточне

међне тачке парцеле 2166/3. Ломи се на север, источном границом парцела 2166/3, 2166/1, на југозапад, северозападном границом парцеле 2546 до парцеле насипа 2521. Скреће на запад северном границом насипа парцела 2521, 2522, 2479 до парцеле 2480. Ломи се на север, источном границом парцеле 2480 до међне тачке са КО Сутјеска, Општина Сечањ. Граница заштите иде на север источном границом парцеле 4098/2 КО Сутјеска, ломи се на северозапад, североисточном границом парцела 4098/1, на југозапад, западном границом парцеле 4098/1 до источне међне тачке парцеле 4082/3. Скреће на запад, северном границом парцеле 4082/3, ломи се на југ западном границом исте парцеле до парцеле насипа 4697. Граница скреће на запад, северном границом насипа до југоисточне међне тачке парцеле 4247. Ломи се на североисток, источном границом парцеле 4247 и југоисточном границом парцела 4753, 4185, даље у правцу северозапада иде спољном границом парцеле 4753 до источне међне тачке парцеле 4714. Ломи се на запад, северном границом парцела 4714, 4697, 4718 до парцеле 4629/16. Скреће на север, источном границом парцела 4629/16, 4629/17, ломи се на југозапад северозападном границом парцела 4619/4, 4635/1, 4634/1 до међне тачке са КО Банатски Деспотовац, Град Зрењанин. Граница заштите иде на југозапад северозападном границом парцеле 3220/11 КО Банатски Деспотовац. Ломи се на југ, западном границом парцела 3220/16, 3218/3, 3206/1 до међне тачке са КО Ботош, Град Зрењанин. Граница иде на југ, западном границом парцеле 2332/1, КО Ботош. Западном границом парцеле 2332/8, на исток јужном границом парцела 2333/16, 2329, 2321, ломи се на југозапад, западном границом парцела 2320, 1985, 1986/1 до парцеле 3923. Даље на југ, пресеца парцелу 2320 до североисточне међне тачке парцеле 134/1. У правцу југа, све време прати спољну границу парцеле 3923, западну границу парцела 1960/5, 1960/4 до међне тачке са КО Орловат, Град Зрењанин. Граница заштите иде на југозапад северозападном границом парцела 2252/1, 2252/2, 2252/1, 2251, 2250/2, 2249, 2048, 2035 до североисточне међне тачке парцеле 2193. Ломи се на запад, северном границом парцела 2193, 2192, 2191, 2190, 2189, 2188, 2187/2, 2187/1, 2186, 2185, 2194, 2165, 2036/2, 2036/3, 2036/1 до парцеле пута 2033. Пресеца пут и парцелу 309 и наставља на југозапад, западном границом парцеле 113, северозападном границом парцеле 200, 113, 145/2, 113, 941/1, 944. Ломи се на север, источном границом парцеле 947/2, скреће на запад, северном границом парцела 1119, 1125, до међне тачке са КО Фаркаждин до међне тачке са КО Идвор. У правцу југозапада иде границом катастарских општина до североисточне међне тачке парцеле 4873. Ломи се на северозапад, источном границом парцела 4873, 4872, 4862, скреће на исток, јужном границом парцеле 4896, ломи се на северозапад источном границом парцела 3348, 3276, 3270 до парцеле железничке пруге. Скреће на запад, па на југозапад, западном границом парцела 3275, 3319, 3374, ломи се на северозапад североисточном границом парцела 4862, на југ западном границом парцела 4862, 4858, 4857, до парцеле 4882. Скреће на југозапад северозападном границом парцела 4882, 4880, 4885 до североисточне међне тачке парцеле 4674/1. Ломи се на северозапад, северном границом исте парцеле до међне тачке грађевинског подручја. Скреће на југ границом грађевинског подручја до југоисточне међне тачке парцеле 4831. Иде на југозапад, северозападном границом парцеле 4832, на југ западном границом парцеле 4834, односно до граничне линије КО Чента. Граница иде на југоисток, границом катастарских општина до североисточне међне тачке парцеле 4702, КО Чента, Град Зрењанин. Граница иде на северозапад, пресеца парцелу пута 7435 и иде њеном североисточном граничном линијом, даље у истом правцу североисточном границом парцела 4699, 4694, на југозапад северозападном границом парцела 7573, 7572, 7458, на североисток, југоисточном границом парцела 6267, 6258, ломи се на северозапад, источном границом парцела 6258, 6257 скреће на југозапад, северном границом парцела 6257, 6258, на југ, западном границом парцела 6259 односно до границе грађевинског подручја. Границом грађевинског подручја иде на југ до северне међне тачке парцеле 6539. У истом правцу иде источном границом парцеле пута 7533, на југоисток, југозападном границом парцела 6380, 6381, 6386, 6382, 6383, 6386, 6384 до међне тачке КО Баранда. Ломи се на југ па на запад, северозападном границом парцела 6688, 6689, 6691/1, 6691/2, 6691/3, 6691/4, 6691/5, 6691/6, 6691/7, пресеца парцелу 7327 (канал Караш). Ломи се на југоисток, југозападном границом парцеле 7327, 7326, односно границом катастарских општина КО Бесни Фок са КО Чента, КО Баранда и КО Опово до моста у насељу Опово. Граница скреће на исток пресеца парцеле 3659, 1328, КО Опово, Општина Опово, наставља јужном границом парцеле 1329 до почетне тачке описа границе заштите просторне целине.

НАПОМЕНА:

Подручја која се налазе у оквиру описа границе заштите а не улазе у заштићено добро су:

КО Чента, парцеле 6291-6313, 6315-6373, део 7531, 7532.

КО Сакуле

Почетна тачка описа је југоисточна међна тачка парцеле 3929 КО Сакуле. Граница иде на север, источном међном линијом парцела 3929, 3927, 3930, 3927, на југоисток југозападном границом парцела 3904, 3902, 3903, пресеца парцелу 5833 у правцу међе парцела 3903 и 4015, потом ивицом парцеле 4015, на североисток, југоисточном границом парцела 4014, пресеца парцелу 5833, потом западном ивицом 4017 иде на север до 3903, 3901, 3900, 3899, скреће на северозапад, североисточном границом парцела 3903, 3898, 3903, 3896, 3897, 3887, 3888, 3894, 3890, 3893, 3889, 3891, 3892 на североисток, источном границом парцеле 3903, на југоисток, западном границом парцела 5821 и 4156 до међне тачке са КО Баранда. Скреће на северозапад, границом катастарских општина до почетне тачке описа овог локалитета.

КО Идвор, Општина Ковачица

- Локалитет 1.

Парцеле: 1338-1343

- Локалитет 2.

Почетна тачка описа је тремеђа парцела 814, 1337/1 и 1344 КО Идвор. Граница иде на север, источном границом парцела 814, 1331/1, 1331/2, 814, 1846, ломи се на северозапад, североисточном границом парцеле 965/2, на запад па на југ прати спољну границу исте парцеле, на исток јужном границом парцела 1001, западном границом парцела 1859, 1910, 1922, 1921, 1923, 1909/2, 4498,2003, 2436, скреће на запад, северном границом парцела 4468, 4508, пресеца парцелу 4469, иде ивицом 4507, на северозапад североисточном границом парцеле 4507, 4502, 4501, ломи се на југозапад, па на југоисток, спољном границом парцеле 2113, на запад северном границом парцеле 1167/1, на север источном границом исте парцеле у правцу југа на северозападу све време прати спољну границу парцеле 1167/1. Ломи се на северозапад, североисточном границом парцела 1273, пресеца парцелу 1073, идући према јужној ивици парцеле 1067 до 1319. Скреће на југозапад па на југоисток спољном границом парцела 1319, 1320, на југозапад северозападном границом парцеле 1344 до почетне тачке описа локалитета који не улази у границе природног добра.

- Локалитет 3.

Почетна тачка описа локалитета је северозападна међна тачка парцеле 4512 КО Идвор. Граница иде на североисток, југоисточном границом парцела 2437, пресеца парцелу 4495, прати ивицу парцела 2001, 2002, 1917, ломи се на југоисток, југозападном границом парцеле 1927 до међне тачке са КО Уздин. Скреће на исток јужном границом парцеле 4986 КО Уздин, Општина Ковачица, јужном границом парцеле 4995, 4996, 4971/1, 4971/2, прелази на југоисточну ивицу парцеле 8037, иде до 5274, а потом скреће на југоисток југозападном границом парцеле 5274 до међне тачке са КО Идвор. На југозапад, северном границом парцеле 2459 КО Идвор до југозападне границе парцеле 4512. Скреће на север западном границом парцеле 4512 до почетне тачке описа локалитета.

КО Уздин, Општина Ковачица и КО Томашевац, Град Зрењанин

Почетна тачка описа овог локалитета је југозападна међна тачка парцеле 2432 КО Уздин. Граница иде на североисток, југоисточном границом парцеле 2432 до међне тачке са КО Томашевац, Град Зрењанин. У истом правцу граница југоисточном границом парцеле 4887 КО Томашевац, јужном границом парцеле 4892 скреће на југозапад северозападном границом парцеле 4887 до међне тачке са КО Уздин. Наставља на запад северном границом парцеле 2439 КО Уздин до међне тачке са КО Томашевац. Ломи се на север границом катастарских општина до почетне тачке описа локалитета који не улази у границе природног добра.

КО Бока, Општина Сечањ

Парцеле које не улазе у границе природног добра су: 1562-1593, 2795.

Просторна целина „Велика слатина-Ракиташ-Слатина”

Почетна тачка описа границе заштите ове просторне целине је северозападна међна тачка парцеле 2257, КО Опово, Општина Опово. Граница иде на југ, западном границом парцела 2257, пресеца парцелу 3812, наставља западном ивицом парцеле 2620, пресеца парцелу 3835 и потом

иде западном ивицом 3002, скреће на исток јужном ивицом исте парцеле, потом на југоисток, југозападном границом парцеле 3805 (пресеца парцелу 3805), а потом на североисток, југоисточном границом парцела 3701, 3869, на север, источном границом парцела 3825, 2588, 3814, 3778, 3765, 3699, 3737, 3726, 3703, 3673, 3674, 3675, 3646, до међне тачке са КО Баранда. Наставља на север источном границом парцеле 1085/2, КО Баранда, Општина Опово, обухвата парцелу 1086/3 јужном и источном ивицом, до међе са 1087/4. Скреће на исток јужном границом парцела 1087/4, граница иде преко парцеле 1089/1 према западној међној тачки парцеле 1089/2, а потом се ломи на југоисток јужном границом парцела 3035/5, 3035/6, 3035/7, 3035/8, 3021/3, 3022/3, 3022/4, 3023/2, 3024/3, 3024/4, 3025/4, 3026/2, 3027/3, 3027/4, 3028/4, 3028/5, 3028/6, 3029/2, 3030/3, 3030/4, 3031/3, 3031/4, 3032/2, 3033/2, 3034/2, 2877/10, 2877/11, 2877/13, 2877/15, 2877/16 и 2877/18, да би скренула на југоисток, југозападном и јужном ивицом парцела 2877/17, 2877/14, 2877/12, 1641/1, 1639/16, 1639/15, 1639/14, 1639/13, 1639/12, 3000/2, 1639/11, 2997/4, 2997/3, 2996/4, 2996/3, 2995/2, 2994/4, 2994/3, 1693/10, 2764/4, 2767/3, 2768/3, потом се ломи на север ивицом парцела 2768/4, 2769/4, 2769/3, 2770/2, 2771/2, 2686/2, 2685/2, 2631/2, 2630/2, 2629/2, 2639/6, 2507/3, 1639/6, 2505/6, 2505/5, 2505/4, 2483/2, 2363/2, 2362/4, 2362/3, 2361/2, поново 1639/6 и преко северне ивице парцела 1639/5, 1639/3, 1639/4 иде на запад до ивице парцеле 1640. Граница потом иде на југ ивицом парцела 1639/1, 2352/2, 2300/2, 2257/27, 2257/25, 2257/24, 2257/23, 2256/2, 2257/22, пресеца парцелу 2256/2 према међној линији 1784/1 и 1784/2, скреће ивицом парцеле 1784/2, обухвата ову парцелу уз међну линију са парцелом 2246/3, потом пресеца парцелу 1784/2, од ове међне линије према међној линији парцела 17844/2 и 1800. Граница прати ивицу парцеле 1784/2, идући на североисток до међе са парцелом 1803/4. Граница иде јужном ивицом парцела 1804/2, 1805/4, 1805/3, 1806/2, 1807/2 и поново 1784/1 до 1798/4. Јужном ивицом парцела 1798/3, 1797/4, 1796/2, 1795/2, 1794/2, 1793/2, 1792/2, 1791/2 иде на североисток, а источном ивицом парцела 1790/2, 1789/2, 1799/2, 1828/2, 1827/2, 1829/2, 1830/2, 1886/2 скреће на југ. Пресеца парцелу 1965/1, према северној ивици парцеле 1965/2 и наставља северном ивицом парцела 1964/2, 1963/2, 1962/2, 1961/2, 1960/2, 1659/4, 1959/3, 1958/2, 1957/2, 1964/4, 1956/3, 1955/2, 1954/2, у истом правцу пресеца парцелу 1953/1, наставља северном ивицом 1952/8, 1952/5, 1952/7, 1952/6, 1966/3 и 1967/2, 1968/4, 1968/5, 1968/6, 1969/2, 1970/3, 1670/4, 1971/3, 1971/4, 1972/3, 1972/3 и 1972/4. Потом граница скреће најпре ивицом парцеле 1640, а потом прати 1973/2 и 1979/2, да би након тога скренула ка југоистоку из ивицу 1976/2, 1975/2, 1974/2, а потом на исток уз 1973/2, 1707/2, 1708/2, 1709/3, 1710/2, 1711/2, 1712/2, 1713/2, 1714/3, 1714/4, 1715/2, 1716/2, 1717/2, 1718/2, 1719/2, 1720/7, 1720/8, 1720/9, 1720/10 и назад на 1764/1. Граница потом прелази на 1763/2, 1762/2, 1745/2, 1745/3, 1764/1, 1745/4, 1766/4 и назад на 1764/1, 1766/3, 1766/2, прати ивицу и скреће на југ. Идући на југ иде ивицом 1765/3, 1745/5, 1743/2, 1742/2, 1742/3, 1741/3, 1741/4, 1740/5, 1740/4, 1739/3, 1739/4, 1738/2, 1706/2, 1663/5, 1663/6, 1663/7, 1663/8, 1664/3, 1664/4, поново на 1640, на северном ивицом парцела 1660/2, 1659/2, 1658/2, 1657/4, 1656/4, 1656/3, 1655/4, 1655/3, 1654/2, 1653/2, 1652/2, 1651/4, 1651/3, 1650/2, 1649/2, 1648/2, 1647/2, 1646/4, 1646/3, 1645/6, 1645/5, 1644/2, 1643/2, 1642/2, 1641/1, 1638/2, 1702/3, 1704/4, 1703/7, 1638/1, 1703/2, 1704/3, 1704/5, 1638/1, 1705/6, 1705/7, 1705/8, 1705/9, 1705/10, 1706/3, 1977/3, 1977/4, 1978/2, 1637/1, 1993/3, 1993/4, 1966/2, 1891/2, 1890/4, пресеца парцеле 1890/3, 1890/1, враћа се на северну ивицу парцела 1889/2, 1888/4, 1888/3, 1637/3, 1637/4, 1994/6, 1995/1. Долази до парцеле 1994/4, обухвата је, пресеца парцелу 2030/2, прелази на северну ивицу ове парцеле и настаља северозападно, ивицом парцеле 2050/9, пресеца парцелу 2051 и њеном северном ивицом скреће на запад, обухвата парцеле 2050/10 и 2076 дуж међе са 2077, спушта се и пресеца парцелу 2051 у истом правцу, прелази на северну ивицу парцеле 2050/4 и скреће на запад. Потом граница иде северном границом парцела 2050/3, 2050/16 и 2050/1, скреће на југозапад, северозападном границом парцела 1636/3, обухвата парцелу 1636/2 и прати јужну ивицу парцела 1636/4, обухвата парцелу 1474/1, наставља на исток, јужном границом парцела 1636/4, обухвата парцелу 1577/1, наставља уз 1636/4, 1162/3, потом јужном ивицом парцела 1613/2, 1616/2, 1617/2, 1618/2, 1619/2, 1622/2, 1623/4, 1623/5, 1626/6, 1626/2, 1627/2, 1634/2, 1634/2, 1635/2, 1635/2, 1229/2, 1228/2, 1227/2, 1226/2, 1226/2, 1225/2, 1224/2, 1223/2, 1222/2, 1221/2, 1220/2, 1219/2, 1218/8, 1217/2, 1216/2, 1215/2, 1214/2, 1213/2, 1212/2, 1211/2, 1210/2, 1209/2, 1208/2, 1184/4, 1163/2, 1162/3, 1162/3, поново на ивицу 1636/4, потом северном ивицом 1162/2, 1161/2, 1159/2, 1138/2 на запад, потом прелази на северну ивицу парцеле 1348/2, па преко источне ивице парцеле 1341/3 и потом северне ивице парцела 1341/2, 1342/2, 1342/3 1343/3, 1344/4, 1344/3, у истом правцу пресеца парцелу 1348/1, наставља ивицом парцеле 1087/4. Обухвата парцелу 1086/3 са северне ивице, као и парцелу 1086/2, потом ломи се на југ западном границом парцела 1086/2 и 1085/2 до међе са парцелом 1082, северном ивицом иде на запад, а потом се оштро ломи на југ, пресеца парцелу 1082 у правцу западне ивице парцеле 3646 v КО Опово. Граница иде ивицом парцеле 3646 на југ, потом прати границу парцеле 3674, на југоисток

југозападном границом парцела 3704, 3674, 3742, 1459, скреће на исток, јужном границом парцеле 3758, 3743, на североисток, североисточном границом парцеле 3701 на југ па на северозапад северозападном границом парцела 3868, 3848, североисточном границом парцела 3847, у истом правцу прецеса парцелу 3835, наставља уз 2619, у истом правцу прецеса 3813, прелази на источну границу парцеле 2258 до парцеле 3793. Ломи се на запад северном границом парцела 2258, 3805 и 2257 до почетне тачке описа границе заштите ове просторне целине.

Просторна целина „Томашевачка слатина“

Почетна тачка описа границе заштите ове просторне целине је југозападна међна тачка парцеле 4159 КО Томашевац, Град Зрењанин. Граница заштите иде на североисток, северозападном међном линијом парцеле 4159, ломи се на исток. Северном границом парцела 4147/1, скреће на југ, источном границом парцела 4147/4, 4147/1, 4147/3, 4608, 4147/1, скреће на запад, јужном границом парцеле 4147/1, на северозапад југозападном границом парцеле 4147/5, 4148, ломи се на североисток северозападном границом парцела 4148, 4147/1, 4150, 4156, 4157, 4156, 4158 до почетне тачке описа границе заштите ове просторне целине.

Просторна целина „Дубичка слатина“

Почетна тачка описа границе заштите ове просторне целине је северозападна међна тачка парцеле 1369/4, КО Јарковац, Општина Сечањ. Граница иде на исток, северном границом парцела 1369/4, 1369/3, 1369/1, 1372/3, 1372/2, 1372/1, до међне тачке са КО Банатска Дубица. Наставља у истом правцу кроз катастарску општину Банатска Дубица северном границом парцела 953/6, 953/1, 953/13, 953/12, 953/14, 953/14, 953/15 до ломи се на југ, источном границом парцела 953/15, 953/12 и 938, прелази на западну ивицу парцела 937, а потом северном границом парцела 937, 936, 935, потом иде на југ, источном границом парцела 935, 934, 811/1, 955/3, у истом правцу пресеца парцелу 912, наставља источном ивицом 955/1 на југозапад, југоисточном границом парцела 955/1, 1358, 1357 и 1356, ломи се на северозапад, југозападном границом парцеле 1356, у правцу севера иде источном границом парцеле 955/2 у дужини од 175m, односно до међне тачке са КОЈарковац. Граница скреће на запад јужном границом парцеле 1367 КО Јарковац до парцеле пута 1364, где се ломи на север, западном границом парцела 1367, 1368, 1369/4 до почетне тачке описа границе заштите ове просторне целине.

Просторна целина „Маке“

Почетна тачка описа границе заштите ове просторне целине је тремеђа парцела 1452, 1453/1 и 1314 КО Бока, Општина Сечањ. Граница иде на североисток, северозападном границом парцела 1452, 1449/2, 1449/1, 1448, ломи се на југоисток, североисточном границом парцеле 1448, пресеца парцелу 7966 до северне међне тачке парцеле 7906. Скреће на југозапад, југоисточном границом парцела 7966, 4094, 4114, 4113, пресеца пут парцеле 8033 и ломи се на североисток, све време пратећи спољну границу парцеле 4113, скреће на северозапад, југозападном границом парцела 4110, 4098 и у истом правцу пресеца парцелу 4093, 1452 до почетне тачке описа границе заштите.

Просторна целина „Сечањске ливаде“

Почетна тачка описа границе заштите ове просторне целине је југозападна међна тачка парцеле 970/4, КО Сечањ, Општина Сечањ. Граница иде на север, западном границом парцеле 970/4, северозападном границом парцела 969/4, 966/13, у истом правцу пресеца парцелу 2562, наставља ивицом 966/4, скреће на југоисток, североисточном границом парцела 966/4, у истом правцу пресеца парцелу 2563/2, наставља ивицом 966/5, пресеца парцелу 951/2 и прелази на 1296, на север западном границом парцела 1297/1, у истом правцу пресеца парцелу 1257/1, наставља ивицом 1228/1, ломи се на југ, пресеца парцелу 2572 и иде источном границом парцела 1299/2, 1300/1, ломи се на југоисток, североисточном границом парцела 951/4, 950/2 до међе са 2565, пресеца је и наставља низ источну ивицу 950/1. Скреће на запад јужном границом парцеле 950/1, на северозапад, западном границом парцеле 950/1, на запад, јужном границом исте парцеле, на северозапад, западном границом исте парцеле, ломи се на запад, јужном границом парцеле 966/2, скреће на југоисток, североисточном границом парцеле 965/1 до њене југоисточне међне тачке. Граница скреће на запад, јужном границом парцела 965/1, 966/3, 966/11, 966/10, 2566, 966/6, 969/1, 970/1 до међне тачке са КО Сутјеска. Граница наставља на запад, јужном границом парцеле 3416/3 КО Сутјеска, Општина Сечањ, до њене југозападне међне тачке. Скреће на север западном границом исте парцеле до почетне тачке описа границе заштите.

Просторна целина „Ланка-Бирда“

Почетна тачка описа границе заштите ове просторне целине је тромеђа парцела 2547/2, 921/1 и државне границе са Републиком Румунијом, КО Шурјан, Општина Сечањ. Граница иде на југоисток пратећи државну границу до југоисточне међне тачке парцеле 2427. Граница скреће на југ, пресеца парцелу 2674 и наставља њеном источном граничном линијом. Ломи се на југозапад, југоисточном границом парцела 2505, ломи се на југоисток, североисточном границом парцела 2581/4, 2498/4, у истом правцу пресеца парцелу 2692, наставља низ 2581/3, пресеца парцелу 2691, наставља низ 2581/2, ломи се на југозапад, северозападном границом парцела 2582/4, пресеца парцелу 2690, наставља низ 2582/3, пресеца парцелу 2683, па низ 2582/2, пресеца парцелу 2686, наставља низ 2582/1, ломи се на северозапад, југозападном границом парцела 2493,, пресеца парцелу 2460, иде даље уз ивицу 2452, пресеца 2455/2, даље низ 2449/2, пресеца парцелу пута и скреће на југозапад, југоисточном границом парцеле 2404, 2403/3, пресеца парцелу 2678, 2403/1 до парцеле 2584/1. Ломи се на северозапад, југозападном границом парцела 2403/1, 2403/2, 2401, 2585, 2399, 1888, 1889, 2674, на југ источном границом парцеле 2674, Ломи се на запад јужном границом парцеле 2620/1 (река Ланка) до наспрам југозападне међне тачке парцеле 1902. Граница заштите скреће на северозапад, пресеца парцеле 2620/1, 2197, 2590/1 и наставља западном границом парцела 1902, 2591/1, 1916, 1915/2, 1914/1, 1913, 1912, 2702, 2568/2 и 1909, ломи се на југоисток, североисточном границом парцела 1909, 1906 (пресеца парцелу 2572/1) на исток, северном границом парцеле 2573, скреће на северозапад, југозападном границом парцеле 2417, 2416, 1807/3, 2659, ломи се на североисток пресеца парцелу 2659 у правцу према међној линији 2575/1 и 1804, потом се спушта низ ивицу парцеле 2696 и иде северном границом парцеле 1807/1, 1455/1, 1798, 1792, на североисток, северозападном границом парцела 1790, 1787, 1786, 1784/2, 1455/1 до њене северозападне међне тачке, скреће на североисток, према северној граници парцеле 1455/2, при том пресеца парцелу 2658, наставља ивицом 1453/1, скреће на запад јужном границом парцеле 2563/1, ломи се на југ, источном границом парцела 2599/1, прелази на парцелу 1718/5, а потом пресеца парцелу 1718/5 према североисточној међној тачки парцеле 1713 и потом прати међну линију ове парцеле са парцелом 1718/5, односно западном границом парцеле 1713, у правцу југозапада. Након тога граница иде југоисточном и јужном границом парцеле 2599/1 (канал). Ломи се на северозапад, југозападном границом парцеле 1694, 1549, 1574, пресеца парцелу канала 2599/1 и 1494, наставља западном границом парцеле 1492/4, југозападном границом парцела 1503, 1502, 2588/1, 843, 845/2, 846, 847, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 865, 866, 867, 874, 875, 876, 877, 878, 882, 883, 895, 2551, 382, 902, на север источном границом парцела 2547/1, пресеца парцеле 2645 и 2703, ивицом парцеле 2547/2 стиже до почетне тачке описа границе заштите.

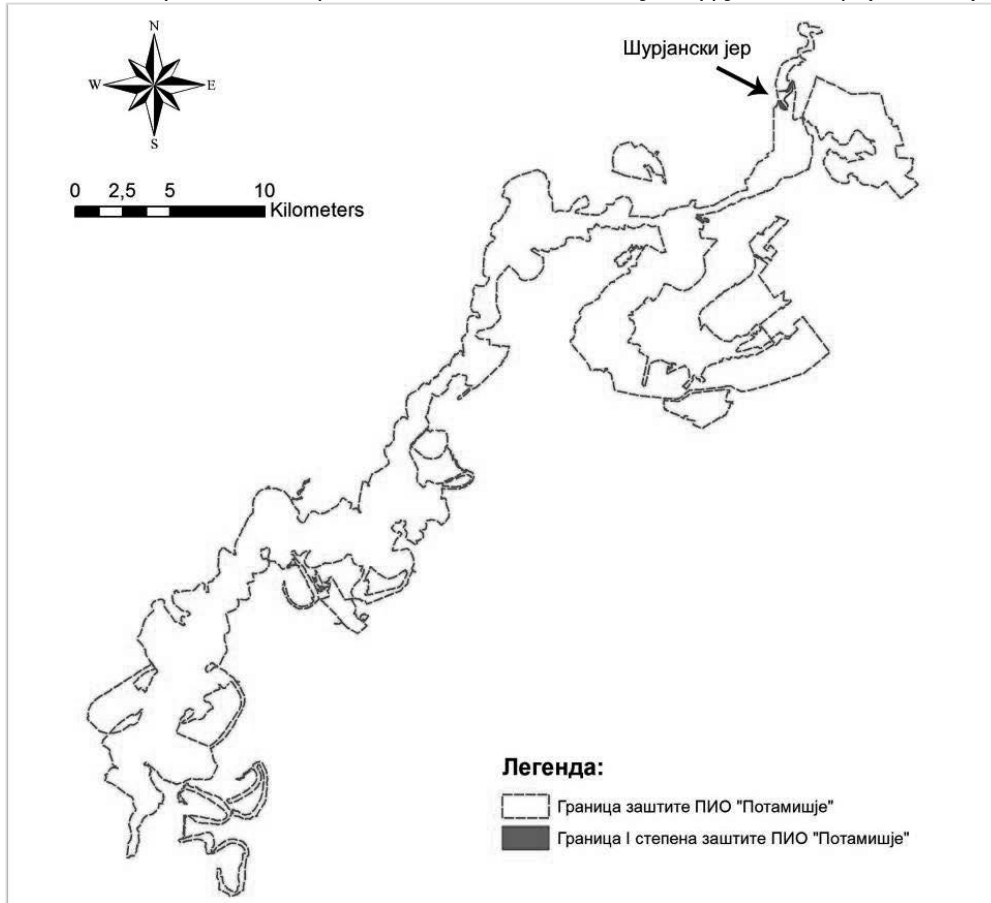

2. ОПИС ГРАНИЦА РЕЖИМА ЗАШТИТЕ У ПИО „ПОТАМИШЈЕ“

У ПИО „Потамишје дефинисана су три режима заштите: I режима заштите, II режима заштите и III режима заштите. Опис границе режима заштите природног добра ПИО „Потамишје“ преузети су из Студије заштите: Предео изузетних одлика „Потамишје“, предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје I категорије.

1.1. Опис границе подручја I режима заштите

Локалитет на коме се успоставља режим заштите I степена је Шурјански јер (слика 2).

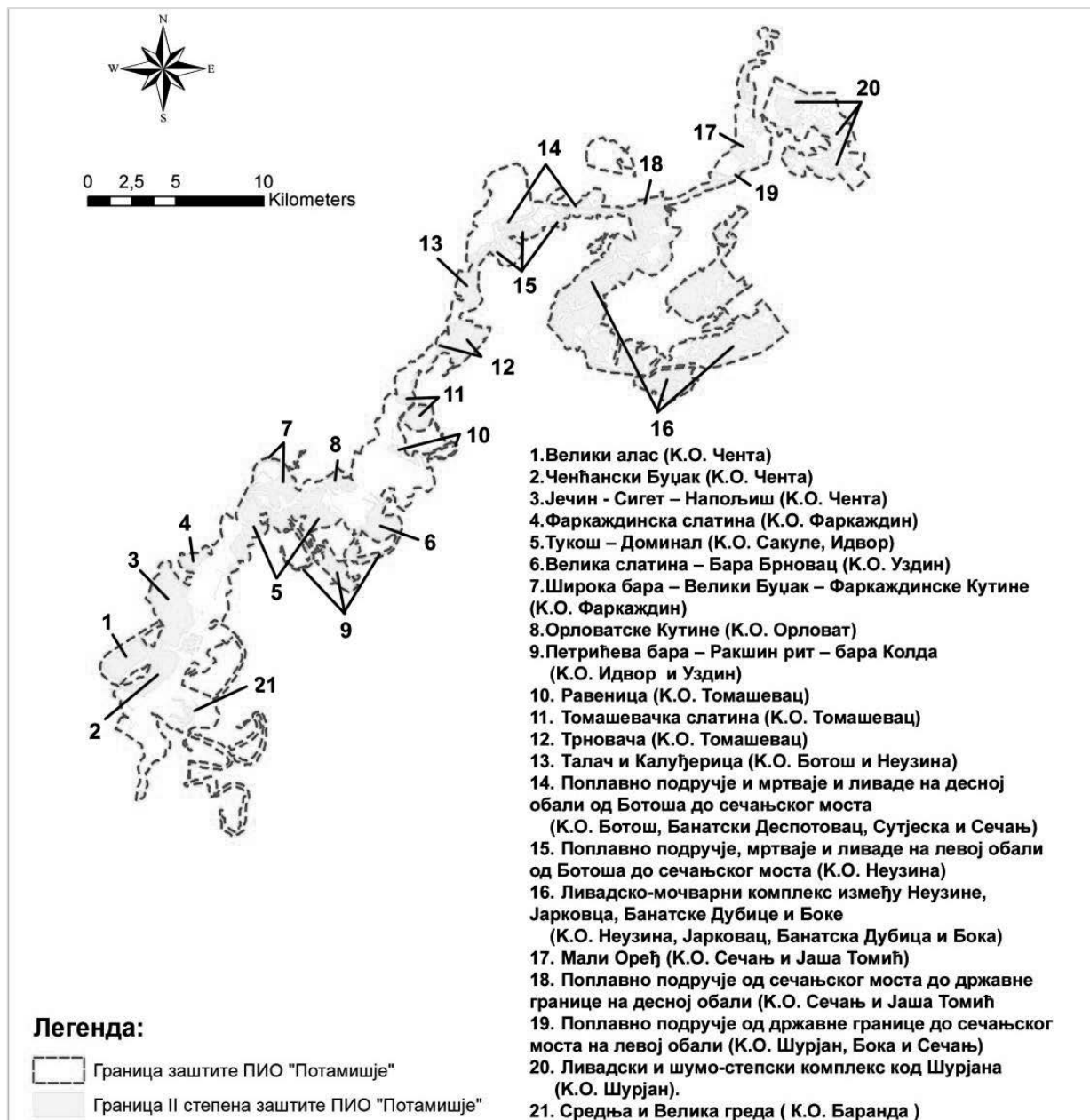
Слика 3. Границе подручја под режимом заштите I степена

Унутар две одвојене просторне целине у Општини Сечањ дефинисан је I режим заштите:

- КО Шурјан: 465/1, 465/2, 466/1, 466/2, 467/2, 468, 2618.
- КО Јаша Томић: 6129/1, 6129/2, 6130/1, 6130/2, 8332.

1.2. Опис границе подручја II режима заштите

Локалитети на коме се успоставља режим заштите II степена су: Велики алас, Ченђански Буџак, Јечин – Сигет - Напољиш, Фаркаждинска слатина, Тукош - Доминал, Велика Слатина - Бара Брновац, Широка бара - Велики Буџак - Фаркаждинске Кутине, Орловатске Кутине, Петрићева бара - Ракшин рит - бара Колда, Равеница, Томашевачка слатна, Трновача, Талач и Калуђерица, Поплавно подручје, мртваје и ливаде на десној обали од Ботоша до сечањског моста, Ливадско-мочварни комплекс између Неузине, Јарковца, Банатске Дубице и Боке, Мали Оређ, Поплавно подручје од сечањског моста до државне границе на десној обали и ливадски шумо-степски комплекс код Шурјана (слика 3).

Слика 4. Границе подручја под режимом заштите II степена

Унутар 21 локалитета дефинисан је II режим заштите, у следећим јединицама локалне самоуправе: општина Сечањ, општина Опово, Град Зрењанин и општина Ковачица.

1.2.1. Опис границе подручја II режима заштите у општини Сечањ

КО Банатска Дубица: 811, 917, 926/1, 926/2, 935, 936, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 953/1, 953/2, 953/3, 953/4, 953/5, 953/6, 953/7, 953/8, 953/11, 953/12, 953/13, 953/14, 953/15, 955/1, 955/2, 1359.

КО Јарковац: 1367, 1369/1, 1369/3, 1369/4, 1371/1, 1389, 1391, 1392, 1393, 1395, 1397/3, 1400/1, 1400/2, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415.

КО Шурјан: 320/1, 320/2, 321, 322, 323, 324, 325, 326/1, 326/2, 327, 328, 329, 330, 340, 341, 343/1, 343/2, 343/3, 344, 345, 346, 364/1, 364/2, 364/3, 364/4, 364/5, 367, 371, 372, 375, 382, 427/1, 427/2, 427/3, 428, 429, 430/1, 430/2, 430/3, 431/1, 431/2, 431/3, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 444, 446, 447, 448, 449, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 459, 460, 462, 463, 464,

466/3, 467/1, 469, 470, 471, 472, 473, 475, 476, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485/1, 485/2, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 497, 498, 499, 500, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 512, 514, 515, 516, 517, 519, 522, 523, 524, 525/1, 525/2, 526/1, 526/2, 527/1, 527/2, 527/3, 527/4, 527/5, 527/6, 527/7, 528/1, 528/2, 529/1, 529/2, 530/1, 530/2, 531/1, 531/2, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 922/1, 922/2, 925/1, 925/2, 926/1, 926/2, 929/1, 929/2, 930/1, 930/2, 933/1, 933/2, 934/1, 934/2, 944, 947, 950, 953, 954, 957, 959/1, 959/2, 960/1, 960/2, 961, 964, 965/1, 965/2, 966/1, 966/2, 967, 970, 971/1, 971/2, 972/1, 972/2, 972/3, 972/4, 973/1, 973/2, 973/3, 973/4, 975/1, 975/2, 976/1, 976/2, 976/3, 976/4, 976/5, 982/1, 982/2, 982/3, 983/1, 983/2, 984/1, 984/2, 985/1, 985/2, 986/1, 986/2, 986/3, 986/4, 987/1, 987/2, 988/1, 988/2, 988/3, 988/4, 989/1, 989/2, 990/1, 990/2, 991/1, 991/2, 992/1, 992/2, 993/1, 993/2, 994/1, 994/2, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001, 1002/1, 1002/2, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041/2, 1041/3, 1056, 1057, 1062, 1063, 1066, 1067, 1070, 1071, 1074, 1075, 1078, 1079, 1082, 1083, 1086, 1087, 1090, 1091, 1094, 1095, 1098, 1099, 1102, 1105, 1109, 1111, 1113, 1114, 1117, 1118, 1119/1, 1119/2, 1119/3, 1120/1, 1120/2, 1121/1, 1121/2, 1121/3, 1121/4, 1121/5, 1122/1, 1122/2, 1123, 1124/1, 1124/2, 1124/3, 1126/1, 1126/2, 1126/3, 1127/1, 1127/2, 1128/1, 1128/2, 1129, 1130, 1131, 1134, 1137, 1139, 1143, 1146, 1147, 1148, 1149, 1153, 1181, 1182, 1183, 1185, 1186, 1189, 1190, 1201, 1202, 1205, 1212, 1213, 1217, 1218, 1220, 1243/1, 1243/2, 1243/3, 1243/4, 1251, 1258, 1259/1, 1259/2, 1261/1, 1261/2, 1264, 1265, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1322, 1325, 1331, 1352, 1353, 1358, 1387, 1388, 1390, 1395, 1409, 1422, 1425, 1426, 1445/1, 1445/2, 1446/2, 1447, 1448, 1449/1, 1449/2, 1450, 1451, 1452/1, 1452/2, 1455/1, 1455/2, 1455/3, 1455/4, 1456, 1457, 1458, 1461/1, 1461/2, 1461/3, 1462, 1464, 1465/3, 1466/1, 1466/2, 1466/3, 1468/1, 1468/2, 1469/1, 1469/2, 1470, 1471/1, 1471/2, 1472, 1475, 1477/1, 1477/2, 1477/3, 1477/5, **1478, 1482, 1488/4, 1488/5, 1489, 1490, 1491, 1492/1, 1492/2, 1492/3, 1492/4, 1493/2, 1494 део**, 1495, 1556/1, 1557/1, 1559/1, 1561/1, 1562/1, 1563/1, 1564/1, 1784/2, 1786, 1787, 1790, 1792, 1798, 1807/1, 1807/2, 1807/3, 1892/2, 1894/2, 1894/3, 1902, 1909, 1912, 1914/2, 1916, 2041, 2044/2, 2047, 2196, 2397, 2398, 2399, 2401, 2403/1, 2403/2, 2403/3, 2404, 2406/4, 2407, 2408, 2409, 2412, 2419, 2420, 2421, 2423, 2424, 2427, 2430, 2434, 2435/1, 2435/3, 2436, 2437, 2439, 2440, 2441/2, 2442/2, 2443, 2444/2, 2445/2, 2447/2, 2449/2, 2494/1, 2494/2, 2494/3, 2494/4, 2496/1, 2496/2, 2497/1, 2497/2, 2553, 2557/2, 2557/3, **2598, 2599/1 део, 2599/2, 2599/3, 2600, 2601, 2602, 2603, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2611/2, 2612, 2613, 2615, 2616, 2619/3, 2619/4, 2620/1 део, 2620/2, 2625, 2639, 2640, 2641, 2645 део, 2646, 2648, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2658 део, 2659, 2660, 2662, 2663, 2664, 2674 део, 2676, 2677, 2683 део, 2689, 2690 део, 2691 део, 2693 део, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701.**

КО Јаша Томић: 5777, 5780, 5783, 5785, 5786, 5787, 5934, 5935, 5936, 5939, 5940, 6064/1, 6131, 6132, 6133, 6140, 6142, 6148, 6149, 6150/1, 6150/2, 6152, 8071, 8073, 8074, 8075/1, 8075/2, 8076, 8080, 8083/5, 8083/6, 8132, 8135/1, 8135/4, 8135/5, 8135/6, 8135/7, 8135/8, 8135/10, 8135/11, **8135/12, 8135/13, 8135/14 део, 8135/15 део, 8135/16, 8135/17, 8183, 8196, 8247, 8281, 8286/1, 8286/2, 8291, 8294, 8295, 8296, 8297, 8298, 8299, 8301, 8302, 8303, 8304, 8305, 8306, 8307, 8308, 8309, 8310, 8311, 8312, 8313, 8314, 8315, 8316, 8317/1, 8317/2, 8318/1, 8318/2, 8319, 8320, 8321, 8322, 8323, 8324, 8326, 8329, 8330, 8331.**

КО Бока: 1448, 1449/2, **1450 део, 1452/1, 1452/2, 1452/3, 1534, 1535, 1536, 1594, 1691, 1692, 1693,** 1694, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1709/2, 1709/3, 1709/4, 1709/5, 1709/6, 1709/7, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060/1, 3060/2, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3067, 3068, 3069, 3070, 3071, 3072, 3073, 3074, 3075, 3076/1, 3076/2, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086/1, 3086/2, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097/1, 3097/2, 3098, 3099, 3100, 3101, 4094, 4098, 4110, 4113/1, 4114, 4518/2, 5039, 5070, 5071, 5072, 5073/1, 5073/2, 5074/1, 5074/2, 5075/1, 5075/2, 5076/1, 5076/2, 5077/1, 5077/2, 5078/1, 5078/2, 5079/1, 5079/2, 5080, 5081/1, 5081/2, 5082/1, 5082/2, 5083/1, 5083/2, 5084/1, 5084/2, 5085/1, 5085/2, 5086/1, 5086/2, 5087/1, 5087/2, 5088/1, 5088/2, 5089/1, 5089/2, 5090/1, 5090/2, 5091/1, 5091/2, 5092/1, 5092/2, 5093/1, 5093/2, 5094/1, 5094/2, 5095/1, 5095/2, 5096/1, 5096/2, 5097/1, 5097/2, 5098, 5099, 5100, 5101, 5102, 5103/1, 5103/2, 5103/3, 5104, 5105, 5106, 5116/1, 5116/2, 5121, 5122, 5125/2, 5128, 5129, 5130, 5133/1, 5133/2, 5133/3, 5136, 5137, 5138, 5139, 5142, 5143, 5144, 5146/1, 5146/2, 5146/3, 5146/4, 5146/5, 5147, 5942, 5948, 5952, 5953, 5956, 5957/1, 5957/2, 5957/3, 5957/4, 5962, 5970, 5971, 5973, 5974, 5977, 5980, 6073, 6108, 6109, 6110, 6111/1, 6111/2, 6113, 6114, 6115, 6116, 6118/1, 6118/2, 6119, 6120, 6121, 6122, 6123, 6125, 6127, 6128, 6129, 6131/1, 6131/2, 6133, 6134/1, 6134/2, 6137, 6139/1, 6140, 6159, 6190, 6209, 6210, 6211, **6217, 6270, 6271, 6272, 6273, 6385/1 део, 6390, 6399, 6551, 6838/1, 6838/2, 6838/3, 6838/4, 6838/5,**

6838/6, 6838/7, 6838/8, 6838/9, 6838/10, 6838/11, 6838/12, 6838/13, 6838/14, 6838/15, 6838/16, 6838/17, 6838/18, 6838/19, 6838/20, 6838/21, 6838/22, 6838/23, 6838/24, 6838/25, 6838/26, 6838/27, 6838/28, 6838/29, 6838/30, 6838/31, 6838/32, 6838/33, 6838/34, 6838/35, 6838/36, 6839/1, 6839/3, 6844/2, 6844/5, 7490/1, 7490/2, 7490/3, 7543, 7544, 7545, 7546, 7547, 7548, 7549, 7550, 7551, 7552, 7553, 7554, 7555, 7556/1, 7556/2, 7557/1, 7557/2, 7558, 7559, 7560, 7653, 7654, 7655 **део, 7656, 7657/1, 7657/2, 7658, 7693, 7695, 7696, 7697, 7700, 7701, 7704, 7710, 7711, 7714, 7715, 7718, 7726, 7729/1, 7729/2, 7742/1, 7742/2, 7742/3, 7767/1, 7767/2, 7768/1, 7768/2, 7778/1, 7779/1, 7779/2, 7779/3, 7779/4, 7779/5, 7779/6, 7780/2, 7780/4, 7780/5, 7834, 7836, 7837, 7838, 7844, 7845** **део, 7848/2, 7850, 7851, 7852, 7854, 7858, 7859, 7860, 7861, 7862/1, 7862/2, 7862/3, 7862/4, 7863/2, 7864/1, 7864/2, 7865/2, 7866/1, 7867/2, 7868, 7869, 7871/1, 7871/2, 7871/3, 7871/4, 7872, 7873, 7881, 7882, 7883, 7884, 7885, 7886, 7887, 7888, 7890/1, 7890/2, 7893, 7901, 7915/3, 7915/4, 7931/1, 7931/2** **део, 8033** **део, 8038** **део, 8040, 8044, 8046, 8047, 8048, 8052, 8053, 8058, 8062, 8063, 8064, 8065.**

КО Сутјеска: 4082/3, 4099/1, 4099/2, 4099/3, 4099/4, 4099/5, 4109, 4126, 4127, 4141/2, 4145, 4147, 4148, 4149, 4150, 4151, 4153/1, 4153/2, 4153/3, 4155, 4159, 4160, 4172, 4175/1, 4175/2, 4185, 4247, 4249, 4698, 4699, 4700, 4701, 4702, 4703, 4704, 4705, 4706, 4710, 4711, 4712, 4713, 4714, 4715, 4716, 4717, 4718, 4719, 4720, 4722, 4723/1, 4723/2, 4724, 4725, 4753, 4754.

КО Неузина: 1200/1, 1200/2, 1201/1, 1201/2, 1202/1, 1202/2, 1203, 1204/1, 1204/2, 1205/1, 1205/2, 1205/3, 1206, 1207, 1208/1, 1208/2, 1208/3, 1209, 1210, 1211/1, 1211/2, 1211/3, 1215/13, 1215/23, 1216, 1217/1, 1217/2, 1217/3, 1218/1, 1218/2, 1219/1, 1219/2, 1220/1, 1220/2, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1280, 1281, 1282, 1284, 1285, 1286, 1287, 1299, 1300/1, 1300/2, 1301, 1302, 1304, 1305, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1488/3, 1488/6, 1488/11, 1488/12, 1488/14, 1488/15, 1489/2, 1490/1, 1490/2, 1491/1, 1491/2, 1491/3, 1492/1, 1492/2, 1493/1, 1493/2, 1494, 1657, 1658/1, 1658/2, 1659/1, 1659/2, 1662, 1663, 1667, 1668, 1672, 1673, 1677, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686/1, 1686/2, 1687, 1699, 1700, 1705, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, **1713, 1714, 1715, 1716/2, 1717, 1732** **део, 1733** **део, 1734, 1735** **део, 1736** **део, 1737, 1738, 1739, 1741** **део, 1742, 1743** **део, 1744** **део, 1745, 1746** **део, 1852, 2021, 2022, 2033, 2034, 2035, 2043, 2045, 2046, 2047, 2048, 2053, 2054, 2057, 2058, 2061, 2062, 2064, 2067, 2072, 2073/1, 2073/2, 2075, 2076, 2077, 2079/1, 2079/2, 2079/3, 2079/4, 2079/5, 2079/6, 2079/7, 2079/8, 2079/9, 2079/10, 2079/11, 2080, 2081, 2082/1, 2082/2, 2088, 2089, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2097, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2114, 2118, 2119, 2124, 2127, 2128, 2131, 2133, 2134, 2135, 2136, 2138, 2139, 2140, 2142, 2144, 2146, 2147, 2148, 2149, 2151, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2159, 2160, 2161, 2162, 2164, 2165, 2166, 2169, 2170, 2171, 2173, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2182, 2183, 2184, 2187, 2190, 2193, 2197, 2199, 2200, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2218, 2219, 2221, 2222, 2223, 2224, 2226, 2227, 2228, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2239/1, 2239/2, 2239/3, 2239/4, 2239/5, 2241/1, 2241/2, 2241/3, 2241/4, 2241/5, 2241/6, 2241/7, 2241/8, 2243/1, 2243/2, 2243/3, 2243/4, 2244, 2246, 2258, 2259, 2260, 2263, 2264, 2268, 2269, 2353, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2365/1, 2365/2, 2366/1, 2366/2, 2367/1, 2367/2, 2368, 2369, 2370, 2372, 2385, 2386, 2389, 2390, 2393, 2394, 2403, 2404, 2406, 2408, 2410, **2411, 2415, 2537, 2540, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567** **део, 2646, 2647, 2649, 2652, 2653, 3038/1, 3038/2, 3081, 3084, 3086, 3087, 3088/1, 3088/2, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100/1, 3100/2, 3101/1, 3101/2, 3101/3, 3102/1, 3102/2, 3103/1, 3103/2, 3106, 3108, 3111/1, 3111/2, 3111/3, 3112/3, 3113, 3120, 3122, 3125, 3126, 3129, 3132, 3154, 3155, 3156, 3157, 3358, 3359, 3360/1, 3360/2, 3360/3, 3361, 3362, 3363, 3364, 3365, 3366, 3367, 3368, 3369, 3370, 3371, 3373/1, 3373/2, 3375/1, 3375/2, 3375/3, 3376/1, 3376/2, 3376/3, 3377/1, 3377/2, 3377/3, 3381, 3382, 3383/1, 3383/2, 3383/3, 3384, 3385, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390/1, 3390/2, 3390/3, 3390/4, 3391, 3392, 3393, 3394, 3395, 3396, 3397, 3398, 3399, 3400, 3401, 3402, 3403, 3404, 3405, 3406, 3407, **3408, 3409, 4340, 4341, 4344, 4345, 4348, 4349, 4352, 4353, 4356, 4357, 4360, 4395/1** **део, 4494, 4495, 4496, 4497, 4498, 4499, 4500, 4502** **део, 4503, 4504, 4555, 4556, 4572, 4573, 4574, 4575, 4576, 4577, 4578, 4580, 4582, 4583, 4584, 4585, 4586, 4587, 4588, 4590, 4592, 4593, 4595, 4596, 4597, 4598, 4599, 4600, 4601, 4602, 4603, 4604, 4605, 4606, 4607, 4608, 4610, 4611, 4612, 4622, 4623, 4626, 4627, 4629, 4630, 4631, 4632, 4633, 4634, 4635, 4674, 4675, 4681, 4682, 4683, 4684, 4686, 4688, 4689, 4690, 4692, 4695, 4697, 4698, 4700, 4703, 4704, 4706, 4707, 4708, 4712, 4713, 4714, 4718, 4719, 4722, 4723, 4727, 4729, 4730, 4734, 4736, 4737, 4739, 4741, 4747, 4748, 4749/1, 4749/2, 4753, 4756, 4757, 4759, 4760, 4762, 4763, 4764, 4765, 4766, 4767, 4768, 4769, 4770, 4771, 4772, 4773, 4774, 4775, 4776, 4777, 4778, 4792, 4793, 4794, 4796, 4797, 4800, 4801, 4802, 4805, 4806, 4807, 4811, 4812, 4813, 4814, 4815, 4818, 4870/1, 4870/2, 4871, 4872, 4873, 4874, 4877, 4881/1,******

4881/2, 4882, 4883, 4884, 4888/1, 4888/2, 4888/3, 4888/4, 4889, 4890, 4894, 4899, 4901, 4908, 4910, 4911, 4912, 4913, 4923, 4932, 4936, 4938, 4939, 4949, 4950, 4951, 4957, 4959, 4960, 4961, 4962, 4963, 4964, 4965, 4966, 4967, 4968, 4969, 4970, 4971, 4977/1, 4977/2, 4980, 4983, 4986, 4989, 4991, 4994, 4995, 5006, 5007, 5008, 5012, 5026, 5027, 5028, 5029, 5030, 5034, 5038, 5044/1, 5044/2, 5044/3, 5045/1, 5045/2, 5045/3, 5045/4, 5045/5, 5046/1, 5046/2, 5046/3, 5046/4, 5046/5, 5046/6, 5046/7, 5046/8, 5046/9, 5046/10, 5046/11, 5047/1, 5047/2, 5053, 5058, 5066, 5076, 5080, 5081/1, **5081/2, 5081/3, 5090, 5091 део, 5092, 5094, 5095, 5097, 5098, 5100, 5105/1, 5105/2, 5105/3, 5109,** 5114, 5123, 5331, 5332, 5333, 5337, 5339, 5340, 5357/1, 5357/2, 5359, 5360, 5366, 5367, 5368, 5369, 5370, 5371, 5372, 5374, 5404/2, 5425, 5427, 5428, 5430, 5431, 5433, 5434, 5435, 5436, 5438, 5439, 5440, 5443, 5444, 5447, 5496/1, 5496/2, 5497/1, 5497/2, 5498, 5500, 5501/2, 5502, 5503, 5504, 5505, 5506, 5507, 5508, 5509, 5510, 5513, 5514, 5515/1, 5515/2, 5516, 5518/1, 5518/3, 5519/1, 5519/2, 5520/1, 5520/2, 5521/1, 5521/2, 5522, 5523/1, 5523/2, 5524/1, 5524/2, 5525/1, 5525/2, 5528, 5529, 5530, 5531, 5533, 5534, 5536, 5537/1, 5537/2, 5538, 5539/1, 5539/2, 5540, 5542/2, 5544, 5545, 5546, 5547, 5548, 5549, 5550, 5551, 5552, 5553, 5556, 5558, 5559, 5560, 5561, 5562, 5567, 5568, 5569/1, 5573, 5581, 5582, 5583, 5584, 5585/1, 5585/2, 5586/1, 5586/2, 5587/1, 5587/2, 5588, 5599, 5600, 5601, 5604, 5607, 5659, 5660, 5666, 5673, 5674, 5678, 5679, 5680, 5705, 5730, 5732, 5733, 5734, 5735, 5736/1, 5736/2, 5737, 5739/1, 5739/2, 5739/3, 5742/1, 5742/2, 5744, 5752/1, 5752/2, 5752/3, 5752/4, 5753/1, 5753/2, 5754/1, 5754/2, 5754/3, 5756, 5757, 5758, 5787, 5789, 5793, 5794, 5796, 5797, 5798, 5799, 5801, 5802, 5803, 5805, 5806, 5809, 5810, 5812, 5813, 5816, 5817, 5819, 5820, 5821, 5823, 5824, 5826, 5827, 5828, 5830, 5831, 5838, 5839, 5841, 5842, 5844, 5845, 5846, 5847, 5849, 5850, 5851, 5852, 5853, 5854/2, 5855, 5856, 5857, 5858, 5859/1, 5859/2, 5860, 5861, 5862, 5863, 5864, 5865, 5866, 5867, 5868, 5870, 5871, 5872, 5873, 5874, 5875, 5876, 5877, 5878, 5879, 5880, 5881, 5882, 5884, 5885, 5886, 5887, 5890, 5891, 5892, 5893, 5894, 5895, 5896, 5897, 5898, **5899, 5901, 5902, 5904, 5932 део, 5937/1, 5937/2, 5938, 5939, 5940, 5941/1, 5941/2, 5944, 5945 део,** 5949, 5950, 5951, 5964, 5965, 5966, 5967, 5968, 5969.

КО Сечањ: 2192, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2479, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486/1, 2486/2, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492/1, 2492/2, 2495, 2496, 2497, 2498/1, 2498/2, 2499/2, 2500/2, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505/1, 2505/2, 2505/4, 2506/1, 2506/2, 2508/1, 2508/2, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519/1, 2519/2, 2520, 2546, 2547.

1.2.2. Опис границе подручја II режима заштите у општини Опово

КО Баранда: 931, 936/1, 938, 947.

КО Сакуле: 1606, 1607, 1685/1, 1685/2, 3905, 3907, 3908, 3909, 3912, 3913, 3914, 3916, 3918, 3920, 3921, 3922, 3924, 5685, 5686, 5687 део.

КО Опово: 1325.

1.2.3. Опис границе подручја II режима заштите у Граду Зрењанин

КО Банатски Деспотовац: 3212, 3213, 3229, 3230, 3231, 3234, 3235/2, 3236, 3237, 3238, 3239, 3240, 3244, 3247, 3248, 3249, 3250, 3251, 3252, 3253, 3255, 3256, 3257, 3258/1, 3258/2, 3260, 3261/1, 3261/2, 3262, 3263, 3266/1, 3266/3, 3266/4, 3268/2, 3268/5, 3269/1, 3275, 3276.

КО Ботош: 1976/1, 1976/2, 1985, 2320, 2321, 2323, 2325, 2327, 2328, 2329, 2331/2, 2332/3, 2332/4, 2332/5, 2332/6, 2332/7, 2332/8, 2332/10, 2332/12, 2332/13, 2333/16, 3873/1, 3873/2, 3873/3, 3873/4, 3873/5, 3873/6, 3876, 3877/1, 3877/2, 3878/1, 3878/2, 3879, 3880/1, 3880/2, 3881, 3882/1, 3883/1, 3884/1, 3884/2, 3884/3, 3884/4, 3886, 3887, 3888, 3889, 3890/1, 3890/2, 3891, 3892/1, **3892/2, 3893, 3894, 3895/1, 3895/2, 3895/3, 3895/4, 3895/5, 3896, 3897, 3921, 3923 део.**

КО Томашевац: 1509, 1510/1, 1510/2, 1511/1, 1511/2, 1511/3, 1512/1, 1512/2, 1513, 1514/1, 1514/2, 1515/1, 1515/2, 1516/1, 1516/2, 1517, 1518/1, 1518/2, 1518/3, 1519/1, 1519/2, 1520/1, 1520/2, 1521, 1522, 1523/1, 1523/2, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529/1, 1529/2, 1530, 1531, 1532/1, 1532/2, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540/1, 1540/2, 1541, 1545, 1547, 1548, 1549, 1550, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1568, 1570/1, 1570/2, 1570/3, 1571, 1572, 1573, 1574, **1575/1, 1575/2, 1576/1, 1576/2, 1577, 1578, 1579 део, 1580 део,** 1581/1, 1581/2, 1582, 1583, 1584/1, 1584/2, 1585, 1586/1, 1586/2, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, **1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600/1, 1600/2 део, 1776/1, 4147/1, 4147/3, 4147/4,** 4147/5, 4148, 4150/1, 4150/2, 4151, 4152, 4153, 4155, 4156, 4157, 4158, 4159, 4168, 4169/1, 4170/2,

4281, 4282, 4283, 4347, 4349, 4350, 4353, 4355, 4608, 4717/1, 4717/2, 4719, 4720, 4721, 4722, 4736, 4884, 4885, 4886, 4887, 4888, 4889, 4890, 4891, 4892, 4893, 4895.

КО Орловат: 975/1, 975/2, 975/3, 975/4, 1093, 1094/1, 1094/2, 1094/3, 1095/1, 1095/2, 1096/1, 1096/2, 1096/3, 1096/4, 1099/1, 1099/2, 1099/3, 1099/4, 1100/1, 1100/2, 1103, 1104/1, 1104/2, 1105/1, 1105/2, 1107/1, 1107/2, 1107/3, 1107/4, 1107/5, 1107/6, 1107/7, 1107/8, 1107/9, 1107/10, 1107/11, 1107/12, 1108/1, 1108/2, 1108/3, 1109, 1110, 1111, 1119, 1120, 1121/1, 1123, 1124, 1125.

КО Фаркажин: 3270, 3275, 3276, 3348, 3349, 3374, 4832, 4834, 4835, 4857, 4858, 4859, 4861, 4862, 4863, 4864, 4865, 4866, 4867, 4868, 4869, 4870, 4871, 4872, 4873, 4874/1, 4874/2, 4875, 4876/1, 4876/2, 4876/3, 4877/1, 4877/2, 4877/3, 4878/1, 4878/2, 4878/3, 4878/4, 4878/5, 4878/6, 4879/1, 4879/2, 4879/3, 4885, 4896, 4963 део, 4964 део, 4965 део, 4970 део.

КО Чента: 4693, 4694, 4695, 4696, 4697, 4698, 4699, 4700, 4701, 4702, 4703, 4704, 4705, 4706, 4707, 4708, 4709, 4710/1, 4710/2, 4711, 4712, 4713, 4714, 4715, 4716, 4717, 4718, 4719, 4720, 4722, 4724, 4725, 4726, 4727, 4728, 4729, 4730, 4731, 4733, 4734, 4735, 4736, 4737, 4738, 4739, 4740, 4742, 4743, 4744, 4745, 4746, 4747, 4748, 4749, 4750, 4751, 4752, 4753, 4754, 4755, 4756, 4757, 4758, 4759, 4760, 4761, 4762, 4763, 4764, 4765, 4766, 4767, 4768, 4769, 4770, 4771, 4772, 4773, 4774, 4775, 4776, 4777, 4778, 4779, 4780, 4781, 4782, 4783, 4784, 4785, 4786, 4787, 4788, 4789, 4790, 4791, 4792, 4793, 4794, 4795, 4796, 4797, 4798, 4799, 4800, 4801, 4802, 4803, 4804, 4805, 4806, 4807, 4808, 4809, 4810, 4811, 4812, 4813, 4814, 4815, 4816, 4817, 4818, 4819, 4820, 4821, 4822, 4823, 4824, 4825, 4826, 4827, 4828, 4829, 4830, 4831, 4832, 4833, 4834, 4835, 4836, 4837, 4838, 4839, 4840, 4841, 4842, 4843, 4844, 4845/1, 4845/2, 4845/3, 4845/4, 4845/5, 4845/6, 4845/7, 4845/8, 4845/9, 4845/10, 4845/11, 4845/12, 4845/13, 4845/14, 4845/15, 4845/16, 4845/17, 4845/18, 4845/19, 4845/20, 4845/21, 4845/22, 4845/23, 4845/24, 4847, 4848, 4849, 4850, 4851, 4852, 4853, 4854, 4855, 4856, 4857, 4858, 4859, 4860, 4861, 4862, 4863, 4864, 4865, 4866, 4867, 4868, 4869, 4870, 4871, 4872, 4873, 4874, 4875, 4876, 4877, 4878, 4879, 4880, 4881, 4882, 4883, 4884, 4885, 4886, 4887, 4888, 4889, 4890, 4891, 4892, 4893, 4894, 4895, 4896, 4897, 4898, 4899, 4900, 4901, 4902, 4903, 4904, 4905, 4906, 4907, 4908, 4909, 4910, 4911, 4912, 4913, 4914, 4915, 4916, 4918, 4919/1, 4919/2, 4920, 4924, 4925/2, 4926, 4927, 4928, 4929, 4930, 4931, 4932, 6258, 6260, 6265, 6266, 6267, 6268, 6269, 6270, 6271, 6273, 6274, 6275, 6276, 6277, 6278, 6279, 6280, 6282, 6285, 6286, 6288, 6289, 6290, 6314, 6375, 6378/1, 6378/2, 6378/3, 6385, 7329, 7435 део, 7455, 7457, 7458, 7531 део, 7572.

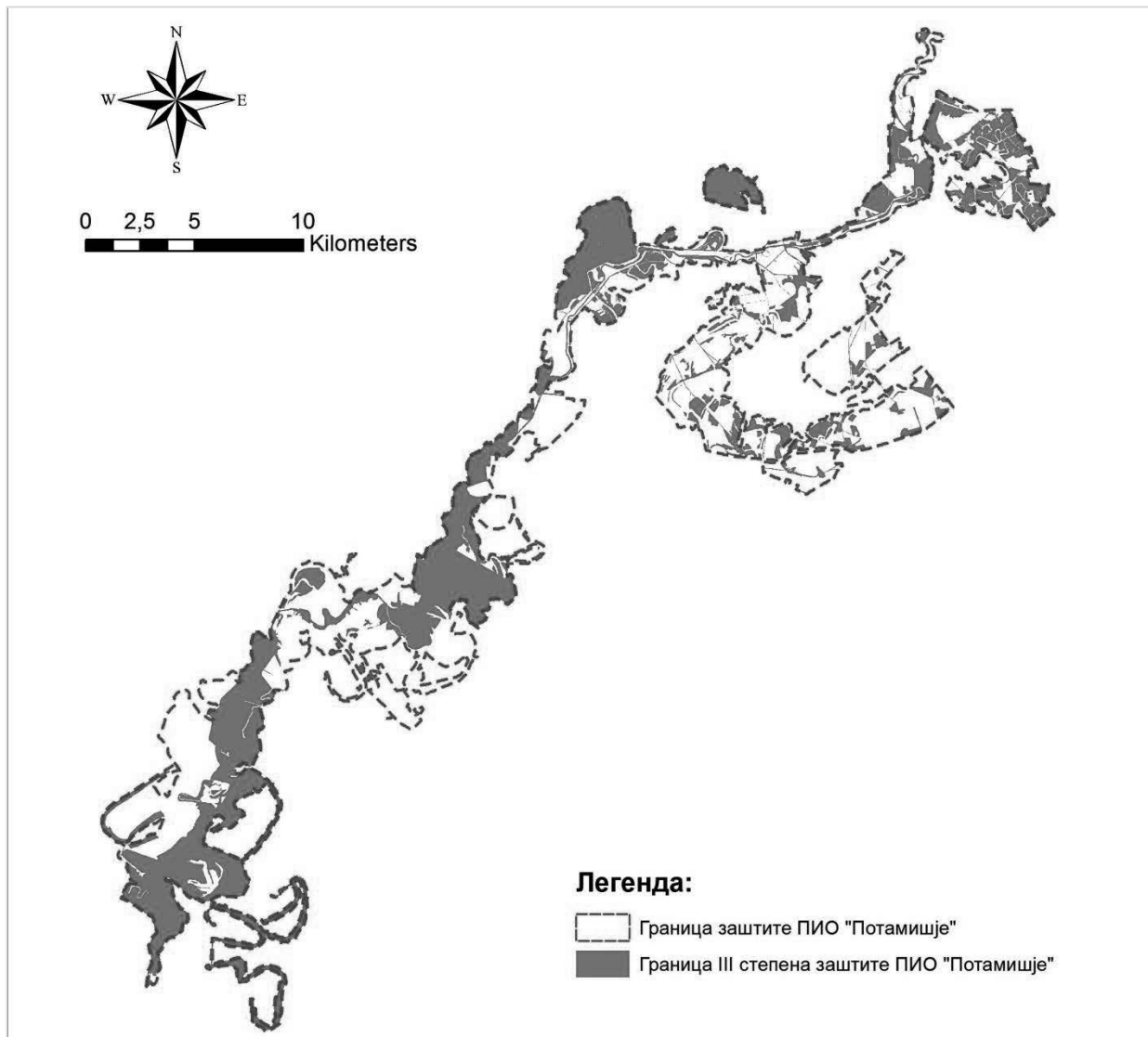
1.2.4. Опис границе подручја II режима заштите у општини Ковачица

КО Уздин: 2811, 2813, 2814, 4971/1, 4971/2, 4973, 4974, 4986, 4995, 4996, 5273, 5274, 5275, 5363, 5364/1, 5364/2, 5365, 7919 део, 7926 део, 7927 део, 7945/1 део, 8037, 8138/2.

КО Идвор: 743, 747, 748, 753, 754, 755, 756, 757, 759, 760/1, 760/2, 760/3, 760/4, 760/5, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 768, 769, 774, 775, 776/1, 776/3, 777, 778, 779, 781, 782, 783, 784, 785, 786/1, 786/2, 787, 789, 793, 794, 795/1, 795/2, 796, 800, 801, 802, 803/1, 803/2, 804/1, 814, 817, 842, 843, 844, 845, 965/1, 965/2, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 973, 974, 977/1, 977/2, 977/3, 978, 979, 981, 982/1, 982/2, 982/3, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 1001, 1002, 1003, 1167/1, 1168, 1169, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1273, 1274, 1275, 1319, 1320, 1344, 1614, 1616, 1617, 1618, 1767, 1770, 1771/1, 1771/2, 1845/1, 1845/2, 1845/3, 1846, 1848, 1850 део, 1851, 1856, 1859, 1909/2, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 2001, 2002, 2003, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2242/1, 2242/2, 2243, 2244, 2411/1, 2411/2, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2432, 2433, 2434, 2436, 2437, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470/1, 2470/2, 2471/1, 2471/2, 2472/1, 2472/2, 2492, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2861, 2928/1, 2928/2, 2930, 2931, 2932, 4405, 4466, 4467, 4468 део, 4469, 4470, 4471, 4472, 4473, 4475, 4476 део, 4478, 4479/2, 4480 део, 4495 део, 4498 део, 4501, 4502, 4506, 4507, 4508, 4509, 4531, 4619.

1.3. Опис границе подручја III режима заштите

Део заштићеног подручја на коме се не прописује режим заштите I или II степена, налази се у режиму заштите III степена (слика 4).

Слика 5. Границе подручја под режимом заштите III степена

У јединицама локалне самоуправе: општина Сечањ, општина Опово, Град Зрењанин и општина Ковачица дефинисан је III режим заштите.

1.3.1. Опис границе подручја III режима заштите у општини Сечањ

КО Банатска Дубица: 902, 903, 904, 905, 906, 907/1, 907/2, 907/3, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925/1, 925/2, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933/1, 933/2, 934, 937, 954, 1356, 1357, 1358/1, 1358/2.

КО Јарковац: 1368, 1372/1, 1372/2, 1372/3, 1373/1, 1373/2, 1374/1, 1374/2, 1375, 1376/1, 1376/2, 1377/1, 1377/2, 1378/1, 1378/2, 1379/1, 1379/2, 1380/1, 1380/2, 1381/1, 1381/2, 1382, 1383/1, 1383/2, 1384/1, 1384/2, 1385, 1386, 1387/1, 1387/2, 1388, 1390, 1394, 1397/1, 1397/2, 1398, 1399, 1400/3, 1401, 1402/1, 1402/2, 1403, 1404, 1405, 1406/1, 1406/2, 1406/3, 1407/1, 1407/2, 1416/1, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423/1, 1423/2, 1424/1, 1424/2, 1424/3, 1424/4, 1424/5, 1424/6, 1424/7, 1424/8, 1424/9, 1424/10.

КО Шурјан: 331/1, 331/2, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 342, 343/1, 343/2, 343/3, 344, 345, 346, 347/1, 347/2, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363/1, 363/2, 363/3, 363/4, 363/5, 365, 366, 368, 369, 370, 373, 374, 376, 377, 378, 379, 380, 443, 445, 450, 458, 461, 474, 477, 496, 501, 510, 513, 518, 520, 521, 527/8, 843, 844, 845/1, 845/2, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859/1, 859/3, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866,

867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885/1, 885/2, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894/1, 894/2, 894/3, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 904/1, 904/2, 904/3, 904/4, 904/5, 904/6, 904/7, 904/8, 904/9, 904/10, 904/11, 904/12, 905, 918, 919, 920, 921/1, 921/2, 923, 924, 927, 928, 931, 932, 935, 936, 937, 938/1, 938/2, 939/1, 939/2, 940/1, 940/2, 941/1, 941/2, 942/1, 942/2, 942/3, 942/4, 943/1, 943/2, 943/3, 943/4, 945/1, 945/2, 946/1, 946/2, 948/1, 948/2, 949/1, 949/2, 951/1, 951/2, 952/1, 952/2, 955/1, 955/2, 956, 958, 962, 963, 968, 969, 974, 977/1, 977/2, 977/3, 978, 979, 980/1, 980/2, 981/1, 981/2, 981/3, 981/4, 981/5, 981/6, 981/7, 981/8, 981/9, 981/10, 1041/1, 1041/4, 1042, 1043/1, 1043/2, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1058, 1059, 1060, 1061, 1064, 1065, 1068, 1069, 1072, 1073, 1076, 1077, 1080, 1081, 1084, 1085, 1088, 1089, 1092, 1093, 1096, 1097/1, 1097/2, 1097/3, 1100, 1101, 1103, 1104, 1106, 1107, 1108, 1110, 1112, 1115, 1116, 1125, 1132, 1133, 1135, 1136, 1138, 1140, 1141, 1142, 1144, 1145, 1150, 1151, 1152, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1169/2, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1184, 1187, 1188, 1191, 1192, 1193, 1194/1, 1194/2, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1203, 1204, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1214, 1215, 1216, 1219, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256/1, 1256/2, 1257/1, 1257/2, 1260/1, 1260/2, 1262/1, 1262/2, 1263/1, 1263/2, 1266/1, 1266/2, 1267/1, 1267/2, 1267/3, 1278, 1279/1, 1279/2, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284/1, 1284/2, 1285/1, 1285/2, 1285/3, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291/1, 1291/2, 1291/3, 1292/1, 1292/2, 1293/1, 1293/2, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298/1, 1298/2, 1299/1, 1299/2, 1300/1, 1300/2, 1301/1, 1301/2, 1302/1, 1302/2, 1303/1, 1303/2, 1304/1, 1304/2, 1305/1, 1305/2, 1306/1, 1306/2, 1307/1, 1307/2, 1308/1, 1308/2, 1309/1, 1309/2, 1310/1, 1310/2, 1311/1, 1311/2, 1312/1, 1312/2, 1313/1, 1313/2, 1314/1, 1314/2, 1315/1, 1315/2, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1323, 1324, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1332, 1333, 1334, 1335/1, 1335/2, 1335/3, 1335/4, 1335/5, 1335/6, 1335/7, 1350/1, 1350/2, 1351/1, 1351/2, 1351/3, 1351/4, 1351/5, 1351/6, 1354, 1366, 1367/3, 1367/4, 1368/2, 1373, 1374, 1383, 1384, 1385, 1386, 1389/2, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1400, 1401, 1402, 1406, 1410/1, 1410/2, 1411/1, 1412/2, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1423, 1424/2, 1425, 1434, 1435/1, 1435/2, 1436/2, 1443, 1446/1, 1453/1, 1453/2, 1460, 1463, 1465/2, 1473, 1474, 1476/1, 1476/2, 1477/4, 1479/1, 1479/2, 1480, 1481/1, 1481/2, 1481/3, 1481/4, 1481/5, 1481/6, 1483, 1484, 1485, 1486/1, 1486/2, 1486/7, 1486/8, 1486/9, 1486/10, 1486/11, 1487, 1488/1, 1488/2, 1488/3, 1493/1, 1496/1, 1496/2, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501/1, 1501/2, 1502, 1503, 1504/1, 1504/2, 1505, 1506, 1507, 1508/1, 1508/2, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537/1, 1537/2, 1538, 1539, 1540, 1541/1, 1541/2, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555/1, 1558/1, 1560/1, 1565, 1566, 1567, 1570, 1571, 1574, 1694, 1695/1, 1695/2, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711/1, 1711/2, 1711/3, 1711/4, 1711/5, 1711/6, 1718/5 део, 1843, 1844/1, 1844/2, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1852/1, 1852/2, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861, 1862/1, 1862/2, 1862/3, 1863, 1864, 1865/1, 1865/2, 1865/3, 1865/4, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886/1, 1886/2, 1887, 1888, 1889, 1893, 1895/1, 1895/2, 1895/3, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1903/1, 1903/2, 1904/1, 1904/2, 1904/3, 1905/1, 1905/2, 1906, 1913, 1914/1, 1915/1, 1915/2, 2042, 2043, 2044/1, 2044/3, 2197 део, 2400, 2402/1, 2402/2, 2403/1, 2405/1, 2405/2, 2406/1, 2406/2, 2406/3, 2406/5, 2410, 2411, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2422, 2425, 2426, 2428/1, 2428/2, 2429, 2431, 2432, 2433, 2435/2, 2438, 2439, 2441/1, 2442/1, 2444/1, 2445/1, 2446, 2447/1, 2448, 2449/1, 2451/1, 2451/2, 2455/2 део, 2452, 2493, 2495/1, 2495/2, 2498/1, 2498/2, 2498/3, 2498/4, 2504 део, 2505 део, 2506, 2545, 2551/1, 2552, 2554, 2555, 2556, 2557/1, 2558/1, 2558/2, 2558/3, 2558/4, 2559/1, 2559/2, 2559/3, 2559/4, 2559/5, 2559/6, 2560, 2561/1, 2561/2, 2562, 2563/1, 2563/2, 2564/1, 2564/2, 2565, 2568/2 део, 2572/1 део, 2573, 2578, 2579, 2580, 2581/2 део, 2581/3, 2581/4, 2583/2 део, 2585, 2590/1 део, 2590/2, 2591/1 део, 2591/2, 2604, 2610, 2611/1, 2614, 2617, 2621, 2647, 2655, 2656, 2657, 2670, 2692 део, 2703, 2705.

КО Јаша Томић: 5592/1, 5592/25, 5778, 5779, 5781, 5782, 5784, 5933, 5937, 5938, 5941, 5942/1, 5942/2, 5943/1, 5943/2, 5944/1, 5944/2, 5945, 5946, 5947/1, 5947/2, 5948/1, 5948/2, 5949/1, 5949/2, 5950/1, 5950/2, 5950/3, 5951, 5952, 5953, 5954/1, 5954/2, 5955/1, 5955/2, 5956/1, 5956/2, 5957/1, 5957/2, 5958/1, 5958/2, 5959/1, 5959/2, 5960/1, 5960/2, 5960/3, 5961/1, 5961/2, 5961/3, 5962, 5963, 5964, 5965/1, 5965/2, 5966/1, 5966/2, 5967, 5968, 5969, 5970/1, 5970/2, 5971, 5972, 5973, 5974, 5975, 5976, 5977/1, 5977/2, 5978/1, 5978/2, 5979, 5980, 5981, 5982, 5983, 5984, 5985/1, 5985/2, 5986/1, 5986/2, 5987/1, 5987/2, 5988, 5989, 5990, 5991, 5992/1, 5992/2, 5993/1, 5993/2, 5994, 5995, 5996, 5997, 5998/1, 5998/2, 5999/1, 5999/2, 6000, 6001, 6002, 6003, 6004, 6005/1, 6005/2, 6006, 6007, 6008, 6009, 6010, 6011, 6012, 6013/1, 6013/2, 6014, 6015, 6016, 6017/1, 6017/2, 6018, 6019,

6020, 6021, 6022, 6023, 6024, 6025, 6026, 6027, 6028, 6029, 6030, 6031, 6032, 6033, 6034, 6035, 6036, 6037, 6038, 6039, 6040, 6041, 6042, 6043, 6044/1, 6044/2, 6045/1, 6045/2, 6046/1, 6046/2, 6047/1, 6047/2, 6048/1, 6048/2, 6049, 6050, 6051, 6052, 6053, 6054, 6055, 6056, 6057, 6058, 6059, 6060, 6061, 6062, 6063/1, 6063/2, 6064/2, 6065, 6066, 6067, 6068, 6134, 6135, 6136, 6137, 6138, 6139, 6141, 6143, 6144, 6145, 6146, 6147, 6151/1, 6151/2, 6153, 6154, 6155, 6156, 6157/1, 6157/2, 6158, 6159, 6160, 6161/1, 6161/2, 6162, 6163, 6164, 6165, 6166/1, 6166/2, 6167/1, 6167/2, 6167/2/2, 6167/3, 6168, 6169, 6170/1, 6170/2, 6171, 6172, 6173, 6174/1, 6174/2, 6174/2/2, 6175, 6176, 6177, 6178, 6179, 6180, 6181, 6182/1, 6182/2, 6183, 6184, 6185, 6186/1, 6186/2, 6187/1, 6187/2, 6188, 6189, 6190, 6191, 6192, 6193, 6194, 6195, 6196, 6197, 6198, 6199, 6200, 6201, 6202, 6203, 6204, 6205, 6206, 6207, 6208, 6209, 6210, 6211, 6212, 6213, 6214, 6215, 6216, 6217, 8072, 8077, 8078/1, 8078/2, 8079, 8081, 8082/1, 8082/2, 8083/1, 8083/2, 8083/2/2, 8083/3, 8083/4, 8126, 8127, 8128, 8129, 8130, 8131, 8133, 8134, 8135/2, 8135/3, 8135/9, 8136, 8137, 8138, 8139, 8140, 8141, 8142, 8143, 8144, 8145, 8146, 8147, 8148, 8149, 8150, 8151, 8152, 8153, 8154, 8155, 8156, 8157, 8158, 8159, 8160, 8161, 8162, 8163, 8164, 8165, 8166, 8167, 8168, 8169, 8170, 8171, 8172, 8173, 8174, 8175, 8176, 8177, 8178, 8179, 8180, 8181/1, 8181/2, 8182, 8184, 8185, 8186, 8187, 8188, 8189, 8190, 8191, 8192, 8193, 8194, 8195, 8197, 8261, 8290/1, 8292, 8300, 8325, 8327, 8328, 8331, 8334.

КО Бокa: 1449/1, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1542, 1543, 1687, 1688, 1689, 1690, 1695, **1698, 1709/1, 3102, 4093 део, 4673/2, 4747, 4748, 4749, 4750, 4751, 5040, 5041, 5042, 5043, 5044/1, 5044/2, 5045, 5046, 5047, 5048, 5049, 5050, 5051, 5052, 5053, 5054, 5055, 5056/1, 5056/2, 5057, 5058/1, 5058/2, 5058/3, 5059, 5060, 5061, 5062, 5063, 5064, 5065, 5066, 5067, 5107, 5108, 5109, 5110, 5111, 5112, 5113/1, 5113/2, 5114, 5115, 5117/1, 5117/2, 5118, 5119, 5120, 5123, 5124/1, 5124/2, 5125/1, 5126/1, 5126/2, 5131, 5132, 5134, 5135, 5140, 5141, 5145/1, 5145/2, 5145/3, 5943, 5944, 5945, 5946, 5947, 5949/1, 5949/2, 5949/3, 5949/4, 5950/1, 5950/2, 5954, 5955/1, 5955/2, 5958/1, 5958/2, 5958/3, 5958/4, 5958/5, 5958/6, 5958/7, 5959/1, 5959/2, 5959/3, 5959/4, 5959/5, 5959/6, 5959/7, 5960/1, 5960/2, 5960/3, 5960/4, 5960/5, 5960/6, 5961/1, 5961/2, 5963, 5964, 5965/1, 5965/2, 5966/1, 5966/2, 5967/1/1, 5967/1/2, 5967/2/1, 5967/2, 5968, 5969, 5972, 5975, 5976, 5978, 5979, 6074, 6075, 6076, 6077, 6078, 6079, 6080, 6081, 6082, 6083, 6084, 6085, 6086, 6087, 6088, 6089, 6090, 6091, 6092, 6093, 6094, 6095, 6096, 6097, 6098, 6099, 6100, 6101, 6102, 6103, 6104, 6105, 6106, 6107, 6112, 6117, 6124, 6126, 6130, 6135, 6138, 6139/2, 6141, 6142, 6143, 6144, 6145, 6146, 6147, 6148, 6149, 6150/1, 6150/2, 6151, 6152, 6153, 6154, 6155, 6157, 6158, 6160/1, 6160/2, 6161, 6162, 6163, 6164, 6165, 6166, 6167, 6168, 6169, 6170, 6171, 6172, 6173, 6174, 6175, 6176, 6177, 6178, 6179, 6180, 6181, 6182/1, 6182/2, 6183, 6184, 6185, 6186, 6187, 6188, 6189, 6191, 6192, 6193/1, 6193/2, 6194, 6195, 6196, 6197, 6198, 6199, 6200, 6201, 6202, 6203, 6204, 6205, 6206, 6207, 6208, 6212, 6213/1, 6213/2, 6214/1, 6214/2, 6215/1, 6215/2, 6216, 6218/1, 6218/2, 6219/1, 6219/2, 6220/1, 6220/2, 6221/1, 6221/2, 6222/1, 6222/2, 6223/1, 6223/2, 6224/1, 6224/2, 6225, 6226, 6227/1, 6227/2, 6228/1, 6228/2, 6229, 6230/1, 6230/2, 6231, 6232, 6233, 6234, 6235, 6236, 6237, 6238, 6239, 6240, 6241, 6242, 6243, 6244, 6245, 6246, 6247, 6248, 6249, 6250, 6251, 6252, 6253, 6254, 6255, 6256, 6257, 6258, 6259/1, 6259/2, 6260, 6261, 6262, 6263, 6264, 6265, 6266, 6267, 6268, 6269, 6385/2, 6385/3, 6385/4, 6385/5, 6385/6, 6385/7, 6386/1, 6386/2, 6386/3, 6386/4, 6386/5, 6386/6, 6386/7, 6386/8, 6387, 6388, 6389, 6391, 6392, 6393, 6394, 6395, 6396, 6397, 6398, 6839/2, 6840/1, 6840/2, 6841/1, 6841/2, 6842/1, 6842/2, 6842/3, 6842/4, 6842/5, 6843/1, 6843/2, 6843/3, 6843/4, 6843/5, 6843/6, 6844/3, 6844/4, 7491, 7492, 7493, 7494, 7495/1, 7495/2, 7496, 7540, 7541, 7542, **7652, 7694, 7727, 7728 део, 7729/3, 7730, 7731, 7732, 7733, 7734, 7735, 7736, 7737, 7738, 7739/1, 7739/2, 7740/1, 7740/2, 7741/1, 7741/2, 7743/1, 7743/2, 7744/1, 7744/2, 7745/1, 7745/2, 7746/1, 7746/2, 7747/1, 7747/2, 7748/1, 7748/2, 7749/1, 7749/2, 7750/1, 7750/2, 7751/1, 7751/2, 7752, 7753, 7754, 7755, 7756, 7757, 7758, 7759, 7760, 7761/1, 7761/2, 7762, 7763, 7764, 7765/1, 7765/2, 7766/1, 7766/2, 7769/1, 7769/2, 7770/1, 7770/2, 7771/1, 7771/2, 7772/1, 7772/2, 7772/3, 7773, 7774, 7775, 7776, 7777, 7778/2, 7780/6, 7780/7, 7781/1, 7781/2, 7781/3, 7781/4, 7781/5, 7781/6, 7781/7, 7781/8, 7781/9, 7781/10, 7781/11, 7782/1, 7782/4, 7782/5, 7782/6, 7782/7, 7782/8, 7782/9, 7831, 7832, **7833, 7835, 7843 део, 7849, 7853, 7855, 7856, 7857, 7863/1, 7865/1, 7866/2, 7867/1, 7870, 7874/1, 7874/2, 7875, 7876, 7877, 7878/1, 7878/2, 7879, 7880, 7889, 7891, 7892, 7894, 7895, 7896, 7897, 7898, 7899/1, 7899/2, 7899/3, 7900/1, 7900/2, 7913/3, 7913/4, 7914/1, 7914/2, 7914/3, 7914/4, 7914/5, 7914/6, 7914/7 део, 7915/1, 7915/2, 7915/5, 7915/6, 7915/7, 7916/3, 7916/4, 7916/5 део, 7916/7, 7922, 7923, 7925, 7926 део, 7938/1, 7938/2, 7938/3, 7938/4, 7941/2, 7947 део, 7948, 7949, 7950, 7963/1, 7963/2, 7966 део, 7974 део, 7980, 7981, 7985/1, 7985/2 део, 7986/2, 7986/3, 7989/1, 8012, 8050.******

КО Сутјеска: 3416/1, 3416/2, 3416/3, 3416/4, 4098/1, 4098/2, 4098/3, 4100, 4101, 4102, 4103, 4104, 4105, 4106, 4107, 4108/1, 4108/2, 4110, 4111, 4112, 4113, 4114, 4115, 4116, 4117, 4118, 4119, 4120, 4121, 4122, 4123, 4124, 4125, 4128, 4129, 4130, 4131, 4132, 4133, 4134/1, 4134/2, 4135, 4136, 4137, 4138, 4139, 4140, 4141/1, 4142, 4143, 4144/1, 4144/2, 4144/3, 4146, 4152, 4154/1, 4154/2, 4154/3,

4156/1, 4156/2, 4156/3, 4157, 4158/1, 4158/2, 4158/3, 4158/4, 4158/5, 4161, 4162, 4163, 4164, 4165, 4166, 4167/1, 4167/2, 4167/3, 4168/1, 4168/2, 4169, 4170, 4171, 4173, 4174/1, 4174/2, 4176, 4177, 4178/1, 4178/2, 4178/3, 4179, 4180, 4181, 4250/1, 4250/2, 4250/3, 4250/4, 4250/5, 4629/1, 4629/2, 4629/3, 4629/4, 4629/6 део, 4629/7, 4629/8, 4629/9, 4629/10, 4629/11, 4629/12, 4629/13, 4629/14, 4629/15, 4629/16, 4629/17, 4629/18, 4629/19, 4629/20, 4629/21, 4629/22, 4629/23, 4629/24, 4629/25, 4629/26, 4629/27, 4629/28, 4629/29, 4629/30, 4629/31, 4629/32, 4634/1, 4635/1, 4697, 4721, 4725, 4726/1 део, 4755, 4756.

КО Неузина: 1212, 1213, 1214/1, 1214/2, 1214/3, 1215/1, 1215/2, 1215/3, 1215/4, 1215/5, 1215/6, 1215/7, 1215/8, 1215/9, 1215/10, 1215/11, 1215/12, 1215/14, 1215/16, 1215/17, 1215/18, 1215/19, 1215/20, 1215/21, 1215/22, 1227, 1248, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279/1, 1279/2, 1283, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1303, 1306, 1308, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355/1, 1355/2, 1355/3, 1356/1, 1356/2, 1357/1, 1357/2, 1357/3, 1358/1, 1358/2, 1359/1, 1359/2, 1360/1, 1360/2, 1361/1, 1361/2, 1362/1, 1362/2, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370/1, 1370/2, 1371, 1372/1, 1372/2, 1373/1, 1373/2, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1390/1, 1390/2, 1391/1, 1391/2, 1391/3, 1391/4, 1392, 1393/1, 1393/2, 1394/1, 1394/2, 1395/2, 1396/1, 1396/2, 1397/2, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407/1, 1407/2, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413/1, 1413/2, 1414, 1415, 1416/1, 1416/2, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423/1, 1423/2, 1423/3, 1423/4, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430/1, 1430/2, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448/1, 1448/2, 1449/1, 1449/2, 1449/3, 1449/4, 1449/5, 1449/6, 1450/1, 1450/2, 1451, 1452, 1453, 1455, 1456, 1457/1, 1457/2, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463/1, 1463/2, 1463/3, 1463/4, 1463/5, 1463/6, 1463/7, 1463/8, 1463/9, 1463/10, 1463/11, 1463/12, 1463/13, 1463/14, 1463/15, 1463/16, 1463/17, 1463/18, 1463/19, 1463/20, 1463/21, 1463/22, 1463/23, 1463/24, 1463/25, 1463/26, 1463/27, 1463/28, 1463/29, 1463/30, 1463/31, 1463/32, 1463/33, 1463/34, 1463/35, 1463/36, 1463/37, 1463/38, 1463/39, 1463/40, 1463/41, 1463/42, 1463/43, 1463/44, 1463/45, 1463/46, 1463/47, 1463/48, 1463/49, 1463/50, 1463/51, 1463/52, 1463/53, 1463/54, 1463/55, 1463/56, 1463/57, 1463/58, 1464/1, 1464/2, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473/1, 1473/2, 1474/1, 1474/2, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486/1, 1486/2, 1487, 1488/1, 1488/2, 1488/5, 1488/9, 1488/10, 1488/13, 1488/16, 1488/17, 1488/18, 1488/19, 1488/20, 1488/21, 1488/22, 1488/23, 1488/24, 1488/25, 1488/26, 1488/27, 1488/28, 1489/1, 1660, 1661, 1664, 1665, 1666, 1669, 1670, 1671, 1674, 1675, 1676, 1678, 1679, 1686/3, 1688, 1689, 1690, 2014, 2015/1, 2015/2, 2016, 2017, 2018, 2019, 2040 део, 2044, 2055, 2056, 2063, 2070 део, 2074, 2078/1 део, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2090, 2096, 2098, 2099, 2105, 2111, 2112, 2113, 2115, 2116, 2117, 2120, 2121, 2122, 2123, 2125, 2126, 2129, 2130, 2132, 2137, 2141, 2143, 2145, 2150, 2152, 2158, 2163, 2167, 2168, 2172, 2174, 2181, 2188, 2189, 2194, 2195 део, 2196 део, 2198, 2201, 2209, 2210, 2217, 2220, 2225, 2229, 2235, 2236, 2237, 2238, 2240/1, 2240/2, 2240/3, 2240/4, 2240/5, 2240/6, 2242/1, 2242/2, 2242/3, 2242/4, 2247, 2248 део, 2407, 2409, 2412, 2557 део, 3080, 3082, 3083, 3085, 3089/1, 3089/2, 3089/3, 3089/4, 3089/5, 3089/6, 3089/7, 3089/8, 3089/9, 3089/10, 3089/11, 3089/12, 3089/13, 3089/14, 3089/15, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3104, 3105/1, 3105/2, 3107, 3109, 3110/5 део, 3110/6, 3112/1, 3112/2, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3119, 3121, 3123/1, 3123/2, 3124, 3127, 3128, 3130, 3131, 3133, 3134, 3135/1, 3135/2, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140/1, 3140/2, 3141, 3142/1, 3142/2, 3143, 3144/1, 3144/2, 3145, 3146, 3147, 3148, 3149, 3150, 3151, 3152, 3153, 3158, 3159, 3160, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3186, 3187, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205, 3206, 3207, 3208, 3209, 3210, 3211, 3212, 3213, 3214, 3215, 3216, 3217, 3218, 3219, 3220, 3221, 3222, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3372, 3374/1, 3374/2, 3378, 3410, 3411, 3412, 3413, 3414, 3415, 3416, 3417, 3418, 3419, 4501, 4505, 4506, 4507/1, 4507/2, 4508, 4509, 4510, 4511, 4512, 4513, 4514, 4515, 4516, 4517, 4518, 4519, 4520, 4521, 4522, 4523, 4524, 4525, 4526, 4527, 4528, 4529, 4530, 4531, 4532, 4533, 4534, 4535, 4536, 4537, 4538, 4539, 4540, 4541, 4542, 4543, 4544, 4545, 4546, 4547, 4548, 4549, 4550, 4551, 4552, 4553, 4554, 4557, 4558, 4559, 4560, 4561, 4562, 4563, 4564, 4565, 4566, 4567, 4568, 4569, 4570, 4571, 4579, 4589, 4591, 4594, 4609, 4685, 4691, 4696, 4699, 4705, 4715, 4716, 4717, 4720, 4721, 4724, 4725, 4726, 4728, 4731, 4732, 4733, 4735, 4738, 4740, 4742, 4743, 4744, 4745, 4746, 4750, 4751, 4752, 4754, 4755, 4758, 4761, 4791, 4795, 4803, 4804, 4868, 4869, 4875, 4876, 4878, 4879, 4880, 4885, 4886, 4887, 4891, 4892, 4893, 4895, 4896, 4897, 4898, 4900, 4902, 4903, 4904, 4905, 4906, 4907, 4909, 4914, 4915, 4916, 4917, 4918, 4919, 4920/1, 4920/2, 4921, 4922, 4924, 4925, 4926, 4927, 4928, 4929, 4930, 4931, 4933/1, 4933/2, 4933/3, 4934, 4935, 4937, 4940, 4941, 4942, 4943, 4944, 4945, 4946, 4947, 4948, 4952, 4953, 4954, 4955, 4956, 4958, 4972, 4973, 4974, 4975, 4976/1, 4976/2, 4978/1, 4978/2, 4979,

4981, 4982, 4984, 4985, 4987, 4988, 4990, 4992, 4993, 4996, 4997/2 део, 5009, 5010, 5011, 5013, 5014, 5015, 5016, 5017, 5018, 5019, 5020, 5021/1, 5021/2, 5022, 5023, 5024, 5025, 5031, 5032, 5033, 5035, 5036, 5037, 5039, 5040, 5041, 5042, 5043, 5048, 5049, 5050, 5051, 5052, 5054, 5055, 5056, 5057, 5059, 5060, 5061, 5062, 5063, 5064, 5065, 5067, 5068, 5069, 5070, 5071, 5072, 5073, 5074, 5075, 5077, 5078, 5079, 5082/1, 5082/2, 5082/3, 5083, 5084/1, 5084/2, 5085, 5086, 5087, 5088, 5089, 5093, 5096, 5099, 5101, 5102, 5103/1, 5103/2, 5104/1, 5104/2, 5106, 5107, 5108, 5110, 5111, 5112, 5113, 5330/2, 5334, 5335, 5336, 5338, 5341, 5342, 5343, 5344, 5345/1, 5345/2, 5346, 5347, 5348, 5349, 5350, 5351, 5352, 5353, 5354, 5355, 5356, 5358, 5361, 5362, 5363, 5364, 5373/1, 5373/2, 5373/3, 5373/4, 5375, 5426, 5429, 5432, 5437, 5441, 5442, 5445, 5446, 5448, 5499, 5501/1, 5511, 5512, 5517/1, 5517/2, 5526, 5527, 5532, 5535, 5541, 5542/1, 5543, 5554, 5555, 5557, 5563/1, 5563/2, 5563/3, 5564, 5565/1, 5565/2, 5565/3, 5566/1, 5566/2, 5569/2, 5570, 5571, 5572, 5574, 5575, 5576, **5577, 5578, 5579, 5580, 5589, 5602, 5603, 5605, 5606, 5667, 5675 део, 5681, 5682, 5683, 5684, 5685,** 5686, 5687/1, 5687/2, 5688, 5689, 5690, 5691, 5692, 5693, 5694, 5695, 5696, 5697, 5698, 5699, 5700, 5701, 5702, 5703, 5704, 5706, 5707, 5708, 5709/1, 5709/2, 5710, 5711, 5712/1, 5712/2, 5713, 5714, 5715, 5716, 5717, 5718, 5719, 5720, 5721, 5722, 5723, 5724, 5725, 5726/1, 5726/2, 5727, 5728, 5729, 5731, 5738/1, 5738/2, 5738/3, 5740, 5741, 5743, 5745, 5746, 5747, 5748, 5749/1, 5749/2, 5750, 5751, **5772 део, 5790, 5791, 5792, 5795, 5800, 5804, 5807, 5808, 5811, 5814, 5815, 5818, 5822, 5825, 5832,** 5833, 5836, 5837, 5840, 5843, 5848, 5854/1, 5869, 5883, 5888, 5889, 5900, 5903, 5906/1, 5906/2, 5910, **5911/1 део, 5911/3, 5914 део, 5915/1 део, 5919 део, 5921, 5922, 5933/1, 5933/2, 5934, 5935,** 5936, 5942, 5943, 5945 део.

КО Сечањ: 950/1, 950/2, 950/3, 950/4, 951/2 део, 963, 964/1, 964/2, 964/3, 965/1, 965/2, 965/3, 965/4, 965/5, 966/1, 966/2, 966/3, 966/4, 966/5, 966/6, 966/7, 966/8, 966/9, 966/10, 966/11, 966/12, 966/13, 966/14, 969/1, 969/2, 969/3, 969/4, 969/5, 970/1, 970/2, 970/3, 970/4, 970/5, 1228/1, 1296, 1297/1, 1298/1, 1299/1, 1299/2, 1300/1, 2165, 2166/1, 2166/3, 2193, 2200, 2480, 2493, 2494/1, 2494/2, 2499/1, 2500/1, 2505/3, 2507, 2521, 2522, 2527, 2548, 2549, 2562 део, 2563/2, 2564, 2566, 2572 део.

1.3.2. Опис границе подручја III режима заштите у општини Опово

КО Баранда: 927/1, 927/2, 927/3, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936/1, 936/2, 936/3, 936/4, 936/5, 936/6, 936/7, 936/8, 936/9, 936/10, 936/11, 936/12, 936/13, 936/14, 936/15, 936/16, 936/17, 936/18, 936/19, 936/20, 936/21, 936/22, 936/23, 936/24, 936/25, 936/26, 936/27, 936/28, 936/29, 936/30, 936/31, 936/32, 936/33, 936/34, 936/35, 936/36, 936/37, 937/1, 937/2, 937/3, 937/4, 937/5, 937/6, 937/7, 937/8, 937/9, 937/10, 937/11, 937/12, 937/13, 937/14, 937/15, 937/16, 937/17, 937/18, 939, 940, 941/1, 941/2, 941/3, 941/4, 941/5, 942, 943, 944/1, 944/2, 944/3, 945, 946, 948, 949, 950/1, 950/2, 950/3, 950/4, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 997, 998/1, 999, 1085/2, **1086/2 део, 1087/4, 1089/1, 1089/2, 1137, 1138/1, 1138/2, 1162/2, 1162/3, 1340/20, 1340/22,** 1341/2, 1342/2, 1343/2, 1343/3, 1344/3, 1344/4, 1474/1, 1474/2, 1577/1, 1577/2, 1636/1, 1636/2, 1637/2, 1639/1, 1639/2, 1639/3, 1639/4, 1639/5, 1639/6, 1639/7, 1639/8, 1639/9, 1639/10, 1639/11, 1639/12, 1639/13, 1639/14, 1639/15, 1639/16, 1639/17, 1640, 1641/1, 1641/2, 1662, 1706/1, 1706/2, 1706/3, 1744, 1745/3, 1745/5, 1764/1, 1764/2, 1764/3, 1784/1, 1784/2, 1789/2, 1828/2, 1830/2, 1965/2, 1966/3, 1973/2, 1994/3, 1994/4, 1994/5, 1994/6, 1994/7, 1995/1, 1995/2, 2011/1, 2011/2, 2012, 2013/1, 2013/2, 2013/3, 2013/4, 2018/1, 2018/2, 2050/1, 2050/3, 2050/4, 2050/5, 2050/6, 2050/7, 2050/8, 2050/9, 2050/10, 2050/11, 2050/12, 2050/13, 2050/14, 2050/15, 2050/16, 2050/17, 2051, 2200/1, 2200/2, 2200/3, 2200/4, 2201, 2202/1, 2202/2, 2202/3, 2202/4, 2202/5, 2202/6, 2202/7, 2202/8, 2202/9, 2202/10, 2202/11, 2202/12, 2202/13, 2202/14, 2202/15, 2202/16, 2202/17, 2202/18, 2202/19, 2202/20, 2203, 2207/1, 2207/2, 2208/1, 2208/2, 2209/1, 2209/2, 2210, 2256/2, 2877/6, 3029/1, 3029/2.

КО Сакуле: 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638/1, 1638/2, 1639, 1640, 1641/1, 1641/2, 1642, 1643/1, 1643/2, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1650, 1651/1, 1651/2, 1652, 1653, 1654, 1655/1, 1655/2, 1656/1, 1656/2, 1657, 1658, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670/1, 1670/2, 1671/1, 1671/2, 1672, 1673/1, 1673/2, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683/1, 1683/2, 1684, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 3886, 3887, 3888/1, 3888/2, 3889, 3890, 3891/1, 3891/2, 3891/3, 3892, 3893, 3894, 3895, 3896, 3897, 3898, 3899, 3900, 3901, 3902, 3903, 3904, 3906, 3907, 3908, 3910, 3911, 3912, 3914, 3915, 3917, 3918, 3919, 3920, 3921, 3922, 3923, 3924, 3925, 3926, 3927, 3928, 3929, 3930, 3931, 4014, 4015, 4016, 4156, 5682/1, 5682/2, 5682/3, 5682/4, 5683/1, 5683/2, 5684/1, 5684/2, 5704, 5708, 5709,

5710, 5711, 5712, 5713, 5714, 5715, 5716, 5717, 5718, 5719, 5720, 5721, 5722, 5821, 5824, 5826, 5827, 5828, 5833 део.

КО Опово: 1, 2, 600, 601, 602, 603, 1324, 1325, 1326, 1327/1, 1327/2, 1328 део, 1329, 1459, 2257, 2258, 2588, 2619, 2620, 3002, 3003, 3628, 3629, 3646, 3657, 3658, 3659 део, 3660, 3674, 3675, 3684, 3699, 3700, 3701, 3703, 3704, 3712, 3713, 3726, 3727, 3741 део, 3742, 3743, 3756, 3758, 3765, 3778, 3779, 3805 део, 3812 део, 3813 део, 3814, 3825, 3826, 3835 део, 3836 део, 3847, 3848, 3868, 3869, 3873.

1.3.3. Опис границе подручја III режима заштите у Граду Зрењанин

КО Банатски Деспотовац: 3206/1, 3206/2, 3206/3, 3206/4, 3209, 3210, 3217/3, 3218/3, 3218/8, 3218/9, 3220/1, 3220/4, 3220/11, 3220/12, 3220/13, 3220/14, 3220/15, 3220/16, 3220/21, 3220/24, 3220/26, 3220/28, 3220/31, 3225/1, 3225/2, 3225/3, 3225/4, 3225/5, 3225/6, 3225/7, 3225/8, 3225/9, 3225/10, 3228, 3232, 3233, 3235/1, 3241, 3242, 3243, 3245, 3246, 3254, 3259/1, 3259/2, 3264, 3265, 3266/2, 3266/5, 3267/1, 3267/2, 3268/1, 3268/3, 3268/4, 3269/2.

КО Ботош: 1960/3, 1960/4, 1960/5, 1977, 1978, 1980/1, 1980/2, 1981/1, 1981/2, 1982, 1983, 1984, 1986/1, 1986/2, 1986/3, 2322, 2324, 2332/1, 2332/2, 2332/9, 2332/11, 3922, 3923 део.

КО Томашевац: 949, 1254, 1511/1, 1512/1, 1541, 1550, 1551, 1553, 1566, 1567, 1569, 4170/1, 4171, 4172, 4173, 4174, 4175, 4176, 4177, 4178/1, 4178/2, 4179, 4180, 4181/1, 4181/2, 4182, 4183/1, 4183/2, 4184, 4185, 4186, 4187, 4188/1, 4188/2, 4189, 4190, 4191, 4192/1, 4192/2, 4193/1, 4193/2, 4194, 4195, 4196, 4197, 4198, 4199, 4200, 4201, 4202/1, 4202/2, 4203, 4204, 4205, 4206, 4207, 4208, 4209, 4210, 4211, 4212/1, 4212/2, 4213, 4214, 4215/1, 4215/2, 4215/3, 4216, 4217, 4218, 4219, 4220, 4221, 4222/1, 4222/2, 4223/1, 4223/2, 4224, 4225, 4226, 4227, 4228, 4229, 4230, 4231, 4232, 4233, 4234/1, 4234/2, 4235, 4236, 4237, 4238, 4239, 4240/1, 4240/2, 4241/1, 4241/2, 4242, 4243, 4244, 4245, 4246, 4247, 4248, 4249/1, 4249/2, 4250, 4251, 4252, 4253, 4254, 4255, 4256/1, 4256/2, 4257/1, 4257/2, 4258, 4259, 4260, 4261, 4262, 4263, 4264/1, 4264/2, 4265/1, 4265/2, 4266, 4267, 4268, 4269, 4270, 4271, 4272, 4273/1, 4273/2, 4274, 4275, 4276, 4277, 4278, 4279, 4280, 4284, 4285, 4286, 4287/1/1, 4287/1/2, 4287/2, 4288, 4289/1, 4289/2, 4289/3, 4289/4, 4289/5, 4289/6, 4290, 4291, 4292, 4293, 4294/1, 4294/2, 4295, 4296, 4297, 4298, 4299/1, 4299/2, 4299/3, 4299/4, 4299/5, 4300/1, 4300/2, 4301/1, 4301/2, 4301/3, 4302/1, 4302/2, 4302/3, 4302/4, 4303/1, 4303/2, 4303/3, 4303/4, 4304, 4305, 4306/1, 4306/2, 4307, 4308, 4309/1, 4309/2, 4310, 4311, 4312, 4313, 4314/1, 4314/2, 4315/1, 4315/2, 4316/1, 4316/2, 4317, 4318, 4319, 4320/2, 4321, 4322, 4323, 4324, 4325, 4326, 4327, 4328, 4329, 4330/1, 4330/2, 4331/1, 4331/2, 4332/1, 4332/2, 4333, 4334, 4335/1, 4335/2, 4335/3, 4336, 4337, 4338, 4339, 4340, 4341, 4342, 4343, 4344, 4345, 4346, 4347, 4348, 4349, 4351/1, 4351/2, 4351/4, 4352, 4354, 4356, 4357/1, 4357/2, 4358/1, 4358/2, 4359/1, 4359/2, 4360/1, 4360/2, 4361/1, 4361/2, 4362/1, 4362/2, 4365, 4366, 4367, 4368/3, 4368/4, 4369, 4370, 4371, 4372, 4373, 4374, 4376, 4377.

КО Орловат: 113, 145/1, 145/2, 200, 309/1 део, 940, 941/1, 941/2, 944, 976/1, 976/2, 976/3, 976/4, 977, 978, 979, 980, 981, 982/1, 982/2, 983, 984, 985/1, 985/2, 985/3, 985/4, 986/1, 986/2, 987/1, 987/2, 988, 989, 990/1, 990/2, 991/1, 991/2, 992/1, 992/2, 993/1, 993/2, 994/1, 994/2, 995/1, 995/2, 996/1, 996/2, 997, 998, 999/1, 999/2, 1000/1, 1000/2, 1001, 1002/1, 1002/2, 1002/3, 1003, 1004, 1005, 1006/1, 1007, 1008, 1009, 1010/1, 1010/2, 1010/3, 1010/4, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017/1, 1017/2, 1018, 1019/1, 1019/2, 1020, 1021, 1022, 1023/1, 1023/2, 1024, 1025, 1026, 1027/1, 1027/2, 1028, 1029, 1030/1, 1030/2, 1031, 1032, 1033/1, 1033/2, 1034, 1035/1, 1035/2, 1036/1, 1036/2, 1037, 1038, 1039/1, 1039/2, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045/1, 1045/2, 1046, 1047, 1048/1, 1048/2, 1049, 1050, 1051/1, 1051/2, 1051/3, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056/1, 1056/2, 1057/1, 1057/2, 1058, 1059, 1060/1, 1060/2, 1061, 1062, 1063, 1064/1, 1064/2, 1065/1, 1065/2, 1066/1, 1066/2, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073/1, 1073/2, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078/1, 1078/2, 1079, 1080, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1091, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1121/2, 1121/3, 1121/4, 1121/5, 1121/6, 1121/8, 1121/9, 1121/10, 1121/11, 1121/12, 1121/13, 1122, 2030, 2031, 2032 део, 2034, 2035, 2036/1, 2036/2, 2036/3, 2036/4, 2036/5, 2036/6, 2036/7, 2036/8, 2036/9, 2048/1, 2048/2, 2048/3, 2048/4, 2048/5, 2048/6, 2048/7, 2048/8, 2048/9, 2048/10, 2164 део, 2165, 2166, 2167, 2168/1, 2168/2, 2169, 2170/1, 2170/2, 2171, 2172, 2173, 2174/1, 2174/2, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180/1, 2180/2, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2248, 2249, 2250/1, 2250/2, 2251, 2252/1, 2252/2.

КО Фаркаждин: 4674/1, 4675, 4676, 4833, 4835, 4836, 4837, 4838, 4839, 4840, 4841, 4842, 4843, 4844/1, 4844/2, 4845, 4846, 4847, 4848, 4849/1, 4849/2, 4849/3, 4849/4, 4850, 4851, 4852, 4853, 4854/1, 4854/2, 4855, 4856, 4860/1, 4860/2, 4882, 4885, 4886, 4887, 4888, 4906.

КО Чента: 6259, 6281, 6283, 6284, 6374, 6376, 6377, 6379, 6380, 6381, 6382, 6383, 6384, 6386, 6688, 6689, 6690, 6691/1, 6691/2, 6691/3, 6691/4, 6691/5, 6691/6, 6691/7, 7325, 7326, 7327 део, 7371.

1.3.4. Опис границе подручја III режима заштите у општини Ковачица

КО Уздин: 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416/1, 2416/2, 2417, 2418, 2419/1, 2420/1, 2421, 2423/1, 2432, 2439, 2616/1, 2616/2, 2616/3, 2616/4, 2616/5, 2616/6, 2616/7, 2616/8, 2616/9, 2616/10, 2616/11, 2616/12, 2616/13, 2616/14, 2616/15, 2616/16, 2616/17, 2616/18, 2616/19, 2616/20, 2616/21, 2616/22, 2616/23, 2616/24, 2616/25, 2616/26, 2616/27, 2616/28, 2616/29, 2616/30, 2616/31, 2616/32, 2616/33, 2616/34, 2616/35, 2616/36, 2616/37, 2616/38, 2616/39, 2616/40, 2616/41, 2616/42, 2616/43, 2616/44, 2616/45, 2616/46, 2616/47, 2616/48, 2616/49, 2616/50, 2616/51, 2616/52, 2616/53, 2616/54, 2616/55, 2616/56, 2624/1, 2625/1, 2626, 2627/1, 2627/3, 2627/4, 2628, 2629/1, 2630/1, 2630/3, 2631/1, 2633/1, 2633/4, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2803, 2804/1, 2804/5, 2805, 2806/1, 2807/7, 2807/8, 2809/1, 2810/1, 2810/2, 2812, 3034, 3035, 3036, 3037, 3038/1, 3038/3, 3039, 4984, 4985, 4987/1, 4987/2, 4988, 4990/1, 4990/2, 4990/3, 4991, 4992, 5774, 7933/1, 7933/2, 7933/3, 7933/4, 7935/3, 7936/1, 7936/4, 7937/1, 7939/1 део, 7949 део, 8137, 8138/1.

КО Идвор: 743, 744, 745, 746, 747, 749, 750, 751, 752, 758, 767, 770, 771, 772, 773, 780, 788, 790/1, 790/2, 790/3, 791, 792, 797, 798, 799, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 965/1, 972, 975, 976, 980, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1842, 1843, 1844, 1847, 1849, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858/1, 1858/2.

2. ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПИО „ПОТАМИШЈЕ“

Опис границе заштитне зоне ПИО „Потамишје“ достављен је од стране Покрајинског завода за заштиту природе, уз Решење о условима заштите природе за израду Просторног плана.

Почетна тачка описа границе заштитне зоне ПИО „Потамишје“ је југозападна међна тачка парцеле 5053, КО Опово, Општина Опово. Граница иде на североисток, северозападном границом парцела 5053, 5055, 5056, 5058, 5059, 5060, пресеца парцелу 5687 наставља уз 5019, 5017, 4952, 4950, иде међом парцела 5020 и 5672/2, па затим међом парцела 5672/1 и 5672/2 и наставља уз 5622, 3714, 3650, до међне тачке са КО Баранда, Општина Опово.

Граница скреће на запад границом катастарских општина до југозападне међне тачке парцеле 967/1 КО Баранда. Ломи се на североисток, северозападном границом парцела 967/1, 1079/1, 1079/3 1000, скреће на исток, јужном границом парцела 1025/5, долази до парцеле 1028/1 и скреће на југ, западном границом парцеле 1028/1 и 1081, потом на исток, јужном границом парцела 4302, 4295/2, 4295/3, 4295/4, 4295/5, 4295/6, 4295/7 и 4295/8. Скреће на југ западном границом парцеле 1083/30 до међне тачке са КО Опово.

Наставља на југ, западном границом парцела 148 (пресеца парцелу 3661), 485, 486 (пресеца парцелу 3686), 826, (пресеца парцелу 3705), 3647 (пресеца парцелу 3717), 1175, 3740, 1390, ломи се на исток, северном границом парцела 3762, 3763, 3759, скреће на југ, западном границом парцела 1872, скреће на исток, јужном ивицом парцела 1872, 1871 и 1870, потом наставља западном ивицом 2239, скреће на исток, јужном ивицом парцела 2239, 2240, 2241,

2242, потом западном ивицом 2639, пресеца парцелу 3835, на наставља западном ивицом 2983, пресеца парцелу 3867, на наставља ивицом 3245, скреће на исток, северном границом парцеле 3867, на југ, западном границом парцеле 3577, до међне тачке са КО Сефкерин, Општина Опово.

Скреће на исток границом катастарских општина до југозападне међне тачке парцеле 3872 КО Опово. Скреће на север, западном границом парцела 3872, пресеца парцелу 3870, наставља ивицом 3846, (пресеца парцелу 3837) па даље ивицом 3777, на исток јужном границом парцеле 3766, ломи се на север, западном границом парцела 3755, 3725, 3698, скреће на исток, јужном границом парцела 3697, 3691, на север западном границом парцеле 3642 до међне тачке са КО Баранда.

Даље на север, источном границом парцеле 2960, КО Баранда, источном границом парцела 2799, (пресеца парцеле 2877/1 и 2766/1), потом наставља источном ивицом 2686/10, 2631/13, 2610/4, 2552, 2522/2, до парцеле пута 2506. Ломи се на запад јужном границом парцеле пута. Скреће на север источном границом парцела 2492/1, 2375/2 до парцеле 2482 (пут). Граница скреће на северозапад, југозападном границом пута до међне тачке са КО Сакуле, Општина Опово.

Ломи се на запад границом катастарских општина, јужном ивицом парцеле 5856, до тачке наспрам југоисточне међне тачке парцеле 4437 КО Сакуле. Граница иде на североисток, северозападном границом парцеле 5847, скреће на северозапад, југозападном границом парцела 5841, 5707, 1500, 1501, на североисток, северозападном границом парцеле 1492/1, 1505 (пресеца парцелу 1505 према западној ивици парцеле 5737), 5737, 5738, 5727, на северозапад, јужном границом парцеле 5726, ломи се на североисток, северозападном границом парцела 5724 (пресеца парцеле 5726, 5687, 5725). Скреће на југоисток, југозападном границом парцеле 1737, ломи се на североисток, северозападном границом парцеле 5705 до међне тачке са КО Идвор, Општина Ковачица.

Граница иде у истом правцу, северозападном границом парцеле 4518/1 КО Идвор. Потом прелази на парцелу 4518/2, на скреће на југоисток југозападном ивицом парцела 475, 476, међе са парцелом 4516/2. Потом скреће североисточном границом парцеле 4516/2, 4516/1, скреће на североисток, северозападном границом парцела 4522 и пресеца парцелу пута 4523 и њеном североисточном границом иде на југоисток до југоисточне међне тачке парцеле 2367/36. Ломи се на североисток, југоисточном границом исте парцеле, скреће на југоисток, југозападном границом парцеле 2367/43, ломи се на североисток, југоисточном границом парцела 2367/7, 2373, на југоисток, североисточном границом парцела 4526, 4565, 4564, 4561, 4560, ломи се на североисток, северозападном границом парцеле 4559, на северозапад, југозападном границом парцеле 4558, на североисток, југоисточном границом парцела 2866/1, 2862/6, 2850/29, ломи се на северозапад, југозападном границом парцеле 4555. Скреће на североисток, југоисточном границом 2521, на северозапад, југозападном границом парцеле 4541, на североисток, југоисточном границом парцеле 2559 на југоисток, југозападном границом парцеле 4534. Ломи се на североисток, југоисточном границом парцела 2585, 4477, 4476, 2650, до међне тачке са КО Уздин, Општина Ковачица.

Граница скреће на југоисток границом катастарских општина до југозападне међне тачке парцеле 5376, КО Уздин. Граница иде на североисток, северозападном границом парцеле 8052/2 КО Уздин, потом на север, источном границом парцела 8049, 8050, скреће на североисток, источном границом парцеле 4839, потом северном границом исте парцеле, па северном и североисточном границом парцела 4840 и 4841. Пресеца парцеле 8033 и 4905/2, па наставља јужном ивицом парцела 4921 и 2073 долази до северозападне ивице парцеле 2409. Скреће на североисток и иде ивицом ове парцеле, пресеца парцелу 2338, наставља ивицом парцеле 2349, потом јужном ивицом парцеле 2402, прелази на парцелу 2348, ломи се на североисток иде западном ивицом парцеле 2348 до наспрам севене међне линије парцеле 2364, кад скреће оштро на југоисток, пресеца парцелу 2348 и наставља правцем преко ивице 2364, пресеца парцелу 2349, па иде северном ивицом 2365, пресеца парцелу 2350, северном ивицом 2366 пресеца парцелу 2351, па иде северном ивицом 2367 и долази до међне тачке са 2352. Овде оштро скреће ка северу и западном ивицом ове парцеле иде до међе са 2357. Наставља јужном ивицом 2357, потом источном ивицом парцела 3509, 3510, пресеца парцеле 7948/2 и 7928, иде према североистоку, уз ивицу парцеле 3535, потом североисточном ивицом пареле 7958, потом источном ивицом парцеле 3548. 2607 и 3550 иде на североисток. Уз ивицу парцеле 2557, пресецајући 7951 и ивице 2482, 2483, 2484 иде до међне тачке са КО Томашевац, Град Зрењанин.

Граница скреће на југоисток идући границом катастарских општина до тачке наспрам југозападне међне тачке парцеле 5123, КО Томашевац. Ломи се на североисток, северозападном границом парцеле 5123, скреће на северозапад, северном границом парцеле 5093, на североисток, северозападном границом парцеле 5054, на северозапад, северном границом парцеле 5010/3, ломи се на североисток, северозападном границом парцеле 5053, на северозапад, северном границом 4871/2, на североисток, западном границом 4832, на запад, северном границом 4790/1. Скреће на североисток, западном границом 4773, ломи се на запад, северном границом 4693, скреће на североисток, западном границом парцеле 4636, до парцеле пута 3857. Ломи се на северозапад, југозападном границом парцеле пута 3857, 4104 (пресецајући парцелу 4609) и потом парцеле 296; скреће на север, западном границом парцеле 781, ломи се на југоисток, североисточном границом парцела 841, 840, 3959, 3938, 3936/4, 3438. Скреће на североисток, источном границом парцеле 3113/18, на југоисток, северном границом парцеле 3110, на север, источном границом парцеле 3084/3, на исток северном границом парцеле 3008, ломи се на север, источном границом парцеле 2755/11. Скреће на исток, северном границом парцеле 2744, на север источном границом парцеле 2725/1, на исток, северном границом парцеле 2677, ломи се на север, источном границом парцеле 2383, на исток, северном границом 2364, на север, источном границом 2349/2 на исток северном границом 2335, на север, западном границом пацеле 2105, на исток северном границом 2088, на север источном границом 2063/2, 1804, пресеца парцеле 2058, 2057, 2054 и 2055, наставља источном границом парцела 1805, 1754/2, 1754/4, до међне тачке са КО Неузина, Општина Сечањ.

Граница скреће на запад, границом катастарских општина у дужину од 440 m где се ломи на север, пресеца парцеле канала 5931, 5923 у КО Неузина и наставља источном границом парцела 5945, 3439/3, источном границом парцеле 3608, скреће на исток, јужном границом парцела 3621, 3620, 3687, 3684 и 3685, ломи се на север, западном границом парцеле 3763/1, северозападном границом 5908/2, 5977, иде ивицом парцеле 751, скреће на северозапад, југозападном границом парцеле 753, скреће на североисток, северозападном границом парцеле 907, 906, 194, ломи се на југоисток, југозападном границом парцела 309, 307, 304, 303, 400, 396, 395, 394, 602, 603, скреће на североисток, северозападном границом парцеле 628, на југ источном границом парцеле 1550/1, скреће на исток, јужном границом парцела 1551, 1560, 1561, 1562, 1567, 1568, 1569, 1572/1, 1572/2, 1580, 1581/1, 1581/2, 1588, 1589, 1590, на север, источном границом парцеле 2759 и 5909/2, скреће на исток, северном границом парцеле 5909/1, ломи се на југ, западном границом парцела 1955/1, 1955/4, на запад, јужном границом парцела 1999, 2663, скреће на југ, западном границом парцеле 2608, на запад, јужном границом 2568, на југ, западном границом парцела 2505/1, 2430, 2320, на запад, јужном границом парцеле 5973, на југозапад, јужном границом парцела 2788/2, 2838, 2880, ломи се на југоисток, источном границом парцеле пута 5915/1, ломи се на запад, северном границом парцеле 4233, на југ, западном границом парцела 4233, 4232/1, 5982, пресеца парцеле 5947/1, 5923, 5931 и јужном ивицом ове парцеле тј. до међне тачке са КО Томашевац.

Граница скреће на југоисток границом катастарских општина Неузина и Томашевац, до међне тачке са КО Јарковац у правцу југоистока, потом иде јужном границом парцеле 2798 КО Јарковац и јужном границом парцела 423, ломи се на југ, западном границом парцела 424/1, 425/1, 427/2, 428/1, 428/2, 429/1, 432/1, 434/1, 435/1, 436/1, 437/1, 439/1, 440/1, 441/1, 442/1, 444/1, 4582, 445/1, 445/2, 445/3, 448, 449, 451/1, 451/2, 453/1, 454/2, 457/3, 457/1, а потом источном границом парцеле 1352/12. Скреће на исток, пресеца парцелу 1352/11 и 1365, према северозападној међној тачки парцеле 1454. Потом иде западном границом парцеле 1454, јужном страном парцеле 1456 и након тога северном, границом парцеле 1366/1 пратећи ову границу на исток, до северне ивице парцеле 1533 иде до међне тачке са КО Банатска Дубица.

Граница иде на југ, источном страном ивице парцеле 955/2, потом иде на југоисток, североисточном границом парцеле 1341, 1158/1, скреће на североисток, источном границом парцеле 1089, на југоисток, североисточном границом парцеле 1077/1, на североисток југоисточном границом парцеле 1063/1, скреће на југоисток, североисточном границом парцеле 1072/1, на север источном границом 971/1, ломи се на североисток, северозападном границом парцеле 810/1 и 810/2 (пресецајући парцелу 2819) продужава у правцу ивице парцеле 810/2 и иде даље на север, источном границом парцела, 758/1, 127/1 до парцеле 185. Граница скреће на југоисток, југозападном границом парцеле 185, прати ивицу парцеле до међне тачке са парцелом 208/2, где се ломи на североисток, пресеца парцеле 185 и 187 до КО Хајдучица пресецајући парцеле 2051 и 2048 у КО Хајдучица.

Граница наставља на североисток најпре међном линијом 2050 и 2048, а потом југоисточном границом парцеле 2052, КО Хајдучица до међне тачке са КО Стари Лец. У истом правцу иде југоисточном границом парцеле 1986 КО Стари Лец (Канал Брзава) до моста (железничка пруга Зрењанин-Вршац). Скреће на северозапад кроз КО Конак, према југозападној граници парцеле пруге 898 и иде на север.

Скреће северније ка западној граници парцеле 3297, иде ивицом парцеле па ломи се на запад до међне тачке са КО Бока, Општина Сечањ. У правцу северозапада иде границом катастарских општина (источном ивицом парцеле 7978) до парцеле пута 8106, КО Бока. Скреће на северозапад југозападном границом парцела пута 8106, 7937, 8026, 7936, 8027, ломи се на исток, северном границом парцеле 7909/1, скреће на север, источном границом парцеле 8018, на североисток, југоисточном границом парцеле 7966, на северозапад, западном границом парцеле 3528/2, 3528/1, ломи се на југозапад, јужном границом парцеле 7907/1 скреће на север, пресеца исту парцелу према југозападној међној линији са парцелом 3480/2 и ломи се на североисток, југоисточном границом парцела 3478/2, 3478/1, (претходно пресеца парцелу 8010). Граница иде североисточно, потом скреће на запад, југозападном и јужном границом парцеле 7974 (претходно пресецајући парцеле 3478/1, 3477 и 7974), а потом прати ивицу ове парцеле на североисток, ломи се на север, источном границом парцеле 7905/1 до међне тачке са КО Шурјан, Општина Сечањ.

Граница иде на североисток, југозападном границом парцеле 2567 КО Шурјан, на североисток, југоисточном границом парцеле 2569, потом југозападном ивицом 2570, да би скренула на југоисток, југозападном границом парцеле 1967. Ломи се на североисток, северозападном границом парцела 2592, а потом на југозапад северозападном ивицом парцеле 1917/8. Граница прати ивицу парцеле 19117/8, потом скреће на југ, западном границом парцела 2096, 2118, (пресеца парцеле 2628 и 2591/1), скреће на исток, северном границом парцеле 2112, потом прелази на јужну ивицу парцеле 2620/3 и прати ивицу ове парцеле (река Ланка). Од ивице парцеле 2620/3, граница прелази на југоисточну ивицу парцеле 2674, па прелази на северозападну границу парцеле 2589/2, 2589/1. Потом, ломи се на југ, западном границом парцела 2665, 2393, 2586, 2391, 2389, да би наставила у правцу југоистока, североисточном границом парцеле 2568/4. Скреће на североисток, према северозападној граници парцеле 2679 и наставља северозападном границом 2377, потом пресеца парцелу 2476/3, 2476/2 и 2476/1, до ивице парцеле 2475, прати ивицу парцеле и ломи се на југоисток, североисточном границом парцела 2475, 2479/1 и југоисточном ивицом парцеле 2479/3 и прати ивицу ове парцеле до међне тачке са КО Конак, односно до северозападне ивице парцеле 2593 (КО Шурјан), скреће ка југоистоку из тачке наспрам североисточне ивице парцеле 2220/2 (КО Конак).

Наставља у истом правцу границом катастарских општина до југоисточне међне тачке парцеле 2542/1 КО Шурјан. Граница иде на север, источном границом парцела 2542/1, 2540/1, 2527/2, 2529/2, 2529/1, потом са јужне ивице парцеле 2514 ломи се на северозапад, источном границом парцела 2581/1, 2687, пресеца парцеле 2510/1, 2509/1 и 2508 до међне тачке са државном границом Републике Србије са Републиком Румунијом.

Граница иде на северозапад државном границом до североисточне међне тачке парцеле 8280 КО Јаша Томић, Општина Сечањ. Граница иде на запад па на југозапад, северном односно, северозападном границом парцеле 8280 (канал Грешада), југоисточном границом парцеле 8288 до југозападне међне тачке парцеле 5662. Скреће оштро на запад међном линијом парцеле 1803/1 и ломи се на југ, источном границом парцеле 1803/1 до међне тачке са парцелом 1242/2, наспрам источне међне тачке парцеле 216/1. Ломи се на запад јужном границом западног крака парцеле 1803/1 до парцеле 1800/2. Скреће на југозапад југоисточном границом парцеле 1800/2, 8339 и 1800/1 до северне међне тачке парцеле 8244. Ломи се на југ источном границом парцеле 8244, потом се ломи на запад, јужном границом парцеле 8282, па источном границом парцела 6259/2 и 6258/2, потом на запад јужном ивицом парцеле 6258/1. Граница потом скреће на југ, источном границом парцела 8249, 8260/2 и 8260/3, ломи се на запад, јужном границом парцеле 8070/4 и 7981/3, па на југозапад, северозападном границом парцела 7981/2, 7981/1, скреће на југ, западном границом парцеле 8255/2, ломи се на југозапад, јужном границом парцела 8062, 8063, на југ, западном границом парцеле 8286/1, на југозапад, југоисточном границом парцеле 8258, пресеца парцелу 8287 до међне тачке са КО Сечањ, Општина Сечањ.

Граница заштитне зоне иде иа запад, северном границом парцеле 2191/1 КО Сечањ, на северозапад, југозападном границом парцеле 2083, ломи се на југозапад, југоисточном границом парцеле 2139/1, 2139/3, 2139/2, 2141, 2148, прати ивицу парцеле 2545/1, од севера, потом пресеца ову парцелу према међној линији са парцелом 2209, поново прати ивицу парцеле 2545/1

да би потом наставила правцем југоисточне границе парцела 2571, 2316, пресеца парцелу 2326 и иде њеном западном границом иа север, потом на запад, прелази на ивицу парцеле 906/1, ломи се на југ, источном границом парцеле 906/1, пресеца парцелу 285 па скреће на запад, јужном границом парцела 285, 265, 182, 165, на север, источном границом парцела 2375, 2376/1, на северозапад, североисточном границом парцела 2377, 2376/1 2421 и 2419, пресеца парцелу 2420 и скреће на север, западном границом парцела 2420, 805, 912 и 911/1, потом скреће на североисток, југоисточном границом парцеле 946, на југоисток, западном границом 945, а потом северозападном границом парцеле 936 иде североисточно - пресеца парцеле 937 и 938, а потом скреће на југ, источном границом 938, ломи се на исток, северном границом 691/4, 620/15. Граница иде на југоисток, источном границом парцеле 908, потом скреће на исток, северном границом парцеле 607/1, на север источном границом 907, 2545/2, 1301/1. Одатле граница иде на исток јужном границом парцеле 1565, ломи се на север ивицом парцеле и скреће на североисток, северозападном границом парцеле 1533, на северозапад, западном границом парцела 1386, 1349, 1308/1 да би скренула на североисток југоисточном границом парцеле 2572. Ломи се на северозапад, југозападном границом парцеле 1227/1 (пресеца парцелу 2572 у правцу међне линије парцела 1227/1 и 1228/2), ломи се на југозапад, југоисточном границом парцела 1206/2, 1206/1, пресеца парцелу 1073 и ивицом парцеле 1071 долази до међне тачке са КО Сутјеска, Општина Сечањ.

Граница се ломи на југоисток, источном границом парцеле 4728 КО Сутјеска (пут Зрењанин-Вршац). Ломи се на југ, западном границом парцеле 3774/1, ломи се на југозапад, јужном границом парцела 3259 и 4509/1. Скреће на северозапад, северном границом парцела 4304, 4305, 4306, 4307, 4308, 4310, 4311, 4314, 4315, 4316, 4317, 4318, 4319, 4320, 4321, 4322, 4323, 4324, 4325, 4326, 4327, 4328, 4331, 4332, на северозапад северозападном границом парцеле 3205, на запад, северном границом парцела 4347, 4348, 4357, 4358/1, 4359, 4368, 4369, 4378, 4379, 4388, 4389, 4398, 4399, 4408, 4409, 4418, 4419/1, 4419/2, 4428, 4429, 4438, 4439, 4448, 4449/1, 4451/1, 4457, 4458, 4467, пресеца парцеле 249 и 1185, ломи се на север западном границом парцеле 1185. Потом скреће на запад, јужном границом парцеле 1182, па на север, западном границом парцеле 1187/1 па поново на запад, јужном границом парцеле 1172/1, 1189, 1168/6, 1216, до међне тачке са КО Банатски Деспотовац, Град Зрењанин.

Граница иде на југозапад, југоисточном границом парцеле 1848/2 КО Банатски Деспотовац, југоисточном границом парцеле 1747 до парцеле 723. Скреће на исток па на југ границом парцеле 723 до њене југоисточне међне тачке. Ломи се на исток, јужном границом 730, на југ, западном границом 131 у дужини од 60 m. Прелази на другу страну парцеле 131 и иде источном границом парцеле 131, са источне стране заобилази кружни ток саобраћаја и наставља источном границом парцела број 1 и 3200. Потом граница скреће на северозапад, југозападном границом парцеле 1191 (претходно пресеца парцелу 3200), ломи се на југозапад, југоисточном границом парцеле 1207, на југоисток, југозападном границом 3198/1, на југозапад југоисточном границом 3312 до међне тачке са КО Ботош, Град Зрењанин.

Скреће на југоисток границом катастарских општина до северозападне међне тачке парцеле 2334/1 (КО Ботош). Граница иде на југозапад западном границом исте парцеле у дужини од 270 m да би прешла на њену источну ивицу и наставила у истом правцу, потом скреће на југоисток североисточном границом парцела 2206/1, 2206/3, 2206/4, ломи се на југозапад, западном границом парцела 2036, (пресеца парцелу 2036 према северној ивици парцеле 2047) потом наставља западном страном 2011/2, 2011/1, 2007/1, 2007/2, 2006, 2005, 2003, 2002/2, 2002/1, 2001, 2000/2, 2000/1, 1999, 1998/2 да би у истом правцу пресекла парцелу 3923, према западној граници парцела 144, 145. Граница онда пресеца парцелу 163, потом источном границом парцеле 395/1 иде јужно, па скреће на запад према јужној ивици 402, па онда поново на југ, источном границом парцела 555/2 и 1655 до најзападније међне тачке парцеле 1959 (ивица парцеле 2253 КО Орловат). Граница прелази на западну граничну линију парцеле 1655 и иде на југозапад до међне тачке са КО Орловат, Град Зрењанин.

Наставља на југозапад, северозападном границом парцеле 2255, КО Орловат до тачке наспрам северозападне међне тачке парцеле 2250/5, прелази на југоисточну границу парцеле 2255 и иде на југозапад, наставља југозападном границом парцела 2818, 2029, 1960, 310, 598, 801, 947/5, 950, скреће на северозапад, североисточном границом парцеле 956, на запад, северном границом парцела 956, 957/1, ломи се на југоисток, југозападном границом парцела 957/1 до међне тачке са КО Фаркаџин, Град Зрењанин.

Граница иде међом катастарских општина на север, до северне међне тачке парцеле 4989 КО Фаркаждин, потом се ломи на југ и западном границом парцеле 4898 скреће на југозапад, југоисточном границом парцеле 4961, на северозапад, североисточном границом 4965, на североисток, југоисточном границом парцеле 4897 до међне тачке са КО Орловат.

Овде се граница заштитне зоне ломи на север границом катастарских општина до североисточне међне тачке парцеле 4894, КО Фаркаждин. Граница се спушта на југозапад, северозападном границом парцела 4894, 3137/1, 3862, 3861, 3860, 3859, 3858, 3857, 3856, 3855, 3854, прелази на југозападну ивицу парцеле 4934, потом иде југоисточном ивицом парцеле 4936, на северозапад, југозападном границом парцеле 4937, на југозапад, југоисточном границом парцела 4919, 4941, ломи се на југоисток, североисточном границом парцеле 4951, пресеца парцеле 4903 и 4907, потом иде на југозапад, југоисточном границом парцеле 4907, потом иде даље у истом правцу - ивицом парцеле 775 до североисточне међне тачке парцеле 16. Иде на југозапад, источном и јужном границом парцеле 16, да би скренула на запад јужном границом парцела 16, 24, 104, (пресеца парцелу 774/1), 45 на југ источном границом парцеле 186, 401, 467 (пресеца парцелу 773), наставља уз 618 и 702 до северне међне тачке парцеле 724/2. Граница скреће на запад северном границом парцеле 759, на југозапад северном ивицом парцеле 758, потом иде северозападном границом парцеле 5022 до међне тачке са КО Чента, Град Зрењанин.

Скреће на северозапад границом катастарских општина до североисточне међне тачке парцеле 7417, КО Чента. Граница иде на југозапад, југоисточном границом парцеле 7417, ломи се на југоисток, североисточном границом парцеле 7461, на југозапад, југоисточном границом 7465 до парцеле 7411. Граница иде на југ, источном границом парцела пута 7411 и 2627 до међне тачке са парцелом 527, потом прелази на источну ивицу парцеле 2629, прелази на међну линију ове парцеле са 2632/1, иде на југозапад, скреће према југоистоку пресецајући парцеле 2632/1, потом северном ивицом парцеле 1194, пресеца парцелу 2635, северном ивицом парцеле 1355, пресеца парцелу 2636, северном ивицом парцеле 1356 и пресеца парцелу 2637 до њене источне ивице. Потом скреће на југозапад, југоисточном ивицом парцеле 2637 до међе са 1951. Скреће ка југоистоку до ивице са парцелом 1648, потом прелази на јужну ивицу ове парцеле (међну линију ове парцеле са 1618), прати ивицу парцеле 1648, скреће на југозапад и северном ивицом парцеле 2639 иде на југоисток. Потом скреће на југозапад, прати ивицу парцеле 1807 јужном и западном страном, северном страном 1813 и спушта се западном ивицом парцеле 1806, односно источном ивицом парцеле 1821 до јужне међне тачке парцеле 6793, при том пресецајући парцелу 6791. Граница се спушта до границе катастарске општине Чента, односно до међне линије са КО Бесни Фок, Општина Палилула.

Граница заштитне зоне иде на југоисток границом катастарских општина Чента и Баранда, до тачке наспрам југозападне међне тачке парцеле 5053 у КО Опово, Општина Опово. Граница потом скреће на североисток, пресеца парцеле 3659, 5043, 5692 до почетне тачке описа границе заштитне зоне ПИО „Потамишје“.

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „ПОТАМИШЈЕ“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „ПОТАМИШЈЕ“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е - 2605-1

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА

Тања Топо

Тања Топо, маг.инж.зашт.жив.сред.

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић, дипл.правник

Нови Сад, 2019. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА:

Тања Топо, маст.инж.зашт.жив.сред.

СТРУЧНИ ТИМ:

Свјетлана Реко, дипл.инж.арх.
др Тамара Зеленовић Васиљевић
Тања Топо, дипл.инж.зашт.жив.сред.
Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.
Наташа Симичић, дипл.пр.планер-мастер
Зорица Бошњачић, мастер дипл.инж.арх.
мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.
Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Милан Жижић, дипл.инж.маш.
Зорица Санадер, дипл.инж.елек.
др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер
Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.
Марина Митровић, мастер проф.геогр.
Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.
Теодора Томин Рутар, дипл.правник
Ђорђе Кљајић, геод.техничар
Драгана Матовић, оператер
Драгана Митић, админ.технички секретар
Душко Ђоковић, копирант

Графичка обрада:

Зорица Бошњачић, мастер дипл.инж.арх.

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	3
1.1.1. Правни основ	3
1.1.2. Плански основ и друга стратешка документација	3
1.1.2.1. Однос са плановима вишег реда	3
1.1.2.2. Однос са плановима од значаја за предметно подручје и заштиту заштићених подручја	5
1.1.2.3. Остала стратешка документација од значаја	5
2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	7
2.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	7
2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
2.3. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	9
2.3.1. Заштита и коришћење природних и културних вредности и предела	9
2.3.2. Заштита и коришћење природних ресурса	9
2.3.3. Становништво, мрежа насеља и јавне службе	10
2.3.4. Привреда	10
2.3.5. Инфраструктурни системи	11
2.3.6. Заштита животне средине	11
3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	12
3.1. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА	12
3.2. ПРИРОДНИ УСЛОВИ	12
3.3. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ	17
3.3.1. Природна добра	17
3.3.2. Природни ресурси	19
3.4. КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ	22
3.5. СТАНОВНИШТВО	22
3.6. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА	23
3.7. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	23
3.8. ПРИВРЕДА	23
3.9. ИНФРАСТРУКТУРА	25
3.9.1. Саобраћајна инфраструктура	25
3.9.2. Водна и комунална инфраструктура	26
3.9.3. Енергетска инфраструктура и енергетска ефикасност	28
3.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура	29
3.10. УГРОЖЕНОСТ ОД ВАНРЕДНИХ СИТУАЦИЈА	29
3.10.1. Елементарне непогоде	29
3.10.2. Техничко технолошке несреће – удеси	30
4. НАМЕНА ПРОСТОРА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	30
5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ	31
6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)	35
7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	36
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	40
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	40
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	41

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	42
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	44
1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	44
2. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	51
3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	52
3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА	52
3.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	52
3.2.1. Мере заштите ваздуха	52
3.2.2. Мере заштите вода	53
3.2.3. Мере заштите земљишта	54
3.2.4. Мере заштите природних добара	55
3.2.4.1. Заштићено подручје са заштитном зоном	55
3.2.4.2. Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста	60
3.2.4.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта	60
3.2.4.4. Опште мере заштите биодиверзитета	65
3.2.4.5. Посебне мере за очување еколошке улоге шаранских рибњака	66
3.2.5. Мере заштите од буке и вибрација	66
3.2.6. Мере заштите при управљању отпадом	67
3.2.7. Мере заштите живота и здравља људи	67
3.2.8. Мере заштите од ванредних ситуација	68
3.2.9. Мере енергетске ефикасности изградње	72
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	72
1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	72
2. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	73
3. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	74
V ПРОГРАМ ПРАЂЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	74
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	75
2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	75
2.1. БИОМОНИТОРИНГ	76
2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА	76
2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ	77
2.4. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	77
3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	78
4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	80
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	81
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	81
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	81
VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	82
VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	82
IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	83

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „ПОТАМИШЈЕ“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ – „Заштита животне средине и природних добара“

Списак табела, слика и графика

Табеле

Табела 1.	Шуме у граници подручја посебне намене ПИО „Потамишје“	19
Табела 2.	Преглед добијених мишљења на Материјал за рани јавни увид за израду Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје“	37
Табела 3.	Табела органа и институција од којих су прибављени услови и подаци од значаја за израду Просторног плана и стратешке процене	38
Табела 4.	Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана	41
Табела 5.	Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене	42
Табела 6.	Компатибилност циљева Просторног плана и Стратешке процене	43
Табела 7.	Процена утицаја варијантних решења сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене	45
Табела 8.	Критеријуми за оцењивање величине утицаја	46
Табела 9.	Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја	46
Табела 10.	Скала за процену вероватноће утицаја	46
Табела 11.	Планска решења обухваћена проценом утицаја	47
Табела 12.	Процена величине утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене	49
Табела 13.	Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	49
Табела 14.	Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	49
Табела 15.	Вредновање могућих кумулативних и синергетских утицаја области Просторног плана са временском димензијом	50
Табела 16.	Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката	50

Слике

Слика 1.	Предео изузетних одлика „Потамишје“ са режимима заштите и заштитном зоном	56
Слика 2.	Мере заштите за Предео изузетних одлика „Потамишје“ до 500 m у заштитној зони	63
Слика 3.	Мере заштите за Предео изузетних одлика „Потамишје“ до 200 m од II и III режима заштите	64
Слика 4.	Приказ сеизмичког хазарда за повратни период 475 година на подручју у обухвату Просторног плана	69
Слика 5.	Приказ положаја објеката који су у функцији осматрања режима вода са заштитном зоном и простора угроженог дејством вода	70

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије”, број 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину врши и за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планског документа.

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје” („Службени лист АПВ”, број 18/17), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје” (у даљем тексту: Просторни план). Такође, на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје” на животну средину („Службени лист АПВ”, број 18/17), истовремено са израдом Просторног плана, приступило се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје” на животну средину (у даљем тексту: Извештај о стратешкој процени).

За носиоца израде Извештаја о стратешкој процени одређен је ЈП „Завод за урбанизам Војводине” Нови Сад, Железничка 6/III.

Стратешком проценом су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у Просторни план, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени је обавеза произашла из Одлуке да се израђује стратешка процена утицаја предметног Просторног плана на животну средину.

У складу са законским одредбама и праксом, Извештај о стратешкој процени структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу – дефинисање матричног оквира процене);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процене утицаја у току спровођења планског документа);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења планског документа, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Разлози за вршење Стратешке процене су сагледавање, процена и утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину на простору у обухвату Просторног плана, као и дефинисање мера које је потребно предузети како би се евентуални значајни утицаји на животну средину спречили, отклонили или смањили на минимум.

Један од основних принципа просторног и регионалног аспекта развоја подручја у обухвату Просторног плана, односи се на успостављање и очување равнотеже између просторног развоја овог подручја односно на релативизацију конфликта и симбиозу заштите природног добра, културних вредности и одрживог развоја локалних заједница.

Стратешком проценом се оцењују односно утврђују потенцијални негативни утицаји на животну средину и дефинишу мере за спречавање или смањење штетних утицаја планских решења. Резултати стратешке процене утицаја доприносе евентуалном редеофинисању фазних планских концепција и решења и одговарајућем доношењу одлука у планском процесу – оптималних са становишта заштите животне средине, применом мера заштите животне средине у току спровођења Просторног плана.

За изналагање оптималних планских решења коришћена је релевантна информациона и студијска документација, добијени услови од надлежних органа и организација у чијој је надлежности њихово издавање, актуелна планска и друга документација, као и остали подаци и информације које су приликом теренског обиласка подручја добијене од представника месних заједница насеља која су у обухвату Просторног плана.

Значај стратешке процене утицаја на животну средину се огледа у томе што:

- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу сагледати у оквиру појединачних пројеката;
- омогућава проверу погодности различитих варијанти развојних концепата;
- се изузимају ограничења која су присутна при процени утицаја одређеног пројекта на животну средину (локацијски услови, техничко – технолошка решења, економска оправданост пројекта - процењени период повраћаја инвестиција, анализа трошкова и добити само са економског становишта и др.);
- се врши анализа утицаја конкретних пројеката, обухвата и претходну идентификацију проблема и утицаја који могу имати кумулативни ефекат итд.

Стратешка процена предметног Просторног плана у одређеним сегментима има карактер општости што је проузроковано непостојањем релевантних квантификованих података о квалитету животне средине (квалитет ваздуха, земљишта и воде), се односе на конкретне локалитете.

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину је завршни документ поступка стратешке процене и представља саставни део Просторног плана. У циљу ефикаснијег поступка и поједностављивања поступка укључивања јавности, Извештај се припрема истовремено у току израде Просторног плана, те се ова два документа упоредо излажу на јавни увид и упућују у поступак разматрања и доношења.

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

1.1.1. Правни основ

Правни основ за израду Просторног плана који је предмет стратешке процене дефинисан је чланом 21. Закона о планирању и изградњи, којим је утврђено да се просторни план подручја посебне намене доноси за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења и коришћења и заштите простора, нарочито за подручје са природним, културно-историјским или амбијенталним вредностима и подручја са могућношћу коришћења туристичких потенцијала. Сам Извештај о стратешкој процени је саставни део документационе основе планског документа.

Правни основ за израду Стратешке процене произилази из Закона о планирању и изградњи, Закона о заштити животне средине и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), је прописано обављање стратешке процене за просторне планове, као и дефинисаним критеријумима за утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину плана. Критеријуми су засновани на карактеристикама планског документа и карактеристикама утицаја. Основни разлог за израду стратешке процене је евалуација утицаја планских решења на самом подручју обухвата Просторног плана, као и могући утицаји ван планског подручја.

Законски оквир израде Просторног плана и стратешке процене односи се на примену: Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 53/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14), Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, и 36/09-др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-УС и 14/06), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16), као и других законских и подзаконских аката којима се уређују различите области обрађене у Просторном плану и Извештају о стратешкој процени.

1.1.2. Плански основ и друга стратешка документација

1.1.2.1. Однос са плановима вишег реда

Планови вишег реда су: Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године, „Службени гласник РС“, број 88/10 (у даљем тексту: ППРС) и Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине, „Службени лист АПВ“, број 22/11 (у даљем тексту: РПП АПВ).

Просторни план Републике Србије

Просторним планом Републике Србије утврђен је основни циљ заштите, уређења и развоја предела, који се односи на очување и унапређење карактера предела, као фактора који утиче на квалитет живота становништва и ствара основе развоја, што се односи и на подручје Потамишја. Приоритети заштите и развоја су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена, за живот и боравак пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

ППРС предлаже оквирно делове територије Града Зрењанина, општине: Житиште, Сечањ, Пландиште, Ковачица и Опово за културно подручје. У обухвату планираног културног подручја налази се и подручје обухвата Просторног плана.

Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса. Концепција развоја и заштите биодиверзитета се заснива на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста; успостављању тзв. „еколошких мрежа“; идентификацији подручја која представљају станишта од међународног значаја за поједине таксоне, васкуларне биљке, птице и дневне лептире.

Основни циљ у области заштите и одрживог коришћења **природног наслеђа** односи се на: очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела, као и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом (у планском периоду ППРС), успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама. На основу претходних истраживања и валоризације, предложено је дефинисање статуса, просторног обухвата и режима заштите за одређена подручја, међу које спада и Потамишје, док плавну долину реке Тамиш од Баранде до Уздина предлаже за стицање међународног статуса заштите - за упис у Рамсарску листу.

Према ППРС савремени концепт заштите од **природних непогода и технолошких удеса** полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса и затим, системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво.

Регионални просторни план АП Војводине

Основни циљ РПП АПВ у домену заштите, уређења и развоја **предела** је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. У оквиру војвођанско-панонско-пудунавског макрорегиона издвајају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета. Предеоне карактеристике и препознатљивост АП Војводине видно наглашавају лесни одсеци и терасе, простране пешчаре, меандрирајући токови великих панонских река као што су Дунав, Тиса, Сава, Тамиш и Бегеј, као и низ мањих водотока значајних за бројне природне и привредне функције. Од посебног значаја су ритови, који подлежу заштити, углавном као делови специјалних резервата природе или паркови природе. Шумске оазе аутохтоних шума у њиховом окружењу, од посебног су еколошког значаја.

Основна концепција заштите **природних добара и биодиверзитета** заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама. На основу претходних истраживања и валоризације, предвиђено је дефинисање статуса, просторног обухвата и режима заштите за подручје Потамишја. Према РПП АПВ, Горње и Средње Потамишје представљају Међународно значајно подручје за птице (IBA) и Међународно значајно биљно подручје (IBA) које је установљено на подручју Средњи Банат II (Слатине Сечањ, Неузина, Ботош, Томашевац, Орловат). Потамишје представља утврђено еколошки значајно подручје, а река Тамиш је са својим обалским појасом и насипом утврђен еколошки коридор од међународног значаја.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент **заштите животне средине**, РПП АПВ као кључну улогу препознаје стратешку процену утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката, тј. објеката на животну средину.

У области **заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса** је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

1.1.2.2. Однос са плановима од значаја за предметно подручје и заштиту заштићених подручја

Просторни планови подручја посебне намене од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш) („Службени гласник РС”, број 19/11);
- Просторни план подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток” („Службени гласник РС”, бр. 119/12 и 98/13);
- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник РС”, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута И реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин) („Службени лист АПВ”, број 19/17).

1.1.2.3. Остала стратешка документација од значаја

Националне стратегије

Обавезе из других развојних докумената представљају смернице дате у националним, регионалним и општинским стратегијама, од којих су за дефинисање развојног правца предметног подручја најмеродавније следеће:

Према **Националној стратегији одрживог развоја** („Службени гласник РС”, број 57/08) један од кључних националних приоритета Републике Србије, чије ће испуњење у највећој мери омогућити остварење визије одрживог развоја је: заштита и унапређење животне средине и рационално коришћење природних ресурса, очување и унапређивање система заштите животне средине, смањење загађења и притисака на животну средину, коришћење природних ресурса тако да остану расположиви и за будуће генерације.

Планове управљања заштићеним добрима потребно је унапредити у складу са савременим међународним стандардима и европским директивама. Такође, потребно је даље унапредити праћење биодиверзитета.

Веома је значајно унапређење капацитета управљача заштићених подручја и подизање ефикасности меродавних државних органа на спречавању и кажњавању непожељних и непрописних активности у заштићеним и еколошки значајним подручјима.

С обзиром на то да негативни утицаји туризма на животну средину укључују притисак на природне ресурсе, биодиверзитет и станишта и стварање отпада и загађење, неодрживи туризам може проузроковати исте облике загађења као било која друга индустрија. Правовременим планирањем развоја туризма могу се спречити штете и скупе грешке и избећи постепено уништавање вредности животне средине значајне за туризам, узроковано slabим спровођењем прописа о планирању и изградњи, недостатком инфраструктуре за третман отпадних вода и неконтролисаним одлагањем отпада, као и неефикасним управљањем у заштићеним природним добрима.

Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године („Службени гласник РС”, број 29/10) дефинише да две или више јединица локалне самоуправе могу заједно утврдити локацију за изградњу постројења за управљање отпадом на својој територији. Приликом одређивања локације за постројења за управљање отпадом узима се у обзир нарочито: количина и врста отпада, планирани начин складиштења, третмана или одлагања, геолошка и друга својства земљишта и микроклиматске карактеристике подручја, близина заштићених природних добара и одлике предела.

Стратегијом биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС”, број 13/11) је дат кратак преглед биодиверзитета Републике Србије кроз специјски, екосистемски, генетички биодиверзитет и описује систем заштите и заштићених подручја у Републици Србији. Описан је правни, институционални и финансијски оквир заштите биодиверзитета, концептуални модел притисака, фактора угрожавања и њихових узрока и даје преглед утицаја на биодиверзитет Републике Србије. Ова Стратегија дефинише стратешке области, циљеве и активности заштите биодиверзитета, акциони план са детаљима о одговорним институцијама, динамиком извршења и потенцијалним изворима финансирања.

На основу Закона о заштити природе, у заштићеним подручјима постоји тростепени режим заштите са прецизно утврђеним радовима и активностима који су забрањени, односно ограничени, а постоји и одредба којом се Влади даје овлашћење за ближе прописивање режима заштите, поступак и начин њиховог одређивања и спровођења. Приликом доношења аката о проглашењу заштићених подручја и усвајања њихових Планова управљања Законом је предвиђено и учешће јавности.

Према Стратегији (Прилог 3 Стратегије), као међународно значајна подручја за птице (IBA) препознати су Горње Потамишје и Средње Потамишје.

Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12) даје дефиниције природних ресурса и природних добара, поделу природних ресурса, а дефинисани су и главни, основни циљеви Националне стратегије, уз наглашен значај координисаног међусекторског управљања природним ресурсима. Овом Стратегијом су дата начела одрживог развоја у националној политици управљања природним ресурсима и добрима. Дата су стратешка опредељења и подаци који се односе на анализу стања и досадашњег степена истражености природних ресурса и добара по врстама, просторном распореду, разноврсности, обиму и квалитету, процени утицаја њиховог коришћења на животну средину, билансне категорије (просторне и временске функције, количине, квалитет, угроженост, обновљивост, стратешке резерве и сл.) и предвиђање трендова промене стања. Обавезе из ове Стратегије су дефинисани оквири за одрживо коришћење за кључне природне ресурсе: минералне ресурсе (металичне, неметаличне и фосилна горива); обновљиве изворе енергије; шумске ресурсе; заштићена подручја, биодиверзитет, геодиверзитет и предеони диверзитет; рибље ресурсе; водне ресурсе и земљиште. Обавезе које проистичу из ове Стратегије су начини вредновања и услови одрживог коришћења природних ресурса и добара, еколошко-просторна основа о потенцијалима природних ресурса и добара, услови за постепену супституцију природних ресурса, као и смернице за даља истраживања у области појединачних природних ресурса и добара и за потребе планирања, односно доношење планова и програма.

Ова Стратегија за сваки природни ресурс упућује на устаљени начин управљања, стратешки, законски и институционални оквир, циљеве (општи и специфични) и изазове за њихово одрживо коришћење за наредну декаду, као и на мере за остваривање циљева. У Стратегији је дата социо-економска и планско развојна анализа стратешких приоритета истраживања и коришћења природних ресурса, дати су потенцијални утицаји Националне стратегије на друштвену и економску сферу, као и вероватни трошкови, извори финансирања и изазови који се постављају пред реализацију ове Стратегије.

Стратегија развоја туризма Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/16) акценат ставља на одрживи развој туризма, јачање конкурентности туристичке привреде, повећање учешћа туризма у бруто домаћем производу као и унапређење укупног имиџа Републике Србија у региону, Европи и свету. Посебну атракцију представљају заштићена природна подручја као добра од великог значаја за развој туристичких производа намењених домаћим и страним туристима и чије очување и даља заштита и унапређивање система одрживог управљања представљају битан услов повећања туристичког промета. Природно и културно наслеђе, различитост обичаја и културе живота заједница представљају главне туристичке атракције.

Стратегијом развоја туризма Републике Србије, на основу анализе значаја заштићених подручја за развој туризма и сагледавања могућих негативних утицаја на заштићена подручја, дате су смернице за унапређење туризма у заштићеним подручјима. Укратко, стратешко опредељење се односи на: планску туристичку валоризацију оваквих подручја, формирање управљачке и контролне јединице туристичког развоја, координисање активностима заштите у заштићеним подручјима и активностима управљања туризмом и туристима, задовољавање интереса свих кључних интересних група, развој инструмената за креирање и спровођење концепта одрживог туризма у заштићеним подручјима, као и мониторинг заштићених подручја и у сегменту туристичке активности.

Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС“, бр. 3/17) обезбеђује континуитет у дугорочном планирању функционисања сектора вода, на принципу одрживог развоја, односно, обављање водне делатности у њеним основним областима (уређење и коришћење вода, заштита вода од загађивања и уређење водотока и заштита од штетног дејства вода), као и остали неопходни послови и активности за функционисање и развој (финансирање, мониторинг и др.). Дрину, Тамиш, Тимок, Неру, Караш, Нишаву, Бели Дрим, као и већи број мањих водотока (Златица, Стари Бегеј, Пловни Бегеј, Брзава, Моравица, Босут, Лепенац, Пчиња, Јерма, Драговиштица и друге) пресеца државна граница или су то граничне реке, па на режим великих вода на њима утичу и услови изван територије Републике Србије.

На Тамишу се издвајају две целине: „Горњи Тамиш“ (од уставе Томашевац до границе са Румунијом), који је заштићен обостраним насипима и „Доњи Тамиш“ (од уставе Томашевац до ушћа у Дунав), који се налази у истоименом хидросистему, са уставама Томашевац, Опово, Панчево и Чента. Након катастрофалних поплава 2000. и 2005. године, ко је су настале услед рушења насипа на румунској територији, насипи на „Горњем Тамишу“ су реконструисани и очишћен је коридор на сектору од заједничког интереса.

У погледу приоритета за постизање циљева у управљању водама и унапређењу водног режима, у складу са одрживим развојем, поред осталих приоритета, уз ревитализацију постојећих и завршетак изградње започетих, нова постројења за пречишћавање отпадних вода приоритетно треба градити. У насељима са мање од 2.000 становника без јавне канализације, а која имају јавно водоснабдевање, првенствено се треба оријентисати на индивидуалне системе адекватног третмана отпадних вода и избегавати изградњу централних канализационих система, посебно у насељима у којима је присутна демографска стагнација или пад броја становника (већина насеља у овој категорији). Главне колекторе и ППОВ приоритетно треба градити у насељима у којима би се њиховом реализацијом битно побољшала заштита здравља становништва, заштита изворишта снабдевања водом за пиће и заштита реципијента, као и осталих елемената животне средине, што се односи на насеља у сливу Тамиша.

2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Садржина Просторног плана дефинисана је Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Просторни план се састоји од текстуалног и графичког дела. У наставку је дат преглед поглавља, која Просторни план структурално садржи, као и преглед графичких прилога на којима су приказана планска решења:

2.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

I Полазне основе за израду Просторног плана

1. Обухват и опис граница Просторног плана, опис граница посебне намене и граница целина и подцелина посебне намене
2. Обавезе, услови и смернице из Просторног плана Републике Србије и других развојних докумената
3. Скраћени приказ и оцена постојећег стања
4. SWOT анализа

II Принципи, циљеви и општа концепција просторног развоја подручја посебне намене

1. Принципи просторног развоја
2. Општи и оперативни циљеви просторног развоја
3. Регионални аспекти развоја подручја посебне намене, функционалне везе и међуодноси са окружењем
4. Општа концепција развоја подручја посебне намене

III Планска решења

1. Заштита предела, заштита природног и културног наслеђа
2. Заштита, уређење и коришћење природних система и ресурса
3. Утицај посебне намене на демографске и социјалне процесе и системе
4. Утицај посебне намене на економију и привредне системе
5. Просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система и повезивање са другим мрежама
6. Заштита животне средине, заштита од елементарних непогода, акцидентних ситуација, коришћење и уређење простора од интереса за одбрану земље
7. Намена простора и биланс површина посебне намене

IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења

1. Правила уређења
  - Правила уређења подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје“
  - Правила уређења подручја ван посебне намене, подручје утицаја на посебну намену Предела изузетних одлика „Потамишје“ и за подручје обухвата Просторног плана
  - Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката посебне и друге јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре
  - Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта по целинама који је потребан за издавање локацијске и грађевинске дозволе
  - Услови и мере заштите предела, природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи
2. Правила грађења
  - Општа правила грађења у подручју посебне намене
  - Правила грађења на пољопривредном земљишту
  - Правила грађења на грађевинском земљишту

V Имплементација

1. Институционални оквир имплементације и учесници у имплементацији
2. Смернице за спровођење Просторног плана
  - Смернице за спровођење Просторног плана у подручју посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје“
  - Смернице за спровођење Просторног плана у подручју утицаја на посебну намену Предела изузетних одлика „Потамишје“ – у подручју ван посебне намене
  - Престанак важења планских докумената доношењем Просторног плана
3. Приоритетна планска решења и пројекти
4. Мере и инструменти за имплементацију

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Р.б.	Прегледна карта	Размера
1.	Просторне целине и просторне подцелине подручја посебне намене	1 : 50.000
	Рефералне карте	
1.	Посебна намена простора	1 : 50.000
2.1.	Мрежа насеља и саобраћајна инфраструктура	1 : 50.000
2.2.	Воде и водна инфраструктура	1 : 50.000
2.3.	Енергетска и електронска комуникациона инфраструктура	1 : 50.000
3.1.	Природна и културна добра	1 : 50.000
3.2.	Природни ресурси и заштита животне средине	1 : 50.000
4.	Карта спровођења	1 : 50.000

Детаљнији преглед планских решења и њихова анализа у смислу утицаја на животну средину наведени су и разматрани у овом Извештају, у оквиру поглавља III *Процена могућих утицаја Просторног плана са описом мера за смањење негативних утицаја на животну средину*.

2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У складу са визијом заштите и развоја Предела изузетних одлика „Потамишје“ (у даљем тексту: ПИО „Потамишје“), планска решења, чијем је дефинисању претходила валоризација подручја у обухвату Просторног плана, су формулисана у односу на мере заштите ПИО, кроз правила за уређење и грађење у оквиру подручја посебне намене, са циљем да се обезбеди **одрживо управљање заштићеним подручјем**.

Општи циљеви просторног развоја подручја посебне намене који проистичу из усвојених циљева и одређења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу су:

- заштита и одрживо коришћење природних и културних вредности у функцији развоја туризма, рекреације, едукације и других комплементарних активности;
- унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, као и на осталим просторима од значаја за очување биолошке разноврсности;
- заштита и очување биодиверзитета на простору обухвата Просторног плана кроз просторно - планска решења којима би се ускладиле све активности у заштићеном подручју са условима заштите;
- очување специфичности и еколошке повезаности простора;
- афирмација вредности карактера предела кроз заштиту природних елемената који чине препознатљив предеони образац и унапређење постојећих структура културних вредности, као и усмеравање просторног развоја кроз афирмацију њихове међусобне повезаности;
- валоризација посматраног подручја у циљу препознавања подручја са материјалним и нематеријалним културним наслеђем, са карактеристичним обележјима проистеклим из његове природне конфигурације и људских активности, ради утврђивања дугорочне концепције заштите, очувања и презентације планског подручја;
- заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- стварање услова за даљи развој саобраћаја, заснованог на стратешким принципима одрживог развоја (одрживи саобраћај и животна средина), а који ће послешити привредни и економски развој простора у обухвату Просторног плана;
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања.

2.3. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.3.1. Заштита и коришћење природних и културних вредности и предела

Заштита предела

У домену заштите предела циљеви просторног развоја су:

- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја;
- афирмација пашарења као активности која доприноси очувању травнатих површина и других активности повезаних са регулацијом природних карактеристика пашњака;
- задржавање постојеће структуре пољопривредног, шумског и водног земљишта;
- очување постојећих структура насеља, руралне архитектуре, традиционалног начина живота и повезаности са њиховим аграрним залеђем.

Природна добра

Циљеви заштите, очувања и управљања заштићеним подручјем су:

- очување и поспешивање фактора који утичу на регулацију природних карактеристика појединих категорија станишта, односно усмерена еколошка ревитализација нарушених и несталих станишта;
- остваривање услова који су неопходни за очување стабилности популација свих дивљих врста, као и типова станишта;
- подршка одрживом садејству локалних заједница са заштићеним подручјем и одрживом коришћењу екосистемских услуга које оно пружа, нарочито оном заснованом на постојећој традицији (сточарство);
- повећање знања о заштићеном подручју и његовим природним вредностима, уз успостављање мониторинга биодиверзитета.

Културна добра

Циљеви заштите и очувања културних добара су:

- заштита, уређење и презентација утврђених непокретних културних добара (НКД) и добара предвиђених за заштиту, очување њихове аутентичности и изворног окружења;
- заштита културног наслеђа од свих облика неконтролисаних изградње;
- укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе;
- успостављање локалног и регионалног идентитета у складу са европским стандардима заштите где је културно наслеђе развојни ресурс;
- туристичка интерпретација непокретног и нематеријалног културног наслеђа.

2.3.2. Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

Усклађивање пољопривредне производње са природним окружењем, мерама заштите и очувања природног добра, подразумева следеће циљеве развоја:

- спречавање заузимања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, успостављањем ефикасне контроле;
- заштита пољопривредног земљишта од свих облика деградације, било да је она изазвана природним (разни облици ерозије), или антропогеним путем (пренамена пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, механичка деградација, хемијско загађење);
- заштита рибњака који, као антропогена станишта, чине саставни део еколошке целине Потамишја;
- реструктурирање пољопривреде у правцу развоја органске производње.

Шуме и шумског земљиште

Циљеви развоја у домену шума и шумског земљишта су:

- очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у заштићеном подручју, ради очувања и заштите популација дивљих врста;
- повећање површина под шумама и формирање заштитних појасева зеленила, на простору заштитне зоне заштићеног подручја, у складу са условима заштите природе;
- у складу са савременим принципима газдовања шумама, поступно превођење појаса плантажа топола непосредно уз Тамиш у блиско-природну шумску вегетацију.

Водни ресурси

У области коришћења и очувања водних ресурса циљеви су:

- уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода;
- праћење стања водног режима, стања влажних станишта, одржавање оптималног режима вода на заштићеним подручјима и почетак спровођења хидротехничких мера за одржавање овог оптималног режима вода;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до нивоа несметаног коришћења вода за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине;
- заштита квантитативних одлика вода кроз рационално захватање подземних и површинских вода у сливу;
- заштита подземних вода од антропогених утицаја.

Минерални и енергетски ресурси

Циљеви у погледу управљања минералним и енергетским ресурсима су:

- истраживање и одржива експлоатација минералних сировина и енергетских ресурса, у складу са важећим законским прописима;
- коришћење геотермалних вода у лековите сврхе, за развој бањског туризма, грејање, у пољопривреди;
- стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

2.3.3. Становништво, мрежа насеља и јавне службе

Циљеви просторног развоја који се одражава на становништво, мрежу насеља и јавне службе су:

- успоравање негативних тенденција и спречавање погоршања виталних карактеристика популације;
- ублажавање негативних популационих тенденција (нарочито у сеоским насељима) кроз пружање помоћи локалном становништву у преласку на делатности које су у складу са заштитом природних и културних добара и предела;
- стварање квалитетнијих веза између насеља - локалних центара, осталих насељених места и локалитета од значаја за промоцију посебне намене, а у циљу повећања њихове доступности.

2.3.4. Привреда

Из домена **привреде** циљеви су:

- јачање конкурентности привредних сектора, посебно туризма и пољопривреде, кроз остваривање динамичног раста и пораст запослености становништва и обезбеђење повољних општих, инфраструктурних и просторних услова и
- стварање услова да се задржи становништво, као и повећање привредне активности.

Циљеви у области развоја **пољопривреде и риболова** су:

- усклађивање пољопривредних делатности са очувањем осетљивог екосистема;
- стимулисање традиционалног сточарства на јединственом поплавном подручју;
- традиционално коришћење слатинастих и степских ливада (кошење и испаша) за даљи развој аутохтоних врста стоке;
- подршка породичним пољопривредним газдинствима, чији рад веома погодује природи;
- подршка полукстензивној рибњачкој производњи;
- континуирано порибљавање млађи аутохтоних, често угрожених врста;
- систематско изловљавање инвазивних алохтоних врста, са циљем одржања равнотеже у природним водотоцима и барама.

Циљеви просторног развоја у области **шумарства и лова** су:

- усклађивање газдовање шумама са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара;
- унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи и усаглашавање активности са заштитом природе.

У области **туризма** циљеви су:

- очување и одрживо коришћење природних добара и природних вредности, разноликости предела, биљног и животињског света;
- обједињавање туристичке понуде засноване на потенцијалима за развој туризма;
- одрживи развој туризма уз поштовање режима заштите;

- уређење и опремање постојећих и нових простора намењених рекреацији и туризму у складу са мерама заштите животне средине;
- рационално коришћење природних ресурса у складу са условима очувања, заштите и унапређења природне и животне средине.

2.3.5. Инфраструктурни системи

Циљеви у домену развоја **саобраћајне инфраструктуре** су:

- стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- формирање општинске саобраћајне матрице (делови мрежа категорисаних и некатегорисаних путева) тако да саобраћајни правци према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне-засебне саобраћајне правце у оквиру општина Опово, Ковачица, Сечањ и Града Зрењанина, у сврху задовољења захтеваног нивоа интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;
- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора.

Развој **водопривредне инфраструктуре** заснива се на следећим циљевима:

- интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на подручју Просторног плана, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима;
- заштита обрадивих пољопривредних површина и насеља од сувишних унутрашњих вода и високих подземних вода из прве (фреатске) издани;
- интегрално, комплексно, рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва, тако и за подмирење потреба осталих корисника вода;
- спровођење контролисаног прихватања, спровођења и пречишћавања отпадних вода од свих потрошача воде, у циљу заштите квалитета подземних и површинских вода;
- контролисано прихватање и спровођење сувишне атмосферске воде путем система посебне насељске каналске мреже у најближе реципијенте - водотоке.

У домену развоја **енергетске инфраструктуре** циљеви су:

- сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката;
- рационализација потрошње енергије;
- смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- реконструкција, ревитализација и модернизација постојеће инфраструктуре;
- повећање сигурности напајања корисника електропреносног система, повећање поузданости рада и смањење губитака у преносном систему;
- развој, модернизација и ревитализација постојеће термоенергетске инфраструктуре, у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине;
- стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије, пре свега енергије воде, биомасе и биогаза;
- повећање енергетске ефикасности у свим секторима грађевинарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, применом мера за побољшање енергетске ефикасности.

Циљеви развоја у области **електронских комуникација** су:

- уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре као једног од значајнијих покретача нове економије и обележја савременог друштва, засноване на ИСТ технологији;
- потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре;
- развој широкопојасне мреже на целом подручју;
- увођење савремених електронских комуникационих услуга;
- обезбеђивање бежичне електронске комуникационе мреже за ретко насељена и удаљена подручја и насеља, као и садржаје ван насеља.

2.3.6. Заштита животне средине

Циљеви у области заштите животне средине су:

- заштита, очување и рационално коришћење постојећих природних вредности и ресурса, посебно воде, ваздуха и земљишта;
- заштита насеља, привредних комплекса и пољопривредних површина од спољних и унутрашњих вода;
- минимизација негативних утицаја антропогених активности у насељима у обухвату Просторног плана и контактне зоне, посебно у контексту загађења површинских и подземних вода, које су у директној вези са водама у заштићеном подручју;

- санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија, експлоатационих поља минералних сировина, као и других деградираних простора;
- примена најбољих доступних технологија - БАТ технологија (*Best Available Techniques*) при реконструкцији старих и изградњи нових постројења чији би утицај могао да се одрази на заштићено подручје;
- успостављање континуираног праћења стања чинилаца животне средине (воде, ваздуха, земљишта и буке) и биомониторинга;
- успостављање континуираног мониторинга квалитета природних ресурса;
- одлагање комуналног и осталих категорија отпада, као и елиминација сточних лешева, у складу са Стратегијом управљања отпадом, законима и важећим правилницима;
- минимализација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности од елементарних непогода и технолошких удеса.

3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.1. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА

Предеоне карактеристике Потамишја су одраз специфичног водног режима и климатских одлика подручја, а рељеф формиран речном динамиком узрокује разноврсност станишних типова и мозаичан карактер вегетације.

На основу остатака природне вегетације и распореда земљишних типова уочава се да је на вишим, најсупљим деловима подручја Потамишја, доминирала степа, као доминантни предеони елемент, а нижи делови су били покривени мозаиком степа, ливада, мочвара и шума, распоређени по речном рељефу плавног подручја и речној тераси. Велика заступљеност заслањених површина је одговорна за јединствену предеону структуру Потамишја којом су изворно доминирали нешумски простори, пустарског карактера.

Степска и шумостепска обележја карактера предела су скоро у потпуности претворена у простране обрађене површине. Посматрајући мозаичну структуру подручја, уочава се да Тамиш, као еколошки коридор, повезује расцепкане остатке природних станишта која се налазе унутар матрице обрађених површина пољопривредног земљишта.

Интегритет и варијетети травних станишта, као фрагмената исконског предеоног обрасца, су угрожени подизањем шумских монокултура или ваншумског зеленила. Некадашњи континуирани појас нешумске вегетације је испрекидан већим комплексима шумских засада, међу којима доминирају монокултуре топола. Делови Потамишја на којима су очувани пространи слатинско-мочварни комплекси плавног подручја и шумостепски карактер речне терасе, представљају јединствену појаву у Европи.

Поред степена очуваности предеоних елемената, који сведоче о геоморфолошкој и вегетацијској прошлости Панонске низије, карактер предела подручја Потамишја је профилисан и специфичном културном баштином подручја. Узвишења су имала кључну улогу у формирању насеља. Трагови традиционалног коришћења геоморфолошких формација, као што су сурдуци, атарски путеви по којима стада иду на пашњаке, остаци старих пољопривредних култура, као и разни објекти вернакуларне, профане и индустријске архитектуре, представљају значајне елементе који формирају карактер предела.

3.2. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У геолошкој грађи тамишке и дунавске алувијалне равни кроз коју је Тамиш усекао своје корито, присутни су флувијални седименти квартарне старости. У тамишкој равни заступљене су песковите, алевритске и глиновите геолошке формације, за разлику од дунавске алувијалне равни са типичним седиментима представљених алувијалним суглинама. Поред доминантних флувијалних седимената у геолошкој грађи непосредног приобаља Тамиша јављају се и генетски другачије геолошке формације. На неколико краћих деоница тока Тамиш, меандрирајући бочно, еродира више рељефне степенице, лесну зараван и лесну терасу, образујући високе речне обале у виду стрмих одсека и коса.

У геолошкој грађи тамишке лесне заравни учествују еолски седименти квартарне старости представљени лесом и лесоидним алевритима, док су у геолошкој грађи Панчевачке лесне терасе доминантне квартарне флувијално-еолске формације представљене лесоидним суглинама.

На заштићеном подручју издвојено је више геоморфолошких облика: флувијални рељеф (алувијална раван, нижа речна тераса и виша речна тераса покривена лесом), флувио-барски рељеф (флувио-барско дно панонског басена, баре, мочваре и мртваје), еолски (лесна зараван) и антропогени рељеф (рибњаци).

Облици флувијалног рељефа су у свом настанку и развоју углавном везани за непосредно дејство Тамиша. Река Тамиш од насеља Јаша Томић до ушћа у Дунав код Панчева има мали пад, што је имало значајан утицај на развој и формирање микрорељефа у самој алувијалној равни. Површина *алувијалне равни Тамиша* благо је нагнута од североистока према југу услед интензивне акумулације суспендованог материјала и мале ерозивне моћи реке.

Са западне стране оивичена је одсецима Новобечејско-зрењанинске лесне терасе и Тамишког лесног платоа, док је са источне стране оивичена Панчевачком лесном терасом. Скоро у целом току реке, у алувијалној равни Тамиша, постоје баре и мочваре.

Ширина алувијалне равни Тамиша је неуједначена, а проузрокована је радом бочне ерозије Тамиша, која је последица сталног померања његовог тока. Између Сечња на северу, те Баранде и Ченте на југу, ширина алувијалне равни се креће до 7 km (јужно од Орловата). Код Сечња и Боке долина Тамиша је са обе стране затворена лесним одсецима или благим странама високим од 2 до 4 m. Од Сутјеске и Неузине, па до Ченте и Баранде алувијална раван је оивичена јасно видљивим одсецима новобечејско-зрењанинске лесне терасе, који имају висину и до 6 m.

Од свих геоморфолошких облика који су заступљени у заштићеном подручју, *меандри и мртваје* представљају најмаркатније облике. Антропогеним деловањем током регулационих радова започетих у првој половини XVIII века, извршено је просецање великог броја меандара који су претворени у мртваје. Оне се све више засипају и постепено губе своје хидролошке функције. Поред рецентних меандара и мртваја створених антропогеном активношћу у алувијалној равни Тамиша, среће се и већи број лучних забарених депресија, које представљају трагове некадашњих меандара Тамиша. Мртваје су веома важне јер обезбеђују природну равнотежу, успоравају проток површинских вода и смањују утицај поплава, пружају могућност побољшања квалитета воде, хране, станишта за рибе, подршка су лову и риболову. Са геоморфолошког аспекта велики значај имају код контроле поплава и ерозије обале.

Нижа речна тераса је на левој обали Тамиша, на потезу од Сечња до Идвора и од Сакула до Панчева. Када је у питању десна обала, распрострањење речне терасе је знатно мање, јавља се код Сечња и јужно од Ченте. *Виша речна тераса* је покривена лесом, па је због тога ранији истраживачи наводе као лесну терасу. На посматраном подручју издвајају се две више терасе - лесне терасе: новобечејско-зрењанинска и панчевачка лесна тераса, које су некада представљале јединствену целину коју је Тамиш раздвојио усецајући своје корито.

Новобечејско-зрењанинска лесна тераса се својим крајњим југоисточним делом наслања на алувијалну раван Тамиша, на подручју западно од Уздина и западно и југозападно од Фаркаждина, па све до алувијалне равни Старог Бегеја. Лесна тераса има благи пад према алувијалној равни Тамиша, где је надморска висина око 80 m н.в. Панчевачка лесна тераса је део Јужнобанатске лесне терасе, а налази се на левој страни Тамиша. Благо је нагнута према југу, а висине јој се крећу од 78 - 83 m н.в. Почиње северно од Уздина и наставља се до Делиблата правцем северозапад-југоисток. Ова лесна тераса се код Уздина налази између ниже речне терасе на западу и Банатског лесног платоа на истоку. Од Идвора до Сакула Панчевачка лесна тераса се наслања на алувијалну раван Тамиша.

Тамишка лесна зараван (плато) наслања се на алувијалну раван Тамиша и на речну терасу од Ботоша до Фаркаждина. Лесни одсек према алувијалној равни Тамиша је изразит. Висина овог одсека је различита па се код насеља Ботош креће од 8-10 m н.в., а на локалитету Змињаку та висина је око 15 m. Постанак Тамишке лесне заравни везан је за период млађег плеистоцена, за субаерско нагомилавање леса на сувоземној подлози. Нагнута је од југа према северу, а висине на јужној страни се крећу од 84-92 m н.в., док су висине на северној страни од 81-83 m н.в. На данашњи изглед лесног платоа пресудно је утицало деловање ерозије речних токова који протичу у непосредној близини платоа, а то су пре свега Тамиш и Бегеј.

Хидрографске и хидролошке карактеристике

У хидролошком смислу река Тамиш, као лева притока Дунава, припада црноморском сливу. Извориште Тамиша, које је на 1135 m н.в. на планини Семеник (југозападни Карпати) и главни део његовог слива, налазе се у Румунији. Средња кота слива је на око 468 m н.в., а равничарски део слива је на котатама 70 - 80 m н.в.

Површина и границе слива су се током година мењале, највише под антропогеним утицајем. Површина дела слива који је у Србији је 1529 km².

Укупна дужина речног тока Тамиша износи 359 km од ког, у дужини од 118 km, Тамиш тече кроз Србију. Тамиш улази у Србију из Румуније код насеља Јаша Томић. Ушће Тамиша у Дунав је код Панчева на 67 m н.в. и посредно код Ченте, где је спојен са дунавским рукавцем Карашац.

Протицај реке Тамиш је карактеристичан по изразитој неуједначености, како током године, тако и између појединих година. Максимални протицаји код великих вода прелазе $1000 \text{ m}^3/\text{s}$, док у сушном периоду протицај пада на $0 \text{ m}^3/\text{s}$. Просечна вишегодишња вредност средње годишњих протицаја Тамиша на профилу Јаша Томић износи преко $30 \text{ m}^3/\text{s}$.

На целој својој дужини, а посебно на делу тока кроз Србију, Тамиш има веома мали пад од свега 0,062 ‰. Управо због овако малог пада, Тамиш је у свом средњем и доњем току изградио бројне меандре по којима је изузетно познат.

Међуречни предели у равници се одводњавају вештачки, помоћу канала за одводњавање. У циљу заштите пољопривредног земљишта изграђено је око 200 km насипа и више од 12 система за одводњавање. Иако на нивоу целокупног хидрографског простора Тамиш - Бегеј постоји око 812 km насипа, од којих 457,4 km на реци Тамиш и њеним притокама, а остало на реци Бегеј и њеним притокама, са 26 акумулација, могућност поплава постоји практично на целој површини слива, изузев сектора са насипима и где су регулисани главни токови река.

Водни режим Тамиша је последица режима падавина и температурних прилика у горњем току реке, односно у области западних Карпата одакле Тамиш, преко својих притока, прима већину воде. Велике воде Тамиша појављују се крајем зиме и у рано пролеће (март, април и мај), као последица отапања снега, а лети као последица јаких киша. Будући да је Тамиш укључен у хидросистем ДТД, његов водни режим контролише човек. Управо због тога, количина и режим падавина у Банату немају већи утицај на речни режим Тамиша.

На доњем току Тамиша, низводно од насеља Јаша Томић, постоји утицај режима дунавских великих вода на његов водни режим.

Канал Карашац од Сурдука до Ченте и Тамиш низводно од Ченте, служе као растеретни крак за око $1000 \text{ m}^3/\text{s}$ великих вода Дунава. Овај утицај се простире узводно, све до иза државне границе.

У циљу елиминисања негативног утицаја ХЕ „Ђердап I“, почетком седамдесетих година прошлог века изграђен је одбрамбени систем „Доњи Тамиш“, који се састоји од устава: „Панчево“ (на стационажи km 0+500 реке), „Опово“ (на стационажи km 39+385 реке), „Чента“ (на стационажи km 5+750 од споја канала Карашац са Тамишом) и „Томашевац“ (на стационажи km 80+910 реке). Од када је пуштен у рад овај систем устава, водни режим Тамиша се контролише, а постоји могућност и усмеравања водног отицаја.

Продирање високих вода Дунава спречавају уставе код Панчева и на Карашцу, док је код Панчева изграђена и бродска преводница. На тамишком сектору канала Нови Бечеј - Банатска Паланка, водостаји и протицаји регулишу се уставама код Ботоша и Томашевца. На хидролошкој станици Панчево (где је нулта „0“ кота 67,33 m н.в.) редовно се мере подаци о водостају, а одређена је и граница редовне одбране од поплава од 530 cm и ванредне одбране од поплава 650 cm.

Први регулациони радови на Тамишу, као и на Бегеју, почели су у првој половини XVIII века, којима су се (копањем просека) повезала ова два водотока (на простору између Лугожа и Темишвара, у Румунији). Радови су настављени скраћивањем речног тока и пресецањем меандара у циљу бржег одвођења високих вода коритом Тамиша и спречавања честих и дуготрајних поплава.

Испуњавање меандара флувијалним материјалом се одвија веома споро, па многи пресечени меандри још нису постали мртваје. Због често бујичног карактера високих вода на Тамишу и изразито малог пада речног корита, одређена количина ношеног флувијалног материјала остаје у кориту реке и формира акумулативно-наносни слој.

После изградње насипа уз десну обалу Тамиша, ка Панчевачком рити (1934. године), прокопан је канал Карашац дуг 7 km, који повезује Дунав и Тамиш. Велике воде Тамиша теку углавном према Панчеву, а мањи део (око $200 \text{ m}^3/\text{s}$) се одваја код Ченте и тече Карашцем према Сланкамену. При великим водама Дунава, када Тамиш углавном има мање воде, ушће Тамиша се помера код Ченте, а канал Карашац и Тамиш од Ченте до Панчева представљају растеретни крак Дунава, којим може тећи од Сланкамена и до $1000 \text{ m}^3/\text{s}$. Ове Дунавске воде представљају за Тамиш велико оптерећење. На подручју узводно од Ченте до Ботоша је, услед великог успора, цела долина плављена.

У делу тока кроз Банат у Србији, Тамиш је имао две притоке: Шозов, који га је спајао са Бегејом и који више не постоји и Брзаву, која се уливала код Ботоша, чији је ток дужине 162 km каналисан и од 1967. године је саставни део хидросистема ДТД, тако да је од тада слив Брзаве у потпуности

искључен из слива Тамиша. У садашњем стању, Тамиш на нашој територији нема ни једну значајнију притоку. Скоро целокупну хидрографску мрежу чине канали из ОКМ (основне каналске мреже) и ДКМ (детаљне каналске мреже).

У близини села Ботош, Тамиш се укључује у канал Нови Бечеј - Банатска Паланка и тече каналским коритом у дужини од 1,5 km. Године 1968. изграђен је Хидрочвор „Ботош“, 1,5 km североисточно од истоименог села, на траси којом је текла Брзава. Шест година касније, 1974. године саграђена је и устава „Томашевац“, која се налази низводно од пресека Тамиша и магистралног канала ДТД (канал Банатска Паланка - Нови Бечеј). У даљем току Тамиш тече у правцу југозапада до Опова, а од Опова до Панчева Тамиш има правац ка југоистоку. Низводно од Ботоша, па до Панчева и ушћа у Дунав, на укупно 85 km, Тамиш не прима ни једну притоку.

На стационажи km 85+647 је Хидрочвор „Ботош“, који се састоји од уставе и бродске преводнице. Устава служи за регулисање водостаја и за дозирање упуштање воде у канал према Јарковцу, у количини од 0 до 20 m³/s. Бродска преводница служи за превођење пловила до 1000 m³ носивости, ширине до 12 m и дужине до 85 m.

Максималани протицај кроз уставу Ботош је 20 m³/s.

Устава Томашевац изграђена је на око 2 km низводно од места укрштања канала ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“ и Тамиша. Устава служи за регулисање водостаја у хидросистему ДТД и пропуштање великих вода Тамиша, а у неким ситуацијама и великих вода Старог и Пловног Бегеја. Устава има два бочна поља ширине 12 m и средње проточно поље ширине 24 m. Преко уставе прелази друмски пут Ботош-Томашевац. Устава је димензионирана на протицај од 1260 m³/s.

Уређења корита и обезбеђивање обала Тамиша урађено је делимично. Од државне границе, па до Ботоша, са обе стране реке урађени су насипи, који штите од поплава широку речну долину. Насипи су изграђени и на сектору Панчевачког рита, од Ченте до ушћа, са десне стране дуж читавог тока, а са леве само на појединим секторима, јер се овде река наслања на релативно високу лесну терасу.

Тамиш спада у категорију водотока са веома променљивим режимом великих вода - како у временском, тако и у просторном погледу. Идући од извора према ушћу он се трансформише од изразито бујичног водотока у типично равничарску реку. Формирање поплавних таласа одвија се под различитим природним и вештачким утицајима. Генерално посматрано, равничарско приобаље Тамиша и његових притока угрожено је поплавама приликом проласка сопствених таласа великих вода. При том је подручје у зони доњег Тамиша, због изразито малог речног пада, угрожено и од великих вода свога реципијента Дунава.

Река Тамиш са својим поплавним подручјем у хидролошком смислу представља простор који може да задржи запремине површинских вода, штитећи на тај начин од поплава околна подручја. Поплавна површина представља функционални део речног слива.

Климатске карактеристике

За приказ климатских карактеристика Потамишја коришћени су подаци са најближе метеоролошке станице у Зрењанину (80 m н.в.), која се налази око 20 km северозападно од централног дела ПИО „Потамишје“. За разматрање климатских прилика коришћени су подаци за период 1993-2012. године.

Средња годишња *температура ваздуха* у посматраном периоду износила је 11,9°C. Најтоплији месец је јул са просечном температуром од 22,7°C, а најхладнији јануар са просечном температуром од 0,5°C.

Најхладнија месечна температура од -5,0°C забележена је у фебруару 2012. године, док је највиша средња месечна температура од 25,5°C забележена у јулу исте године. Средњи месечни просек температуре у вегетационом периоду износио је 18,9°C, што уз довољне количине падавина од 344,3 mm има велики значај за живи свет заштићеног подручја.

Просечне годишње количине *падавина* у посматраном периоду износиле су 592,2 mm. Највише падавина се излучи у току лета, у просеку 66,1 mm, док остала годишња доба имају приближно исту количину падавина: пролеће 42,7 mm, јесен 48,8 mm и зима 41,7 mm. Највеће количине падавина од 188,5 mm забележене су у јулу 1999. године, а најмање количине (0,6 mm) у августу 2000. године. Поред атмосферских падавина у виду кише, током зимских месеци излучи се одређена количина снега. Највише дана под снегом имају јануар и децембар.

Средња годишња *релативна влажност* у анализираном периоду износила је 73%. Најнижа средња годишња вредност забележена је 2000. године и износила је 64%. Највиша годишња релативна влажност измерена је 2010. године и износила је 79%.

Средња годишња осунчаност износила је 2199,8 часова. Максимална годишња вредност инсолације износила је 2552,9 часова (2000. године), а минимална годишња вредност 1918,9 часова (1996. године).

Средња годишња вредност облачности у посматраном периоду износила је 5,4 десетина. Најнижа средња вредност од 4,6 забележена је 2000. године, док је највећа вредност измерена 2010. године, када су средње вредности износиле 6,0 десетина.

Анализа просечних годишњих честина ветрова показује да је доминантан југоисточни ветар, са делом од 207%, док најмању учесталост има североисточни ветар са 50%. Када су у питању брзине ветрова, оне се обично подударају са честинама, па тако највећу брзину има југоисточни ветар (кошава) 2,8 m/s, а најмању североисточни ветар са 1,3 m/s. На хиљаду мерења годишње, просечно су 94 пута регистроване тишине, односно тихо време.

Узимајући све наведене климатске факторе у обзир, може се закључити да посматрано подручје припада умереној климатској зони са јаче израженим континенталним карактеристикама.

Сеизмичке карактеристике

Према карти сеизмичког хазарда може се закључити да је подручје источног Баната најтресније у АП Војводини. На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, подручје обухваћено Просторним планом се највећим делом налази у зони са могућим интензитетом потреса од VIII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). Источни део обухвата Просторног плана налази се у зони са могућим земљотресом интензитета IX степени.

Педолошке карактеристике

У ширем подручју ПИО „Потамишје“ заступљени су следећи педолошки типови земљишта: алувијум, чернозем, ритска црница, ливадска црница, ритска смоница, мочварно глејно земљиште, солоњец и солончак.

Алувијуми су по свом механичком саставу у суштини изузетно хетерогена земљишта, са различитим производним својствима. На овом подручју најраспрострањенији су заслањени алувијуми на алувијалној равни Тамиша, али присутни су и иловасти, затим забарени и песковити алувијуми.

Черноземи су најзаступљенија земљишта у сливу реке Тамиш. Присутни су различити типови чернозема, а најчешћи су карбонатни на лесној тераси и черноземи са знацима оглејавања у лесу. Черноземи карбонатни на лесној тераси имају идеалну мрвичасту, грудвичасту ситнозрну структуру и одличну порозност, што им омогућава оптималан ваздушни, водни, топлотни и микробиолошки режим. Уз добру снабдевеност хумусом и кречом и алкалну реакцију (рН око 7,5) ово земљиште је међу производно највреднијим. Черноземи са знацима оглејавања у лесу су сличног механичког састава као и претходни, али се јављају мрље и флеке глеја, изазване квашењем и подбаривањем, односно осцилацијом подземних вода, што у крајњем ступњу доводи до формирања глејног хоризонта, на извесној дубини.

Ритска црница настаје превлаживањем подземним и површинским водама. Садржај карбоната је врло хетероген, од 1% до 17-20%, тако да се ритске црнице на основу тога могу поделити на карбонатне и бескарбонатне. У приобаљу Тамиша преовлађују бескарбонатне, које су светлије сиве боје, збијене, са призматичном структуром. Садржај хумуса је 3-6%, а рН вредност 6,0-7,0. Структура је претежно глиновита, па је водно-ваздушни режим доста лош, што подразумева да је у влажним периодима године земљиште претерано расквашено и блатњаво, а у сушним периодима јављају се пукотине. Овакве карактеристике знатно умањују производне вредности овог земљишта.

Ливадске црнице су дубока земљишта са моћним хумусним хоризонтом. Заузимају више, оцедитије положаје, па им је глејни слој далеко дубљи, што резултира лакшим механичким саставом, а самим тим бољом обрадивошћу и плодношћу, него претходни тип.

Ритске смонице су збијена, тешка и глиновита земљишта, лоше пропустљивости, склона бубрењу и забаривању.

Слатинаста земљишта су присутна на овом подручју у облику солоњца и солончака. Настајање ових земљишта изазвано је увећаном концентрацијом соли, које се таложе при променама нивоа подземних вода. Оволику концентрацију соли може да поднесе мали број биљних врста, тзв. халофити, па је ово земљиште неупотребљиво за ратарску производњу.

3.3. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

3.3.1. Природна добра

Просторним планом су обухваћене просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности које чине: подручје у поступку заштите Предео изузетних одлика „Потамишје“, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја и еколошки коридори који повезују еколошки значајна подручја на простору Републике Србије.

Покрајински завод за заштиту природе је извршио валоризацију природних вредности подручја водених, травних и шумских станишта у приобаљу реке Тамиш на подручју АП Војводине, од државне границе Републике Србије и Републике Румуније до уставе „Опово“ код Опова.

На основу Предлога за стављање под заштиту из 2013. године и члана 33. став 1. Закона о заштити природе, дефинисана је врста заштићеног подручја као „Предео изузетних одлика“, које је „препознатљивог изгледа са значајним природним, биолошко-еколошким, естетским и културно-историјским вредностима, које се током времена развијало као резултат интеракције природе, природних потенцијала подручја и традиционалног начина живота локалног становништва“.

Покрајински завод за заштиту природе је стручно-документациону основу за успостављање заштите и проглашење ПИО „Потамишје“ доставио Влади Републике Србије, Министарству заштите животне средине, ради доношења акта о заштити. Законом о заштити природе (члан 42. став 6 и 7), дефинисано је да се подручје за које је покренут поступак заштите сматра заштићеним.

ПИО „Потамишје“

Заштићено подручје налази се у Средњебанатском управном округу (на територији општине Сечањ и Града Зрењанина) и Јужнобанатском управном округу (на територији општине Ковачица и општине Опово).

На основу члана 5. Правилника о критеријумима вредновања у поступку категоризације заштићених подручја („Службени гласник РС“, број 103/13), ово заштићено подручје спада у I категорију, као заштићено подручје међународног, националног, односно изузетног значаја.

Такође, према класификацији светске уније за заштиту природе, спада у категорију V, као заштићени предео/морски предео (*Protected landscape/seascape*).

Првенствени циљ заштите у овој категорији заштићених подручја је заштита и одржавање значајних предела и природних и осталих вредности које су створене интеракцијама са људима, путем традиционалних начина управљања.

Предложено заштићено подручје чини пространа алувијална равна реке Тамиш, унутар које се ова река у периоду високог водостаја слободно разлива до природних граница инундационог подручја. Управо је редовно плављење, иако регулисано радом двеју устава, темељни феномен овог заштићеног подручја. Поплаве, као и мозаик станишта који оне креирају и чије параметре одређују, чине ово подручје динамичним и функционалним плавним простором и омогућавају животне услове изузетно великом броју строго заштићених и заштићених врста. У „Потамишју“ је регистровано 606 таксона виших биљака, 49 врста бескичмењака националног и међународног значаја, 42 врсте риба, 11 врста водоземаца, 9 врста гмизаваца, 257 врста птица и 58 врста сисара.

Унутар заштићеног подручја живи веома велики број строго заштићених врста: 17 строго заштићених врста виших биљака (из категорије међународно значајних), 10 строго заштићених врста зглавкара, 3 строго заштићене врсте риба, 8 строго заштићених врста водоземаца, 6 строго заштићених врста гмизаваца, 223 строго заштићене врсте птица и 28 строго заштићених врста сисара.

Осим тога, на подручју предложеном за заштиту дефинисано је 45 станишних типова, приоритетних за заштиту на националном нивоу (Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, број 35/10). У оквиру приоритетних NATURA 2000 међународно значајних станишних типова наведено је 28 станишта, односно 32 у селектованим EMERALD стаништима. У ретка и услед функционалне непостојаности и осетљивости на деградацију на територији Републике Србије фрагилна станишта, спада 20 типова.

Континуитет заштићеног природног добра чине јединствен и међусобно повезан мозаик водених, влажних и сувих станишта, хидролошких појава и појединачних водених тела: влажних ливада и пашњака, алувијалних шума, старих делова речног тока, одсечених меандара, бара, мезофилних ливада, заслањених ливада и шумо-степа.

ПАО „Потамишје“ се, према подацима из Предлога за стављање под заштиту као заштићено подручје I категорије ПАО „Потамишје“ из 2013. године, простире на укупној површини од 23.989,79 ха, унутар седам одвојених просторних целина:

- „Алувијална равна Тамиша“;
- „Велика слатина-Ракиташ-Слатина“;
- „Томашевачка слатина“;
- „Дубичка слатина“;
- „Маке“;
- „Сечањске ливаде“ и
- „Ланка-Бирда“.

Унутар овог заштићеног подручја успоставља се режим заштите I, II и III степена заштите. На основу Предлога за стављање под заштиту, режим заштите I степена успоставља се на укупној површини од 27,14 ха, режим заштите II степена на укупној површини од 12.258,39 ха, а режим заштите III степена на укупној површини од 11.074,25 ха. Око заштићеног подручја успоставља се заштитна зона, укупне површине 20.109,83 ха.

Укупна површина заштићеног подручја и заштитне зоне која се око њега налази износи 44.099,61 ха.

Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја

У обухвату Просторног плана издвојен је већи број станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја (на територији општина Опово и Сечањ и Града Зрењанин). Станишта су регистрована у бази података Покрајинског завода за заштиту природе у складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11 и 32/16).

На овим стаништима се налазе бројне заштићене и строго заштићене врсте биљака, сисара, птица, гмизаваца, водоземаца и инсеката, које су у просторној и функционалној вези са подручјем у поступку заштите.

Еколошки коридори

Тамиш је проглашен за еколошки коридор од међународног значаја на основу Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10), а повезује остатке природних станишта суседних држава. По еколошким карактеристикама плавно подручје Тамиша, укључујући и насип и одсечене мртваје, је предеони коридор који садржи мозаик водених, мочварних, шумских и слатинских типова станишта.

Еколошки коридор од међународног значаја је и део канала Брзава. Регионални еколошки коридори су канали ДТД (од Бегеја до Тамиша, део канала Брзава од Тамиша до Банатске Дубице и Вршачки канал). Локални еколошки коридори су мелиоративни канали и локалитети код Конака.

Према Уредби о еколошкој мрежи „Потамишје“ је утврђено као еколошки значајно подручје број 15. На основу ове Уредбе, еколошки значајна подручја и еколошки коридори чине део еколошке мреже Републике Србије.

Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности

На простору обухвата Просторног плана се налазе два међународно значајна подручја за птице (*Important Bird Areas* - IBA): RS012IBA „Горње Потамишје“ и RS013IBA „Средње Потамишје“, као и међународно значајно подручје за биљке (*Important Plant Area* - IPA) „Средњи Банат 2“.

Оцена постојећег стања

Значај и функције овог заштићеног подручја су многобројне. Осим богатог живог света, бројних строго заштићених врста и врста од међународног значаја, простор ПАО „Потамишја“ има и значајну коридорску функцију, обезбеђујући физичку везу између обронака Карпата и обала Дунава које спаја. Са друге стране, подручје нуди бројне екосистемске услуге локалном становништву и шире.

Већи део алувијалне равни Тамиша у Републици Србији је задржао хидролошке карактеристике равничарског, доњег тока, па се захваљујући геоморфолошки формираном широком току разлива и ствара еколошке услове за опстанак великог броја различитих врста водених, ливадских и шумских станишта. Имајући у виду још увек низак интензитет коришћења, као и по броју забележених дивљих врста, ово подручје је јединствено у Републици Србији и у региону.

Осим националног, постоји и значајан међународни оквир који подржава заштиту овог подручја. То су пре свега, међународне конвенције из области заштите биодиверзитета: Конвенција о биолошкој разноврсности, Конвенција о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта и Конвенција о очувању миграторних врста животиња. Циљ наведених међународних уговора је успостављање усаглашених принципа за заштиту биодиверзитета и обезбеђивање таквог начина управљања врстама и стаништима који ће омогућити њихов дугорочни опстанак.

Основно ограничење у области заштите природе је локално уништавање одређених станишних типова на неким деоницама еколошког коридора (најчешће изградњом рибњака или подизањем шумских монокултура), што ствара баријере унутар коридора.

Осим тога, многобројни антропогени утицаји деградирају станишта са изворном вегетацијом, разарајући њихову природну структуру и поспешујући ширење инвазивних врста (измена режима плављења регулацијом водотока, физичко нестајање станишта, распарчавање - фрагментација станишта, загађење воде, промене водног режима, негативни утицај сточарства, ратарства, лова и др). Инвазивне врсте представљају један од најзначајнијих фактора смањења и губитка биодиверзитета.

3.3.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште представља земљиште које се користи у пољопривредне сврхе, или се може привести овој намени.

У оквирима подручја под режимом заштите, изразито преовлађују површине под пашњацима (према графичком читавању око 35%), са значајним учешћем ораничних површина, ливада, трстика, мочвара и рибњака, док су остали начини коришћења пољопривредног земљишта заступљени неупоредиво мање.

У зони утицаја на посебну намену преовлађују ораничне површине које се користе за ратарску производњу, док су сви остали начини коришћења земљишта неупоредиво мање заступљени.

Уочена је угроженост пољопривредног земљишта од ветра услед недовољне заступљености ветрозаштитних појасева.

Шуме и шумско земљиште

Највећи комплекси шума и шумског земљишта налазе се уз водотоке и канале, у оквиру подручја посебне намене ПИО „Потамишје“. ЈП „Војводинашуме“, Шумско газдинство „Банат“, газдују највећим делом шумских површина. Шумско земљиште које је додељено ЈП „Војводинашуме“, а које се не води у Газдинској јединици (ГЈ) којом газдује ово предузеће, накнадно ће бити обухваћено Основом за ГЈ „Горње Потамишје“, којом се сада газдује за период од 2014. до 2023. године.

ЈВП „Воде Војводине“ газдују шумама уз насип реке Тамиш (ГЈ „Тамиш-Тиса“ Зрењанин и ГЈ „Тамиш-Дунав“ Панчево), као и уз каналску мрежу ХС ДТД („ГЈ ОКМ Вршац“ и „ГЈ ОКМ Нови Бечеј“).

У обухвату Просторног плана су и сопственици шумског и спонтано обраслог пољопривредног земљишта.

Основна функција ових шума је заштитна, односно производно – заштитна. Заштитне шуме уз насип штите насип од неповољних утицаја таласа и леда, а уз канале од удара ветра и стварања таласа.

У оквиру границе подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ шуме су заступљене на шумском земљишту и у инудационом подручју.

Табела 1. Шуме у граници подручја посебне намене ПИО „Потамишје“

Подручје посебне намене ПИО „Потамишје“	Шуме (ha)		Укупно (ha)
	Шуме на шумском земљишту	Шуме у инудационом подручју	
	27.72	3668.45	3696.17

У односу на површину подручја посебне намене ПИО „Потамишје“, шумовитост је 31,52% (за шумско земљиште је ППРС планирао достизање оптималне шумовитости од 14,3% укупне површине АПВ).

Према карти потенцијалне вегетације АП Војводине, у подручју посебне намене се смењују станишта шумске и слатинске вегетације. Највећу површину заузимају станишта тврдих лишћара (лужњак и пољски јасен) и меких лишћара (тополе и врбе).

Од природне шумске вегетације дуж реке Тамиш остали су само шумарци, као остаци шумских заједница, које су карактеристичне за заступљене типове земљишта. Утицај режима поплавних и подземних вода има пресудну улогу на формирање и одржавање постојећих шума и шумских засада. Присутна је хигрофилна шумска вегетација.

У депресијама удаљеним од водотока јавља се барска ива. На нешто оцедитијим земљиштима плавног подручја, осим барске иве јављају се ракета и крта врба. У приобалном појасу и старим разливима око бара, углавном на нижим земљиштима нешто лакшег механичког састава, бела врба формира монодоминанту заједницу. Појединачно је, са белом и кртом врбом, забележена и кошараста врба. Спрат жбуња је слабо развијен, осим на сувљим стаништима где је често присутан багремац.

Природне мешовите шуме топола и врба очуване су на веома малим површинама. На потенцијалним стаништима ових шума подигнуте су плантаже хибридних топола. Флористички састав ових шума је знатно измењен фрагментацијом, неодговарајућим начином газдовања, променом хидролошких услова и интродукцијом страних врста.

У брањеном делу алувијума има веома мало шума. Дуж мртваја очувани су остаци хигрофилне шумске вегетације, у виду стабала и мањих група беле тополе, беле врбе, лужњака, пољског јасена и пратећих врста. На незаслањеним деловима старих меандара такође су присутне инвазивне врсте, које се налазе у плавном делу алувијума.

Шумске културе заузимају велике површине, а јављају се првенствено у виду монокултура хибридних топола. Подигнуте су најчешће на некадашњим пашњацима. За шумске монокултуре у поплавним подручјима карактеристично је обилно присуство и ширење инвазивних врста.

Ови деградациони стадијуми шума су углавном мешовитог карактера. Спонтана обнова аутохтоних врста након сече, одвија се углавном изданачким путем на мањим површинама. Осим мале вредности коју ове шуме имају као станиште дивљих врста, хибридне тополе слабо везују обале водотока, услед нестабилности и честих извала.

Квалитет шумског фонда по флористичком саставу је незадовољавајући. Шуме и плантаже заузимају знатан део заштићеног подручја (11,39%). Спонтани развој шумског покривача, у измењеном режиму плављења и окружењу инвазивних врста, води повлачењу едификаторских врста (доминантних врста које су градитељи биоценозе) и ширењу неофита (алохтоних врста). Највећу деградацију су претрпела станишта погодна за развој хибридних топола. Функција ових шума је заштитна и делом производна. Шуме штите обалу, односно насип од штетних дејстава високих вода и регулишу климатске факторе.

Мање површине под шумама у зони утицаја на посебну намену су у приватном власништву, а заштитни појасеви зеленила су делимично заступљени у виду дрвореда поред путева и уз каналску мрежу. У оквиру пољопривредног земљишта заштитни појасеви зеленила нису плански формиран.

Оцена постојећег стања

Основна функција шума је заштитна, односно производно – заштитна. Шумовитост подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ од 31,52% је значајна, али шумски покривач у ПИО „Потамишје“, у измењеном режиму плављења и у окружењу инвазивних врста, води повлачењу едификаторских врста и ширењу неофита, као и на другим поплавним подручјима Европе.

Највећу деградацију су претрпела станишта погодна за развој хибридних топола. Интензивно шумарство је основни фактор угрожавања популационе структуре врста водених бескичмењака, а употреба пестицида у шумарству, као и ширење површина под клонским тополама су најзначајнији угрожавајући фактор за фауну инсеката.

Чиста сеча засада и састојина аутохтоних врста доводи до излагања станишта за размножавање водоземаца директним сунчевим зрацима, што има негативан утицај на јаја и ларве. Развој шумарства на барским теренима доводи до губитка станишта и самих јединки, а убрзава се сукцесија, односно зарастање бара и мочвара.

Шумарство и пракса газдовања шумама, негативно утиче на врсте птица које се гнезде у шумама, пре свега због уклањања појединачних и група старих стабала, уједначавања старосне и специјске структуре шума и услед уништавања шума (и засада дрвећа) сечом. Додатни ефекти угрожавања су бука (последича коришћења механизације у шумарству), измена структуре тла и ширење инвазивних врста.

Ловна фауна

На евидентираним ловиштима у обухвату Просторног плана су заступљене врсте крупне и ситне ловне дивљачи (јелен, срна, дивља свиња и зец) и перната дивљач (глувара, гроготовац, звиждара, риђоглава патка, лисаста гуска и гуска глоговњача).

Фауна риба

Тамиш представља изузетно атрактивну реку са становишта спортског риболова. У прошлости је на овој реци вршен и привредни риболов, који је забрањен. У водама Тамиша и у Потамишју до сада су укупно евидентиране 42 врсте риба.

На територији реке Тамиш проглашено је рибарско подручје, које користи Риболовачки савез Војводине Д.О.О. Програмом управљања рибарским подручјем се регулише заштита и одрживо коришћење риба као ресурса и природног богатства.

Водно земљиште

Водно земљиште, у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи, који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште текуће воде јесте корито за велику воду и приобално земљиште. Водно земљиште стајаће воде јесте корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, до највишег забележеног водостаја. Водно земљиште обухвата и напуштено корито и пешчани и шљунчани спруд који вода повремено плави и земљиште које вода плави услед радова у простору (преграђивања текућих вода, експлоатације минералних сировина и слично).

Приобално земљиште јесте појас земљишта непосредно уз корито за велику воду водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама. Међутим, на приобалном земљишту има и нелегално подигнутих објеката, а највећи број ових објеката је у функцији кућа за одмор.

Воде и водно земљиште у обухвату Просторног плана представљају водотоци (Тамиш, каналисани водоток Брзава), затим магистрални канал ДТД Нови Бечеј – Банатска Паланка, канали ОКМ (основне каналске мреже) и ДКМ (деталне каналске мреже), стајаће воде (мртваје, баре и мочваре), водозащитна подручја и захвати, водне акумулације и ретензије.

Минералне сировине

У подручју обухвата Просторног плана налазе се оверене резерве подземних вода, термоминералних вода и опекарских глина. Такође, постоји и лежиште нафте и природног гаса на нафтном лежишту, нафтном поље „Бока“ у експлоатацији, са бушотинама, бушотинским цевоводима и другим објектима за експлоатацију нафте (утоварна станица, сабирна станица, когенерацијска станица). Поред експлоатације минералних сировина, на подручју обухвата Просторног плана се налазе и истражни простори за истраживање подземних и термоминералних вода, нафте и природног гаса.

Хидрогеотермални потенцијали на посматраном подручју испитани су на бушотинама Ne-1/H и Ne-1a/H.

Подручје обухвата Просторног плана се у потпуности налази у одобреном истражном простору Средњи Банат бр. 5072 за истраживање нафте и природног гаса, од стране НИС а.д. Нови Сад.

Поред наведених активних истражних простора, лежишта и биланса минералних сировина и других геолошких ресурса и експлоатационих поља, на подручју обухвата Просторног плана у протеклом периоду регистроване су појаве следећих минералних сировина:

- опекарске глине јужно од насеља Сечањ;
- опекарске глине северно, североисточно и источно од насеља Баранда;
- подземна вода, извориште А.Д. „Победа“ у Боки (општина Сечањ);
- нафта и природни гас, нафтоносно поље „Бока“ (општина Сечањ);
- хидрогеотермални потенцијал испитан на бушотинама у Неузини Ne-1/H и Ne-1a/H (општина Сечањ);
- опекарске цигле, циглана „Орловат“ у Орловату (Град Зрењанин);
- подземна вода, извориште „Млекара Маестро“ у Сакулама (општина Опово).

3.4. КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ

У обухвату Просторног плана непокретна културна добра (знаменито место и споменик културе) и добра која која уживају претходну заштиту (споменици и спомен обележја) се налазе углавном у насељима уз Тамиш.

Добра под претходном заштитом: археолошки локалитети, локалитети са историјским, етнолошким или природњачким садржајем (водице) су заступљени у целом обухвату Просторног плана.

Историјски контекст

Подручје Тамиша насељено је веома рано услед чега се изградио специфичан однос човека према природи, који је резултовао садашњим културним наслеђем, што утиче на специфичност посматраног подручја. Мноштво археолошких налаза указује на трагове људских насеља на високим обалама Тамиша.

Због климатских и хидролошких карактеристика, насеља уз плавна подручја су имала идеалне услове за сточарство, што је условило да је сточарство било и остало главна пољопривредна грана. Непокретно културно наслеђе, као и писани извори, сведоче о континуираном присуству на овом подручју. Међутим, услови су били неповољни за формирање већих насеља са централном улогом. Чак и са гушћом мрежом насеља у средњем веку број становника је био низак. У турском периоду се додатно смањило број становника. Након ослобођења од турске владавине започето је планско насељавање подручја насељавањем становника разних националности и вере из других делова Аустроугарске монархије.

Непокретна културна добра

У обухвату Просторног плана се налази 16 непокретних културних добара и то: једно знаменито место од изузетног значаја, један споменик културе од изузетног значаја, девет споменика културе од великог значаја и пет споменика културе.

Добра која уживају претходну заштиту

У обухвату Просторног плана се налази приближно 204 добара која уживају претходну заштиту¹ и то: једно старо језгро градова и насеља, 26 градитељских објеката, 40 споменика и спомен обележја, пет локалитета са историјским, етнолошким или природњачким садржајем и приближно 132 археолошких локалитета.

3.5. СТАНОВНИШТВО

У обухвату Просторног плана налази се укупно 19 насеља са подручја четири јединице локалне самоуправе: Града Зрењанина и општине Ковачица, Опово и Сечањ. Град Зрењанин и општина Сечањ припадају Средњебанатској области, док се општине Ковачица и Опово налазе у Јужнобанатској области.

Према Попису становништва 2011. године, у подручју обухвата живи 32035 становника у 19 насеља, односно 1,7% укупног броја становника на територији АП Војводине.

Подручје обухвата Просторног плана у целисти карактерише пад броја становника. Посматрајући период од 1991. до 2011. године приметно је континуирано опадање броја становника, са 39477 становника 1991. године, преко 36958 становника 2002. године и 32035 становника 2011. године. Број становника се смањило за 7442 становника, с тим да је посматрајући два последња Пописа приметно значајније смањење броја становника за 13,3%, односно 4923 становника мање. У подручју обухвата Просторног плана присутна је депопулација, која је заступљена на целој територији АП Војводине.

---

¹ У складу са чланом број 29. Закона о културним добрима, установа заштите дужна је да у року од две године утврди да ли евидентирана непокретност има споменичка својства и да у том року предложи утврђивање те непокретности за културно добро. Уколико евидентирана непокретност није утврђена за културно добро у року од три године од дана евидентирања, на ту непокретност неће се примењивати мере заштите утврђене овим законом.

3.6. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА

Постојећу мрежу насеља у обухвату Просторног плана чини 19 насеља, односно:

- шест насељених места Града Зрењанина - **центар националног значаја** (Банатски Деспотовац, Ботош, Орловат, Томашевац, Фаркаждин и Чента);
- 14 насељених места која припадају **функционалном урбаном подручју Зрењанина**: шест насељених места Града Зрењанина (Банатски Деспотовац, Ботош, Орловат, Томашевац, Фаркаждин и Чента) и осам насељених места општине Сечањ (Банатска Дубица, Бока, Јарковац, Јаша Томић, Неузина, Сечањ, Сутјеска и Шурјан);
- пет насељених места која припадају **функционалном урбаном подручју Панчева** - центру националног значаја и то: Идвор и Уздин (општинама Ковачица) и Баранда, Опово и Сакуле (општина Опово).

Насеља су просечне величине од 1686 становника, док се са највише становника издваја Опово (са 4527), а најмање становника има насеље Шурјан у општини Сечањ (са 253 становника).

Сечањ и Опово представљају центре општине и имају карактер локалног центра, док су остала насељена места, осим насеља Јаша Томић, претежно руралног карактера и имају функцију локалне заједнице са развијеним централним функцијама.

Подручје општине Сечањ има највећи удео у укупном обухвату Просторног плана, јер од 11 насеља ове општине у обухвату је осам насеља, а затим општина Опово, која од укупно четири насеља у својој општини у обухвату Просторног плана има три. Остале јединице локалних самоуправа мањим деловима своје територије улазе у обухват Просторног плана.

Највећи број насеља у обухвату Просторног плана се налази у категорији од 1001 до 3000 становника, где живи и 71,51% становника.

Насеља која се у целости налазе у подручју обухвата Просторног плана су Шурјан, Бока, Сечањ, Неузина, Идвор и Баранда. Остала насеља једним делом своје територије улазе у обухват Просторног плана, али су за потребе анализе сагледана у потпуности.

3.7. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

Имајући у виду величину и карактер насељених места која се налазе на подручју обухвата Просторног плана, заступљеност јавних служби углавном задовољава потребе становништва.

У насељеним местима заступљене су све неопходне јавне службе, од предшколских и школских установа, домова културе, библиотека, амбуланти, апотека, и спортско-рекреативних површина. Свако насеље има и месну канцеларију и пошту. Постојеће службе је неопходно унапредити.

Планским документима чије је доношење у надлежности јединица локалне самоуправе планирано је уређење и изградња постојећих објеката и комплекса јавних служби и изградња недостајућих објеката и комплекса јавних служби (у зависности од потреба локалне заједнице).

3.8. ПРИВРЕДА

Пољопривреда

Основна и доминантна привредна делатност у обухвату Просторног плана је пољопривреда. У оквиру заштићеног подручја пашњаци обухватају око 41% укупне површине, па самим тим традиционално сточарство - пашарење представља највећи производни ресурс, који није искоришћен у довољној мери, а нарочито би било корисно увећање броја оваца. Осим тога, ливаде за кошење обухватају око 7%, што такође представља значајан удео.

Ратарска производња у заштићеном подручју заступљена је на малим површинама (око 15%), практично у енклавама у оквиру ливада и пашњака, а житарице и индустријско биље су најчешће културе. Често се ради о врло интензивном ратарењу, па то понекад представља конфликт са окружењем и неопходно је ускладити га са мерама заштите у наредном периоду.

На подручју ван режима заштите, у непосредном окружењу, ратарство је доминантан облик пољопривреде, а оно по свему има карактеристике као и у другим деловима Баната. На предметном простору постоје и две свињогојске и једна фарма говеда.

Узгој рибе у рибњацима

Под рибњацима на заштићеном подручју подразумевају се одржавани водени системи за производњу рибе, изграђени подизањем насипа око будућих језера или модификацијом постојећих водених станишта.

Сви рибњаци у Потамишју саграђени су после Другог светског рата, а градња је посебно била интензивна у протекле три деценије (почевши од 1984. године, када је изграђен рибњак „Сутјеска“), због процвата тржишта слатководне рибе. У Потамишју је тада изграђена највећа површина под рибњацима у Србији.

Рибњацима се управља на полуинтензиван начин (ниво интензитета производње рибе је у корелацији са бројем фактора који се у систему контролишу). Начин производње и производне карактеристике рибњака у многеме зависе од власништва, планова производње, те економског миљеа у којима рибњаци егзистирају. Економски најпродуктивнији су рибњаци код Неузине и рибњак код Сутјеске. На неким рибњацима риба се више не производи.

Тренутно је на подручју Потамишја девет рибњачких комплекса укупне површине ~3110 ha, с тим да површина реално може да буде и већа уколико се узму у обзир све површине које служе рибњачкој производњи. Од наведене површине, 2357 ha налази се у заштићеном подручју, док је 750 ha у заштитној зони.

Туризам

Вредности планског подручја, са аспекта туристичке валоризације, односе се на приступачност подручја ПИО „Потамишје“, његове природне и антропогене вредности, еколошку очуваност, богатство мотива, као и потенцијалну туристичку привлачност насеља у његовој непосредној околини.

На заштићеном подручју и околини постоји велики потенцијал за развој: екотуризма („*birdwatching*“, рекреативних активности, као што су возња бициклима, пешачење, купање и слично, едукација кроз школе у природи, еколошке кампове, екскурзије, стручне и студијске боравке за одрасле), риболовног, културно-манifestационог, руралног и наутичког туризма.

Такође, недалеко од насеља Баранда постоје налазишта минералног блата - пелоида, те је кроз локалне планове развоја наведена и могућност њиховог комерцијалног коришћења и развој здравственог туризма на овом подручју.

Планирање туристичких садржаја и активности, које морају бити усклађене са мерама и режимима заштите природе, уз адекватну презентацију и промоцију природних вредности, утицаће и на већу атрактивност туристичких локалитета и повећање обима туристичких услуга.

Шумарство и лов

Шумама и шумским земљиштем највећим делом газдује ЈП „Војводинашуме“, а делом газдују ЈП „Воде Војводине“ и сопственици шума. Шумска вегетација и шумске монокултуре аутохтоних и алохтоних врста и групације дрвенастих врста које се јављају у мозаику са забареним површинама, користе се првенствено за добијање производа од дрвета. Највећу површину унутар шумског покривача, заузимају монокултуре хибридних топола.

Приоритетна функција шума ЈП „Војводинашуме“ у оквиру ГЈ „Горње Потамишје“ је глобална намена 11 - шуме са производно-заштитном функцијом. Основну намену чине:

- Наменска целина 10, производња техничког дрвета и
- Наменска целина 92, узгајалиште птица мочварица.

Привредна функција ових шума се остварује кроз испоруку дрвних сортимената дрвопрерађивачким фирмама које производе: амбалажу, палете, палетне елементе и љуштени фурнир. Такође, остварује се и пласман огревног дрвета (тврдих и меких лишћара) на целом подручју јужног и средњег Баната, који се продаје синдикалним организацијама и слободном продајом крајњим потрошачима. Потражња за огревним дрветом је знатно већа од укупне производње.

Коришћење недрвних производа из шуме (лековитог биља и гљива) није организовано.

За развој лова као привредне гране у обухвату Просторног плана постоје добри предуслови, посебно услови станишта, који погодују развоју дивљачи. Ограничење у развоју лова као туристичког производа су мала улагања у ову привредну грану.

3.9. ИНФРАСТРУКТУРА

3.9.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана егзистирају следећи видови саобраћаја: путни – друмски, железнички и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја на подручју у обухвату Просторног плана и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички и водни саобраћај користе само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима.

Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- државни путеви I реда: бр.13, и бр.18,
- државни путеви II реда: бр.129, бр.130, бр.131, бр.308 и бр.309.

Основни путни правци који омогућавају даљинска и транзитна кретања, као и везе са центрима међународног (Нови Сад), националног ранга (Зрењанин, Кикинда, Панчево) и регионалног ранга (Вршац) су ДП бр.13 и ДП бр.18.

Државни путеви II реда су саобраћајни капацитети који омогућавају субрегионално и регионално повезивање и основни су апсорбери свих саобраћајних збивања на посматраном подручју. Такође су и путеви који омогућују изворно-циљна кретања и квалитетно међунасељско повезивање у обухвату Просторног плана.

Систем општинских путева у обухвату Просторног плана (Град Зрењанин, општине Опово, Ковачица и Сечањ) су различитог степена изграђености и омогућују доступност овом простору из свих праваца, са везама на државну путну мрежу високог ранга (ДП I и II реда).

У оквиру катастарских општина у обухвату Просторног плана, налазе се и некатегорисани путеви (приступни и атарски путеви), који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје у атару.

Железнички саобраћај у обухвату је дефинисан преко пруга регионалног и локалног значаја, треба издвојити правце:

- регионалних пруга бр.2 и бр.6,
- локалних пруга бр.16 и бр.17,
- демонтиране пруге на правцу Сечањ – Јарковац – Самош.

Железнички саобраћај има мали удео у туристичким кретањима на подручју обухваћеним Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), због веће удобности у односу на аутобуски превоз, могао би имати значајно учешће у туристичким кретањима, првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај на посматраном подручју заступљен је преко пловног канала ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка – Нови Бечеј, са релативно скромним просторно и инфраструктурно прихватно - манипулативним и превозним капацитетима (товариште на каналу ОКМ код Банатске Дубице).

Водоток Тамиш није категорисан као пловни водоток (изузев у зони Панчева, што је ван обухвата Просторног плана), па у смислу транспорта нема значај, али се може користити у спортске и рекреативне сврхе малим пловилима (чамци).

Немоторни саобраћај је заступљен преко бициклистичких коридора националног ранга. Међународна бициклистичка стаза – цикло коридор 6², Дунав – Црно море, позиционирана је ван обухвата Просторног плана (западно), у општини Стара Пазова. Цикло коридор 6 није доступан у овом делу обухвата без организованог прелаза (скела/трајект) преко Дунава. Национални цикло коридор је дефинисан уз канал ОКМ ХС ДТД и део Тамиша од Уставе Ботош до границе са Румунијом (Јаша Томић).

---

2 Nant - Tours - Orleans - Nevers - Chalon sur Saone - Bale - Passau - Ybbs - Linz - Vienna - Bratislava - Budapest - Belgrade - Bucarest - Constanta.

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи аеродром Зрењани-Ечка. Оба терминала у потпуности задовољавају садашње обиме транспортних захтева.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да **саобраћајна инфраструктура** (путно-друмски, железнички и водни саобраћај), у оквиру подручја обухвата Просторног плана, даје добре основе за надоградњу или реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора. С друге стране може се констатовати да у оквиру ПИО „Потамишје“, садашње стање и постојећи капацитети саобраћајне инфра и супраструктуре имају одређени негативан утицај који произилази мање из природе самог инфраструктурног система транспорта, а више из вишедеценијског заостајања у примени савремених технологија транспорта.

3.9.2. Водна и комунална инфраструктура

Снабдевање водом

Насеља у обухвату Просторног плана највећим делом поседују изграђен водоводни систем, с тим да се део насеља снабдева водом из регионалних система, док се за поједина насеља (Сакуле, насеља општине Сечањ и др.) и даље користе локална изворишта.

Одвођење атмосферских и отпадних вода

Одвођење атмосферских вода из насеља врши се посебним системима каналске мреже у оквиру грађевинског подручја, било отвореним или зацељеним каналима, у зависности од ширине профила улица. Отворени канали, који најчешће прате саобраћајнице, углавном су запуштени и непроточни.

Канализациона инфраструктура изграђена је у насељима Јаша Томић, Сечањ, Опово и Идвор, али обухвата мали проценат домаћинстава. Ни једно насеље на овом подручју тренутно нема изграђен уређај за пречишћавање отпадних вода који је у функцији. Отпадне воде испуштају се у водопрпусне септичке јаме, које су потпуно засићене после дуге употребе.

Постојећом планском документацијом пречистачи отпадних вода насеља у највећем броју случајева планирани су на самој граници са заштићеним подручјем, као што је случај са насељима Сакуле, Банатски Деспотовац и Баранда (поред Тамиша), Идвор (поред локалитета Петрићева бара), Шурјан (поред Тамиша, југозападно од постојеће радне зоне), Бока (поред локалитета Стари Тамиш). У случају неколико насеља, иако је планирана локација ван директне зоне утицаја, реципијент пречишћеног ефлуента је хидролошки повезан са заштићеним подручјем (Јаша Томић, Сечањ, Чента, као и Сутјеска, чији пречистач је планиран на пашњаку, на удаљености 150 m од границе заштићеног подручја). За део насеља изградња пречистача планирана је у самом заштићеном подручју, као што су Неузина (локалитет Стари Тамиш, у близини пута Р-123: Неузина 2 (Тамиш) - Неузина 1, Фаркажин (пашњак уз источни део грађевинског подручја), Орловат (приобаље Тамиша уз јужни део грађевинског подручја) и Томашевац (пашњак уз југоисточни део грађевинског подручја). Једино у случају насеља Уздин, канал планиран за реципијент није у хидролошкој вези са заштићеним подручјем. Као крајњи реципијент пречишћених отпадних вода за сва остала насеља је река Тамиш.

Одбрана од поплава

Тамиш припада водама I реда, у оквиру групе међудржавних вода као природни водоток.

У заштићеном подручју удео у управљању имају Водопривредно друштвено предузеће „Средњи Банат“ из Зрењанина и Друштвено водопривредно предузеће „Тамиш Дунав“ из Панчева. ВДП „Средњи Банат“ обавља водопривредну делатност на територији Града Зрењанина, општина: Сечањ, Нова Црња и Житиште, а ДВП „Тамиш Дунав“ у граду Панчеву, општинама Ковачица и Опово, углавном пружањем услуга за ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад и ЈП „Ђердап“.

Протицај реке Тамиш је карактеристичан по изразитој неуједначености, како током године, тако и између појединих година. У домену великих вода Тамиш у нашој земљи има различите воднорезимске карактеристике тока, а у подручју обухвата Просторног плана може се поделити на две деонице. Прва деоница, од државне границе до ушћа Брзаве код Ботоша, има изграђене насипе са широким мајор коритом. За ову деоницу је карактеристичан брз настанак поплавног таласа и одбрана од поплава од неколико дана.

Друга деоница, од ушћа Брзаве до споја са Дунавом преко канала Карашац код Ченте, има и до 5 km широку инундацију оивичену изразито високим теренима. При наиласку великих вода, ова долина се плави и има велику акумулациону моћ.

Сваки водоток има свој посебан режим проглашавања фазе одбрана од поплава: „редовне“ и „ванредне“ одбране. За „банатске водотоке“, ВДП „Средњи Банат“ директно и самостално проглашава увођење или укидање степена одбране.

Меродавни водомер за водоток Тамиш, за деоницу која пролази територијом Града Зрењанина се налази код Сечња са котом „0“ водомера (73,46 m н.в.). Редовна одбрана се проглашава код читања 400 cm, а ванредна код читања 650 cm. У обухвату Просторног плана налази се хидролошка станица „Јаша Томић“ и „Сечањ“, а подаци о површинским водама Тамиша се користе и са хидролошке станице „Панчево“, а за Брзаву са хидролошке станице „Конак“.

Заштита приобаља Тамиша спроводи се комбинацијом различитих објеката и мера. Линијска заштита се врши углавном насипима. Ретензијама се може вршити растеређење водотока, а мрежом канала са евакуационим објектима регулише се упуштање воде у Тамиш.

На територији коју покрива ВДП „Средњи Банат“, од државне границе до Томашевца, протеже се левообални насип Тамиша (од km 120+375 до km 90+200) и део насипа магистралног канала ДТД, који чине јединствен линијски систем одбране. Деснообални насип се протеже од државне границе до високог терена непосредно код укрштања Тамиша са магистралним каналом ДТД код Ботоша (од km 113+175 до km 83+500). Десна обала захвата високи терен од km 83+500 до km 37+000 (мост код Баранде на Тамишу). Друга техничка деоница има 46,5 km високог терена. Насипи I одбрамбене линије димензионисани су на 1% велику воду и распоређени су на деловима тока Тамиша. Део речног тока од Томашевца до Опова природна је ретензија за велике воде.

Делови мелиорационих система за одводњавање са припадајућим водним објектима који се налазе на предметном подручју су³:

1. ГД СБЗ 226 Чента,
2. ГД СБЗ 225 Фаркаждин,
3. ГД СБЗ 221 Орловат-Пашњак,
4. ГД СБЗ 208 Лукићево,
5. ГД СБЗ 223 Томашевац,
6. ГД СБЗ 230 Рибњак Сутјеска,
7. ГД СБЗ 227 Оређ-Беле Баре-Сутјеска,
8. ГД СБЗ 228 Ушће-Тамишац,
9. Инундација,
10. ГД СБЗ 204 Ланка Бирда,
11. ГД СБЗ 201 Неузина-Брзава,
12. ГД СБЗ 203 Неузина-Тамиш,
13. ГД СБЗ 202 Неузина-ДТД,
14. Коридор.

Делови мелиорационих система за одводњавање са припадајућим водним објектима који се налазе на предметном подручју су⁴:

1. ГД ТД 267 Идвор-Уздин-Сакуле,
2. ГД ТД 268 Баштине-Опово,
3. ГД ТД 281 Главни Глогоњски,
4. ГД ТД 270 Надела.

Канал Хс ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“, од km 68+500 до km 99+000, је изграђен као пловни са двотрачним саобраћајем. Изнад акваторије канала пројектовани пловни габарит канала износи 6 m изнад максималног водостаја. Уз канал ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“, на левој и десној обали по депонији, укопан је оптички кабл компаније SBB.

3 Ознаке ГД-Горњи Дунав и СБЗ-Средњи Банат Зрењанин преузете су из Оперативног плана за одбрану од поплава за 2018. годину („Службени гласник РС“, број 15/18). Карактеристике горе наведених система, дате су табелама 1, 2, 3 и 4, приложеним уз прибављене Водне услове.

4 Ознаке су из Оперативног плана за одбрану од поплава за 2018. годину („Службени гласник РС“, број 15/18), ГД=Горњи Дунав, ТД=Тамиш Дунав. Карактеристике горе наведених система, дате су табелама 5, 6, 7 и 8, приложеним уз прибављене Водне услове.

3.9.3. Енергетска инфраструктура и енергетска ефикасност

Електроенергетска инфраструктура

На предметном простору изграђена је средњенапонска дистрибутивна мрежа електричне енергије, преко које се снабдевају потрошачи у насељима и други садржаји у простору ван насеља. Електроенергетска мрежа је углавном надземна.

Напајање електричном енергијом потрошача у обухвату Просторног плана обезбеђено је из: ТС 110/35 kV „Зрењанин 1“, ТС 110/35 kV „Алибунар“ и ТС 110/20 kV „Бегејци“, преко далековода 35 kV из ТС 35/20/10 kV „Томашевац“, ТС 35/20/10 kV „Бока“ и 35 kV ТС 35(110)/20 kV „Перлез“ и далековода 10 kV и 20 kV средњенапонске мреже и нисконапонске (0,4 kV) мреже, са могућношћу резервирања конзума.

У обухвату Просторног плана се налази ДВ 220 kV бр.254 ТС Панчево 2 - ТС Зрењанин 2, као део основног преносног система електричне енергије.

На постојећим објектима дистрибутивног електроенергетског система у обухвату Просторног плана се врше радови на одржавању, адаптацији и реконструкцији у циљу очувања поузданог и сигурног напајања конзумног подручја.

Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана изграђена је транспортна гасоводна мрежа (притиска већег од 16 bar) и дистрибутивна гасоводна мрежа (притиска до 16 bar), експлоатационо нафтно поље „Бока“ са нафтним бушотинама, бушитинским цевоводима и објектима за експлоатацију нафте.

На територији Града Зрењанин гасификована су сва насеља чији су делови у обухвату Просторног плана (Банатски Деспотовац, Ботош, Орловат, Томашевац, Фаркашкин и Чента). Такође, на територији општине Опово гасификована су сва три насеља чији су делови у обухвату Просторног плана (Баранда, Опово и Сакуле).

На територији општине Ковачица планирана је изградња дистрибутивне гасоводне мреже у насељима Идвор и Уздин.

У општини Сечањ такође су гасификована сва насељена места и делови насељених места која су у обухвату Просторног плана (Банатска Дубица, Бока, Јарковац, Јаша Томић, Неузина, Сутјеска, Сечањ и Шурјан).

ЈКП „Градска топлана“ Зрењанин поседује део дистрибутивне гасоводне мреже у насељима Ботош, Банатски Деспотовац и Сутјеска.

У подручју обухвата Просторног плана и у његовој непосредној близини налазе се следећи гасоводи и објекти у надлежности ЈП „Србијагас“-а:

- гасовод МГ 01 Елемир-Панчево;
- гасовод РГ-01-04 за ГМРС Сечањ;
- гасовод РГ-01-04/І за ГМРС Циглану Сечањ;
- гасовод РГ-01-15 за ГМРС Конак;
- гасовод за ГМРС Ботош;
- гасовод РГ-01-14 за ГМРС Јарковац;
- гасовод РГ-01-05 за ГМРС Бока.

На простору обухвата Просторног плана налази се нафтовод Нови Сад - Панчево (интерна ознака ДН-02, односно деоница 2), пречника Ф457 mm, са паралелно положеним оптичким каблом за систем даљинског надзора и управљања (помереним 1-2 m лево у односу на трасу нафтовода).

Обновљиви извори енергије

На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење обновљивих извора енергије.

Енергетска ефикасност

Карактеристика целокупног енергетског система, преносног, дистрибутивног, као и целокупне секторске потрошње (индустрија, саобраћај, зградарство), јесте ниска енергетска ефикасност као и нерационална потрошња енергената.

3.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура

За потребе насеља и корисника у обухвату Просторног плана изграђена је електронска комуникациона мрежа задовољавајућег капацитета.

Изграђени су капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл.

У протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервис).

За потребе мобилних комуникација изграђене су базне радио-станице у власништву оператора мобилних комуникација.

3.10. УГРОЖЕНОСТ ОД ВАНРЕДНИХ СИТУАЦИЈА

Ванредне ситуације које могу угрозити подручје обухваћено Просторним планом су: елементарне непогоде (земљотреси, ерозија, поплаве, олујни ветар, снежни нанос, град, суша, атмосферско пражњење, пожар), техничко-технолошке несреће/удеси и ратна разарања.

3.10.1. Елементарне непогоде

Према подацима Републичког сеизмолошког завода, на карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, на подручју обухвата Просторног плана могућ је **земљотрес** јачине VIII и IX степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VIII степен манифестовати „штетан земљотрес“, а за IX степен „разоран земљотрес“.

Ерозија представља дуготрајан процес нарушавања квалитета земљишта. Настаје услед уништавања ветрозаштитних појасева, као последица јаког ветра, али и услед обрађивања и експлоатације обрадивог земљишта који знатно убрзавају ерозивни процес. Ерозија земљишта на посматраном подручју нема велику учесталост и одвија се углавном као појединачна мања појава.

Извршено је делимично уређење корита и обезбеђивање обала Тамиша. Од државне границе па до Ботоша, са обе стране реке урађени су насипи који штите од **поплава** широку речну долину. Насипи су изграђени и на сектору Панчевачког рита, од Ченте до ушћа, са десне стране дуж читавог тока, а са леве само на појединим секторима јер се овде река наслања на релативно високу лесну терасу.

Постојећи систем заштитних објеката нема потребан степен заштите подручја од поплава у пограничном сектору, због чега је у протеклом периоду више пута долазило до преливања и пробоја насипа са великим штетама у приобаљу. Најтежа ситуација је на Тамишу где су поплаве (1966, 2000. и 2005. године) имале катастрофалне размере. У 2005. години догодиле су се поплаве након изливања реке Тамиш, услед чега је била проглашена елементарна непогода у општинама Сечањ и Житиште од средине априла до средине јуна. До поплаве је дошло услед пробијања насипа на десној обали Тамиша у Румунији, а најугроженија су била подручја насељених места Јаша Томић и Бусење у општини Сечањ и насеље Међа у општини Житиште.

Преовлађујући **ветар** на овом простору дува из југоисточног правца (кошава), који може да достигне орканску брзину, те постоји ризик од јављања штете проузроковане овим олујним ветром. Појава олујних ветрова може изазвати обарање стабала и пуцање грана, што може да угрози саобраћај на путевима, живот и здравље људи и да изазове веће материјалне штете на објектима, електродистрибутивној и телекомуникационој мрежи. Такође, ови ветрови утичу на органски и неоргански свет као и на многе људске делатности, како непосредно тако и посредно (на приносе у пољопривреди, количину падавина, испаравање тла и биљака, наносе штету, психофизичко стање људи кроз повећану или смањену активност и сл.).

Под утицајем јаког ветра, у зимском периоду године може доћи до стварања **снежних наноса**, што негативно утиче на безбедност саобраћаја.

Појава **града** је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредним културама које су у том периоду и најосетљивије.

Према условима Републичког хидрометеоролошког завода, у обухвату Просторног плана изграђено је 14 лансирних (противградних) станица са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете у сврху заштите од града.

Климатски услови који имају тенденцију повећања температуре, као и количина падавина која је често недовољна или неповољног распореда како по годинама тако и у току године, знатно утичу на појаву **суше**. Суша директно утиче на род пољопривредних култура. Највећа учесталост суше је у вегетационом периоду када су пољопривредне културе најосетљивије и када су штете од ове непогоде у то време највеће.

Настајање **пожара**, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Пожари могу настати као природна појава (удари грома, високе температуре у време суша и сл.) или као техничко-технолошки удес (у процесу производње, акцидента и сл.), али најчешће настају услед људске непажње и немара.

Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Појава пожара могућа је и на пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима или услед намерног паљења стрњике на њивама након жетве.

3.10.2. Техничко технолошке несреће – удеси

У погледу ванредних удесних ситуација, простор у обухвату Просторног плана потенцијално је угрожен услед експлоатације нафте и гаса, а највећи загађивач је постројење „НИС Нафтагас - погон „Бока“ у Боки. Сабирно - отпремна станица „Бока“, смештена уз локалну саобраћајницу, која повезује насеља Бока и Конак, налази се уз границу заштићеног подручја. Утицај је могућ у случају акцидента, који се манифестује у виду ерупције угљен-диоксида и нафте/газолина (што је изузетно редак случај).

На заштићеном подручју регистроване су истражне бушотине на пашњацима југозападно од насеља Конак, јужно од Боке и јужно од Сечња. Станица за снабдевање горивом налази се јужно од насеља Идвор, на путу Р-110 Перлез 2 (Фаркаждин) - Ковачица, која такође представља угрожавајући фактор. Према подацима Министарства заштите животне средине, достављеним за потребе израде Просторног плана, утврђено је да се у подручју обухвата не налазе севесо постројења/комплекси.

4. НАМЕНА ПРОСТОРА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

За потребе заштите, даљег развоја и презентације подручја Потамишја, Просторним планом је сагледано шире подручје око Тамиша, односно подручје обухвата Просторног плана. Сагледане су слабости и снаге посматраног подручја, могућности и претње за његов даљи развој и на основу свега, као и података дефинисаних Студијом заштите, дефинисано је подручје посебне намене и подручје утицаја на посебну намену.

Подручје посебне намене је подручје ПИО „Потамишје“ - Просторним планом је дефинисана граница подручја посебне намене ПИО „Потамишје“.

Подручје утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“ у највећем проценту чини пољопривредно земљиште, али оно обухвата и делове 14 грађевинских подручја насеља и у целости насеља Баранда, Бока, Идвор, Томашевац и Шурјан. Заштитна зона ПИО „Потамишје“ је Просторним планом преузета из Студије заштите и чини део *Подручја утицаја на посебну намену ПИО „Потамишје“*.

Према билансу површина исказаном у Просторном плану у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ највећа је заступљеност територије општине Сечањ са 46,73%, а најмање територије општине Опово са 13,2%. Надаље, у подручју посебне намене ПИО „Потамишје“ највећа је заступљеност водног земљишта са 51,07%, а затим пољопривредног земљишта са 48,3%. Од пољопривредног земљишта највише су заступљени пашњаци са 22,26%. Заједно са пашњацима у инундацији они чине 34,65% подручја посебне намене. Најмања је заступљеност шумског земљишта у подручју посебне намене са 0,12%, али је са шумама у инундационом подручју, шумовитост подручја посебне намене 15,41%. Грађевинско земљиште у обухвату Просторног плана је заступљено са око 0,51%.

Очекивано је да ће у току израде одговарајуће планске документације ради реализације планираних садржаја у подручју посебне намене, доћи до промене основних намена површина при редефинисању грађевинског земљишта на пољопривредном и водном земљишту, а за потребе дефинисања:

- површина за туризам, спорт и рекреацију и
- површина за саобраћајну, комуналну и енергетску инфраструктуру.

Дефинисање грађевинског земљишта у границама ПИО обавезно је ускладити са:

- забранама и ограничењима која су прописана режимима заштите, дефинисаним Студијом о заштити ПИО и
- према исказаним пројектима од општег интереса и националног значаја, чија је реализација могућа на заштићеном подручју у складу са Законом о заштити природе.

5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Тамиш је највећа банатска река и представља једну од најзначајнијих левих притока Дунава у Србији. Тамиш извире у Румунији, на планини Семеник, при чему је главни ток реке дугачак 340 km, од чега је у Србији 118 km. У свом горњем току има карактер планинске реке, а спуштајући се из планинских предела у Панонску низију, Тамиш сукцесивно поприма карактер равничарске реке. Тамиш улази у Србију код места Јаше Томић и тече до Панчева, где се улива у Дунав.

Захваљујући малом паду терена, Тамиш је меандрирао кроз Пананонску низију. Данас је велики број меандара физички одвојено од главног тока, чинећи мање или веће мртваје - карактеристичне екосистеме које одликује велика динамика. Српски део Потамишја је специфичан по свом руралном карактеру.

Дуго је Тамиш важио за једну од најмање загађених река у Војводини. Последње декаде двадесетог века долази до наглог пада квалитета воде у овој банатској реци. Седамдесетих година двадесетог века Тамиш је постао део основне каналске мреже Хидросистема Дунав – Тиса – Дунав. Изградњом великог броја хидротехничких објеката, а највише изградњом устава (Томашевац, Ботош и Опово) и насипа омогућено је успостављање уравнотеженог хидролошког режима, чиме је становништво Потамишја требало да буде заштићено од поплава. Међутим, као последица антропогених активности, дошло је до измене еколошких услова у реци, односно до наглог пада квалитета воде за врло кратко време. Регулација режима рада система устава довела је до смањивања протока воде што је условило засипање корита таложним материјама и нагло оплићавање реке. Најдрастичније промене доживели су температурни и режим одлагања суспендованих и ношених честица. Смањење транспортне моћи изазвало је интензивно замуљавање речног корита. Канали хидросистема ДТД су пројектовани и изграђени као споротекући водотоци, што има за последицу знатно замуљавање и слабу аерацију, те се као карактеристична региструје појава израженог дефицита кисеоника у периодима ниског водостаја. Магистрални канал Нови Бечеј – Банатска Паланка који пресеца Тамиш код Ботоша, директно утиче на хемизам и стање квалитета воде.

Научна и стручна јавност је посветила пажњу проблематици квалитета воде реке Тамиш (попут мониторинга површинских вода на територији АП Војводине), те се и ранијих година ово питање обрађивало у оквиру научно-стручних материјала. Кроз такве активности уочено је да на повећано загађење воде Тамиша у пограничном делу утичу фарме Бацова, Гатаниа и Бирда, које се налазе у Румунији, непосредно уз границу са Србијом. У делу Потамишја кроз Србију, све до Панчева не постоје значајнији загађивачи, а најзначајнији узрок повећаног загађења Тамиша у Србији представља укључење у основну каналску мрежу хидросистема ДТД.

За разлику од румунског дела тока, на коме је детектовано загађење тешким металима, фенолима, нафтом и уљима, у српском делу није детектовано загађење овог типа док је насупрот томе, установљено да у српском делу биолошко загађење воде Тамиша нагло расте.

Међутим, према подацима програма мониторинга површинских вода у АП Војводини (Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој: 2003, 2004, 2005/06) на основу хемијске, микробиолошке и хидробиолошке анализе воде и седимента, на локалитету Тамиш код Ботоша измерен је најнижи садржај минералних уља у летњем и јесењем периоду у односу на све истраживане локалитете у Војводини, али када је у питању загађење тешким металима, према извештају из 2005. године, у води реке Тамиш измерене су повишене концентрације кадмијума (Cd) код локалитета Ботош.

Узрок појављивања тешких метала у води Тамиша може бити спирање процедурних вода из тела депонија (сметлишта) имајући у виду да ни једно одлагалиште отпада у насељеним местима дуж српског дела Тамиша не поседује ни минималне санитарне услове када је у питању заштита земљишта, површинских и подземних вода од загађивања. Неке од депонија и сметлишта удаљене су свега пар стотина метара од главног тока реке.

Квалитет воде Тамиша праћен је и деведесетих година XX века. Према резултатима микробиолошких-хемијских анализа воде Тамиша током прве половина јула 1996. године, идентификована је велика неуједначеност квалитета воде на току Тамиша кроз нашу земљу. Ова неуједначеност огледала се не само по местима узорковања него се знатно разликовала и у односу на параметар који се примењивао. Ова чињеница указује на деценијску угроженост Тамиша, са знатним антропогеним утицајем на квалитет воде.

На основу резултата анализа фитопланктона и зоопланктона реке Тамиш вршених током јула 1996. године, утврђено је погоршање квалитета воде у односу на раније периоде, у погледу смањења бројности врста које су прилагођене на живот у мање загађеним водама, што се одразило и на вредности индекса сапробности (Пујин *et al*, 1998).

Идентификација антропогених фактора угрожавања Потамишја

Како би се дефинисао еколошки статус реке Тамиш у делу тока кроз Србију, у оквиру прекограничног пројекта Р.Србије и Р.Румуније, формиран је Интегрални катастар загађивача реке Тамиш.⁵ Дефинисан еколошки статус представља полазну основу за статешке одлуке које се односе на унапређење и боље коришћење ресурса Тамиша, као и непосредног окружења – Потамишја.

Такође, регистар испуштања и преноса загађујућих супстанци – PRTR (енгл. „Pollutant Release and Transfer Register“) представља посебан међународни уговор развијен као протокол Архуске конвенције, који је Р.Србија ратификовала 2011. године. У оквиру имплементације ПРТР Протокола и Е-ПРТР директиве развијен је информациони систем 2012. године, који се стално унапређује.

Сагледавањем доступних података на порталу Регистра испуштања и преноса загађујућих супстанци, који се у оквиру Националног регистра извора загађивања води Агенција за заштиту животне средине Р.Србије, уочено је да се на подручју у обухвату Просторног плана налази:

- фарма свиња предузећа „MASSAGRAR“ у Сечњу (емисија Амонијака (NH_3) у ваздух);
- фарма свиња Индустрије меса „ПКБ ИМЕС“ доо (емисија Амонијака (NH_3) у ваздух).

Насеља, као антропогена творевина представљају угрожавајући фактор целокупног Потамишја. Загађење земљишта, површинских и подземних вода углавном потиче од комуналних и атмосферских отпадних вода.

Угрожавајући фактор су непрописно изграђене септичке јаме, процедурне воде са баштенских површина, складишта стајњака, горива и депои других материјала који су периодично, у условима повећаних падавина, у контакту са подземним водама.

Такође, као потенцијални извор емисије, препознаје се делатност узгоја рибе, као и извори који потичу из сектора управљања отпадом и комуналним отпадним водама. Тачкасти извори емисије потичу из минералног и прехранбеног сектора, а од осталих сектора доминирају активности везане за потребе саобраћаја (бензинске станице и сл.). Од сточарске производње, најинтензивнији потенцијални утицај потиче из делатности интензивног узгоја свиња.

Утицај загађења из насеља зависи и од хидролошког стања подручја. Влажна подручја протежу се скоро читавим ободом појединих насеља, а ниво воде је у директној вези са хидролошким стањем на ширем подручју. Загађења на овим површинама имају директан утицај на прву издан, па постоји могућност утицаја на Тамиш, канале и пашњачке површине.

Несанитарно решавање проблема отпадних вода има директан утицај на квалитет земљишта, воду Тамиша и околних канала.

Коришћењем пестицида и минералних ђубрива на аграрним површинама (дифузни извори загађења), биљке усвајају само део хемијских материја које се користе, а одређени део материја које не бивају усвојене, под утицајем атмосферских падавина и физичко-хемијским силама растварају се у води и процесима испирања пролазе кроз земљиште, доспевају или до подземних вода или до мелиорационих канала којима долазе до самог речног тока као рецепијента чиме загађују воду Тамиша.

⁵ Факултет за примењену екологију „ФУТУРА“, Београд, 2010. год.

Највећи проблем из домена управљања отпадом представља мешовито, неадекватно и недовољно организовано одлагање отпада на локацијама депонија, које углавном нису санитарно уређене. Иако на самом заштићеном подручју нема регистрованих санитарних депонија за одлагање отпада, поједине локације се налазе у плавној зони Тамиша.

Најближе регионалне депоније комуналног отпада планиране су у близини Зрењанина и Панчева. Потенцијална трансфер станица у КО Сечањ планирана је унутар граница заштићеног подручја, на пашњаку локалитета Ледине.

Нелегална одлагалишта отпада, која су спонтано настала, представљају значајан фактор угрожавања подручја под заштитом, од којих су нека унутар заштићеног подручја (за насеља Баранда и Опово, Сечањ, Шурјан и Фаркаждин), на граници са заштићеним подручјем (отпад из насеља Идвор) и у његовој непосредној околини (одлагалишта за насеља Ботош, Јарковац, Бока, Банатска Дубица и др.). Негативни утицаји јављају се у виду загађења околног земљишта, површинских и подземних вода, како филтратом, тако и отпацама који се разносе. Такође, присутан је и депонијски гас (метан и угљен-диоксид), који настаје услед метаболичких процеса разлагања отпадних материја, а који је запаљив и експлозиван.

Постојеће радне зоне налазе се у зони непосредног и посредног утицаја на заштићено подручје. У обухвату границе заштићеног подручја нема индустријских постројења. Једино индустријско постројење на ободу границе ПИО је фабрика млека у Сакулама.

Загађење животне средине из индустријских погона на простору у обухвату Просторног плана превасходно потиче од прехрамбене индустрије, из сектора производње млека и млечних производа (погон млекуаре у Сакулама). Млекуаре генерално припадају групи великих загађивача површинских вода због материја које се у производњи добијају као нуспроизводи или крајњи отпад. Такође, велику претњу по животну средину представљају дезинфекциона средства, која се користе приликом производње и прераде млека.

Обзиром на то да је простор ПИО „Потамишје“ окружен обрадивим пољопривредним земљиштем, које досеже до границе заштићеног подручја, очекиван је негативан утицај на заштићено подручје услед интензивне примене минералних ђубрива за повећање приноса, као и агрохемијских мера заштите култура.

Како се у сливу Тамиша налазе две фарме свиња (у Фаркаждину и Сечњу) и фарма говеда у Сакулама, таложни басени за смештај отпадне воде ових фарми не смеју да се налазе унутар заштићеног подручја, због угрожености тог подручја од високих вода Тамиша. Ни једна од ових фарми не налази се у заштићеном подручју, али имају значајан утицај на стање животне средине заштићеног подручја.

Еколошки статус насеља као извора загађења реке Тамиш

У оквиру интегралног катастра загађивача реке Тамиш, приказани су основни показатељи загађења животне средине и еколошког статуса 17 насеља која се налазе дуж Тамиша. У наставку су приказани општи и посебни подаци о генерисању отпада и изворима емисија загађујућих материја у медијуме животне средине који могу да имају сигнификантан утицај на еколошки статус реке Тамиш. Наведене су идентификоване званичне (ЈКП) депоније, дивље депоније, начин одвођења комуналних отпадних вода из насеља и привредни субјекти генератори загађења.

Јаша Томић је погранично насеље у Општини Сечањ. Румунска граница је источно на око километар од села. Село је познато по поплави која се догодила 2005. године када се излила река Тамиш и поплавила велики део насеља, што је највећа поплава у Банату у последњих стотинак година. Становништво се бави пољопривредном производњом, а нарочито ратарством, воћарством и сточарством. На постојећу фекалну канализацију нису прикључена сва домаћинства, а на њеном изливу у стари Тамиш се налази и дивља депонија. Све воде које се одводе из насеља гравитирају ка каналу „Јер“ који се преко црпне станице улива у Тамиш. Великих загађивача нема. Примарна функција канала „Јер“ је наводњавање и одводњавање пољопривредног земљишта као и одвођење атмосферских и санитарних вода из самог насеља. Карактерише га уско корито и слаб проток.

Шурјан је насеље у општини Сечањ. То је најмање насеље у српском Потамишју, а чини га свега неколико улица. Становништво се бави углавном ратарством и сточарством. У насељу нема значајнијих загађивача, а проблем представља нелегално одлагање отпада.

Бока је насеље у Општини Сечањ, са веома великим атаром. Највећи загађивач у насељу је погон за експлоатацију сирове нафте. У насељу постоји напуштени магацин и депонија бившег погона за производњу екрана и катодних цеви. Одношење отпада врши ЈКП „Сечањ“. У насељу постоје дивље депоније и дивља сточна гробља. Један део насеља (нафташка колонија) је покривена мрежом фекалне канализације који се испушта у „Стари Тамиш“ без третмана, услед чега је уочљив развој бујне макрофитске вегетације у приобалној зони као индикатор органског оптерећења воде. Канализациони излив се налази на око 100 метара од насеља. Велики проблем представљају и поједна пољопривредна домаћинства која генеришу велике количине стајњака и непрописно га одлажу.

У атару насеља Бока доминирају мелиорациони канали који припадају систему прекограничних канала Ланка Бирда. Сви канали се уливају у главни ток Тамиша преко црпне станице Бирда у Боки. На једном краку канала изливају се индустријске отпадне воде из постројења за експлоатацију сирове нафте „НИС Нафтагас“ (Утоварна станица „Бока“) из Новог Сада.

Насеље **Сечањ** је центар истоимене Општине. Становништво се углавном бави ратарством, сточарством и рибарством. Општина је карактеристична по великој површини под рибњацима од којих се највећи број користи за узгој и производњу шаранске рибе. Нема великих загађивача у насељу, а као најопаснији загађивач намеће се фарма за узгој свиња. Одношење отпада врши комунално предузеће. У насељу постоје дивље депоније. Фекална канализација покрива мали проценат становништва, а већина санитарних отпадних вода се евакуише путем септичких јама.

Неузина је такође насеље у општини Сечањ. Нема великих загађивача у насељу, али постоје несанитарне депоније. Отпад односи надлежно комунално предузеће. У насељу не постоји изграђена фекална канализација.

Ботош је насеље града Зрењанина. Ботош има добре привредне и економски погодне везе са осталим околним местима, као и са Зрењанином. У насељу нема фекалне канализације, као ни већих загађивача. Становништво је оријентисано претежно на пољопривреду и рибарство. Велики проблем представља збрињавање пољопривредног отпада. У насељу постоје дивље депоније, а одношење отпада врши надлежно комунално предузеће.

Томашевац је такође насеље Града Зрењанина. У насељу нема великих загађивача. Присутна је једна стара званична депонија, која се користила док није било вршено одношење отпада из села. Отпад односи надлежно комунално предузеће. Део становништва и даље одлаже комунални отпад на ову депонију. Проблем представља близина мелиорационог канала на кога се депонија наслања. Насеље нема изграђену фекалну канализацију. Велики проблем представљају септичке јаме.

Одређени број домаћинстава садржај септичких јама испушта у плавне зоне Тамиша. Водовод је изграђен у центру села а вода је богата раствореним метаном, те се намеће проблем водоснабедања становништва.

Орловат је село које припада Граду Зрењанину. Село је наслоњено на реку Тамиш. Становништво се бави највише ратарством и сточарством, а производња опекарских производа има дугу традицију. У насељу нема фекалне канализације.

Отпад се односи од стране надлежног комуналног предузећа. Орловат је карактеристичан по изузетно великом броју дифузно распоређених малих дивљих депонија и гомила отпада који се редовно пали. У селу нема великих загађивача, а некада је постојала мања фарма гусака. Групи малих загађивача у селу припада погон за производњу црепова Орловат. На село се наслања пашњак Кутине, који у периодима високих водостаја плави. Потез између Орловата и Уздина богат је и развијеношћу шумских заједница које карактерише висок степен предеоног и биолошког диверзитета, а нарочито фауне птица, те се намеће потреба за заштитом и очувањем овог подручја. Укупном диверзитету доприноси у великој мери рибњак у Уздину.

Идвор се налази на северозападном делу Општине Ковачица. Становништво се бави претежно ратарством, али због различитих типова вегетације (степски, ливадски, мочварни) подручја и сточарством, ловом и риболовом. У насељу нема великих привредних субјеката. У великом броју домаћинстава санитарне отпадне воде се одводе у септичке јаме, а само мањи део одводи канализационим системом. Комуналне отпадне воде се не третирају. Излив фекалне канализације је на источном делу села у зони плављења Тамиша. У околини излива оближња домаћинства одлажу неколико гомила комуналног и пољопривредног отпада који се дифузно разноси по ширем подручју. Организовано прикуљање комуналног отпада врши се од стране надлежног комуналног предузећа. Међутим, присутне су дивље депоније, на које се поред комуналног отпада одлажу значајне количине анималног, потенцијално патогеног отпада.

Фаркаждин је насеље града Зрењанина. Становништво се бави ратарством, повртарством и сточарством. У насељу не постоји изграђена фекална канализација, те се комуналне отпадне воде евакуишу у септичке јаме. Фаркаждин је једино насеље дуж Тамиша које није обухваћено системом прикупљања комуналног отпада у домаћинствима. Проблем је нелегално одлагање отпада у непосредној близини Тамиша, као и фарма свиња, која је најзначајнији загађивач реке Тамиш у овом месту.

Сакуле је насеље у Општини Опово у Јужнобанатском округу. У насељу се од загађивача издваја млекара. Постоје несанитарне депоније на које се одлаже комунални отпад. Село нема изграђену фекалну канализацију. На село се наслања огроман комплекс рибњака, чији се базени протежу између Баранде и Сакула. Одношење отпада врши овлашћено комунално предузеће. На сеоску депонију се врши одлагање отпада из неколико насеља.

Баранда је насеље у Општини Опово, које припада Јужнобанатском округу. У насељу не постоји изграђена фекална канализација. Одношење отпада врши овлашћено предузеће. У селу постоје дивље депоније. Највећи привредни субјекат је АД Рибарство, које управља шаранским рибњацима. У оквиру рибњака постоји секција за риболов и угоститељски објекат.

У непосредној близини се налази слатинско подручје, а наводи се да је слано блато из ових бара лековито, те се намеће као изазов за развој бањских и туристичких капацитета у Баранди.

Насеље **Опово** је центар Јужнобанатске општине Опово. Становништво је окренуто превасходно пољопривредној производњи. У насељу постоји изграђена фекална канализација, којом управља комунално предузеће, која покрива мали проценат становништва. Ова отпадна вода излива се у Тамиш без третмана, препумпавањем у црпној станици недалеко од центра села. Постоје дивља сметлишта - депоније у насељу које се налазе у плавној зони Тамиша.

Улога хидротехничких објеката на Тамишу

Устава на Тамишу код Томашевц заједно са уставама на каналу ДТД код Ботоша и Новог Бечеја и уставом код Стајићева на Бегеју регулише проток и ниво воде у каналској мрежи ДТД средњег и северног Баната. Устава служи за пропуштање великих вода Тамиша према Панчеву.

Устава Ботош је изграђена близу места Ботош, на траси куда је пре изградње канала ХС ДТД текла Брзава. Устава омогућује сепарацију вода средњег и југоисточног Баната у периоду одводњавања, као и снабдевање водом канала низводно од Ботоша ради одржавања водостаја на пројектованим нивоима.

Устава Чента је изграђена на каналу Карашац, где у периоду великих вода Дунава спречава улаз дунавских вода кроз Карашац у Тамиш и врши сепарацију вода Дунава и Тамиша. Омогућује упуштање дела великих вода Тамиша у Дунав.

Устава Опово је изграђена на Тамишу, где је у периоду малих вода Тамиша и Дунава потпуно затворена и служи за упућивање вода Тамиша у Дунав кроз Карашац и уставу Чента, чиме се обезбеђује диригован водостај на Тамишу између устава Опово и Панчево. Велике воде Тамиша пропушта према Панчеву.

6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Вредновање варијанти са разних аспеката па и заштите животне средине је извршено у прелиминарној фази дефинисања режима заштите и заштитне зоне при формулисању Студије за предлог стављања под заштиту ПИО „Потамишје“. Усвојена решења су интерпретирана у Просторном плану и предметним елаборатом, односно Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности у смислу просторног уређења и заштите самог подручја у обухвату Просторног плана.

Реализовањем односно усвајањем и имплементацијом планског документа, уређење и коришћење простора у обухвату посебне намене Просторног плана ће се одвијати у смеру планске реализације садржаја и активности (планским уређењем), уз испуњавање претходних услова заштите природе и животне средине.

У случају нереализовања Просторног плана, тенденције у уређењу и коришћењу предметног простора ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- нереализовање смерница из плана вишег реда;
- неадекватна узурпација и изградња простора, праћена повећањем загађивања земљишта, подземних и површинских вода и ваздуха;
- даља деградација природних ресурса и неадекватно коришћење простора које није у складу са Студијом заштите ПИО „Потамишје“;
- нереализовањем изградње инфраструктуре очекиван је сценарио угрожавања животне средине и природних вредности предметног простора;
- промена структуре пољопривредног земљишта;
- изостајање развоја категорије заштитних појасева зеленила;
- изостанак могућности за коришћење обновљивих извора енергије односно за развој ширег подручја у односу на обухват Просторног плана, с обзиром да се Просторним планом даје могућност за коришћење обновљивих извора енергије.

7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Специфичност простора у обухвату Просторног плана, али и непосредног и ширег окружења, као и постојећи садржаји и планиране намене, условиле су да у поступку израде Просторног плана буду обављене консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, при чему су прибављени подаци, услови и мишљења. Све консултације су релевантне за процес стратешке процене утицаја планских решења и израду предметног Извештаја о стратешкој процени.

Услови и мере надлежних органа, институција и предузећа које су имаоци јавних овлашћења у обавези да доставе за потребе израде планског документа (Закон о планирању и изградњи), су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део предметног Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Према Закону о планирању и изградњи, који поред осталог уређује поступак израде и доношења планских докумената, у израду Просторног плана се грађани и остала заинтересована јавност, на које плански документ може имати утицај, укључују већ у почетној фази, одмах након доношења одлуке о изради планског документа, уз могућност изјашњавања, односно подношења примедби и сугестија.

Упознавањем јавности у раној фази планског поступка са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за уређење и развој просторне целине, као и ефектима планирања (чл. 45а Закона о планирању и изградњи), ствара се могућност да се заинтересована јавност упозна са намерама и утиче на планска решења. Сврха раног јавног увида је да се оствари информисаност грађана, да се јавност укључи у процес, а тиме и допринесе у формулисању планских решења, што подразумева да поднете сугестије и примедбе треба да буду од користи.

Рани јавни увид (РЈУ) је и у случају овог Просторног плана организован након доношења Одлуке о изради Просторног плана, а пре формирања нацрта планског документа. Фазом раног јавног увида у поступак израде планске документације уведен је двостепени поступак партиципације јавности.

Излагање материјала на рани јавни увид обављен је пре прибављања услова и података од стране надлежних предузећа и организација, односно посебних услова за заштиту и уређење простора у трајању од 15 дана, у периоду од 16. – 30. јун 2017. године. У току одржаног раног јавног увида пристигле су сугестије и мишљења на предложени материјал који је садржао:

- опис граница планског документа;
- извод из планских докумената вишег реда и планова од значаја за израду Просторног плана;
- опис постојећег стања, начина коришћења простора и основних ограничења;
- опште циљеве израде Просторног плана;
- планирану претежну намену површина у обухвату Просторног плана са билансом, предлог подручја посебне намене и општа концепција развоја подручја посебне намене;
- очекиване ефекте планирања у погледу унапређења начина коришћења простора подручја посебне намене.

Преглед пристиглих мишљења и сугестија заинтересованих корисника простора током раног јавног увида дат је у наредној табели.

Табела 2. Преглед добијених мишљења на Материјал за рани јавни увид за израду Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје“

	ОПШТИНА, СЕКРЕТАРИЈАТ, ИНСТИТУЦИЈА И ДР.	ДАТУМ ПРИЈЕМА
1.	НИС а.д. Нови Сад – Гаспром Њефт, Функција за спољне везе и односе са државним органима	30.06.2017.
2.	ЈП „Србијасгас“	03.07.2017.
3.	АП Војводина, Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу	03.07.2017.
4.	Република Србија, Центар за разминурање	03.07.2017.
5.	ЈП „Транснафта“	03.07.2017.
6.	Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама	03.07.2017.
7.	ЈВП „Воде Војводине“	04.07.2017.
8.	ЕТВ ЈП Емисиона техника и везе, Сектор технике	06.07.2017.
9.	„Инфраструктура железнице Србије“ а.д	06.07.2017.
10.	Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије	06.07.2017.
11.	Републички завод за заштиту споменика културе	06.07.2017.
12.	Покрајински завод за заштиту природе	11.07.2017.
13.	ЈП „Путеви Србије“	11.07.2017.
14.	Општина Ковачица	12.07.2017.
15.	ЕМС Акционарско друштво „Електромрежа Србије“ Београд	09.08.2017.
16.	Министарство унутрашњих послова Сектор за ванредне ситуације	15.08.2017.

Пристигла мишљења и сугестије заинтересованих корисника простора током раног јавног увида, као и подаци и услови надлежних институција (преглед институција, органа, организација и предузећа је дат у наредној табели) добијени у току израде Просторног плана интегрисани су у оквиру услова и мера заштите и коришћења предметног простора и планских решења.

Уз одговорност за квалитет планског решења, која је на стручном обрађивачу планског документа и надлежном органу који дато решење верификује у форми нацрта, овим се обезбеђују услови да се формулишу оптимална планска решења, односно да се задовоље различити интереси корисника простора.

У току израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину добијени су услови и сагласности надлежних институција (преглед институција, органа, организација и предузећа је дат у наредној табели). Такође, одржан је низ консултација са Покрајинским заводом за заштиту природе и вршен је обилазак терена при чему су организовани састанци са месним заједницама у обухвату, општинским одељењима надлежним за урбанизам и просторно планирање, као и осталим локалним организацијама, међу којима су оне које се баве темом екологије односно заштите животне средине.

Такође, вршена је комуникација са надлежним Министарством заштите животне средине (Сектор за заштиту природе и климатске промене) на тему актуелног статуса поступка доношења Уредбе о проглашењу ПИО и израде Нацрта Просторног плана, уочених конфликта између области заштите природних добара и других корисника у смислу коришћења земљишта, о потреби мањих техничких корекција Студије заштите ПИО, као и синхронизованог рада актера који утичу на поступак заштите природног добра са Обрађивачем Просторног плана. У смислу закључка поводом одржаног састанка између представника Министарства, Покрајинског завода за заштиту природе и Обрађивача Просторног плана, договорена је обавезна сарадња између ове три институције како би границе и режими заштите били усаглашени у Нацрту Просторног плана са Студијом којом се ПИО „Потамишје“ предлаже за заштићено природно добро, иако поступак заштите није завршен.

Рад на мерама и режимима заштите из Студије предлога за стављање под заштиту ПИО „Потамишје“, настављен је и у погледу консултација са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, Покрајинским заводом за заштиту природе, као и са представницима ЈВП „Воде Војводине“.

Табела 3. Табела органа и институција од којих су прибављени услови и подаци од значаја за израду Просторног плана и стратешке процене

	ОПШТИНА, СЕКРЕТАРИЈАТ, ИНСТИТУЦИЈА И ДР.	ДАТУМ ПРИЈЕМА
1.	МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ , Сектор за планирање и управљање у животnoj средини, Група за заштиту од великог хемијског удеса	01.09.2017.
2.	МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ , Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру	29.08.2018.
3.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА , Сектор за ванредне ситуације, Управа за управљање ризиком	29.09.2017.
4.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА , Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Зрењанину, Одсек за управљање ризиком и цивилну заштиту	11.09.2017.
5.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА , Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Панчеву	31.07.2018.
6.	МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ Сектор за водни саобраћај и безбедност пловидбе	17.11.2017.
7.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	14.09.2017.
8.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И САОБРАЋАЈ	20.09.2017.
9.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ, МЕЂУРЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ	05.09.2017.
10.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРИВРЕДУ И ТУРИЗАМ	25.09.2017.
11.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА КУЛТУРУ, ЈАВНО ИНФОРМИСАЊЕ И ОДНОСЕ СА ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА	18.09.2017.
12.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗДРАВСТВО	05.09.2017.
13.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ, ДЕМОГРАФИЈУ И РАВНОПРАВНОСТ ПОЛОВА	07.09.2017.
14.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА СПОРТ И ОМЛАДИНУ	03.08.2018.
15.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, УПРАВУ И НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ - НАЦИОНАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	11.09.2017.
16.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ВОДОПРИВРЕДУ И ШУМАРСТВО , Сектор ловства и аквакултуре	20.10.2017.
17.	РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД	18.09.2017.
18.	РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД	17.08.2017.
19.	ЦЕНТАР ЗА РАЗМИНИРАЊЕ	25.08.2017.
20.	ГЕОЛОШКИ ЗАВОД СРБИЈЕ Сектор за геотехнику и хидрогеологију	/
21.	АГЕНЦИЈА ЗА РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ АП ВОЈВОДИНЕ	/
22.	МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ , Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу	24.10.2017.
23.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА, ДИРЕКЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ Управа граничне полиције	20.10.2017.
24.	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА Управа царина, Сектор за финансијске, инвестиционе и правне послове	29.09.2017.
25.	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ Управа за пољопривредно земљиште	17.07.2018.
26.	ОПШТИНА СЕЧАЊ , Одељење за урбанизам, путну привреду, стамбено-комуналне послове и грађевинарство	/
27.	ОПШТИНА СЕЧАЊ , Месна заједница „Бока“	23.10.2017.
28.	ОПШТИНА СЕЧАЊ , Месна заједница „Јарковац“	20.10.2017.
29.	ОПШТИНА ПЛАНДИШТЕ , Општинска управа, Одсек за урбанизам	18.09.2017.
30.	ГРАД ЗРЕЊАНИН , Одељење за урбанизам и просторно планирање	20.09.2017.
31.	ГРАД ЗРЕЊАНИН , Месна заједница „Банатски Деспотовац“	29.09.2017.
32.	ГРАД ЗРЕЊАНИН , Месна заједница „Орловат“	02.10.2017.
33.	ГРАД ЗРЕЊАНИН , Месна заједница „Ботош“	05.10.2017.
34.	ГРАД ЗРЕЊАНИН , Месна заједница „Чента“	30.10.2017.
35.	ОПШТИНА КОВАЧИЦА , Одељење за урбанизам, стамбено-комуналну делатност, заштиту животне средине, саобраћај и енергетику, имовинско правне и инспекцијске послове	07.09.2017.
36.	ОПШТИНА ОПОВО , Одељење за имовинско правне, стамбене послове, урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине	06.09.2017.
37.	РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ	27.09.2017.
38.	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ ЗРЕЊАНИН	21.09.2017.
39.	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ У ПАНЧЕВУ	11.10.2017.
		17.11.2017.
40.	ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОДИНЕ	25.07.2018.
41.	ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ	04.10.2017.
		09.05.2018.
		09.05.2018.
		14.05.2018.
		30.07.2018.

	ОПШТИНА, СЕКРЕТАРИЈАТ, ИНСТИТУЦИЈА И ДР.	ДАТУМ ПРИЈЕМА
42.	УСТАНОВА „РЕЗЕРВАТИ ПРИРОДЕ“	31.07.2018.
43.	ЈП „ВОЈВОДИНАШУМЕ“	29.09.2017. 05.02.2018. 05.03.2018.
44.	ЈП „ПУТЕВИ СРБИЈЕ“, Сектор за стратегије, пројектовање и развој	11.09.2017.
45.	АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА УПРАВЉАЊЕ ЈАВНОМ ЖЕЛЕЗНИЧКОМ ИНФРАСТРУКТУРОМ „ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ“ а.д. Сектор за стратегије, пројектовање и развој	07.09.2017.
46.	ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Сектор за ваздушну пловидбу	05.09.2017.
47.	ЈВП ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ	14.08.2018.
48.	ЈКП „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ ЗРЕЊАНИН	26.09.2017.
49.	ЈП „МЛАДОСТ“	14.09.2017.
50.	ЈКП „СЕЧАЊ“	31.08.2017.
51.	ЈП „ПОЛЕТ“ ПЛАНДИШТЕ	27.09.2017.
52.	ЈКП „ЕЛАН“ КОВАЧИЦА	/
53.	АД „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“ БЕОГРАД	27.09.2017.
54.	ТЕЛЕНОР ДОО	10.10.2017.
55.	„VIP MOBILE“ ДОО	04.12.2017.
56.	ТЕЛЕКОМ СРБИЈА, Дирекција за технику, Функција планирања и развоја, Сектор за планирање и развој транспортне телекомуникационе мреже	27.09.2017.
57.	СББ - СРПСКЕ КАБЛОВСКЕ МРЕЖЕ ДОО	07.09.2017.
58.	ЈП ЕМИСИОНА ТЕХНИКА И ВЕЗЕ, Сектор технике	01.09.2017.
59.	ОПЕРАТОР ДИСТРИБУТИВНОГ СИСТЕМА „ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА“ Д.О.О. БЕОГРАД, Огранак „Електродистрибуција Зрењанин“	04.10.2017.
60.	ОПЕРАТОР ДИСТРИБУТИВНОГ СИСТЕМА „ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА“ Д.О.О. БЕОГРАД, Огранак „Електродистрибуција Панчево“	20.09.2017.
61.	НИС АД. НОВИ САД ГАСПРОМ ЊЕФТ	20.09.2017. 30.05.2018. 06.06.2018. 14.06.2018.
62.	ЈП СРБИЈАГАС	30.08.2017.
63.	ЈП „ТРАНСНАФТА“	29.08.2017.
64.	SOUTH STREAM ДОО	06.09.2017.
65.	ЈКП „ГРАДСКА ТОПЛАНА“ ЗРЕЊАНИН	11.10.2017.
66.	ОПШТИНА СЕЧАЊ, Одељење за привреду, развој, инспекцијске послове и заштиту животне средине	17.10.2017.
67.	ОПШТИНА ПЛАНДИШТЕ, Општинска управа општине Планиште Одељење за просторно планирање, урбанизам, грађевинарство, заштиту животне средине, комунално стамбене послове, инспекцијске послове и пољопривреду	19.09.2017.
68.	ГРАД ЗРЕЊАНИН, Градска управа, Одељење за привреду, локални економски и рурални развој, изградњу и уређење града и заштиту животне средине	30.08.2017.
69.	ОПШТИНА КОВАЧИЦА, Одељење за урбанизам, стамбено-комуналну делатност, заштиту животне средине, саобраћај и енергетику, имовинско правне и инспекцијске послове	07.09.2017.
70.	ОПШТИНА ОПОВО, Општинска управа Опово	29.08.2017.
71.	ОПШТИНА ОПОВО, Одељење за имовинско правне, стамбене послове, урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине	01.09.2017.
72.	ОПШТИНА ОПОВО, Одељење за имовинско правне, стамбене послове, урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине	01.09.2017.
73.	ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ВОЈВОДИНЕ	/
74.	ЈП „ТУРИСТИЧКИ ИНФОРМАТИВНИ ЦЕНТАР ГРАДА ЗРЕЊАНИНА“	/
75.	ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ГРАДА ЗРЕЊАНИНА	31.07.2018.
76.	ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ОПШТИНЕ КОВАЧИЦА	25.07.2018.
77.	ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ОПШТИНЕ СЕЧАЊ	/
78.	ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ОПШТИНЕ ОПОВО	30.07.2018.
79.	ОПШТИНА ОПОВО, Општинска управа, Одељење за имовинско правне, стамбено комуналне послове, урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине	11.06.2018.
80.	ГРАД ЗРЕЊАНИН, Одсек за урбанизам и просторно планирање	14.06.2018.

Према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину, Извештај о стратешкој процени доставља се на мишљење заинтересованим органима и организацијама и обезбеђује се учешће јавности у његовом разматрању. Након оцене Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину и Извештаја о учествовању заинтересованих органа и организација и јавности, који сачињава орган надлежан за припрему Просторног плана, орган надлежан за послове заштите животне средине може дати сагласност на Извештај о стратешкој процени.

Оглашавање излагања на јавни увид Извештаја о стратешкој процени утицаја спроводи се истовремено са оглашавањем излагања на јавни увид Нацрта Просторног плана, са подацима о времену и месту излагања на јавни увид, начину на који заинтересована правна и физичка лица могу доставити примедбе, времену и месту одржавања јавне расправе, као и друге информације које су од значаја за јавни увид.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Стратешка процена интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава плански документ ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине на предметном простору.

Имајући на уму директну међузависност животне средине и људских активности, са становишта дугорочне организације, коришћења, уређивања и заштите простора и животне средине, дефинисан је стратешки правац, а то је да се **заштита животне средине врши кроз активну примену мера заштите и перманентну контролу и одговорност за поштовање и примену принципа одрживог развоја.**

Концепт одрживог развоја простора у обухвату Просторног плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, као и усклађивању коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима, односно карактеристикама простора.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљ Стратешке процене утицаја поставља оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

У процесу израде планске документације, већина општих циљева везана је за планска документа вишег реда и услове које они диктирају, док се посебни циљеви дефинишу за конкретни разматрани простор, а односе се на специфичност, намену површина и др.

Општи циљ Стратешке процене представља: **обезбеђење услова за одржив просторни развој и коришћење природних ресурса на подручју у обухвату Просторног плана, ради дугорочног очувања и заштите Предела изузетних одлика „Потамишје“, уз обезбеђење адекватних услова за живот и здравље људи.**

Наведени циљ обезбеђује се активним спровођењем управљачких активности у заштићеном подручју, као и очувањем предеоних карактеристика подручја Просторног плана, контролом рада загађивача на подручју Просторног плана и у контактної зони, као и спровођењем континуираног мониторинг система, унапређењем система управљања отпадом и рационалним коришћењем енергетских ресурса, уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије.

С обзиром на то да су планови вишег реда за планско подручје Просторни план Републике Србије и Регионални просторни план АП Војводине, при дефинисању посебних циљева стратешке процене за предметни Просторни план, уважени су циљеви ових планова. Концепција и циљеви планова вишег реда су наведени у поглављу *1.1.2. Плански основ и друга стратешка документација*. Такође, уважени су и остали просторни планови који су од значаја за ово планско подручје.

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите:

- А. Одрживо управљање и спровођење мера заштите у заштићеним подручјима (ПАО „Потамишје“, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, еколошки коридори);
- Б. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште) и заштита од буке;

- В. Очување предеоних карактеристика подручја;
- Г. Одржливо управљање отпадом;
- Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
- Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору.

На основу дефинисаних циљева, врши се избор одговарајућих индикатора Стратешке процене. Сврха њихове примене је у усмеравању реализације планских решења ка циљевима који се постављају.

Приликом дефинисања индикатора обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослонили на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер Просторног плана и планираних активности. На основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине, на територији Просторног плана релевантни су индикатори приказани у наредној табели.

Табела 4. Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана

Посебни циљеви Стратешке процене	Индикатори
Одржливо управљање и спровођење мера заштите у заштићеним подручјима (ПИО „Потамишје“, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, еколошки коридори)	<ul style="list-style-type: none"> - Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%) - % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину - Површине под изабраним значајним екосистемима (km² или ha) одабраних врста екосистема - Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
Одржливо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште) и заштита од буке	<ul style="list-style-type: none"> - Број дана са прекорачењем ГВЕ за суспендоване честице, SO_x, NO_x - Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m³, %) - % домаћинстава прикључен на водовод и канализацију - % отпадних вода које се пречишћавају - Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%)⁶ - БПК₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C) - Промена намене земљишта (%) - ha (%) санираних и рекултивисаних подручја - Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта - Употреба минералних ђубрива (kg/ha) - Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10 km² пољопривредног земљишта)
Очување предеоних карактеристика подручја	<ul style="list-style-type: none"> - Површине под природним пределима
Одржливо управљање отпадом	<ul style="list-style-type: none"> - Стварање отпада (t/становнику) - Стварање опасног отпада (t/јединици БДП)
Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности	<ul style="list-style-type: none"> - Удео потрошње електричне енергије, гаса и ОИЕ у енергетске сврхе - Рационална експлоатација минералних сировина (t/год или %) - Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја	<ul style="list-style-type: none"> - Интензитет туризма
Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација	<ul style="list-style-type: none"> - Регистар удеса⁷

⁶ Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

⁷ Регистар удеса у Републици Србији (Агенција за заштиту животне средине)

Индикатори су дефинисани у претходној табели са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба. За посебан циљ стратешке процене - *Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација* не дефинишу се конкретни индикатори јер ова област прожима остале области.

3. КОПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, као и многи међународни документи, упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде Стратешке процене односно на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Избор и дефинисање адекватних планских решења је много ефикасније уколико је процес вршења стратешке процене делимично или у потпуности интегрисан у планове и програме за које се израђује.

Табела 5. приказује принцип, којим се стручни тим Обрађивача руководио при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене.

Табела 5. Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза – пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама и др. – формулисање Извештаја о стратешкој процени
Израда Нацрта Просторног плана		
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе – у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештај о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Циљеви Стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности усаглашени са циљевима Просторног плана.

Циљеви Просторног плана су:

- заштита и одрживо коришћење природних и културних вредности у функцији развоја туризма, рекреације, едукације и других комплементарних активности;
- унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, као и на осталим просторима од значаја за очување биолошке разноврсности;
- заштита и очување биодиверзитета на простору обухвата Просторног плана кроз просторно - планска решења којима би се ускладиле све активности у заштићеном подручју са условима заштите;
- очување специфичности и еколошке повезаности простора;
- афирмација вредности карактера предела кроз заштиту природних елемената који чине препознатљив предеони образац и унапређење постојећих структура културних вредности, као и усмеравање просторног развоја кроз афирмацију њихове међусобне повезаности;

- валоризација посматраног подручја у циљу препознавања подручја са материјалним и нематеријалним културним наслеђем, са карактеристичним обележјима проистеклим из његове природне конфигурације и људских активности, ради утврђивања дугорочне концепције заштите, очувања и презентације планског подручја;
- заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- стварање услова за даљи развој саобраћаја, заснованог на стратешким принципима одрживог развоја (одрживи саобраћај и животна средина), а који ће поспешити привредни и економски развој простора у обухвату Просторног плана;
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања.

Циљеви Стратешке процене:

- Одрживо управљање и спровођење мера заштите у заштићеним подручјима (ПИО „Потамишје“, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, еколошки коридори);
- Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште) и заштита од буке;
- Очување предеоних карактеристика подручја;
- Одрживо управљање отпадом;
- Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
- Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Табела 6. Компатибилност циљева Просторног плана и Стратешке процене

ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита и одрживо коришћење природних и културних вредности у функцији развоја туризма, рекреације, едукације и других комплементарних активности	+	+	+	+	+	+	+
Унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, као и на осталим просторима од значаја за очување биолошке разноврсности	+	+	+	+	0/+	+	+
Заштита и очување биодиверзитета на простору обухвата Просторног плана кроз просторно - планска решења којима би се ускладиле све активности у заштићеном подручју са условима заштите	+	+	+	+	0/-	+	+
Очување специфичности и еколошке повезаности простора	+	+	+	+	+	+	+
Афирмација вредности карактера предела кроз заштиту природних елемената који чине препознатљив предеони образац и унапређење постојећих структура културних вредности, као и усмеравање просторног развоја кроз афирмацију њихове међусобне повезаности	+	+	+	+	0/-	+	+
Валоризација посматраног подручја у циљу препознавања подручја са материјалним и нематеријалним културним наслеђем, са карактеристичним обележјима проистеклим из његове природне конфигурације и људских активности, ради утврђивања дугорочне концепције заштите, очувања и презентације планског подручја	+	+	+	+	0/-	+	+
Заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне	+	+	+	+	0/-	0/+	+
Дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе	+	+	+	0/+	0	0/+	+
Постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја	+	+	+	+	+	+	+
Стварање услова за даљи развој саобраћаја, заснованог на стратешким принципима одрживог развоја (одрживи саобраћај и животна средина), а који ће поспешити привредни и економски развој простора у обухвату Просторног плана	+	+	0/+	0/+	0	+	+
Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања	+	+	+	+	+	+	+
(+) позитивно; (0) неутрално; (-) негативно							

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Приоритетни циљ израде Стратешке процене предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

У циљу остварења постављених циљева, потребно је сагледати Просторним планом дефинисана планска решења и активности, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планских решења на животну средину.

Стратешка процена бави се општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору.

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У Стратешкој процени анализирана су сва планска решења и извршено је идентификовање оних која у одређеној мери могу угрозити квалитет елемената животне средине у фази реализације Просторног плана. Питања и проблеми везани за заштиту животне средине, разматрани су у односу на:

- утицај досадашњих активности и планираних садржаја на природне ресурсе - воду, ваздух и земљиште;
- утицај планиране инфраструктуре на животну средину;
- дефинисане мере и услове заштите животне средине са освртом на потенцијалне загађиваче;
- решења у погледу одлагања комуналног отпада и др. врста отпада у планском периоду.

У том контексту, у Стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на чиниоце животне средине и дефинишу планске мере заштите, које ће потенцијална загађења довести на ниво прихватљивости, односно у границе дефинисане законском регулативом, не стварајући конфликте у простору.

У поступку стратешке процене могућих утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, планска решења су вреднована у односу на:

- природне карактеристике, постојеће стање и услове у простору;
- створене вредности, постојећу намену и досадашњи начин коришћења простора и планирано уређење;
- стање комуналне опремљености и уређености простора;
- стање и статус природних вредности;
- услове надлежних институција добијених у поступку израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени;
- циљеве планског документа вишег хијерархијског нивоа (РПП АПВ) и циљеве предметног Просторног плана.

Планска решења формулисана су у складу са смерницама и циљевима плана вишег хијерархијског нивоа, као и условима надлежних институција, органа и предузећа, достављених за потребе израде овог Просторног плана, Студијом Покрајинског завода за заштиту природе (Предео изузетних одлика „Потамишје“, предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје I категорије, Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад 2013. година) и другим значајним документима за овај простор.

У плански документ су интегрисане мере и услови заштите животне средине, ограничења и обавезе које се недвосмислено морају спроводити на предметном простору. Заштита животне средине је један од приоритетних задатака савременог друштва. Присутне негативне последице углавном су узроковане недоследним спровођењем планских докумената, неадекватном реализацијом саобраћајних система, неконтролисаним и неадекватном употребом енергије, као и непознавањем основних законитости из домена животне средине.

Процена утицаја варијантних решења

Како је претходно наведено да Просторним планом нису предвиђена варијантна решења, као и да Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, у пракси се разматрају две варијанте:

1. **Варијантно решење 1** - уколико не дође до спровођења планских решења;
2. **Варијантно решење 2** - уколико се реализују планска решења (варијанта одрживог развоја).

Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте који би се рефлектовали током имплементације и у случају да се не реализује предметни Просторни план, Стратешка процена се бави разрадом варијанте да се Просторни план не реализује и варијанте реализације Просторног плана и предвиђених решења у свим дефинисаним областима које су релевантне са аспекта заштите животне средине.

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо управљање и спровођење мера заштите у заштићеним подручјима (ПАО „Потамишје“, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, еколошки коридори);
- Б. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште) и заштита од буке;
- В. Очување предеоних карактеристика подручја;
- Г. Одрживо управљање отпадом;
- Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
- Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Табела 7. Процена утицаја варијантних решења сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене

Сектор Просторног плана	Сценарио развоја	Циљеви Стратешке процене						
		А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних добара	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољоп. земљиште)	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	0/-	0/-	+
Заштита предела	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	-	0/-	+
Становништво и привредне активности	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	0/+	+	+
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+
Унапређење водне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	-	0	-	0/-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	0/+	+	0/+	+	0/+	+	+
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	0/-	0/-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	0/+	0/-	0/-	+	+	+	+
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	-	0/-	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0/+	0	+	+	+
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	ВАРИЈАНТА 1	-	-	0	-	-	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0/+	+	0	+	0/+
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	0	0	+	+
Заштита културног наслеђа	ВАРИЈАНТА 1	-	0	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	+	+	0/+	+	0/+
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0/+	+	+	+	+

(+) - укупно позитиван утицај, (-) - укупно негативан утицај, (0) - неутралан утицај

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Просторног плана, може се констатовати следеће:

- У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду, могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине, неадекватно и неодрживо коришћење предметног простора што би довело до даљег угрожавања природних ресурса и неконтролисаног испуштања отпадних материја у медијуме животне средине.
- У варијанти да се Просторни план имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, посебно у области заштите природних добара и осталих природних ресурса, привреде и туризма, приликом избора будућих корисника простора, поштујући веома ограничене капацитете животне средине планског подручја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења

У претходној табели извршена је квалитативна експертска процена позитивних и негативних утицаја појединих сектора Просторног плана на животну средину у поређењу са ефектима варијанте ако се Просторни план не примени. У наставку стратешке процене утицаја извршена је евалуација значаја, просторних размера (Табела 9.) и вероватноће утицаја планских решења (Табела 10.) предложене варијанте Просторног плана на животну средину и елементе одрживог развоја. Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја (Табела 8.) и просторне размере на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус за позитивне промене, како је приказано у табели 8. Овај систем вредновања примењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 8. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	О п и с
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 9. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	О п и с
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу територије Просторног плана

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Просторног плана.

Вероватноћа утицаја одређује се према скали приказаној у табели 10.

Табела 10. Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	Утицај извесан
Више од 50%	В	Утицај вероватан
Мање од 50%	М	Утицај могућ

Вероватноћа утицаја може дакле бити од потпуно извесне (100%) до ситуације у којој је утицај готово невероватан. Ова чињеница је посебно важна јер тако одређено планско решење које генерално има изразито јак нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан.

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене.

Приказана и анализирана планска решења подељена су на општа планска решења и посебна планска решења (Табела 11). Опште дефинисана планска решења обухватају и посебна планска решења, а са аспекта заштите животне средине односно циљева СПУ нема суштинске разлике у вредновању посебних циљева у односу на посебне циљеве СПУ који се свакако свде на правила уређења и коришћења простора. У наредној анализи вреднована, су због поједностављености поступка посебна планска решења као област, а не свако појединачно.

Табела 11. Планска решења обухваћена проценом утицаја

Р.Б.	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА
Заштита природних добара	
1.	Заштита подручја ПИО „Потамишја“ по утврђеним режимима заштите и заштитној зони, уређење и развој у планском периоду у складу са правилима уређења, грађења и смерницама за даљу разраду Просторног плана.
2.	Заштита строго заштићених врста спровођењем забране коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама.
3.	Заштита еколошких коридора у складу са Уредбом о еколошкој мрежи, као и условима и мерама Покрајинског завода за заштиту природе.
Заштита природних ресурса	
4.	Дефинисање обавезе успостављања регистра извора загађивања животне средине на територији општина у обухвату Просторног плана, као дела интегралног катастра загађивача Републике Србије.
5.	Просторним планом је прописано успостављање континуираног мониторинга квалитета ваздуха, подземних и површинских вода, земљишта и буке, као и биомониторинг.
6.	Формирање заштитног зеленила дуж еколошких коридора и саобраћајне инфраструктуре.
7.	Просторним планом је забрањено неадекватно коришћење минералних и органских ђубрива, неадекватна примена средстава за заштиту биља и других препарата у пољопривредној производњи, као и неадекватно коришћење и уређење пољопривредног земљишта.
8.	Формирање заштитних коридора око инфраструктурних система ради заштите околине и становништва од потенцијалних негативних утицаја.
9.	Просторним планом је забрањено испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште.
10.	Просторним планом је забрањено у водотоке испуштати било какве воде, осим условно чистих атмосферских – обавезно је потпуно пречишћавање отпадних вода уколико се испуштају тако да задовољавају прописане граничне вредности Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање и прописане вредности квалитета ефлуента како се не би нарушило одржавање квалитета воде реципијента (II класе воде) у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање.
11.	У обухвату посебне намене забрањена је изградња севесо постројења односно комплекса.
Заштита предела	
12.	Очување заштићеног подручја и дефинисање начина његовог коришћења, увођењем нових активности које ће побољшати економију подручја и унапредити специфичне просторне целине које су препознате као важни чиниоци формирања карактера предела.
13.	Успостављање контролисаног и селективног развоја активности, начина и интензитета коришћења простора, који могу да имају негативан утицај на очување и унапређење слике (доживљаја) предела, посебно дефинисаних подцелина (посебна намена).
14.	Стварање услова и инфраструктуре за интерпретацију предела (инфо-пунктови, дигиталне апликације, натписи и др.) у циљу презентације, развоја свести и анимирања јавности о значају овог подручја.
15.	Умањење и превенција даље деградације карактера предела и праћење ефеката предузетих мера на очувању и унапређењу предела.
Становништво и привредне активности	
16.	Стварање услова за прелазак на делатности које су у складу са заштитом природе подручја, ради подизања нивоа укупних животних услова локалног становништва и повећања привредне активности у насељима у окружењу посебне намене.
17.	Контролисани развој пољопривреде, као и динамичнији развој туризма у односу на остале привредне гране и њихова афирмација и развој у склопу заштићеног подручја.
18.	Уређење локалитета који су у функцији развоја едукативних, спортско рекреативних и туристичких активности, као и усклађивање свих активности у оквиру посебне намене простора са мерама заштите природе.
19.	Смернице за оријентисање на органску пољопривреду и елиминацију конвенционалне методе употребе хемијских средстава заштите биљака у производњи.
20.	Обезбеђење садржаја и минималне инфраструктурне опремљености за сваку од дефинисаних туристичких локација.
21.	Спровођење активности у домену шумарства у заштићеном подручју у складу са мерама заштите природних вредности.
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	
22.	Спровођење општих и посебних мера заштите природних ресурса дефинисаних Просторним планом.
23.	Санација и рекултивација неуређених одлагалишта отпада, стихијски изабраних локација за одлагање отпада животињског порекла и осталих деградираних површина на територији обухвата Просторног плана.

Р.Б.	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА
24.	Просторним планом је забрањено одлагање отпада на подручју ПИО, као и испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште.
Развој инфраструктурних система	
<i>Унапређење водне инфраструктуре</i>	
25.	Стварање одговарајућих услова за ревитализацију и даље одржавање оптималног водног режима у заштићеном подручју, а у смислу комуналне опремљености простора обезбеђење квалитетног водоснабдевања и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања и расипања.
26.	Снабдевања водом у границама обухвата Просторног плана, засновано на захватању воде за пиће индивидуално, путем бушених бунара.
27.	Развој сепарационих канализационих система којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно сувишне атмосферске отпадне воде и системи за пречишћене технолошке воде.
28.	Пречишћавање отпадних вода путем система за пречишћавање отпадних вода насеља, лоцираним изван подручја под заштитом и ван станишта заштићених и строго заштићених врста.
<i>Унапређење саобраћајне инфраструктуре</i>	
29.	Подизање квалитета и модернизација постојеће путне мреже.
30.	Реконструкција/изградња путне мреже нижег нивоа.
31.	Изградња инфраструктуре немоторног саобраћаја - пешачких и бициклистичких стаза свих нивоа.
32.	Повезивање насеља и туристичких локалитета реализацијом нових општинских и приступних путева.
<i>Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре</i>	
33.	Реконструкција електроенергетске мреже и објеката у складу са захтевима модернизације и осавременавања опреме и уређаја, као и замена дотрајале опреме и уређаја.
34.	Проширење постојећих капацитета и изградња нових у складу са потребама.
35.	Даља експлоатација нафтног поља „Бока“ у складу са Студијом о заштити, позитивном законском регулативом и посебним условима надлежне институције за заштиту природе.
36.	Развој и проширење постојеће дистрибутивне гасоводе мреже.
<i>Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије</i>	
37.	Коришћење обновљивих извора енергије у оквиру посебне намене, за производњу електричне и топлотне енергије: соларне енергије (постављање соларних панела на постојеће и планиране објекте), хидрогеотермалне енергије, биомасе и биогаса, а у складу са условима заштите природе, ради снабдевања енергијом појединачних локалитета.
<i>Изградња електронске комуникационе инфраструктуре</i>	
38.	Реконструкција електронске комуникационе мреже и објеката у складу са захтевима модернизације и осавременавања опреме и уређаја, као и замена дотрајале опреме и уређаја.
39.	Проширење постојећих капацитета и изградња нових у складу са потребама.
Заштита културног наслеђа	
40.	Заштита културног наслеђа у складу са Законским одредбама и условима надлежних институција за заштиту споменика културе.
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	
41.	Примена мера заштите дефинисаних у Просторном плану у складу са мерама заштите од ванредних ситуација.

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо управљање и спровођење мера заштите у заштићеним подручјима (ПИО „Потамишје“, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, еколошки коридори);
- Б. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште) и заштита од буке;
- В. Очување предеоних карактеристика подручја;
- Г. Одрживо управљање отпадом;
- Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
- Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Табела 12. Процена величине утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене

Области планских решења	Циљеви стратешке процене						
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних добара	+2	+3	+3	+2	+2	+2	+2
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	+3	+2	+2	+3	+2	+2	+3
Заштита предела	+2	+3	+3	0	+2	+2	+2
Становништво и привреда	+2	+1	+1	+2	+1	+2	+2
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	+3	+2	+2	+3	+2	+2	+2
Унапређење водопривредне инфраструктуре	+3	+2	+2	0	0	+2	+2
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	+2	+1	0	+1	0	+2	+2
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	0	0	0	0	+2	+1	+1
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	+2	0	0	+1	+2	+3	+2
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	0	0	0	0	0	+2	+2
Заштита културног наслеђа	0	+2	+1	0	0	+2	+1
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	+2	+2	+2	0	+2	+2	+3

Табела 13. Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Области планских решења	Циљеви стратешке процене						
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних добара	Л	Р	Р	Л	Л	Р	Л
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л
Заштита предела	Л	Р	Р	Л		Л	
Становништво и привредне активности	Л	Л	Л	Л		Л	Л
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	Р	Л	Р	Л	Л	Л	Л
Унапређење водопривредне инфраструктуре	Р		Р			Л	
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	Л		Р			Л	Л
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре			Р		Л	Л	Л
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	Л		Л		Р		
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре			Л			Л	
Заштита културног наслеђа		Л	Л			Л	
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л

Табела 14. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Области планских решења	Циљеви стратешке процене						
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних добара	В	И	И			М	И
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	И	В	И	М		М	И
Заштита предела	В	И	И			В	В
Становништво и привредне активности	В	М	М	И	В	В	В
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	И	В	В	И	В	И	М
Унапређење водопривредне инфраструктуре	И		М			В	
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	М	М	М	М		В	М
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре						М	
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије					В	М	
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре						М	
Заштита културног наслеђа		И	М			В	
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	М	И	М	М	М	М	И

Кумулативни и синергетски ефекти

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја (члан 15.) стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката.

Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих објеката и активности и различитих планираних активности на подручју у обухвату Просторног плана.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У Табели 16. на основу вредновања дефинисаног у Табели 15. извршена је анализа кумулативних и синергетских утицаја планских решења.

Табела 15. Вредновање могућих кумулативних и синергетских утицаја области Просторног плана са временском димензијом

Природа утицаја	Трајање (Временска димензија)
Кумулативан (К) Кумулативан синергијски (КС) Синергијски (СИ) Појединачан-спорадичан (ПС)	Краткорочан (Кр) Средњорочан (Ср) Дугорочан (Др)

Табела 16. Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката

Области планских решења	Циљеви стратешке процене													
	А		Б		В		Г		Д		Ђ		Е	
Заштита природних добара	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	КС	Др
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	КС	Др
Заштита предела	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	КС	Др
Становништво и привредне активности	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	КС	Др	КС	Др	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	КС	Др
Унапређење водопривредне инфраструктуре	КС	Др	КС	Др	ПС	Др	К	/	К	/	КС	Др	КС	Др
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	КС	Др	КС	Др	К	Др	К	Др	К	Др	КС	Др	КС	Др
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	ПС	Др	ПС	Др	ПС	/	ПС	/	К	Др	К	Др	К	Др
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	КС	Ср	КС	Ср	КС	Др	К	Др	КС	Др	КС	Ср	КС	Др
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	ПС	/	ПС	/	ПС	/	ПС	/	ПС	/	К	Др	К	Др
Заштита културног наслеђа	ПС	Др	ПС	Др	КС	Др	ПС	/	ПС	/	КС	Др	К	Др
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	КС	Др	КС	Др	КС	Др	ПС	Кр	КС	Др	КС	Др	КС	Др

2. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешко опредељење развоја подручја посебне намене усмерено је на реализацију мера заштите у оквиру тростепеног режима заштите Предела изузетних одлика „Потамишје“ и његовој заштитној зони, услове коришћења осталих природних вредности, као и на санацију, заштиту и унапређење природних и радом створених вредности животне средине, уз очување изворности и идентитета овог подручја.

У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште) на простору посебне намене, предвиђене су одређене мере и активности, чијом реализацијом ће се посредно унапредити квалитет животне средине овог подручја. Поштовање режима заштите заштићеног подручја и осталих просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, унапређење комуналне опремљености простора и усклађивање различитих интересних потреба за уређењем, допринеће очувању и унапређењу услова за егзистенцију свих корисника у обухвату Просторног плана. То подразумева планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и обновљивих извора енергије са успостављањем интегралног система управљања и контроле животне средине путем мониторинга за ваздух, воду, земљиште и буку на подручју у обухвату Просторног плана, као и биомониторинга у самом заштићеном подручју.

Анализа процењених утицаја Просторног плана на животну средину извршена је у односу на врсту утицаја, вероватноћу утицаја, природу утицаја, интензитет активности, трајање и просторну димензију утицаја.

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота локалног становништва и осталих корисника простора и услуга.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација Просторног плана обезбеђује позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином. Планирани мониторинг животне средине омогућиће и контролу утицаја реализације планских решења на животну средину.

Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Плана, изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Просторног плана.

Сва планска решења, предвиђена у контексту заштите и одрживог коришћења овог еколошки важног подручја свакако имају кумулативног утицаја на чиниоце животне средине и очување биодиверзитета.

Коришћење пољопривредног земљишта, базирано на органској производњи, биће у функцији заштите тла од загађења, а индиректно и водоносних слојева.

Формирањем зелених заштитних појасева ће се обезбедити заштита предметног простора од еолске ерозије, буке и потенцијалног аерозагађења (у оквиру саобраћајних коридора и водне инфраструктуре).

Развој туризма и експлоатација туристичких локалитета може имати потенцијално негативне утицаје на земљиште, а индиректно и на воду, као природни ресурс, у случају непредузимања предвиђених мера заштите животне средине. Карактер ових утицаја може бити краткотрајан, у зависности од реализације планираних мера.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се претпоставља и за посматрани простор.

3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА

Током извођења радова на припреми терена и изградњи објекта потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- носилац пројекта је дужан да поштује Закон о планирању и изградњи, као и подзаконска акта донета на основу овог Закона;
- вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта;
- у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације обавезно је извршити хитну санацију земљишта;
- отпадни материјал који настане у процесу изградње (комунални отпад, грађевински материјал и метални отпад, пластика, папир, старе гуме и сл.) прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију;
- материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност надлежног органа - транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- у случају да се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавести надлежну организацију за заштиту споменика културе;
- у случају да се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе.

За постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе, која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган треба да пропише израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину.

3.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Опште мере заштите природних ресурса односе се на:

- вођење регистра извора загађивања животне средине од стране надлежних општинских управа за послове заштите животне средине локалне самоуправе чији су делови територије у обухвату Просторног плана, као дела интегралног националног регистра извора загађивања који води Агенција за заштиту животне средине;
- успостављање континуиране контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке и нејонизујућег зрачења) од стране овлашћених организација;
- идентификација привредних субјеката-оператера у непосредном окружењу подручја у обухвату Просторног плана, који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и пратећим подзаконским актима-уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду;
- спровођење забране изградње севесо постројења на основу Закона о заштити животне средине, Закона о ванредним ситуацијама и пратећих подзаконских аката;
- формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије-одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

3.2.1. Мере заштите ваздуха

Заштиту ваздуха обезбедити доследним спровођењем Закона о заштити ваздуха и пратећих подзаконских аката.

Просторним планом су утврђене следеће мере заштите ваздуха:

- спроводити одговарајуће мере заштите, односно инсталирати опрему и извести одговарајућа техничка и технолошка решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;
- у случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати непријатни мириси, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- субјект новоизграђеног или реконструисаног стационарног извора загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину дужан је да пре пуштања у рад прибави дозволу;
- коришћење еколошких енергената (обновљивих извора енергије) за грејање будућих туристичких капацитета и мањих производних погона;
- за све нове привредне објекте, као потенцијалне загађиваче и постојеће загађиваче, уколико не поштују правило употребе еколошких енергената ради задовољавања нивоа квалитета ваздуха обавезна је уградња филтера у димњацима;
- вршење сталног и/или повременог мерења/узимања узорака на фиксним локацијама и повремена мерења на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења;
- дефинисање и других мера заштите квалитета ваздуха кроз поступак процене утицаја на животну средину.

3.2.2. Мере заштите вода

У циљу заштите вода (површинских и подземних) Просторним планом су утврђене следеће мере заштите:

- забрањено је испуштање отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије-квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати прописане критеријуме за упуштање у канализациони систем насеља односно крајњи реципијент;
- забрањено је испуштање отпадних вода које су прекомерно термички загађене;
- отпадне воде индустрије потребно је предтретманом довести до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, односно за пречишћавање на ППОВ;
- вршити прихват зауљених отпадних вода преко сепаратора уља и масти;
- вршити биохемијско и механичко испитивање параметара квалитета отпадних вода;
- дефинисати зону изворишта и одредити зону и мере санитарне заштите свих изворишта висококвалитетних површинских и подземних вода;
- земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања морају бити заштићени од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност извора и здравствену исправност воде, забраном активности које утичу на промену квалитета воде у водоносним слојевима или површинским токовима;
- обавезно очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом;
- забрана неконтролисаног каптирања извора без обзира на издашност;
- забрана неадекватног каптирања и експлоатације термоминералних вода-у циљу заштите формирати зоне санитарне заштите издани термоминералних вода (елиминација појединих активности по зонама);
- контрола квалитета воде за пиће (физичко-хемијски и микробиолошки стандарди) од стране стручних служби на локалном нивоу;
- поштовање услова и критеријума за унапређење и заштиту животне средине при уређењу водотока, а у зонама посебних природних вредности тежити остварењу „натуралне регулације“;
- приликом непосредне реализације пројекта изградње водопроведних и других објеката и захвата у коришћењу водних ресурса или коришћењу водних система обавезна је израда студије о процени утицаја на животну средину, а пре свега са становишта: процене ризика од свих врста и степена загађења вода и тла и процене и прогнозе „оводњености“ као основног чиниоца опстанка живота у постојећим екосистемима, у зонама утицаја;
- санација и ревитализација објеката и опреме водоводне инфраструктуре и изградња нових објеката у складу са санитарно-техничким условима изградње и уређења;

- решавање снабдевања становништва водом у насељима упоредо са решавањем питања одвођења и третмана отпадних вода;
- сакупљање и евакуација отпадних вода преко сепарационог канализационог система (раздвајање колектора за отпадне воде од колектора кишне канализације) за постојеће и планиране туристичке локалитете;
- строго контролисана примена хемијских средстава у пољопривреди у циљу заштите површинских и подземних вода од загађивања;
- забрана трајног депоновања отпада на целом подручју обухвата Просторног плана, а поготово у зони ПИО „Потамишје“ и у зонама изворишта;
- спровођење поступка процене утицаја на животну средину и израда студије у којој ће бити дефинисане и мере у вези са заштитом вода (начин одвођења отпадних вода, третман, и др.) за алтернативну трасу инфраструктурног коридора;
- побољшање систематског мерења и осматрања квалитета површинских вода, увођењем нових тзв. система засебних мерних станица (мерних места) са или без континуиране регистрације података и са резервним (допунским) местима за повремена или ад хок мерења ради потпунијег увида у квалитет вода;
- развијање културе становништва о потреби чувања водних ресурса.

3.2.3. Мере заштите земљишта

Заштита земљишта је интегрално повезана са заштитом ваздуха и воде. Посебни услови и мере које су у функцији заштите земљишта су:

- вршити заштиту функције земљишта заустављањем деградације земљишта и рекултивацијом деградираних површина;
- применити концепт органске пољопривреде и замену конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
- рекултивација и ревитализација свих површина деградираних услед коришћења минералних сировина;
- вршити праћење параметара квалитета земљишта односно морфолошких, хемијских, физичких и биолошких особина земљишта;
- спроводити забрану стихијског одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана
- извршити санацију неуређених одлагалишта отпада-дивљих депонија, у циљу заштите земљишта;
- вршити сакупљање, прераду или уништавање анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству;
- примењивати биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа;
- примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања;
- спречавати непланско претварање пољопривредног у грађевинско земљиште, чиме је иницирана нежељена промена намене простора.

Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер. У случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.) загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

3.2.4. Мере заштите природних добара

3.2.4.1. Заштићено подручје са заштитном зоном

На простору ПИО „Потамишје“ и у његовој заштитној зони, Просторним планом је дефинисано спровођење мера заштите, преузетих из Студије заштите: Предео изузетних одлика „Потамишје“, предлог за стављање под заштиту као заштићено подручје I категорије (Студија заштите), урађене од стране Покрајинског завода за заштиту природе (Нови Сад, 2013. година), које ће се примењивати до доношења акта о заштити за ПИО „Потамишје“.

Граница ПИО „Потамишје“ и његове заштитне зоне преузете су из услова добијених за потребе израде Просторног плана од стране Покрајинског завода за заштиту природе. По режимима заштите ПИО „Потамишје“ дат је попис парцела, који је преузет из Студије заштите.

Опис граница ПИО „Потамишје“ и његове заштитне зоне, као и попис парцела по режимима заштите су саставни део Прилога текста Просторног плана. Графички приказ ПИО „Потамишја“, режима заштите и заштитне зоне дат је на Слици бр. 1.

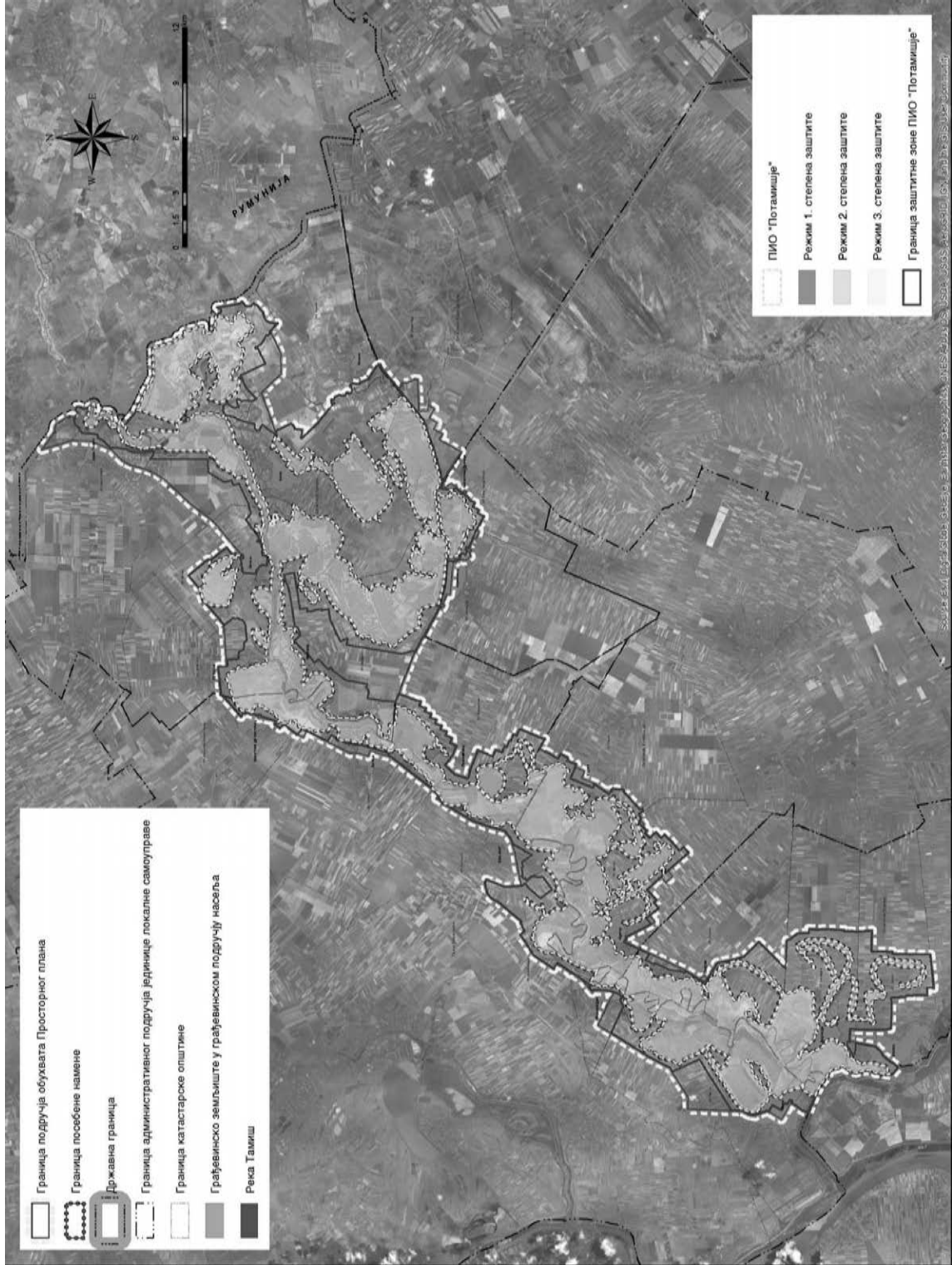
ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УНАПРЕЂЕЊА ПИО „ПОТАМИШЈЕ“

Мере заштите за цело заштићено подручје

Забрањује се:

1. примена хидротехничких мера и друге интервенције којима се трајно нарушава водни режим заштићеног подручја;
2. обрада, заоравање, мелиорација, пошумљавање и други видови нарушавања травних станишта: ливада и пашњака;
3. уклањање травног покривача са слојем земљишта;
4. непланско паљење вегетације;
5. конверзија (замена) састојина и групација аутохтоних врста дрвећа у засаде алохтоних врста, варијетета и клонова;
6. крчење, непланска сеча и оштећивање шума;
7. сеча и оштећивање старих и репрезентативних стабала аутохтоних врста дрвећа;
8. уношење инвазивних врста;
9. ширење подручја на којима се гаје шумске културе алохтоних врста дрвећа које се понашају инвазивно у Панонском биогеографском региону;
10. узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање вегетације, дивљих врста биљака, животиња и гљива;
11. радови на газдовању шумама унутар круга полупречника 100 m у чијем центру се налазе гнезда орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*) и црне роде (*Ciconia nigra*);
12. употреба инсектицида и акарицида у периоду и на локалитетима ројења тиског цвета *Palingenia longicauda*;
13. прекидање миграторних праваца риба;
14. изградња постројења за коришћење енергије ветра;
15. обављање активности којима се угрожава проходност и функционалност обале;
16. одлагање опасних материја, као и успостављање транспортне руте опасног отпада;
17. непланско одлагање и складиштење инертног материјала (песак, шљунак, земља и др.);
18. остали радови и активности којима се врши загађивање ваздуха, земљишта, подземних и површинских вода;
19. извођење било којих активности на начин да угрожавају интегритет подручја, станишта и јединке заштићених и строго заштићених врста, као и типове станишта приоритетне за заштиту.

Слика 1. Предео изузетних одлика „Потамишје“ са режимима заштите и заштитном зоном

Ограничава се:

1. промена намене и културе површина (земљишта), на промене у смеру смањења интензитета коришћења простора (превођење обрадивих површина у пашњаке и сл.), као и на промене у сврху ревитализације станишта;
2. подизање и гајење шума на катастарске парцеле намењене за шумску производњу, као и на планско подизање заштитног зеленила на обрадивом пољопривредном земљишту;
3. подизање и гајење састојина и групација алохтоних врста, клонова и варијетета дрвећа и жбуња на удаљеност већу од 20 m од обале главног корита Тамиша, рукаваца и мртваја, као и на удаљеност већу од 10 m од руба приобалне водене вегетације;
4. испаша, кошење и сеча вегетације на просторно, временски и технички планиране активности које су усклађене са циљевима заштите подручја;
5. коришћење инсектицида и акарицида, на подручја ван појаса од 50 m у односу на деонице обале на којима су регистровани локалитети развоја тиског цвета (*Palingenia longicauda*);
6. риболов на рекреативни и спортски на за то планским документима предвиђеним местима на води и обали;
7. формирање новог грађевинског земљишта, на површине неопходне за изградњу објеката предвиђених просторно-планском документацијом која је усвојена до покретања поступка заштите;
8. планирање и изградња нових објеката ван грађевинског земљишта на привремене;
9. промена морфологије терена, на планске активности у грађевинском подручју насеља, као и на активности за потребе ревитализације станишта;
10. коришћење рекреативних пловних објеката на површине унутар подручја у режиму заштите III степена;
11. приступ води са обале на постављање типских молова унутар подручја у режиму заштите III степена која су плански дефинисана, као и на монтажано-демонтажне објекте који не ометају проходност обале и не нарушавају вегетацију;
12. подизање ограда, на оне које обезбеђују несметану миграцију дивљих животиња и несметано кретање чувара заштићеног подручја;
13. лоцирање садржаја и обављање активности, који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света, на просторе који су од границе простора под режимом заштите II степена удаљени најмање: а) 20 m унутар грађевинског земљишта и б) 200 m ван грађевинског подручја (Слика бр. 3);
14. изградња електроенергетске инфраструктуре на ону која се гради применом посебних техничких решења која спречавају колизију и електрокуцију летећих животиња са елементима инфраструктуре;
15. осветљавање простора на усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница и туристичких садржаја;
16. формирање плажа на подручја са режимом заштите III степена и деонице на којима постоје услови за приступ и уређење обале;
17. уређење обала на биотехничке мере унутар подручја у режиму заштите III степена;
18. одлагање свих врста отпадних материја на подручја унутар грађевинског земљишта;
19. изградња саобраћајница вишег реда (државни пут I и IIA реда), на оне које су плански предвиђене до покретања поступка заштите и које најкраћом трасом прелазе преко заштићеног подручја;
20. упуштање отпадних вода након завршетка изградње канализационог система и пречистача насеља, на оне код којих концентрације материја испуштених у крајњи водени реципијент не прелазе законски утврђене граничне вредности емисије;
21. сузбијање и уништавање вегетације у склопу радова на редовном одржавању објеката система за одводњавање и одбрану од поплава, на оно приликом кога се не користе пестициди.

Мере очувања и унапређења:

1. традиционално коришћење природних ресурса (испаша, кошење, сеча трске и друге вегетације);
2. управљање стаништима строго заштићених и заштићених врста, односно значајним типовима станишта и њихова ревитализација;
3. сузбијање алохтоних инвазивних врста, као и аутохтоних врста на местима на којима се појављују инвазивно;
4. усмеравање сукцесије вегетације путем контролисане испаше и кошења травних станишта, као и сече трске;
5. очување екотона и мозаичности станишта;
6. унапређење стања еколошких коридора;
7. реинтродукција аутохтоних врста;
8. планске активности и интервентне мере на заштити и унапређењу станишта и врста и побољшању квалитета воде;
9. газдовање шумама у складу са принципима сертификације шума;
10. обележавање старих и репрезентативних стабала аутохтоних врста дрвећа;

11. усклађивање лова и управљања дивљачи са принципима одрживог управљања и циљевима заштите подручја, нарочито: зонирањем подручја на којима ће се ловити и оних које ће бити ослобођене од ловног притиска и изостављањем лова у близини одморишта строго заштићених врста птица;
12. изловљавање алохтоних врста риба;
13. спречавање доспевања алохтоних и инвазивних врста риба из рибњака током испуштања воде у водоток за време излова рибе, изградњом и/или постављањем решеткастих преграда и/или других физичких баријера;
14. усклађивање активности на управљању рибњацима са циљевима заштите подручја;
15. примена техничких решења за безбедно кретање дивљих врста на местима укрштања саобраћајне инфраструктуре са еколошким коридорима;
16. унапређење природних и полуприродних елемената коридора у складу са предеоним и вегетационим карактеристикама подручја планирањем намене површина, као и активним мерама заштите;
17. обележавање, уређивање и опремање посетилачке инфраструктуре;
18. побољшања проходности еколошких коридора у урбанизованим подручјима непоредном окружењу мостова и надвожњака и уређење обалне зоне;
19. откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и унапређења еколошких коридора;
20. промена намене обрађених у необрадиве пољопривредне површине;
21. стимулисање традиционалних видова коришћења простора који доприносе очувању и унапређивању биодиверзитета;
22. планске активности на промоцији гајења и гајењу аутохтоних раса стоке;
23. успостављање екстензивних пашњака на обрађеном земљишту на коме није могуће спречити периодичне утицаје високих подземних вода;
24. развој органске пољопривреде и производња здраве хране;
25. плављење инундационих простора приликом одбране од поплава;
26. хидролошка повезаност главног корита реке Тамиш са деловима корита или рукавцима који су природно или вештачки одвојени од главног корита;
27. периодична ревизија планских докумената о управљању водама и њихово усаглашавање са циљевима заштите подручја;
28. научно-истраживачки рад;
29. мониторинг компонената животне средине, а нарочито воде, биодиверзитета, станишта заштићених и строго заштићених врста и типова станишта;
30. презентација и промоција заштићеног подручја;
31. образовање посетилаца заштићеног подручја, као и власника и корисника парцела у заштићеном подручју и њихово укључивање у активну заштиту;
32. очување значајних природних и антропогених предеоних елемената који сведоче о историјским фазама формирања предела и живота људи у Потамишју: популаризацијом, просторном заштитом, обележавањем и разматрањем у просторно-планској документацији;
33. примена компензацијских мера ради ублажавања штетних последица на заштићено подручје изазваних реализацијом радова и активности у природи;
34. усклађивање свих планских и урбанистичких докумената, као и основа и планова управљања природним ресурсима са актом о заштити подручја.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ I (првог) СТЕПЕНА

Забрањује се:

1. коришћење природних ресурса и изградња објеката.

Ограничавају се:

1. радови и активности на научна истраживања и праћење природних процеса, контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе, као и спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ II (другог) СТЕПЕНА

Забрањује се:

1. изградња нових и проширење површина постојећих рибњака;
2. промена намене земљишта са катастарском културом пашњака у земљиште друге намене, и/или ненаменско коришћење пашњака;
3. кошење без примене заштитних мера за флору и фауну;
4. експлоатација земљишта и минералних сировина;
5. организовање јавних скупова и манифестација;
6. изградња викендица и формирање зона кућа за одмор;

7. изградња молова;
8. формирање плажа и купалишта;
9. шетање паса без повоца у периоду репродукције строго заштићених врста птица (од 1. априла до 30. јуна), осим паса који се користе за чување стоке.

Ограничава се:

1. постављање мобилијара, на плански утврђено за потребе управљања, едукације и истраживања природних вредности подручја;
2. коришћење пловних објеката, на она која се користе за потребе управљања као и просторно и временски утврђена истраживања;
3. кретање посетилаца, на кретање претходно најављено чуварској служби;
4. кретање моторних чамаца на чамце који припадају служби чувара заштићеног подручја, чувара риболовног подручја и водопривреде;
5. асфалтирање и бетонирање постојећих некатегорисаних путева као и изградња нових саобраћајница на оне које су плански предвиђене до покретања поступка заштите.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ III (ТРЕЋЕГ) СТЕПЕНА

За подручје под режимом заштите III (трећег) степена примењују се „Мере заштите за цело заштићено подручје“.

ЗАШТИТНА ЗОНА

Забрањују се:

1. радови и активности који трајно утичу на промене водног режима, као и физичко-хемијских карактеристика заслањених станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја или угрожавају квалитет животне средине;
2. изградња депонија комуналног отпада, постројења за коришћење енергије ветра, као и извођење радова којима се нарушава еколошки и визуелни интегритет подручја.

Ограничава се:

1. изградња саобраћајница вишег реда (државни пут I реда), на оне које су плански предвиђене до покретања поступка заштите;
2. одлагање стајњака, осоке и других извора еутрофикације на за ту сврху предвиђене, прописно опремљене локације, које нису у контакту са подземним водама;
3. формирање новог грађевинског земљишта, на просторне целине чија је минимална удаљеност од границе подручја под режимом заштите III степена 200 m, осим у случајевима формирања грађевинског земљишта за изградњу објеката за узгој стоке и рибе, као и објеката за потребе боравка чувара. Изградња укопаних складишта на овим просторним целинама могућа је уколико се дно складишта налази изнад коте максималног нивоа подземне воде;
4. изградња индустријских објеката и подземно одлагање свих врста опасних материја на простор грађевинског подручја, чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 500 m (Слика 2.);
5. планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојање веће од 200 m од границе заштићеног подручја;
6. уношење и гајење алохтоних врста, на врсте које нису инванзивне, као и контролисано гајење шумских култура алохтоних врста у складу са очувањем приоритетних типова станишта;
7. подизање високог зеленила ван грађевинског подручја, на удаљеност већу од 200 m од травних станишта која се налазе у границама заштићеног подручја.

Мере очувања и унапређења

1. формирање ветрозаштитних појасева са доминацијом аутохтоних врста, у складу са интересима очувања биодиверзитета, као и примена осталих противерозионих мера;
2. елиминисање или ублаживање негативних утицаја на живи свет и максимално могуће смањивање нарушавања еколошког и визуелног интегритета подручја зоналним распоредом урбано-руралних садржаја и применом одговарајућих грађевинских, техничко-технолошких и других решења;
3. ревизија пројеката и програма коришћења природних ресурса у складу са циљевима заштите природних вредности простора;
4. откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и формирања тампон-зона, као и њихово уређење за одрживе видове туристичких и пољопривредних активности.

3.2.4.2. Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста

За станишта заштићених и строго заштићених врста за која је графички приказ дат у Просторном плану на Рефералној карти „3.1. Природна и културна добара“, примењивати мере заштите дате у правилима уређења Просторног плана.

Мере заштите станишта

Мере заштите на стаништима која се налазе ван грађевинских подручја:

- зобрањено је: мењати намену и културу површина (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке и сл.), осим у циљу еколошке ревитализације станишта: уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта; подизати соларне и ветрогенераторе; отварати површинске копове; мењати морфологију терена: спроводити регулационе радове и отварати копове на обали и уз обалу која представља станиште тиског цвета, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња (списак врста у Образложењу мера заштите надлежне институције за заштиту природе);
- неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha, ускладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума и надлежне институције за заштиту природе;
- прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања, подизање заштитних појасева зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запуштеног бунара), као и за подизање привредних објеката (надстрешнице и сл.).

Мере заштите на природним стаништима која су обухваћена грађевинским подручјима:

- зобрањено је: мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације; одредити намену другачију од заштитног зеленила, обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;
- ограничава се изградња објеката на оне који су: неопходни за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) и који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста;
- прибавити посебне услове заштите природе за: све активности на овим подручјима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине.

Мере заштите на антропогеним стаништима која се налазе на грађевинским подручјима:

- зобрањене су: активности које могу да доведу до уништавања јединке заштићених и строго заштићених врста (јединке у свим фазама развоја, нпр. јаја);
- прибавити посебне услове заштите природе за: све активности којима се мењају карактеристике станишта на овим подручјима.

3.2.4.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта

1. Опште мере заштите **еколошких коридора и станишта:**

- Није дозвољена промена намена или културе површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршњаци, рибњаци итд.), као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора.
- Обезбедити повезивање станишта заштићених врста:
  - ✓ шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;
  - ✓ слатинских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор;
  - ✓ степских и шумостепских станишта подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације.
- Поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора:
  - ✓ свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;
  - ✓ поплочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45°, а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја;
  - ✓ током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне

структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;

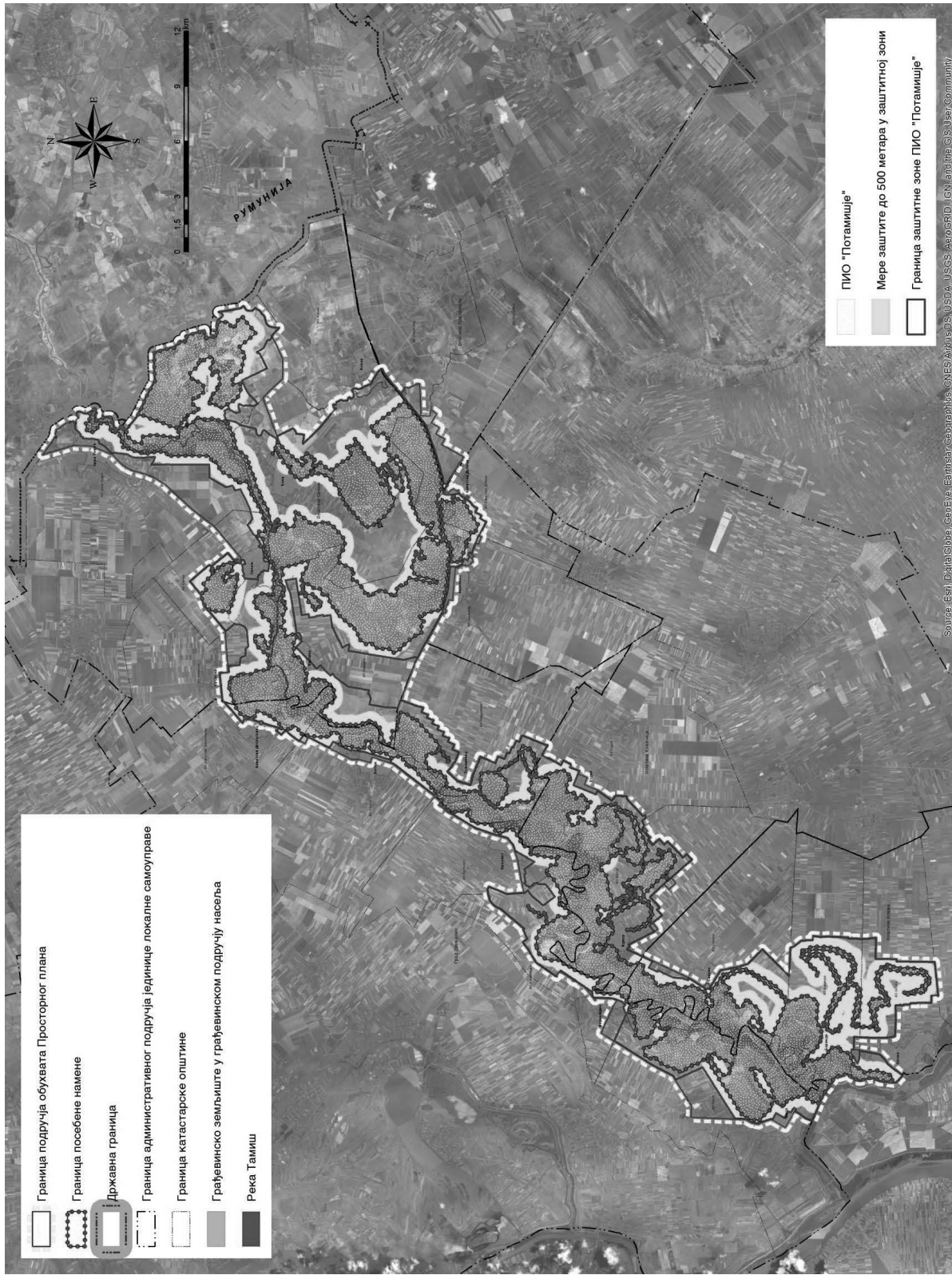
- ✓ поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m), прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила; обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну; ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу), такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип.
- Обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацељених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица.
- Обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта.
- Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
  - ✓ регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала;
  - ✓ изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
  - ✓ изградње нових и обнављања старих мостова.
- Избегавати директно осветљење обале водотока/канала и применити одговарајућа планска техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.); применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.
- На грађевинском земљишту, наменити што већи део деонице еколошког коридора (односно приобаља канала/водотока) за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности:
  - ✓ очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала;
  - ✓ проценат високог зеленила на просторима за спорт и рекреацију унутар еколошког коридора Тамиша, треба да буде најмање 50%, а на другим површинама 30-40%;
  - ✓ неопходно је обезбедити континуирани зелени коридор ширине 20-50 m унутар плавних подручја Тамиша и Дунава; континуитет коридора травне и шумске вегетације обезбедити формирањем дрвореда и уређених зелених површина са жбунастим врстама уз отворене и/или изграђене делове простора (манифестациони простори, купалишта, спортски терени) као и унапређењем стања вегетације насипа;
  - ✓ на деоницама, где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса 20-50 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале; минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m.
- Приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.
- На деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

2. Посебне мере **очувања функционалности и проходности коридора:**

- Током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року (нпр. употребом *cansorb*-а). За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере (нпр. употреба средстава *BioVersal* за поспешивање разградње нафтних деривата) и биолошке мере санације (према посебним условима надлежне институције за заштиту природе).
- Није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом и другим важећим прописима.
- У зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве

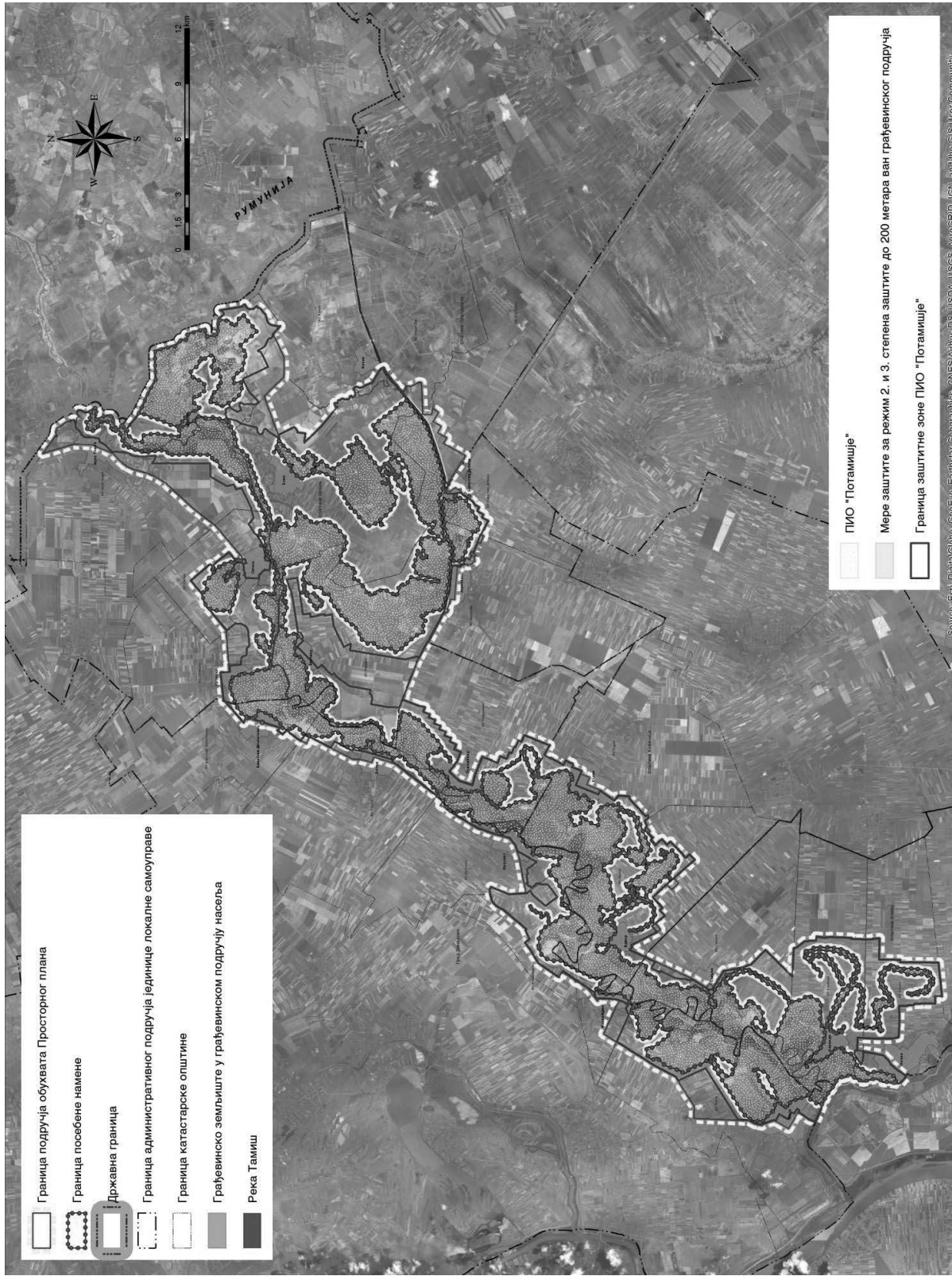
ситне животиње. Приликом реконструкције/изградње хидротехничких објеката (црпне станице, бране и сл.), применити одговарајућа техничка решења којима се обезбеђује проходност еколошког коридора за врсте текућих вода и приобаља, у циљу побољшања еколошког статуса/потенцијала предметних водотокова и канала.

- Далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин.
  - Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Просторног плана треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја:
    - ✓ није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
    - ✓ на степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста није дозвољено подизање високог зеленила.
  - Због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:
    - ✓ забрањено је сађење инвазивних врста (списак врста дат је у Образложењу услова надлежне институције за заштиту природе) у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста;
    - ✓ обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.), који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја;
    - ✓ обезбедити редовно одржавање зелених површина.
  - Приликом парцелисања обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала. Овај појас приобаља, поред своје улоге кључног станишта и еколошког коридора, може да садржи пешачку стазу.
  - Уређењем окућница и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрања изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm) обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали).
3. Распоред урбаних садржаја по принципу зонације (одређивање минималне удаљености објеката од еколошких коридора и намене простора унутар зоне директног утицаја на коридор):
- На простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока.
  - У зонама становања, минимална удаљеност планираних објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење је 20 m а оптимална 50 m од обале коридора.
  - Уз обалу чији је део планиран за спортско-рекреативне активности, могу бити смештени објекти везани за активности на води (нпр. привез за чамце или монтаж-демонтажни молови) на тај начин да не прекидају континуитет коридора, а у појасу вишеспратног зеленила планирати објекте који не захтевају вештачку подлогу и осветљење (нпр. трим стаза, дечије игралиште, уређена зелена површина).
4. Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:
- 4.1. До 500 m од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):
- Забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина);
  - Ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује очување карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.
- a. До 200 m од коридора/станишта ограничава се:
- Изградња укупаних складишта на она чије се дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде и која су изграђена на начин којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор;
  - израда планова на планска решења којима се обезбеђује:
    - ✓ примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
    - ✓ дефинисање правила озелењавања грађевинском дозволом:
      - забрана коришћења инвазивних врста;
      - за подизање зеленила на шумским и шумостепским подручјима примена смерница: најмање 50% аутохтоних врста.

Слика 2. Мере заштите за Предео изузетних одлика „Потамишје“ до 500 m у заштитној зони

Слика 3. Мере заштите за Предео изузетних одлика „Потамишје“ до 200 m од II и III режима заштите

- 4.3. До 200 m од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):
- ограничава се изградња објеката:
    - ✓ на пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани и изграђени у складу са потребама заштите дивљих врста и станишта;
    - ✓ на објекте у воћарским-виноградским зонама;
  - ограничава се изградња:
    - ✓ саобраћајница на оне чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица;
    - ✓ електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица;
  - Забрањено је пошумљавање/подизање ваншумског зеленила у заштитној зони слатинско-степских станишта и травних коридора;
  - Резервисати појасе за пољозаштитно зеленило са циљем повезивања шумских и шумостепских станишта.
- 4.4. До 200 m од коридора/станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња објеката на оне чије граничне вредности индикатора буке на граници идентификованих природних станишта заштићених врста са другим наменама простора не прелази 50dB(A) за дан и вече, односно 40dB(A) за ноћ, а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор.
- 4.5. До 50 m од коридора или станишта ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује:
- проходност еколошког коридора површинских вода (забрана ограђивања појаса уз обалу или примена типова оградe које омогућују кретање ситних животиња);
  - континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта;
  - лоцирање објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење на најмање 20 m удаљености од границе коридора/станишта;
  - приоритет ових простора за добијање инвестиција за потребе побољшања квалитета животне средине на подручју еколошке мреже.
- a. До 50 m од коридора или станишта забрањује се:
- примена техничких решења којима се формирају сјајне површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту;
  - Уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте.
- b. До 50 m од коридора или станишта, ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) ограничава се изградња:
- надземне инфраструктуре, на деонице оних чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица;
  - објеката на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката.
- c. До 50 m од коридора или станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња:
- вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) на парцеле са уређеном зеленом површином са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта;
  - саобраћајница са тврдим застором за моторна возила, на уређење постојећих саобраћајница насеља и на прилазне путеве објеката чија је намена везана за водно тело, уз примену техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и којима се смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

3.2.4.4. Опште мере заштите биодиверзитета

Мере заштите биодиверзитета ван грађевинских подручја насеља:

- Приликом подизања пољозаштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је:
  - ✓ постојеће и планиране површине ваншумског зеленила повезати у целовит систем зеленила и фокусирати планирање заштитног зеленила на промену намене обрађених површина слабијег квалитета (испод 4. класе);
  - ✓ учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности

- дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре еуроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;
- ✓ избежавати коришћење инвазивних врста.

Мере заштите биодиверзитета насеља:

- формирати систем јавног зеленила и повезати га са просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности у обухвату Просторног плана, у складу са општим мерама очувања и унапређења еколошких коридора;
- повећати проценат зелених површина, број и разноврсност постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста (максимум 20%) ограничити само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеном естетском наменом;
- очувати зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и повезати их у целину;
- приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања. Минимална заступљеност озелењених површина (без паркинга) на простору предвиђеном за развој пословних и производних делатности (локације величине 0,5-50 ha) где спадају мале и средње фирме, тржни центри, већа складишта, индустријски објекти и сл. треба да буде 20% на парцели до 1 ha, 25% на парцели 1-5 ha и 30-50% на парцели већој од 5 ha;
- дуж фреквентних градских саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукације буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покрити високим лишћарима;
- избежавати примену инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила.

3.2.4.5. Посебне мере за очување еколошке улоге шаранских рибака

- Потстицати полуинтензивну производњу рибе на рибањацима;
- Потстицати коришћење постојећих стаза на рибањацима и унутар рибањачких комплекса за нискоинтензивне туристичке активности, које нису генератори буке велике јачине (спортски риболов, трчање, шетање, јахање коња);
- Избежавати промену намене површина на рибањацима.

3.2.5. Мере заштите од буке и вибрација

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини. Обавезе јединице локалне самоуправе, на чијем се простору налази обухват Просторног плана, односе се на акустичко зонирање на територији локалне самоуправе, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Према потреби, надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Законом и важећим подзаконским актима.

Посебни услови и мере заштите од буке за радне садржаје су:

- пројектовати и извести одговарајућу звучну заштиту, којом се обезбеђује да бука, која се емитује при прописаним условима коришћења и одржавања уређаја и опреме, не прелази прописане граничне вредности;
- након пуштања погона у рад или при пробном раду погона извршити контролно мерење нивоа буке на граници комплекса и извршити оцену ефикасности примењених мера заштите, при чему се узима као меродаван критеријум за ноћ, будући да емитована бука не зависи од доба дана, већ од режима рада погона (у случају да измерени нивои буке прелазе дозвољене вредности, побољшати звучну изолацију према осетљивим и угроженим објектима).

3.2.6. Мере заштите при управљању отпадом

Концепцију одлагања комуналног отпада треба усагласити са принципима Стратегије управљања отпадом 2010-2020. године.

У складу са Законом о управљању отпадом и подзаконским актима спроводиће се планско управљања отпадом на територији јединица локалних самоуправа у оквиру обухвата Просторног плана.

Обавеза генератора отпада је да у складу са Законом: обезбеди потребан простор за одлагање отпада, обезбеди потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, а да секундарне сировине, опасан и други отпад, предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл.).

Сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим поступа у складу са законским прописима.

Посебне мере и услови су:

- комунални отпад потребно је сакупљати и обезбедити његову редовну евакуацију на локацију која је утврђена од стране комуналне службе;
- привремено складиштење евентуално присутног опасног отпада вршити у складу са Законом о управљању отпадом. Отпад мора да буде прописно обележен и привремено складиштен на прописан начин до његовог коначног збрињавања;
- разношење чврстог отпада спречити његовим систематским прикупљањем и депоновањем на за то уређеним локацијама;
- на свакој грађевинској парцели обезбедити посебан простор, тако да се омогући лак приступ надлежне службе, као и потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, у складу са законом и другим прописима;
- примењивати опште и посебне санитарне мере предвиђене законом и другим прописима којима се уређују послови санитарног надзора.

У случају потребе за простором за селективно сакупљање отпада који се не може чувати у контејнерима за комунални отпад, обавеза је власника/корисника да прибави услове, односно дозволу/сагласност надлежног органа за потребе уређења или коришћења наведеног простора.

Третман животињског отпада ће се спроводити у складу са Законом о ветеринарству, који подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по животиње, људе или животну средину.

3.2.7. Мере заштите живота и здравља људи

Очување квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана обезбедиће се адекватном имплементацијом планских решења у области заштите животне средине, посебно успостављањем мониторинга параметара животне средине, реализацијом препорука и обавеза израде студија процена утицаја пројеката на животну средину и стратешких процена планова нижег хијерархијског нивоа на животну средину, као и успостављањем инспекцијског надзора у очувању квалитета живота.

Планске мере за заштиту животне средине обухватају интегрално управљање простором, чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји на животну средину и здравље људи.

Просторним планом се дају услови за уређење и изградњу површина јавне намене: објеката јавне намене и јавних површина за које се утврђује јавни интерес (улице, тргови, паркови), којима се обезбеђује несметано кретање у складу са стандардима приступачности.

Приступачност површинама јавне намене обезбедиће се применом техничких стандарда у планирању, пројектовању и грађењу јавних површина и јавних објеката, помоћу којих се свим људима, без обзира на њихове физичке, сензорне и интелектуалне карактеристике или године старости, осигурава несметан приступ, кретање, коришћење услуга, боравак и рад.

При планирању, пројектовању и грађењу јавних простора - саобраћајних и пешачких површина, прилаза до објеката, као и при пројектовању објеката јавне намене и других објеката за јавно коришћење, обавезно је обезбедити елементе приступачности за све будуће кориснике у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС”, број 22/15).

3.2.8. Мере заштите од ванредних ситуација

Услови и мере заштите од елементарних непогода

Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама утврђују се конкретне мере и активности у циљу спречавања и ублажавања последица од катастрофа, кроз План смањења ризика катастрофа и План заштите и спасавања.

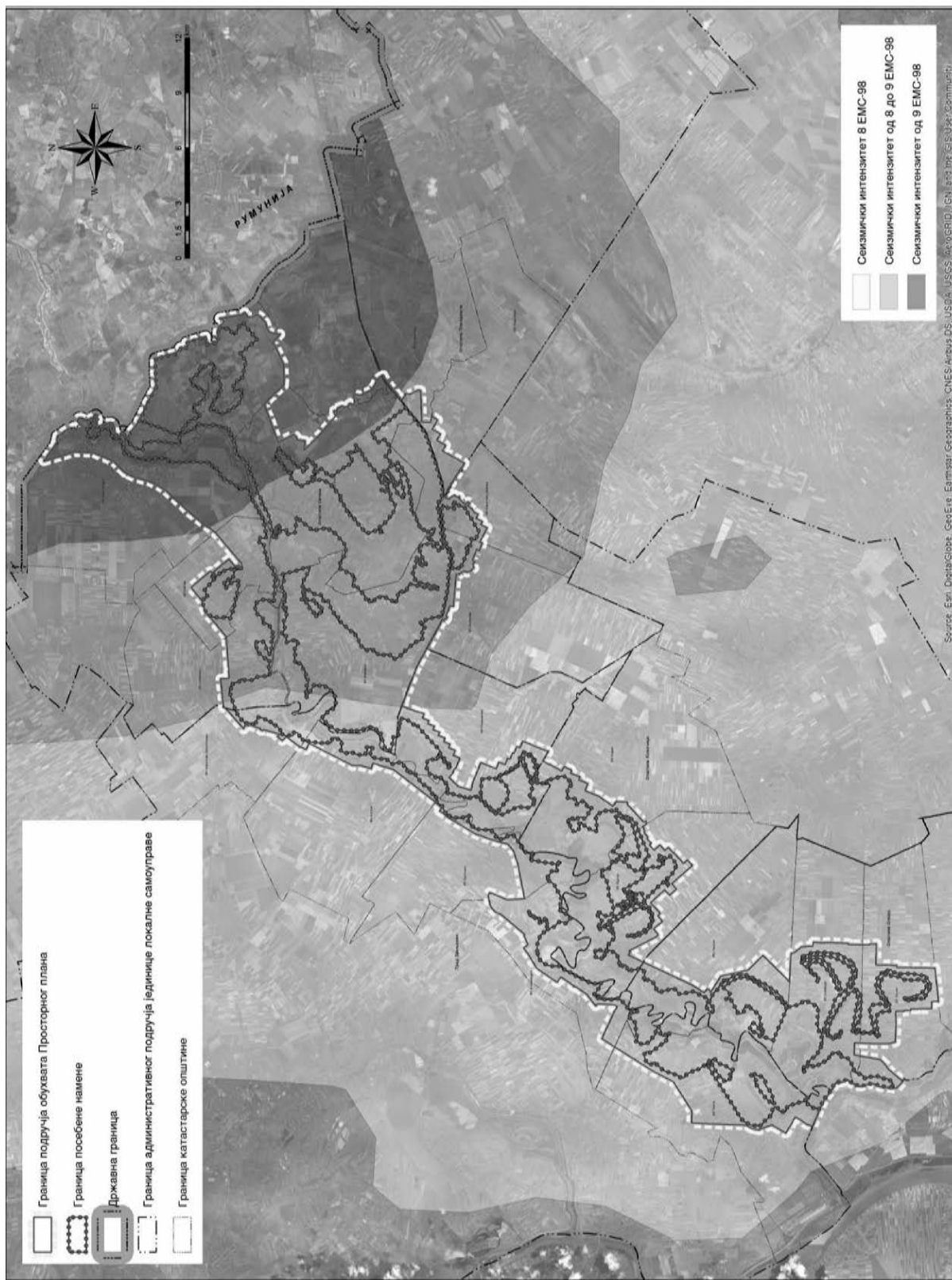
Заштита од **земљотреса** односи се на избор локације за градњу објеката, примену одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примена важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју (за земљотрес јачине VIII и IX степени по ЕМС-98). Такође, мере заштите од земљотреса обезбеђују се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно прописаном минималном ширином саобраћајних коридора и минималном међусобном удаљеношћу објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања. Применом принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно применом сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима, обезбеђује се одговарајући степен заштите људи, минимална оштећења грађевинских конструкција и континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Сеизмичка опасност у појединим сеизмичким подручјима оцењује се према сеизмолошким картама. На Слици 4. су приказани параметри за потребе сагледавања сеизмичког хазарда за повратни период 475 година на површини терена за емпиријски процењене: средњу брзину локалног тла до дубине 30 m и одговарајући динамички фактор амплификације на максимално хоризонтално убрзање PGA, на локацији објекта изражено интензитетом земљотреса у степенима ЕМС-98 скале (за земљотрес јачине VIII, VIII-IX и IX степени по ЕМС-98). Параметре користити као меру ограничења употребе простора у поступку планирања и изградње. Препорука је, да се параметри дати за интензитет земљотреса у степенима ЕМС-98 скале (за подручје обухвата Просторног плана: за земљотрес јачине VIII, VIII-IX и IX степени по ЕМС-98) користе као мера ограничења употребе простора у поступку просторног планирања.

При прорачуну конструкције објеката морају се применити одредбе које се односе на прорачун, а садржане су у Правилнику о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Службени лист СФРЈ”, бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90). Члан 7. и 8. Правилника обавезује на израду сеизмичке микрорејонизације-сеизмичког микрозонирања у припреми техничке документације као подлоге за израду главног пројекта. На основу Правилника, објекти који су предмет планске документације се могу разврстати у следеће категорије: објекти Ван категорије, објекти I категорије, објекти нижих категорија. На основу члана 20. Правилника, за објекте I категорије и објекте нижих категорија може се спроводити поступак динамичке анализе и еквивалентног статичког оптерећења, а за објекте ван категорије се искључиво примењује поступак динамичке анализе.

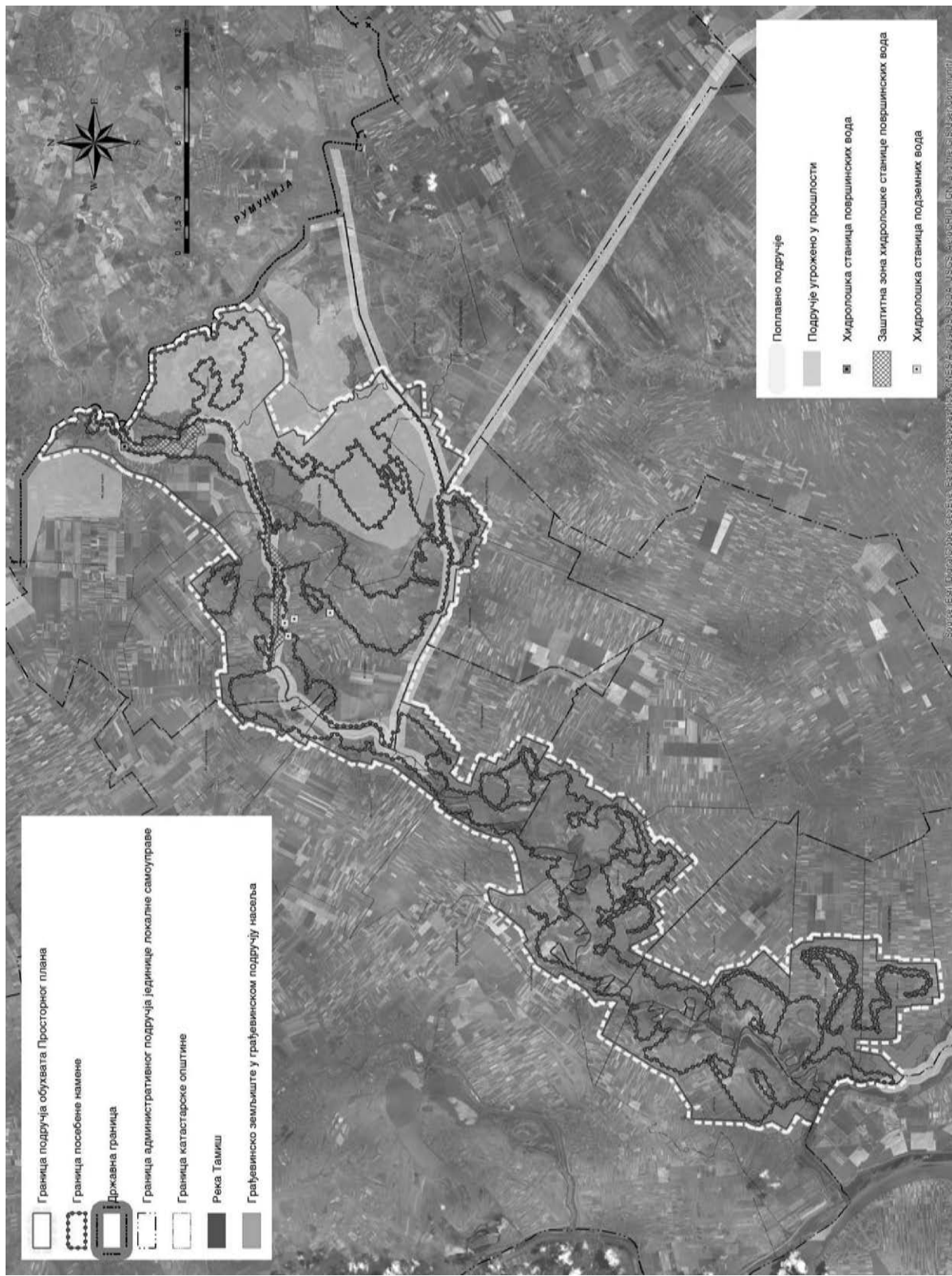
Заштита приобаља Тамиша од **поплава** спроводи се комбинацијом различитих објеката и мера. Линијска заштита се врши углавном насипима. Ретензијама се врши растерећење водотока, а мрежом канала са евакуационим објектима регулише се упуштање воде у Тамиш. Да би се заштитило пољопривредно земљиште изграђено је око 200 km насипа и више од 12 система за одводњавање.

Заштита од површинских вода обезбеђује се и хидролошким станицама површинских вода, којих у обухвату Просторног плана, односно у подручју посебне намене ПИО „Потамишје” има две, лоцираних у просторној подцелини „Горњи Тамиш” са инундационим подручјем у ПИО „Потамишје”. Заштитна зона у околини хидролошке станице површинских вода, обухвата корито реке узводно и низводно од хидролошке станице у дужини која одговара десетострукој ширини реке при великим водама у профилу хидролошке станице.

Слика 4. Приказ сеизмичког хазаарда за повратни период 475 година на подручју у обухвату Просторног плана

Ограничења у заштитним зонама у околини хидролошких станица односе се на предузимање мера ради спречавања наступања штетних последица на рад хидролошких станица и то при:

- планирању изградње нових и реконструкције постојећих објеката;
- извођењу радова који могу нарушити природне хидролошке процесе и појаве;
- извођењу радова који могу да утичу на измену режима течења воде, транспорт наноса и леда или могу да угрозе опрему и инсталације на хидролошкој станици;
- извођењу радова којима се могу оштетити опрема хидролошке станице и нарушити природни атмосферски, односно хидролошки процеси и тиме битно утицати на квалитет, поузданост и међународну упоредивост хидролошких података.

Заштита од подземних вода обезбеђује се и хидролошким станицама подземних вода, којих у обухвату Просторног плана има четири.

Такође, изградњом насипа, регулацијом водотока и пошумљавањем косина, поред заштите од поплава врши се и заштита од **ерозије и одроњавања** земљишта, уз примену одговарајућих биолошких и техничких мера у складу са основама газдовања шумама и Посебном водопривредном основом.

Основне мере заштите од **ветра** су дендролошке мере које подразумевају формирање одговарајућих ветрозаштитних појасева одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале, као и за заштиту пољопривредног земљишта.

Заштита објеката од **атмосферског пражњења** обезбедиће се извођењем громобранске инсталације, у складу са одговарајућом законском регулативом.

Заштита од **града** се обезбеђује лансирним (противградним) станицама са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете, које спадају у I категорију експлозивних материја. У обухвату Просторног плана изграђено је 14 лансирних станица, од којих је 5 у Подручју посебне намене ПИО „Потамишје“. Заштитна зона око лансирних станица, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити испљивање противградних ракета на градоносне облаке, према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ) је 500 m. Изградња/реконструкција објеката односно извођење радова на одстојању мањем од 500 m од лансирне станице Сектора одбране од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗС.

Иако се у обухвату Просторног плана не налази Метеоролошки радарски центар „Самош“, утврђена заштитна зона у пречнику од 10 km од овог радарског центра обухвата део посматраног подручја. Ограничење у заштитној зони односи се на забрану постављања ветрогенератора у околини радарског центра, у зони полупречника 10 km од локације радарске антене.

Правна и физичка лица, односно предузетници дужни су да у поступку прибављања услова за обављање привредне и друге делатности, односно извођења радова у заштитној зони радарског центра и лансирних станица, прибаве сагласност надлежног органа о испуњености услова утврђених актима Владе из става 5. члана 13. Закона о одбрани од града.

За потребе пролаза и транспорта до радарских центара и лансирних станица, утврђује се право службености пролаза преко парцела у власништву правних или физичких лица, у складу са Законом.

При издавању сагласности из претходног навођења прибавља се мишљење од надлежног органа, чија се станица налази у саставу државних мрежа метеоролошких и хидролошких станица.

Мере заштите од **пожара** обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др.

Заштита пољопривредног земљишта од пожара врши се применом мера заштите које прописују општине, у складу са Законом о пољопривредном земљишту. Како би се умањио ризик од појаве пожара предвиђено је да се шумске састојине уреде тако да се створе услови за ефикасну просторну заштиту, а посебним мерама да се заштити и пољопривредно земљиште.

Услови и мере заштите у случају техничко технолошких несрећа - удеса

У циљу дефинисања мера заштите од техничко-технолошких несрећа, у поступки израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја затражени су услови од надлежног Министарства заштите животне средине у погледу евиденције севесо постројења или комплекса на подручју у обухвату Просторног плана.

Поред тога што је утврђено да се у подручју обухвата не налазе севесо постројења/комплекси, због велике еколошке вредности ПИО „Потамишје“, у обухвату посебне намене забрањена је изградња севесо постројења односно комплекса.

Приликом изградње нових севесо постројења/комплекса, а у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, као полазни основ за идентификацију повредивих објеката, потребно је разматрати удаљеност у радијусу од минимум 1000 m од граница севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне – зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса.

У случају изградње нових севесо постројења у обухвату Просторног плана, а ван подручја посебне намене обавеза је да се у процес одлучивања о лоцирању нових севесо постројења односно комплекса поред инвеститора укључе сви надлежни органи и локално становништво, те да се размотре постојећи капацитети, као и услови и мере заштите дефинисане Просторним планом.

Ово је неопходно како би се избегао повећан ризик, последице великог удеса, избегао синергијски утицај са постојећим садржајима (нарочито са постојећим севесо постројењима ван обухвата Просторног плана), а све у циљу адекватног управљања безбедношћу од хемијског удеса.

3.2.9. Мере енергетске ефикасности изградње

Циљ енергетске ефикасности изградње јесте смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих, или бољих услова коришћења и функционисања објекта. Смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије доприноси заштити животне средине и климатских услова.

Основне мере за унапређење енергетске ефикасности односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу енергије.

Планске мере се односе на примену таквих решења којима ће се обезбедити повећање енергетске ефикасности, при пројектовању, изградњи и касније експлоатацији објекта, као и при опремању енергетском инфраструктуром, као и за постизање енергетске ефикасности постојећих објеката.

Такође, мере подразумевају препоруку за коришћење нових и обновљивих облика енергије ради смањења текућих трошкова, подстицањем градитеља и власника објекта да примене енергетски ефикасна решења и технологије. Удобан и комфоран боравак у објекту, при свим временским условима и са што мањим утрошком енергије, обезбедити енергетски ефикасном градњом.

Мере за побољшавање енергетских карактеристика објекта не смеју да буду у супротности са другим суштинским захтевима, као што су приступачност, рационалност и намеравано коришћење простора.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторним планом се дају смернице за даљу разраду планских решења и њихово спровођење у подручју обухвата и то:

- спровођење Просторног плана у Подручју посебне намене „ПИО Потамишје“ и
- спровођење планске документације у обухвату Просторног плана.

У подручју обухвата Просторног плана дају се мере и смернице за израду одговарајућег планског документа (према Рефералној карти број 4 – Карта спровођења из Просторног плана) и то за:

- коридор Основне каналске мреже Хидросистема Дунав-Тиса-Дунав у складу са мерама заштите из Просторног плана и
- Коридор државног пута Ib реда бр. 24.

За подручје посебне намене „ПАО Потамишје“ обавезна је примена Просторног плана (према Рефералној карти број 4. Просторног плана: „Карта спровођења“) на следећи начин:

- даља планска разрада:
  - ✓ усаглашавање планских докумената ЈЛС са Просторним планом и
  - ✓ обавезна израда одговарајућег урбанистичког плана, у свему према смерницама утврђеним Просторним планом;
- директна примена Просторног плана:
  - ✓ издавање локацијских услова,
  - ✓ обавезна израда урбанистичког пројекта за Просторним планом дефинисане локације и
  - ✓ израда пројекта препарцелације и парцелације.

Сви плански документи ЈЛС, који су у целости или делом у подручју утицаја на посебну намену ПАО „Потамишје“ – а у подручју ван посебне намене, морају се усагласити са Просторним планом, односно датим планским решењима, у делу који је дефинисан Просторним планом (V Имплементација тачка 2.2 Смернице за спровођење Просторног плана у подручју утицаја на посебну намену ПАО „Потамишје“ – у подручју ван посебне намене).

2. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10), а за потребе израде предметног Просторног плана.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени прописано је да се стратешка процена врши за планове, програме, основе и стратегије (у даљем тексту: планови и програми) у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, електронских комуникација, туризма, очувања природних станишта и дивље флоре и фауне, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.

За наведене планове и програме којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у претходном пасусу, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

Министар надлежан за послове заштите животне средине, ближе утврђује листе планова и програма за које је обавезна стратешка процена утицаја на животну средину и листе планова и програма за које се може захтевати стратешка процена утицаја на животну средину.

Чланом 7. Закона дефинисано је да се стратешка процена утицаја на животну средину ради на основу нивоа, врсте, циљева и садржаја плана или програма.

Ако је план или програм саставни део одређене хијерархијске структуре, стратешка процена утицаја на животну средину се ради у складу са смерницама стратешке процене утицаја на животну средину плана или програма вишег хијерархијског нивоа.

За планове нижег реда, у складу са чланом 9. Закона о стратешкој процени утицаја, одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Доношењу Одлуке о изради или Одлуке о не изради стратешке процене утицаја планског документа од стране органа надлежног за припрему планске документације претходи прибављање мишљења органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих, стручних и надлежних органа и организација од важности за одређено планско подручје, у зависности од хијерархијског нивоа планског документа, као и карактеристика и услова простора за који се израђује.

Препорука је да се за потребе одлучивања да ли је потребно или не вршити стратешку процену утицаја на животну средину, прибаве мишљења надлежних органа и институција из области заштите животне средине и заштите природних вредности, за просторне планове јединица локалних самоуправа чији је део териорије у оквиру границе посебне намене овог Просторног плана, као и за планску документацију коридора Основне каналске мреже Хидросистема Дунав-Тиса-Дунав и за Коридор државног пута Ib реда бр. 24.

3. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Чланом 3. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09), прописано је да се процена утицаја врши за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и **за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.**

Предмет процене утицаја су пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину, као и они који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (процена утицаја затеченог стања).

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката, за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката, за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

Критеријуми за одлучивање о обавези израде Студије процене утицаја садржани су у поменутој Уредби (Листа I и Листа II), а процедура израде и садржина студије је дефинисана Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину, као и Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја, како је то прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у планском периоду.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи нарочито:

1. опис циљева плана и програма,
2. индикаторе за праћење стања животне средине,
3. права и обавезе надлежних органа,
4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја,
5. друге елементе у зависности од врсте и обима планског документа.

Законом о заштити животне средине дефинисано је да Република односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Полазећи од посебне намене и специфичности подручја, Просторним планом су дефинисани циљеви који су током израде Стратешке процене разматрани и анализирани у односу на дефинисане индикаторе и циљеве саме стратешке процене. Циљеви просторног развоја подручја посебне намене ПИО „Потамишје“ су:

- заштита и одрживо коришћење природних и културних вредности у функцији развоја туризма, рекреације, едукације и других комплементарних активности;
- унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, као и на осталим просторима од значаја за очување биолошке разноврсности;
- заштита и очување биодиверзитета на простору обухвата Просторног плана кроз просторно - планска решења којима би се ускладиле све активности у заштићеном подручју са условима заштите;
- очување специфичности и еколошке повезаности простора;
- афирмација вредности карактера предела кроз заштиту природних елемената који чине препознатљив предеони образац и унапређење постојећих структура културних вредности, као и усмеравање просторног развоја кроз афирмацију њихове међусобне повезаности;
- валоризација посматраног подручја у циљу препознавања подручја са материјалним и нематеријалним културним наслеђем, са карактеристичним обележјима проистеклим из његове природне конфигурације и људских активности, ради утврђивања дугорочне концепције заштите, очувања и презентације планског подручја;
- заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- стварање услова за даљи развој саобраћаја, заснованог на стратешким принципима одрживог развоја (одрживи саобраћај и животна средина), а који ће поспешити привредни и економски развој простора у обухвату Просторног плана;
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања.

У складу са визијом заштите и развоја Предела изузетних одлика „Потамишје“, планска решења, чијем је дефинисању претходила валоризација подручја у обухвату Просторног плана, су формулисана у односу на мере заштите ПИО, кроз правила за уређење и грађење у оквиру подручја посебне намене, са циљем да се обезбеди одрживо управљање заштићеним подручјем. Општи циљеви просторног развоја подручја посебне намене који проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу, поред осталог односе се и на спровођење мониторинга у циљу правовремене превенције и минимизације негативних утицаја на животну средину.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине. Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, које је у планском периоду неопходно пратити како би се могла вршити оцена планских решења односно њихов позитиван утицај на подручје обухваћено Просторним планом. Предлог индикатора за праћење стања животне средине предлаже се на основу дефинисаних циљева стратешке процене, а дат је у поглављу II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине дат је на основу дефинисаних циљева стратешке процене у претходним поглављима.

Имајући у виду обухват Просторног плана, постојеће и будуће садржаје, као и могућа загађења, мониторинг се односи на:

- успостављање биомониторинга на посматраном подручју,
- контролу и праћење квалитета ваздуха,
- контролу и праћење квалитета вода,
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци,
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке.

2.1. БИОМОНИТОРИНГ

Упоредо са мониторингом основних параметара, програм мониторинга обухвата и систем праћења биолошких промена у времену и простору - **биомониторинг**, који на најбољи начин приказује комплекс природних и антропогених појава, утицаја и процеса.

Биомониторинг обухвата поједине врсте биљака и животиња, њихове популације, а код изузетно ретких врста, чак и поједине индивидуе.

Посебан значај у биомониторингу заузима континуирано праћење последица негативних антропогених утицаја на природну средину кроз директно нарушавање појединих функционалних елемената екосистема, али и кроз непосредни утицај на поједине ретке, односно осетљиве врсте и њихова станишта.

У функцији биомониторинга потребно је изабрати биоиндикаторе на основу истраживања надлежних и стручних институција, у складу са досадашњим системом биомониторинга који је спровођен на простору ПИО „Потамишје“. Потребно је одредити индикаторске врсте биљака и животиња према типовима станишта, у складу са претходно дефинисаним годишњим плановима мониторинга индикаторских врста. У наведеном контексту неопходан је сталан прилив података о распрострањењу врста на простору ПИО „Потамишја“, успостављен систем праћења стања, уз прилагођеност управљачких активности.

2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

У складу са чланом 8. Закона о заштити ваздуха оцењивање квалитета ваздуха врши се за следеће полутанте: **сумпор диоксид, азот диоксид и оксиде азота, суспендоване честице, олово, бензен, угљенмоноксид, приземни озон, арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен.**

Захтеви квалитета ваздуха дефинисани за полутанте, који имају потврђен штетан утицај на здравље популације (граничне вредности, толерантне вредности, границе оцењивања и толеранције, циљне вредности и дугорочни циљеви) ближе су прописани Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Додатно, прописане су и границе (критични нивои, циљне вредности) за поједине полутанте за заштиту вегетације (сумпор диоксид, азотни оксиди, озон).

Уредбом су дефинисани и прагови обавештавања и прагови упозорења за поједине полутанте, као и критични нивои за заштиту вегетације.

За наменска мерења појединих полутаната, у зонама и агломерацијама у којима се налазе различити извори емисије полутаната који могу утицати на ниво загађености ваздуха, прописане су максимално дозвољене концентрације (гасовите неорганске, органске и канцерогене материје, укупне суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ).

Оцењивање квалитета ваздуха, на основу измерених концентрација загађујућих материја у ваздуху, врши се применом критеријума за оцењивање у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха врши се и на **основним руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха.**

Предметним Извештајем сугерише се обавеза вршења контроле квалитета ваздуха у насељеним местима, у близини већих раскрсница односно укрштаја државних путева првог и другог реда, а на објектима у којима борави већи број становника (школе, општинске управе), а у складу са потребном да све јединице локалне самоуправе у обухвату Просторног плана изградње локалне регистре извора загађивања као и Програме заштите животне средине са акционим плановима а у складу са Законом о заштити животне средине.

За веће привредне субјекте потребно је вршити редовно праћење емисија загађујућих материја у ваздух, а у складу са Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух.

За објекте за које се утврди да се не ради Студија процене утицаја на животну средину по Закону, по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, а у складу са технологијом рада, утврђује се потреба вршења додатног мониторинга, посебно за праћење загађења ваздуха и вода (у складу са важећом законском регулативом).

2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

Законом о заштити животне средине су дате и основне смернице заштите вода. Чланом 23. овог закона дефинисано је да се заштита и коришћење вода остварује интегралним управљањем водама, предузимањем мера за њихово очување и заштиту у складу са посебним законом.

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода.

За реке и језера одређује се еколошки статус, а за вештачка водна тела (ДТД канал) еколошки потенцијал.

Анализа квалитета подземних вода које се користе за водоснабдевање врши се на основу Правилника о хигијенској исправности воде за пиће.

Физичко-хемијска и бактериолошка анализа воде за пиће треба да се врши у складу са Законом о водама и Правилником о хигијенској исправности воде за пиће.

Обавеза лица (правног или физичког) које испушта приоритетне супстанце у површинске воде је да усклади своје емисије са стандардима квалитета животне средине за површинске воде које нису под утицајем прекограничног загађења, прописаним Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање.

Предузећа која врше испитивање квалитета подземних вода, као и испитивање квалитета отпадних вода, дужна су да резултате испитивања доставе Републичком хидрометеоролошком заводу и јавном водопривредном предузећу месечно, а у случају хаваријског загађења воде, у току истог дана.

Посебна испитивања се обављају у циљу одређивања обима и могућности последица хаваријског загађивања, провере и дефинисања техничких решења и за друге намене, према посебно утврђеним програмима.

Мониторинг квалитета акватичних екосистема је неопходна активност у оквиру одрживог управљања водним ресурсима. Иако саставни део мониторинга у систему управљања водама, мерење физичко-хемијских параметара квалитета воде даје само слику о тренутном загађењу и зато мора бити комбиновано са биолошким мониторингом, јер живи свет акватичких екосистема осликава кумулативно и истовремено дејство свих еколошких фактора чије промене током времена нису некад довољне јачине и учесталости да би могле бити регистроване методама аналитичке хемије.

2.4. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Контрола квалитета земљишта спроводи се у складу са Законом о заштити животне средине, Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања.

Програм систематског праћења квалитета земљишта у смислу локалне мреже локалитета за праћење квалитета земљишта успоставља се на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Листа параметара обухвата податке и информације које се прикупљају на местима узорковања земљишта, а приликом избора параметара узимају се у обзир они параметри који могу достићи вредности које могу изазвати значајан ризик по здравље људи и животну средину.

Временска динамика узорковања земљишта, анализа узорака, обрада и приказ података зависи од постојаности анализираних параметара, њихових облика и концентрација у животној средини.

Степен угрожености земљишта од хемијског загађења одређује се на основу вредности загађујућих материја датих у посебном пропису, којим се регулишу граничне вредности опасних и штетних материја у подземним водама, као и у посебним прилозима Уредбе, који се односе на ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода и земљишта.

У случају прекорачења граничних и ремедијационих вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију земљишта, као и у случају прекорачења граничног нивоа концентрација загађујућих материја у подземним водама, врше се додатна истраживања на контаминираним локацијама ради утврђивања степена загађености и израде ремедијационих програма.

Ремедијациони програми и пројекти ремедијације реализују се уколико просечна концентрација било које опасне или штетне материје прелази ремедијациону вредност дефинисану Уредбом у више од 100 m³ запремине водоносног слоја или у више од 25 m³ запремине земљишта на контаминираним локацијама.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост параметара стања животне средине. Локације на којима је депонован незагађен материјал од ископавања (земља) не припадају контаминираним локацијама.

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација, ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са Законом.

Обавезе загађивача

У контексту мониторинга загађивача, Законом су прописане обавезе оператера постројења, односно комплекса који представља извор емисије и загађивања животне средине, да преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

Санација и ремедијација

Правно и физичко лице које деградира животну средину дужно је да изврши ремедијацију или на други начин санира деградирану животну средину, у складу са пројектима санације и ремедијације, на које сагласност даје надлежно министарство.

Законски оквир

Мониторинг квалитета параметара животне средине дефинисан је следећим правним актима:

Законски оквир за мониторинг квалитета параметара животне средине су следећи правни акти:

- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, и 36/09-др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10)
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон - одредбе чл. 81. до 96.);
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о одређивању зона и агломерација („Службени гласник РС”, бр. 58/11 и 98/12);
- Уредба о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи („Службени гласник РС”, број 58/11);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревања („Службени гласник РС”, број 6/16);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС”, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 67/11 и 48/12, 1/16);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС”, бр. 88/10 и 30/18-др. пропис);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, број 30/18);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12);
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ”, бр. 42/98 и 44/99);
- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник РС”, број 31/82);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 72/10);

- Правилник о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Службени гласник РС”, број 96/10);
- Правилник о референтним условима за типове површинских вода („Службени гласник РС”, број 67/11);
- Правилник о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС”, број 74/11);
- Правилник о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама („Службени гласник РС”, број 84/10);
- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Службени гласник РС”, број 23/94);
- и др.

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Како је Тамиш међународна река, пресечена је државном границом са Румунијом, Одлуком Владе Републике Србије 05 број 325-7982/2010, од 04.11.2010. године, о утврђивању пописа вода I реда на територији Републике Србије, река Тамиш сврстана је у категорију „1. Међудржавне воде”, па у смислу примене одредби Закона о водама, било какве активности на њима подлежу обавезној примени важећег билатералног хидротехничког Споразума са Румунијом - Споразум о хидротехничким питањима на хидротехничким системима, граничним или пресеченим државном границом између Србије и Румуније из 1955. године (Споразум). У складу са одредбама члана 2. Споразума, обе државе обавезују се да свака на својој територији, а заједнички на граничној линији, одржавају у добром стању корита и објекте и обезбеђују рад инсталација на хидротехничким системима, водотоцима, долинама и увалама, граничним или пресеченим државном границом, а по потреби то стање треба и да побољшавају.

Република Србија сарађује са земљама из окружења и по питању контроле и утицаја прекограничног загађења. Најизразитије загађење долази из Румуније, услед чега је вода Тамиша испод захтеване класе. Из тог разлога међурегионална сарадња је формулисана кроз *Програм мера заштите долине реке Тамиш од државне границе до ушћа у Дунав код Панчева, за период 2011-2021. године*, у оквиру пројекта Европске уније „Мере за заштиту реке Тамиш - корак 2”. Такође, у претходном периоду је реализован прекогранични пројекат Републике Србије и Румуније „Еко статус реке Тамиш” са циљем да се дефинише еколошки статус реке, као и да се формира каталог потенцијалних загађивача Тамиша. Наведено је полазна основа за стратешке одлуке у погледу унапређења и бољег коришћења ресурса реке или боље речено реке и њене ближе околине – Потамишја.

Осим националног, постоји и значајан међународни оквир који подржава заштиту подручја ПИО „Потамишје”. Унутар граница ПИО налазе се два међународно значајна подручја за птице: RS012IBA „Горње Потамишје” и RS013IBA „Средње Потамишје”, као и међународно значајно подручје за биљке „Средњи Банат 2”. Такође, представља и еколошки значајно подручје у оквиру националне еколошке мреже (Уредба о еколошкој мрежи, „Службени гласник РС” број 120/10).

За предметни Просторни план, од фазе припреме до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу безбедне реализације планираних намена простора. У наведеном процесу утврђено је да постоји вероватноћа појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, те је прописан и начин поступања у случају таквих појава.

У случају непланираног загађења животне средине неопходно је да се без одлагања предузму мере ради смањења штете у животној средини или уклањања даљих ризика, опасности и штете у животној средини. У ове мере спадају превентивне мере заштите и мере приправности и одговорности на удес.

У случају појаве неочекиваних негативних утицаја, у смислу ванредних ситуација и могућих удеса на севесо постројењима у обухвату Просторног плана уколико их буде изграђених у планском периоду, или у контактаној зони Просторног плана, неопходно је поступати у складу са важећом законском регулативом: Закон о заштити животне средине, Закон о ванредним ситуацијама, Закон о потврђивању Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса („Службени гласник РС-Међународни уговори”, број 42/09), Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 102/07), Конвенција о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени гласник СФРЈ-Међународни уговори”, број 11/86) и др.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинисани су основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени.

Стратешка процена је инструмент којим се врши анализа планског документа, као и осталих расположивих просторних података (статистички и други подаци), добијених за потребе израде Просторног плана и Стратешке процене, као и валоризацијом постојећег стања на терену. Сва планска решења и мере заштите биле су предмет анализе у оквиру стратешке процене, у контексту синтезне процене њихових утицаја и интеракције са утицајима из окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину. На основу утврђених валидних параметара формулисане су адекватне превентивне и санационе мере заштите животне средине, чијом ће се применом обезбедити концепт одрживог развоја предметног простора и ширег подручја.

Сама методологија стратешке процене се базира на одредбама Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Просторног плана на животну средину.

Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

1. Утврђивање полазне основе стратешке процене, што обухвата: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљеве и метод рада, правног, планског и документационог основа;
2. Анализа постојећег стања и стања квалитета чиниоца животне средине, кроз анализу природних услова (квалитета ваздуха, земљишта, вода, угроженост буком итд);
3. Процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл;
4. Формулисање предлога мера за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Просторног плана, мера за унапређење стања животне средине, мера за праћење стања животне средине, које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности, те изискује посебан приступ у поступку интегралног планирања заштите и очувања квалитетне животне средине. Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања, представља недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату предметног Просторног плана.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја о стратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу Правилника, што се одражава на квалитет стратешких процене које прате процедуру израде и доношења планске документације.

Информациона основа која је коришћена за Стратешку процену, највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде планског документа. Такође, за предметно подручје доступни су подаци о животној средини, али се проблем огледа у изостајању континуитета мониторинга одређених параметара па је карактер анализе података релативан.

При оцени планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора, имајући у виду да за планско подручје нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату овог Просторног плана и да на предметном простору и у ширем окружењу не постоји континуитет у мониторингу животне средине.

Тешкоћа при изради стратешке процене утицаја на животну средину огледа се и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину у односу на стратешке процене утицаја планских докумената на животну средину.

Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у претерану квантификацију, да је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, да је нагласак, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

У процесу одлучивања током израде материјала за рани јавни увид, а потом и Нацрта просторног плана била је укључена Влада АП Војводине, кроз учешће ресорних секретаријата, јавних предузећа и стручних органа и организација, те локалних самоуправа чија је територија у обухвату Просторног плана, у циљу усклађивања циљева и захтева за предметни простор. Активности које су спроведене током израде Просторног плана, чију је израду паралелно пратила Стратешка процена, приказане су прегледно у поглављу *Резултати претходних консултација са надлежним органима и организацијама*.

Стратешка процена утицаја интегрисана је као процес у све фазе израде Просторног плана, чиме је било омогућено правовремено интегрисање циљева и принципа одрживог развоја у све фазе израде предметног планског документа (од почетних циљева, преко дефинисања стратешких опредељења и утврђивања планских решења), у циљу спречавања или ограничавања негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природне вредности, заштићена природна и културна добра и друге створене вредности.

Сходно одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину омогућено је учешће заинтересованих органа и организација у току израде Извештаја о стратешкој процени, кроз излагање на јавни увид заједно са планским документом.

Јавни увид и јавна расправа за Извештај о стратешкој процени се организује, по правилу у оквиру излагања Просторног плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са Законом о планирању и изградњи и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Такође, орган надлежан за припрему планског документа доставља на мишљење извештај о стратешкој процени органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама. Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проблематика заштите животне средине разматрана је у оквиру планског документа, али и у оквиру Стратешке процене. Примењена методологија је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане у оквиру Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којим се дефинише садржина Извештаја о стратешкој процени.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквири (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, било је потребно сагледати постојеће стање животне средине и предвиђена планска решења.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација планских решења обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином.

Током израде Просторног плана и стратешке процене усаглашавана су решења, ублажени или отклоњени конфликти планираних намена и постојећег стања у простору, дефинисане мере заштите у Просторном плану, чијом ће се применом потенцијално негативни утицаји елиминисати или смањити на минималну меру.

Планирани мониторинг животне средине омогућиће контролу утицаја Просторног плана на животну средину. Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Просторног плана, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату овог Просторног плана.

Мере заштите дате овим Извештајем обавезан су елемент квалитетног управљања животном средином и представљају минимум обавеза за све субјекте чије ће активности имати утицаја на локалном нивоу, али и ширем подручју, усмеравајући планирање и уређење простора, као и коришћење и заштиту природних ресурса и вредности, обезбеђујући оптималне услове за живот и рад људи, заснованих на начелу одрживог развоја.

Стратешка процена предметног Просторног плана у одређеним сегментима има карактер општости што је проузроковано непостојањем релевантних квантификованих података о квалитету животне средине (квалитет ваздуха, земљишта и воде), уско везаних за поједине локалитете трасе гасовода.

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину је завршни документ поступка стратешке процене и представља саставни део Просторног плана. У циљу ефикаснијег поступка и поједностављивања поступка укључивања јавности, Извештај се припрема истовремено у току израде Просторног плана, те се ова два документа упоредо излажу на јавни увид, и упућују у поступак разматрања и доношења.

IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО